

**REGULAMENTUL (CE) NR. 2223/96 AL CONSILIULUI
din 25 iunie 1996
privind Sistemul European de conturi naționale și regionale din Comunitate**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 213,

având în vedere proiectul de regulament prezentat de Comisie,

având în vedere avizul Parlamentului European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Institutului Monetar European ⁽²⁾,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social ⁽³⁾,

(1) întrucât punerea în practică și supravegherea Uniunii Economice și Monetare necesită informații comparabile, actualizate și fiabile cu privire la structura și evoluția situației economice din fiecare țară și/sau regiune;

(2) întrucât Comisia trebuie să aibă un rol în gestionarea Uniunii Economice și Monetare și, în special, să raporteze Consiliului cu privire la progresele înregistrate de statele membre în îndeplinirea obligațiilor acestora de realizare a Uniunii Economice și Monetare;

(3) întrucât conturile economice sunt un instrument de bază pentru analiza situației economice a unei țări și/sau regiuni, cu condiția ca ele să fie elaborate pe baza unui set unic de principii, care să nu poată fi interpretate diferit;

(4) întrucât Comisia trebuie să utilizeze agregate de conturi naționale pentru calculele administrative ale Comunității și, în special, pentru cele bugetare;

(5) întrucât în 1970 a fost publicat un document administrativ intitulat „Sistemul european de conturi economice integrate” (SEC), care se referă la domeniul reglementat prin prezentul regulament și care a fost întocmit în exclusivitate de Biroul de Statistică al Comunităților Europene și numai pe răspunderea acestuia; întrucât documentul în cauză este rezultatul unei activități de șapte ani în cadrul Biroului de Statistică a Comunităților Europene, împreună cu institutele naționale de statistică ale statelor membre, pentru elaborarea unui sistem de conturi naționale care să respecte cerințele politicii economice și sociale a Comunităților Europene; întrucât acesta a reprezentat varianta comunitară a sistemului națiunilor Unite de conturi naționale, utilizat de Comunitate până la data respectivă;

(6) întrucât, pentru actualizarea textului original, în 1979 a fost publicată a doua ediție a documentului (denumit în continuare „a doua ediție a SEC”) ⁽⁴⁾;

(7) întrucât Comisia pentru statistică a Organizației Națiunilor Unite adoptă în februarie 1993 noul sistem de conturi naționale (SCN), astfel încât rezultatele din toate țările membre ale ONU să fie comparabile pe plan internațional;

(8) întrucât, în cazul conturilor de mediu, trebuie să se țină seama de comunicarea Comisiei din 21 decembrie 1994 adresată Parlamentului European și Consiliului, intitulată „Orientări pentru Uniunea Europeană cu privire la indicatorii de mediu și contabilitatea națională de mediu”;

⁽¹⁾ JO C 287, 30.10.1995, p. 114.

⁽²⁾ Aviz adoptat la 21.6.1995 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽³⁾ JO C 133, 31.5.1995, p. 2.

⁽⁴⁾ Eurostat: „Sistemul european de conturi economice integrate” (SEC), ediția a doua, Biroul de Statistică al Comunităților Europene, Luxemburg, 1979.

- (9) întrucât Comunitatea colaborează cu țări terțe pe principiul avantajului reciproc, mai ales cele din Spațiul Economic European (SEE);
- (10) întrucât trebuie stabilit un sistem european de conturi care să fie conform cu cerințele Uniunii Economice și Monetare, care va trebui să fie utilizat pentru întocmirea conturilor naționale și regionale prevăzute de legislația comunitară;
- (11) întrucât Comisia trebuie să pună la dispoziția utilizatorilor, la date precise, rezultatele conturilor și tabelelor tuturor statele membre, întocmite în conformitate cu sistemul prevăzut de prezentul regulament, mai ales pe cele referitoare la supravegherea convergenței economice și realizarea unei maxime coordonări ale politicilor economice ale statelor membre;
- (12) întrucât sistemul stabilit de prezentul regulament va înlocui treptat toate celelalte sisteme, ca un cadru de referință de standarde, definiții, clasificări și norme contabile comune, în vederea întocmirii de către statele membre a unor conturi conforme cu cerințele comunitare, astfel încât să se obțină rezultate comparabile între statele membre;
- (13) întrucât aceste rezultate statistice trebuie să devină accesibile cetățenilor, în conformitate cu principiul transparenței;
- (14) întrucât sistemul stabilit prin prezentul regulament, care constituie o variantă a SCN (sistemul de conturi naționale), adaptată la structurile economice ale statelor membre, trebuie să respecte formatul SCN, astfel încât datele comunitare să fie comparabile cu cele obținute de principalii săi parteneri internaționali;
- (15) întrucât datele trebuie să fie grupate în așa fel încât să corespundă categoriei ample de conturi și tabele și întrucât numai informațiile esențiale pentru cerințele comunitare trebuie prelucrate și comunicate Comisiei, la date precise;
- (16) întrucât, cu toate acestea, având în vedere volumul și dimensiunea conturilor în cauză, nivelul de detaliere și acoperirea geografică, precum și situația corespunzătoare din statele membre, pot fi acordate, în mod excepțional și cu titlu temporar, statelor membre care nu pot respecta, din cauze obiective, termenele prevăzute de prezentul regulament, anumite perioade suplimentare pentru transmiterea datelor;
- (17) întrucât decizia referitoare la modul de defalcare a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect (SIFIM) urmează a fi luată la o dată ulterioară;
- (18) întrucât, în conformitate cu principiul subsidiarității, crearea standardelor statistice comune în vederea producerii unor informații comparabile este o sarcină care poate fi abordată în mod eficient numai la nivel comunitar și întrucât astfel de standarde urmează a fi puse în aplicare în fiecare stat membru sub egida organizațiilor și instituțiilor responsabile de întocmirea statisticilor oficiale;
- (19) întrucât este necesar să se stabilească o procedură pentru adaptarea și actualizarea dispozițiilor prezentului regulament, în colaborare cu Comitetul pentru programul statistic al Comunității Europene (CPS), înființat prin Decizia 89/382/CEE, Euratom a Consiliului ⁽¹⁾; întrucât procedura de adaptare va fi limitată la modificări care nu vor determina creșterea resurselor proprii;
- (20) întrucât Comitetul pentru programul statistic și Comitetul pentru statistici monetare, financiare și ale balanței de plăți (CMFB), înființat prin Decizia 91/115/CEE ⁽²⁾, s-au declarat în favoarea acestui proiect de regulament;
- (21) întrucât Directiva 89/130/CEE, Euratom a Consiliului din 13 februarie 1989 privind armonizarea calculării produsului intern brut la prețurile pieței (PIBpp) ⁽³⁾, prevede că PIBpp poate fi comparabil numai dacă se aplică definițiile și normele contabile ale Sistemului european de conturi economice integrate și întrucât Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1553/89 al Consiliului din 29 mai 1989 privind dispozițiile unitare definitive de colectare a resurselor proprii, acumulate din taxa pe valoarea adăugată ⁽⁴⁾, prevede că pentru calcularea ratei medii ponderate a TVA, defalcarea operațiunilor impozabile se efectuează cu ajutorul conturilor naționale întocmite în conformitate cu Sistemul european de conturi economice integrate, și întrucât pentru aceste instrumente și în cadrul Regulamentului (CE) nr. 3605/93 al Consiliului din 22 noiembrie 1993 privind aplicarea Protocolului referitor la procedura deficitului excedentar ⁽⁵⁾, al Deciziei 94/728/CE, Euratom a Consiliului din 31 octombrie 1994 privind sistemul resurselor proprii ale Comunităților Europene ⁽⁶⁾ și al Deciziei 94/729/CE a Consiliului din 31 octombrie 1994 privind disciplina bugetară ⁽⁷⁾ trebuie să se prevadă o perioadă

(1) JO L 181, 28.6.1989, p. 47.

(2) JO L 59, 6.3.1991, p. 19.

(3) JO L 49, 21.2.1989, p. 26. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Actul de aderare din 1994.

(4) JO L 155, 7.6.1989, p. 9.

(5) JO L 332, 31.12.1993, p. 7.

(6) JO L 293, 12.11.1994, p. 9.

(7) JO L 293, 12.11.1994, p. 14.

tranzitorie pentru aplicarea sistemului stabilit în conformitate cu prezentul regulament,

Articolul 3

Transmiterea către Comisie

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Obiectiv

(1) Obiectivul prezentului regulament îl constituie alcătuirea Sistemului european de conturi 1995, denumit în continuare „SEC 95”, prin asigurarea:

(a) unei metodologii privind standardele, definițiile, clasificările și normele comune de contabilitate, destinate utilizării pentru întocmirea conturilor și a tabelelor, pe baze comparabile, în scopuri comunitare, împreună cu rezultatele solicitate în temeiul articolului 3;

(b) unui program de transmitere, în scopuri comunitare, la date precise, a conturilor și tabelelor întocmite conform SEC 95.

(2) În temeiul articolelor 7 și 8, prezentul regulament se aplică tuturor actelor comunitare care se referă la SEC sau la definițiile sale.

(3) Prezentul regulament nu obligă nici unul dintre statele membre să utilizeze SEC 95 la întocmirea conturilor în scopuri proprii.

Articolul 2

Metodologie

(1) Metodologia sistemului SEC 95 menționată la articolul 1 alineatul (1) litera (a) este prezentată în anexa A.

(2) Modificările aduse metodologiei SEC 95, care au rolul de a-i modifica și îmbunătăți conținutul, se adoptă prin decizie a Comisiei, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 4, cu condiția ca acestea să nu-i modifice conceptele pe care se întemeiază, să nu necesite resurse suplimentare pentru punerea în aplicare și să nu determine creșterea resurselor proprii.

(3) În conformitate cu dispozițiile corespunzătoare din tratat, Consiliul adoptă până la 31 decembrie 1997 o decizie privind introducerea sistemului de defalcare a serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect (SIFIM), descris în anexa I din anexa A, și adoptă, dacă este cazul, măsurile necesare pentru aplicarea acestei decizii.

(1) Statele membre transmit Comisiei (Biroului de Statistică) conturile și tablele prezentate în anexa B, la termenele specificate pentru fiecare tabel.

Perioadele suplimentare acordate anumitor state membre, în conformitate cu anexa B, expiră la 1 ianuarie 2005.

După consultarea Comitetului pentru programul statistic, Comisia raportează Consiliului până la 1 iulie 2003 cu privire la aplicarea perioadelor suplimentare acordate pentru a se verifica dacă acestea se mai justifică. Dacă este necesar, raportul este însoțit de o propunere a Comisiei privind acordarea unor perioade suplimentare statelor membre care le solicită.

(2) Statele membre trimit Biroului de Statistică al Comunităților Europene ⁽¹⁾, rezultatele anexei B, inclusiv datele declarate confidențiale de către statele membre, în conformitate cu legislația sau practica națională referitoare la confidențialitatea statistică, în temeiul dispozițiilor din Regulamentul (Euratom, CEE) nr. 1588/90 al Consiliului din 11 iunie 1990 privind transmiterea de date supuse confidențialității statistice, care reglementează caracterul confidențial al informațiilor.

În limitele stabilite la articolul 2 alineatul (2), orice modificare a datelor solicitate țărilor membre – tabele, țări și/sau regiuni noi – face obiectul deciziilor Comisiei, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 4.

Articolul 4

Procedura

(1) Comisia este asistată de Comitetul pentru programul statistic, denumit în continuare „comitetul”.

(2) Reprezentantul Comisiei prezintă comitetului un proiect de măsuri ce urmează a fi adoptate. Comitetul emite un aviz cu privire la proiect într-un termen pe care președintele îl poate stabili în funcție de urgența chestiunii în cauză. Avizul se emite cu majoritatea prevăzută la articolul 148 alineatul (2) din tratat, în cazul deciziilor pe care Consiliul trebuie să le adopte la propunerea Comisiei. Voturile reprezentanților statelor membre în comitet se ponderează în conformitate cu metoda prevăzută la articolul respectiv. Președintele nu participă la vot.

(3) Comisia adoptă măsuri de aplicare imediată. Cu toate acestea, în cazul în care măsurile nu sunt în conformitate cu avizul comitetului, Comisia le notifică de îndată Consiliului. În acest caz:

⁽¹⁾ JO L 151, 15.6.1990, p. 1. Regulament astfel cum a fost modificat ultima dată prin actul de aderare din 1994.

- (a) Comisia amână cu trei luni, de la data comunicării, aplicarea măsurilor decise;
- (b) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate adopta o decizie diferită, în termenul stabilit la litera (a).

Articolul 5

Atribuțiile comitetului

Comitetul examinează toate chestiunile ridicate de președinte în legătură cu aplicarea prezentului regulament, fie din proprie inițiativă, fie la cererea unui stat membru.

Articolul 6

Colaborarea cu alte comitete

(1) În toate chestiunile care sunt de competența Comitetului pentru statisticile monetare, financiare și ale balanței de plăți (CMFB), Comisia solicită avizul acestui comitet, în conformitate cu articolul 2 din Decizia 91/115/CEE.

(2) Comisia transmite Comitetului pentru produsul intern brut, înființat prin Directiva 89/130/CEE, Euratom, toate informațiile referitoare la aplicarea prezentului regulament, necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale.

Articolul 7

Data aplicării și a primei transmiteri de date

- (1) SEC 95 se transmite până în luna aprilie 1999.
- (2) Datele se transmit Comisiei (Biroului de Statistică) în conformitate cu termenele stabilite în anexa B.
- (3) În conformitate cu alineatul (1), până la prima transmitere bazată pe SEC 95, statele membre continuă să trimită Comisiei (Biroului de Statistică) conturile și tablele obținute prin aplicarea SEC, ediția a doua.

Dispozițiile prezentului regulament sunt obligatorii și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 25 iunie 1996.

(4) Fără a aduce atingere articolului 19 din Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 ⁽¹⁾ de aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind Sistemul resurselor proprii ale Comunităților, Comisia și statul membru verifică aplicarea prezentului regulament și prezintă rezultatele acestor verificări comitetului prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din prezentul regulament.

Articolul 8

Dispoziții tranzitorii

(1) În vederea stabilirii bugetului și a resurselor proprii și prin derogare de la articolul 1 alineatul (2) și de la articolul 7, Sistemul european de conturi economice integrate, în vigoare în sensul articolului 1 alineatul (1) din Directiva 89/130/CEE, Euratom, și textele juridice corespunzătoare, în special regulamentele (CEE, Euratom) nr. 1552/89 și nr. 1553/89 și deciziile 94/728/CE, Euratom și 94/729/CE, va fi SEC ediția a doua, în timp ce Decizia 94/728/CE, Euratom rămâne în vigoare.

(2) În vederea întocmirii de către statele membre a rapoartelor pentru Comisie, în conformitate cu procedura deficitului excedentar prevăzută de Regulamentul (CE) nr. 3605/93, Sistemul european de conturi economice integrate va fi SEC, ediția a doua, până la rapoartele întocmite începând cu data de 1 septembrie 1999.

(3) Aplicarea sistemului SEC ediția a doua, în conformitate cu alineatele (1) și 2 din prezentul articol este asigurată prin ajustarea datelor primite în temeiul articolului 7 alineatul (1), pe baza SEC 95, pentru a se ține seama de schimbările care rezultă din diferențele de concepte, definiții sau nomenclaturi dintre SEC, ediția a doua și SEC 95.

Aplicarea acestui principiu se stabilește în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 6 din Directiva 89/130/CEE, Euratom a Consiliului, până în luna decembrie 1996.

Articolul 9

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*.

Pentru Consiliu

Președintele

M. PINTO

(1) JO L 155, 7.6.1989, p. 1. Regulament astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 2729/94 (JO L 293, 12.11.1994, p. 5).

ANEXA A

SISTEMUL EUROPEAN DE CONTURI

SEC 1995

CUPRINS

	Pagina
CAPITOLUL 1. CARACTERISTICI GENERALE	20
FUNȚIILE SEC	20
Cadrul de analiză și definire a politicilor.....	20
Cele opt caracteristici ale conceptelor SEC	21
SEC 1995 și SCN 1993	27
SEC 1995 și SEC 1970.....	27
SEC CA SISTEM	28
Unitățile statistice și grupările lor	28
Unități și sectoare instituționale	29
Unități și ramuri cu activitate economică la nivel local	29
Unități rezidente și nerezidente; economie totală și restul lumii	29
Fluxurile și stocurile	30
Fluxuri	30
Operațiuni	30
Proprietățile operațiunilor	31
Operațiuni între unități instituționale și operațiuni interne	31
Operațiuni monetare și nemonetare	31
Operațiuni cu și fără contrapartidă	31
Modificări în modul de tratare a anumitor operațiuni	31
Reclasarea operațiunilor	31
Divizarea operațiunilor	32
Identificarea părții principale a unei operațiuni.....	32
Caz particular.....	32
Alte modificări de active.....	32
Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor	32
Câștiguri și pierderi din deținere	33
Stocuri	33
Sistemul de conturi și agregate	33
Norme contabile	33
Terminologia referitoare la cele două părți ale contului	33
Intrări duble și cvadruple	34
Evaluarea	34
Norme speciale de evaluare a produselor	34
Evaluarea în prețuri constante	35

	Pagina
CAPITOLUL 1. (continuare)	
Momentul înregistrării	35
Consolidarea și înregistrarea netă	35
Consolidarea	35
Înregistrarea netă	36
Conturile, soldurile contabile și agregatele	36
Secvența conturilor	36
Contul de bunuri și servicii	37
Contul restului lumii	37
Solduri contabile	37
Agregate	37
Sistemul intrări-ieșiri	37
CAPITOLUL 2. UNITĂȚI ȘI GRUPAREA LOR	39
DELIMITAREA ECONOMIEI NAȚIONALE	39
UNITĂȚI INSTITUȚIONALE	41
SECTOARE INSTITUȚIONALE	42
Societățile nefinanciare (S.11)	44
Subsectorul: Societăți nefinanciare publice (S.11001)	45
Subsectorul: Societăți nefinanciare private naționale (S.11002)	46
Subsectorul: Societăți nefinanciare sub control străin (S.11003)	46
Societăți financiare (S.12)	46
Subsectorul: Banca centrală (S.121).....	48
Subsectorul: Alte instituții financiare monetare (S.122).....	49
Subsectorul: Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii (S.123.)	50
Subsectorul: Auxiliari financiari (S.124)	50
Subsectorul: Societăți de asigurare și fonduri de pensii (S.125).....	51
Administrația publică (S.13.)	52
Subsectorul: Administrația centrală (S.1311)	52
Subsectorul: Administrația de stat (S.1312)	52
Subsectorul: Administrația locală (S.1313)	52
Subsectorul: Fondurile de securitate socială (S.1314).....	53
Gospodăriile populației (S.14.)	53
Subsectorul: Angajatori (inclusiv lucrători independenți) (S.141 + S.142)	54
Subsectorul: Angajați (S.143.)	54
Subsectorul: Beneficiari de venituri din proprietate (S.1441)	54
Subsectorul: Beneficiari de pensii (S.1442)	54
Subsectorul: Beneficiari de alte venituri din transferuri (S.1443)	54
Subsectorul: Alte gospodării ale populației (S.145)	54
Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (S.15)	55
Restul lumii (S.2.)	55
Clasificarea sectorială a unităților producătoare din punct de vedere al formelor juridice standardizate de proprietate...	56

	Pagina
CAPITOLUL 2. UNITĂȚILE CU ACTIVITATE ECONOMICĂ LA NIVEL LOCAL ȘI RAMURILE DE ACTIVITATE	58
(continuare) Unitatea cu activitate economică la nivel local.....	59
Ramura de activitate	59
CLASIFICAREA RAMURILOR DE ACTIVITATE	60
UNITĂȚILE DE PRODUCȚIE OMOGENE ȘI RAMURILE OMOGENE	60
Unitatea cu producție omogenă	60
Ramura omogenă	60
CLASIFICAREA RAMURILOR OMOGENE	61
CAPITOLUL 3. OPERAȚIUNI PE PRODUSE.....	62
PRODUCȚIA	63
Activități principale, secundare și auxiliare	64
Producția (P.1)	64
Momentul înregistrării și evaluării producției	70
CONSUMUL INTERMEDIAR (P.2)	75
Momentul înregistrării și evaluării consumului intermediar	77
CONSUMUL FINAL (P.3/P.4)	77
Cheltuielile pentru consumul final (P. 3)	77
Consumul final efectiv (P. 4)	78
Momentul înregistrării și evaluării cheltuielilor pentru consumul final	80
Momentul înregistrării și evaluării consumului final efectiv	80
FORMAREA BRUTĂ DE CAPITAL (P.5)	81
Formarea brută de capital fix (P. 51).....	81
Momentul înregistrării și evaluării formării brute de capital fix	83
Variația stocurilor (P. 52)	84
Momentul înregistrării și evaluării variației stocurilor	85
Achiziții minus cedări de obiecte de valoare (P. 53)	86
IMPORTURILE ȘI EXPORTURILE DE BUNURI ȘI SERVICII (P.6/P.7)	86
Importurile și exporturile de bunuri (P. 61/P. 71)	87
Importurile și exporturile de servicii (P. 62/P. 72)	89
OPERAȚIUNI CU BUNURI EXISTENTE	91
CAPITOLUL 4. OPERAȚIUNI DISTRIBUTIVE	93
REMUNERAREA ANGAJAȚILOR (D.1)	93
Salarii (D.11)	93
Salarii în numerar	93
Salarii și indemnizații în natură	93
Contribuții sociale suportate de angajatori (D.12)	95
Contribuții sociale efective suportate de angajatori (D.121)	95
Contribuții sociale suportate de angajatori (D.122)	95

	Pagina
CAPITOLUL 4. (continuare)	
IMPOZITE PE PRODUCȚIE ȘI IMPORTURI (D.2)	96
Impozite pe produse (D.21)	97
Taxe de tip TVA (D.211)	97
Impozite pe importuri și drepturi de import, exclusiv TVA (D.212)	97
Impozite pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri (D.214)	98
Alte impozite pe producție (D.29)	98
Impozite pe producție și import plătite instituțiilor Uniunii Europene	99
SUBVENȚII (D.3)	100
Subvenții pe produse (D.31)	100
Subvenții pe importuri (D.311)	101
Alte subvenții pe produse (D.319)	101
Alte subvenții pe producție (D.39)	101
VENITURI DIN PROPRIETATE (D.4)	103
Dobânzi (D.41)	103
Dobânzi la depozite, credite, conturi de primit și conturi de plătit	103
Dobânzi din titluri	103
Dobânzi din titluri și instrumente similare pe termen scurt	103
Dobânzi din obligațiuni	103
Operațiuni swap pe rata dobânzii și contracte de garanție a ratelor	104
Dobânzi pe leasingul financiar	104
Alte dobânzi	104
Momentul înregistrării	105
Venituri distribuite ale societăților (D.42).....	105
Dividende (D.421)	105
Prelevări pe veniturile cvasi-societăților (D.422).....	106
Beneficii reinvestite din investiții străine directe (D.43)	107
Venituri din proprietate atribuite asiguraților (D.44)	107
Chirii (D.45)	108
Chirii pe terenuri	108
Chirii pe zăcăminte	108
IMPOZITE CURENTE PE VENIT, PE PATRIMONIU ETC. (D5).....	108
Impozite pe venit (D.51)	109
Alte impozite curente (D.59).....	109
CONTRIBUȚII ȘI ALOCAȚII SOCIALE (D.6).....	110
Contribuții sociale (D.61)	112
Contribuții sociale efective (D.611)	112
Contribuții sociale imputate (D.612)	113
Alocații sociale, altele decât transferurile sociale în natură (D.62)	114
Alocații de securitate socială în numerar (D.621)	114
Contribuții de asigurare socială ale sistemelor private (D.622)	115

	Pagina
CAPITOLUL 4. (continuare)	
Alocații de asigurare socială directe ale angajatorilor (D.623)	115
Alocații de asistență socială în numerar (D.624)	115
Transferuri sociale în natură (D.63)	115
Alocații sociale în natură (D.631)	115
Alocații de securitate socială, restituiri (D.6311)	116
Alte alocații de securitate socială în natură (D.6312)	116
Alocații de asistență socială în natură (D.6313)	116
Transferuri de bunuri și servicii individuale nedestinate pieței (D.632)	116
ALTE TRANSFERURI CURENTE (D.7)	117
Prime nete de asigurare generală (D.71)	117
Indemnizații de asigurare daune (D.72)	118
Transferuri curente între administrațiile publice (D.73)	118
Cooperare internațională curentă (D.74)	119
Transferuri curente diverse (D.75).....	120
Transferuri curente către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor.....	120
Transferuri curente între gospodăriile populației	120
Amenzi și penalități	120
Loterii și jocuri de noroc	121
Plăți compensatorii	121
A patra resursă proprie a Comunității.....	121
Altele	121
AJUSTARE PENTRU VARIAȚIA DREPTURILOR GOSPODĂRIILOR POPULAȚIEI ASUPRA FONDURILOR DE PENSIE (D.8)	122
TRANSFERURI DE CAPITAL (D.9).....	123
Impozite pe capital (D.91).....	123
Ajutoare nerambursabile pentru investiții (D.92).....	124
Alte transferuri de capital (D.99)	125
CAPITOLUL 5. OPERAȚIUNI FINANCIARE	127
CLASIFICAREA OPERAȚIUNILOR FINANCIARE	129
Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST) (F.1)	131
Aur monetar (F.11)	131
Drepturi speciale de tragere (DST) (F.12)	132
Numerar și depozite (F.2)	132
Numerar (F.21)	132
Depozite transferabile (F.22)	133
Alte depozite (F.29)	133
Titluri, altele decât acțiuni (F.3)	134
Titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (F.33)	134
Titluri pe termen scurt, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.331)	135
Titluri pe termen lung, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.332)	135
Produse financiare derivate (F.34)	136

	Pagina
CAPITOLUL 5. (continuare)	
Credite (F.4)	137
Credite pe termen scurt (F.41)	137
Credite pe termen lung (F.42)	137
Acțiuni și alte participații (F.5)	139
Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.51)	140
Acțiuni cotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.511) și acțiuni necotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.512)	140
Alte participații (F. 513)	141
Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.52)	141
Provizioane tehnice de asigurare (F.6)	141
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (F.61)	142
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (F.611)	142
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (F.612)	143
Provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități (F.62)	144
Alte conturi de primit/de plătit (F.7)	144
Credite comerciale și avansuri (F.71)	145
Alte conturi de primit/de plătit, exclusiv creditele comerciale și avansurile (F.79)	145
Post memo: investiții străine directe (F.m)	146
REGULI DE ÎNREGISTRARE A OPERAȚIUNILOR FINANCIARE	146
Evaluare	146
Momentul înregistrării	149
Calculul operațiunilor financiare pornind de la modificările din contul de patrimoniu	149
Anexa 5.1: Legătura cu agregatele monetare	149
CAPITOLUL 6. ALTE FLUXURI	151
CONSUMUL DE CAPITAL FIX (K.1)	151
ACHIZIȚII MINUS CEDĂRI DE ACTIVE NEFINANCIARE NEPRODUSE (K.2)	151
ALTE MODIFICĂRI DE ACTIVE (K.3-K.12)	152
ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM (K.3-K.10 și K.12)	152
APARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELORE NEPRODUSE (K.3)	153
APARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELORE PRODUSE (K.4)	153
CREȘTEREA NATURALĂ A RESURSELOR BIOLOGICE NECULTIVATE (K.5)	153
DISPARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELORE NEPRODUSE (K.6)	154
PIERDERI DATORATE CATASTROFELOR (K.7)	154
CONFISCĂRI FĂRĂ COMPENSAȚIE (K.8).....	154
ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM ALE ACTIVELORE NEFINANCIARE, NECLASIFICATE ÎN ALTĂ PARTE (K.9)	154
ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM ALE ACTIVELORE ȘI PASIVELOR FINANCIARE, NECLASIFICATE ÎN ALTĂ PARTE (K.10)	155

	Pagina
CAPITOLUL 6. MODIFICĂRI DE CLASIFICARE SAU DE STRUCTURĂ (K.12)	156
(continuare) Modificări de clasificare sectorială sau de structură (K.12.1)	156
Modificări de clasificare a activelor și pasivelor (K.12.2)	156
CĂȘTIGURI/PIERDERI NOMINALE DIN DEȚINERE (K.11)	157
Căștiguri/pierderi neutre din deținere (K.11.1)	158
Căștiguri/pierderi reale din deținere (K.11.2)	158
Căștiguri din deținere pe tipuri de active financiare.....	159
Numerar și depozite (AF.2)	159
Credite (AF.4) și alte conturi de primit/de plătit (AF.7)	159
Titluri, altele decât acțiuni (AF.3).....	159
Acțiuni și alte participații (AF.5)	160
Provizioane tehnice de asigurare (AF.6)	160
Active financiare în devize.....	160
CAPITOLUL 7. BILANȚUL	161
TIPURI DE ACTIVE	162
Active nefinanciare produse (AN.1)	162
Active nefinanciare neproduse (AN.2)	162
Active și pasive financiare (AF.).....	163
EVALUAREA ÎNREGISTRĂRIILOR ÎN BILANȚ	165
Principii generale de evaluare	165
ACTIVE NEFINANCIARE (AN.)	166
Active produse (AN.1)	166
Active fixe (AN.11)	166
Active fixe corporale (AN.111)	166
Active fixe necorporale (AN.112)	166
Stocuri (AN.12).....	166
Obiecte de valoare (AN.13)	167
Active neproduse (AN.2)	167
Active corporale neproduse (AN.21)	167
Terenuri (AN.211)	167
Zăcăminte (AN.212)	167
Alte active naturale (AN.213 și AN.214)	167
Active necorporale neproduse (AN.22)	167
Active și pasive financiare (AF.).....	168
Aur monetar și DST (AF.1)	168
Numerar și depozite (AF.2)	168
Titluri de valoare, altele decât acțiunile (AF.3)	168
Credite (AF.4)	169
Acțiuni și alte participații (AF.5)	169

	Pagina
CAPITOLUL 7. (continuare)	
Provizioane tehnice de asigurare (AF.6)	169
Alte conturi debitoare/creditoare (AF.7)	170
Posturi memo	170
Bunuri de consum de folosință îndelungată (AN.m)	170
Investiții străine directe (AF.m)	170
Bilanțul financiar	171
Anexa 7.1: Definițiile diferitelor categorii de active	172
Anexa 7.2: Secvența de înregistrări dintre bilanțul inițial și bilanțul final	180
CAPITOLUL 8. SECVENȚA DE CONTURI ȘI SOLDURILE CONTABILE	183
SECVENȚA DE CONTURI	186
Conturile curente	186
Contul de producție (I)	186
Distribuirea și utilizarea conturilor de venituri (II)	186
Conturile de distribuire primară a veniturilor (II.1)	188
Contul de producere a veniturilor (II.1.1)	188
Contul de alocare a veniturilor primare (II.1.2)	188
Contul de venit al întreprinderii (II.1.2.1)	188
Contul de alocare a altor venituri primare (II.1.2.2)	194
Contul de distribuire secundară a veniturilor (II.2)	194
Contul de redistribuire a veniturilor în natură (II.3)	202
Contul de utilizare a veniturilor (II.4)	202
Contul de utilizare a veniturilor disponibil (II.4.1).....	202
Contul de utilizare a veniturilor disponibil ajustat (II.4.2).....	202
Conturile de acumulare (III)	204
Contul de capital (III.1).....	204
Contul variației valorii nete datorate economilor și transferurilor de capital (III.1.1).....	204
Contul de achiziție al activelor (III.1.2)	204
Contul financiar (III.2)	204
Contul altor modificări de active (III.3)	204
Contul altor modificări de volum al activelor (III.3.1)	211
Contul de reevaluare (III.3.2)	211
Contul câștigurilor și pierderilor neutre din deținere (III.3.2.1)	211
Contul câștigurilor și pierderilor reale din deținere (III.3.2.2)	211
BILANȚURILE (IV)	220
Bilanțul inițial (IV.1)	220
Variația bilanțului (IV.2)	220
Bilanțul final (IV.3)	220

	Pagina
CAPITOLUL 8. CONTURILE RESTULUI LUMII (V).....	220
(continuare)	
Conturile curente	225
Contul de bunuri și servicii externe (V.1)	225
Contul veniturilor primare și transferurilor curente externe (V.II).....	225
Conturile de acumulare externă (V.III)	225
Contul de capital (V.III.1)	225
Contul financiar (V.III.2)	225
Contul altor modificări de active (V.III.3)	225
Bilanțurile (V.IV)	226
CONTUL DE BUNURI ȘI SERVICII (0)	234
CONTURILE ECONOMICE INTEGRATE	235
AGREGATELE	245
Produsul intern brut la prețuri de piață (PIB)	245
Excedentul de exploatare al economiei totale	245
Venitul mixt al economiei totale	245
Venitul întreprinderii în economia totală	245
Venitul național (la prețuri de piață).....	245
Venitul național disponibil	246
Economiile	246
Soldul curent extern	246
Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare a economiei totale	246
Valoarea netă a economiei totale	246
PREZENTAREA MATRICIALĂ	246
Prezentarea matricială a conturilor SEC	247
Proprietățile matricelor contabile	250
Adaptarea matricei de format redus la tipuri de analiză specifice	251
CAPITOLUL 9. SISTEMUL INTRĂRI-IEȘIRI	266
TABELELE RESURSELOR ȘI UTILIZĂRILOR.....	270
TABELE CARE COROBOREAZĂ TABELELE DE RESURSE ȘI UTILIZĂRI CU CONTURILE SECTOARELOR	284
TABELELE INTRĂRI-IEȘIRI SIMETRICE.....	284
CAPITOLUL 10. MĂSURAREA PREȚURILOR ȘI A VOLUMELOR	289
DOMENIUL DE APLICARE A INDICILOR DE PREȚ ȘI DE VOLUM ÎN SISTEMUL CONTURILOR	290
Sistemul integrat de indici de preț și de volum	290
Indici de preț și de volum pentru alte agregate	291
PRINCIPII GENERALE DE MĂSURARE A INDICILOR DE PREȚ ȘI VOLUM	292
Definiția prețurilor și a volumelor produselor de piață	292
Diferențele de calitate și diferențele de preț	292

	Pagina
CAPITOLUL 10.	
(continuare)	
Principii aplicabile serviciilor necomerciale	293
Principii de evaluare a valorii adăugate și a produsului intern brut	294
DIFICULTĂȚI LA APLICAREA PRINCIPIILOR GENERALE	294
Aplicare generală	295
Aplicare la fluxuri specifice	295
Fluxuri de bunuri și servicii de piață	295
Fluxuri de servicii non-piață.....	296
Impozite și subvenții pe produse și importuri	297
Consumul de capital fix	298
Remunerarea angajaților	298
Stocurile de active fixe produse și variația stocurilor	298
Măsurarea veniturii real din economie	299
ALEGEREA FORMULELOR INDICELUI ȘI A ANULUI DE BAZĂ	300
COMPARABILITATEA INTERNAȚIONALĂ A INDICILOR DE PREȚ ȘI DE VOLUM	300
CAPITOLUL 11. POPULAȚIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ	302
POPULAȚIA TOTALĂ.....	302
POPULAȚIA ACTIVĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC	303
POPULAȚIA OCUPATĂ	304
Angajații	304
Lucrătorii care desfășoară o activitate independentă	305
Populația ocupată și rezidență	305
ȘOMAJUL	306
LOCURI DE MUNCĂ	307
Locuri de muncă și rezidență.....	307
TOTALUL ORELOR LUCRATE	307
ECHIVALENT NORMĂ ÎNTREAGĂ	308
VOLUMUL MUNCII SALARIEATE CU REMUNERARE CONSTANTĂ	309
CAPITOLUL 12. CONTURI ECONOMICE TRIMESTRIALE	310
CAPITOLUL 13. CONTURILE REGIONALE	312
TERITORIUL REGIONAL	312
UNITĂȚILE ȘI REZIDENȚA	312
METODE DE REGIONALIZARE	313
PRINCIPALELE AGREGATE PE RAMURI DE ACTIVITATE	314
CONTURILE SECTORULUI GOSPODĂRIILE POPULAȚIEI	316

	Pagina
ANEXE	
I. SERVICIILE DE INTERMEDIERE FINANCIARĂ INDIRECT MĂSURATE (SIFIM)	317
Modificări de adus textului SEC în cazul repartizării SIFIM	317
II. CONTRACTUL DE LEASING, ÎNCHIRIEREA ȘI CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE-VÂNZARE A BUNURILOR DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ	323
Definiții	323
Închirierea	323
Închirierea simplă	323
Contractul de leasing	323
Contractul de închiriere-vânzare	324
Înregistrarea contabilă	324
Închirierea simplă	324
Contractul de leasing	324
Contractul de închiriere-vânzare	325
III. ASIGURĂRI	327
Introducere	327
Definiții	327
Asigurări sociale	327
Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice	327
Sisteme private de asigurări sociale cu constituirea de rezerve	328
Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori	328
Alte asigurări	328
Alte asigurări de viață	328
Alte asigurări generale	328
Reasigurare	329
Auxiliarii de asigurare	329
Înregistrarea contabilă	329
Asigurări sociale	329
Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice	329
Sisteme private de asigurări sociale ou constituirea de rezerve	330
Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori	331
Alte asigurări	332
Alte asigurări de viață	333
Alte asigurări generale	333
Reasigurarea	335
Auxiliarii de asigurare	335
Exemplu numeric de asigurare	336
IV. CLASIFICĂRI ȘI CONTURI	341
Clasificări	341
Clasificarea sectoarelor instituționale (S)	341

	Pagina
Clasificarea operațiunilor și a altor fluxuri	342
Clasificarea soldurilor contabile (B)	345
Clasificarea activelor (A)	346
Regruparea și codificarea ramurilor de activitate (a), a produselor (p) și a investițiilor (formarea de capital fix) (PI)	348
Clasificarea consumului individual după scop (COICOP).....	356
Clasificarea funcțiilor administrațiilor publice (CFAP)	357
Conturi	359

TABELE

2.1	Sectoare și subsectoare	42
2.2	Categorii de producători, activități și funcții principale clasificate pe sectoare	44
2.3	Clasificarea sectorială a unităților producătoare din punctul de vedere al formelor juridice standardizate de proprietate ...	57
3.1	Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață aplicată unităților instituționale	66
3.2	Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață aplicată unităților instituționale, UTA locale și producției lor	69
3.3	Distincția între producătorii de piață/pentru consum final propriu/alți producători non-piață aplicată UTA locale și producției acestora	70
3.4	Modul de tratare a transportului de bunuri exportate.....	90
3.5	Modul de tratare a transportului de bunuri importate	91
5.1	Clasificarea operațiunilor financiare	130
8.1	Prezentarea sinoptică a conturilor, soldurilor contabile și a principalelor agregate	184
8.2	Contul I: Contul de producție	187
8.3	Contul II.1.1: Contul de producere a veniturilor	189
8.4	Contul II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare	191
8.5	Conturile II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii și II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare	195
8.6	Contul II.2: Contul de distribuire secundară a venitului	198
8.7	Contul II.3: Contul de redistribuire a venitului în natură	201
8.8	Contul II.4.1: Contul de utilizare a venitului disponibil	203
8.9	Contul II.4.2: Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat	205
8.10	Contul III.1.1: Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	206
8.11	Contul III.1.2: Contul de achiziție al activelor nefinanciare	207
8.12	Contul III.2: Contul financiar	209
8.13	Contul III.3.1: Contul altor modificări de volum al activelor	212
8.14	Contul III.3.2: Contul de reevaluare	216
8.15	Contul IV: Bilanțurile.....	221
8.16	Secvența completă a conturilor restului lumii (conturile operațiunilor externe)	226
8.17	Contul 0: Contul de bunuri și servicii	234
8.18	Conturile economice integrate	236
8.19	Prezentarea matricială a secvenței complete a conturilor și soldurilor contabile pentru economia totală	252
8.20	Prezentarea schematică a unei matrice de contabilitate socială (MCS)	259
8.21	Exemplul unei matrice de contabilitate socială mai detaliată	262
8.22	Exemplul unei submatrice detaliate: valoarea adăugată netă (la prețurile de bază)	264

	Pagina
9.1	Exemplu simplificat de tabel al resurselor 266
9.2	Exemplu simplificat de tabel al utilizărilor 266
9.3	Exemplu simplificat de tabel combinat al resurselor și utilizărilor..... 267
9.4	Exemplu simplificat de tabel intrări-ieșiri simetric (produs × produs) 268
9.5	Tabelul resurselor la preț de bază, inclusiv trecerea de la prețul de bază la prețul de achiziție 271
9.6	Tabelul utilizărilor la preț de achiziție 272
9.7	Tabelul simplificat al adaosului comercial și de transport 276
9.8	Tabelul simplificat al impozitelor minus subvențiile pe produs 277
9.9	Tabelul utilizărilor importurilor 281
9.10	Tabelul utilizărilor producției interne la preț de bază 282
9.11	Tabelul care coroborează tabelele de resurse și utilizări cu conturile sectoarelor 284
9.12	Tabel intrări-ieșiri simetric la preț de bază (produs × produs) 286
9.13	Tabel intrări-ieșiri simetric pentru producția internă (produs × produs) 288
A.I.1	Consecințele repartizării SIFIM pe sectoare instituționale, inclusiv modificările pentru producătorii necomerciali 320
A.I.2	Consecințele repartizării SIFIM pe un singur sector fictiv 321
A.III.1	Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice 336
A.III.2	Sisteme private de asigurări sociale cu constituire de rezerve 337
A.III.3	Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori 338
A.III.4	Alte asigurări de viață 339
A.III.5	Alte asigurări generale 340
A.IV.1	Contul 0: Contul de bunuri și servicii 359
A.IV.2	Secvența completă a conturilor pentru totalul economiei 359
A.IV.3	Secvența completă a conturilor societăților nefinanciare 373
A.IV.4	Secvența completă a conturilor societăților financiare 382
A.IV.5	Secvența completă a conturilor administrațiilor publice 392
A.IV.6	Secvența completă a conturilor gospodăriilor populației 403
A.IV.7	Secvența completă a conturilor instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației 414

CAPITOLUL 1

CARACTERISTICI GENERALE

- 1.01. Sistemul european de conturi naționale și regionale (SEC 1995 sau simplu SEC) este un cadru contabil aplicabil pe plan internațional care permite descrierea analitică și sistematică a unei economii totale (cu alte cuvinte, o regiune, o țară sau un grup de țări), a componentelor și relațiilor ei cu celelalte economii.

SEC 1995 înlocuiește Sistemul european al conturilor economice integrate publicat în 1970 (SEC 1970; o a doua ediție ușor modificată a apărut în 1978).

SEC 1995 este perfect consecvent cu metodologia revizuită la nivel mondial a contabilității naționale, Sistemului Contabilității Naționale (SCN 1993 sau, mai simplu, SCN; metodologia a fost publicată sub îndrumarea comună a Organizației Națiunilor Unite, FMI, Comisia Comunității Europene, OECD și Banca Mondială). Cu toate acestea, SEC se axează mai mult pe condițiile și cerințele de date ale Uniunii Europene. Ca și SCN, SEC este armonizat cu conceptele și clasificările utilizate în multe alte statistici economice și sociale. Cazuri concrete sunt statistica forței de muncă, a industriei și a comerțului exterior. Prin urmare, SEC poate servi drept cadru central de referință pentru statisticile sociale și economice ale Uniunii Europene și ale statelor membre.

- 1.02. Cadru SEC cuprinde două serii de tabele principale:

- (a) conturile sectoarelor ⁽¹⁾;
- (b) sistemul intrări-ieșiri ⁽²⁾ și conturile pe ramuri de activitate ⁽¹⁾.

Conturile sectoarelor furnizează, pentru fiecare sector instituțional, o descriere sistematică a diferitelor etape ale procesului economic: producție, formare, distribuție, redistribuire și utilizare a veniturilor și acumulare financiară și nefinanciară. Conturile sectoarelor cuprind, de asemenea, conturile de patrimoniu ce descriu situația stocurilor de active și pasive și valoarea netă de la începutul și sfârșitul perioadei contabile.

Sistemul intrări-ieșiri și conturile pe ramuri de activitate descriu mai detaliat procesul de producție (structura costurilor, formarea veniturilor și forța de muncă) și fluxurile de bunuri și servicii (producție, importuri, exporturi, consum final, consum intermediar și formarea de capital pe grupe de produse).

SEC cuprinde și conceptele de populație și forță de muncă ⁽³⁾. Aceste concepte sunt relevante atât pentru conturile sectoarelor cât și pentru sistemul intrări-ieșiri.

SEC nu se limitează doar la stabilirea conturilor anuale, ci se aplică și conturilor trimestriale ⁽⁴⁾ și conturilor regionale ⁽⁵⁾.

FUNCȚIILE SEC

Cadru de analiză și definire a politicilor

- 1.03. Cadru contabil al SEC poate fi utilizat pentru a analiza și evalua:

- (a) structura unei economii totale, prin:
 - 1. valoarea adăugată și forța de muncă pe ramuri de activitate;
 - 2. valoarea adăugată și forța de muncă pe regiuni;

⁽¹⁾ A se vedea capitolul 8: „Secvența de conturi și soldurile contabile”.

⁽²⁾ A se vedea capitolul 9: „Sistemul intrări-ieșiri”.

⁽³⁾ A se vedea capitolul 11: „Populația și forța de muncă”.

⁽⁴⁾ A se vedea capitolul 12: „Conturile economice trimestriale”.

⁽⁵⁾ A se vedea capitolul 13: „Conturile regionale”.

3. venitul distribuit pe sectoare;
 4. importurile și exporturile pe grupe de produse;
 5. cheltuielile pentru consumul final pe grupe de produse;
 6. formarea de capital fix și stocul de capital fix pe ramuri de activitate;
 7. structura stocurilor și fluxurilor de active financiare pe tipuri de active și pe sector;
- (b) părțile sau aspectele specifice unei economii total, prin:
1. locul sectorului bancar și financiar în economia națională;
 2. rolul administrației publice;
 3. structura economică a unei regiuni date (raportată la țară, în ansamblul ei);
- (c) evoluția unei economii totale în timp, prin:
1. rata de creștere a PIB;
 2. analiza inflației;
 3. analiza caracterului sezonier al cheltuielilor gospodăriilor populației pe baza conturilor trimestriale;
 4. analiza importanței diferitelor tipuri de instrumente financiare în timp, de exemplu, creșterea importanței opțiunilor;
 5. analiza comparativă a structurilor industriale din economia națională pe termen lung, de exemplu, pe 30 de ani;
- (d) relațiile economiei totale cu alte economii totale, prin:
1. comparația dintre rolurile jucate de administrațiile publice ale statelor membre ale Uniunii Europene;
 2. analiza interdependențelor între economiile Uniunii Europene;
 3. analiza structurii și destinației exporturilor Uniunii Europene;
 4. compararea ratelor de creștere a PIB sau a venitului disponibil pe locuitor din Uniunea Europeană și în Statele Unite și Japonia.
- 1.04. Datele obținute în cadrul SEC sunt esențiale pentru definirea și urmărirea politicilor economice și sociale ale Uniunii Europene și statelor membre.
- În plus, există unele utilizări specifice, foarte importante, privind:
- (a) urmărirea și orientarea politicii monetare europene: criteriile de convergență pentru Uniunea Monetară Europeană sunt definite pe baza agregatelor contabilităților naționale (deficit public, datoria publică și PIB);
 - (b) acordarea de subvenții regiunilor Uniunii Europene: cheltuielile din fondurile structurale ale Uniunii Europene se bazează, în parte, pe datele conturilor regionalizate ale conturilor naționale;
 - (c) calculul resurselor proprii ale Uniunii Europene. Acestea depind de datele din conturile naționale în trei moduri:
 1. totalul resurselor Uniunii Europene este calculat ca procent din produsele naționale brute (PNB) ale statelor membre;
 2. a treia resursă proprie a Uniunii Europene este resursa proprie bazată pe TVA. Contribuțiile statelor membre la această resursă sunt mult influențate de datele contabilității naționale, întrucât sunt utilizate la calcularea unei rate medii a TVA;
 3. contribuția relativă a fiecărui stat membru la a patra resursă proprie a Uniunii Europene este bazată pe produsul național brut.

Cele opt caracteristici ale conceptelor SEC

- 1.05. Pentru a asigura un bun echilibru între cerințele de date și posibilitățile de colectare, conceptele utilizate în SEC prezintă opt caracteristici esențiale. Aceste concepte sunt:
- (a) compatibile pe plan internațional;
 - (b) armonizate cu cele din alte statistici economice și sociale;
 - (c) consecvente;

- (d) operaționale;
- (e) diferite de cea mai mare parte a conceptelor administrative;
- (f) recunoscute și stabilite pe o perioadă îndelungată;
- (g) axate pe descrierea procesului economic în termeni monetari și ușor observabili;
- (h) flexibile și multifuncționale.

1.06. Conceptele sunt compatibile pe plan internațional deoarece:

- (a) pentru statele membre ale Uniunii Europene, SEC constituie norma pentru transmiterea datelor contabilităților naționale către organismele internaționale. Stricta aliniere la SEC nu este obligatorie doar în publicațiile naționale;
- (b) conceptele SEC sunt, din toate punctele de vedere, în consonanță cu cele stabilite pe plan mondial prin contabilitatea națională, adică SCN.

Compatibilitatea internațională este esențială pentru comparațiile statistice între țări.

1.07. Conceptele sunt armonizate cu cele din alte statistici economice și sociale pentru că:

- (a) SEC utilizează multe concepte și clasificări (de exemplu, NACE Rev. 1) care sunt, de asemenea, folosite de către statele membre ale Uniunii Europene pentru elaborarea altor statistici economice și sociale, de exemplu statisticile industriale, de comerț exterior, ale forței de muncă; diferențele conceptuale au fost reduse la minimum. În plus, aceste concepte și clasificări ale Uniunii Europene sunt armonizate cu cele ale Organizației Națiunilor Unite;
- (b) ca și în SCN, conceptele utilizate în SEC sunt, de asemenea, armonizate cu cele din principalele orientări internaționale referitoare la alte statistici economice, în special cu Manualul balanței de plăți (MBP) al FMI, Statistica finanțelor publice (MSFP) a FMI, statistica OECD privind veniturile publice și rezoluțiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind conceptele de „forță de muncă”, „ore lucrate” și „costurile mâinii de lucru”.

Această armonizare a SEC cu celelalte metode de elaborare a statisticilor economice și sociale ajută foarte mult la corelarea și compararea cifrelor. În consecință, se pot elabora cifre ale conturilor naționale calitativ superioare. În plus, informațiile cuprinse în aceste statistici specifice pot fi mai bine raportate la statisticile generale ale economiei naționale, adică agregatele conturilor naționale cum ar fi PNB sau valoarea adăugată pe sector sau pe ramură de activitate.

1.08. Identitățile definite în cadrul contabil dau, în plus, coerență conceptelor utilizate pentru a descrie diferitele etape ale procesului economic (producție, distribuție și utilizare a venitului, acumulare). Ca rezultat al acestei coerențe interne, se pot combina între ele statisticile din diferitele părți ale cadrului contabil. Astfel, de exemplu, se pot calcula următoarele rate:

- (a) cifre privind productivitatea, cum ar fi valoarea adăugată pe oră de muncă (acest indicator impune consecvență între conceptele valorii adăugate și orele lucrate);
- (b) venitul național disponibil pe locuitor (această rată presupune consecvență între conceptele de venit național disponibil și populație);
- (c) formarea de capital fix ca procent din stocul de capital fix (această rată impune consecvență între definițiile fluxurilor și stocurilor);
- (d) deficitul public și datoria publică, ca procente din produsul intern brut (aceste cifre necesită consecvență între conceptele de deficit public, datorie publică și produs intern brut).

Consecvența internă dintre concepte permite, de asemenea, calculul unor estimări prin sold; de exemplu, economia poate fi estimată ca diferență între venitul disponibil și cheltuielile consumului final (?).

1.09. Conceptele utilizate de SEC sunt operaționale în sensul că ele au fost create special pentru a permite calcule ușoare. Caracterul operațional al conceptelor este concretizat în mai multe feluri:

- (a) anumite activități sau posturi trebuie să fie descrise numai dacă au o dimensiune semnificativă. Este cazul, spre exemplu, al producției de bunuri pentru consumul propriu al gospodăriilor populației: confecționarea hainelor și olăritul nu

(?) A se vedea capitolul 8: „Secvența conturi și solduri contabile”

sunt înregistrate ca producție, deoarece aceste tipuri de activități sunt considerate nesemnificative în cadrul țărilor Uniunii Europene. Un alt exemplu, cel al uneltelor mici și ieftine care sunt înregistrate ca formare de capital fix numai atunci când valoarea lor de achiziție depășește 500 ECU (la prețurile din 1995) pe articol (sau pe total, în cazul unei achiziții în cantități mari); când acest prag nu este depășit, articolele respective sunt înregistrate drept consum intermediar;

- (b) procedura de estimare a anumitor concepte face obiectul unor indicații clare și precise. De exemplu, pentru definirea consumului de capital, se face trimitere la amortizarea liniară, în timp ce pentru estimarea stocului de capital fix se recomandă aplicarea metodei inventarului permanent. Un alt caz este cel al evaluării producției pentru consumul propriu: în principiu ar trebui să aibă loc la prețul de bază, dar, în caz de necesitate, prețurile de bază pot fi approximate prin însumarea diferitelor costuri implicate;
- (c) au fost adoptate unele convenții simplificate. De exemplu, prin convenție, serviciile colective prestate de administrațiile publice se includ, în totalitate, în cheltuiala de consum final;
- (d) conceptele sunt armonizate cu cele ale statisticilor economice și sociale care servesc ca bază la stabilirea conturilor naționale.

1.10. Cu toate acestea, în același timp, conceptele respective nu sunt totdeauna ușor de pus în practică, deoarece, în general, ele se deosebesc, în anumite puncte, de cele utilizate în sursele de date administrative. Cazurile în discuție sunt statisticile referitoare la conturile întreprinderilor, diferitele tipuri de impozite (TVA, impozit pe venit, taxe vamale etc.), statisticile privind securitatea socială și datele furnizate de organele de supraveghere a sectorului bancar și de asigurări. Aceste date administrative folosesc adesea pentru stabilirea conturilor naționale. În general, vor fi prelucrate și transformate pentru a fi conforme cu SEC.

Conceptele din SEC diferă de obicei, în unele privințe, de cele administrative întrucât:

- (a) diferă de la o țară la alta. În consecință, nu se poate obține compatibilitatea internațională prin conceptele administrative;
- (b) conceptele administrative se modifică în timp. În consecință, nu se poate obține comparabilitatea în timp, prin concepte administrative;
- (c) conceptele care stau la baza surselor de date administrative nu sunt, în general, consecvente între ele. Cu toate acestea, interconexiunea și compararea datelor, elemente esențiale pentru compilarea conturilor naționale, se pot realiza numai pe baza acelorași concepte;
- (d) în general, conceptele administrative nu sunt optime pentru analize economice și pentru evaluarea politicii economice.

Cu toate acestea, uneori datele administrative sunt conforme cu necesitățile conturilor naționale și ale altor statistici, întrucât:

- (a) conceptele și clasificările realizate inițial în scopuri statistice pot fi adoptate, de asemenea, pentru scopuri administrative, de exemplu, clasificarea cheltuielilor administrațiilor publice pe tipuri;
- (b) sursele administrative de date pot ține cont, în mod explicit, de anumite necesități statistice (specifice); este cazul, de exemplu, sistemului Intrastat pentru furnizarea de informații referitoare la schimburile de bunuri între statele membre ale Uniunii Europene.

1.11. Principalele concepte ale SEC sunt bine definite și stabilite pentru o perioadă îndelungată, deoarece:

- (a) au fost adoptate ca norme internaționale pentru următoarele decenii;
- (b) în diferitele metodologii internaționale de stabilire a conturilor naționale care s-au succedat, majoritatea conceptelor de bază au rămas neschimbate.

Această continuitate conceptuală reduce nevoia de recalculare a seriilor cronologice și de familiarizare cu noi concepte. Mai mult decât atât, ea limitează vulnerabilitatea conceptelor la presiunile politice naționale și internaționale. Din aceste motive, datele contabilității naționale au putut servi ca bază obiectivă de date pentru analizele și politicile economice timp de câteva decenii.

1.12. Conceptele SEC sunt axate pe descrierea procesului economic în termeni monetari și ușor observabili. Majoritatea stocurilor și fluxurilor care nu sunt ușor observabile în termeni monetari ori care nu au o contrapartidă monetară clară nu sunt luate în calcul.

Acest principiu nu a fost aplicat cu strictețe, pentru că trebuie să se țină seama în egală măsură de cerințele privind consecvența și de cerințele diferite privind datele. De exemplu, consecvența cere ca valoarea serviciilor colective furnizate de către administrațiile publice să fie înregistrată ca o producție, deoarece plata compensațiilor angajaților și achiziția multor bunuri și

servicii de către administrația publică este ușor observabilă în termeni monetari. În plus, din perspectiva analizei și politicii economice, descrierea serviciilor colective ale administrațiilor publice în raport cu restul economiei naționale nu face decât să dea mai multă importanță contabilității naționale în ansamblul ei.

1.13. Gama conceptelor din SEC poate fi ilustrată prin abordarea câtorva cazuri limită semnificative.

Următoarele se află la limita producției din SEC(a se vedea punctele 3.07.-3.09.):

- (a) producția de servicii individuale și colective ale administrațiilor publice;
- (b) producția pentru sine de servicii locative furnizate de către proprietarii-ocupanți;
- (c) producția de bunuri pentru consum final propriu, de exemplu produsele agricole;
- (d) activități de construcție pentru sine, inclusiv cele realizate de gospodăriile populației;
- (e) serviciile oferite de către personalul intern remunerat;
- (f) piscicultura în ferme piscicole;
- (g) activități ilegale de producție, de exemplu prostituția și producția de droguri;
- (h) activitățile de producție ale căror venituri nu sunt declarate în totalitate autorităților fiscale, de exemplu, producția clandestină de textile.

Următoarele cad în afara sectorului productiv:

- (a) serviciile personale și gospodărești produse și consumate în cadrul aceleiași gospodării, de exemplu curățenia, gătitul sau îngrijirea unor bolnavi sau bătrâni;
- (b) serviciile voluntare care nu reprezintă o producție de bunuri, de exemplu îngrijirea benevolă a persoanelor sau activități neremunerate de menaj;
- (c) creșterea naturală a peștelui în mări deschise.

În general, SEC contabilizează tot ce se obține din producție în sectorul productiv. Cu toate acestea, există unele excepții specifice de la regulă:

- (a) producția activităților auxiliare nu se înregistrează; toate intrările consumate de către o activitate auxiliară – materiale, consum de capital fix etc. – sunt considerate ca intrări ale activității principale sau secundare pe care le susțin;
- (b) producția destinată consumului intermediar în aceeași unitate locală de activitate economică (UAE, a se vedea punctul 1.29.) nu trebuie înregistrată; cu toate acestea, producția destinată altor UAE locale aparținând aceleiași unități instituționale va fi înregistrată ca producție.

Logica contabilă a SEC presupune că dacă activitățile sunt contabilizate ca producție și rezultatul lor este înregistrat, atunci trebuie înregistrate și venitul, forța de muncă, consumul final etc. aferente. De exemplu, dacă producția pentru sine a serviciilor locative furnizate de proprietarii-ocupanți este înregistrată ca producție, la fel se înregistrează venitul și cheltuielile de consum final care rezultă pentru proprietari. Principiul invers este aplicabil atunci când activitățile nu sunt înregistrate ca producție: serviciile gospodărești produse și consumate în cadrul aceleiași gospodării nu generează venit și cheltuieli de consum final și, în conformitate cu conceptele SEC, nu implică recurgerea la forța de muncă.

SEC conține, de asemenea, multe convenții specifice, cum ar fi:

- (a) evaluarea producției administrațiilor publice;
- (b) evaluarea producției serviciilor de asigurare și de intermediere financiară indirect măsurate;
- (c) înregistrarea tuturor serviciilor colective furnizate de administrațiile publice în cheltuiala de consum final și nu în consum intermediar;
- (d) înregistrarea utilizării serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate drept consumul intermediar al unui sector nominal sau al unei ramuri de activitate nominală.

- 1.14. Conceptele SEC sunt multifuncționale: pentru o gamă largă de utilizatori conceptele SEC sunt acceptabile, dar ar putea fi necesară o suplimentare pentru o altă parte dintre utilizatori (a se vedea punctul 1.18.).
- 1.15. Detalierea cadrului conceptual SEC oferă posibilitatea unei mari flexibilități de utilizare: unele concepte nu sunt explicit definite în SEC, cu toate acestea ele pot fi ușor deduse din el. De exemplu, valoarea adăugată la costul factorilor poate fi derivată prin scăderea altor impozite nete pe producție din valoarea adăugată la prețurile de bază. Un alt exemplu îl reprezintă crearea de noi sectoare prin rearanjarea sectoarelor definite în SEC.
- 1.16. De asemenea este posibilă utilizarea flexibilă, prin introducerea unor criterii suplimentare, care să nu fie în contradicție cu logica sistemului. De exemplu, aceste criterii pot fi clasa de mărime a forței de muncă pentru unitățile de producție sau mărimea venitului pentru gospodăriile populației. Pentru forța de muncă, se pot introduce subclasificări pe nivele de educație, vârstă și sex.
- 1.17. Această utilizare flexibilă poate fi încorporată într-o matrice de contabilitate socială (MCS). MCS este o prezentare matricială care permite legătura între tabelul intrări-ieșiri și conturile sectoarelor (a se vedea punctele 8 133.-8 155.). O MCS furnizează, în general, informații suplimentare referitoare la volumul și structura forței de muncă sau a șomajului, prin subdivizarea remunerării angajaților pe categorii de persoane angajate. Această repartizare se aplică atât pentru utilizarea populației ocupate pe ramuri de activitate, așa cum rezultă din tabelul utilizărilor, cât și repartizării forței de muncă pe subgrupe social-economice, așa cum reiese din contul de afectare a veniturilor primare pe subsectoare ale gospodăriilor populației. În acest mod, distribuția și utilizarea diferitelor categorii de forță de muncă sunt prezentate într-un mod sistematic.
- 1.18. Pentru a răspunde anumitor necesități specifice în materie de date, cea mai bună soluție constă în construirea de conturi satelit distincte. Acestea se referă la cerințele de date pentru:
- (a) analiza rolului turismului în economia națională;
 - (b) analiza costului și finanțării asistenței medicale;
 - (c) analiza importanței cercetării și dezvoltării (C & D) și a resurselor umane pentru economia națională;
 - (d) analiza veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor populației pe baza conceptelor microeconomice de venituri și cheltuieli;
 - (e) analiza interacțiunii între economie și mediu;
 - (f) analiza producției la nivelul gospodăriilor populației;
 - (g) analiza evoluției bunăstării populației;
 - (h) analiza diferențelor dintre conturile naționale și conturile întreprinderilor și influența lor asupra bursei și pieței de schimb;
 - (i) estimarea veniturilor fiscale.
- 1.19. Conturile satelit pot să răspundă acestor cerințe de date prin:
- (a) furnizarea de detalii suplimentare acolo unde este necesar și eliminarea detaliilor inutile;
 - (b) extinderea conținutului cadrului contabil prin suplimentarea informațiilor nemonetare referitoare, de exemplu, la poluare sau la active de mediu;
 - (c) modificarea anumitor concepte de bază, de exemplu, prin extinderea conceptului de formare de capital cu suma referitoare la cheltuielile de cercetare, de dezvoltare sau de educație.
- 1.20. O caracteristică importantă a conturilor satelit este aceea că ele păstrează, în principiu, ansamblul de concepte și clasificări de bază ale cadrului standard. Numai în cazul în care obiectul specific al conturilor satelit impune o modificare se introduc schimbări în conceptele de bază. În astfel de cazuri, contul satelit trebuie să includă, de asemenea, un tabel în care se prezintă legăturile între principalele agregate din cont și agregatele din cadrul standard. Astfel, cadrul standard își menține rolul său de cadru de referință, și în același timp, vor fi îndeplinite mai multe nevoi specifice.
- 1.21. Cadrul standard nu acordă multă atenție fluxurilor și stocurilor care nu sunt ușor observabile în termeni monetari (sau care nu au o contrapartidă monetară evidentă). Natura acestor fluxuri și stocuri face posibilă analiza lor și prin elaborarea unor statistici nemonetare, spre exemplu:

- (a) producția gospodăriilor populației poate fi mai ușor descrisă ca ore alocate activităților alternative;
- (b) educația poate fi descrisă ca tip de învățământ, număr de elevi, număr mediu al anilor de studiu pentru obținerea unei diplome etc.;
- (c) efectele poluării sunt descrise cel mai bine dacă se bazează pe elemente cum ar fi variația numărului de specii vii, sănătatea copacilor din păduri, volumul de deșeuri, cantitatea de monoxid de carbon și de emisii radioactive etc.

Conturile satelit oferă posibilitatea de a face legături între aceste statistici de tip nemonetar și cadrul standard al conturilor naționale. Legătura este posibilă prin utilizarea pentru aceste statistici nemonetare, pe cât posibil, a clasificărilor care sunt utilizate în cadrul standard, de exemplu, clasificări pe tipuri de gospodării ale populației sau pe ramuri de activitate. În acest fel se obține un cadru extins și coerent. Acest cadru poate servi ca bază de date pentru analizarea și evaluarea tuturor tipurilor de interacțiuni între variabilele cadrului standard și cele ale cadrului extins.

1.22. Cadrul standard și agregatele sale principale nu descriu schimbările în evoluția bunăstării. Pot fi întocmite conturi extinse pentru a include valorile monetare imputate, în special pentru:

- (a) serviciile personale și gospodărești produse și consumate în cadrul aceleiași gospodării;
- (b) variația timpului liber;
- (c) avantajele și dezavantajele vieții urbane;
- (d) inegalitățile în distribuirea veniturilor între persoane.

Ele pot reclasifica, de asemenea, cheltuielile finale pentru cerințe nedorite (de exemplu, pentru apărare) ca fiind consum intermediar, pentru că nu contribuie la bunăstare. În mod similar, pagubele provocate de inundații sau de alte calamități naturale pot fi considerate ca făcând parte din consumul intermediar, pentru că au ca efect reducerea bunăstării (în termeni absoluți).

Astfel, se poate încerca să se construiască un indicator foarte general și imperfect de evoluție a bunăstării. Cu toate acestea, bunăstarea are multiple dimensiuni, însă majoritatea lor nu au cea mai bună exprimare în termeni monetari. Prin urmare, o soluție mai bună pentru a măsura bunăstarea este utilizarea unor indicatori și unități de măsură distincte pentru fiecare dimensiune. Acești indicatori ar putea fi, de exemplu, mortalitatea infantilă, speranța de viață, rata de alfabetizare a adulților și venitul național pe locuitor. Acești indicatori pot fi încorporați într-un cont satelit.

1.23. Pentru a realiza un cadru consecvent și compatibil pe plan internațional, SEC nu a recurs la concepte administrative. Cu toate acestea, pentru toate tipurile de funcțiuni naționale, se poate dovedi foarte utilă obținerea datelor pornind de la concepte naționale. De exemplu, pentru estimarea veniturilor fiscale este necesar să se dispună de statistici privind veniturile impozabile. Aceste statistici pot fi obținute prin operarea unor modificări în statisticile conturilor naționale. O abordare similară ar putea fi adaptată pentru anumite concepte utilizate în politica economică națională, de exemplu, pentru:

- (a) conceptul de inflație utilizat pentru majorarea pensiilor, a ajutorului de șomaj sau a remunerației funcționarilor publici;
- (b) conceptele de impozit, contribuții sociale, administrație publică și sector colectiv utilizate în dezbaterile cu privire la dimensiunea optimă a sectorului public;
- (c) conceptul de sectoare sau de ramuri de activitate „strategice” utilizat în politica economică națională sau a UE;
- (d) conceptul de „investiții de afaceri” utilizat în politica economică națională.

Conturile satelit sau tabelele complementare simple pot fi suficiente pentru a răspunde cerințelor de date, de obicei și în mod expres, naționale.

SEC 1995 și SCN 1993

1.24. Noul SEC(SEC 1995) este deplin consecvent cu versiunea revizuită a Sistemului Contabilității Naționale (SCN 1993) care oferă orientări la nivel mondial cu privire la conturile naționale. Cu toate acestea, există câteva diferențe între SEC 1995 și SCN 1993:

(a) diferențe în prezentare, de exemplu:

1. în SEC există capitole distincte pentru operațiunile pe produse, pentru operațiunile distributive și pentru operațiile financiare. Dimpotrivă, în SCN aceste operații sunt prezentate în șapte capitole, fiecare abordând un anumit cont, de exemplu, contul de producție, contul de distribuire primară a venitului, contul de capital și contul restului lumii;
2. SEC descrie un concept prin prezentarea definiției și a listei de elemente incluse și excluse. De obicei, SCN descrie conceptele în termeni generali și explică logica pe care se bazează convențiile adoptate;
3. SEC conține, de asemenea, capitole privind conturile regionale și conturile trimestriale;
4. de asemenea, SCN conține un capitol al conturilor satelit;

(b) în unele cazuri conceptele din SEC sunt mai specifice și mai precise decât cele din SCN. De exemplu:

1. SCN nu are definiții foarte precise privind diferența dintre piață pentru consum final propriu și altă non-piață pentru unitățile instituționale, UAE locale și producțiile lor. Acest lucru presupune că, din acest punct de vedere, evaluarea producției și clasificarea sectoarelor nu sunt definite cu destulă precizie. SEC aduce astfel câteva clarificări suplimentare și, în câteva cazuri specifice, adaugă criteriul conform căruia vânzările unui producător de piață trebuie să acopere cel puțin 50 % din costurile de producție (a se vedea tabelul 3.1);
2. SEC prevede praguri de înregistrare concrete, de exemplu, pentru înregistrarea uneltelor și instrumentelor mici în consumul intermediar;
3. SEC pleacă de la principiul conform căruia mai multe tipuri de producții de bunuri realizate în gospodăriile populației, cum ar fi țesăturile și mobila, nu sunt semnificative în statele membre ale Uniunii Europene și, prin urmare, nu trebuie înregistrate;
4. SEC face trimitere explicită la sistemele instituționale din Uniunea Europeană, cum ar fi Sistemul Intrastat pentru înregistrarea fluxurilor de bunuri intra-comunitare și contribuțiilor statelor membre la Uniunea Europeană;
5. SEC prevede clasificări specifice Uniunii Europene, de exemplu CPA pentru produse și NACE Rev.1 pentru ramurile de activitate (specifice, dar armonizate cu clasificările corespunzătoare ale Organizației Națiunilor Unite);
6. SEC conține o clasificare suplimentară pentru toate operațiunile externe: ele trebuie defalcate în operațiuni care au loc între rezidenții Uniunii Europene și operațiuni cu rezidenții din afara Uniunii Europene.

SEC poate fi mai specific decât SCN, deoarece SEC se adresează în primul rând statelor membre ale Uniunii Europene. Pentru necesitățile de date ale Uniunii Europene, ESA trebuie să fie mai specific.

SEC 1995 și SEC 1970

1.25. SEC 1995 diferă de SEC 1970 atât din punct de vedere al domeniului de aplicare, cât și al conceptelor. Majoritatea acestor diferențe corespund celor observate între SCN 1968 și SCN 1993. Câteva diferențe majore privind domeniul de aplicare sunt următoarele:

(a) includerea conturilor de patrimoniu;

(b) includerea conturilor altor modificări de active, adică introducerea conceptelor de alte modificări de volum, câștiguri nominale din deținere și câștiguri reale din deținere;

(c) descompunerea sectorului gospodăriilor populației în subsectoare;

- (d) introducerea unui nou concept de consum final: consum final efectiv;
- (e) introducerea unui nou concept de venit corectat de inflație: venitul național real disponibil;
- (f) includerea conceptului de paritate a puterii de cumpărare.

Câteva dintre diferențele majore privind conceptele sunt următoarele:

- (a) înregistrarea lucrărilor literare și artistice (scrieri, compoziții muzicale) ca producție; retribuirea vărsată în contrapartidă la aceste lucrări constituie din acel moment o remunerare de servicii și nu un venit pe proprietate;
- (b) evaluarea producției de servicii de asigurare s-a modificat în unele privințe, de exemplu, la evaluarea producției de asigurare generală se ține seama și de venitul obținut din plasamentul provizioanelor tehnice de asigurări;
- (c) adaosul comercial și adaosul de transport sunt tratate mai detaliat;
- (d) introduce înlănțuirea indicilor pentru calcularea prețurilor constante;
- (e) introduce conceptul de leasing financiar (SCN 1968 și SEC 1970 aveau numai conceptul de leasing operațional);
- (f) înregistrează ca formare de capital (în loc de consum intermediar) cheltuielile pentru prospectarea de zăcăminte și pentru programe de calculatoare;
- (g) consumul de capital este înregistrat, de asemenea, pentru lucrările de infrastructură realizate de administrațiile publice (drumuri, diguri etc.);
- (h) identifică noi instrumente financiare, cum ar fi acordurile de răscumpărare și produsele financiare derivate, cum ar fi opțiunile etc.

De asemenea, există diferențe care nu rezultă din modificările aduse SCN, de exemplu:

- (a) introducerea tabelor de resurse și utilizări (care erau deja incluse în SCN 1968);
- (b) aplicarea anumitor praguri de înregistrare și trimiterea la sisteme instituționale specifice din Uniunea Europeană (a se vedea punctul 1.24.);
- (c) opțiunea clară pentru evaluarea producției la prețuri de bază (SEC 1970, SCN 1968 și SCN 1993 permit, de asemenea, evaluarea la prețul producătorului);
- (d) introducerea conceptelor de populație activă economic și șomaj (aceste concepte nu există în SCN 1968 și în SCN 1993).

SEC CA SISTEM

1.26. Principalele caracteristici ale sistemului sunt:

- (a) unitățile statistice și grupările lor;
- (b) fluxurile și stocurile;
- (c) sistemul de conturi și agregate;
- (d) cadrul intrări-ieșiri.

UNITĂȚILE STATISTICE ȘI GRUPĂRILE LOR ⁽⁸⁾

1.27. O trăsătură caracteristică a sistemului este utilizarea a două tipuri de unități și a două moduri de subdivizare a economiei care sunt destul de diferite și răspund unor necesități analitice specifice.

⁽⁸⁾ A se vedea capitolul 2: „Unități și gruparea lor”.

Pentru descrierea fluxului de venituri și cheltuieli, a fluxului financiar și a conturilor de patrimoniu, sistemul grupează unitățile instituționale în sectoare, pe baza funcțiilor, comportamentului și obiectivelor lor principale.

Pentru reprezentarea proceselor de producție și în același timp pentru analiza intrări-ieșiri, sistemul grupează unitățile de activitate economică la nivel local (UAE locale) pe ramuri de activitate, pe baza tipului de activitate desfășurată. Orice activitate este caracterizată de o intrare de produse, un proces de producție și o ieșire de produse.

Unități și sectoare instituționale

1.28. Prin unități instituționale se înțeleg unitățile economice care au capacitate de a deține bunuri și active, să subscrie angajamente, să exercite activități economice și să realizeze, în nume propriu, operații cu alte unități. În cadrul sistemului, unitățile instituționale sunt grupate în cinci sectoare, care se exclud reciproc și care sunt alcătuite din următoarele tipuri de unități:

- (a) societăți nefinanciare;
- (b) societăți financiare;
- (c) administrații publice;
- (d) gospodăriile populației;
- (e) instituții fără scop lucrativ care servesc gospodăriile populației.

Împreună, cele cinci sectoare constituie economia totală. Fiecare sector este, de asemenea, divizat în subsectoare. Sistemul prevede stabilirea unui ansamblu complet de conturi de flux și de patrimoniu pentru fiecare sector și, eventual, pentru fiecare subsector, cât și pentru economia totală.

Unități și ramuri cu activitate economică la nivel local

1.29. Cea mai mare parte a unităților instituționale, în calitatea lor de producători, desfășoară mai mult de o singură activitate; pentru a pune în evidență relațiile de ordin tehnico-economic, ele trebuie împărțite ținând cont de tipul de activitate.

Conceptul de unitate cu activitate economică la nivel local a fost creat pentru a răspunde acestei exigențe din punct de vedere operațional. O UAE locală grupează ansamblul părților unei unități instituționale în calitatea sa de producător, care sunt situate într-un singur loc sau în mai multe locuri apropiate și care contribuie la exercitarea unei activități la nivel clasă (patru cifre) al NACE Rev.1.

În principiu, trebuie înregistrate atâtea unități cu activitate economică locală câte activități secundare există; cu toate acestea, chiar în absența documentelor contabile care ar permite să se stabilească o distincție între aceste activități secundare, o unitate cu activitate economică locală poate să exercite una sau mai multe activități secundare.

Toate UAE locale care exercită aceeași activitate sau activități similare constituie o ramură de activitate.

Există o relație ierarhică între unitățile instituționale și UAE locale. O unitate instituțională este compusă din una sau mai multe UAE locale; o UAE locală aparține unei și numai unei singure unități instituționale.

Pentru adâncirea analizei proceselor de producție, s-a recurs la o unitate de analiză. Această unitate, care nu este observabilă (cu excepția cazului unei UAE locale care realizează numai un singur tip de produs), este unitatea de producție omogenă, care este definită ca o unitate care nu realizează nici o activitate secundară. Grupările de astfel de unități constituie ramuri omogene.

Unități rezidente și nerezidente; economie totală și restul lumii

1.30. Economia totală este definită ca unități rezidente. O unitate este considerată ca rezidentă a unei țări când centrul său de interes economic este situat pe teritoriul economic al acelei țări — ceea ce înseamnă că ea desfășoară diferite activități economice pe o perioadă relativ lungă (un an sau mai mulți) pe acest teritoriu. Sectoarele instituționale prezentate anterior grupează unități instituționale rezidente.

Unitățile rezidente angajate în operațiuni cu unitățile nerezidente (adică, unități care sunt rezidente în alte țări). Aceste operațiuni reprezintă tranzacțiile externe ale economiei și sunt grupate în contul restului lumii. Astfel, în structura contabilă a sistemului, restul lumii joacă un rol identic cu acela al unui sector instituțional, deși unitățile nerezidente nu sunt incluse decât în momentul în care ele realizează operațiuni cu unitățile instituționale rezidente. În consecință, când ne referim la codificarea unei clasificări, o subdiviziune specifică este prevăzută pentru restul lumii, la sfârșitul clasificării pe sectoare.

Unitățile rezidente fictive, tratate în sistem ca unități instituționale, sunt definite astfel:

- (a) acele părți ale unităților nerezidente care au un centru de interes economic pe teritoriul economic al țării (adică, în general, care efectuează operațiuni economice în timpul unei perioade de un an sau mai mulți sau care exercită o activitate de construcție pentru o perioadă mai mică de un an, cu condiția ca rezultatele producției să constituie o formare brută de capital fix);
- (b) unitățile nerezidente în calitatea lor de proprietare de terenuri sau clădiri pe teritoriul economic al țării, doar pentru operațiunile care afectează aceste terenuri și clădiri.

FLUXURILE ȘI STOCURILE

- 1.31. Sistemul înregistrează două mari tipuri de informații: pentru fluxuri și stocuri. Fluxurile fac referire la acțiunile și efectele evenimentelor care au loc în cursul unei perioade date, în timp ce stocurile reflectă o situație la un moment dat.

Fluxuri

- 1.32. Fluxurile reflectă crearea, transformarea, schimbarea, transferul sau dispariția unei valori economice. El determină o variație a valorii activelor și pasivelor unei unități instituționale. Se disting două tipuri de fluxuri economice: operațiuni și alte modificări de active. Operațiunile apar în toate conturile și tabelele în care sunt contabilizate fluxurile, cu excepția contului altor modificări de volum al activelor și al contului de reevaluare. Celelalte modificări de active apar numai în aceste ultime două conturi.

Există o mulțime de operațiuni și de alte fluxuri elementare. Sistemul le grupează într-un număr relativ limitat de categorii, în funcție de natura lor.

Operațiuni

- 1.33. O operațiune este un flux economic ce reprezintă o interacțiune între unitățile instituționale ce acționează de comun acord sau o acțiune în interiorul aceleiași unități instituționale pe care aceasta este interesată să o trateze ca o operațiune, deseori pentru că unitatea în discuție prezintă două calități diferite. Pentru comoditate putem clasifica operațiunile în patru categorii principale:
- (a) operațiuni pe produse: care descriu originea (producția internă sau importuri) și utilizarea produselor (consumul intermediar, consum final, formare de capital sau exporturi) ⁽⁹⁾;
 - (b) operațiuni de repartiție: care descriu cum valoarea adăugată generată de producție este distribuită între mâna de lucru, capital și administrațiile publice și detaliază procesul de redistribuire a venitului și a averii (impozit pe venit și avere și alte transferuri) ⁽¹⁰⁾;
 - (c) operațiuni financiare: care descriu achiziția netă de active financiare sau creșterea netă de pasive pe fiecare tipuri de instrument financiar. Astfel de operațiuni sunt adesea contrapartida operațiunilor nefinanciare, dar ele pot fi, de asemenea, și consecința operațiunilor care implică numai instrumente financiare ⁽¹¹⁾;
 - (d) operațiuni care nu sunt incluse în cele trei grupe menționate mai sus: la consumul de capital fix și achizițiile minus cedările de active nefinanciare neproductive ⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ A se vedea capitolul 3: „Operațiuni pe produse”.

⁽¹⁰⁾ A se vedea capitolul 4: „Operațiuni de repartiție”.

⁽¹¹⁾ A se vedea capitolul 5: „Operațiuni financiare”.

⁽¹²⁾ A se vedea capitolul 6: „Alte fluxuri”.

*Proprietățile operațiunilor***Operațiuni între unități instituționale și operațiuni interne**

- 1.34. Majoritatea operațiunilor implică o relație între două unități instituționale sau mai multe. Cu toate acestea, sistemul înregistrează ca operațiuni și pe cele care au loc în interiorul aceleiași unități instituționale. Înregistrarea acestor operațiuni interne are ca scop obținerea unei descrieri mai bune din punct de vedere analitic a producției, a utilizărilor finale și a costurilor.

O operațiune internă importantă este consumul de capital fix pe care sistemul îl contabilizează ca un cost. Majoritatea celorlalte operațiuni interne sunt tranzacții pe produse, cazul tipic fiind acela al unei unități instituționale care, acționând în același timp în calitate de producător și de consumator final, consumă o parte din producția sa proprie. Acest lucru este frecvent întâlnit în cazul gospodăriilor populației și al administrațiilor publice.

- 1.35. Se înregistrează totalitatea producției pe care o unitate instituțională o afectează propriului consum final. Producția utilizată pentru consumul intermediar din cadrul aceleiași unități instituționale este contabilizată numai dacă producția și consumul intermediar au loc în unități administrative economice locale diferite din cadrul aceleiași unități instituționale. Producția rezultată și utilizată drept consum intermediar în cadrul aceleiași unități administrative economice locale nu este înregistrată.

Operațiuni monetare și nemonetare

- 1.36. Majoritatea operațiunilor înregistrate în sistem sunt de natură monetară, unde unitățile instituționale respective efectuează sau primesc plăți sau intră în posesia activelor exprimate în unități monetare.

Operațiunile care nu implică schimbul în numerar sau modificări de active și pasive exprimate în unități monetare constituie operațiuni nemonetare. Operațiunile interne sunt, de obicei, operațiuni de tip nemonetar. Operațiunile nemonetare implicând mai multe unități instituționale apar prin operațiuni de produse (barter), operațiuni de repartiție (remunerații în natură, transferuri în natură) și alte operațiuni (barterul activelor nefinanciare și neproduse).

Sistemul înregistrează toate operațiunile de tip monetar. Valorile corespunzătoare de înregistrat trebuind deci să fie calculate indirect sau estimate într-un alt mod.

Operațiuni cu și fără contrapartidă

- 1.37. Operațiunile ce implică mai mult decât o singură unitate sunt de două tipuri: „ceva contra ceva” sau „ceva contra nimic”. Primele constituie schimburi între unitățile instituționale, de exemplu furnizarea de bunuri, servicii sau active în schimbul unei contrapartide, de exemplu bani. Cele din a doua categorie cuprind plățile în numerar sau în natură efectuate de către o unitate instituțională către o alta, fără contrapartidă. Operațiunile „ceva pentru ceva” se regăsesc în toate cele patru grupe de operațiuni, în timp ce operațiunile „ceva pentru nimic” apar mai ales printre operațiunile de repartiție, de exemplu sub formă de impozite, contribuții de asistență socială sau donații.

Modificări în modul de tratare a anumitor operațiuni

- 1.38. Sistemul tratează majoritatea operațiunilor în mod direct; cu alte cuvinte, operațiunile sunt înregistrate în modul în care ele sunt percepute de către unitățile instituționale implicate. Cu toate acestea, anumite operațiuni sunt tratate diferit pentru a se evidenția mult mai clar relațiile economice. Operațiunile pot fi rearanjate în trei moduri: reclassarea operațiunilor, împărțirea operațiunilor și identificarea părții principale a unei operațiuni.

Reclasarea operațiunilor

- 1.39. O operațiune care, pentru unitățile implicate, are loc direct între o unitate A și o unitate C poate fi înregistrată ca și cum se derulează în mod indirect prin intermediul unei a treia unități B. Astfel, operațiunea unică între A și C este înregistrată ca două operațiuni: una între A și B și o alta între B și C. În acest caz, operațiunea este reclasată.

Un exemplu bine cunoscut este acela al contribuțiilor sociale plătite direct de angajator către fondurile sociale de asigurări. Sistemul înregistrează aceste plăți ca două operațiuni: angajatorii plătesc mai întâi contribuțiile sociale către salariații lor, iar aceștia le varsă

fondurilor de asigurări sociale. Ca în toate cazurile de reclasare, scopul reclasării contribuțiilor sociale ale angajatorilor este de a evidenția realitatea economică. Astfel se demonstrează că acele contribuții de asigurări sociale suportate de angajatori sunt plătite în beneficiul angajaților.

Un alt tip de reclasare este acela al operațiunilor care se înregistrează ca derulându-se între două unități instituționale sau mai multe, deși în realitate între părțile implicate, nu a avut loc nici o operațiune. Ca exemplu se poate cita modul de tratare a veniturilor din proprietate care sunt obținute din plasarea provizioanelor tehnice de asigurare, care sunt păstrate de către societățile de asigurare. Sistemul consideră că aceste venituri din proprietate sunt plătite de către societățile de asigurări asiguraților, care la rândul lor le revarsă integral societăților de asigurare sub formă de supliment de primă.

Divizarea operațiunilor

- 1.40. Acest tratament constă în defalcarea unei operațiuni considerată unică de către părțile implicate în două sau mai multe operațiuni, care sunt apoi înregistrate în mod diferit. În acest caz, nu intervin în mod normal alte unități instituționale în afara celor implicate prin operațiune.

Un exemplu clasic de operațiune scindată este acela al plăților primelor pentru asigurare generală. Asiguratul și asigurătorul consideră o asemenea plată ca o operațiune unică, sistemul în schimb o împarte în două operațiuni total distincte: pe de o parte, remunerarea serviciului de asigurări altele decât asigurarea de viață furnizat și, pe de altă parte, prima netă de asigurare generală. Înregistrarea adaosului comercial constituie un alt exemplu important de împărțire a operațiunilor.

Identificarea părții principale a unei operațiuni

- 1.41. Atunci când o unitate efectuează o operațiune în numele unei alte unități, operațiunea se înregistrează exclusiv în contul unității principale. Ca regulă, nu trebuie extins acest principiu și să se încerce, spre exemplu, să se aloce debitorilor sau beneficiarilor finali impozitele sau subvențiile, pornind de la presupuneri.

Caz particular

- 1.42. Definiția unei operațiuni prevede că trebuie să existe un acord comun între unitățile instituționale implicate. Atunci când o acțiune este întreprinsă de comun acord, cunoașterea și consimțământul prealabil al unităților instituționale sunt implicate. Cu toate acestea, aceasta nu înseamnă că toate unitățile iau parte voluntar la operațiuni, deoarece unele operațiuni sunt impuse de lege. Aceasta se aplică, în principal, anumitor operațiuni distributive, cum ar fi plata impozitelor, amenzilor sau penalităților. Cu toate acestea, sechestrarea fără compensare a unui activ nu este considerată operațiune, chiar dacă este impusă prin lege.

Activitățile economice ilegale sunt considerate operațiuni numai atunci când toate unitățile implicate participă voluntar. Astfel, achiziția, vânzarea sau schimbul ilicit de droguri sau proprietăți furate constituie operațiuni, în timp ce furtul nu este.

Alte modificări de active

- 1.43. Alte modificări de active înregistrează modificările care nu sunt rezultatul operațiunilor ⁽¹³⁾. Acestea sunt:

- (a) alte modificări de volum ale activelor și pasivelor sau
- (b) câștiguri și pierderi din deținere.

Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor

- 1.44. Aceste modificări pot fi împărțite, în mare, în trei categorii principale:

- (a) aparițiile sau disparițiile normale ale activelor, altfel decât prin operațiuni;
- (b) modificări ale activelor și pasivelor datorită unor evenimente excepționale, neașteptate;
- (c) modificări în clasificare sau structură.

⁽¹³⁾ A se vedea capitolul 6: „Alte fluxuri”.

- 1.45. Exemple de modificări în cadrul categoriei (a) sunt descoperirea sau epuizarea de zăcăminte sau creșterea naturală a resurselor biologice necultivate. Categoria (b) cuprinde modificările (în general, pierderi) de active datorate calamităților naturale, războaielor sau delictelor majore ⁽¹⁴⁾. Anulările unilaterale de datorii și sechestrul de active fără compensare aparțin, de asemenea, categoriei (b). Categoria (c) constă în modificări ca urmare a reclasării sau restructurării unităților instituționale sau ale activelor și pasivelor.

Câștiguri și pierderi din deținere

- 1.46. Câștigurile și pierderile din deținere sunt consecința variațiilor de preț ale activelor. Ele implică toate tipurile atât de active financiare și nefinanciare, cât și pasivele. Câștigurile și pierderile din deținere cresc numai pentru proprietarii de active și pasive ca rezultat al deținerii activelor și pasivelor în timp, fără a le transforma în vreun fel.

Câștigurile și pierderile din deținere măsurate pe baza prețurilor curente ale activelor pe piață se numesc câștiguri și pierderi nominale din deținere. Ele pot fi descompuse în câștiguri și pierderi neutre din deținere, care reflectă variația nivelului general al prețurilor, și în câștiguri și pierderi reale din deținere, care țin cont de fluctuația prețurilor relative ale activelor.

Stocuri

- 1.47. Prin stocuri se înțeleg activele și pasivele deținute la un anumit moment. Stocurile sunt înregistrate la începutul și la sfârșitul fiecărei perioade contabile. Conturile care pun în evidență stocurile se numesc conturi de patrimoniu ⁽¹⁵⁾.

De asemenea, stocurile sunt contabilizate pentru populație și pentru forța de muncă. Cu toate acestea, aceste stocuri sunt înregistrate ca valori medii pe toată perioada contabilă.

Valorile stocurilor sunt contabilizate pentru toate activele definite în sistem; cu alte cuvinte, activele și pasivele financiare sau activele nefinanciare produse sau neproduse. Cu toate acestea, acoperirea este limitată la activele care sunt utilizate în activitățile economice și fac obiectul dreptului de proprietate. Astfel, stocurile nu sunt înregistrate în cazul activelor, cum ar fi capitalul uman și resursele naturale care nu au proprietar.

În aceste limite, sistemul este exhaustiv în ceea ce privește fluxurile și stocurile. Acest lucru presupune că toate variațiile de stoc pot fi explicate în totalitate prin fluxurile înregistrate.

SISTEMUL DE CONTURI ȘI AGREGATE ⁽¹⁶⁾

Norme contabile

- 1.48. Un cont este un mijloc de înregistrare a unui anumit aspect al vieții economice, a utilizării și resurselor, a variațiilor de active și pasive din timpul perioadei contabile, a stocurilor de active și pasive existente la începutul sau la sfârșitul acestei perioade.

Terminologia referitoare la cele două părți ale contului

- 1.49. Sistemul utilizează termenul „resurse” pentru a desemna partea dreaptă a contului de operațiuni curente în care se înregistrează operațiunile care au ca efect creșterea valorii economice a unei unități sau a unui sector. În partea stângă a acestor conturi, numită „utilizări”, sunt înregistrate operațiunile care au ca efect reducerea valorii economice a unei unități sau a unui sector.

⁽¹⁴⁾ Efectele delictelor minore (furtul de mărfuri din magazin) pot fi înregistrate în variațiile de stoc și, prin urmare, se consideră drept operațiune.

⁽¹⁵⁾ A se vedea capitolul 7: „Conturile de patrimoniu”.

⁽¹⁶⁾ A se vedea capitolul 7: „Conturile de patrimoniu” și capitolul 8: „Secvența de conturi și soldurile contabile”.

Partea dreaptă a conturilor de acumulare se numește „variația pasivelor și a valorii nete” și partea lor stângă este numită „variația activelor”.

Conturile de patrimoniu înregistrează „pasivele și valoarea netă” (diferența dintre active și pasive) în partea dreaptă și activele în partea stângă. Din compararea a două conturi de patrimoniu succesive reiese variația pasivelor și a valorii nete, cât și variația activelor.

Intrări duble și cvadruple

- 1.50. În contabilitatea națională, operațiunile efectuate de către o unitate sau un sector fac obiectul unei înregistrări în partidă dublă. Fiecare operațiune trebuie înregistrată de două ori, o dată ca resursă (sau ca variație de pasive) și o dată ca utilizare (sau ca variație de active). Totalul operațiunilor înregistrate ca resurse sau ca variația pasivelor trebuie să fie egal cu cel al operațiunilor înregistrate ca utilizări sau ca variație a activelor, ceea ce permite verificarea coerenței conturilor.

În practică, cu toate acestea, conturile naționale — cu toate unitățile și sectoarele lor — sunt bazate pe principiul intrărilor cvadruple, întrucât majoritatea operațiunilor implică două unități instituționale. Fiecare operațiune de acest tip trebuie să fie înregistrată de două ori, pe fiecare dintre cele două operațiuni implicate. De exemplu, o contribuție socială plătită în numerar de către o unitate a administrației publice pentru o gospodărie este contabilizată în conturile administrațiilor publice în utilizări, pe postul de transferuri și în achiziții negative de active, pe postul numerar și depozite; în timp ce în contul sectorului de gospodărie ale populației, ea este înregistrată ca o resursă, pe postul de transferuri și în achiziții de active, pe postul numerar și depozite.

Pe de altă parte, operațiunile care au loc în interiorul aceleiași unități (cazul unităților care consumă propria producție) nu necesită decât două intrări ale căror valori trebuie să fie estimate.

Evaluarea

- 1.51. Cu excepția anumitor variabile referitoare la populație și forța de muncă, toate fluxurile și stocurile prezentate în sistem sunt exprimate în termeni monetari. Sistemul nu încearcă să determine utilitatea acestor fluxuri și stocuri. În schimb, fluxurile și stocurile sunt măsurate în conformitate cu valoarea lor de schimb, adică valoarea la care fluxurile și stocurile sunt sau pot fi schimbate contra numerar. Prin urmare, prețurile de piață reprezintă conceptul de bază din SEC în materie de evaluare.
- 1.52. În cazul operațiunilor monetare, al deținerilor de active și pasive în numerar, valorile necesare sunt direct disponibile. În alte cazuri se preferă metoda evaluării care ia în considerare prețul practicat pe piață pentru bunuri, servicii sau active similare. Această metodă se folosește spre exemplu pentru operațiunile de barter și serviciile locative furnizate de proprietarii-ocupanți. Atunci când nu sunt disponibile prețurile de piață pentru servicii similare, de exemplu în cazul serviciilor non-piață produse de administrațiile publice, evaluarea trebuie să fie bazată pe costurile de producție. În cazul în care nici una dintre cele două metode nu poate fi aplicată, se convine înregistrarea fluxurilor și a stocurilor la valoarea actualizată a veniturilor viitoare scontate. Cu toate acestea, având în vedere existența unei incertitudini majore, această metodă este recomandată doar ca ultimă variantă.
- 1.53. Stocurile se evaluează la prețurile curente la data stabilirii contului de patrimoniu și nu la data producției sau achiziției bunurilor sau activelor care formează stocurile. Uneori este necesar să se evalueze stocurile pe baza estimării valorii de achiziție amortizate sau a costurilor de producție.

Norme speciale de evaluare a produselor ⁽¹⁷⁾

- 1.54. Din cauza cheltuielilor de transport, a adaosurilor comerciale și impozitelor, minus subvențiile pe produs, producătorul și utilizatorul unui produs dat are o percepție diferită a valorii acestuia. Pentru a apropia pe cât posibil punctele de vedere ale operatorilor, sistemul înregistrează toate utilizările la prețul de achiziție, care include costurile de transport, adaosurile comerciale și impozitele, minus subvențiile pe produs, în timp ce producția se înregistrează la prețul de bază, care exclude aceste elemente.

⁽¹⁷⁾ A se vedea capitolul 3: „Operațiuni pe produse”.

- 1.55. Importurile și exporturile de produse se înregistrează la valoarea din frontieră. Toate importurile și exporturile sunt evaluate la punctul vamal de frontieră al exportatorului, sau „free on board” (FOB). Serviciile de transport extern și asigurarea între frontiera exportatorului și cea a importatorului nu sunt incluse în valoarea bunului, dar sunt înregistrate ca servicii. Deoarece nu este posibilă obținerea valorii FOB pentru toate subdiviziunile de produse, tablele detaliate de comerț exterior prezintă importurile evaluate la frontiera importatorului (valorile CIF). Toate serviciile de transport și asigurare până la frontiera vamală a importatorului sunt incluse în valoarea mărfurilor importate. În măsura în care, aceste servicii sunt furnizate de întreprinderi naționale, se face o ajustare globală FOB/CIF în cadrul acestei prezentări.

Evaluarea în prețuri constante ⁽¹⁸⁾

- 1.56. Evaluarea în prețuri constante constă în evaluarea fluxurilor și stocurilor unei perioade contabile la prețurile perioadei anterioare. Scopul acestei evaluări în prețuri constante este descompunerea în timp a variațiilor valorii fluxurilor și stocurilor în variații de preț și variații de volum. Fluxurile și stocurile în prețuri constante sunt exprimate în termeni de volum.

Multe fluxuri și stocuri, ca de exemplu veniturile, nu au dimensiuni proprii în termeni de preț și cantitate. Cu toate acestea, puterea de cumpărate a acestor variabile poate fi obținută prin deflatarea valorilor curente cu un indice mediu de preț adecvat, ca de exemplu indicele de preț al utilizărilor finale naționale, exceptând variația stocurilor. Fluxurile și stocurile astfel deflate sunt denumite în termeni reali. Un exemplu ar putea fi venitul real disponibil.

Momentul înregistrării

- 1.57. Sistemul înregistrează fluxurile pe baza creanțelor scadente; adică atunci când se creează, se transformă sau se stinge o valoare economică sau când apar, se transformă ori se anulează cereri de despăgubire sau obligații.

În acest fel, producția este înregistrată în momentul în care este realizată și nu în momentul în care este achitată de către cumpărător, iar vânzarea unui activ se înregistrează atunci când are loc transferul de proprietate și nu atunci când se efectuează plata corespunzătoare. Dobânzile se înregistrează în perioada contabilă în care se acumulează, indiferent dacă sunt plătite sau nu în perioada respectivă. Înregistrarea pe baza creanțelor scadente se aplică tuturor fluxurilor, atât pentru cele monetare, cât și pentru cele nemonetare, fie că au avut loc între unități sau în interiorul aceleiași unități.

Cu toate acestea, în unele cazuri este necesară o anumită flexibilitate în ceea ce privește momentul înregistrării. Aceasta se aplică, în special, impozitelor și altor fluxuri legate de administrațiile publice, care sunt adesea înregistrate în conturile lor ca numerar. Uneori este dificil să se realizeze o transformare exactă a acestor fluxuri din numerar în creanțe scadente. Prin urmare, în aceste cazuri este necesar să se recurgă la aproximări.

Orice flux trebuie să fie înregistrat în același moment pentru toate unitățile instituționale implicate și în toate conturile în cauză. Acest principiu poate părea simplu, dar punerea lui în practică nu este simplă. Unitățile instituționale nu aplică întotdeauna aceleași norme contabile. Chiar atunci când ele o fac, diferențe la nivelul înregistrării efective se pot produce din motive practice, cum ar fi întârzierile în comunicare. În consecință, operațiunile se pot înregistra la momente diferite de către părțile implicate. Aceste discrepanțe trebuie să fie eliminate prin ajustări.

Consolidarea și înregistrarea netă

Consolidarea

- 1.58. Consolidarea înseamnă eliminarea atât din utilizări, cât și din surse, a operațiunilor care au loc între unitățile regrupate, precum și eliminarea activelor și pasivelor financiare reciproce.

La nivelul sectoarelor și subsectoarelor fluxurile și stocurile dintre unitățile componente nu sunt, în principiu, consolidate între unități.

⁽¹⁸⁾ A se vedea capitolul 10: „Măsurarea prețurilor și a volumelor”.

Cu toate acestea, conturile consolidate pot fi elaborate în vederea descrierilor sau a analizelor complementare. Pentru anumite tipuri de analize, informațiile privind operațiunile din aceste (sub)sectoare cu celelalte sectoare și pozițiile financiare „externe” corespunzătoare sunt mai semnificative decât cifrele globale brute.

În plus, conturile și tabelele ce prezintă relația creditor-debitor oferă un aspect detaliat al finanțării economiei și sunt considerate foarte utile pentru cunoașterea canalelor prin care surplusurile financiare sunt transferate de la creditorii finali la debitorii finali.

Înregistrarea netă

- 1.59. Orice operație realizată de o unitate individuală sau de un sector poate fi contabilizată fie în utilizări, fie în resurse (de exemplu, a plăți și a primi dobânzi); în același fel, orice instrument financiar poate fi înregistrat fie ca activ, fie ca un pasiv.

Sistemul recomandă înregistrarea pe o bază brută, făcând astfel abstracție de modul detaliat de înregistrare netă care este specifică clasificărilor.

De fapt, pentru numeroase categorii de operațiuni, înregistrarea netă este implicită, cazul cel mai cunoscut fiind cel al „variației stocurilor”, care mai mult decât a urmări intrările și ieșirile zilnice, redă în mod global formarea de capital, aspect sensibil mai interesant pentru analiză.

În același mod, cu câteva excepții, contul financiar și contul altor modificări de active înregistrează creșterile de active și pasive pe o bază netă, prezentând rezultatul final al acestor fluxuri, la sfârșitul perioadei contabile.

Conturile, soldurile contabile și agregatele

- 1.60. Pentru unități (unități instituționale, unități cu activitate economică la nivel local) sau grup de unități (sector instituțional și, prin extensie, restul lumii, ramuri de activitate), diferite subconturi contabilizează operațiunile și alte fluxuri legate de anumite aspecte specifice ale vieții economice (spre exemplu, producția). Aceste ansamble de operațiuni, în general, nu se echilibrează; sumele totale ale plăților și încasărilor fiind adesea diferite. În consecință, trebuie să se introducă un sold contabil. În general, trebuie să se introducă, de asemenea, un sold contabil între totalul de active și totalul de pasive ale unei unități sau ale unui sector instituțional. Soldurile contabile, prin ele însele, constituie deja instrumente precise de măsurare a performanțelor economice. Atunci când sunt însumate la nivelul economiei totale, ele devin agregate semnificative.

Secvența conturilor

- 1.61. Sistemul este construit în jurul unei secvențe de conturi interconectate.

Secvența completă de conturi ale unităților și sectoarelor instituționale cuprinde conturile de operațiuni curente, conturile de acumulări și conturile de patrimoniu.

Conturile de operațiuni curente tratează producția, formarea, distribuția și redistribuirea venitului și utilizarea acestui venit sub formă de consum final. Conturile de acumulare cuprind toate variațiile de active, pasive și valoarea netă (adică, pentru fiecare unitate sau grup de unități instituționale, diferențele între activele și pasivele sale). Conturile de patrimoniu se ocupă de stocurile de active și pasive și de valoarea netă.

- 1.62. Stabilirea unei secvențe complete de conturi, inclusiv cele de patrimoniu, pentru o UAE locală nu are sens, o asemenea unitate neavând, în general, capacitatea de a deține bunuri sau active în nume propriu, sau să primească și să distribuie venituri. Pentru unitățile cu activitate economică la nivel local și pentru ramurile de activitate, secvența conturilor este limitată la primele conturi de operațiuni curente, adică contul de producție și cel de exploatare, acesta din urmă având ca sold contabil excedentul de exploatare.

Contul de bunuri și servicii

- 1.63. Contul de bunuri și servicii prezintă, pentru economia totală sau pentru grupe de produse, totalul resurselor (producția și importurile) și utilizările de bunuri și servicii (consumul intermediar, consumul final, variația de stoc, formarea brută de capital fix, achizițiile minus cedările de obiecte de valoare și exporturile).

Contul restului lumii

- 1.64. Contul restului lumii acoperă operațiunile între unități instituționale rezidente și nerezidente și stocurile de active și de pasive corespunzătoare, atunci când este cazul.

Restul lumii jucând în structura contabilă un rol identic cu cel al unui sector instituțional, contul său este elaborat din punctul de vedere al restului lumii. O resursă pentru restul lumii este deci o utilizare pentru economia totală și viceversa. Un sold contabil pozitiv reprezintă un surplus pentru restul lumii și un deficit pentru economia totală și invers, dacă soldul contabil este negativ.

Solduri contabile

- 1.65. Un sold contabil este un concept contabil obținut prin deducerea valorii totale a intrărilor pe o parte a unui cont din valoarea totală de pe cealaltă parte. El nu poate fi măsurat independent de alte intrări; ca intrare derivată, el reflectă aplicarea normelor contabile generale utilizate la diferite intrări în cele două părți ale contului respectiv.

Soldurile contabile nu sunt numai instrumente ce servesc la echilibrarea conturilor. Ele furnizează numeroase informații utile, unele dintre ele cuprinzând înregistrări contabile importante, așa cum poate fi observat din următoarele exemple: valoarea adăugată, excedentul de exploatare, venitul disponibil, economia, creditarea netă/împrumutul net.

Agregate

- 1.66. Agregatele sunt valori complexe care măsoară rezultatul activității economiei totale văzut dintr-un unghi particular; de exemplu, cel al producției, valorii adăugate, veniturii disponibil, consumului final, economiilor, formării de capital etc. Deși calculul agregatelor nu constituie unicul obiectiv și nici scopul principal, sistemul recunoaște importanța acestora ca indicatori de sinteză și ca valori de referință pentru analize macroeconomice și pentru compararea în timp și în spațiu.

Pot fi distinse două tipuri de agregate:

- (a) agregate care fac trimitere directă la operațiunile înregistrate în sistem, cum ar fi producția de bunuri și servicii, consumul final efectiv, formarea brută de capital fix, remunerarea salariaților etc.;
- (b) agregate care constituie solduri contabile în conturi, precum produsul intern brut (PIB) la prețul pieței, excedentul de exploatare al economiei totale, venitul național, venitul național disponibil, economiile, soldul operațiunilor curente cu exteriorul și valoarea netă a economiei totale (patrimoniul național).

- 1.67. Un anumit număr de indicatori ai contabilității naționale permit o dimensiune suplimentară dacă sunt exprimați pe cap de locuitor. Pentru agregatele importante precum PIB, venitul național sau consumul final al gospodăriilor, numitorul curent utilizat este populația (rezidentă) totală. Atunci când se folosește descompunerea în subsectoare a conturilor sau a unei părți din conturile sectorului gospodăriilor populației este la fel de indispensabil de a dispune de date referitoare la numărul de persoane și de gospodării aparținând fiecărui subsector ⁽¹⁹⁾.

SISTEMUL INTRĂRI-IEȘIRI ⁽²⁰⁾

- 1.68. Sistemul intrări-ieșiri cuprinde tabelele resurselor și utilizărilor pe ramuri de activitate, tabele ce fac legătura între cele de resurse și utilizări și conturile sectoarelor și tabelele intrări-ieșiri simetrice pe ramuri omogene (produs).

⁽¹⁹⁾ A se vedea capitolul 11: „Populația și forța de muncă”.

⁽²⁰⁾ A se vedea capitolul 9: „Sistemul intrări-ieșiri”.

- 1.69. Tabelele de resurse și utilizări sunt matrice (produse pe linie, ramuri de activitate pe coloană) care detaliază producția ramurilor pe tipuri de produse și arată cum resursele interne și importurile de bunuri și servicii sunt alocate între diferite utilizări intermediare și finale, inclusiv exporturile. Tabelul de utilizări prezintă, de asemenea, structura costurilor de producție și a venitului generat, pe ramuri de activitate.

Tabelele de resurse și de utilizări constituie un cadru central în jurul căruia sunt articulate toate tabelele pe ramuri de activitate și (sau) pe produse, tabele care cuprind date despre forța de muncă, formarea brută de capital fix, stocurile de active fixe și indicii detaliați de preț, descriind astfel, în detaliu, structura costurilor, a veniturilor generate, forța de muncă, productivitatea muncii și intensitatea capitalului.

- 1.70. Este posibilă realizarea unei legături între tabelele de resurse și utilizări și conturile sectoarelor încrucișând producția, consumul intermediar și componentele valorii adăugate pe sectoare și pe ramuri de activitate.
-

CAPITOLUL 2

UNITĂȚI ȘI GRUPAREA LOR

- 2.01. Economia unei țări este rezultatul activității unui număr foarte mare de unități care efectuează numeroase operațiuni de natură diferită, în scopul producției, finanțării, asigurării, redistribuirii și consumului.
- 2.02. Unitățile și grupările unităților utilizate în cadrul contabilității naționale trebuie să fie definite în funcție de tipul analizelor economice cărora le sunt destinate și nu după tipurile de unități utilizate în mod obișnuit în anchetele statistice. Acestea din urmă (întreprinderi, societăți holding, unități-tip de activitate, unități locale, administrațiile publice, instituții fără scop lucrativ, gospodăriile populației etc.) nu pot întotdeauna să satisfacă cerințele conturilor naționale, deoarece ele se bazează, în general, pe criteriile tradiționale de natură juridică, administrativă sau contabilă.

Statisticienii ar trebui să țină seama de definițiile unităților de analiză utilizate în SEC pentru a se asigura că în anchetele prin care datele sunt efectiv culese sunt introduse, în mod progresiv, toate elementele informative necesare pentru compilarea datelor referitoare la unitățile analizate în SEC.

- 2.03. Una dintre caracteristicile sistemului este utilizarea a trei tipuri de unități corespunzătoare celor două moduri net diferite de divizare a economiei naționale. Pentru analiza procesului de producție este indispensabil să se aleagă unități care pun în evidență relațiile de ordin tehnico-economic; pentru analiza fluxurilor care afectează veniturile, operațiunile financiare și de capital și bilanțurile absolut necesar să se aleagă unitățile care pun în evidență relațiile de comportament între agenții economici.

Plecând de la aceste două obiective, sunt definite în continuare, pe de o parte unitățile instituționale, adecvate pentru analiza relațiilor de comportament și pe de altă parte, unitățile cu activitate de tip local și unitățile de producție omogenă, adecvate pentru analiza relațiilor tehnico-economice. În practică, aceste trei tipuri de unități sunt formate prin combinarea sau subdivizarea unităților de bază ale anchetelor statistice sau sunt primite direct din anchetele statistice. Înainte de a defini exact cele trei tipuri de unități utilizate în SEC este necesar să se fixeze limitele economiei naționale.

DELIMITAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

- 2.04. Unitățile instituționale, cu activitate de tip local sau de producție omogenă care constituie economia unei țări și ale căror operațiuni sunt înregistrate în SEC sunt acelea care au un centru de interes economic pe teritoriul economic al țării. Aceste unități, denumite unități rezidente, pot avea sau nu naționalitatea țării, pot fi sau nu persoane juridice și pot fi prezente sau nu pe teritoriul economic al țării la data la care efectuează o tranzacție. După ce am delimitat în acest fel economia națională prin unități rezidente este necesar să se definească înțelesul termenilor de teritoriu economic și centru de interes economic.
- 2.05. Termenul teritoriul economic al unei țări reprezintă:
- (a) teritoriul geografic administrat de un guvern, în interiorul căruia persoanele, bunurile, serviciile și capitalul circulă liber;
 - (b) orice zone libere, inclusiv depozitele și uzinele sub control vamal;
 - (c) spațiul aerian național, apele teritoriale și platforma continentală situată în apele internaționale, asupra cărora țara dispune de drepturi exclusive ⁽¹⁾;
 - (d) enclavile teritoriale [adică teritoriile geografice situate în restul lumii și utilizate în virtutea tratatelor internaționale sau acordurilor dintre state de către administrațiile publice ale țărilor (ambasade, consulate, baze militare, baze științifice etc.)];

⁽¹⁾ Navele de pescuit, alte nave, platformele mobile și aeronavale sunt tratate în SEC ca orice alt echipament mobil aparținând și/sau exploatate de unitățile rezidente sau care aparțin de unități nerezidente și exploatate de unități rezidente. Operațiunile referitoare la proprietatea (formarea brută de capital fix) și la exploatarea (închirierea, asigurarea etc.) echipamentelor de acest tip sunt atribuite economiei țării în care proprietarul și/sau exploatatorul sunt respectiv rezidenți. În cazul leasingului financiar se presupune existența unei schimbări de proprietate.

- (e) zăcăminte de petrol, gaze naturale etc. situate în apele internaționale în afara platformei continentale a țării și exploatare de unități rezidente pe teritoriul care a fost definit în alineatele precedente.
- 2.06. Teritoriul economic nu include enclave extrateritoriale [adică părțile din teritoriul geografic al țării utilizate de administrațiile publice ale altor țări, de instituțiile Uniunii Europene sau de organizațiile internaționale, în virtutea tratatelor internaționale sau acordurilor dintre state ⁽²⁾].
- 2.07. Expresia „centru de interes economic” arată că există, pe teritoriul economic, un loc în care sau plecând de la care o unitate exercită sau înțelege să continue să exercite activități economice și să efectueze operațiuni de oarecare amploare într-o anumită perioadă, fie nedeterminată, fie determinată, dar relativ lungă (un an sau mai mult). Astfel, dacă o unitate efectuează în aceste condiții operațiuni pe teritoriul economic al mai multor țări, ea poate să aibă un centru de interes economic în fiecare dintre acestea. Proprietatea asupra unui teren sau al unei clădiri de pe teritoriul economic este considerată a fi suficientă în sine pentru ca proprietarul să aibă acolo un centru de interes economic.
- 2.08. Pe baza acestor definiții, unitățile rezidente într-o țară pot fi subdivizate în:
- (a) unități angajate în principal în activitatea de producție, finanțare, asigurare sau redistribuire, în legătură cu toate operațiunile lor, cu excepția celor legate de proprietatea asupra terenurilor și clădirilor;
- (b) unități al căror principal obiect de activitate îl reprezintă consumul ⁽³⁾, în legătură cu toate operațiunile, cu excepția proprietății asupra terenurilor și clădirilor;
- (c) toate unitățile care au în proprietate terenuri și clădiri, cu excepția proprietarilor de enclave extrateritoriale care fac parte din teritoriul economic al altor țări sau constituie state *sui generis* (a se vedea punctul 2.06.)
- 2.09. În cazul unităților angajate în principal în producție, finanțe, asigurări sau redistribuire, în legătură cu toate operațiunile lor, cu excepția proprietății asupra terenurilor și clădirilor, pot fi identificate următoarele două cazuri:
- (a) activitate exercitată exclusiv pe teritoriul economic al țării: unitățile care efectuează aceste activități sunt unități rezidente ale țării;
- (b) activitatea exercitată pe o durată de un an sau mai mult pe teritoriul economic al mai multor țări; numai partea unității care are centrul de interes economic pe teritoriul economic al țării este considerată ca unitate rezidentă. Aceasta poate fi:
1. fie o unitate instituțională rezidentă (a se vedea punctul 2.12.), a cărei activitate exercitată timp de un an sau mai mult în restul lumii ⁽⁴⁾ este exclusă și tratată separat;
 2. fie o unitate rezidentă fictivă (a se vedea punctul 2.15.) căreia i se atribuie activitatea exercitată în țară timp de cel puțin un an, de către o unitate nerezidentă. ⁽⁴⁾
- 2.10. În cazul unităților a căror principală activitate este în domeniul consumului, cu excepția cazului în care acționează ca proprietari de terenuri și clădiri, gospodăriile populației care au un centru de interes economic în țară, chiar dacă ele se găsesc în străinătate pentru o perioadă scurtă (mai puțin de un an). Acestea includ, în special, următoarele:
- (a) lucrători din zona de frontieră, adică persoane care trec zilnic frontiera unei țări pentru a lucra în țara vecină;

⁽²⁾ Teritoriile utilizate de instituțiile Uniunii Europene și alte organisme internaționale constituie, prin urmare, teritoriul statelor *sui generis*. Caracteristica acestor țări este că nu au alți rezidenți în afara unităților rezidente [a se vedea punctul 2.10. litera (e)].

⁽³⁾ Consumul nu este singura activitate posibilă a gospodăriilor populației. În calitate de antreprenori, acestea pot exercita orice tip de activitate economică.

⁽⁴⁾ Atunci când această activitate este exercitată mai puțin un an, ea nu trebuie să fie separată de cea a unității instituționale productive. De asemenea, această activitate nu va fi separată, chiar dacă este exercitată un an sau mai mult, atunci când este mai puțin importantă și în nici un caz atunci când se referă la instalarea echipamentelor în străinătate. Cu toate acestea, o unitate rezidentă a unei țări care desfășoară activități de construcție în alte țări pe o durată mai mică de un an va fi considerată ca având un centru de interes economic pe teritoriul economic al acesteia din urmă, dacă producția sa reprezintă o formare brută de capital fix. Această unitate va trebui să fie tratată ca unitate rezidentă fictivă.

- (b) lucrători sezonieri, adică persoane care părăsesc țara pentru o perioadă de câteva luni, dar pentru mai puțin de un an, ca să lucreze într-o altă țară în sectoarele în care este necesară periodic forță de muncă suplimentară;
 - (c) turiști, pacienți, studenți ⁽⁵⁾, oficialități invitate, oameni de afaceri, comercianți, artiști și membri unor echipaje care călătoresc în străinătate.
 - (d) personalul local care lucrează în enclavele extrateritoriale ale administrațiilor publice străine;
 - (e) personalul din instituțiile Uniunii Europene și din organizațiile internaționale, atât civile, cât și militare, având reședința în enclavele extrateritoriale;
 - (f) reprezentanții oficiali, atât civili, cât și militari, ai administrațiilor publice naționale (inclusiv familiile lor) stabilite în enclavele teritoriale.
- 2.11. Toate unitățile care au în proprietate terenuri și/sau clădiri situate pe teritoriul economic sunt considerate unități rezidente sau unități rezidente virtuale (a se vedea punctul 2.15.) ale țării în care sunt situate geografic aceste terenuri sau clădiri.

UNITĂȚI INSTITUȚIONALE

- 2.12. *Definiție:* Unitatea instituțională este un centru elementar de decizie economică caracterizată printr-un comportament unitar și autonomie de decizie în exercitarea funcției principale. O unitate rezidentă este unitate instituțională în cazul în care beneficiază de autonomie decizională în exercitarea funcției principale și când dispune de o contabilitate completă sau ar fi în măsură să elaboreze un set complet de conturi la cerere, atunci când este posibil și necesar, atât din punct de vedere economic, cât și legal.

Pentru a spune că o unitate beneficiază de autonomie de decizie în exercitarea funcției principale, unitatea trebuie:

- (a) să aibă dreptul să dețină în nume propriu bunuri și active; prin urmare, este în măsură să schimbe proprietatea asupra bunurilor sau activelor prin operațiuni cu alte unități instituționale;
- (b) să aibă capacitatea de a lua decizii economice și de a exercita activități economice, pentru care este direct responsabilă în fața legii;
- (c) să aibă capacitatea de a face plăți în nume propriu, de a-și asuma obligații sau alte angajamente și de a încheia contracte în nume propriu.

Pentru a putea spune că o unitate deține un set complet de conturi, unitatea trebuie să țină documente contabile care să cuprindă toate operațiunile economice și financiare pe care le-a efectuat în cursul unei perioade de referință contabilă, precum și un bilanț al activelor și pasivelor.

- 2.13. În cazul unităților care în mod evident nu au cele două caracteristici ale unității instituționale se vor aplica următoarele principii:
- (a) gospodăriile populației beneficiază întotdeauna de autonomie de decizie în exercitarea funcției principale și, prin urmare, trebuie să fie întotdeauna unități instituționale, chiar dacă nu dispun de contabilitate completă;
 - (b) unitățile care nu au o contabilitate completă și pentru care nu este posibil sau util să se realizeze un set complet de conturi la cerere sunt tratate împreună cu unitățile instituționale în a căror contabilitate sunt cuprinse și conturile lor parțiale;
 - (c) unitățile care, deși au o contabilitate completă, nu dispun de autonomie de decizie în exercitarea funcției principale sunt cuprinse în unitățile care le controlează;
 - (d) unitățile care corespund definiției unității instituționale sunt considerate ca atare, chiar dacă nu își dau publicității conturile;
 - (e) unitățile care fac parte dintr-un grup de unități ce execută activități de producție și dispun de o contabilitate completă sunt considerate ca fiind unități instituționale, chiar dacă ele cedează o parte din autonomia lor de decizie organizației centrale (societatea holding) care își asumă conducerea generală a grupului; însăși societatea holding este considerată ca unitate instituțională distinctă de unitățile pe care ea le controlează, cu excepția cazului de la litera (b) de mai sus;

⁽⁵⁾ Studenții sunt considerați întotdeauna ca rezidenți, indiferent de durata studiilor în străinătate.

(f) cvasi-societățile dispun de o contabilitate completă și nu au statut juridic independent. Cu toate acestea, ele au un comportament economic și financiar diferit de cel al proprietarilor lor și similar cel al societăților. Pentru aceasta se consideră că se bucură de autonomie de decizie și sunt definite ca unități instituționale distincte.

2.14. Societățile holding sunt unități instituționale a căror funcție principală este de a controla și conduce un grup de filiale.

2.15. Unitățile rezidente virtuale sunt definite ca:

(a) părți ale unităților nerezidente care au un centru de interes economic pe teritoriul economic al țării (adică, în majoritatea cazurilor, efectuează operațiuni economice timp de un an sau mai mult sau care exercită acolo activități de construcție în timpul unei perioade mai scurte de un an, cu condiția ca producția realizată să constituie o formare brută de capital fix);

(b) unitățile nerezidente, în calitate de proprietari de terenuri sau clădiri pe teritoriul economic al țării, dar numai pentru operațiuni care au ca obiect aceste terenuri sau clădiri.

Chiar dacă țin numai o contabilitate parțială și nu beneficiază întotdeauna de autonomie de decizie, unitățile rezidente fictive sunt tratate ca unități instituționale.

2.16. În concluzie, se consideră unități instituționale următoarele:

(a) unitățile care țin o contabilitate completă și beneficiază de autonomie de decizie:

1. societățile cu capital privat și public;
2. societățile cooperatiste și asociațiile care au personalitate juridică;
3. producătorii publici care, în virtutea unei legislații speciale sunt recunoscuți ca persoane juridice;
4. instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca persoane juridice;
5. agențiile administrațiilor publice;

(b) unitățile care țin o contabilitate completă și care beneficiază de autonomie de decizie: cvasi-societăți [a se vedea punctul 2.13 litera (f)];

(c) unități care nu țin în mod obligatoriu o contabilitate completă, dar care prin convenție, sunt considerate a avea autonomie de decizie:

1. gospodăriile populației;
2. unități rezidente virtuale (a se vedea punctul 2.15).

SECTOARE INSTITUȚIONALE

2.17. Necesitățile de agregare înseamnă că este imposibil să se ia în considerare unitățile instituționale în mod individual; ele trebuie să fie combinate în grupuri denumite sectoare instituționale sau, mai simplu, sectoare, din care unele pot fi subdivizate în subsectoare.

Tabelul 2.1 Sectoare și subsectoare

Sectoare și subsectoare		Publice	Private naționale	Sub control străin
Societăți nefinanciare	S.11	S.11001	S.11002	S.11003
Societăți financiare	S.12			
Banca centrală	S.121			
Alte instituții financiare monetare	S.122	S.12201	S.12202	S.12203
Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Auxiliari financiari	S.124	S.12401	S.12402	S.12403
Societăți de asigurare și fonduri de pensii	S.125	S.12501	S.12502	S.12503

Sectoare și subsectoare	Publice	Private naționale	Sub control străin
Administrații publice	S.13		
Administrația centrală	S.1311		
Administrația statelor	S.1312		
Administrații locale	S.1313		
Fonduri de securitate socială	S.1314		
Gospodăriile populației	S.14		
Angajatori (inclusiv lucrători independenți)	S.141 + S.142		
Angajați	S.143		
Beneficiari de venituri din proprietate	S.1441		
Beneficiari de pensii	S.1442		
Beneficiari de alte venituri din transferuri	S.1443		
Alte gospodării ale populației	S.145		
Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	S.15		
Restul lumii	S.2		
Uniunea Europeană	S.21		
Statele membre ale Uniunii Europene	S.211		
Instituții ale Uniunii Europene	S.212		
Țări terțe și organizații internaționale	S.22		

2.18. Fiecare sector sau subsector grupează unitățile instituționale care au comportamente economice asemănătoare.

Unitățile instituționale sunt grupate în sectoare în funcție de categoria de producători și de natura activităților și a funcțiilor lor principale, aceste două caracteristici fiind considerate ca reprezentative pentru comportamentul lor economic. Defalcarea unui sector în subsectoare are loc conform criteriilor relevante pentru acest sector; acest fapt permite o descriere mult mai exactă a comportamentului economic al unităților.

Conturile sectoarelor și subsectoarelor înregistrează toate activitățile, principale sau secundare, ale unităților instituționale care se găsesc în sectoarele respective.

O unitate instituțională nu poate aparține decât unui singur sector sau subsector.

2.19. Atunci când funcția principală a unității instituționale constă în producția de bunuri și servicii este necesar, pentru a decide apartenența sectorială, să se identifice în primul rând categoriile de producători din care fac parte.

În SEC distingem trei categorii de producători:

- (a) producători de piață privați și publici (a se vedea punctul 3.24. și tabelul 3.1 din capitolul 3);
- (b) producători privați pentru consumul final propriu (a se vedea punctul 3.25. și tabelul 3.1 din capitolul 3);
- (c) alți producători non-piață privați și publici (a se vedea punctul 3.26. și tabelul 3.1 din capitolul 3).

Unitățile instituționale care sunt producători de piață aparțin sectorului societăților nefinanciare (S.11), societăților financiare (S.12) sau gospodăriilor populației (S.14).

Unitățile instituționale care sunt producători privați pentru consumul final propriu aparțin sectorului gospodăriilor populației (S.14), la fel ca și întreprinderile neconstituite în societăți aparținând gospodăriilor populației (a se vedea 3.30).

Unitățile instituționale care sunt alți producători non-piață aparțin sectorului administrațiilor publice (S.13) sau al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (S.15).

2.20. Categoriile de producători și activitățile și funcțiile principale care permit caracterizarea fiecărui sector figurează în tabelul 2.2.

Tabelul 2.2 Categoriile de producători, activități și funcții principale clasificate pe sectoare

Sector	Categoriile de producători	Activități și funcții principale
Societăți nefinanciare (S.11) (a se vedea punctul 2.21.)	Producători de piață	Producția de bunuri și servicii nefinanciare de piață
Societăți financiare (S.12) (a se vedea punctul 2.32.)	Producători de piață	Intermediere financiară, inclusiv asigurare Activități financiare auxiliare
Administrații publice (S.13) (a se vedea punctul 2.68.)	Alți producători non-piață publici	Producția și furnizarea de alte bunuri și servicii nedestinate pieței destinate consumului individual și colectiv; efectuarea operațiunilor de redistribuire a venitului și a averii naționale
Gospodăriile populației (S.14) — în calitate de consumatori — în calitate de antreprenori (a se vedea punctul 2.75.)	Producători de piață sau producători privați pentru utilizarea finală proprie	Consum Producția de bunuri și servicii de piață și de bunuri și servicii pentru consumul final propriu
Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (S.15) (a se vedea punctul 2.87.)	Alți producători non-piață privați	Producția și furnizarea de alte bunuri și servicii non-piață destinate consumului individual

Restul lumii (S.2) constituie un ansamblu de unități instituționale (a se vedea punctul 2.89.) care nu sunt caracterizate prin obiective și comportamente similare; el grupează unități instituționale nerezidente în măsura în care ele efectuează operațiuni cu unitățile instituționale rezidente.

SOCIETĂȚILE NEFINANCIARE (S.11)

- 2.21. *Definiție:* Sectorul societăților nefinanciare (S.11) grupează unități instituționale ale căror operațiuni distributive și financiare sunt distincte de cele ale proprietarilor lor și care sunt producători de piață (a se vedea punctele 3.31., 3.32. și 3.37.), a căror activitate principală constă în producția de bunuri și servicii nefinanciare. ⁽⁶⁾
- 2.22. Sectorul societăților nefinanciare include și cvasi-societățile nefinanciare.
- 2.23. Sintagma societăți nefinanciare denumește toate unitățile recunoscute drept entități cu personalitate juridică independente care sunt producători de piață și a căror activitate principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare.

Unitățile instituționale sunt:

- societățile cu capital privat și public care sunt producători de piață și a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare;
- societățile cooperatiste și asociațiile recunoscute ca entități cu personalitate juridică independentă care sunt producători de piață, a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare;
- producători publici care, în temeiul unei legislații speciale, sunt recunoscuți ca entități cu personalitate juridică independentă, care sunt producători de piață, a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare;
- instituțiile fără scop lucrativ sau asociațiile care deserveșc societățile nefinanciare recunoscute ca entități cu personalitate juridică independentă care sunt producători de piață, a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare ⁽⁷⁾ ;

⁽⁶⁾ Prin convenție, agențiile de reglementare a pieței a căror activitate principală sau exclusivă este de a cumpăra, de a deține și de a vinde produse agricole și alte produse alimentare sunt clasificate în sectorul S.11 [a se vedea punctul 2.69. litera (a), nota 11].

⁽⁷⁾ Inclusiv instituțiile finanțate prin contribuții benevole cu caracter cvasi-fiscal impuse producătorilor de către unități a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii în contrapartidă. Aceste contribuții sunt considerate achiziționare de servicii de piață.

- (e) societățile holding ce controlează (a se vedea punctul 2.26.) un grup de societăți care sunt producători de piață, dacă activitatea preponderentă a acestui grup de societăți în ansamblu — măsurată pe baza valorii adăugate — este producția de bunuri și servicii nefinanciare;
- (f) cvasi-societățile private și publice care sunt producători de piață, a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare.

2.24. Expresia cvasi-societăți nefinanciare reprezintă toate unitățile fără personalitate juridică independentă, care sunt producători de piață, a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare și care îndeplinesc condițiile pentru a fi considerate drept cvasi-societăți [a se vedea punctul 2.13. litera (f)].

Cvasi-societățile trebuie să țină o contabilitate completă și să fie administrate ca societăți; relația de facto cu proprietarii este asemănătoare cu cea dintre o societate și acționarii săi.

Astfel, cvasi-societățile nefinanciare care aparțin gospodăriilor populației, administrațiilor publice sau instituțiilor fără scop lucrativ sunt grupate împreună cu societățile nefinanciare în sectorul societăților nefinanciare.

Existența unei contabilități complete, inclusiv a bilanțului contabil, nu este o condiție suficientă pentru ca producătorii de piață să fie considerați cvasi-societăți. Prin urmare, chiar dacă dispun de o contabilitate completă, asociațiile și producătorii publici, alții decât cei de la punctul 2.23. literele (a), (b), (c) și (f), cât și întreprinderile individuale nu sunt, în general, unități instituționale, pentru că nu se bucură de autonomie de decizie, gestionarea lor rămânând de fapt, plasată sub controlul gospodăriei populației, instituțiilor fără scop lucrativ sau administrațiilor publice care sunt proprietarii.

2.25. Sectorul societăților nefinanciare cuprinde, de asemenea, toate unitățile rezidente fictive (a se vedea punctul 2.15.) care, prin convenție, sunt tratate drept cvasi-societăți.

2.26. Controlul asupra unei societăți se definește ca puterea de a determina politica generală, alegând directorii adecvați, dacă este necesar.

Pentru a avea controlul asupra unei societăți, o unitate instituțională (o altă societate, o gospodărie a populației sau o unitate a administrației publice) trebuie să dețină mai mult de jumătate din acțiuni cu drept de vot, sau să controleze într-un alt mod, mai mult de jumătate din voturile atribuite acționarilor săi. În plus, o administrație publică, poate exercita controlul asupra unei societăți ca rezultat al unui act cu putere de lege sau regulament care îi conferă puterea să determine politica societății sau să-i numească directorii.

Pentru a controla mai mult de jumătate din drepturile de vot, o unitate instituțională nu are nevoie să dețină propriile ei acțiuni. O societate C poate fi o filială a unei societăți B unde majoritatea acțiunilor cu drept de vot sunt deținute de o a treia societate, A.

Se consideră că o societate C este filiala unei societăți B, atunci când fie societatea B controlează mai mult de jumătate din drepturile de vot din societatea C, fie este acționar la societatea C și dispune de dreptul de a numi sau revoca directorii societății C.

2.27. Sectorul societăților nefinanciare este subdivizat în trei subsectoare:

- (a) societăți nefinanciare publice (S.11001);
- (b) societăți nefinanciare private naționale (S.11002);
- (c) societăți nefinanciare sub control străin (S.11003).

Subsectorul: Societăți nefinanciare publice (S.11001)

2.28. *Definiție:* Subsectorul societăților nefinanciare publice (S.11001) grupează toate unitățile și cvasi-societățile nefinanciare care sunt supuse controlului (a se vedea punctul 2.26.) administrațiilor publice.

2.29. Cvasi-societățile publice sunt cvasi-societățile deținute direct de administrațiile publice.

Subsectorul: Societăți nefinanciare private naționale (S.11002)

- 2.30. *Definiție:* Subsectorul societăților nefinanciare private naționale (S.11002) cuprinde toate societățile și cvasi-societățile nefinanciare care nu sunt controlate de administrațiile publice sau de unitățile instituționale nerezidente. Acest subsector cuprinde, de asemenea, toate instituțiile fără scop lucrativ care fac parte din sectorul societăților nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (d)].

Acest subsector cuprinde societățile și cvasi-societățile de investiții străine directe (a se vedea punctul 4.65.) care nu sunt clasificate în subsectorul societăților nefinanciare sub control străin (S.11003)

Subsectorul: Societăți nefinanciare sub control străin (S.11003)

- 2.31. *Definiție:* Subsectorul societăților nefinanciare sub control străin (S.11003) grupează toate societățile și cvasi-societățile nefinanciare controlate (a se vedea punctul 2.26.) de unitățile instituționale nerezidente.

Acest subsector cuprinde:

- (a) toate filialele societăților nerezidente;
- (b) toate societățile controlate de o unitate instituțională nerezidentă care nu este ea însăși o societate: de exemplu, o societate controlată de o administrație publică străină; sunt incluse unitățile controlate de un grup de unități nerezidente care acționează concertat;
- (c) toate sucursalele sau alte agenții neconstituite în societăți, aparținând societăților nerezidente sau producătorii care nu sunt constituiți în societăți, care sunt unități rezidente fictive și se tratează drept cvasi-societăți nefinanciare (a se vedea punctul 2.25.).

SOCIETĂȚI FINANCIARE (S.12)

- 2.32. *Definiție:* Sectorul societăților financiare (S.12) cuprinde toate societățile și cvasi societățile a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare (auxiliari financiari) ⁽⁸⁾.

Intermedierea financiară este activitatea prin care o unitate instituțională achiziționează active financiare și, simultan, contractează angajamente (a se vedea punctul 2.34.) pentru sine (a se vedea punctul 2.33.) prin intermediul operațiilor financiare de piață (a se vedea punctele 2.37. și 2.38.). Activele și pasivele intermediarilor financiari prezintă caracteristici diferite, ceea ce presupune că în cadrul proceselor de intermediere financiară fondurile colectate sunt transformate sau regrupate pe baza unor criterii, cum ar fi cel de scadență, volum, gradul de risc etc.

Activitățile financiare auxiliare sunt activitățile strâns legate de intermedierea financiară, dar care nu fac parte cu toate acestea din acesta (a se vedea punctul 2.39.).

- 2.33. Activitatea de intermediere financiară constă în a evidenția prezența unei unități instituționale care dispune de mijloace excedentare și de o altă unitate care caută fonduri. Intermediarul financiar nu este pur și simplu un agent care acționează în contul acestor unități instituționale; el însuși suportă un risc achiziționând active financiare și contractând angajamente pentru sine.
- 2.34. Operațiile de intermediere financiară pot da naștere la orice tip de pasiv, cu excepția categoriei altor conturi de plătit (AF.7).

Activele financiare, cu excepția provizioanelor tehnice de asigurare (AF.6), dar inclusiv alte conturi de primit, pot face obiectul operațiilor de intermediere financiară. În plus, intermediarii financiari pot investi fondurile lor în active nefinanciare, inclusiv în bunuri imobiliare. Cu toate acestea, pentru a fi considerat intermediar financiar, o societate trebuie să subscrie angajamente pe piață și să transforme fonduri. Acesta este motivul pentru care societățile imobiliare (diviziunea 70. din NACE Rev.1) sunt excluse.

⁽⁸⁾ Prin convenție, sectorul S.12 cuprinde societăți holding având ca unic obiect controlarea și dirijarea unui grup de filiale, a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare (a se vedea punctul 2.43.), ca și instituțiile nonprofit recunoscute ca persoane juridice independente care servesc societățile financiare (a se vedea punctul 2.44.).

- 2.35. Funcția primordială a societăților de asigurare și a fondurilor de pensii este gruparea riscurilor. Pasivele acestor instituții sunt constituite, în principal, din provizioanele tehnice de asigurare (AF.6). Contravaloarea acestor provizioane sunt investiții ale societăților de asigurare și ale fondurilor de pensii, care acționează astfel în calitate de intermediari financiari.
- 2.36. Rolul principal al organismelor de plasament colectiv este de a contracta angajamente prin emisiunea de acțiuni ale acestora (AF.52). Ele transferă apoi capitalurile astfel colectate, achiziționând active financiare și/sau bunuri imobiliare. Din această cauză, organismele de plasament colectiv fac parte din intermediarii financiari. Ca și pentru alte societăți, orice variație a valorii activelor și pasivelor, altele decât propriile acțiuni este reflectată în fondurile lor proprii (a se vedea punctul 7.05). Valoarea acestor fonduri proprii fiind în mod normal egală cu cea a părților, orice variație a valorii activelor și pasivelor organismelor de plasament colectiv se va reflecta în valoarea pe piață a acțiunilor.

Organismele de plasament colectiv care investesc numai în bunuri imobiliare sunt considerate, de asemenea, intermediari financiari.

- 2.37. Intermedierea financiară se limitează în general la operațiuni financiare pe piață. Cu alte cuvinte, achizițiile de active și subscrierea de angajamente au loc în general cu public, sau cu subgrupe specifice relativ importante ale acestuia. Atunci când operațiile privesc numai gospodăriile populației sau subgrupe restrânse de persoane, nu va avea loc, în general, o intermediere financiară. Nu fac parte, astfel, din intermediarii financiari unitățile instituționale care furnizează servicii de gestionare a trezoreriei unui grup de societăți. Alocarea acestor unități instituționale unui sector se bazează pe funcția preponderentă exercitată de grupul respectiv pe teritoriul economic. Cu toate acestea, dacă unitatea instituțională care furnizează servicii de gestionare a trezoreriei este supusă unui control financiar, ea este, prin convenție, clasificată în sectorul societăților financiare.
- 2.38. Pot exista excepții de la regula care limitează intermedierea financiară la operațiuni financiare pe piață. De exemplu, băncile municipale de credit și economii, care sunt strâns legate de municipalitățile respective, sau societățile leasing financiar care depind de un grup mamă de societăți pentru a cumpăra sau investi fonduri. Cu toate acestea, pentru a fi considerate intermediari financiari, activitatea acestor societăți de împrumut sau de economie trebuie să fie independentă de municipalitatea implicată sau de grupul mamă.
- 2.39. Activitățile financiare auxiliare cuprind activitățile auxiliare de efectuare a operațiunilor cu active și pasive financiare și de regrupare/transformatoare de fonduri. Auxiliarii financiari nu se expun ei înșiși la riscuri atunci când achiziționează active sau subscriu angajamente. Ei facilitează numai încheierea operațiunilor de intermediere financiară.
- 2.40. Unitățile instituționale incluse în sectorul societăților financiare (S.12) sunt următoarele:
- (a) societățile cu capital privat sau public a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare;
 - (b) societățile cooperatiste și asociațiile recunoscute ca persoane juridice a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare;
 - (c) producătorii publici care, în virtutea unei legislații speciale, sunt recunoscuți ca persoane juridice, a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare;
 - (d) instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca persoane juridice, a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare sau care sunt în serviciul societăților financiare;
 - (e) societățile holding (a se vedea punctul 2.14.) dacă activitatea preponderentă pe teritoriul economic a grupului de filiale este furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau de servicii financiare auxiliare;
 - (f) organismele de plasament colectiv neconstituite în societăți, care îmbracă forma unor titluri de portofoliu constituite de către grupări de investitori, a căror gestiune este, în general, asigurată de alte societăți financiare. Prin convenție, aceste fonduri constituie unități instituționale distincte de societățile financiare care le administrează;
 - (g) cvasi-societățile financiare:
 - 1. unitățile neconstituite în societăți a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și care sunt supuse unei reglementări și unui control (în majoritatea cazurilor clasificate în subsectorul altor instituții financiare monetare sau subsectorul societăților de asigurare și a fondurilor de pensii), se bucură de autonomie decizională și au o gestiune autonomă de cea a proprietarilor lor. Comportamentul lor economic și financiar este similar celui al

societăților financiare. Din această cauză ele sunt tratate ca unități instituționale distincte. De exemplu, sucursalele societăților financiare nerezidente;

2. celelalte unități neconstituite în societăți, a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediare financiară, dar care nu sunt supuse nici unei reglementări sau nici unui control, sunt considerate ca fiind cvasi-societăți financiare, numai dacă îndeplinesc condițiile impuse pentru a fi recunoscute drept cvasi-societăți [a se vedea punctul 2.13. litera (f)];
3. unitățile neconstituite în societăți a căror funcție principală constă în exercitarea de activități financiare auxiliare, sunt considerate ca fiind cvasi-societăți financiare numai dacă satisfac condițiile impuse pentru a fi considerate drept cvasi-societăți [a se vedea punctul 2.13. litera (f)].

2.41. Sectorul societăților financiare este divizat în 5 subsectoare:

- (a) banca centrală (S.121);
- (b) alte instituții financiare monetare (S.122);
- (c) alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii (S.123);
- (d) auxiliari financiari (S.124);
- (e) societăți de asigurare și fonduri de pensii (S.125).

Subsectorul altor instituții financiare monetare este considerat echivalent cu cel al altor societăți de depozite din SCN 1993 (punctele 4.88.-4.94.). Dacă definiția subsectorului altor instituții financiare monetare (a se vedea punctul 2.48.) este destinată să acopere intermediarii financiari prin intermediul cărora efectele politicii monetare a băncii centrale se repercutează asupra celorlalte niveluri ale economiei, subsectorul altor societăți de depozite este, din contră, definit în SCN 1993 prin referire la măsurile și masa monetară. Combinația dintre subsectoarele S.121 și S.122 coincide cu instituțiile financiare monetare în scopuri statistice, așa cum sunt definite de IME (a se vedea punctul 2.49.).

2.42. Cu excepția subsectorului S.121, fiecare subsector poate fi subdivizat în:

- (a) societăți financiare publice;
- (b) societăți financiare private naționale;
- (c) societăți financiare sub control străin.

Criteriile de subdivizare sunt identice cu cele aplicate societăților nefinanciare (a se vedea punctele 2.26.-2.31.).

2.43. Societățile holding având ca unic obiect controlarea și dirijarea unui grup de filiale a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau în exercitarea de activități financiare auxiliare sunt clasificate în subsectorul altor intermediari financiari, cu excepția societăților de asigurare și fondurilor de pensii (S.123) ⁽⁹⁾. Cu toate acestea, societățile holding care sunt societăți financiare trebuie alocate subsectorului corespunzător tipului principal de activitate financiară pe care le exercită.

2.44. Instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca persoane juridice independente care servesc societățile financiare, dar care nu exercită nici o activitate de intermediere financiară sau nici o activitate financiară auxiliară sunt clasificate în subsectorul auxiliarilor financiari (S.124).

Subsectorul: Banca centrală (S.121)

2.45. *Definiție:* Subsectorul banca centrală (S.121) grupează toate societățile și cvasi-societățile financiare a căror funcție principală constă în emiterea de monedă, în menținerea valorii sale interne și externe și în administrarea unei părți sau a totalității rezervelor de schimb (valutare) ale țării.

⁽⁹⁾ Clasificarea societăților holding în cadrul sectorului societăților financiare se abate de la SCN 1993 4 100 pentru a fi consecvent cu instituțiile financiare monetare din motive statistice, astfel cum sunt definite de IME și cu statisticile oficiale privind societățile de asigurare.

- 2.46. Următorii intermediari financiari sunt clasificați în subsectorul S. 121:
- (a) banca centrală a țării, chiar când ea participă la Sistemul European de Bănci Centrale (SEBC);
 - (b) organisme monetare centrale, care, în esență, sunt de origine publică (de exemplu, organismele care au sarcina administrării rezervelor de schimb sau de a emite monedă), care țin o contabilitate completă și beneficiază de o autonomie de decizie în raport cu administrația centrală. În majoritatea cazurilor aceste activități sunt exercitate fie de administrația centrală, fie de banca centrală. În aceste cazuri nu există unități instituționale distincte.
- 2.47. Subsectorul S.121 exclude organismele și agențiile, altele decât banca centrală care au sarcina de a reglementa sau controla societățile financiare sau piețele financiare. Acestea sunt clasificate în subsectorul S.124 [a se vedea punctul 2.58. litera (g)]. ⁽¹⁰⁾

Subsectorul: Alte instituții financiare monetare (S.122)

- 2.48. *Definiție:* Subsectorul altor instituții financiar monetare (S.122) cuprinde toate societățile și cvasi-societățile financiare, cu excepția celor clasificate în subsectorul *banca centrală* care exercită, în principal, activități de intermediere financiară, ce constă în primirea de depozite și/sau subtitluri de depozite din partea unităților instituționale, altele decât societățile financiare monetare și, pentru sine, acordarea de credite și/sau în efectuarea de plasamente.
- 2.49. Instituțiile financiare monetare cuprind subsectorul băncii centrale (S.121) și subsectorul altor instituții financiare monetare (S.122) și coincid cu instituțiile financiare monetare în scopuri statistice, așa cum sunt definite de către IME (a se vedea punctul 2.41.).
- 2.50. Instituțiile financiare monetare nu pot fi denumite pur și simplu „bănci”, pentru că aceste instituții pot cuprinde, pe de o parte, anumite societăți financiare care nu-și pot lua denumirea de bănci și unele care nu sunt autorizate să o facă în anumite țări, în timp ce alte unități financiare care se descriu drept bănci nu pot fi instituții financiare monetare. În general, următorii intermediari financiari sunt clasificați în subsectorul S.122:
- (a) băncile comerciale, băncile „universale”, băncile „multifuncționale”;
 - (b) băncile de economii (inclusiv bănci cooperatiste de economii și casele de economii și asociațiile de credit);
 - (c) instituții de cecuri și viramente poștale, băncile poștale;
 - (d) băncile și casele de credit comunal, rural sau agricol;
 - (e) cooperativele de credit bancar, casele de credit mutual;
 - (f) băncile specializate (de exemplu, băncile de afaceri, casele de emisiuni sau băncile private).
- 2.51. Următorii intermediari financiari pot fi, de asemenea, clasificați în subsectorul S.122, atunci când primesc fonduri publice, sub formă de depozite, sau de o altă manieră (emisiune continuă de obligațiuni sau titluri comparabile). Dacă nu este cazul, acestea se regăsesc în subsectorul S.123:
- (a) societățile care acordă credite ipotecare (inclusiv băncile ipotecare, societăți de construcții și societăți de credit imobiliar);
 - (b) organismele de plasament colectiv, (inclusiv fondurile de investiții, societățile de investiții de capital variabil (SICV), societățile de investiții etc.;
 - (c) instituțiile de credit municipal.
- 2.52. Subsectorul S.122 nu cuprinde:
- (a) societățile holding având ca unic obiect controlarea și dirijarea unui grup format în principal din alte instituții financiare monetare, dar care nu sunt de fapt alte instituții financiare monetare. Acestea se regăsesc în subsectorul S.123 (a se vedea punctul 2.43.).
 - (b) instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca entități cu personalitate juridică ce servesc alte instituții financiare monetare, dar care nu exercită o activitate de intermediere financiară. Aceste instituții se regăsesc în subsectorul S.124 (a se vedea punctul 2.44.).

⁽¹⁰⁾ Aceasta este o abatere de la SCN 1993 4.86. și 4 101 pentru a menține consecvența cu instituțiile monetare financiare, din motive statistice, astfel cum sunt definite de IME.

Subsectorul: Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii (S.123.)

- 2.53. *Definiție:* Subsectorul alți intermediari financiari, cu excepția societăților de asigurare și a fondurilor de pensii (S.123), cuprinde toate societățile și cvasi-societățile financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară, subscriind angajamente sub alte forme decât cea în numerar, provizioane tehnice de asigurare sau depozite și/sau substituiți apropiate de depozite provenite de la unitățile instituționale, altele decât societățile financiare monetare.
- 2.54. Subsectorul S.123 regrupează diferite tipuri de intermediari financiari, în special cei care exercită activități financiare pe termen lung. În cele mai multe cazuri această scadență predominantă permite separarea lor de subsectorul *alte instituții financiare monetare*. Inexistența unor pasive sub formă de provizioane tehnice de asigurare permite trasarea liniei de demarcație față de subsectorul societăților de asigurare și a fondurilor de pensii.
- 2.55. Următoarele societăți și cvasi-societăți financiare sunt clasificate în subsectorul S. 123, cu excepția cazului în care sunt instituții financiare monetare:
- (a) societățile de leasing financiar;
 - (b) societățile ce exercită activități de închiriere-vânzare și oferă finanțări personale sau comerciale;
 - (c) societățile de intermediere;
 - (d) brokerii în valori mobiliare și produse financiare derivate (pentru sine);
 - (e) societățile financiare specializate ca, de exemplu, cele ce propun capital-risc, capital de amortizare, sau finanțare a exportului și importului;
 - (f) vehiculele financiare create pentru deținerea de creanțe securitizate;
 - (g) intermediarii financiari care primesc depozite și/sau substituiți apropiate de depozite numai din partea instituțiilor financiare monetare;
 - (h) societățile holding având ca unic obiect controlarea și dirijarea unui grup de filiale a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și/sau exercită activități financiare auxiliare, dar care nu sunt ele însele societăți financiare (a se vedea punctul 2.43.)
- 2.56. Sunt excluse din subsectorul S.123 instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca entități cu personalitate juridică independentă care servesc alți intermediari financiari, cu excepția societăților de asigurare și a fondurilor de pensii, dar care nu exercită o activitate de intermediere financiară. Aceste instituții se găsesc în subsectorul S.124 (a se vedea punctul 2.44.).

Subsectorul: Auxiliari financiari (S.124)

- 2.57. *Definiție:* Subsectorul auxiliari financiari (S.124) cuprinde toate societățile și cvasi-societățile financiare a căror funcție principală constă în exercitarea de activități financiare auxiliare, adică activități strâns legate de intermedierea financiară, fără a face parte din acest domeniu (a se vedea punctul 2.39.).
- 2.58. Sunt incluse în acest subsector, în special, următoarele societăți și cvasi-societăți financiare:
- (a) brokerii de asigurări, organismele de salvare și de avarie, consilierii în asigurări și în pensii etc.;
 - (b) brokerii de credit, în valori mobiliare, consilierii în plasament etc.
 - (c) societățile de emisiuni de titluri;
 - (d) societățile a căror funcție principală constă în girarea efectelor și instrumentelor similare;
 - (e) societățile ce pregătesc (fără a emite) produse financiare derivate și instrumentele de acoperire, precum swap-urile, opțiunile și contractele la termen;

- (f) societățile ce furnizează infrastructurile necesare pentru funcționarea piețelor financiare;
 - (g) autoritățile centrale de control a intermediarilor financiari și piețelor financiare, atunci când ele constituie unități instituționale distincte;
 - (h) gestionarii fondurilor de pensii, ai organismelor de plasament colectiv etc.;
 - (i) bursele de valori mobiliare sau contractele de asigurări;
 - (j) instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca persoane juridice ce servesc societățile financiare, dar care nu exercită nici o activitate de intermediere financiară și nici o activitate financiară auxiliară (a se vedea punctul 2.44.).
- 2.59. Subsectorul S.124 nu include societățile holding având ca unic obiect controlul și dirijarea grupelor de filiale, a căror funcție principală constă în exercitarea de activități financiare auxiliare, dar care nu sunt ele însele auxiliari financiari. Acestea se regăsesc în subsectorul S.123 (a se vedea punctul 2.43.).

Subsectorul: Societăți de asigurare și fonduri de pensii (S.125)

- 2.60. *Definiție:* Subsectorul societăți de asigurare și fonduri de pensii (S.125) cuprinde toate societățile și cvasi-societățile financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară rezultate din gruparea riscurilor (a se vedea punctul 2.35.).
- 2.61. Contractele de asigurare pot fi încheiate individual și/sau colectiv, la care subscripția rezultă sau nu dintr-o obligație impusă de administrațiile publice. Mai mult, o parte importantă din contracte o poate reprezenta contractele de asigurări sociale (a se vedea punctele 4.83.-4.91.).
- 2.62. Subsectorul S.125 cuprinde, de asemenea, societățile de asigurare „captive” și societățile de reasigurare.
- 2.63. Subsectorul S.125 nu cuprinde:
- (a) unitățile instituționale care îndeplinesc cele două criterii menționate la punctul 2.74. Acestea se regăsesc în subsectorul S.1314;
 - (b) societățile holding având ca unic obiect controlarea și dirijarea unui grup de societăți, în cadrul cărora predomină societățile de asigurare și fondurile de pensii, dar care nu fac parte din această categorie. Acestea sunt grupate în subsectorul S. 123 (a se vedea punctul 2.43.);
 - (c) instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca entități cu personalitate juridică independentă care servesc societățile de asigurare și fondurile de pensii, dar care nu exercită nici o activitate de intermediere financiară. Aceste instituții sunt clasificate în subsectorul S.124 (a se vedea punctul 2.44.).
- 2.64. Subsectorul societăți de asigurare și fonduri de pensii poate fi subdivizat în:
- (a) societăți de asigurare;
 - (b) fonduri de pensii (autonome).
- Fondurile de pensii autonome sunt fondurile de pensii cu autonomie de decizie și care țin o contabilitate completă. Prin urmare, ele sunt unități instituționale. Fondurile de pensii neautonome nu sunt unități instituționale și rămân parte integrantă din unitățile instituționale care le-au creat.
- 2.65. Riscurile la care sunt expuse persoanele sau grupurile pot fi incluse atât în activitățile societăților de asigurare de viață, cât și ale societăților de asigurare alta decât asigurarea de viață. Anumite societăți de asigurări își pot limita activitatea la asigurările de grup. Aceste societăți sunt autorizate să asigure orice grup.
- 2.66. Fondurile de pensii pot fi definite ca instituții ce acoperă riscurile colective legate de riscurile și necesitățile sociale (a se vedea punctul 4.84.) ale asiguraților. Tipologiile de grupe de persoane acoperite de polițe includ angajații de la aceeași întreprindere sau același grup de întreprinderi, angajații din același sector sau aceeași ramură sau persoanele ce exercită aceeași profesie. Indemnizațiile incluse în contractele de asigurare pot include indemnizații plătite după decesul asiguratului soției (soțului) și copiilor (în principal, în cazul decesului în exercitarea funcției), indemnizații plătite după pensionare și indemnizații plătite după ce asiguratul a devenit invalid.

- 2.67. În anumite țări, toate aceste tipuri de riscuri pot fi asigurate atât de către societățile de asigurare de viață, cât și de fondurile de pensii. În alte țări, unele din aceste categorii de riscuri trebuie asigurate prin societăți de asigurare de viață. Spre deosebire de societățile de asigurare de viață, fondurile de pensii au fost limitate (prin lege) la anumite grupe specifice de angajați și lucrători independenți.

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ (S.13.)

- 2.68. *Definiție:* Sectorul administrației publice (S.13) cuprinde toate unitățile instituționale care sunt alți producători non-piață (a se vedea punctul 3.26.) a căror producție este destinată consumului individual și colectiv, iar resursele provin, în cea mai mare parte, din contribuțiile obligatorii vărsate de unitățile aparținând altor sectoare și/sau toate unitățile instituționale, a căror activitate principală o constituie efectuarea de operații de redistribuire a veniturilor și a avuției naționale.
- 2.69. Unitățile instituționale clasificate în sectorul S.13 sunt următoarele:
- (a) entitățile administrației publice (exclusiv producătorii publici constituiți în societăți publice sau care, în virtutea unei legislații speciale sunt recunoscute ca persoane juridice sau cvasi-societăți, atunci când acești producători aparțin sectoarelor societăților financiare sau nefinanciare) care conduc și finanțează un ansamblu de activități ce constă, în principal, în furnizarea de bunuri și servicii non-piață, dar în beneficiul comunității ⁽¹⁾;
 - (b) instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca entități cu personalitate juridică independente din categoria altor producători non-piață, controlate și finanțate în principal de către administrațiile publice;
 - (c) fondurile de pensii autonome, în cazul în care îndeplinesc cele două criterii menționate la punctul 2.74.
- 2.70. Sectorul administrației publice este subdivizat în patru subsectoare:
- (a) administrația centrală (S.1311);
 - (b) administrația de stat (S.1312);
 - (c) administrațiile locale (S.1313);
 - (d) administrațiile de securitate socială (S.1314).

Subsectorul: Administrația centrală (S.1311)

- 2.71. *Definiție:* Subsectorul administrației centrale (S.1311) cuprinde toate organismele administrației de stat și alte organisme centrale a căror competență se întinde pe întreg teritoriul economic, cu excepția administrațiilor de securitate socială.
- Fac parte din subsectorul S.1311 instituțiile fără scop lucrativ ce sunt controlate și majoritar finanțate de administrația centrală și ale căror competențe se întind pe întreg teritoriul economic.

Subsectorul: Administrația de stat (S.1312)

- 2.72. *Definiție:* Subsectorul administrației statului (S.1312) reunește administrațiile care, în calitate de unități instituționale distincte, exercită anumite funcții de administrație la un nivel inferior celui ale administrației centrale și superior celui al unităților instituționale publice locale, cu excepția administrațiilor de securitate socială ale administrației de stat.
- Fac parte din subsectorul S.1312 instituțiile fără scop lucrativ ce sunt controlate și majoritar finanțate de administrația statului și ale căror competențe se întind pe teritoriul economic al statelor.

Subsectorul: Administrația locală (S.1313)

- 2.73. *Definiție:* Subsectorul administrației locale (S.1313) cuprinde toate administrațiile publice a căror competență se întinde numai pe o subdiviziune locală din teritoriul economic, cu excepția administrațiilor de securitate socială locale ale administrațiilor locale.

⁽¹⁾ Prin convenție, organismele de reglementare a pieței, care sunt exclusiv sau în principal simple distribuitoare de subvenții, sunt clasificate în S.13 la subsectorul administrației centrale S.1311. Cu toate acestea, organizațiile care au drept activitate principală sau exclusivă cumpărarea, deținerea și vânzarea produselor agricole sau alimentare sunt clasificate în sectorul S.11 (a se vedea punctul 2.21., nota 6).

Fac parte din subsectorul S.1313 instituțiile fără scop lucrativ ce sunt controlate și majoritar finanțate de administrațiile locale și a căror competențe se extind asupra teritoriului economic al administrației locale.

Subsectorul: Fondurile de securitate socială (S.1314)

2.74. *Definiție:* Subsectorul administrațiilor de securitate socială (S.1314) reunește toate unitățile instituționale centrale, de stat și locale a căror activitate principală constă în a furniza contribuții sociale și care îndeplinesc următoarele două criterii:

- (a) anumite grupuri ale populației, sunt obligate să participe la sistem sau să verse contribuții în virtutea unor acte cu putere de lege sau norme administrative;
- (b) independent de rolul pe care ele îl îndeplinesc în calitate de organisme tutelare sau în calitate de angajatori, administrațiile publice sunt responsabile de gestionarea acestor unități în ceea ce privește fixarea sau aprobarea contribuțiilor și a contribuțiilor (a se vedea punctul 4.89.).

De obicei, nu există nici o legătură directă între valoarea cotizației sociale vărsate de un individ și riscurile la care el este expus.

GOSPODĂRIILE POPULAȚIEI (S.14.)

2.75. *Definiție:* Sectorul gospodăriilor populației (S.14) cuprinde persoane sau grupuri de persoane atât în calitate de consumatori, cât și, eventual, de întreprinzători, producători de bunuri de piață sau de servicii financiare și nefinanciare de piață (producători de piață), pentru care, în acest ultim caz, activitățile corespunzătoare nu sunt cele ale unităților distincte tratate drept cvasi-societăți. Acest sector include, în egală măsură, persoane sau grupuri ce produc bunuri și servicii nefinanciare exclusiv pentru consumul final propriu (a se vedea punctele 3.20, 3.25. și 3.30.).

În calitate de consumatori, gospodăriile populației se pot defini ca mici grupuri de persoane ce împart aceeași locuință, folosesc în comun o parte sau totalitatea veniturilor și a patrimoniului lor și consumă colectiv anumite bunuri și servicii, în principal locuința și alimentele. Această definiție poate fi completată pe criterii de existență a legăturilor familiale sau afective.

Resursele principale ale acestor unități provin din remunerarea angajaților, veniturile din proprietate, transferurile efectuate de alte sectoare sau încasările obținute din vânzarea producției sau încasările imputate pentru producția destinată consumului final propriu.

2.76. Sectorul gospodăriilor populației cuprinde:

- (a) persoanele sau grupurile de persoane a căror funcție principală este consumul;
- (b) persoanele ce trăiesc în permanență în instituții și a căror autonomie de acțiune sau de decizie în sfera economică este foarte limitată sau inexistentă (este cazul de exemplu, al membrilor cultelor religioase ce trăiesc în mănăstiri, al pacienților spitalizați pe perioade lungi, deținuților ce efectuează pedepse pe o durată lungă sau persoanelor în vârstă ce trăiesc în case de bătrâni). Se consideră că aceste persoane constituie împreună, o singură unitate instituțională adică o singură gospodărie;
- (c) persoane sau grupuri a căror funcție principală este consumul și care produc bunuri și servicii nefinanciare numai pentru propriul consum; SEC se interesează numai de cele două categorii de servicii produse pentru consumul propriu: serviciile locative ocupate de proprietari și serviciile gospodărești rezultate din utilizarea de personal remunerat;
- (d) întreprinderile individuale și asociațiile de persoane fără personalitate juridică (altele decât cvasi-societățile) care sunt producători de piață;
- (e) instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației fără personalitate juridică, precum și cele care au personalitate juridică, dar a căror importanță este redusă (a se vedea punctul 2.88.).

2.77. Sectorul gospodăriilor populației cuprinde următoarele șase subsectoare:

- (a) angajatori (inclusiv lucrători independenți) (S.141 + S.142);
- (b) angajați (S.143);
- (c) beneficiari de venituri din proprietate (S.1441);

- (d) beneficiari de pensii (S.1442.);
- (e) beneficiari de alte venituri din transferuri (S.1443);
- (f) alte gospodării ale populației (S.145).

2.78. Cele mai importante surse de venituri (veniturile angajatorilor, remunerarea angajaților etc.), din cadrul gospodăriilor populației sunt cele care determină subsectoarele din care aparțin. Când o gospodărie primește mai multe venituri de la aceeași sursă, clasificarea se face pe baza venitului total al gospodăriei pentru fiecare categorie distinctă.

Subsectorul: Angajatori (inclusiv lucrători independenți) (S.141 + S.142)

2.79. *Definiție:* Subsectorul angajatori (inclusiv lucrători independenți) (S.141.+S.142.) cuprinde gospodăriile populației a căror principală sursă de venit este constituită din veniturile (mixte)(B.3) primite de către proprietarii de întreprinderi individuale neconstituite în societăți, ca producători de bunuri și servicii de piață cu sau fără angajați plătiți, obținând cele mai mari surse de venituri pentru gospodărie din această activitate, chiar dacă această sursă de venit nu întotdeauna contribuie cu mai mult de jumătate la venitul total al gospodăriei.

Subsectorul: Angajați (S.143.)

2.80. *Definiție:* Subsectorul angajaților (S.143) cuprinde gospodăriile populației a căror sursă principală de venit este constituită din remunerarea angajaților (D.1).

Subsectorul: Beneficiari de venituri din proprietate (S.1441)

2.81. *Definiție:* Subsectorul beneficiarilor de venituri din proprietate (S.1441) cuprinde gospodăriile populației a căror sursă principală de venit este constituită din veniturile din proprietate (D.4).

Subsectorul: Beneficiari de pensii (S.1442).

2.82. *Definiție:* Subsectorul beneficiarilor de pensii (S.1442) cuprinde gospodăriile populației a căror principală sursă de venit este constituită din pensii.

Gospodăriile de pensionari au cea mai mare parte a veniturilor lor din pensii pentru limită de vârstă sau altele, inclusiv pensiile vărsate de foști angajatori.

Subsectorul: Beneficiari de alte venituri din transferuri (S.1443)

2.83. *Definiție:* Subsectorul beneficiarilor de alte venituri din transferuri (S.1443) cuprinde gospodăriile a căror sursă principală de venit este constituită din alte venituri din transferuri.

Alte transferuri curente cuprind toate transferurile curente, altele decât veniturile din proprietate, pensiile și veniturile persoanelor ce trăiesc în permanență în instituții.

Subsectorul: Alte gospodării ale populației (S.145)

2.84. *Definiție:* Subsectorul altor gospodării ale populației (S.145) cuprinde toate persoanele ce trăiesc în permanență în instituții.

Persoanele ce trăiesc în permanență în instituții sunt clasificate separat într-o altă categorie datorită faptului că aplicarea criteriului sursei de venit cea mai importantă, nu permite clasificarea corectă într-un alt subsector prezentat anterior.

2.85. În cazul în care principală sursă de venit a gospodăriei ce permite determinarea subsectorului de care aceasta aparține nu este cunoscută, atunci cea mai bună soluție constă în a se baza pe venitul persoanei de referință din cadrul gospodăriei. Persoana de

referință este în mod normal cea care beneficiază de venitul cel mai mare. În cazul când aceste informații nu sunt disponibile, se poate considera venitul persoanei care declară că este persoana de referință.

- 2.86. Cu toate acestea, pentru anumite tipuri de analize sau ca bază pentru stabilirea politicilor ar putea fi mai adecvate alte criterii; de exemplu, pentru o repartizare pe tipuri de activități a gospodăriilor populației în calitate de întreprinzători: gospodării agricole/gospodării neagricole (activități de natură industrială/producția de servicii).

INSTITUȚII FĂRĂ SCOP LUCRATIV ÎN SERVICIUL GOSPODĂRIILOR POPULAȚIEI (S.15)

- 2.87. *Definiție:* Sectorul instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (IFSLSGP)(S.15) cuprinde instituțiile fără scop lucrativ cu personalitate juridică ce servesc gospodăriile populației și care sunt alți producători de non-piață privați (a se vedea punctul 3.32.). Resursele lor principale, altele decât cele rezultate din vânzări ocazionale, provin din contribuții voluntare, în numerar sau în natură, efectuate de gospodăriile populației în calitate de consumatori, din vărsămintele provenite de la administrațiile publice, ⁽¹²⁾ la fel ca și din veniturile din proprietate.
- 2.88. Atunci când aceste instituții sunt mai puțin importante, ele nu sunt cuprinse în prezentul subsector, operațiunile fiind combinate cu cele ale gospodăriilor populației (S.14).

Sectorul S.15 cuprinde două mari categorii de IFSLSGP ce furnizează bunuri și servicii non-piață gospodăriilor populației:

- (a) sindicatele, grupurile profesionale, societățile științifice, asociațiile de consumatori, partidele politice, bisericile și comunitățile religioase (inclusiv cele finanțate, dar necontrolate de administrațiile publice), cluburile sociale, culturale, recreative și sportive;
- (b) organizațiile de caritate și asociațiile de binefacere finanțate prin transferuri voluntare, în numerar sau în natură, provenite de la alte unități instituționale.

Organismele de caritate și asociațiile de binefacere în serviciul unităților nerezidente fac parte din sectorul S.15, contrar unităților pentru care calitatea de membru dă dreptul la un ansamblu predefinit de bunuri și/sau de servicii.

RESTUL LUMII (S.2.)

- 2.89. *Definiție:* Restul lumii (S.2.) este o grupare de unități fără funcții și resurse caracteristice; cuprinde unitățile nerezidente ⁽¹³⁾ în măsura în care acestea efectuează operațiuni cu unități instituționale rezidente sau au alte relații economice cu unitățile rezidente. Conturile acestui sector furnizează o vedere de ansamblu a relațiilor economice care leagă economia țării cu restul lumii.
- 2.90. Restul lumii nu este un sector care dispune de contabilitate completă, cu toate că deseori ar fi mai simplu de a-l trata ca și cum ar fi un sector complet. Sectoarele sunt obținute din dezagregarea economiei totale în grupe mai omogene de unități instituționale rezidente ce au comportament economic, obiective și funcții similare. Aceasta nu este cazul pentru restul lumii, care contabilizează operațiuni și alte fluxuri ale societăților financiare și nefinanciare, ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, ale gospodăriilor populației și ale administrațiilor publice cu unitățile instituționale nerezidente, cât și alte relații economice între rezidenți și nerezidenți (de exemplu, creanțele rezidenților asupra nerezidenților).
- 2.91. Trebuie menționat că regula conform căreia conturile restului lumii nu includ decât operațiunile efectuate de unitățile instituționale rezidente cu unitățile nerezidente are și următoarele excepții:
- (a) serviciile de transport (până la frontiera țării exportatoare) referitoare la bunurile importate produse de unitățile rezidente sunt contabilizate în restul lumii împreună cu importurile FOB, chiar dacă este vorba de o producție a unităților rezidente (a se vedea punctul 3.144.);

⁽¹²⁾ INPSGP controlate și majoritar finanțate de către administrațiile publice aparțin de sectorul administrației publice [a se vedea punctul 2.69. litera (b)].

⁽¹³⁾ Inclusiv instituțiile Uniunii Europene și organizațiile internaționale (a se vedea, de asemenea, punctul 2.06.).

- (b) operațiunile referitoare la creanțele asupra străinătății, efectuate între rezidenți aparținând unor sectoare diferite sunt preluate în contul financiar detaliat al restului lumii; deși acestea nu modifică poziția financiară a țării față de restul lumii, ele au influență asupra relațiilor financiare ale fiecărui sector cu restul lumii;
- (c) operațiunile referitoare la angajamentele țării, efectuate între nerezidenți aparținând diferitelor zone geografice, sunt reluate în contul restului lumii și defalcate geografic. Deși aceste operațiuni nu modifică angajamentele financiare globale ale țării față de restul lumii, ele au influență asupra angajamentelor financiare ale țării față de subdiviziunile din restul lumii.

2.92. Sectorul restul lumii este subdivizat în:

- (a) Uniunea Europeană (S.21):
 - 1. State membre ale Uniunii Europene (S.211);
 - 2. Instituții ale Uniunii Europene (S.212);
- (b) Țări terțe și organizații internaționale (S.22).

CLASIFICAREA SECTORIALĂ A UNITĂȚILOR PRODUCĂTOARE DIN PUNCT DE VEDERE AL FORMELOR JURIDICE STANDARDIZATE DE PROPRIETATE

- 2.93. Tabelul următor și punctele 2.94.-2.101. recapitulează principiile clasificării sectoriale ale unităților producătoare, utilizând terminologia standardizată de descriere a principalelor tipuri de instituții.
- 2.94. Societățile de capital privat și public care sunt producători de piață sunt clasate în felul următor:
- (a) cele a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare: în sectorul S.11 Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (a)];
 - (b) cele a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12 Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40 litera (a) și 2.40 litera (f)].
- 2.95. Societățile cooperatiste și asociațiile de persoane având personalitate juridică care sunt producători de piață sunt clasificate în felul următor:
- (a) cele a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare: în sectorul S.11 Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (b)];
 - (b) cele a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și în exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12 Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (b)].

Tabloul 2.3 Clasificarea sectorială a unităților producătoare din punct de vedere al formelor juridice standardizate de proprietate

Terminologia juridică standardizată	Producători de piață	a căror activitate principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare	a căror activitate principală este intermedierea financiară	alți producători non-piață	
				producători publici (a se vedea punctul 3.28.)	producători privați (a se vedea punctul 3.29.)
Societăți cu capital privat și public		S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (a)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (a) și 2.40. litera (f)]		
Societăți cooperatiste și asociații având personalitate juridică		S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (b)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (b)]		
Producători publici care, în virtutea unei legislații speciale, sunt recunoscuți ca persoane juridice		S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (c)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (c)]		
Producători publici fără personalitate juridică	care prezintă caracteristici de cvasi-societăți	S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (f)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (g)]		
	altele			S.13 Administrații publice [a se vedea punctul 2.69. litera (a)]	
Instituțiile fără scop lucrativ recunoscute ca persoane juridice		S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (d)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (d)]	S.13 Administrații publice [a se vedea punctul 2.69. litera (b)]	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației ⁽¹⁾ (a se vedea punctul 2.87.)
Asociații de persoane fără personalitate juridică; întreprinderi individuale	care prezintă caracteristicile cvasi-societăților	S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (f)]	S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (g)]		
	altele	S.14 Gospodăriile populației (a se vedea punctul 2.75.)	S.14 Gospodăriile populației (a se vedea punctul 2.75.)		
Societățile holding care controlează grupul de societăți a căror activitate principală este producția	de bunuri și servicii nefinanciare	S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (e)]			
	de servicii financiare		S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (e)]		

⁽¹⁾ Excepție cele de importanță minoră (a se vedea 2.88).

- 2.96. Producătorii publici care, în temeiul unei legislații speciale sunt recunoscuți ca persoane juridice și care sunt producători de piață sunt clasificați în felul următor:
- (a) cei a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare: în sectorul S.11 Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (c)];
 - (b) cei a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și în exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12 Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (c)].
- 2.97. Producătorii publici – producători de piață – fără personalitate juridică, sunt clasificați în felul următor:
- (a) dacă sunt cvasi- societăți [a se vedea punctul 2.13. litera (f)]:
 - 1. cele a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare: în sectorul S.11 Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (f)];
 - 2. cele a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și în exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12 Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (g)];
 - (b) dacă nu sunt cvasi-societăți: în sectorul S.13 Administrația publică, deoarece rămân înglobați în unitățile care le controlează [a se vedea punctul 2.69. litera (a)].
- 2.98. Instituțiile fără scop lucrativ (asociații, fundații) cu personalitate juridică sunt clasificate după cum urmează:
- (a) cele care sunt producători de piață a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare destinate pieței: în sectorul S.11. Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (d)];
 - (b) cele a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și în exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (d)];
 - (c) cele care sunt producători non-piață:
 - 1. în sectorul S.13 Administrația publică, în cazul în care sunt controlate și majoritar finanțate de administrația publică [a se vedea punctul 2.69. litera (b)]
 - 2. în sectorul S.15. Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, în cazul în care sunt producători privați (a se vedea punctul 2.87.).
- 2.99. Întreprinderile individuale și asociațiile de persoane fără personalitate juridică, producători de piață, sunt clasificate astfel:
- (a) dacă sunt cvasi-societăți [a se vedea punctul 2.13. litera (f)]:
 - 1. cele a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare: în sectorul S.11 Societăți nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. (f)];
 - 2. cele a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară și în exercitarea activităților financiare auxiliare: în sectorul S.12. Societăți financiare [a se vedea punctul 2.40. litera (g)];
 - (b) dacă nu sunt cvasi-societăți, în sectorul S.14 Gospodăriile populației (a se vedea punctul 2.75.)
- 2.100. Societățile holding (adică societățile care asigură coordonarea unui grup de societăți) sunt clasificate astfel:
- (a) în sectorul S.11. Societăți nefinanciare, dacă activitatea predominantă grupului (de producători de piață) este producția de bunuri și servicii nefinanciare [a se vedea punctul 2.23. litera (e)];
 - (b) în sectorul S.12. Societăți financiare, în cazul în care activitatea predominantă a grupului este furnizarea de servicii de intermediere financiară [a se vedea punctul 2.40. litera (e)].
- 2.101. Tabelul 2.3 prezintă sub formă schematică diversele cazuri care au fost enumerate.

UNITĂȚILE CU ACTIVITATE ECONOMICĂ LA NIVEL LOCAL ȘI RAMURILE DE ACTIVITATE

- 2.102. În practică, majoritatea unităților instituționale ce produc bunuri și servicii exercită simultan o combinație de activități. Acestea pot exercita o activitate principală, mai multe activități secundare și mai multe activități auxiliare (a se vedea punctele 3.10.-3.13.).

- 2.103. O activitate rezultă prin participarea mai multor mijloace (echipamente, manoperă, procedee de fabricație, rețele de informații și produse) ce conduc la crearea de bunuri sau de servicii specifice. Orice activitate este caracterizată de intrări de produse (bunuri sau servicii), un proces de producție și prin ieșiri de produse.

Activitățile pot fi determinate în funcție de nivelul specific din NACE Rev.1 ⁽¹⁴⁾.

- 2.104. Atunci când mai multe activități sunt exercitate în cadrul aceleiași unități, acelea care nu sunt activități auxiliare sunt ordonate în funcție de valoarea adăugată brută pe care ele o realizează. În acest caz se poate face distincția între activitatea principală, adică cea care generează valoarea adăugată brută cea mai importantă și activitățile secundare. Activitățile auxiliare nu sunt separate pentru a forma entități distincte, nici disociate de activitățile principale sau secundare pe care le servesc.

- 2.105. Pentru a analiza fluxurile generate de procesele de producție și de utilizarea bunurilor și serviciilor este necesar să se aleagă unitățile ce permit să se evidențieze relațiile de ordin tehnico-economic. Această cerință înseamnă că, de regulă, unitățile instituționale trebuie să fie împărțite în unități mai mici și mai omogene din punct de vedere al tipului de producție la care se referă. Unitățile cu activitate de tip local sunt destinate satisfacerii acestei cerințe ca o primă abordare de tip operațional, orientată spre practică.

UNITATEA CU ACTIVITATE ECONOMICĂ LA NIVEL LOCAL

- 2.106. *Definiție:* Unitatea cu activitate de tip local (UTA locală) este o parte dintr-o unitate cu activitate relevantă la nivel local. ⁽¹⁵⁾ Unitatea cu activitate de tip local (UTA) grupează părțile ale unei unități instituționale în calitate de producător ce participă la exercitarea unei activități la nivelul de clasă (patru cifre) al NACE Rev. 1 și corespunde la una sau mai multe subdiviziuni operaționale ale unității instituționale. Unitatea instituțională trebuie să dispună de un sistem de informații ce permite furnizarea sau calculul pentru fiecare UTA locală, cel puțin a valorii producției, consumului intermediar, remunerării angajaților, excedentului de exploatare, formării brute de capital fix, cât și a forței de muncă ocupate.

Unitatea locală corespunde unei unități instituționale sau unei părți dintr-o unitate instituțională producătoare de bunuri și/sau de servicii într-un loc identificabil din punct de vedere geografic.

UTA locală poate să corespundă unei unități instituționale sau unei părți dintr-o unitate instituțională în calitatea sa de producător; pe de altă parte, ea nu poate să aparțină la două unități instituționale diferite.

- 2.107. Dacă o unitate instituțională producătoare de bunuri și servicii exercită o activitate principală și una sau mai multe activități secundare, ea va fi împărțită în tot atâtea UTA și activitățile secundare, vor fi clasificate la alte rubrici ale clasificării decât activitatea principală. Pe de altă parte, activitățile auxiliare nu se pot despărți de activitatea principală sau secundară pe care le servesc. Cu toate acestea, UTA ce sunt afectate unei anumite poziții din clasificare pot genera produse în afara grupelor omogene ce caracterizează activitatea lor, din cauza activităților secundare ce le sunt atașate și care nu pot fi identificate separat din documentele contabile disponibile. O UTA poate, deci, exercita una sau mai multe activități secundare.

RAMURA DE ACTIVITATE

- 2.108. *Definiție:* O ramură de activitate cuprinde un grup de unități locale cu activitate de tip local exercită o activitate economică identică sau similară. La nivelul cel mai detaliat de clasificare, o ramură de activitate cuprinde toate UTA locale ce aparțin aceleiași clase (patru cifre) din NACE Rev. 1 și care exercită aceeași activitate, așa cum este definită în NACE Rev. 1.

Ramurile de activitate regroupează atât UAE locale producătoare de bunuri și servicii de piață, cât și bunuri și servicii non-piață. Prin definiție, o ramură de activitate constituie o regrupare de UAE locale ce exercită același tip de activitate productivă, independent de faptul că unitățile instituționale de care ele aparțin generează sau nu o producție de piață sau de non-piață.

⁽¹⁴⁾ Clasificarea statistică a activităților economice ale Comunității Europene, conform Regulamentului (CEE) nr. 3037/90 al Consiliului din 9 octombrie 1990.

⁽¹⁵⁾ În SCN și în CITI Rev. 3, UTA locală este denumită „unitate”.

2.109. Ramurile de activitate pot fi clasificate în trei categorii:

- (a) ramurile de activitate producătoare de bunuri și servicii de piață (ramuri cu activitate de piață) sau bunuri și servicii pentru utilizarea finală proprie ⁽¹⁶⁾;
- (b) ramurile de activitate ale administrațiilor publice producătoare de bunuri și servicii nedestinate pieței, ramuri de activitate cu producție nedestinată pieței ale administrațiilor publice;
- (c) ramurile de activitate ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației producătoare de bunuri și servicii nedestinate pieței, ramurile de activitate non-piață ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

CLASIFICAREA RAMURILOR DE ACTIVITATE

2.110. Clasificarea utilizată pentru gruparea UTA locale în ramuri de activitate este NACE Rev. 1.

UNITĂȚILE DE PRODUCȚIE OMOGENE ȘI RAMURILE OMOGENE

2.111. UTA locale nu îndeplinesc decât într-o anumită măsură exigențele cerute pentru analiza proceselor de producție (a se vedea punctele 2.105. și 2.107.). Pentru acest tip de analiză (adică pentru analiza intrări-ieșiri), unitatea optimă pentru acest tip de analiză este unitatea de producție omogenă.

UNITATEA DE PRODUCȚIE OMOGENĂ

2.112. *Definiție:* Trăsătura caracteristică a unității de producție omogenă (UPO) este activitatea unică identificată prin intrări de produse, un proces de producție și ieșiri de produse. Produsele care constituie intrările și ieșirile sunt ele însele caracterizate atât în funcție de natura lor, de stadiul de prelucrare și tehnica de producție utilizată; ele pot fi identificate prin referință la o clasificare a produselor (a se vedea punctul 2.118.).

2.113. În cazul în care o unitate instituțională producătoare de bunuri și servicii exercită o activitate principală și una sau mai multe activități secundare, ea va fi divizată în tot atâtea unități de producție omogene. Dimpotrivă, activitățile auxiliare nu sunt disociate de activitățile principale sau secundare pe care ele le servesc. Ca și în cazul UTA locală, unitatea de producție omogenă poate corespunde unei unități instituționale sau unei părți a acesteia; pe de altă parte, nu poate să aparțină la două unități instituționale diferite.

RAMURA OMOGENĂ

2.114. *Definiție:* Ramura omogenă este formată dintr-o grupare de unități cu producție omogenă. Ansamblul de activități acoperite de o ramură omogenă este descris prin trimitere la o clasificare de produse. Ramura omogenă produce numai bunurile și serviciile descrise în clasificare.

2.115. Ramurile omogene sunt unități concepute pentru analiza economică. De regulă, unitățile de producție omogenă nu pot fi observate direct; datele primite de la unități, utilizate în anchetele statistice, trebuie rearanjate pentru a forma ramuri omogene.

2.116. Ramurile omogene pot fi clasificate în trei categorii:

- (a) ramuri omogene producătoare de bunuri și servicii de piață (ramuri de piață) și bunuri și servicii pentru utilizare finală proprie ⁽¹⁷⁾;
- (b) ramuri omogene producătoare de bunuri și servicii non-piață, ale administrațiilor publice: ramuri non-piață ale administrațiilor publice);

⁽¹⁶⁾ Serviciile pentru utilizarea finală proprie privesc numai serviciile de locuințe produse de proprietarii-ocupanți și serviciile gospodărești rezultate din utilizarea personalului remunerat (a se vedea punctul 3.21.).

⁽¹⁷⁾ Serviciile pentru utilizarea finală proprie privesc numai serviciile de locuințe produse de proprietarii ocupanți și serviciile gospodărești rezultate din utilizarea personalului remunerat (a se vedea punctul 3.21.).

(c) ramuri omogene producătoare de bunuri și servicii non-piață ale instituțiilor fără scop lucrativ care deserveșc gospodăriile populației: ramuri non-piață ale instituțiilor fără scop lucrativ care deserveșc gospodăriile populației.

2.117. Ramurile omogene producătoare de bunuri și servicii de piață sau bunuri și servicii pentru utilizare finală proprie cuprind toate unitățile de producție omogenă din toate sectoarele instituționale a căror activitate exclusivă constă în producerea acelorași tipuri de bunuri sau servicii sau de bunuri și servicii pentru utilizare finală proprie. Producția de bunuri și servicii de piață în cadrul administrației publice sau al sectoarelor instituțiilor fără scop lucrativ (inclusiv bunurile și serviciile pentru folosință proprie) sunt tratate ca unități de producție omogenă și sunt clasificate într-o ramură de piață corespunzătoare.

Ramurile omogene non-piață ale administrațiilor publice și care produc bunuri și servicii non-piață sunt formate din toate unitățile cu producție omogenă din sectoarele administrației publice, care produc bunuri și servicii non-piață.

Ramurile omogene non-piață ale instituțiilor fără scop lucrativ care deserveșc gospodăriile populației includ toate unitățile cu producție omogenă din sectorul instituțiilor fără scop lucrativ care deserveșc gospodăriile populației ce produc bunuri și servicii non-piață.

CLASIFICAREA RAMURILOR OMOGENE

2.118. Clasificarea ramurilor omogene utilizată în tabelul intrări-ieșiri are la bază Clasificarea produselor asociate activităților (CPA) ⁽¹⁸⁾. CPA este o clasificare a produselor ale cărei elemente sunt structurate în funcție de criteriul ramurii de origine, definit de NACE Rev.1.

⁽¹⁸⁾ Clasificarea produselor asociate activităților, conform Regulamentului (CEE) nr. 3696/93 al Consiliului din 29 octombrie 1993.

CAPITOLUL 3

OPERAȚIUNI PE PRODUSE

3.01. *Definiție:* Produsele reprezintă toate bunurile și serviciile create în sfera producției. Aceasta este definită în punctul 3.07.

3.02. În SEC sunt identificate următoarele categorii principale de operațiuni pe produse:

Categoriile de operațiuni	Cod
Producție	P.1
Consumul intermediar	P.2
Cheltuiiala pentru consum final	P.3
Consumul final efectiv	P.4
Formarea brută de capital	P.5
Exporturi de bunuri și servicii	P.6
Importuri de bunuri și servicii	P.7

3.03. În conturi, operațiunile pe produse sunt înregistrate în următoarele conturi:

- (a) în contul bunurilor și serviciilor, producția și importurile sunt înregistrate ca resurse, iar celelalte operațiuni pe produse ca utilizări;
- (b) în contul producției, producția este înregistrată ca resurse, iar consumul intermediar ca utilizare;
- (c) în contul de utilizare a veniturilor disponibile, cheltuielile pentru consum final sunt înregistrate ca utilizări;
- (d) în contul de utilizare a venitului disponibil ajustat, consumul final efectiv este înregistrat ca utilizări;
- (e) în contul de capital, formarea brută de capital este înregistrată ca utilizări (variația activelor);
- (f) în contul extern de bunuri și servicii, importurile de bunuri și servicii sunt înregistrate ca resurse, iar exporturile de bunuri și servicii ca utilizări.

3.04. În tabelul resurselor, producția și importurile sunt înregistrate ca resurse. În tabelul utilizărilor, consumul intermediar, formarea brută de capital, cheltuiiala pentru consum final și exporturile sunt înregistrate ca utilizări. În tabelul simetric intrări-ieșiri, producția și importurile sunt înregistrate ca resurse, iar celelalte operațiuni pe produse ca utilizări.

3.05. Resursele pentru produse sunt evaluate la prețurile de bază (a se vedea punctul 3.48.). Utilizările produselor sunt evaluate la prețurile de achiziție (a se vedea punctul 3.06.). Pentru unele tipuri de resurse și utilizări, de exemplu, importurile și exporturile de bunuri, se aplică principii de evaluare specifice.

3.06. *Definiție:* Prețul de achiziție reprezintă valoarea produsului plătită efectiv de către cumpărător în momentul achiziționării produselor, inclusiv toate impozitele, minus subvențiile pe produse (exclusiv taxele deductibile, cum ar fi TVA pe produse); inclusiv toate cheltuielile de transport plătite separat de către cumpărător pentru a lua în posesie produsele la momentul și locul dorit; după deducerile pentru orice reduceri acordate în cazul cumpărării unor cantități mari sau la preț redus; exclude dobânzile sau tarifele serviciilor care se adaugă în cazul acordării unui credit; exclude orice plăți suplimentare suportate în cazul neplății în intervalul de timp prevăzut la data la care se face achiziția.

În cazul în care data utilizării produsului nu coincide cu aceea a cumpărării, se iau măsuri pentru efectuarea unei ajustări care ține seama de variația prețului în cursul perioadei scurse dintre cele două date (în același mod în care se modifică prețul stocurilor). Asemenea corecții sunt importante mai ales atunci când prețurile produselor se modifică drastic în cursul anului contabil.

PRODUCȚIA

3.07. *Definiție:* Producția este o activitate exercitată sub controlul și responsabilitatea unei unități instituționale care utilizează resursele — mâna de lucru, capitalul, bunurile și serviciile — pentru a produce bunuri sau servicii. Nu fac parte din producție procesele pur naturale, fără intervenția sau controlul uman, cum ar fi creșterea naturală a stocului de pește din apele internaționale (dar piscicultura este producție).

3.08. Producția cuprinde:

- (a) producția tuturor bunurilor și serviciilor individuale sau colective, care sunt furnizate (sau destinate a fi furnizate) altor unități decât cele care le-au produs;
- (b) producția pentru sine a tuturor bunurilor reținute de producătorii lor în scopul consumului final propriu sau formării brute de capital fix pentru sine. Producția pentru sine pentru formarea brută de capital fix include producția activelor fixe, cum ar fi construcțiile, realizarea software-ului, prospecțiunile miniere pentru propria formare brută de capital fix) (pentru conceptul de formare brută de capital fix, a se vedea punctele 3.100.-3.127.).

Producția de bunuri pentru sine a gospodăriilor populației se referă în general, la:

1. construcția de locuințe pentru sine;
2. producția și stocarea produselor agricole;
3. prelucrarea produselor agricole, cum ar fi măcinarea grâului, uscarea și conservarea fructelor, producția produselor lactate (de exemplu, unt, brânzeturi), producția de bere, de vin sau băuturi alcoolice;
4. producția altor produse primare: extracția sării sau a turbei, aprovizionarea cu apă;
5. alte tipuri de prelucrări: țesături pentru confecții, olărit, fabricarea mobilei.

Producția de bunuri pentru sine a unei gospodării trebuie să fie înregistrată dacă este semnificativă, adică în cazul în care cantitățile de produse sunt semnificative în raport cu oferta totală a acestui bun la nivel de țară.

Prin convenție, SEC include numai construcțiile de locuințe pentru sine și producția, stocarea și prelucrarea produselor agricole; toate celelalte producții pentru sine sunt considerate nesemnificative în țările membre ale Uniunii Europene;

- (c) producția pentru sine a serviciilor de locuințe ale proprietarilor-ocupanți;
- (d) producția de servicii personale și gospodărești de către personalul casnic remunerat;
- (e) activitățile benevole care au ca rezultat producția unui bun, de exemplu, construcția unei locuințe, a unui edificiu de cult sau a altei clădiri va fi înregistrată ca producție. Activitățile benevole care nu reprezintă producția unui bun; de exemplu, îngrijirea persoanelor și curățenia fără remunerare — sunt excluse.

Toate aceste activități sunt incluse, chiar dacă sunt ilegale sau nu sunt cunoscute oficial de administrațiile fiscale și de securitatea socială, de serviciile statistice oficiale sau de alte organisme publice.

3.09. Producția exclude serviciile personale și gospodărești care sunt produse și consumate în aceeași gospodărie (cu excepția serviciilor locative ale proprietarilor-ocupanți, precum și cele rezultate din utilizarea personalului casnic remunerat). De exemplu:

- (a) curățarea, decorarea și întreținerea locuinței, în măsura în care se referă la activități care revin în egală măsură locatarilor;
- (b) curățarea, întreținerea și repararea bunurilor de folosință îndelungată;
- (c) pregătirea și servirea hranei;
- (d) supravegherea, formarea și educarea copiilor;
- (e) îngrijirea bolnavilor, a persoanelor infirme sau a persoanelor în vârstă;
- (f) transportul membrilor unei gospodării sau a bunurilor aparținând acestora din urmă.

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE, SECUNDARE ȘI AUXILIARE

- 3.10. *Definiție:* Activitatea principală a unei unități-tip cu activitate locală (UTA locală) este activitatea a cărei valoare adăugată este superioară valorii oricărei alte activități ale unității respective. Activitatea principală este clasificată în NACE Rev.1 plecând de la cel mai înalt nivel de agregare și apoi la nivele mai detaliate.
- 3.11. *Definiție:* Activitatea secundară este o activitate exercitată de către o UTA locală în plus față de activitatea sa principală. Rezultatul unei activități secundare este un produs secundar.
- 3.12. *Definiție:* Rezultatul unei activități auxiliare nu este destinat utilizării în afara întreprinderii. Activitatea auxiliară este activitatea de sprijin exercitată în cadrul întreprinderii cu scopul de a crea condiții ce permit unei UTA locală să-și desfășoare activitatea principală sau secundară. De regulă, din activitatea auxiliară rezultă produse considerate intrări în aproape orice activitate productivă, de nivel redus ori amplă.

Activitățile auxiliare pot fi serviciile de cumpărare, vânzare, marketing, contabilitate, prelucrarea datelor, transport, stocare, întreținere, curățare sau pază. Întreprinderile pot să aleagă între a executa aceste activități auxiliare sau a le achiziționa de pe piață, de la producători specializați.

Formarea brută de capital pentru sine nu este considerată ca o activitate auxiliară.

- 3.13. Activitățile auxiliare sunt tratate ca parte integrantă din activitățile principale sau secundare cărora le sunt asociate. În consecință:
- (a) producția unei activități auxiliare nu este explicit recunoscută și înregistrată separat. Rezultă că nu va fi înregistrată nici utilizarea acestei producții;
 - (b) toate intrările care sunt consumate în cadrul unei activități auxiliare — materii prime, mână de lucru, consum de capital fix etc. — sunt tratate ca intrări (consum intermediar) pentru activitățile principale sau secundare pe care le sprijină.

PRODUȚIA (P.1)

- 3.14. *Definiție:* Producția cuprinde toate produsele fabricate în cursul unei perioade contabile.

Cazurile particulare incluse în producție sunt:

- (a) bunurile și serviciile pe care o UTA locală le furnizează altei UTA locală aparținând aceleiași unități instituționale;
- (b) bunurile care sunt produse de către o UTA locală și care rămân în stoc la sfârșitul perioadei în cursul căreia au fost produse, oricare ar fi utilizarea ulterioară.

Cu toate acestea, bunurile și serviciile produse și consumate în cursul aceleiași perioade contabile de către aceeași UTA locală sunt identificate separat. Prin urmare, ele nu sunt înregistrate nici ca parte din producție, nici drept consum intermediar al acestei unități.

- 3.15. Atunci când o unitate instituțională cuprinde mai multe UTA locale, inclusiv produse pe care unitățile le schimbă între ele.

- 3.16. În SEC sunt identificate trei tipuri de producție:

- (a) producția de piață (P.11);
- (b) producția pentru consumul final propriu (P.12);
- (c) altă producție non-piață (P.13).

Aceeași distincție se aplică și UTA locale și unităților instituționale care pot fi:

- (a) producători de piață;
- (b) producători pentru consumul final propriu;
- (c) alți producători non-piață.

Această distincție între piață, consum final propriu și alți producători non-piață este fundamentală deoarece determină principiile de evaluare ce urmează a se aplica producției: producția de piață, producția pentru consumul final propriu și producția totală a producătorilor de piață și a producătorilor de bunuri sau servicii pentru consumul final propriu sunt evaluate la prețurile de bază, în timp ce producția totală a altor producători de bunuri sau servicii non-piață (UTA locale) este măsurată pe baza costurilor. Producția totală a unei unități instituționale este evaluată ca sumă a producțiilor totale ale UTA locale și deci depinde de distincțiile precizate (a se vedea punctele 3.54.-3.56.). Mai mult, distincția este utilizată și pentru clasificarea unităților instituționale pe sectoare (a se vedea punctele 3.27.-3.37.).

Distincția între cele trei categorii este făcută „de sus în jos”, adică în primul rând pentru unitățile instituționale, apoi pentru UTA locale și în final pentru producția lor. În consecință, semnificația exactă pe care o are la nivelul bunurilor și serviciilor (definirea conceptelor de producție de piață, pentru consumul final propriu și altă producție non-piață) poate fi înțeleasă numai dacă se ține seama și de caracteristicile unității instituționale și ale UTA locale care produce aceste bunuri sau servicii.

După definițiile generale ale celor trei tipuri de producție și de producători (a se vedea punctele 3.17 – 3.26), distincția între producția de piață, pentru consum final propriu și cea nedestinată pieței este prezentată „de sus în jos”.

- 3.17. *Definiție:* Producția de piață reprezintă producția vândută sau destinată vânzării pe piață (a se vedea punctul 3.18.).
- 3.18. Producția de piață cuprinde:
- (a) produsele vândute la prețuri semnificative din punct de vedere economic;
 - (b) schimbul în natură al produselor;
 - (c) produsele utilizate pentru efectuarea de plăți în natură (inclusiv produsele pentru remunerarea angajaților în natură și veniturile mixte în natură);
 - (d) produsele livrate de către o UTA locală unei alte UTA locale aparținând aceleiași unități instituționale și destinate a fi utilizate de către aceasta din urmă ca un consum intermediar sau final;
 - (e) produsele adăugate la stocurile de produse finite și în curs de execuție destinate uneia sau mai multor utilizări precizate mai sus, inclusiv creșterea naturală a animalelor și a plantelor, precum și construcțiile neterminate al căror cumpărător nu se cunoaște.
- 3.19. *Definiție:* În SEC noțiunea de „preț semnificativ din punct de vedere economic” al unui produs este parțial definită în raport cu unitatea instituțională și UTA locală în calitate de producători (a se vedea punctele 3.27.-3.40.). De exemplu, prin convenție, totalitatea producției întreprinderilor neconstituite în societăți aparținând gospodăriilor populației, care este vândută altor unități instituționale, este considerată a fi vândută la preț semnificativ din punct de vedere economic, deci trebuie considerată producție de piață. Producția altor unități instituționale este considerată ca fiind vândută la preț semnificativ din punct de vedere economic numai în condițiile în care peste 50 % din costurile de producție sunt acoperite prin vânzare.
- 3.20. *Definiție:* Producția pentru consumul final propriu constă în bunurile sau serviciile pe care o unitate instituțională le produce și le păstrează fie în scopul consumului final în cadrul aceleiași unități instituționale, fie în scopul formării brute de capital fix de către aceeași unitate instituțională.
- 3.21. Produsele păstrate în scopul consumului final propriu pot fi produse numai în sectorul gospodăriilor. Exemple-tip sunt:
- (a) produsele agricole păstrate de către agricultori;
 - (b) serviciile de locuințe produse de către proprietarii-ocupanți;
 - (c) serviciile gospodărești produse de către personal remunerat.
- 3.22. Produsele utilizate în scopul formării brute de capital fix pot fi produse de orice sector. Exemple:
- (a) mașinile-unelte speciale fabricate de către întreprinderile de construcții mecanice;
 - (b) locuințele sau extinderea locuințelor construite de către gospodăriile populației;

(c) construcțiile pentru sine, inclusiv acelea care rezultă în urma activităților realizate în comun de către mai multe gospodării ale populației.

3.23. *Definiție:* Prin altă producție non-piață (P.13) se înțelege producția care este furnizată altor unități, fie gratuit, fie la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic.

3.24. *Definiție:* Producătorii de piață sunt UTA locale sau o unități instituționale a căror producție este, în cea mai mare parte, destinată pieței.

Trebuie menționat că, în cazul în care o UTA locală sau o unitate instituțională este un producător de piață, producția sa principală este, prin definiție, o producție de piață deoarece conceptul producției de piață este definit după ce s-a aplicat distincția între noțiunile de piață/pentru consumul final propriu/altă non-piață, unei UTA locale sau unei unități instituționale.

3.25. *Definiție:* Producătorii pentru consumul final propriu sunt UTA locale sau unități instituționale a căror producție este, în cea mai mare parte, destinată consumului final propriu.

3.26. *Definiție:* Alți producători non-piață sunt UTA locale sau unități instituționale a căror producție, în cea mai mare parte este cedată gratuit sau la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic.

Unități instituționale: Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață

3.27. În cazul unităților instituționale ca producători, distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu și alți producători non-piață este rezumată în tabelul 3.1. Sunt de asemenea prezentate implicațiile asupra clasificării pe sectoare.

Tabelul 3.1 Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață aplicată unităților instituționale

Tipul unității instituționale			Clasificare		
Privată sau publică?		Instituție fără scop lucrativ sau nu?	Produsele vândute acoperă mai mult de 50 % din costurile de producție?	Tipul de producător	Sectorul (sectoarele)
1. Producători privați	1.1 Întreprinderi neconstituite în societăți aparținând gospodăriilor (exclusiv cvasi-societăți aparținând gospodăriilor populației)			1.1. = de piață sau pentru consumul final propriu	Gospodării
	1.2 Alți producători privați (inclusiv cvasi-societăți aparținând gospodăriilor populației)	1.2.1 Instituție fără scop lucrativ	1.2.1.1. Da	1.2.1.1. = de piață	Societăți
			1.2.1.2. Nu	1.2.1.2. = alți non-piață	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
		1.2.2 Altele		1.2.2. = de piață	Societăți
2. Producători publici			2.1. Da	2.1. = de piață	Societăți
			2.2. Nu	2.2. = alți non-piață	Administrație publică

Acest tabel arată că, pentru a stabili dacă o unitate instituțională trebuie să fie considerată un producător de piață, un producător pentru consumul final propriu sau dacă poate intra în categoria altor producători non-piață, trebuie făcute mai multe distincții succesive.

- 3.28. Prima distincție este între producătorii privați și producătorii publici. Un producător public este un producător controlat de către administrația publică. În cazul instituțiilor fără scop lucrativ, un producător public este o instituție fără scop lucrativ controlată și majoritar finanțată de către administrația publică. Toți ceilalți producători sunt producători privați. Controlul se definește ca fiind capacitatea de a determina politica generală sau strategia unității instituționale, prin numirea directorilor sau administratorilor săi. Deținerea a mai mult de jumătate din acțiunile unei societăți este o condiție suficientă, dar nu necesară pentru asigurarea controlului (a se vedea punctul 2.26.).
- 3.29. Așa cum reiese din tabelul 3.1, producătorii privați se regăsesc în orice sector, cu excepția sectorului administrației publice. Dimpotrivă, producătorii publici nu pot aparține decât sectoarelor societăților (nefinanciare și financiare) sau administrației publice.
- 3.30. O categorie particulară de producători privați o reprezintă întreprinderile neconstituite în societăți, deținute în proprietate de gospodării. Acestea sunt întotdeauna fie producători de piață, fie, în cazul producției de servicii de locuințe realizate de către proprietarii-ocupanți sau al producției de bunuri pentru sine, producători pentru consumul final propriu. Toate întreprinderile neconstituite în societăți aparținând gospodăriilor sunt clasificate în sectorul gospodăriilor. O singură excepție, cea a cvasi-societăților aparținând gospodăriilor. Acestea care sunt producători de piață și sunt clasificate în sectoarele societăților nefinanciare sau financiare.

- 3.31. În cazul altor producători privați, trebuie făcută distincția între instituțiile fără scop lucrativ și alți producători privați.

Definiție: O instituție fără scop lucrativ (INP) este definită drept o persoană juridică sau socială creată în scopul producerii de bunuri și servicii și al cărei statut nu îi permite să fie o sursă de venit, de profit sau de orice alt câștig financiar pentru unitatea care a creat-o, o controlează sau o finanțează. În practică, activitățile lor productive trebuie să creeze excedente sau deficite, dar nici o altă unitate instituțională nu poate să-și însușească eventualul excedent.

Toți ceilalți producători privați care nu sunt instituții fără scop lucrativ sunt producători de piață. Aceștia sunt clasificați în sectoarele societăților nefinanciare sau financiare.

- 3.32. Pentru a stabili tipul de producător și sectorul unei instituții fără scop lucrativ se aplică criteriul de 50 %:
- (a) în cazul în care mai mult de 50 % din costurile de producție sunt acoperite din vânzări, unitatea instituțională este producător de piață și este clasificată în sectorul societăților nefinanciare sau financiare;
- (b) în cazul în care mai puțin de 50 % din costurile de producție sunt acoperite din vânzări, unitatea instituțională este un alt producător non-piață și este clasificată în sectorul instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației. Însă celelalte instituții fără scop lucrativ non-piață care sunt controlate și majoritar finanțate de către administrația publică sunt clasificate în sectorul administrației publice.
- 3.33. Pentru a face distincția între producătorii de piață și alți producători non-piață pe baza criteriului de 50 %, „vânzările” și „costurile de producție” sunt definite după cum urmează:
- (a) Vânzările acoperă toate încasările rezultate din vânzarea produselor, exclusiv impozitele pe produse, dar inclusiv toate vărsămintele efectuate de către administrația publică sau de către instituțiile Uniunii Europene și acordate oricărui tip de producător care exercită aceeași activitate, respectiv toate vărsămintele legate de volumul sau valoarea producției sunt incluse, contrar acelorla destinate să acopere un deficit global, care sunt excluse.

Această definiție a vânzărilor corespunde celei a producției la prețurile de bază, în afară de:

1. producția la prețuri de bază nu este definită decât după ce s-a decis dacă este o producție de piață sau non-piață: vânzările produselor servesc numai la evaluarea producției de piață; producția non-piață este estimată pe baza costurilor;

2. vărsămintele efectuate de către administrația publică pentru a acoperi un deficit global al societăților sau cvasi-societăților publice reprezintă alte subvenții pe produse, definite la punctul 4.35. litera (c). Ca urmare, producția de piață la preț de bază cuprinde și vărsămintele de această natură.

(b) Costurile de producție reprezintă suma consumului intermediar, remunerării angajaților, a consumului de capital fix și a altor impozite legate de producție. Pentru aplicarea criteriului de 50 %, alte subvenții pe producție nu sunt deduse. În scopul asigurării coerenței între conceptele de vânzare și costuri de producție, ultimele exclud toate costurile legate de formarea de capital pentru sine.

Criteriul de 50 % ar trebui să fie aplicat luând în considerare mai mulți ani consecutivi; se va aplica numai dacă se verifică pentru mai mulți ani sau este valabil pentru anul în curs, cu condiția să se extindă și pentru anii următori. Variațiile mici de volum ale vânzărilor de la un an la altul nu impun o reclasificare a unităților instituționale (și a unităților cu activitate de tip local și a producției lor).

3.34. Vânzările pot cuprinde mai multe elemente. Astfel, în cazul serviciilor de ocrotire a sănătății furnizate de către un spital, vânzările pot corespunde:

(a) cumpărărilor efectuate de angajatori, care trebuie înregistrate drept remunerare în natură plătită angajaților lor și drept cheltuieli pentru consumul final ale acestora din urmă;

(b) cumpărărilor efectuate de societățile private de asigurări;

(c) cumpărărilor efectuate de fondurile de securitate socială și administrațiile publice, care trebuie clasificate ca contribuții sociale în natură;

(d) cumpărărilor efectuate de gospodăriile populației care nu beneficiază de o restituire (cheltuieli pentru consum final).

Numai donațiile (rezultând, de exemplu, din operele de caritate) și alte subvenții pe producție, nu trebuie să fie tratate ca vânzări.

În mod similar, vânzarea serviciilor de transport de către o întreprindere poate corespunde consumului intermediar al producătorului, plății în natură efectuate de către un angajator, unei contribuții sociale în natură furnizate de către administrația publică și cumpărărilor efectuate de o gospodărie a populației care nu beneficiază de o restituire.

3.35. Instituțiile fără scop lucrativ care furnizează servicii întreprinderilor constituie un caz special. De regulă, ele sunt finanțate din contribuțiile sau contribuțiile unui anumit grup de întreprinderi. Aceste contribuții nu sunt tratate ca transferuri, ci ca plăți ale serviciilor furnizate, adică drept vânzări. Instituțiile fără scop lucrativ de acest tip sunt deci producători de piață, aparținând sectoarelor societăților nefinanciare sau financiare.

3.36. Atunci când se aplică criteriul de 50 % referitor la vânzări și la costurile de producție ale instituțiilor fără scop lucrativ, private sau publice, includerea în vânzări a tuturor vărsămintelor legate de producție poate, în anumite cazuri particulare, să inducă în eroare. Aceasta se poate aplica de exemplu, la finanțarea producției școlilor private și publice: sumele vărsate de către administrația publică pot să fie în funcție de numărul de elevi sau să fie rezultatul unei negocieri cu școala. În acest caz, plățile respective nu trebuie considerate ca făcând parte din vânzări, chiar dacă au o legătură explicită cu volumul producției (numărul elevilor). Rezultă că o școală, a cărei finanțare provine în principal din acest tip de vărsăminte este un alt producător non-piață. Atunci când școala este un producător public, adică este finanțată și controlată în primul rând de către administrația publică, ea trebuie să fie clasificată în sectorul administrației publice. În cazul în care școala este un alt producător privat non-piață, ea aparține sectorului instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

3.37. Producătorii publici pot fi producători de piață sau alți producători non-piață. Dacă o unitate instituțională trebuie să fie considerată ca un producător de piață în virtutea criteriului de 50 %, ea va fi încadrată în sectoarele societăților nefinanciare sau financiare. Acest criteriu permite în egală măsură să se determine dacă o unitate a administrației publice trebuie să fie considerată ca o cvasi-societate aparținând administrației publice: aceasta se va realiza numai dacă criteriul de 50 % este respectat. Atunci când o unitate instituțională este un alt producător non-piață, ea aparține sectorului administrației publice. Distincția între instituțiile fără scop lucrativ și alți producători este irelevantă atunci când se referă la clasificarea producătorilor publici.

UTA locale și producția acestora: Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață

- 3.38. După ce s-a aplicat distincția între producători de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață unităților instituționale în calitate de producători, distincția poate fi aplicată UTA locale și producției acestora. Această relație este arătată în tabelul 3.2.

Tabelul 3.2. Distincția între producătorii de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață aplicată unităților instituționale, UTA locale și producției lor

Unitate instituțională	UTA locală principală	UTA locală secundară	Producție principală a unei UTA locale principale	Producție secundară a unei UTA locale principale	Producție principală a unei UTA locale secundare	Producție secundară a unei UTA locale secundare
Producător de piață	Producător de piață	<p>Producător de piață</p> <p>Producător pentru consum final propriu</p>	Producție de piață	<p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p>	<p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p>	<p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p> <p>Producție de piață</p>
Producător pentru consum final propriu	Producător pentru consum final propriu		Producție pentru consum final propriu	Producție de piață		
Alt producător non-piață	Alt producător non-piață	<p>Producător de piață</p> <p>Alt producător non-piață</p>	Altă producție non-piață	<p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p> <p>Altă producție non-piață</p>	<p>Producție de piață</p> <p>Altă producție non-piață</p>	<p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p> <p>Producție de piață</p> <p>Producție pentru consum final propriu</p> <p>Altă producție non-piață</p>

- 3.39. Pentru unitățile instituționale care sunt producători de piață, UTA locală principală este, în egală măsură, un producător de piață. UTA locală secundară poate să fie atât un producător de piață, cât și un producător pentru consumul final propriu. Cu toate acestea, prin convenție, UTA locală secundară nu poate fi un alt producător non-piață. Înseamnă că UTA locale secundare din sectoarele societăților nefinanciare și financiare sunt toate producători de piață sau pentru consumul final propriu.

- 3.40. Pentru unitățile instituționale care sunt incluse în categoria altor producători non-piață, UTA locală principală va fi un producător non-piață. UTA locală secundară ar putea fi un producător de piață sau un alt producător non-piață. Ca urmare, sectorul administrației publice și cel al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației pot cuprinde un anumit număr de UTA locale (secundare) care sunt producători de piață (deși toate unitățile instituționale din aceste sectoare sunt alți producători non-piață). Pentru a determina, dacă o UTA locală secundară este un producător de piață sau un alt producător non-piață, trebuie să se aplice criteriul de 50 %.
- 3.41. După ce a fost aplicată unităților instituționale și UTA locale distincția între producători de piață/pentru consumul final propriu/alți producători non-piață, aceeași distincție se poate aplica și producției UTA locale. Relațiile care rezultă sunt prezentate în tabelul 3.3.

Tabelul 3.3 Distincția între producătorii de piață/pentru consum final propriu/alți producători non-piață aplicată UTA locale și producției acestora

	Producători de piață	Producători pentru consum final propriu	Alți producători non-piață	Total
Producție de piață	X	x	x	Total producție de piață
Producție pentru consum final propriu	x	X	x	Total producție pentru consum final propriu
Altă producție non-piață	0	0	X	Total altă producție non-piață
Total	Totalul producției producătorilor de piață	Totalul producției producătorilor pentru consum final propriu	Totalul producției altor producători non-piață	Total producție

X-producție cu o pondere mare; x-producție cu o pondere mică; 0-nici o producție (prin convenție).

- 3.42. Prin convenție, UTA locale acționând în calitate de producători de piață și de producători pentru consum final propriu nu pot furniza o altă producție non-piață. Producția lor nu poate deci să fie decât de piață sau pentru consumul final propriu și trebuie să fie evaluată în consecință (a se vedea punctele 3.46.-3.52.).
- 3.43. UTA locale în calitate de alți producători non-piață pot furniza, cu titlu secundar, o producție de piață sau o producție pentru consum final propriu. Aceasta din urmă corespunde formării brute de capital fix pentru sine. Existența unei producții de piață poate fi determinată prin aplicarea criteriului de 50 % diferitelor produse: este considerată ca fiind de piață producția care este vândută la cel puțin 50 % din costurile sale de producție. Este cazul, de exemplu, al producției serviciilor de sănătate dintr-un spital public care facturează anumite servicii la prețuri semnificative din punct de vedere economic. Alte exemple sunt vânzarea reproducerilor de artă de către un muzeu public sau a previziunilor meteorologice de către un institut specializat.
- 3.44. În practica statistică, poate fi dificil să se facă o distincție clară între diferitele produse fabricate de către UTA locale ale administrației publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației. Mai mult, același lucru se poate spune și despre costurile de producție ale acestor produse. În acest caz, o soluție destul de simplă constă în a considera că toate veniturile altor producători non-piață, din activitatea lor secundară, provin dintr-un anumit tip de producție de piață. De exemplu, veniturile care sunt obținute de către muzee din vânzarea posterelor, cărților poștale și a altor reproduceri.
- 3.45. Alți producători non-piață pot avea, de asemenea, venituri din vânzări la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic a producției non-piață, de exemplu, veniturile pe care un muzeu le obține din vânzarea билетelor de intrare. Aceste venituri se adaugă la altă producție non-piață. Cu toate acestea, în cazul în care este dificil să se facă distincția între cele două tipuri de venituri (biletele de intrare și vânzarea de postere, cărți poștale și a altor reproduceri), acestea pot fi tratate fie ca venituri ale unei producții de piață, fie ca venituri ale unei alte producții non-piață. Alegerea între aceste două posibilități depinde de importanța relativă a ambelor tipuri de venit (din bilete/venituri din vânzarea posterelor și cărților poștale) ⁽¹⁾

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII PRODUCȚIEI

- 3.46. Producția trebuie să fie evaluată și înregistrată în momentul în care ea este generată prin procesul de producție.

⁽¹⁾ Cu toate că aceste venituri pot să nu fie suficiente pentru a acoperi 50 % din totalul cheltuielilor de funcționare a punctelor de desfacere ale muzeului, în special pentru că acestea cuprind și plata salariilor aferente personalului acestui punct de desfacere.

- 3.47. Producția trebuie întotdeauna evaluată la preț de bază; cu toate acestea se aplică mai multe convenții specifice pentru:
- (a) evaluarea altei producții non-piață;
 - (b) evaluarea producției totale a altui producător non-piață (UTA locală);
 - (c) evaluarea producției totale a unei unități instituționale în care o unitate locală este un alt producător non-piață (a se vedea punctele 3.53-3.56).
- 3.48. *Definiție:* Prețul de bază este contravaloarea primită de către producător de la cumpărător pentru o unitate de produs sau serviciu realizat, din care se scad eventualele impozite de plătit pe unitatea de produs sau serviciu, ca rezultat al producerii sau vânzării sale (adică impozitele pe produse), plus eventualele subvenții pe unitatea de produs sau serviciu, ca rezultat al producerii sau vânzării sale (adică subvențiile pe produse). Prețul de bază exclude eventualele cheltuieli de transport facturate separat de către producător. Include eventualul adaos de transport care apare pe factura stabilită de către producător, chiar dacă este într-un post separat.
- 3.49. Producția pentru consumul final propriu (P.12) se evaluează la prețurile de bază ale produselor similare vândute pe piață; în consecință, această producție poate deci să genereze un excedent net din exploatare sau un venit mixt. Această regulă se aplică la fel și serviciilor de locuințe produse de către proprietarii-ocupanți (a se vedea punctul 3.64.). Cu toate acestea, evaluarea producției activităților de construcții pentru sine se va face, de regulă, pe baza costurilor de producție.
- 3.50. Ceea ce se adaugă la lucrările în curs de execuție se evaluează proporțional cu prețul de bază curent estimat al produsului finit.
- 3.51. În cazul în care valoarea producției tratată ca lucrare în curs de execuție va fi estimată anticipat, calculul său se va baza pe costurile efective suportate, majorate cu suma corespunzătoare excedentului de exploatare sau a veniturilor mixte scontate. Aceste estimări provizorii trebuie înlocuite ulterior cu cele obținute prin repartizarea valorii efective (de îndată ce este cunoscută) a produselor finite. Aceasta din urmă este egală cu suma valorilor:
- (a) produselor finite vândute sau schimbate;
 - (b) intrărilor în stoc ale produselor finite, minus ieșiri;
 - (c) produselor finite pentru utilizare finală proprie.
- 3.52. Pentru construcțiile și lucrările achiziționate înainte de a fi finalizate, valoarea este estimată pe baza costurilor suportate la data achiziționării, incluzând o majorare pentru excedentul de exploatare sau venitul mixt. Acest adaos rezultă din faptul că valoarea poate să fie estimată pe baza prețului clădirilor sau structurilor similare. O bună aproximare a valorii formării brute de capital fix generate în cursul unei perioade date este adesea constituită din valoarea plăților parțiale efectuate de către cumpărător (presupunând că nu ar avea nici avans și nici plăți restante).
- În cazul în care durata de construcție pentru sine a unei lucrări depășește perioada contabilă, valoarea producției și a formării brute de capital fix corespunzătoare trebuie să fie estimată înmulțind prețul de bază curent estimat cu procentul costurilor de producție totale angajate în cursul perioadei respective. Dacă se dovedește imposibilă estimarea prețului de bază al lucrării terminate, vor trebui să se utilizeze costurile totale de producție. Dacă forța de muncă este total sau parțial furnizată gratuit, de exemplu, atunci când construcția este realizată în același timp de către mai multe gospodării ale populației este necesar să se adauge costurile de producție totale o estimare a costurilor mâinii de lucru utilizând pentru aceasta bareme ale salariilor aplicabile lucrărilor identice pe piața locală a forței de muncă.
- 3.53. Producția totală a unui alt producător non-piață (UTA locală) se evaluează pe baza costurilor de producție totale, cu alte cuvinte, pe baza sumei urătoarelor posturi:
- (a) consum intermediar (P.2);
 - (b) remunerarea angajaților (D.1);
 - (c) consum de capital fix (K.1);
 - (d) alte impozite pe producție (D.29) minus alte subvenții pe producție (D.39).

Alte subvenții pe producție trebuie să fie deduse. Cu toate acestea, trebuie menționat că alte subvenții pe produse la alți producători non-piață, adeseori lipsesc în practică sau vor include numai sume foarte mici (a se vedea punctul 4.36.).

Prin convenție, dobânzile plătite nu fac parte din costurile suportate de către alți producători non-piață, deși în anumite cazuri ar putea fi considerate drept costuri de producție importante (de exemplu, în cazul societăților de construcții de locuințe). Același lucru se poate spune și despre valoarea locativă a construcțiilor nerezidente aparținând altor producători non-piață și destinate exercitării activității lor.

- 3.54. Producția totală a unei unități instituționale este suma producțiilor totale ale UTA locale care îi aparțin. Același lucru se aplică și unităților instituționale în calitate de alți producători non-piață.
- 3.55. Atunci când alți producători non-piață (UTA locale) nu au nici o producție secundară de piață, producția lor trebuie să fie evaluată la costurile de producție. În caz contrar, valoarea producției lor va fi calculată prin diferență, scăzând din costurile de producție totale, veniturile legate de vânzarea producției lor de piață.
- 3.56. În principiu, producția de piață a altor producători non-piață trebuie evaluată la prețurile de bază. Cu toate acestea, chiar dacă o altă UTA locală non-piață poate obține venituri în urma vânzărilor, producția sa totală, adică atât producția de piață și altă producție non-piață (eventual producția sa pentru consumul final propriu), va fi evaluată pe baza costurilor sale de producție. Valoarea producției de piață va corespunde încasărilor din vânzarea produselor de piață, valoarea altei producții non-piață fiind obținută ca diferență între valoarea producției sale totale și valoarea combinată a producției de piață și a producției pentru consumul final propriu. Încasările obținute din vânzarea altor bunuri și servicii non-piață la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic vor continua să facă parte din valoarea altei producții non-piață.
- 3.57. Pentru unele tipuri specifice de producție, data înregistrării și evaluării producției cunosc anumite excepții și necesită câteva explicații; produsele care fac obiectul acestor venituri sunt analizate în funcție de clasificarea lor în Clasificarea Produselor și Activităților (CPA).
- 3.58. A. *Produsele agricole și forestiere și vânatul*
B. *Pește*

Producția produselor agricole trebuie să fie înregistrată ca și cum s-ar întinde pe toată perioada de producție (și nu doar la momentul când culturile sunt recoltate sau animalele sacrificate).

Culturile în creștere, masa lemnoasă pe picior și peștii sau animalele destinate consumului trebuie să fie tratate ca stocuri de lucrări în curs de execuție în timpul procesului de producție și transformate, odată cu terminarea procesului, în stocuri de produse finite.

- 3.59. D. *Produse industriale*
F. *Lucrări de construcții*

În cazul încheierii unui contract de vânzare al unei clădiri sau altei lucrări, a cărei construcție se va desfășura de-a lungul mai multor perioade contabile, producția realizată pe parcursul fiecărei perioade este considerată ca vândută cumpărătorului la sfârșitul perioadei; ea este deci, înregistrată ca o formare brută de capital fix a cumpărătorului și nu ca o lucrare în curs de execuție a ramurii „Construcții”. De fapt, această producție este considerată ca fiind vândută cumpărătorului în mai multe etape, pe măsură ce acesta devine posesor din punct de vedere juridic. Atunci când contractul prevede plăți eșalonate, valoarea plăților parțiale efectuate pe parcursul fiecărei perioade constituie adesea o bună aproximare a valorii producției. Cu toate acestea, în absența unui contract de vânzare, producția fiecărei perioade trebuie să fie înregistrată ca lucrări în curs de execuție.

- 3.60. G. *Servicii comerciale cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor, motocicletelor și articolelor personale și de uz casnic*

Producția serviciilor de comerț cu ridicata și amănuntul este măsurată prin adaosul comercial aplicat bunurilor cumpărate pentru a fi revândute.

Definiție: Adaosul comercial reprezintă diferența între prețul de vânzare efectiv sau imputat al unui bun cumpărat pentru a fi revândut și prețul care ar trebui să fie plătit de către distribuitor pentru înlocuirea acestuia în momentul când este vândut sau utilizat.

Prin convenție, câștigurile și pierderile din deținere nu sunt incluse în adaosul comercial. Cu toate acestea, în practică, sursele de date nu permit totdeauna identificarea separată a câștigurilor și pierderilor din deținere.

3.61. H. Servicii hoteliere și restaurante

Valoarea producției serviciilor furnizate de hoteluri, restaurante și cafenele include valoarea mâncărilor, a băuturilor etc. consumate.

3.62. I. Servicii de transport, depozitare și comunicații

Producția serviciilor de transport este măsurată prin valoarea sumelor primite pentru transportul de bunuri sau persoane. Transportul pentru sine în cadrul unei UTA locale este considerat ca o activitate auxiliară care nu este identificată sau înregistrată separat.

Producția serviciilor de depozitare este măsurată ca valoare a unei lucrări în curs de execuție suplimentare, corespunzând fie unei producții suplimentare sub forma unui „transport efectuat în timp” (de exemplu, stocarea în contul altor UTA locale), fie unei modificări a caracteristicilor fizice ale unui bun (de exemplu, învechirea vinului).

Producția serviciilor agențiilor de voiaj este măsurată ca valoare a tarifelor serviciilor prestate (taxe sau comisioane) și nu prin prețul total plătit de către călător agenției. Acest preț poate include, de exemplu, costul transportului efectuat de către un terț.

Producția serviciilor executate de către operatorii de turism în circuit este măsurată prin prețul total plătit de către călător.

Diferența între o agenție de voiaj și un operator de turism în circuit constă în faptul că prima furnizează numai un serviciu de intermediere călătorului, în timp ce a doua creează un produs nou, știind că o călătorie organizată este cumpărată la un preț global pe care călătorul nu este în măsură să-l subdivizeze în mai multe etape (de exemplu, transport, cazare și activități recreative).

3.63. J. Servicii de intermediere financiară (inclusiv serviciile de asigurare și pensii sociale)

Producția intermediarilor financiari care nu facturează explicit serviciile lor este prin convenție considerată ca fiind egală cu totalul veniturilor din proprietăți încasate de unitățile care asigură serviciile, din care se scade totalul dobânzilor pe care le-a vărsat, exclusiv veniturile rezultate din plasamentele fondurilor proprii (deoarece aceste venituri nu provin din intermediere financiară), iar în cazul activităților de asigurare secundară printr-un intermediar financiar, sunt excluse veniturile obținute din plasamentele de provizioane tehnice de asigurare. Câștigurile și pierderile din deținere trebuie excluse din calculul producției, deoarece SEC nu le înregistrează niciodată în contul de producție, ci într-un cont separat, acela al altor schimbări de active. Același lucru este valabil și pentru câștigurile din deținere realizate de către agenții de schimb și de agenții de valori imobiliare (deși aceste câștiguri sunt de obicei pozitive și considerate de specialiști ca făcând parte din veniturile lor normale). Cu toate acestea, adaosul comercial realizat din operațiile de schimb și curtaj pentru cumpărarea sau vânzarea unor titluri (adică diferența normală între prețul de achiziție al agentului și prețul de achiziție al cumpărătorului) trebuie să fie înregistrat în producție, ca și în cazul comercianților cu ridicata și amănuntul. Pentru aceștia din urmă, datele disponibile nu vor permite totdeauna să se facă distincția între adaosul comercial și câștigurile din deținere; ar trebui să se încerce găsirea unei căi de a rezolva aceste dificultăți.

Producția serviciilor de intermediere financiară furnizate de băncile centrale trebuie să fie măsurată la fel ca aceea a altor intermediari financiari.

Activitățile de împrumut desfășurate de cămătari, care nu împrumută decât fondurile lor proprii, nu trebuie să fie considerate ca o producție de servicii.

Intermediarii financiari pot furniza, de asemenea, diverse tipuri de servicii financiare și servicii prestate în special întreprinderilor, cărora le facturează explicit taxe sau comisioane. De exemplu, operațiile de schimb sau consultanța în materie de plasamente, de cumpărări de bunuri imobiliare sau de fiscalitate. Această producție de servicii este evaluată pe baza taxelor sau comisioanelor facturate.

Producția serviciilor de asigurare („tariful serviciului”) se măsoară ca:

	Total prime efective încasate
plus	total prime suplimentare (ce corespund venitului obținut din plasamentele provizioanelor tehnice de asigurare)
minus	total indemnizații datorate

minus variația rezervelor actuariale și a provizioanelor pentru participarea persoanelor asigurate la beneficii.

Câștigurile și pierderile din deținere trebuie ignorate la măsurarea producției serviciilor de asigurare; ele nu se iau în considerare nici ca venituri din plasamentele provizioanelor tehnice de asigurare, și nici ca o variație a rezervelor actuariale sau a provizioanelor pentru participarea persoanelor asigurate la beneficii.

De notat că provizioanele tehnice de asigurare pot fi investite în activități secundare ale societăților de asigurări, de exemplu, închirierea locuințelor sau birourilor. În acest caz, excedentul net din exploatare provenind din aceste activități secundare constituie un venit al plasamentelor provizioanelor tehnice de asigurare.

Producția serviciilor legate de fondurile de pensie se măsoară într-o manieră asemănătoare, adică:

	Totalul contribuțiilor efective pentru pensie
<i>plus</i>	totalul contribuțiilor suplimentare (care corespunde venitului obținut din plasamentele provizioanelor tehnice din fondurile de pensie)
<i>minus</i>	contribuțiile datorate
<i>minus</i>	variația rezervelor actuariale.

3.64. K. Servicii imobiliare, închirieri și servicii prestate în principal întreprinderilor

Producția serviciilor locative ale proprietarilor-ocupanți trebuie să fie evaluată pe baza chiriei pe care ar trebui să o plătească un locatar pentru o locuință similară, ținând cont de factori ca: localizare, apropiere de mijloacele în comun etc., precum și de mărimea și calitatea locuinței. Această regulă este valabilă, de asemenea, pentru garajele separate de locuință, care sunt utilizate de către proprietarii lor pentru consumul final fiind asociate utilizării locuinței. Garajele utilizate de către proprietarii lor pentru a parca în apropierea locului de muncă nu se contabilizează. Valoarea de închiriere a locuinței ocupate de proprietari, dar situată în străinătate — case de vacanță — nu trebuie înregistrată în producția internă, ci ca un import de servicii, excedentul net din exploatare corespunzător fiind considerat ca un venit primar din restul lumii. Un demers asemănător se impune și pentru locuințele situate în țară, dar care aparțin proprietarilor-ocupanți nerezidenți. În cazul locuințelor cu drept de utilizare pe perioadă limitată, va trebui să fie tratat ca un procentaj al serviciului.

În cazul clădirilor nerezidente, producția de servicii imobiliare este măsurată prin valoarea chiriilor datorate.

Producția serviciilor de închiriere simplă (închirierea mașinilor sau echipamentelor etc.) este măsurată prin valoarea chiriilor vărsate de către locatarii unității care închiriază. Închirierea simplă trebuie să fie clar diferențiată de leasing, care constituie un mod de finanțare a achizițiilor de active fixe, prin acordarea unui împrumut locatarului de către unitatea care închiriază. În cazul leasing-ului financiar, chiria servește (aproape în exclusivitate) la acoperirea rambursării împrumutului și a dobânzilor; valoarea serviciilor furnizate este minimă în raport cu totalul chiriei vărsate (a se vedea Anexa II „Leasing, închirierea și -vânzarea bunurilor de folosință îndelungată”).

Atunci când este posibil, va trebui identificată UTA locală responsabilă cu activități de cercetare și dezvoltare (C&D). În caz contrar, toate activitățile de cercetare și dezvoltare având o importanță semnificativă (raportată la activitatea principală) trebuie să fie considerate ca o activitate secundară a UTA locală.

Producția serviciilor de cercetare și dezvoltare este, după caz, măsurată astfel:

- activitățile de cercetare și dezvoltare exercitate de către laboratoare sau instituții de cercetare specializate sunt evaluate în mod normal pe baza sumelor încasate din vânzări, contracte, comisioane, drepturi etc.;
- activitățile de cercetare și dezvoltare ale căror rezultate sunt destinate a fi utilizate în cadrul aceleiași întreprinderi trebuie, în principiu, să fie evaluate pe baza prețurilor de bază estimate ce s-ar plăti dacă activitatea ar fi fost subcontractată comercial. În practică, cu toate acestea, s-ar putea ca ele să fie evaluate pe baza costurilor de producție totale;
- activitățile de cercetare-dezvoltare realizate de către unitățile administrației publice, universități, instituții de cercetare fără scop lucrativ sau alte organisme constituie o altă producție non-piață și sunt deci evaluate pe baza costurilor de producție. Veniturile obținute din vânzarea serviciilor de cercetare-dezvoltare de către alți producători non-piață trebuie să fie considerate ca fiind o producție de piață secundară.

Este necesar să se facă distincția între cheltuielile de cercetare și dezvoltare și cele pentru învățământ și pregătire profesională. Cheltuielile de cercetare și dezvoltare nu includ costurile dezvoltării software-ului atunci când această activitate are un caracter principal sau secundar. Cu toate acestea, din punct de vedere al contabilității naționale, modul de tratare este aproape identic, cu o singură diferență, și anume că software-ul este considerat ca un activ necorporal produs și este brevetat.

3.65. L. *Serviciile de administrație publică și apărare, servicii de securitate socială obligatorie*

Serviciile de administrație publică, apărare și securitate socială obligatorie sunt întotdeauna furnizate sub forma serviciilor non-piață și trebuie deci să fie evaluate în consecință.

3.66. M. *Învățământ*
N. *Servicii de sănătate și asistență socială*

Pentru serviciile de ocrotire a sănătății și învățământ este deseori necesar să se traseze o delimitare foarte netă între producătorii de piață și alți producători non-piață, dar și între producțiile lor. De exemplu, organismele publice (sau alte organisme beneficiind de subvenții specifice) pot practica prețuri „nominale” pentru unele tipuri de învățământ sau de tratamente medicale și să aplice tarife comerciale pentru altele. Alt caz frecvent este acela unde același tip de serviciu (de exemplu, învățământul superior) este furnizat în același timp, fie de către administrația publică (sau prin intermedierea lor), fie de către instituturile comerciale. Mai mult, deseori se vor observa diferențe notabile între prețurile practicate și calitatea serviciului propus.

Serviciile de sănătate și învățământ exclud activitățile de cercetare și dezvoltare; în plus, serviciile de sănătate nu includ învățământul gratuit din spitalele universitare.

3.67. O. *Alte servicii colective, sociale și personale*

Producția de cărți, înregistrări, filme, software, benzi magnetice, discuri etc. este un proces în două etape care trebuie să fie măsurat în consecință:

1. producția unei lucrări originale (un activ fix necorporal) este măsurată prin prețul plătit, dacă el este vândut; dacă nu, se va recurge la prețul de bază plătit pentru lucrările originale asemănătoare, la costurile de producție sau la valoarea actualizată a încasărilor viitoare scontate a fi obținute din utilizarea acestor lucrări în procesul de producție;
2. proprietarul activului poate să-l utilizeze direct, fie să realizeze ulterior copii. Dacă proprietarul, pe bază de licență, a acordat autorizație altor producători să utilizeze lucrarea originală într-un proces de producție, producția sa de servicii va fi egală cu drepturile, comisioanele, redevențele etc. primite. Cu toate acestea, vânzarea activului necorporal reprezintă o formare brută de capital fix negativă.

3.68. P. *Serviciile gospodărești furnizate de personal remunerat*

Prin convenție, producția serviciilor gospodărești rezultată prin utilizarea de personal remunerat este evaluată pe baza remunerării angajaților care este vărsată și care cuprinde toate formele de plată în natură, cum ar fi hrana și locuința.

CONSUMUL INTERMEDIAR (P.2)

3.69. *Definiție:* Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul unui proces de producție, excluzând activele fixe, al căror consum este înregistrat ca un consum de capital fix. Bunurile și serviciile respective sunt fie transformate, fie în totalitate consumate în timpul procesului de producție.

3.70. Consumul intermediar include următoarele cazuri limită:

- (a) valoarea tuturor bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cadrul activităților auxiliare. De exemplu, cumpărări și vânzări, marketing, contabilitate, prelucrarea datelor, transport, depozitare, întreținere, pază etc.). Nici o diferență nu este stabilită între aceste bunuri și servicii și acelea consumate în cadrul activităților principale (sau secundare) ale unei UTA locale;

- (b) valoarea bunurilor și serviciilor primite de o altă UTA locală aparținând aceleiași unități instituționale (numai dacă corespunde definiției generale de la punctul 3.69.);
- (c) costurile de utilizare a activelor fixe închiriate (de exemplu, mașini sau vehicule) sub leasing operațional;
- (d) contribuțiile, contribuțiile sau drepturile plătite de organismele profesionale fără scop lucrativ;
- (e) bunurile și serviciile care nu sunt tratate ca formare brută de capital fix, cum ar fi:
 - 1. uneltele mici și ieftine, utilizate pentru a efectua lucrări sau operații relativ simple: fierăstraie, ciocane, șurubelnițe; mici accesorii, cum ar fi calculatoare de buzunar. Prin convenție, SEC înregistrează ca un consum intermediar toate cheltuielile referitoare la achiziționarea de astfel de bunuri durabile care nu depășesc 500 ECU (la prețurile din 1995) pe fiecare articol în parte (sau a căror valoare totală nu depășește acest plafon, în cazul cumpărării în cantități mari);
 - 2. lucrările obișnuite periodice de întreținere și reparații ale activelor fixe utilizate în scopuri productive;
 - 3. armele de război și materialele de lansare (exclusiv armele ușoare sau vehiculele blindate achiziționate de către forțele de poliție și securitate, care sunt tratate ca formare brută de capital fix);
 - 4. serviciile de cercetare și dezvoltare, pregătirea personalului, analizele de piață și contribuțiile asemănătoare cumpărate din exterior sau furnizate de către o altă UTA locală aparținând aceleiași unități instituționale;
- (f) plățile efectuate pentru a putea utiliza activele necorporale neproduse, cum ar fi activele brevetate, mărcile etc. (exclusiv plățile pentru cumpărarea acestor drepturi de proprietate; acestea sunt tratate ca achiziționări de active necorporale neproduse);
- (g) cheltuielile pe care angajații le fac pentru cumpărarea de bunuri sau servicii necesare procesului de producție și care sunt rambursate de către angajator (de exemplu, obligațiile contractuale impuse angajaților de a-și cumpăra uneltele sau hainele de protecție);
- (h) cheltuielile efectuate de către angajatori și de care beneficiază atât aceștia, cât și angajații, deoarece sunt necesare procesului de producție. De exemplu:
 - 1. rambursarea cheltuielilor de călătorie, de depărtare, de mutare și de reprezentare a angajaților în exercițiul funcțiunii;
 - 2. cheltuieli pentru îmbunătățirea locului de muncă.[O listă mai completă a acestor cheltuieli este prezentată în secțiunea referitoare la remunerarea angajaților (D.1)];
- (i) serviciul de asigurare generală plătit de către UTA locale (a se vedea anexa III „Asigurări”): pentru a înregistra numai serviciul tratat drept consum intermediar, primele vărsate trebuie să fie diminuate, de exemplu, cu valoarea pagubelor produse și cu variația netă a provizioanelor tehnice. Aceasta din urmă poate fi atribuită UTA locale proporțional cu primele vărsate;
- (j) exclusiv pentru economia totală: ansamblul serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) furnizate de către producătorii rezidenți.

3.71. Consumul intermediar exclude:

- (a) bunurile și serviciile tratate ca formare brută de capital, cum ar fi:
 - 1. obiectele de valoare;
 - 2. prospecțiunile miniere și petroliere;
 - 3. îmbunătățirile majore care depășesc cadrul a ceea ce este necesar pentru simpla menținere a activelor fixe în stare de bună funcționare (de exemplu, lucrările de renovare, de reconstrucție sau extindere);
 - 4. software cumpărat sau produs pentru sine;
- (b) cheltuielile angajatorilor, considerate ca salarii în natură (a se vedea punctul 4.05.);
- (c) utilizarea de către unitățile producătoare de bunuri sau servicii de piață pentru sine a serviciilor colective furnizate de către unitățile administrației publice (tratate drept cheltuieli de consum colectiv al administrației publice);

- (d) bunurile sau serviciile produse și consumate pe parcursul aceleiași perioade contabile în cadrul aceleiași UTA locală (aceste bunuri și servicii nu sunt nici ele contabilizate ca o producție);
- (e) plățile către administrația publică pentru obținerea licențelor, permiselor etc. care sunt tratate ca impozite pe producție (a se vedea punctele 4.79. și 4.80.).

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII CONSUMULUI INTERMEDIAR

- 3.72. Produsele utilizate pentru consumul intermediar trebuie să fie înregistrate și evaluate în momentul includerii în procesul de producție. Acestea vor fi evaluate la prețurile de achiziție ale bunurilor sau serviciilor similare în vigoare la această dată.
- 3.73. În practică, în mod normal, unitățile producătoare nu înregistrează direct utilizarea efectivă a bunurilor în producție. De fapt, ele contabilizează bunurile cumpărate destinate consumului intermediar și variația valorii acestor bunuri din stoc. În consecință, se va estima consumul intermediar scăzând din cumpărări variația stocurilor de bunuri destinate consumului intermediar (pentru evaluarea corectă a acestei variații, a se vedea punctele 3.120.-3.124.).

CONSUMUL FINAL (P.3/P.4)

- 3.74. Se aplică două concepte ale consumului final:

- (a) cheltuieli pentru consumul final (P.3);
- (b) consumul final efectiv (P.4).

Conceptul de cheltuieli pentru consumul final acoperă cheltuielile unui sector pentru a achiziționa bunuri și servicii pentru consum. Dimpotrivă, acela de consum final efectiv se referă la achiziționarea de bunuri și servicii pentru consum. Diferența între aceste două noțiuni constă în modul de tratare a anumitor bunuri și servicii care sunt finanțate de către administrația publică sau de către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor, dar care sunt furnizate acestora din urmă sub forma transferurilor sociale în natură.

CHELTUIELILE PENTRU CONSUMUL FINAL (P. 3)

- 3.75. *Definiție:* Cheltuielile pentru consumul final acoperă cheltuielile destinate achiziționării de către unitățile instituționale rezidente a bunurilor sau serviciilor, care sunt utilizate pentru a satisface direct nevoile individuale sau colective ale membrilor colectivității. Cheltuielile pentru consum final pot fi efectuate pe teritoriul economic sau în restul lumii.
- 3.76. Cheltuielile pentru consumul final al gospodăriilor populației include următoarele cazuri limită:
 - (a) serviciile locative produse de către proprietarii-ocupanți;
 - (b) veniturile în natură, cum ar fi:
 - 1. bunurile și serviciile primite de către angajați sub forma veniturilor în natură;
 - 2. bunurile sau serviciile produse de către întreprinderi neconstituite în societăți aparținând gospodăriilor populației, care sunt utilizate pentru consum de către membrii acestor gospodării. Cazuri tipice, hrana și alte produse agricole, servicii locative produse de către proprietarii-ocupanți și serviciile casnice rezultate din utilizarea de personal plătit (servitori, bucătari, grădinari, șoferi etc.);
 - (c) anumite bunuri care nu fac parte din consumul intermediar, astfel:
 - 1. materialele utilizate pentru mici reparații și decorarea interioară a locuințelor, în mod normal efectuate atât de locatari, cât și de proprietari;
 - 2. materialele utilizate pentru repararea și întreținerea bunurilor de consum durabile, inclusiv vehiculele;
 - (d) bunurile care nu sunt tratate ca formare de capital, în special, bunurile de consum durabile, dar a căror durată de viață acoperă mai multe perioade contabile; este inclus transferul proprietății anumitor bunuri de folosință îndelungată de la o întreprindere la o gospodărie (a se vedea operațiunile cu bunurile existente, punctul 3.148.);
 - (e) serviciile de intermediere financiară explicit facturate;
 - (f) serviciile de asigurare, prin valoarea serviciilor implicite prestate (a se vedea punctul 3.63.);

- (g) serviciile de finanțare a pensiilor, prin valoarea serviciilor implicite prestate (a se vedea punctul 3.63.);
 - (h) plățile efectuate de către gospodăriile populației în vederea obținerii licențelor, permiselor etc., considerate ca niște cumpărări de servicii (a se vedea punctele 4.79. și 4.80.);
 - (i) cumpărarea unei producții la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic, cum ar fi taxa de intrare într-un muzeu (a se vedea punctul 3.45.).
- 3.77. Cheltuielile pentru consumul final al gospodăriilor populației exclud:
- (a) transferurile sociale în natură, de exemplu, cheltuielile pe care gospodăriile populației le efectuează, dar care sunt ulterior rambursate de securitatea socială (de exemplu, anumite cheltuieli medicale);
 - (b) cheltuielile referitoare la achiziționarea bunurilor și serviciilor ce fac parte din consumul intermediar sau din formarea brută de capital, cum ar fi:
 - 1. cheltuielile efectuate pentru scopuri profesionale de către gospodăriile populației proprietare de întreprinderi neconstituite în societăți, de exemplu, pentru achiziționarea bunurilor de folosință îndelungată, cum ar fi: vehicule, mobilă sau aparate electrice (formarea brută de capital fix) și, de asemenea, pentru achiziționarea de bunuri consumabile, cum ar fi combustibilii (consumul intermediar);
 - 2. cheltuielile pe care proprietarii-ocupanți le fac pentru amenajarea, întreținerea și repararea locuințelor lor, atunci când aceste activități nu sunt în mod normal efectuate de către locatari (și sunt tratate ca un consum intermediar pentru producția de servicii de locuințe);
 - 3. cumpărarea de locuințe (tratată ca formare brută de capital fix);
 - 4. cheltuielile pentru achiziționarea obiectelor de valoare (considerate ca o formare brută de capital);
 - (c) cheltuielile referitoare la achiziționarea activelor neproduse, în particular terenurile;
 - (d) toate plățile efectuate de către gospodăriile populației, care vor fi tratate drept impozite, de exemplu, acelea necesare utilizării vehiculelor, ambarcațiunilor și avioanelor sau obținerea permisului pentru tir, vânătoare sau pescuit (a se vedea punctele 4.79. și 4.80.);
 - (e) contribuțiile, contribuțiile și drepturile plătite de către gospodăriile populației instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor: syndicate, organisme profesionale, asociații ale consumatorilor, instituții religioase, asociații sociale, culturale, recreative și sportive etc.;
 - (f) transferurile voluntare în numerar sau în natură, efectuate de către gospodăriile populației către organizațiile de caritate, de binefacere sau asistență.
- 3.78. Cheltuielile pentru consum final ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației se împart în două categorii:
- (a) valoarea bunurilor și serviciilor produse de INP, altele decât formarea de capital pentru sine și cheltuielile gospodăriilor populației și ale altor unități;
 - (b) cheltuielile pe care instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației le consacră achiziționării de bunuri și servicii produse de către producătorii de bunuri sau servicii destinate pieței în vederea furnizării — fără prelucrări — gospodăriilor populației, cu titlu de transferuri sociale în natură.
- 3.79. Cheltuielile pentru consum final ale administrației publice cuprind două categorii de cheltuieli, similare celor efectuate de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației:
- (a) valoarea bunurilor și serviciilor produse de însăși administrația publică, altele decât formarea de capital pentru sine sau vânzări;
 - (b) cheltuielile pe care administrațiile publice le efectuează pentru achiziționarea de bunuri și servicii produse de către producătorii de bunuri sau servicii destinate pieței în vederea furnizării — fără prelucrare — gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură. Aceasta presupune că administrațiile publice plătesc numai bunurile și serviciile pe care vânzătorul le furnizează gospodăriilor populației.
- 3.80. Societățile nu au cheltuieli pentru consum final. Cumpărările lor de bunuri și servicii, astfel cum sunt utilizate de către gospodăriile populației pentru consum final, servesc fie pentru consumul intermediar, fie pentru remunerarea în natură a angajaților (care corespund unei cheltuieli pentru consum final imputată gospodăriilor populației). Chiar și atunci când societățile finanțează consumul individual, de exemplu, cheltuielile pentru publicitate, acestea se regăsesc în consumul intermediar.

CONSUMUL FINAL EFECTIV (P.4)

- 3.81. *Definiție:* Consumul final efectiv (P.4) cuprinde bunurile și serviciile achiziționate de către unitățile instituționale rezidente pentru satisfacerea directă a nevoilor umane, atât individuale, cât și colective.

- 3.82. *Definiție:* Consumul individual acoperă bunurile și serviciile („individuale”) achiziționate de către gospodăriile populației în scopul satisfacerii nevoilor și dorințelor membrilor lor. Bunurile și serviciile individuale prezintă următoarele caracteristici:
- (a) trebuie să dea posibilitatea observării și înregistrării bunurilor și serviciilor achiziționate de către o gospodărie a populației sau de către un membru al acesteia, cât și a momentului în care această operație a avut loc;
 - (b) furnizarea de bunuri și servicii trebuie să aibă acordul gospodăriei populației care, în schimb, ia toate măsurile necesare pentru a le primi (de exemplu, prin frecventarea școlii sau efectuarea controalelor medicale);
 - (c) aceste bunuri și servicii trebuie să fie de o anumită natură astfel încât achiziționarea lor de către o gospodărie, o persoană sau eventual un grup limitat de persoane să excludă toate posibilitățile achiziționării acestora de către alte gospodării sau persoane.
- 3.83. *Definiție:* Consumul colectiv acoperă serviciile („colective”) sunt furnizate simultan tuturor membrilor comunității sau tuturor membrilor dintr-un anumit sector al comunității (de exemplu, ansamblul gospodăriilor populației existente într-o regiune). Serviciile colective prezintă următoarele caracteristici:
- (a) pot fi furnizate simultan fiecărui membru în parte al comunității sau anumitor sectoare din comunitate, cum ar fi gospodăriile celor ce locuiesc într-o anumită regiune sau într-un anumit oraș;
 - (b) utilizarea acestor servicii este în general pasivă și nu presupune acordul explicit sau participarea activă a tuturor persoanelor în cauză;
 - (c) furnizarea unui serviciu colectiv către un individ nu reduce cantitatea disponibilă pentru ceilalți membri ai comunității sau pentru un sector al comunității. Nu există nici o rivalitate în ceea ce privește achiziționarea.
- 3.84. Cheltuielile pentru consumul final al gospodăriilor populației sunt individuale. Prin convenție, toate bunurile și serviciile furnizate de către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației sunt considerate ca individuale.
- 3.85. În ceea ce privește bunurile și serviciile furnizate de către unitățile administrației publice, distincția între bunurile și serviciile „individuale” și „colective” este stabilită pe baza Clasificării funcțiilor administrației publice (CFAP).

Prin convenție, toate cheltuielile pentru consum final ale administrației publice, cuprinse în fiecare dintre următoarele categorii, trebuie tratate drept cheltuieli pentru consum individual, cu excepția celor ale administrației generale:

- (a) 04 Învățământ;
- (b) 05 Sănătate;
- (c) 06 Securitate socială și acțiuni sociale;
- (d) 08.01 Sport și activități recreative;
- (e) 08.02 Cultură.

În plus, și cheltuielile clasificate în următoarele subrubrici trebuie să fie considerate ca fiind individuale, atunci când ele au valori semnificative:

- (a) 07.11 Mobilier pentru locuințe (în parte);
- (b) 07.31 Colectarea de deșeuri menajere (în parte);
- (c) 12.12 Exploatarea mijloacelor de transport (în parte).

Cheltuielile de consum colectiv ale administrației publice reprezintă cheltuielile pentru consum final, acestea acoperind în special:

- (a) serviciile publice generale;
- (b) apărarea națională și securitatea teritoriului;
- (c) menținerea ordinii și securității publice; activitățile legislative și de reglementare;
- (d) menținerea sănătății publice;
- (e) protecția mediului;
- (f) cercetarea și dezvoltarea;
- (g) infrastructură și dezvoltare economică.

3.86. Relațiile între diferitele concepte utilizate pot fi sintetizate într-un tabel:

	Sectorul care efectuează cheltuielile			Total achiziționări
	Administrația publică	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (INPSGP)	Gospodăriile populației	
Consum individual	X (transferuri sociale în natură)	X (transferuri sociale în natură)	X	Consum final individual efectiv al gospodăriilor
Consum colectiv	X	0	0	Consum final colectiv efectiv al gospodăriilor
Total	Cheltuieli pentru consum final ale administrației publice	Cheltuieli pentru consum final ale INPSGP	Cheltuielile pentru consum final ale gospodăriilor populației	Consum final efectiv total Cheltuieli pentru consum final total

3.87. Toate cheltuielile pentru consum final a instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor sunt, prin convenție, considerate ca individuale. În consecință, consumul final efectiv total este egal cu suma dintre consumul final efectiv al gospodăriilor și consumul final efectiv al administrației centrale.

3.88. Prin convenție, se consideră că nu există transferuri sociale în natură cu restul lumii (deși există, de tipul celor monetare). În consecință, consumul final efectiv total este egal cu cheltuielile pentru consumul final total.

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII CHELTUIELILOR PENTRU CONSUMUL FINAL

3.89. Conform explicațiilor din capitolul 1, bunurile și serviciile ar trebui să fie înregistrate, în general, atunci când apar obligațiile de plată, adică atunci când cumpărătorul încheie un angajament față de vânzător. În consecință, cheltuielile legate de achiziționarea unui bun trebuie înregistrate în momentul transferului proprietății, în timp ce cheltuielile pentru un serviciu trebuie contabilizate în momentul în care contribuția este finalizată.

3.90. Cheltuielile efectuate pentru achiziționarea unui bun în cadrul unui contract de închiriere-vânzare sau a unei convenții de creditare similară (conform unui contract de leasing) trebuie înregistrate la momentul livrării bunului, chiar dacă la acel moment nu există, din punct de vedere juridic, transferul de proprietate.

3.91. Consumul pentru sine trebuie să fie înregistrat în momentul când are loc producția destinată acestui scop.

3.92. Cheltuielile pentru consumul final al gospodăriilor populației sunt înregistrate la prețurile de achiziție ale produselor. Acestea reprezintă prețul efectiv plătit de către cumpărător în momentul cumpărării. O definiție mai precisă se găsește la punctul 3.06.

3.93. Bunurile și serviciile oferite ca plată în natură compensatorie pentru angajați sunt evaluate la prețurile de bază, atunci când ele sunt produse de către angajatori și la preț de achiziție, atunci când sunt cumpărate de aceștia.

3.94. Bunurile și serviciile păstrate pentru consumul propriu sunt evaluate la prețurile de bază.

3.95. Cheltuielile pentru consumul final al administrației publice sau al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, aferente bunurilor și serviciilor pe care le-au produs se înregistrează la momentul producției, care coincide cu acela al furnizării. În ceea ce privește cheltuielile pentru consumul final de bunuri și servicii furnizate prin intermediul producătorilor de piață, momentul înregistrării corespunde cu acela al furnizării.

3.96. Cheltuielile pentru consumul final al administrației publice și al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă suma producțiilor, plus cheltuielile efectuate cu produsele furnizate gospodăriilor populației prin intermediul producătorilor de bunuri sau servicii de piață (adică transferurile sociale în natură), minus plățile efectuate de către alte unități, minus formarea de capital pentru sine.

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII CONSUMULUI FINAL EFECTIV

3.97. Bunurile și serviciile sunt achiziționate de către unitățile instituționale atunci când devin proprietate ale bunurilor sau atunci când furnizarea acestor bunuri și servicii este încheiată.

- 3.98. Achizițiile (consumul final efectiv) sunt evaluate la prețurile de achiziție plătite de către unitățile care suportă cheltuielile. Transferurile în natură, altele decât transferurile sociale în natură ale administrației publice și ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, sunt tratate ca transferuri în numerar. În mod corespunzător, valoarea bunurilor și serviciilor este efectiv înregistrată ca o cheltuială a unităților sau sectoarelor instituționale care le achiziționează.
- 3.99. Valoarea celor două agregate care sunt cheltuieli pentru consum final și pentru consum final efectiv este identică. Bunurile și serviciile achiziționate de către gospodăriile populației rezidente, sub formă de transferuri sociale în natură, sunt în consecință evaluate la aceleași prețuri la care sunt evaluate în agregatele cheltuielilor.

FORMAREA BRUTĂ DE CAPITAL (P.5)

- 3.100. Formarea brută de capital cuprinde:
- (a) formarea brută de capital fix (P.51);
 - (b) variația stocurilor (P.52);
 - (c) achizițiile minus cedările de obiecte de valoare (P.53).
- 3.101. Formarea brută de capital reprezintă consumul de capital fix. Formarea netă de capital este obținută scăzând consumul de capital fix din formarea brută de capital.

FORMAREA BRUTĂ DE CAPITAL FIX (P.51)

- 3.102. *Definiție:* Formarea brută de capital fix (P.51) reprezintă achizițiile producătorilor rezidenți, minus cedările de active fixe într-o anumită perioadă, mărind plus-valoarea activelor neproduse, ce rezultă din activitatea de producție a unităților productive sau instituționale. Activele fixe reprezintă activele corporale sau necorporale produse în procesul de producție și utilizate în mod repetat sau continuu în alte procese de producție, pentru o perioadă care depășește un an.
- 3.103. Formarea brută de capital fix poate cuprinde atât valori pozitive, cât și negative:
- (a) valori pozitive:
 1. active fixe noi sau existente cumpărate;
 2. active fixe produse și păstrate de către producători pentru consumul final propriu (incluzând activele fixe produse pentru sine, încă nefinalizate sau care nu au ajuns la maturitate);
 3. active fixe noi sau existente achiziționate în cadrul operațiilor de schimb (troc);
 4. active fixe noi sau existente primite cu titlu de transferuri de capital în natură;
 5. active fixe noi sau existente achiziționate de către utilizatorii lor în cadrul unui contract de leasing financiar;
 6. ameliorări majore aduse activelor fixe și monumentelor istorice existente;
 7. creșterea naturală a activelor cultivate cu producție periodică;
 - (b) valori negative (adică cedările de active fixe contabilizate ca achiziții negative):
 1. active fixe existente vândute;
 2. active fixe existente cedate în cadrul operațiilor de schimb (troc);
 3. active fixe existente cedate cu titlu de transferuri de capital în natură.
- 3.104. Cedările de active fixe exclud:
- (a) consumul de capital fix (care cuprinde pagubele ocazionale curente anticipate);
 - (b) pierderile excepționale rezultând, de exemplu, din situațiile de secetă sau alte catastrofe naturale (înregistrate ca alte modificări în volumul activelor).
- 3.105. Se pot identifica următoarele tipuri ale formării brute de capital fix:
- (a) achizițiile de active fixe corporale, minus cedări:
 1. locuințe;
 2. alte clădiri și structuri;
 3. mașini și echipamente;
 4. active cultivate (de exemplu, pomi și animale);

- (b) achiziții de active fixe necorporale, minus cedări:
 - 1. prospecțiuni miniere și petroliere;
 - 2. programe de calculator;
 - 3. lucrări recreative, literare sau artistice originale;
 - 4. alte active fixe necorporale.
- (c) îmbunătățirile majore aduse activelor corporale neproduse, în particular terenurile (deși achiziționarea activelor neproduse se exclude);
- (d) costurile asociate transferului de proprietate asupra activelor neproduse, cum ar fi terenurile sau activele brevetate (deși achiziționarea acestor active nu este inclusă).

3.106. Îmbunătățirile majore aduse terenurilor cuprind:

- (a) obținerea de terenuri din mare prin construcția de diguri, stabilopozi sau baraje;
- (b) lucrările de despădurire, de îndepărtare a pietrelor din albia râurilor sau de pe terenuri, cu scopul de a permite utilizarea pentru producție a acestor terenuri nefolosite până atunci;
- (c) desecarea terenurilor mocirloase sau irigarea terenurilor aride prin construirea de diguri sau de canale de desecare sau irigare;
- (d) prevenirea inundațiilor sau eroziunii marine și fluviale prin înălțarea de stabilopozi, diguri sau baraje împotriva furtunilor.

Aceste activități pot conduce la crearea unor noi structuri semnificative, cum ar fi stabilopozi, baraje împotriva furtunilor, diguri, dar acestea nu sunt utilizate direct pentru a produce alte bunuri și servicii, spre deosebire de majoritatea lucrărilor de construcții. Acest tip de lucrări permite obținerea de terenuri mai mari sau de o mai bună calitate, iar terenurile, ca active neproduse, sunt necesare producției. De exemplu, un baraj destinat producției de electricitate, îndeplinește o funcție cu totul diferită comparativ cu un baraj construit pentru a opri înaintarea apei mării. Numai construirea celui de-al doilea tip de baraj trebuie considerată drept îmbunătățire adusă terenurilor.

3.107. Formarea brută de capital fix include următoarele cazuri limită:

- (a) achiziții de ambarcațiuni, barje, remorci rezidențiale etc. Utilizate de către gospodăriile populației ca reședință principală, ca și construcțiile lor anexe (de exemplu, garaje);
- (b) infrastructurile și echipamentele militare (similare celor utilizate de către producătorii civili), cum ar fi: aeroporturi, instalații portuare, șosele și spitale;
- (c) arme ușoare și vehicule blindate utilizate de către unitățile nemilitare;
- (d) variația efectivelor de animale utilizate în scopul producției pe parcursul a mai multor ani: creșterea animalelor domestice, a vacilor pentru lapte, a oilor pentru lână și a animalelor de tracțiune;
- (e) variația numărului de pomi cu producție permanentă: pomi fructiferi, viță-de-vie, arbori de cauciuc, palmieri etc.;
- (f) ameliorarea activelor fixe existente, care depășesc cadrul larg al lucrărilor curente de întreținere și reparație;
- (g) achiziții de active fixe prin leasing financiar.

3.108. Formarea brută de capital fix exclude:

- (a) operațiunile incluse în consumul intermediar, de exemplu:
 - 1. cumpărarea de mici unelte în scopul producției [a se vedea punctul 3.70. litera (e)];
 - 2. lucrările curente de întreținere și reparații;
 - 3. cumpărarea armelor de război și a echipamentelor conexe;
 - 4. cumpărarea de active fixe destinate a fi utilizate în cadrul contractelor de închiriere simplă (a se vedea anexa II „Leasing, închiriere și închiriere-vânzare de bunuri de folosință îndelungată”);
- (b) operațiunile contabilizate ca variație a stocurilor:
 - 1. animalele destinate sacrificării, inclusiv păsările de curte;
 - 2. arborii plantați pentru lemnul lor (lucrări în curs);

- (c) mașinile și echipamentele achiziționate de către gospodăriile populației necesare consumului final (cheltuieli pentru consum final);
 - (d) câștigurile și pierderile din deținerea activelor fixe (alte schimbări ale activelor);
 - (e) distrugerile de active provocate de catastrofele naturale (alte schimbări de active), de exemplu, pierderile de active cultivate și de animale (în mod normal neacoperite prin asigurări) sau pierderile provocate de către inundații, furtuni sau incendii ale pădurilor (a se vedea capitolul 6).
- 3.109. Formarea brută de capital fix care corespunde îmbunătățirilor aduse activelor fixe existente trebuie să fie clasificată împreună cu achizițiile de active fixe noi de același tip.
- 3.110. Activele fixe necorporale sunt formate, în mod normal, din informații, cunoștințe specializate etc. și cuprind:
- (a) prospecțiunile miniere și petroliere, inclusiv costurile de încercare în ceea ce privește sondarea și forarea, studii aeriene și altele, cheltuielile de transport etc.;
 - (b) software și bazele mari de date utilizate în cadrul activităților de producție pe o durată de cel puțin un an;
 - (c) lucrările literare și artistice originale (manuscrite, traduceri, machete, filme, înregistrări sonore etc.).
- 3.111. Atât pentru activele fixe, cât și pentru activele nefinanciare neproduse costurile legate de transferul proprietății suportate de către noii proprietari cuprind:
- (a) cheltuielile angajate pentru a lua în posesie activele (noi sau existente) la momentul și locul cerut: taxe de transport, cheltuieli de instalare, de montaj etc.;
 - (b) onorariile sau comisioanele plătite inginerilor, notarilor, experților, agenților imobiliari, evaluatorilor de obiecte scoase la licitație etc.;
 - (c) impozitul care trebuie plătit de noii proprietari pentru transferul de proprietate asupra activului.
- Toate aceste costuri trebuie să fie înregistrate ca formare brută de capital fix de către noii proprietari. De notat că aceste impozite trebuie să fie considerate ca fiind legate de serviciile de intermediere și nu de activele cumpărate.

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII FORMĂRII BRUTE DE CAPITAL FIX

- 3.112. Formarea brută de capital fix este înregistrată în momentul transferului de proprietate al activelor fixe către o unitate instituțională care are intenția de a le utiliza în scopul producției.
- Excepțiile de la această regulă generală se referă la:
- (a) leasingul financiar (pentru care există un schimb fictiv al proprietății);
 - (b) formarea de capital fix în nume propriu.
- Activele dobândite prin contract de leasing financiar sunt înregistrate ca și când utilizatorul ar deveni proprietar în momentul preluării posesiei bunurilor. Formarea de capital pentru sine este înregistrată în momentul producției activelor respective.
- 3.113. Formarea brută de capital fix este evaluată la prețurile de achiziție, inclusiv cheltuielile de instalare și alte costuri ale transferului de proprietate. Atunci când are loc pentru sine este evaluată la prețurile de bază ale activelor fixe similare (ceea ce presupune o majorare pentru excedentul net din exploatare sau pentru veniturile mixte) sau la costurile de producție, dacă aceste prețuri nu sunt disponibile.
- 3.114. Achiziționarea activelor fixe necorporale se evaluează în mod diferit:
- (a) pentru prospecțiunile miniere și petroliere: prin costurile de încercare necesare sondării și forării și costurile anexe (de exemplu, studiile aeriene și altele);
 - (b) pentru software: prin prețurile de achiziție atunci când sunt cumpărate de pe piață și la prețuri de bază estimate (sau, în lipsă, la costurile de producție) atunci când sunt elaborate pentru sine;
 - (c) pentru lucrările recreative literare sau artistice originale: prin prețurile plătite de către cumpărător atunci când sunt vândute sau dacă nu, prețurile de bază plătite pentru originale asemănătoare, costurile de producție sau valoarea actualizată a încasărilor viitoare anticipate din utilizarea lor în procesul de producție.

3.115. Cedările de active fixe existente prin vânzări sunt evaluate la prețurile de bază după deducerea eventualelor cheltuieli de transfer de proprietate suportate de către vânzător.

3.116. Costurile transferului de proprietate privesc atât activele produse, inclusiv activele fixe, cât și activele neproduse, cum ar fi terenurile.

Pentru activele produse, aceste costuri sunt integrate în prețul de achiziție. Pentru terenuri și alte active neproduse, trebuie să fie separate de cumpărări și vânzări și înregistrate la o rubrică distinctă în clasificarea formării brute de capital fix.

VARIAȚIA STOCURILOR (P. 52)

3.117. *Definiție:* Variația stocurilor este măsurată prin valoarea intrărilor în stoc, din care se scade valoarea ieșirilor din stoc și eventualele pierderi recurente ale bunurilor din stoc.

3.118. Pierderile recurente datorate deteriorărilor fizice, pagubelor accidentale sau furturilor pot afecta toate tipurile de bunuri stocate, cum ar fi:

- (a) materiile prime și materiale;
- (b) lucrările în curs;
- (c) bunurile finite;
- (d) bunurile destinate revânzării (de exemplu, bunurile furate din magazine).

3.119. Stocurile cuprind:

(a) materii prime și materiale: materiile prime și materialele se referă la toate bunurile pe care întreprinderile le păstrează în stoc cu intenția de a le utiliza ca intrări intermediare în procesul de producție; sunt incluse mărfurile stocate de către administrația publică. Sunt incluse aurul, diamantele etc., atunci când sunt destinate utilizării industriale sau pentru alte activități de producție;

(b) lucrările în execuție: lucrările în execuție se referă la producția întreprinderilor care nu este încă terminată. Această producție este înregistrată în stocurile la producător și poate îmbrăca forme variate:

1. culturile pe picior;
2. plantele și animalele în faza de creștere;
3. structuri neterminate (exclusiv acelea realizate în cadrul contractelor de vânzare încheiate în avans sau pentru sine care sunt tratate ca formare de capital fix);
4. alte active fixe neterminate (de exemplu, navele sau platformele petroliere);
5. cercetările parțial terminate în cadrul activităților juridice sau de consultanță;
6. filmele parțial terminate;
7. programe de calculator parțial terminate.

Lucrările în execuție trebuie înregistrate pentru toate procesele de producție care nu sunt ajunse la termen la sfârșitul perioadei contabile. Acest tip de înregistrare se întâlnește în special, în cazul conturilor trimestriale (atunci când se referă, de exemplu, la înregistrarea culturilor agricole care nu au ajuns la maturitate în interval de trei luni).

Atunci când procesul de producție s-a încheiat, se înregistrează o ieșire a lucrărilor în curs. La acest moment, toate lucrările în execuție sunt transformate în produse finite;

(c) produsele finite: produsele finite, ca parte a stocurilor, sunt produsele ai căror producători nu mai au intenția de a le transforma înainte să le livreze altora (chiar dacă acestea sunt utilizate ca intrări intermediare în alte procese de producție);

(d) bunurile destinate revânzării: bunurile destinate revânzării sunt bunuri achiziționate pentru a fi revândute ca atare.

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII ȘI EVALUĂRII VARIAȚIEI STOCURILOR

- 3.120. Momentul înregistrării și evaluării variației stocurilor trebuie să fie consecvent cu cel al altor operațiuni pe produse. Acest lucru se aplică, în special, la consumul intermediar (de exemplu, materii prime și materiale), la producție (de exemplu, lucrările în curs și producția rezultată din stocarea produselor agricole) și la formarea brută de capital fix (de exemplu, lucrările în curs). Consecvența trebuie respectată și în ceea ce privește fluxul de lucru. Astfel, dacă bunurile suferă transformări în străinătate care modifică într-un mod substanțial caracteristicile fizice, ele trebuie incluse în export (și ulterior în import) (a se vedea punctul 3.135.). Acest export va determina o ieșire din stocuri, în timp ce importurile ulterioare vor fi înregistrate ca intrări în stocuri (dacă nu sunt imediat utilizate sau vândute).
- 3.121. Variația stocurilor trebuie să fie evaluată în momentul intrărilor în stoc sau ieșirilor din stoc.
- 3.122. Prețurile utilizate trebuie să fie consecvente cu cele din alte fluxuri, implicând în special faptul că:
- produsele finite stocate de către producători sunt evaluate ca și cum ar fi vândute în acel moment, adică la prețurile de bază curente;
 - intrările în lucrări în execuție (producție neterminată) sunt evaluate proporțional cu prețul de bază curent estimat al produsului finit;
 - ieșirile de lucrări în execuție (adică ieșirile din stocuri odată cu producția terminată) sunt evaluate la prețurile de bază curente ale bunurilor neterminate;
 - bunurile scoase din stocuri pentru a fi vândute trebuie evaluate la prețurile de bază;
 - bunurile destinate revânzării intrate în stocurile comercianților cu ridicata și amănuntul trebuie evaluate la prețurile de achiziție efective sau estimate ale comercianților;
 - bunurile destinate revânzării ieșite din stoc sunt evaluate la prețurile de achiziție la care ar putea fi înlocuite în momentul ieșirii lor (și nu cu prețul achiziționării lor efective).
- 3.123. Pierderile rezultate în urma deteriorărilor fizice, daunelor accidentale care pot fi asigurate sau a furturilor sunt înregistrate și contabilizate astfel:
- pentru materii prime și materialele: în același fel ca materiile prime și materialele efectiv scoase pentru a fi utilizate în scopuri productive (consum intermediar);
 - pentru lucrările în execuție: prin scăderea din intrările rezultate din producția realizată pe parcursul aceleiași perioade;
 - pentru produsele finite și produsele destinate revânzării: ca ieșiri de bunuri nedeteriorate, înregistrate la prețul curent.
- 3.124. Paragrafele precedente au descris evaluarea corectă din punct de vedere conceptual a tuturor operațiunilor individuale corespunzătoare intrărilor și ieșirilor din stocuri, necesare din perspectiva consecvenței cu evaluarea producției, consumului intermediar și utilizărilor finale. În practică, adesea se dovedește foarte dificil de a fi puse în aplicare și trebuie utilizate metode de aproximare:
- atunci când variațiile de volum ale stocurilor sunt relativ periodice, o metodă practică, relativ apropiată de principiile teoretice de evaluare, constă în înmulțirea variației de volum a stocurilor cu prețurile medii ale perioadei (prețurile de achiziție pentru stocurile deținute de către utilizatori, comercianți cu ridicata sau amănuntul și prețurile de bază pentru cele deținute de către producători);
 - atunci când prețurile bunurilor rămân relativ constante, nici măcar fluctuațiile semnificative ale volumului stocurilor nu afectează validitatea unei aproximări simple, adică creșterea variației volumului cu prețurile medii;
 - în cazul în care atât volumul, cât și prețurile stocurilor au variații semnificative în perioada contabilă, sunt necesare metode de evaluare mai sofisticate. De exemplu, evaluarea trimestrială a variației stocurilor sau exploatarea datelor existente anterior, referitoare la distribuția fluctuației de-a lungul perioadei contabile (aceste variații pot fi mai importante la sfârșitul anului calendaristic, în timpul perioadei de recoltare etc.);
 - dacă sunt disponibile numai informațiile referitoare la valori, la începutul și sfârșitul perioadei contabile (de exemplu, în cazul comerțului cu ridicata sau cu amănuntul, unde adesea stocurile sunt alcătuite din numeroase produse diferite), ar trebui estimată, de asemenea, variația în volum între începutul și sfârșitul perioadei. Acest lucru se poate face prin estimarea (presupunerea) ritmului de rotație pe tip de produs.

De notat că fluctuațiile sezoniere ale prețurilor pot reflecta, în parte, o schimbare a calității (de exemplu, prețurile practicate în timpul soldărilor sau prețurile fructelor și legumelor în afara sezonului). Astfel de modificări ale calității trebuie să fie tratate ca schimbări de volum.

ACHIZIȚII MINUS CEDĂRI DE OBIECTE DE VALOARE (P.53)

3.125. *Definiție:* Obiectele de valoare sunt bunurile nefinanciare care nu sunt primordial utilizate în scopul producției sau al consumului, care în condiții normale nu se deteriorează în timp și care sunt în principal achiziționate și păstrate pentru a servi ca rezerve de valori.

3.126. Obiectele de valoare cuprind următoarele tipuri de bunuri:

- (a) pietrele și metalele prețioase, cum ar fi diamantele, aurul nemonetar, platina, argintul etc.;
- (b) antichitățile și alte obiecte de artă, cum ar fi picturile, sculpturile etc.;
- (c) alte obiecte de valoare, cum ar fi colecțiile sau bijuteriile fabricate din pietre sau metale prețioase.

Aceste tipuri de bunuri sunt înregistrate drept achiziții sau cedări de obiecte de valoare în cazul:

- (a) achiziției sau cedării de aur nemonetar, argint etc. de către băncile (centrale) și alți intermediari financiari;
- (b) achiziției sau cedării de obiecte de valoare de către întreprinderi a căror activitate principală sau secundară nu include producția sau comercializarea acestora; în consecință, aceste achiziții sau cedări nu fac parte din consumul intermediar sau formarea de capital fix ale întreprinderilor în cauză;
- (c) achiziției sau cedării de obiecte de valoare de către gospodăriile populației; în consecință, aceste achiziții nu sunt incluse în cheltuielile pentru consumul final al gospodăriilor populației.

Prin convenție, în SEC se înregistrează ca achiziții sau cedări de obiecte de valoare:

- (a) achizițiile sau cedările de astfel de bunuri de către bijutieri și comercianții de obiecte de artă (definiția generală a obiectelor de valoare impune ca achizițiile de bunuri de acest tip de către bijuterii și comercianții de opere de artă să fie înregistrate ca variație a stocurilor);
- (b) achizițiile sau cedările de astfel de bunuri de către muzee (aplicând definiția generală a obiectelor de valoare, achizițiile acestor bunuri de către muzee trebuie să fie înregistrate ca formare de capital fix).

Prin această convenție se evită reclassificarea frecventă între cele trei tipuri principale ale formării brute de capital, adică între achiziții minus cedarea de obiecte de valoare, formarea brută de capital fix și variația stocurilor (de exemplu, în cazul operațiunilor cu astfel de bunuri între gospodăriile populației și comercianții de obiecte de artă).

3.127. Producția obiectelor de valoare este evaluată la prețurile de bază (a se vedea punctul 3.67. cu privire la producția de opere originale). Toate celelalte achiziții de obiecte de valoare sunt evaluate la prețurile de achiziție achitate, care includ eventualele comisioane ale agenților sau intermediarilor. Ele includ, de asemenea, adaosul comercial, în cazul cumpărării de la comerciant. Cedările de obiecte de valoare sunt evaluate la prețurile percepute de către vânzătorii, după deducerea eventualelor comisioane plătite agenților sau altor intermediari. Făcând abstracție de producția obiectelor de valoare, achizițiile și cedările între sectoarele rezidente se anulează la nivel global, lăsând numai adaosul agenților și comercianților.

IMPORTURILE ȘI EXPORTURILE DE BUNURI ȘI SERVICII (P.6/P.7)

3.128. *Definiție:* Exporturile de bunuri și servicii sunt operațiunile cu bunuri și servicii (vânzări, troc, donații sau transferuri) de la rezidenți către nerezidenți.

3.129. *Definiție:* Importurile de bunuri și servicii sunt operațiunile (cumpărări, troc, donații sau transferuri) prin care nerezidenții furnizează bunuri și servicii rezidenților.

3.130. Exporturile și importurile de bunuri și servicii nu includ:

- (a) schimburile între filiale (unități de comerț), adică:
 - 1. livrările către nerezidenți de către filiale nerezidente ale întreprinderilor rezidente (de exemplu, vânzările efectuate în străinătate de către filiale străine ale întreprinderilor multinaționale deținute/controlate de către rezidenți);
 - 2. livrările către rezidenți de către filialele rezidente ale întreprinderilor nerezidente (de exemplu, vânzările efectuate de către filialele unei întreprinderi multinaționale străine stabilite pe teritoriul economic);
- (b) fluxurile veniturilor primare către sau dinspre restul lumii, cum ar fi remunerarea angajaților, dobânzile și veniturile din investiții directe. Acestea din urmă pot îngloba o componentă neidentificabilă, corespunzătoare furnizării de servicii diverse: pregătirea personalului, servicii de management și utilizarea brevetelor și mărcilor;
- (c) vânzarea sau cumpărarea de active financiare sau de active neproduse (de exemplu, terenuri sau brevete).

3.131. Importurile de bunuri și servicii trebuie să fie împărțite în:

- (a) livrări intracomunitare;
- (b) importuri și exporturi extracomunitare.

Pentru simplificare, livrările intracomunitare, importurile și exporturile extracomunitare vor fi denumite importuri și exporturi.

IMPORTURILE ȘI EXPORTURILE DE BUNURI (P.61/P.71)

3.132. Importurile și exporturile de bunuri au loc atunci când se modifică dreptul de proprietate asupra acestor bunuri între rezidenți și nerezidenți (indiferent dacă acest transfer este sau nu însoțit de circulația fizică a bunurilor peste frontiere).

3.133. Cu toate acestea, schimbarea principiului privind dreptul de proprietate suferă patru excepții care se referă la:

- (a) leasing financiar: transferul de proprietate de la locator la locatar pentru un bun aflat sub contract de leasing; se va înregistra atunci când locatarul intră în posesia bunului (a se vedea anexa II „Leasing, închiriere și închiriere-vânzare de bunuri de folosință îndelungată”);
- (b) livrările între societățile afiliate (sucursale, filiale sau întreprinderi străine): transferul de proprietate are loc de fiecare dată când bunurile sunt schimbate între întreprinderi afiliate;
- (c) bunurile care trec prin etape de prelucrare sau reparații semnificative: aceste bunuri sunt înregistrate atât în exporturi, cât și în importuri, deși nu are loc un transfer de proprietate;
- (d) comerțul internațional de mărfuri („merchanding”): nu se înregistrează nici un export sau import atunci când comercianții sau mijlocitorii de mărfuri cumpără bunurile nerezidenților și le revând altor nerezidenți, pe parcursul aceleiași perioade contabile. Un tratament asemănător se va aplica pentru operațiile de „merchanding” efectuate de către nerezidenți.

3.134. În următoarele cazuri, exportul de bunuri are loc fără ca bunurile să treacă frontiera:

- (a) bunurile produse de către unitățile rezidente care operează în apele internaționale sunt vândute direct nerezidenților din străinătate (petrol, gaze naturale, produse din pește, produse obținute din recuperări marine etc.);
- (b) utilajele de transport sau alte echipamente mobile fără punct de legătură fix: nu este necesar să treacă frontiera țării exportatoare în urma vânzării de către un rezident unui nerezident;
- (c) bunurile sunt pierdute sau distruse după ce a intervenit transferul de proprietate, dar înainte ca bunurile să treacă frontiera țării exportatoare.

Cazuri similare se întâlnesc și la importurile de bunuri.

3.135. Exporturile și importurile de bunuri cuprind operațiunile între rezidenți și nerezidenți cu:

- (a) aur nemonetar, adică aurul care nu este utilizat pentru obiectivele politicii monetare;
- (b) lingouri de argint, diamante și alte pietre și metale prețioase;
- (c) bancnote și monede care nu sunt în circulație și titlurile neemise (evaluate ca bunuri și nu la valoarea nominală);
- (d) energia electrică, gazele și apa;
- (e) efective de animale ce trec frontiera;
- (f) coletele poștale;
- (g) exporturile administrațiilor publice, inclusiv bunurile finanțate prin subvenții și împrumuturi;
- (h) bunurile transferate de la sau în proprietatea unui organism pentru reglarea pieței;
- (i) bunurile livrate de către o întreprindere rezidentă filialelor nerezidente;
- (j) bunurile primite de către o întreprindere rezidentă de la filialele sale nerezidente;
- (k) bunurile de contrabandă;

- (l) alte expedieri neregistrate cum ar fi: cadourile și bunurile a căror valoare nu depășește un anumit prag stabilit;
- (m) bunurile trimise în străinătate pentru a suporta o prelucrare ce implică o schimbare substanțială a stării fizice. Bunurile similare ce suportă același tip de transformare pe teritoriul economic, în contul nerezidenților;
- (n) bunurile de investiții reparate în străinătate atunci când presupun un volum substanțial de activități de recondiționare sau de fabricație. Bunurile similare reparate pe teritoriul economic în contul nerezidenților.

3.136. Exporturile și importurile de bunuri exclud următoarele bunuri, chiar dacă ele pot trece cu toate acestea frontierele naționale:

- (a) bunuri în tranzit;
- (b) bunuri trimise spre sau de către ambasade, baze militare și alte enclave ale unei țări în interiorul frontierelor naționale ale altei țări;
- (c) materiale pentru transport și alte echipamente mobile ce părăsesc țara temporar, fără ca să aibă loc un transfer de proprietate (de exemplu, materialele necesare executării de lucrări de instalații sau de construcții efectuate în străinătate);
- (d) echipamente și alte bunuri trimise în străinătate în scopul efectuării unor transformări minore, întreținere, revizie sau reparații;
- (e) alte bunuri care părăsesc temporar țara și care, în general, sunt retrimise pe parcursul anului în țara de origine fără să fi avut loc transferul de proprietate (de exemplu, bunurile destinate a fi expuse sau a fi utilizate în scopuri recreative, bunuri închiriate chiar și pentru mai mulți ani, reîntoarcerea în țară a bunurilor nevândute);
- (f) bunurile de expediție pierdute sau distruse după trecerea frontierei, dar înainte ca schimbul de proprietate să fi intervenit.

3.137. În principiu, exporturile și importurile de bunuri trebuie înregistrate în momentul transferului de proprietate. În practică, transferul de proprietate este considerat a interveni în momentul în care părțile înregistrează tranzacția în evidențele sau în conturile lor. Acest moment nu coincide neapărat cu diferitele etape ale contractului, și anume:

- (a) data angajamentului (data contractului);
- (b) data de furnizare a bunurilor și serviciilor și contractarea unei creanțe de plată (data transferului);
- (c) data regularizării creanței (data plății).

3.138. Importurile și exporturile de bunuri trebuie evaluate franco frontiera țării exportatoare (FOB). Prețul FOB cuprinde:

- (a) valoarea bunurilor la prețurile de bază;
- (b) plus serviciile de transport și distribuție până la frontieră, inclusiv costurile de încărcare la bordul unui mijloc de transport (dacă este cazul) (a se vedea a doua coloană din partea a doua a tabelului 3.4.);
- (c) plus impozitele minus subvențiile pe bunurile exportate; pentru livrările intra-comunitare, acestea includ TVA și alte impozite pe bunuri plătite în țara exportatoare.

În tabelul resurselor și utilizărilor și în tabelul simetric intrări-ieșiri, importurile de bunuri pentru toate grupele de produse trebuie evaluate în mod diferit, și anume, la prețul CIF la frontiera țării importatoare.

Definiție: Prețul CIF (cost, insurance, freight) este prețul unui bun livrat la frontiera țării importatoare sau prețul unui serviciu furnizat unui rezident înaintea achitării drepturilor sau altor taxe la import sau a adaosurilor comerciale și de transport în țară. ⁽²⁾

3.139. În anumite cazuri, pot fi necesare măsuri de substituție pentru valoarea FOB, de exemplu:

- (a) schimbul de bunuri în natură trebuie evaluat la prețurile de bază care ar fi fost plătite dacă ar fi fost vândute în numerar;

⁽²⁾ Pentru a afla adaosurile respective se consultă a treia coloană din a doua parte a tabelului 3.5.

- (b) operațiunile între întreprinderile afiliate: de regulă, se utilizează prețul de transfer efectiv. Cu toate acestea, dacă acesta se împărțește sensibil de prețul pieței trebuie înlocuit printr-un echivalent estimat al acestuia sau să fie identificat separat, în scopuri analitice;
- (c) bunurile transferate în cadrul unui contract de leasing financiar trebuie evaluate pe baza prețului de achiziție plătit de către persoana care dă cu chirie (și nu de valoarea cumulată a chiriilor);
- (d) importurile de bunuri trebuie estimate plecând de la datele vamale (pentru comerțul extracomunitar) sau de la informațiile sistemului Intrastat (pentru schimburile intracomunitare). Aceste două surse de date nu aplică evaluarea FOB, dar recurg la valorile CIF, atât la frontierele comunitare cât și la cele naționale. Deoarece valorile FOB sunt utilizate numai la cel mai agregat nivel, iar valoarea CIF la nivel de grupe de produse, aceste modificări trebuie aplicate numai la acest nivel, adică la acela al ajustării CIF/FOB;
- (e) exporturile și importurile de bunuri care trebuie estimate pe baza datelor din anchete sau a diferitelor tipuri de informații ad-hoc. În astfel de cazuri, nu este în general posibil să se obțină decât o singură valoare totală a vânzărilor repartizate pe produse. În consecință, estimările se vor baza pe prețul de achiziție și nu pe valorile FOB.

IMPORTURILE ȘI EXPORTURILE DE SERVICII (P.62/P.72)

- 3.140. *Definiție:* Exporturile de servicii cuprind toate serviciile furnizate de către rezidenți nerezidenților.
- 3.141. *Definiție:* Importurile de servicii cuprind toate serviciile furnizate de către nerezidenți rezidenților.
- 3.142. Exporturile de servicii cuprind următoarele cazuri limită:
 - (a) transportul bunurilor exportate efectuat de către un transportator rezident, plecând de la frontiera țării exportatoare (cazurile 2 și 3 din tabelul 3.4);
 - (b) transportul bunurilor importate efectuat de către un transportator rezident:
 - 1. până la frontiera țării exportatoare, atunci când bunurile sunt evaluate FOB, pentru a anula valoarea serviciilor de transport incluse în valoarea FOB (cazul 3 din tabelul 3.5);
 - 2. până la frontiera țării importatoare, atunci când bunurile sunt evaluate CIF, pentru a anula valoarea serviciilor de transport incluse în valoarea CIF (cazurile 3 și 2 CIF din tabelul 3.5);
 - (c) transporturile de bunuri efectuate de rezidenți în contul nerezidenților, care nu dau naștere unor importuri sau exporturi de bunuri (de exemplu, transportul de bunuri care nu părăsesc țara ca exporturi);
 - (d) transporturile naționale și internaționale de pasageri în contul nerezidenților, efectuate de transportatori rezidenți;
 - (e) transformările și reparațiile minore efectuate în contul nerezidenților;
 - (f) activitățile de construcții realizate în străinătate, atunci când unitatea instalată acolo nu este tratată ca o cvasi-societate. Este cazul proiectelor de construcții a căror durată este mai mică de un an și a căror producție nu constituie o formare brută de capital fix (a se vedea punctul 2.09. și, în special, nota 4.);
 - (g) instalarea echipamentelor în străinătate, în cadrul proiectelor având prin natura lor o durată limitată;
 - (h) serviciile financiare, în valoarea comisioanelor și taxelor explicit facturate;
 - (i) serviciile de asigurare în valoarea serviciilor prestate;
 - (j) cheltuielile turiștilor și ale oamenilor de afaceri nerezidenți (clasificate prin convenție, ca servicii; cu toate acestea, pentru nevoile tabelului resurse-utilizări și ale tabelului simetric intrări-ieșiri, poate fi utilă folosirea unei defalcări globale pe produse);
 - (k) cheltuielile efectuate de nerezidenți pentru serviciile de sănătate și învățământ, furnizate de rezidenți; sunt incluse serviciile furnizate atât pe teritoriul țării, cât și în străinătate;
 - (l) serviciile caselor de vacanță ocupate de proprietarii lor nerezidenți (a se vedea punctul 3.64.);
 - (m) redevențele și drepturile percepute în schimbul autorizației de utilizare a activelor necorporale nefinanciare neproduse și a

drepturilor de proprietate (brevete, dreptul de autor, mărci depuse, procedee industriale, scutiri de taxe) sau de folosire a produselor originale sau a prototipurilor produse (manuscrite, picturi etc.) în cadrul acordurilor de licență.

3.143. Pentru importurile de servicii, majoritatea cazurilor limită sunt aceleași cu cele ale exporturilor de servicii; de aceea, nu sunt necesare decât unele clarificări specifice importurilor de servicii.

3.144. Importurile de servicii de transport cuprind următoarele cazuri limită:

(a) transportul bunurilor exportate efectuat de un transportator nerezident până la frontiera țării exportatoare, pentru anularea valorii serviciului de transport cuprinsă în valoarea FOB a bunurilor exportate (cazul 4 din tabelul 3.4);

(b) transportul bunurilor importate efectuat de un transportator nerezident

1. plecând de la frontiera țării exportatoare, în calitate de servicii de transport distincte, atunci când bunurile importate sunt evaluate FOB (cazurile 4 și 5 FOB din tabelul 3.5);

2. plecând de la frontiera țării importatoare, în calitate de servicii de transport distincte, atunci când bunurile importate sunt evaluate CIF (în acest caz, valoarea serviciului de transport între frontierele țării exportatoare și importatoare este deja inclusă în valoarea CIF a bunurilor) (cazul 4 din tabelul 3.5);

(c) transporturile de bunuri efectuate de către nerezidenți în contul rezidenților, care nu dau naștere unor importuri sau exporturi (de exemplu, transportul de bunuri în tranzit sau transportul în afara teritoriului național);

(d) transporturile naționale și internaționale de pasageri în contul rezidenților efectuate de către transportatori nerezidenți.

Importurile de servicii de transport nu includ transporturile bunurilor exportate efectuate de transportatorii nerezidenți după ce acestea au trecut frontiera țării exportatoare (cazurile 5 și 6 din tabelul 3.4). Exporturile de bunuri fiind evaluate FOB, toate serviciile de transport de acest fel sunt deci considerate ca operațiuni ce au loc între nerezidenți, adică între transportatori nerezidenți și importatori nerezidenți. Acest principiu se aplică chiar și atunci când serviciile de transport sunt plătite de către exportator, în virtutea unui contract de export CIF.

3.145. Importurile prin cumpărări directe efectuate în străinătate de către rezidenți acoperă toate cumpărările de bunuri și servicii efectuate de către rezidenții ce călătoresc în străinătate în interes profesional sau particular. Din acest punct de vedere, se disting două categorii diferite:

(a) cheltuielile efectuate de oamenii de afaceri, care fac parte din consumul intermediar;

(b) cheltuielile efectuate de alți călători care se deplasează în interes particular, care fac parte din cheltuielile pentru consum final al gospodăriilor populației.

3.146. Exporturile și importurile de servicii se înregistrează la momentul efectuării lor care, în general, coincide cu momentul în care sunt produse. Exporturile de servicii trebuie să fie evaluate la preț de bază și importurile la preț de achiziție.

Tabelul 3.4 Modul de tratare a transportului de bunuri exportate

Explicații privind modul de citire a tabelului: prima parte a tabelului prezintă cele șase posibilități de transport, după cum transportatorul este rezident sau nu, după cum transportul are loc dintr-un anumit loc din interiorul țării exportatoare și până la frontiera ei, de la frontiera țării exportatoare până la frontiera țării importatoare sau de la frontiera țării importatorului până la un loc oarecare în țara acestuia. Partea a doua a tabelului prezintă, pentru fiecare dintre cele șase posibilități, dacă operația respectivă trebuie înregistrată ca un export de bunuri, un export de servicii, un import de bunuri sau un import de servicii.

Teritoriul țării	Teritoriul de tranzit	Teritoriul țării importatoare
1. transportator rezident ⇒	2. transportator rezident ⇒	3. transportator rezident ⇒
4. transportator nerezident ⇒	5. transportator nerezident ⇒	6. transportator nerezident ⇒

	Exporturi de bunuri	Exporturi de servicii	Importuri de bunuri (CIF/FOB)	Importuri de servicii
1	X	—	—	—
2	—	X	—	—
3	—	X	—	—
4	X	—	—	X
5	—	—	—	—
6	—	—	—	—

Tabelul 3.5 Modul de tratare a transportului de bunuri importate

Explicații privind modul de citire a tabelului: prima parte a tabelului arată că există șase posibilități de transport, în funcție de transportator (dacă este rezident sau nu) și de locul unde se desfășoară transportul (dintr-un loc determinat din cadrul teritoriului național până la frontiera națională, de la frontiera națională până la frontiera țării importatoare sau de la frontiera țării importatoare până într-un loc oarecare în interiorul țării importatoare). Partea a doua a tabelului prezintă, pentru fiecare dintre cele șase posibilități, dacă operația trebuie înregistrată ca un import de bunuri, un import de servicii, un export de bunuri sau un export de servicii. În anumite cazuri (cazul 2 și 5), înregistrarea va depinde de principiul evaluării aplicat bunurilor importate.

Teritoriul țării	Teritoriul de tranzit	Teritoriul țării exportatoare
1. transportator rezident ⇐	2. transportator rezident ⇐	3. transportator rezident ⇐
4. transportator nerezident ⇐	5. transportator nerezident ⇐	6. transportator nerezident ⇐

	Evaluarea bunurilor importate	Importuri de bunuri	Importuri de servicii	Exporturi de bunuri	Exporturi de servicii
1	CIF/FOB	—	—	—	—
2	FOB	—	—	—	—
	CIF	x	—	—	x
3	CIF/FOB	x	—	—	x
4	CIF/FOB	—	x	—	—
5	FOB	—	x	—	—
	CIF	x	—	—	—
6	CIF/FO	x	—	—	—

De notat că trecerea de la evaluarea CIF la evaluarea FOB a bunurilor importate cuprinde:

- (a) ajustarea CIF/FOB, adică de la 2 CIF la 2 FOB (care are ca efect reducerea totalului importurilor și exporturilor);
- (b) reclasificarea CIF/FOB, adică de la 5 CIF la 5 FOB (care nu modifică totalul importurilor și exporturilor).

OPERAȚIUNI CU BUNURI EXISTENTE

3.147. *Definiție:* Bunuri existente sunt bunurile (altele decât stocurile) care au deja un utilizator.

3.148. Bunurile existente cuprind:

- (a) clădirile și alte bunuri de capital fix existente care sunt vândute de către unitățile producătoare altor unități;

1. pentru a fi refolosite ca atare;
 2. pentru a fi demolate; produsele obținute servesc, în general, ca materii prime (de exemplu, fier vechi) pentru producerea de bunuri noi (de exemplu, oțel);
- (b) obiectele de valoare care sunt vândute de către o unitate altei unități;
- (c) bunurile de folosință îndelungată existente, care sunt vândute de către gospodăriile populației sau autoritățile militare altor unități:
1. pentru a fi refolosite ca atare;
 2. pentru a fi distruse și transformate în materiale de demolare;
- (d) bunurile consumabile existente (de exemplu, hârtii vechi, haine vechi, zdrențe, sticlă uzată) care sunt vândute de către unități fie pentru a fi reutilizate, fie pentru a fi transformate în materii prime care vor servi la fabricarea unor bunuri noi (bunuri reciclate).
- 3.149. Transferul de bunuri existente este înregistrat ca o cheltuială (achiziție) negativă pentru vânzător și ca o cheltuială (achiziție) pozitivă pentru cumpărător.
- 3.150. Rezultă că:
- (a) atunci când vânzarea unui activ fix sau a unui obiect de valoare existent are loc între doi producători rezidenți, valorile pozitive și negative înregistrate pentru formarea brută de capital fix se anulează la nivelul întregii economii, cu excepția costurilor asociate transferului de proprietate;
 - (b) atunci când un bun imobil existent (de exemplu o clădire) este vândut unui nerezident, se consideră, prin convenție, că acesta cumpără un activ financiar corespunzător capitalului unei unități rezidente fictive. Unitatea rezidentă fictivă poate cumpăra activul fix respectiv. În consecință, vânzarea și cumpărarea activului fix se face între rezidenți;
 - (c) când un bun mobil existent (de exemplu, o navă sau un avion) este exportat, nu este înregistrată nici o formare brută de capital fix pozitivă, și nici contrapartida formării brute de capital fix negativă ce s-ar imputa vânzătorului;
 - (d) anumite bunuri de folosință îndelungată, cum ar fi vehiculele, se pot clasifica în active fixe sau în bunuri de consum durabile, în funcție de calitatea proprietarilor și de modul de utilizare rezervat acestora. În consecință, când proprietatea unui astfel de bun este transferată de la o întreprindere la o gospodărie a populației pentru consumul ei final, întreprinderea înregistrează o formare brută de capital fix negativă, iar gospodăria populației o cheltuială pentru consum pozitivă. Un caz mai rar întâlnit, când proprietatea unui astfel de bun este transferată de la o gospodărie a populației la o întreprindere, gospodăria populației va înregistra o cheltuială pentru consum final negativă, iar întreprinderea o formare brută de capital fix pozitivă;
 - (e) operațiunile cu obiecte de valoare existente se vor înregistra ca achiziționare de obiect de valoare (formare brută de capital pozitivă) de către cumpărător și cedarea unui obiect de valoare (formare brută de capital negativă) de către vânzător. Dacă tranzacția are loc cu restul lumii, se va contabiliza ca un import sau un export de bunuri (a se vedea punctul 3.135.). Vânzarea unui obiect de valoare de către o gospodărie a populației nu trebuie să fie contabilizată ca o cheltuială pentru consum final negativă;
 - (f) atunci când bunurile militare de folosință îndelungată existente sunt vândute în străinătate de către administrația publică, sectorul administrației publice trebuie să înregistreze un export de bunuri și un consum intermediar (și final) negativ.
- 3.151. În ceea ce privește costurile legate de vânzare, care sunt suportate de vechiul proprietar (costurile asociate transferului de proprietate), ele trebuie să se înregistreze ca pierderi din deținere. O intrare similară trebuie să se efectueze pentru partea de costuri de achiziții inițiale care nu au fost amortizate cu titlu de consum de capital fix.
- 3.152. Operațiunile cu bunuri existente trebuie înregistrate la momentul transferului de proprietate. Principiile de evaluare sunt cele stabilite pentru tipul sau tipurile respectiv (respective) de operațiuni pe produse.

CAPITOLUL 4

OPERAȚIUNI DISTRIBUTIVE

4.01. *Definiție:* Operațiunile distributive reprezintă operațiunile prin care valoarea adăugată generată de producție este distribuită între mâna de lucru, capital și administrația publică, precum și operațiunile care implică redistribuirea venitului și averii.

Sistemul face deosebirea între transferurile curente și transferurile de capital, acestea din urmă menite să participe mai mult la redistribuirea economiilor sau averii decât a venitului.

REMUNERAREA ANGAJAȚILOR (D.1)

4.02. *Definiție:* Remunerarea angajaților (D.1) reprezintă remunerația totală, în bani sau în natură, pe care un angajator o plătește unui salariat pentru a compensa munca prestată de acesta din urmă în timpul perioadei contabile.

Remunerarea angajaților este defalcată în:

(a) salarii (D.11):

- salarii în numerar;
- salarii în natură;

(b) contribuții sociale plătite de angajatori (D.12):

- contribuții sociale efective suportate de angajatori (D.121);
- contribuții sociale suportate de angajatori (D.122).

SALARII (D.11)

Salarii în numerar

4.03. Salariile în numerar includ contribuțiile sociale, impozitele pe venit etc. plătite de salariat, chiar dacă în fapt sunt reținute de angajator și vărsate direct administrațiilor securității sociale, autorităților fiscale și altora, în numele salariatului.

Salariile în numerar cuprind următoarele tipuri de remunerații:

- (a) salarii de bază care se plătesc la intervale regulate;
- (b) majorări pentru ore suplimentare, muncă de noapte sau la sfârșitul săptămânii, munci penibile sau periculoase;
- (c) indemnizații pentru viață scumpă, de reședință și de expatriere;
- (d) prime acordate pe baza productivității sau profiturilor, gratificații de Crăciun și de sfârșit de an, cu excepția beneficiilor sociale ale salariatului [a se vedea punctul 4.07. litera (c)], plata pentru „a 13-a lună până la a 14-a lună” (plata anuală suplimentară);
- (e) alocații de transport către și de la locul de muncă, cu excepția indemnizațiilor sau rambursărilor pentru cheltuieli de călătorie, de izolare, de mutare cu locuința și de reprezentare, suportate de angajați în exercițiul funcției lor [a se vedea punctul 4.07. litera (a)];
- (f) remunerații pentru zile de sărbătoare nelucrătoare și zile de concediu plătit;
- (g) comisioane, bacșișuri, onorarii plătite angajaților;
- (h) prime și alte plăți excepționale legate de rezultatele globale ale întreprinderii vărsate în cadrul sistemului de cointerese;
- (i) vărsăminte alocate de angajatori angajaților în sistemele de economii;
- (j) plăți excepționale efectuate către angajații care părăsesc întreprinderea, atunci când aceste vărsăminte nu rezultă din aplicarea unei convenții colective;
- (k) indemnizații de locuință plătite în numerar angajaților de către angajatori.

Salarii și indemnizații în natură

4.04. *Definiție:* Salariile în natură reprezintă bunurile, serviciile sau alte avantaje furnizate gratuit sau la preț redus de către angajatori, care pot fi utilizate oricând și oricum se dorește pentru satisfacerea nevoilor lor sau ale celorlalți membri ai

gospodăriei. Aceste bunuri, servicii sau alte avantaje nu sunt necesare procesului de producție. Ele constituie un venit suplimentar pentru angajați: aceștia ar fi trebuit să plătească prețul pieței dacă ar fi dorit să le achiziționeze ei înșiși.

4.05. Cele mai des întâlnite sunt:

- (a) hrana și băuturile, inclusiv cele consumate în deplasări de afaceri (pentru că ele ar fi fost oricum consumate), cu excepția celor primite datorită condițiilor de muncă excepționale. Trebuie să fie incluse în salariile în natură, de asemenea, reducerile de preț în cantinele gratuite sau subvenționate sau obținute prin acordarea de bonuri de masă;
- (b) serviciile locative sau de găzduire pentru sine sau cumpărate, care pot fi utilizate de toți membrii gospodăriei salariatului;
- (c) uniforme sau alte haine speciale, pe care salariatul le poate purta frecvent la muncă, dar și acasă;
- (d) serviciile cu vehicule sau alte bunuri de folosință îndelungată furnizate pentru uzul personal al salariatului;
- (e) bunurile și serviciile produse în întreprindere și oferite gratuit de către angajator personalului său, cum ar fi transport pentru angajații din companiile de căi ferate sau de aviație, cărbune furnizat gratuit minerilor sau hrană gratuită pentru muncitorii agricoli;
- (f) echipamentele sportive sau recreative și locuințele de vacanță furnizate angajaților și familiilor lor;
- (g) transportul de la domiciliu către locul de muncă, cu excepția celui organizat în timpul lucrului; facilitățile de parcare;
- (h) creșele pentru copiii angajaților;
- (i) vărsămintele efectuate de către angajator comitetelor de întreprindere sau organelor similare;
- (j) acțiunile gratuite distribuite angajaților;
- (k) remunerarea în natură poate include și valoarea bonificațiilor la dobânzi aprobate de angajatori angajaților, atunci când le acordă acestora împrumuturi cu dobândă redusă sau nulă. Valoarea acestui avantaj poate fi estimată calculând diferența dintre suma totală a dobânzilor pe care salariatul ar fi trebuit în mod normal să o plătească dacă s-ar fi aplicat rata uzuală a dobânzii ipotecare (în cazul achiziționării unor locuințe) sau a împrumuturilor pentru consum (în cazul cumpărării altor bunuri și servicii) și suma totală a dobânzilor pe care le-a plătit efectiv. Dobânda imputată salariatului se înregistrează, în contrapartidă, în contul de distribuire primară a venitului angajatorului.

4.06. Bunurile, serviciile sau alte avantaje trebuie evaluate la prețurile de achiziție (adică la prețurile efectiv plătite) sau la prețurile de bază, dacă ele sunt cumpărate sau produse de angajator.

Valoarea totală a salariilor în natură corespunde prețurilor de achiziție/prețurilor de bază ale bunurilor, serviciilor sau altor avantaje, atunci când acestea sunt furnizate gratuit, sau corespunde diferenței dintre prețurile de achiziție/prețurile de bază și sumele totale plătite de angajați, atunci când ele sunt furnizate la preț redus.

4.07. Salariile nu includ:

- (a) cheltuielile angajatorilor atât în beneficiul propriu, cât și al angajaților pentru că sunt necesare pentru procesul de producție:
 1. indemnizațiile sau rambursările pentru cheltuieli de călătorie, de izolare, de mutare și de reprezentare a angajaților în exercițiul funcțiunii lor;
 2. cheltuielile destinate amenajării locurilor de muncă, pentru examene medicale impuse de natura muncii sau furnizarea de haine de lucru purtate exclusiv sau în principal la locul de muncă;

3. serviciile pentru cazarea la locul de muncă, de genul celor care nu pot fi utilizate de familiile angajaților: barăci de șantier, dormitoare comune, barăci militare etc.;
4. băuturile sau alimentele speciale impuse de condițiile de muncă excepționale;
5. indemnizațiile plătite angajaților pentru cumpărarea de instrumente, echipamente sau îmbrăcăminte specială, necesare activității lor profesionale și pe care ei le rezervă exclusiv sau în principal acestei întrebuințări, sau partea de salarii și indemnizații pe care, în temeiul contractului de muncă, angajații sunt obligați să le aloce acestui tip de cumpărături.

Cheltuielile cu bunuri și servicii pe care un angajator este obligat să le furnizeze angajaților pentru ca aceștia să poată cumpăra bunuri și servicii de care angajații săi au nevoie pentru a-și desfășura activitatea fac parte din consumul intermediar al angajatorului;

- (b) totalul salariilor pe care angajatorii continuă să le plătească temporar angajaților în caz de boală, maternitate, accident de muncă, invaliditate, concediere și situații similare. Aceste vărsăminte sunt considerate contribuții de asigurare socială directe suportate de angajatori (D.623) și figurează cu aceeași sumă în contribuțiile sociale imputate (D.122);
- (c) alte contribuții de asigurare socială suportate de angajatori, sub formă de alocații pentru copii, indemnizații pentru soț/soție, indemnizații de familie, alocații pentru studii sau orice altă alocație sau indemnizație pentru persoanele aflate în întreținere, precum și sub formă de servicii medicale gratuite (altele decât cele impuse de natura muncii) furnizate gratuit angajaților și familiilor lor;
- (d) orice rețineri din salarii suportate de angajator, de exemplu, impozitele pe salarii. Aceste impozite sunt considerate ca fiind alte impozite pe producție.

CONTRIBUȚII SOCIALE SUPTATE DE ANGAJATORI (D.12)

- 4.08. O sumă egală cu valoarea contribuțiilor sociale suportate de angajatori pentru a asigura pentru angajații lor dreptul la beneficiile sociale trebuie să fie înregistrată ca remunerare a angajaților. Contribuțiile sociale suportate de angajatori pot să fie efective sau imputate.

Contribuții sociale efective suportate de angajatori (D.121)

- 4.09. *Definiție:* Contribuțiile sociale efective suportate de angajatori (D.121) cuprind plățile efectuate de angajatori în beneficiul angajaților lor către organismele de asigurare (fondurile de securitate socială și sistemele private cu constituire de rezerve). Aceste plăți se referă la contribuțiile legale, convenționale contractuale și benevole cu titlu de asigurare a riscurilor și nevoilor sociale [a se vedea punctul 4.92. litera (a)].

Deși vărsate direct de angajatori la organismele de asigurare, aceste contribuții sunt considerate ca un element de plată al angajaților, pe care aceștia din urmă le varsă apoi organismelor de asigurare.

Contribuții sociale suportate de angajatori (D.122)

- 4.10. *Definiție:* Contribuțiile sociale suportate de angajatori (D.122) reprezintă contravaloarea contribuțiilor reprezentând beneficiile sociale (eventual, minus contribuțiile sociale suportate de angajați) plătite direct de angajatori angajaților lor sau foștilor angajați și altora care au acest drept ⁽¹⁾ fără să fi recurs în acest scop la o societate de asigurări sau la un fond de pensii autonom și fără constituirea unui fond specific sau a unei rezerve distincte în acest scop.

Faptul că anumite contribuții sociale sunt plătite direct de angajatori și nu prin intermediul fondurilor de asigurare socială sau al altor organisme de asigurare nu denaturează cu nimic caracterul lor de contribuții de asigurare socială. Cu toate acestea, întrucât costul acestor contribuții constituie o parte din costurile muncii plătite de angajatori, ar trebui să fie incluse, de asemenea, în remunerarea angajaților.

- 4.11. În conturile sectoarelor, costurile reprezentând contribuțiile sociale directe apar prima dată la utilizări la crearea contului de venituri, ca o componentă a remunerării angajaților, și a doua oară la utilizări în contul de distribuire secundară a contului de venituri, drept contribuție de asigurare socială. Pentru a echilibra acest ultim cont, se presupune că gospodăriile angajaților restituie

⁽¹⁾ Contribuțiile sociale suportate de angajatori includ o sumă egală ca valoare cu salariile pe care angajatorii continuă temporar să le plătească în caz de boală, maternitate, accident de muncă, invaliditate, concediere ș.a.m.d. a angajaților, în cazul în care sumele respective pot fi menționate separat.

sectoarelor contribuțiile sociale suportate de angajatori, împreună cu contribuțiile sociale suportate de angajați, care finanțează contribuțiile sociale directe, pe care aceiași angajatori le furnizează. Acest circuit fictiv este similar celui al contribuțiilor sociale efective suportate de angajatori, care trec prin conturile gospodăriilor populației și care sunt considerate a fi vărsate apoi de aceștia organismelor de asigurare.

În ceea ce privește evaluarea contribuțiilor sociale suportate de angajatori, a căror sumă totală nu coincide întotdeauna cu cea a contribuțiilor sociale directe, se va face referire la rubrica D. 612.

4.12. Momentul înregistrării remunerării angajaților:

- (a) salariile (D.11) sunt înregistrate în perioada în care se efectuează munca respectivă. Cu toate acestea, primele ad hoc și alte plăți excepționale, a 13-a lună etc., sunt înregistrate în momentul în care trebuie plătite;
- (b) contribuțiile sociale efective suportate de angajatori (D.121) sunt înregistrate în perioada în care se efectuează munca;
- (c) contribuțiile sociale suportate de angajatori (D.122):
 - 1. cele care reprezintă contravaloarea contribuțiilor sociale directe obligatorii se înregistrează în perioada în care este efectuată munca;
 - 2. cele care reprezintă contravaloarea contribuțiilor sociale directe voluntare se înregistrează în momentul în care se plătesc aceste contribuții.

4.13. Remunerarea angajaților poate consta din:

- (a) remunerarea angajaților rezidenți de către angajatori rezidenți;
- (b) remunerarea angajaților rezidenți de către angajatori nerezidenți;
- (c) remunerarea angajaților nerezidenți de către angajatori rezidenți.

SEC înregistrează aceste elemente diferite în modul următor:

- 1. remunerarea angajaților rezidenți și nerezidenți de către angajatori rezidenți grupează posturile (a) și (c) și figurează la utilizări la crearea contului de venituri al sectoarelor și ramurilor de activitate din care fac parte angajatorii;
- 2. remunerarea angajaților rezidenți de către angajatori rezidenți și nerezidenți grupează posturile (a) și (b) și figurează la resurse în contul de venituri primare ale gospodăriilor populației;
- 3. postul (b), remunerarea angajaților rezidenți de către angajatori nerezidenți figurează între utilizări în contul extern de venituri primare și transferuri curente;
- 4. postul (c), remunerarea angajaților nerezidenți de către angajatori rezidenți figurează la resurse în contul extern de venituri primare și transferuri curente.

IMPOZITE PE PRODUCȚIE ȘI IMPORTURI (D.2)

4.14. *Definiție:* Impozitele pe producție și importuri (D.2) sunt vărsăminte obligatorii fără contrapartidă, în numerar sau în natură, prelevate de administrațiile publice sau de instituțiile Uniunii Europene, în funcție de producția și importul de bunuri și de servicii, ocuparea forței de muncă, dreptul de proprietate sau de utilizare a terenurilor, clădirilor sau altor active utilizate în producție. Aceste impozite sunt datorate independent de realizarea beneficiilor de exploatare.

4.15. Impozitele pe producție și importuri se descompun în:

- (a) impozite pe produse (D.21):
 - 1. taxe de tip TVA (D.211);
 - 2. impozite pe importuri și drepturi de import, exclusiv TVA (D.212):
 - impozite pe importuri (D.2121);
 - impozite pe importuri, exclusiv TVA și drepturile de import (D.2122);

3. impozite pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri (D.214).

(b) alte impozite pe producție (D.29).

IMPOZITE PE PRODUSE (D.21)

4.16. *Definiție:* Impozitele pe produse (D.21) sunt impozite datorate per unitate de bun sau de serviciu produs sau tranzacționat. Impozitul poate fi o sumă anume per unitate sau cantitate de bun sau de serviciu sau poate fi calculat *ad valorem* ca procent determinat din prețul unitar sau din valoarea bunurilor și serviciilor produse sau tranzacționate. Ca principiu general, impozitul aferent unui produs trebuie inclus în impozitele pe produse, exceptând cazul în care este inclus în altă rubrică în mod specific, indiferent de unitatea instituțională care îl achită.

Taxe de tip TVA (D.211)

4.17. *Definiție:* Taxa de tip TVA (D.211) este un impozit pe bunuri și servicii colectat, în etape, de întreprinderi și integral suportate în ultima etapă, de ultimul cumpărător.

Taxele de tip TVA — denumite simplu în continuare „TVA” — cuprind taxa pe valoarea adăugată percepută de sectorul administrației publice pentru produsele fabricate în țară sau importate, precum și, dacă e cazul, alte taxe deductibile aplicate în baza unor modalități similare celor în vigoare pentru TVA.

Producătorii sunt obligați să plătească numai diferența dintre TVA aferent vânzărilor și TVA aferent cumpărărilor destinate propriului consum intermediar sau formării brute de capital fix.

TVA este înregistrată la o valoare netă, în sensul că:

(a) producția de bunuri și servicii, precum și importurile, sunt evaluate exceptând TVA facturată;

(b) cumpărăriile de bunuri și servicii sunt înregistrate cu includerea TVA nedeductibilă. TVA este înregistrată ca și când ar fi suportată de cumpărători — și nu de vânzători — și chiar numai de cumpărătorii care nu au posibilitatea să o deducă. Din această cauză, cvasi-totalitatea TVA este înregistrată în sistem ca și când ea ar afecta utilizările finale, în principal consumul gospodăriilor. Se poate cu toate acestea întâmpla ca întreprinderile să achite de asemenea TVA. Este cazul acelor care exercită activități exonerate (și care nu pot deci să deducă TVA din vânzările lor).

La nivelul întregii economii, TVA este egală cu diferența dintre totalul TVA facturată și totalul TVA deductibilă.

Impozite pe importuri și drepturi de import, exclusiv TVA (D.212)

4.18. *Definiție:* Impozitele pe importuri și drepturile de import, exclusiv TVA (D.212), sunt formate din plățile obligatorii prelevate de administrațiile publice sau de instituțiile Uniunii Europene în legătură cu bunurile importate, exclusiv TVA, pentru a le pune în liberă circulație pe teritoriul economic, și cu serviciile furnizate unităților rezidente de către unități nerezidente.

Aceste plăți includ:

(a) drepturi de import (D.2121): acestea sunt drepturi vamale și alte prelevări asupra importurilor plătibile în funcție de tarifele vamale pentru bunurile de un anumit tip atunci când ele pătrund pe teritoriul economic al țării în care se utilizează;

(b) impozite pe importuri, exclusiv TVA și drepturile de import (D.2122).

Sunt incluse în acest titlu:

1. prelevările asupra produselor agricole importate;

2. sumele monetare compensatorii prelevate la import;

3. drepturile de accize și taxele speciale asupra anumitor produse importate, numai dacă aceste drepturi și taxe asupra unor produse similare ale pieții interne sunt plătite de ramura producătoare;

4. impozitele generale pe vânzări care privesc bunurile și serviciile importate;

5. impozitele pe servicii specifice furnizate de întreprinderi nerezidente către unitățile rezidente pe teritoriul economic;
6. beneficiile întreprinderilor publice care exercită un monopol pe importul anumitor bunuri și servicii, care sunt transferate statului.

Valoare netă a impozitelor și drepturilor, exclusiv TVA, se calculează prin deducerea subvențiilor la import (D.311) din drepturile și impozitele asupra importurilor, exclusiv TVA (D.212).

Impozite pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri (D.214)

- 4.19. *Definiție:* Impozitele pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri (D.214), sunt impozite pe bunuri și servicii produse, care sunt datorate ca efect al producției, exportului, vânzării, transferului, leasingului sau livrării de bunuri și servicii sau ca rezultat al utilizării acestora în scopul consumului final pentru sine sau formării de capital pentru sine.
- 4.20. Acest titlu include, în special:
- (a) drepturile de accize și impozitele de consum (altele decât cele care sunt incluse în impozitele și drepturile pe import);
 - (b) taxe de timbru pe vânzarea de produse specifice, cum ar fi băuturi alcoolice sau tutun etc. și pe emisiunea de documente oficiale sau de securi;
 - (c) impozitele pe operațiunile mobiliare și imobiliare care se achită în momentul cumpărării sau vânzării activelor financiare și nefinanciare, inclusiv a devizelor. Aceste impozite sunt datorate în momentul schimbării dreptului de proprietate asupra terenurilor sau altor active, cu excepția celor care rezultă din transferurile de capital (în principal moșteniri și donații). Ele sunt tratate ca impozite pe servicii de intermediere;
 - (d) taxele de înmatriculare a vehiculelor;
 - (e) taxele pentru spectacole și divertisment;
 - (f) taxele pentru loterie, jocuri de noroc și pariuri, altele decât cele care privesc câștigurile realizate;
 - (g) taxele aferente primelor de asigurare;
 - (h) alte taxe pentru servicii specifice: hoteluri și restaurante, locuință, transporturi, comunicații, publicitate;
 - (i) impozite generale pe vânzări sau pe cifra de afaceri (exclusiv TVA): acestea includ taxe asupra vânzărilor producătorilor și comercianților cu ridicata și cu amănuntul, taxe pe cumpărări, impozite pe cifra de afaceri;
 - (j) beneficiile monopolurilor fiscale transferate statului, cu excepția celor care exercită un monopol asupra importurilor unor bunuri sau servicii (incluse în D.2122). Prin monopol fiscal trebuie să se înțeleagă o întreprindere publică care dispune de un monopol legal asupra producției sau distribuției unui tip specific de bun sau de serviciu, în scopul de a colecta încasările publice și nu de a participa la o politică economică sau socială determinată. Atunci când unei întreprinderi publice i se garantează o putere de monopol în cadrul politicii economice și sociale în baza naturii unui bun, unui serviciu sau unei tehnologii de producție (utilități publice, oficii poștale și de telecomunicații, căi ferate etc.), acest monopol nu va trebui să fie considerat ca fiscal. Ca regulă generală, monopolurile fiscale produc bunuri sau servicii care în alte țări sunt supuse unor taxe mari; ele tind deci să se limiteze la producția anumitor bunuri de consum (băuturi alcoolice, tutun, chibrituri etc.) sau a carburanților;
 - (k) drepturile la export și sumele monetare compensatorii prelevate la export.
- 4.21. Prin deducerea din impozitele pe produse (D.21) a subvențiilor pe produse (D.31), se obțin impozitele nete pe produse.

ALTE IMPOZITE PE PRODUCȚIE (D.29)

- 4.22. *Definiție:* Alte impozite pe producție (D.29) cuprind toate impozitele pe care întreprinderile le suportă ca urmare a activităților lor de producție, independent de cantitatea sau de valoarea bunurilor și serviciilor produse sau vândute.
- Ele pot fi impozite pe terenuri, pe active fixe, pe forța de muncă ocupată sau pe anumite activități sau operațiuni.

4.23. Alte impozite pe producție (D.29) cuprind în special:

- (a) impozitele pe proprietate sau pe utilizarea de terenuri, clădiri sau alte structuri folosite de întreprinderi (inclusiv proprietarii-ocupanți de locuințe) în scopul realizării producției;
- (b) impozitele pe utilizarea activelor fixe (vehicule, mașini, echipamente) aflate în proprietate sau închiriate de întreprinderi, în scopul realizării producției;
- (c) impozitele pe valoarea totală a salariilor;
- (d) impozitele pe operațiunile internaționale (călătorii și trimiteri de fonduri în străinătate, operațiuni similare cu nerezidenți) în cadrul activităților productive;
- (e) impozitele plătite de întreprinderi pentru a obține autorizațiile de exercitare a activităților comerciale sau profesionale, cu condiția ca acordarea acestor autorizații să fie subordonată exclusiv plății sumelor datorate. Cu toate acestea, dacă pentru acordarea unei autorizații de acest tip, o administrație publică este obligată să verifice conformitatea sau securitatea localurilor industriale, fiabilitatea sau securitatea echipamentelor, competența profesională a personalului ocupat sau calitatea și conformitatea cu normele a bunurilor sau serviciilor produse, suma plătită trebuie să fie considerată ca o cumpărare de servicii, cu excepția cazului în care suma plătită pentru autorizație depășește cu mult costul verificării efectuate de administrația publică respectivă;
- (f) impozitele pe emisiile poluante care rezultă din activitatea de producție. Acestea sunt impozite care privesc emisia sau evacuarea în mediul înconjurător a gazelor și lichidelor toxice sau altor substanțe poluante. Ele nu cuprind sumele vărsate pentru colectarea și eliminarea de către autoritățile publice a deșeurilor sau substanțelor toxice, care constituie cheltuieli de consum intermediar ale întreprinderilor;
- (g) subcompensarea TVA care rezultă din aplicarea regimului forfetar, frecvent în agricultură.

4.24. Acest titlu exclude impozitele pe utilizarea personală a vehiculelor etc. de către gospodării, care sunt înregistrate în impozitele curente pe venit, patrimoniu etc.

IMPOZITE PE PRODUCȚIE ȘI IMPORT PLĂTITE INSTITUȚIILOR UNIUNII EUROPENE

4.25. Impozitele pe producție și import plătite instituțiilor Uniunii Europene includ, în special:

- (a) impozitele vărsate direct de unitățile productive rezidente instituțiilor din Uniunea Europeană (prelevare CECO de la întreprinderile miniere și siderurgice);
- (b) impozitele percepute de administrațiile naționale în numele instituțiilor Uniunii Europene, și anume:
 1. încasările provenite din politica agricolă comună: prelevări pe produse agricole importate, sume monetare compensatorii la exporturi și importuri, prelevări pe producția de zahăr și taxa pe izoglucoză, taxe de responsabilitate comună pe lapte și cereale;
 2. încasările provenite din comerțul cu țări terțe: drepturile de vamă prelevate pe baza tarifului integrat al Uniunii Europene (TARIC);
 3. încasările provenite din TVA în fiecare stat membru.

4.26. Momentul înregistrării impozitelor pe producție și import: impozitele pe producție și import sunt înregistrate în momentul în care au loc activitățile, operațiunile sau alte acțiuni care dau naștere la obligația fiscală.

4.27. Cu toate acestea, unele activități economice, operațiuni sau acțiuni care, în temeiul legislației fiscale, trebuie să impună unităților respective obligația de a plăti impozite sunt în permanență în afara atenției autorităților fiscale. Nu ar fi realist să presupunem că aceste activități, operațiuni sau acțiuni dau naștere la active sau pasive financiare sub formă de sume de plătit sau de primit. Din acest motiv, sumele care urmează a fi înregistrate în sistem se stabilesc pe baza sumelor datorate atunci când sunt prevăzute prin rapoarte de evaluare fiscală, declarații sau alte instrumente care dau naștere la pasive sub forma unor obligații certe de plată de către contribuabili. Sistemul nu pune în sarcina contribuabilului impozitele neprevăzute și care nu sunt menționate în rapoartele de evaluare fiscală.

Impozitele prevăzute în rapoartele de evaluare fiscală, dar care nu au fost achitate vreodată (din cauza falimentului, de exemplu) sunt tratate ca și cum ar fi fost achitate; există două situații:

- (a) ștergerea unei creanțe nerecuperabile de către administrația centrală care admite că își poate recupera suma datorată; ștergerea creanței se înregistrează alături de celelalte modificări ale volumului activelor al administrației respective și al debitorului neplatnic;
- (b) anularea datoriei prin acordul dintre administrația publică și debitor. Anularea se înregistrează ca transfer de capital de la administrația publică la debitor în contul de capital, simultan ca stingerea creanței în contul financiar.
- 4.28. Valoarea totală înregistrată reprezentând impozitele include dobânzile de întârziere și amenzile fiscale impuse de autorități în cazul în care este imposibil să se înregistreze aceste dobânzi și amenzi separat de impozite; ea cuprinde, de asemenea, orice alte sume care pot fi impuse legat de colectarea sau recuperarea impozitelor datorate. În același fel, valoarea totală este redusă cu suma oricăror reduceri de impozite, aplicată de administrația publică în cadrul politicii lor economice, precum și orice restituiri de impozite efectuate ca rezultat al plăților necuvenite.
- 4.29. În sistemul conturilor, impozitele pe producție și importuri (D.2) apar:
- (a) între utilizări la crearea contului de venituri al economiei totale;
- (b) între resurse în contul destinat veniturilor primare al sectorului administrației publice și în contul extern de venituri primare și transferuri curente.
- Impozitele pe produse sunt înregistrate ca resurse în contul de bunuri și servicii din economia totală. Acest lucru permite echilibrarea resurselor de bunuri și servicii — evaluate fără impozitele pe produse — cu utilizările, evaluate cu includerea acestor impozite.
- Alte impozite pe producție (D.29) apar între utilizări la crearea contului de venituri din ramurile de activitate sau sectoarele care le varsă.

SUBVENȚII (D.3)

- 4.30. *Definiție:* Subvențiile (D.3) sunt transferuri curente fără contrapartidă pe care administrația publică sau instituțiile Uniunii Europene le varsă producătorilor rezidenți ⁽²⁾ în scopul influențării nivelurilor lor de producție, prețurilor lor sau remunerării factorilor de producție.
- Ceilalți producători non-piață pot primi alte subvenții pe producție numai dacă acestea sunt vărsate în cadrul dispozițiilor generale, aplicabile în același timp, producătorilor, comercianților și producătorilor non-piață. Prin convenție, altă producție non-piață (P.13) nu poate beneficia de subvenții pe produs.
- 4.31. Subvențiile acordate de instituțiile Uniunii Europene se referă exclusiv la transferurile directe ale acestora către unitățile producătoare rezidente.
- 4.32. Subvențiile se descompun în:
- (a) subvenții pe produse (D.31):
1. subvenții pe importuri (D.311);
 2. alte subvenții pe produse (D.319);
- (b) alte subvenții pe producție (D.39)

SUBVENȚII PE PRODUSE (D.31)

- 4.33. *Definiție:* Subvențiile pe produse (D.31) sunt subvenții vărsate pe unitatea de bun sau de serviciu produs sau importat. Subvențiile pot consta într-o valoare monetară pe unitatea cantitativă a bunului sau a serviciului sau pot fi calculate *ad valorem* sub forma unui procent determinat din prețul lor unitar. Subvențiile pot, de asemenea, să fie calculate ca diferență între un preț țintă și prețul pieței efectiv plătit de către cumpărător. Subvențiile pe produs sunt, în general, datorate începând din momentul în care un bun sau un serviciu este produs, vândut sau importat. Prin convenție, subvențiile pe produse se referă numai la producția de piață (P.11) sau producția pentru consumul final propriu (P.12).

⁽²⁾ Subvențiile se acordă de către instituțiile Uniunii Europene unităților rezidente oriunde pe teritoriul Comunității.

Subvenții pe importuri (D.311)

- 4.34. *Definiție:* Subvențiile pe importuri (D.311) sunt subvenții care sunt datorate atunci când bunurile trec frontiera pentru a fi utilizate pe teritoriul economic sau când serviciile sunt furnizate unităților instituționale rezidente. Aceste subvenții pot include pierderile înregistrate în mod deliberat de către organismele comerciale publice a căror funcție este de a cumpăra produse de la unități nerezidente și de a le revinde la prețuri mai mici unităților rezidente.

Alte subvenții pe produse (D.319)

- 4.35. Alte subvenții pe produse (D.319) cuprind:
- (a) subvențiile pe produsele utilizate în interiorul țării: subvențiile ce se plătesc întreprinderilor rezidente pentru producția lor utilizată sau consumată pe teritoriul economic;
 - (b) pierderile organismelor comerciale publice specializate în cumpărarea de produse de la întreprinderile rezidente și revinderea lor la prețuri mai mici rezidenților sau nerezidenților, atunci când ele sunt suportate în mod deliberat în cadrul politicii economice și sociale promovate de autoritățile publice;
 - (c) subvențiile societăților și cvasi-societăților publice pentru acoperirea pierderilor persistente pe care le înregistrează în activitatea lor productivă, practicând în mod deliberat, în cadrul unei politici economice și sociale trasate de autoritățile naționale sau europene, prețuri care sunt inferioare costurilor lor medii de producție;
 - (d) subvenții directe pe exporturi, vărsate direct producătorilor rezidenți, atunci când bunurile părăsesc teritoriul economic sau când sunt furnizate servicii nerezidenților, exclusiv rambursarea la frontierele vamale a impozitelor pe produse achitate anterior și valoarea impozitelor care ar fi trebuit să fie achitate dacă produsele ar fi fost vândute sau utilizate pe teritoriul economic.

ALTE SUBVENȚII PE PRODUCȚIE (D.39)

- 4.36. *Definiție:* Alte subvenții pe producție (D.39) cuprind subvențiile, cu excepția subvențiilor pe produse, de care pot beneficia unitățile producătoare rezidente, în funcție de activitățile lor de producție.

Pentru producția nedestinată pieței, ceilalți producători non-piață pot primi alte subvenții pe producție numai dacă sumele acordate de administrațiile publice intră sub incidența dispozițiilor generale ce se aplică atât producătorilor de piață, cât și celor non-piață.

- 4.37. Acest titlu include, în special:
- (a) subvențiile pe salarii sau forța de muncă: acestea sunt fie subvenții legate de masa salarială, de mâna de lucru totală sau de ocuparea categoriilor determinate de persoane (cu handicap fizic, șomeri de lungă durată), fie subvenții bazate pe costul formării profesionale organizate sau finanțate de către întreprinderi;
 - (b) subvențiile destinate reducerii poluării: acestea sunt subvențiile curente destinate să acopere parțial sau în întregime costul măsurilor luate pentru reducerea sau eliminarea emisiilor de substanțe poluante din mediul înconjurător;
 - (c) subvenții pentru compensarea dobânzilor, acordate unităților producătoare rezidente, chiar dacă ele au scopul de a facilita formarea de capital. ⁽³⁾ Ele constituie de fapt transferuri curente, al căror scop este de a reduce cheltuielile de funcționare ale producătorilor. Subvențiile sunt contabilizate ca subvenții în beneficiul producătorilor, chiar atunci când, în fapt, diferența de dobândă este vărsată direct de administrația publică instituției de credit care acordă împrumutul;
 - (d) supracompensația de TVA care rezultă din aplicarea regimului forfetar, frecvent în agricultură.

⁽³⁾ Cu toate acestea, atunci când subvenția are rol dublu, de a finanța amortizarea datoriei și plata dobânzii aferente și atunci când nu poate fi împărțită între cele două elemente, totalitatea subvenției este considerată ajutor pentru investiții.

- 4.38. Nu sunt tratate ca subvenții:
- (a) transferurile curente de la administrațiile publice către gospodării în calitate de consumatori. Acestea sunt înregistrate fie ca contribuții sociale, fie drept transferuri curente diverse (D.75);
 - (b) transferurile curente între diferite departamente ale administrației publice, în calitatea lor de producători de bunuri și servicii nedestinate pieței, exclusiv alte subvenții pe producție (D.39). Transferurile curente sunt înregistrate în rubrica Transferuri curente în cadrul administrației publice (D.73);
 - (c) ajutoare pentru investiții (D.92);
 - (d) vărsăminte excepționale la fondurile de asigurare socială, în măsura în care ele sunt destinate să mărească rezervele actuariale ale acestor fonduri. Aceste vărsăminte sunt înregistrate în rubrica Alte transferuri de capital (D.99);
 - (e) transferurile operate de administrația publică societăților și cvasi-societăților nefinanciare având ca scop acoperirea pierderilor acumulate în cursul mai multor exerciții sau acoperirea pierderilor excepționale datorate unor cauze exterioare întreprinderii; asemenea transferuri sunt clasate în rubrica Alte transferuri de capital (D.99);
 - (f) anulările de datorii pe care unitățile producătoare le aveau contractate către administrația publică (rezultând, de exemplu, din creditele acordate de o administrație publică unei întreprinderi nefinanciare având acumulate pierderi de exploatare în cursul mai multor exerciții). Aceste operațiuni sunt contabilizate în rubrica Alte transferuri de capital (D.99);
 - (g) despăgubirile acordate de administrația publică sau de restul lumii proprietarilor de bunuri de capital din cauza distrugerii sau deteriorărilor suferite de acestea în urma actelor din război, altor evenimente politice sau catastrofelor naturale; în general, aceste sume totale sunt contabilizate în rubrica alte transferuri de capital (D.99) (a se vedea punctul 4.165.f);
 - (h) participații și acțiuni subscrise de administrația publică în capitalul societăților; acestea sunt înregistrate în rubrica acțiuni și alte participații (AF.5);
 - (i) vărsăminte care corespund plăților efectuate de o administrație publică, ce și-a asumat responsabilitatea pentru pensii anormale ce afectează o întreprindere publică. Aceste vărsăminte trebuie să fie înregistrate în rubrica Transferuri curente diverse (D.75);
 - (j) vărsăminte pe care administrațiile publice le efectuează pentru producătorii de piață pentru a plăti, în totalitate sau în parte, bunuri și servicii pe care aceștia din urmă le furnizează direct și individual gospodăriilor în contextul protecției contra anumitor riscuri și nevoi sociale (a se vedea punctul 4.84.) și la care gospodăriile au legal dreptul. Aceste vărsăminte fac parte din cheltuielile de consum individuale ale administrației publice (P.31), deci din contribuțiile sociale în natură (D.631) și din consumul individual efectiv al gospodăriilor (P.41).
- 4.39. Momentul înregistrării: subvențiile sunt înregistrate în momentul în care are loc tranzacția sau faptul (producție, vânzare, import etc.) care le justifică.
- Cazuri particulare:
- (a) subvențiile care corespund diferenței dintre prețul de cumpărare și prețul de vânzare practicat de un organism comercial public sunt înregistrate în momentul în care bunurile sunt cumpărate de acest organism, dacă prețul de vânzare este cunoscut la acel moment;
 - (b) subvențiile având ca scop acoperirea unui deficit riscat de un producător sunt înregistrate în momentul în care administrația publică decide să acopere acest deficit.
- 4.40. În sistemul conturilor, subvențiile apar:
- (a) între utilizările negative în contul de exploatare al economiei naționale;
 - (b) între resursele negative în contul de venituri primare al sectorului administrației publice și al contului exterior al veniturilor primare și transferurilor curente.
- Subvențiile pe produse sunt înregistrate ca resurse negative în contul de bunuri și servicii al economiei naționale, ceea ce permite echilibrarea resurselor și utilizărilor de bunuri și servicii.
- Alte subvenții pe producție (D.39) apar între utilizările negative în contul de exploatare al ramurilor și sectoarelor care beneficiază de ele.
- Consecințele unui sistem cu rate de schimb multiple asupra impozitelor pe producție și importuri și asupra subvențiilor. Într-un astfel de sistem (pe care statele membre ale Uniunii europene nu-l aplică actualmente între ele):

- (a) impozitele implicite pe importuri sunt considerate ca impozite pe importuri, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor (D.2122);
- (b) impozitele implicite pe exporturi sunt considerate ca impozite pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri (D.214);
- (c) subvențiile implicite pe importuri sunt considerate ca subvenții pe importuri (D.312);
- (d) subvențiile implicite pe exporturi sunt considerate ca alte subvenții pe produse (D.319).

VENITURI DIN PROPRIETATE (D.4)

- 4.41. *Definiție:* Veniturile din proprietate (D.4) sunt veniturile pe care le primește proprietarul unui activ financiar sau al unui activ corporal neprodus, în schimbul furnizării de fonduri unei alte unități instituționale sau punerii sale la dispoziția unei alte unități instituționale.

Sistemul clasifică veniturile din proprietate astfel:

- (a) dobânzi (D.41);
- (b) venituri distribuite ale societăților (D.42):
 - 1. dividende (D.421);
 - 2. prelevări pe veniturile cvasi-societăților (D.422);
- (c) beneficii reinvestite din investiții străine directe (D.43);
- (d) venituri din proprietate atribuite asiguraților (D.44);
- (e) chirii (D.45).

DOBÂNZI (D.41)

- 4.42. *Definiție:* În temeiul instrumentului financiar convenit, dobânda (D.41) reprezintă suma pe care debitorul are obligația să o achite creditorului pe o perioadă dată fără a reduce suma reprezentând principalul datorat.
- 4.43. Operația de împrumut de capital realizată de creditorii pentru debitorii lor, conduce la crearea unuia sau mai multor instrumente financiare, enumerate mai jos.
- De această formă de venit din proprietate beneficiază deținătorii anumitor tipuri de active financiare:
- (a) depozite (AF.2);
 - (b) titluri, altele decât acțiuni (AF.3);
 - (c) credite (AF.4);
 - (d) alte conturi de primit (AF.7).

Dobânzi la depozite, credite, conturi de primit și conturi de plătit

- 4.44. Dobânzile de primit și de plătit la aceste active și pasive financiare sunt calculate prin aplicarea ratei dobânzii ad-hoc la valoarea de bază la fiecare dată stabilită din perioada contabilă.

Dobânzi din titluri

Dobânzi din titluri și instrumente similare pe termen scurt

- 4.45. Diferența între valoarea la vedere și prețul emisiunii, numită scont, măsoară dobânzile de plătit pe durata valabilității titlului. Creșterea valorii unui titlu datorată acumulării majorării la dobânzi din cursul anului nu constituie un câștig de deținere, pentru că ea rezultă din creșterea principalului datorat și nu din modificarea prețului unui activ. Celelalte variații ale valorii unui titlu sunt considerate câștiguri/pierderi din deținere.

Dobânzi din obligațiuni

- 4.46. Obligațiunile sunt titluri pe termen lung care dau purtătorului dreptul necondiționat de a primi fie un venit fix sau variabil specificat prin contract și plătit sub formă de cupoane, fie o sumă fixată în avans, la una sau mai multe date determinate la care titlul este rambursat, sau o combinație a acestora.

- (a) obligațiuni cu titlu zero:
cu acest tip de obligațiuni, nu se fac plăți pe baza cupoanelor. Pe bază de repartizare, pe durata de viață a obligațiunii, se calculează diferența între prețul de rambursare și prețul de emisiune. Dobânzile din fiecare an sunt reinvestite în obligațiuni de către purtătorul său, o corespondență de contrapartidă fiind contabilizată în contul financiar, sub forma unei achiziții de obligațiuni de către purtător și a unei emisiuni de obligațiuni de către emițător sau debitor (adică o creștere „în volum” a obligațiunii inițiale);
- (b) alte obligațiuni, inclusiv obligațiunile cu primă de emisiune ridicată:
dobânzile se descompun în două părți:
1. valoarea venitului cupoanelor emise din fiecare perioadă;
 2. valoarea dobânzilor emise imputabilă diferenței dintre prețul de rambursare și prețul de emisiune, calculată ca în cazul obligațiunilor cu titlu zero;
- (c) titluri cu valoare indexată indexate:
suma reprezentând plata prin cupoane și/sau a principalului datorat sunt legate de un indice de preț. Variația valorii principalului între începutul și sfârșitul unei perioade contabile cauzată de variația indicelui utilizat este considerată ca fiind dobândă majorată în perioada respectivă și se adaugă la dobânzile datorate în acea perioadă. Dobânzile majorate prin indexare sunt reinvestite efectiv în titlu și trebuie să fie înregistrate în conturile financiare ale titularului și emițătorului.

Operațiuni swap pe rata dobânzii și contracte de garanție a ratelor

- 4.47. Operațiunile swap sunt contracte încheiate între două unități instituționale care convin să facă schimb de creanțe reprezentând contractări de datorii echivalente în timp. Operațiunile swap cele mai obișnuite au ca obiect ratele dobânzii și devizele.

Fluxurile dobânzilor care rezultă din acordurile swap trebuie să fie contabilizate net de eventuale plăți efectuate către terți (de exemplu brokeri specializați) pentru executarea operațiunii, acestea fiind înregistrate drept cumpărări de servicii.

Același principiu se aplică operațiunilor efectuate în cadrul contractelor de garanție a ratelor.

Dobânzi pe leasingul financiar

- 4.48. Leasingul financiar constituie o alternativă la creditare ca metodă de finanțare pentru achiziționarea de mașini și de echipamente. Este un contract care direcționează finanțarea de la creditor către persoana creditată: locatarul achiziționează echipamentul și locatarul se angajează prin contract la plata chiriilor, permițând astfel locatorului ca pe durata contractului să-și recupereze totalitatea sau cel puțin teoretic totalitatea costurilor sale, inclusiv a dobânzilor.

Se consideră că locatarul acordă un împrumut locatorului, egal cu prețul de achiziție al activului plătit de locatar, împrumutul fiind restituit treptat și integral pe durata contractului. Prin urmare, chiria plătită în fiecare perioadă de către utilizator este compusă din două elemente: o restituire de capital și o plată a dobânzilor. Rata dobânzii pe împrumutul imputat este determinată implicit prin calcularea raportului dintre totalul chiriilor plătite pe durata împrumutului și prețul de achiziție al activului. Prețul chiriei ce corespunde dobânzilor scade progresiv cu rambursarea capitalului. Împrumutul inițial contractat de utilizator și rambursările de capital sunt contabilizate în conturile financiare ale utilizatorului și ale finanțatorului, în timp ce plățile dobânzilor sunt înregistrate la postul „Dobânzi” din conturile lor de distribuire primară a venitului respectiv.

Alte dobânzi

- 4.49. Sunt asimilate dobânzilor:
- (a) dobânda aplicată la descoperit de cont bancar, dobânda suplimentară acordată la depozitele neridicate pe o perioadă mai mare decât cea convenită, precum și plățile către deținători de obligațiuni, stabilite prin loterie;

- (b) dobânzile pe care organismele de plasament colectiv [a se vedea punctul 2.51. litera (b)] le obțin din investițiile efectuate și care sunt acordate acționarilor, chiar dacă ele sunt capitalizate. Sunt excluse câștigurile sau pierderile din deținerea instrumentelor financiare aparținând organismelor de plasament colectiv care nu sunt înregistrate ca venituri din proprietate.

Momentul înregistrării

- 4.50. Dobânzile sunt contabilizate pe baza drepturilor constatate: cu alte cuvinte, dobânda este înregistrată ca majorare continuă în timp la creditor, pe baza sumei reprezentând principalul datorat. Dobânda care se acumulează în fiecare perioadă contabilă trebuie înregistrată, fie că sunt efectiv vărsate, fie că sunt adăugate la principal. Atunci când ele nu sunt efectiv plătite, creșterea principalului trebuie înregistrată, de asemenea, în contul financiar sub forma unei achiziții de către creditor a unui tip de activ financiar și, în același timp, ca dobândirea unui pasiv de către debitor.

- 4.51. Dobânzile se înregistrează înainte de scăderea impozitelor pe dobânzi. Dobânzile primite și plătite sunt întotdeauna contabilizate, incluzând bonificațiile, chiar dacă acestea sunt vărsate direct instituțiilor financiare și nu beneficiarilor (a se vedea subvențiile).

Valoarea serviciilor furnizate de intermediarii financiari nefiind repartizată între clienții lor, plățile efective ale dobânzilor de/pentru intermediarii financiari nu sunt corectate cu adaosul ce reprezintă plata implicită a serviciilor furnizate. Este necesar un post de ajustare în contul de alocare a veniturilor primare ale intermediarilor financiari și în cel al unei ramuri de activitate fictivă, căreia îi este atribuită, prin convenție, întreaga producție a intermediarilor financiari, cu titlu de consum intermediar.

- 4.52. În sistemul conturilor, dobânzile sunt înregistrate:

- (a) între resurse și între utilizări în contul destinat veniturilor primare ale sectoarelor (*);
- (b) între resurse și între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

VENITURI DISTRIBUITE ALE SOCIETĂȚILOR (D.42)

Dividende (D.421)

- 4.53. *Definiție:* Dividendele (D.421) constituie o formă de venit din proprietate la care au dreptul acționarii (AF.5) care au pus capitaluri la dispoziția unei societăți. Emisiunea de acțiuni constituie pentru o societate o modalitate de a-și procura capitaluri, altfel decât prin împrumut. Cu toate acestea, contrar capitalului împrumutat, capitalul din acțiuni nu este la originea unei creanțe fixe în termeni monetari și nu permite deținătorilor de acțiuni să perceapă un venit fix sau predefinit.

- 4.54. De asemenea, sunt incluse în acest titlu:

- (a) acțiunile distribuite acționarilor ca plată a dividendelor pentru exercițiul financiar. Cu toate acestea, nu sunt incluse acțiunile gratuite distribuite acționarilor proporțional cu aportul lor și reprezentând capitalizarea fondurilor proprii sub formă de rezerve și de beneficii nedistribuite;
- (b) dividendele pe care organismele de plasament colectiv [a se vedea punctul 2.51. litera (b)] le obțin din investițiile lor și care sunt atribuite acționarilor, chiar dacă ele sunt capitalizate. Sunt excluse câștigurile sau pierderile din deținerea instrumentelor financiare aparținând acestor organisme care nu sunt înregistrate ca venituri din proprietate;
- (c) veniturile vărsate administrației publice de către întreprinderile publice care au personalitate juridică, dar care nu sunt societăți de capital.

- 4.55. Momentul înregistrării: dividendele sunt înregistrate în momentul în care ele trebuie să fie plătite, așa cum au fost stabilite de întreprindere.

(*) Această procedură diferă de cea utilizată în majoritatea contabilităților întreprinderilor, unde dobânzile vărsate apar în mod obișnuit ca prelevări fixe, asemănătoare altor costuri de producție în contul de exploatare.

În sistemul conturilor, dividendele apar:

- (a) între utilizări în contul destinat veniturilor primare al sectorului unde sunt clasate societățile;
- (b) între resurse în contul destinat veniturilor primare al sectorului unde sunt clasați acționarii;
- (c) între utilizări și între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

Prelevări pe veniturile cvasi-societăților (D.422)

- 4.56. *Definiție:* Prelevările pe veniturile cvasi-societăților (D.422) sunt sumele totale pe care antreprenorii le prelevează efectiv pentru propriile lor nevoi din beneficiile realizate de cvasi-societățile care le aparțin.
- 4.57. Aceste sume sunt înregistrate înainte de scăderea impozitelor curente pe venit, pe patrimoniu etc., care sunt considerate a fi întotdeauna plătite de proprietari.
- 4.58. Atunci când o cvasi-societate realizează beneficii de exploatare, unitatea care este proprietară poate să i le lase, parțial sau în totalitate la dispoziție, în special în scopul investiției. Aceste venituri lăsate la dispoziția cvasi-societăților apar ca o economie proprie a acestora din urmă, numai beneficiile prelevate de unitățile proprietare fiind contabilizate la rubrica prelevări pe veniturile cvasi-societăților.
- 4.59. Atunci când beneficiile sunt realizate în restul lumii de sucursale, agenții sau birouri ale întreprinderilor rezidente, în măsura în care sunt tratate ca unități nerezidente, veniturile nedistribuite sunt contabilizate ca beneficii reinvestite din investiții străine directe (D.43). Doar veniturile efectiv transferate la întreprinderea-mamă sunt contabilizate ca prelevări pe veniturile cvasi-societăților primite din restul lumii. Aceleași principii sunt aplicate pentru a trata relațiile între sucursalele, agențiile sau birourile care activează pe teritoriul economic și întreprinderile-mamă nerezidente, de care acestea depind.
- 4.60. Această rubrică include excedentul net din exploatare pe care-l primesc rezidenții, în calitate de proprietari de terenuri și clădiri situate în restul lumii sau nerezidenții, în calitate de proprietari de terenuri și clădiri situate pe teritoriul economic. Într-adevăr, pentru toate operațiunile cu terenuri și clădiri pe care le efectuează pe teritoriul economic al unei țări, unitățile nerezidente sunt, conform convențiilor adoptate în SEC, considerate ca unități rezidente fictive aparținând unor proprietari nerezidenți.

Valoarea locativă a locuințelor din străinătate a proprietarilor-ocupanți rezidenți este contabilizată ca import de servicii, iar excedentul net din exploatare corespondent este tratat ca venit primar primit de la restul lumii; valoarea locativă a locuințelor proprietarilor-ocupanți nerezidenți este înregistrată ca export de servicii, iar excedentul net din exploatare corespondent este considerat drept venit primar plătit către restul lumii.

- 4.61. Nu sunt cuprinse în rubrica prelevări pe veniturile cvasi-societăților sumele pe care proprietarii le primesc:
- (a) din vânzarea bunurilor existente de capital fix;
 - (b) din vânzarea terenurilor și activelor necorporale;
 - (c) din retragerile de capital (de exemplu, lichidarea totală sau parțială a participării lor în cvasi-societate).

Aceste sume sunt tratate ca prelevări pe capital în contul financiar. Dimpotrivă, capitalurile furnizate de proprietarul sau proprietarii unei cvasi-societăți în scopul achiziției de active sau reducerii pasivelor trebuie să fie considerate ca o creștere de capital. Cu toate acestea, dacă cvasi-societatea aparține de o administrație publică și are un deficit de exploatare permanent rezultând din aplicarea deliberată a unei politici economice și sociale determinate, transferurile de capital efectuate în mod regulat de administrația publică către întreprindere pentru acoperirea pierderilor sale trebuie să fie tratate ca subvenții.

- 4.62. Momentul înregistrării: prelevările pe veniturile cvasi-societăților sunt înregistrate în momentul în care ele sunt efectuate de către proprietari.
- 4.63. În sistemul de conturi, prelevările pe veniturile cvasi-societăților sunt contabilizate:
- (a) între utilizări în contul destinat veniturilor primare ale sectoarelor unde sunt clasate cvasi- societățile;

- (b) între resurse în contul destinat veniturilor primare ale sectoarelor particulare;
- (c) între utilizări și între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

BENEFICIILE REINVESTITE DIN INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE (D.43)

- 4.64. *Definiție:* Beneficiile reinvestite din investițiile străine directe (D.43) sunt echivalente cu:
excedentul de exploatare al întreprinderii de investiții directe străine
plus orice venituri din proprietate sau transferurile curente de primit
minus orice venituri din proprietate sau transferurile curente de plătit, inclusiv transferurile efective ale investitorilor străini și impozitele curente pe venit, patrimoniu etc., de plătit de către întreprinderea de investiții directe străine.
- 4.65. O întreprindere de investiții străine directe este o întreprindere constituită sau nu în societate, în care un investitor rezident în altă economie deține 10 % sau mai mult din acțiunile curente sau din acțiunile cu drept de vot (întreprindere constituită în societate) sau o participare echivalentă (întreprindere neconstituită în societate). Întreprinderile de investiții străine directe cuprind unitățile considerate drept filiale (investitorul deține mai mult de 50 % din capital), societățile afiliate (investitorul deține 50 % sau mai puțin din capital) și sucursalele (întreprinderi neconstituite în societăți deținute în totalitate sau în comun) aparținând direct sau indirect investitorului. Prin urmare, conceptul de „întreprindere de investiții directe străine” este mai amplu decât cel de „societate sub control străin”.
- 4.66. Venitul întreprinderii de investiții străine directe poate face obiectul unei distribuții efective sub formă de dividende sau prelevări pe veniturile unei cvasi-societăți.
- În plus, beneficiile nedistribuite sunt tratate ca și cum ar fi distribuite și transferate investitorilor direcți străini, proporțional cu participarea lor la capitalul întreprinderii pentru a fi apoi reinvestite de ei.
- Beneficiile reinvestite din investițiile străine directe pot fi pozitive sau negative.
- 4.67. Momentul înregistrării: beneficiile reinvestite din investițiile străine directe sunt înregistrate în momentul obținerii lor.
- În sistemul conturilor, ele sunt contabilizate:
- (a) între utilizări și între resurse în contul destinat veniturilor primare ale sectoarelor;
 - (b) între utilizări și între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

VENITURI DIN PROPRIETATE ATRIBUITE ASIGURAȚILOR (D.44)

- 4.68. *Definiție:* Veniturile din proprietate atribuite asiguraților corespund totalului veniturilor primare pe care le obțin societățile de asigurare și fondurile de pensii din plasamentul provizioanelor lor tehnice fie în active financiare sau terenuri (care procură venituri nete din proprietate, adică cele din care s-au scăzut eventualele dobânzi plătite), fie în imobile (care generează un excedent din exploatare). Dacă o parte din veniturile nete din proprietate percepute de o societate de asigurare provin din plasamentul fondurilor sale proprii, se va conveni ca această parte să fie exclusă proporțional cu raportul fonduri proprii/fonduri proprii plus provizioane tehnice.
- 4.69. Întrucât provizioanele tehnice sunt tratate ca active aparținând asiguraților, veniturile obținute din plasamentul lor trebuie considerate ca fiind vărsate asiguraților de către societățile de asigurare și de fondurile de pensii cu titlu de venituri din proprietate.
- Acest venit fiind în practică păstrat de societățile de asigurare și fondurile de pensii, se consideră deci că el le este restituit sub formă de suplimente de prime și de contribuții care se adaugă la primele și contribuțiile efective de plătit.

Aceste suplimente de prime și de contribuții pe polițele de asigurare generală și de asigurare de viață contractate în cadrul sistemelor de asigurare socială sunt adăugate la primele și contribuțiile efective care se înregistrează în conturile de distribuire secundară a venitului unităților respective.

Suplimentele de prime pe asigurările-viață individuale contractate în afara unui sistem de asigurare socială nu se constituie după exemplul primelor efective, transferurilor curente și nu sunt deci înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului. Ele fac parte direct din elementele care contribuie la variația „drepturilor nete ale gospodăriilor asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și a fondurilor de pensii” înregistrată în conturile financiare ale unităților respective.

- 4.70. Momentul înregistrării: veniturile din proprietate atribuite asiguraților sunt înregistrate în momentul în care se formează.
- 4.71. În sistemul conturilor, veniturile din proprietate atribuite asiguraților apar:
- (a) între resurse în contul destinat veniturilor primare ale asiguraților;
 - (b) între utilizări în contul destinat veniturilor primare ale societăților de asigurare;
 - (c) între resurse și între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

CHIRII (D.45)

Chirii pe terenuri

- 4.72. Chiria pe care o primește un proprietar de la un locatar constituie o formă de venit din proprietate.

Această rubrică include, de asemenea, chiriile de plătit proprietarilor de râuri și suprafețe de apă pentru a avea dreptul să le utilizeze în scopuri recreative sau de alt fel, inclusiv pescuit.

Este posibil ca un proprietar să fie obligat să achite impozite funciare sau să suporte diverse cheltuieli de întreținere, exclusiv ca efect al calității pe care o are. Prin convenție, se consideră că aceste impozite sau cheltuieli sunt suportate de persoana care utilizează terenul, care trebuie să le scadă din chiria pe care o varsă proprietarului.

- 4.73. Chiriile pe terenuri nu cuprind chiriile pe clădirile și locuințele care sunt situate pe ele; acestea sunt considerate ca plată a unui serviciu de piață furnizat de proprietar locatarului clădirii sau locuinței și sunt contabilizate în consumul intermediar sau final al unității locatate. Dacă nu există nici o metodă obiectivă care să permită descompunerea chiriei globale în chiria pe teren și chiria pentru clădirea care se găsește pe el, totalitatea sumei va fi considerată ca o chirie pe teren atunci când se presupune că valoarea terenului este superioară celei a clădirii, și ca o chirie pe clădire în caz contrar.

Chirii pe zăcăminte

- 4.74. Acest titlu include redevențele percepute de proprietarii de zăcăminte minerale și de combustibili fosili (cărbune, petrol, gaze naturale) în schimbul închirierii lor, pe timpul unei perioade determinate, de către alte unități instituționale care doresc să le prospecteze sau să le exploateze.
- 4.75. Momentul înregistrării: chiriile sunt contabilizate în cursul perioadei pe timpul cât ele sunt datorate.
- 4.76. În sistemul conturilor, chiriile sunt înregistrate:
- (a) între utilizări și între resurse în contul destinat veniturilor primare ale sectoarelor;
 - (b) între utilizări și între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

IMPOZITE CURENTE PE VENIT, PE PATRIMONIU ETC. (D5)

- 4.77. *Definiție:* Impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc. (D5) acoperă toate vărsămintele obligatorii fără contrapartidă, în numerar sau în natură, prelevate în mod periodic de administrația publică și de restul lumii asupra venitului și patrimoniului unităților instituționale, cât și anumite impozite periodice, care nu sunt percepute nici asupra venitului, nici a patrimoniului.

Impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc. se împart în:

- (a) impozite pe venit (D.51);
- (b) alte impozite curente (D.59).

IMPOZITE PE VENIT (D.51)

- 4.78. *Definiție:* Impozitele pe venit (D.51) sunt impozite care vizează veniturile, beneficiile și câștigurile în capital. Acestea sunt stabilite asupra veniturilor efective sau presupuse ale persoanelor fizice, gospodăriilor populației, societăților și instituțiilor nonprofit în serviciul gospodăriilor populației. Ele includ impozitele pe patrimoniu (terenuri, imobile etc.) atunci când acestea sunt folosite ca bază de estimare a venitului proprietarilor lor.

Impozitele pe venit includ:

- (a) impozitele pe venitul persoanelor fizice sau al gospodăriilor populației (venituri din muncă, din proprietate și activități pentru sine, pensii etc.), inclusiv acelea scăzute direct de angajator (reținute de la sursă). Impozitele pe veniturile proprietarilor de întreprinderi neconstituite în societăți sunt incluse tot aici;
- (b) impozitele pe venitul sau beneficiile societăților;
- (c) impozitele pe câștigurile de deținere;
- (d) taxele asupra câștigurilor de la loterii și pariuri (jocuri de noroc); ele sunt prelevări asupra sumelor vărsate câștigătorilor și nu asupra cifrei de afaceri a organizatorilor acestor activități, care sunt considerate ca impozite pe produse.

ALTE IMPOZITE CURENTE (D.59)

- 4.79. Alte impozite curente (D.59) includ:

- (a) impozitele curente pe capital, adică impozitele care sunt datorate în mod periodic pe proprietatea sau pe utilizarea terenurilor sau a clădirilor proprietarilor, cât și impozitele curente pe patrimoniul net și pe alte active (bijuterii, alte semne exterioare de bogăție), exclusiv impozitele menționate la D.29 (care sunt achitate de întreprinderi ca rezultat al desfășurării producției) și la D.51 (impozite pe venit);
- (b) impozitele de capitalizare, ale căror valori sunt fixate pe fiecare persoană adultă sau pe gospodăriile populației, independent de venit sau de patrimoniu;
- (c) impozitele pe cheltuieli, bazate pe totalul cheltuielilor persoanelor fizice sau ale gospodăriilor populației;
- (d) taxele achitate de gospodăriile populației pentru deținerea sau utilizarea (altfel decât în scopuri productive) a vehiculelor, navelor sau avioanelor, obținerea permisului de tir, de vânatoare sau de pescuit etc. ⁽⁵⁾;
- (e) impozitele pe operațiunile internaționale (călătorii și expedieri de fonduri în străinătate, investiții străine etc.), cu excepția celor plătite de producători și a drepturilor pe importuri plătite de gospodăriile populației.

- 4.80. Sunt excluse din rubrica impozite curente pe venit, pe patrimoniu etc.:

- (a) taxele de succesiune și drepturile asupra donațiilor, care se presupun a fi prelevate pe capitalul beneficiarilor și care sunt prinse în rubrica impozite pe capital (D. 91);
- (b) prelevările excepționale pe capital sau pe patrimoniu care sunt contabilizate ca impozite pe capital (D.91);
- (c) impozitele pe terenuri, clădiri și alte active deținute sau închiriate de întreprinderile care le utilizează pentru producție, aceste impozite fiind contabilizate ca alte impozite pe producție (D.29);

⁽⁵⁾ Diferența dintre un impozit și cumpărarea unui serviciu de la administrația publică se bazează pe același criteriu cu cel aplicat pentru plățile efectuate de întreprinderi: dacă autorizația este acordată în mod automat pentru plata sumei datorate, se consideră că este un impozit. Cu toate acestea, în cazul în care administrația publică utilizează procedura de acordare a oricărei autorizații pentru a organiza o funcție reglementară corespunzătoare (de exemplu, verificarea competenței sau a calificărilor persoanei în cauză), suma vărsată va trebui să fie considerată nu ca un impozit, ci ca plată a cumpărării unui serviciu al administrației publice respective, în afara cazului în care această sumă iese în evidență disproporțional în raport cu costul furnizării serviciului.

(d) taxele plătite de gospodăria pentru obținerea de licențe sau de autorizații, altele decât cele care se referă la folosirea vehiculelor, navelor și avioanelor și altele decât permisele de tir, de vânătoare și de pescuit: permise de conducere, licențe de pilotare, redevențele pentru dreptul de folosință a aparatelor de radio și televiziune, permis de portarmă, drepturi de intrare în muzee și biblioteci, redevențe pentru ridicarea gunoii etc., care sunt tratate, în majoritatea cazurilor, ca niște cumpărări de servicii oferite de administrația publică ⁽⁶⁾.

- 4.81. Valoarea totală a impozitelor înregistrate cuprinde dobânzile aferente restanțelor și amenzile fiscale, în cazul în care nu este posibil ca acestea să fie înregistrate separat, cât și cheltuielile secundare eventuale de reacoperire și de bază; valoarea este diminuată cu rambursările impozitelor efectuate de administrațiile publice în cadrul politicii lor economice și cu restituirile de impozite în cazul perceperii de sume nedatorate.
- 4.82. Momentul înregistrării: impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc. se înregistrează în momentul în care au loc activitățile, operațiunile sau celelalte evenimente care dau naștere unei creanțe fiscale.

Cu toate acestea, anumite activități economice, operațiuni sau evenimente care, în temeiul legislației fiscale, impun unităților respective să-și achite impozitul, scapă în mod sistematic observării autorităților fiscale. Nu ar fi realist să se presupună că aceste activități, operațiuni sau evenimente dau naștere la active sau la pasive financiare sub forma sumelor de plătit sau de primit. Din acest motiv, sumele ce urmează a fi înregistrate în sistem se stabilesc pe baza sumelor ce trebuie plătite numai în cazul în care ele sunt prevăzute de rapoarte de evaluare fiscală, declarații sau alte instrumente care dau naștere unor pasive sub forma unei obligații certe de plată de către contribuabil. Impozitele care nu sunt evidențiate în sistem prin rapoarte de evaluare fiscală nu sunt imputate de sistem.

Impozitele care sunt prevăzute în declarațiile fiscale, dar care nu sunt niciodată vărsate (din cauză de faliment, de exemplu) sunt tratate ca și cum ele ar fi fost efectiv achitate; există două posibilități:

- (a) ștergerea creanței nerecuperabile de către o administrație publică care admite că datoria nu mai poate fi recuperată; ștergerea creanței este înregistrată în conturile celorlalte modificări ale volumului activelor administrației respective și ale debitorului care nu-și respectă obligațiile de plată;
- (b) anularea unei datorii de comun acord între o administrație publică și debitorul său. Anularea este înregistrată ca un transfer de capital de la administrația publică spre debitor în contul de capital și simultan ca o stingere a unei creanțe în contul financiar.

În anumite cazuri, obligația de plată a impozitului pe venit poate fi stabilită numai în cursul unei perioade contabile ulterioare celei în timpul căreia venitul a fost generat (creat). Se convine deci să se facă dovada unei anumite flexibilități în alegerea momentului înregistrării acestor impozite. Impozitele pe venit prelevate de la sursă (precont fiscal, impozite plătite anticipat) pot fi înregistrate în cursul perioadei în care ele sunt vărsate, în timp ce orice creanță fiscală definitivă pe venit poate fi înregistrată în cursul perioadei în care această obligație este stabilită.

În sistemul conturilor, impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc. sunt înregistrate:

- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a veniturii sectoarelor impozitate;
- (b) între resurse în contul de distribuire secundară a veniturii administrațiilor publice;
- (c) între utilizări și între resurse în contul extern ale veniturilor primare și transferurilor curente.

CONTRIBUȚII ȘI ALOCAȚII SOCIALE (D.6)

- 4.83. *Definiție:* Contribuțiile sociale constituie transferuri, în numerar sau în natură, către gospodăriile populației, cu rolul de a reduce sarcina financiară ce reprezintă pentru acestea o protecție contra unui anumit număr de riscuri sau de nevoi. Ele sunt efectuate prin intermediul sistemelor organizate, într-un mod colectiv sau, în afara acestor sisteme, de către unitățile administrațiilor publice sau ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor; contribuțiile includ sumele vărsate de administrația publică producătorilor în cadrul protecției gospodăriilor individuale contra anumitor riscuri și nevoi sociale.
- 4.84. Lista riscurilor sau nevoilor care pot genera contribuții sociale se stabilește, prin convenție, în modul următor:
- (a) boală;
- (b) invaliditate și infirmitate;

⁽⁶⁾ Diferența dintre un impozit și cumpărarea unui serviciu de la administrația publică se bazează pe același criteriu cu cel aplicat pentru plățile efectuate de întreprinderi: dacă autorizația este acordată în mod automat pentru plata sumei datorate, se consideră că este un impozit. Cu toate acestea, în cazul în care administrația publică utilizează procedura de acordare a oricărei autorizații pentru a organiza o funcție regulatoare corespunzătoare (de exemplu, verificarea competenței sau a calificărilor persoanei în cauză), suma vărsată va trebui să fie considerată nu ca un impozit, ci ca plată a cumpărării unui serviciu al administrației publice respective, în afara cazului în care această sumă iese în evidență disproporțional în raport cu costul furnizării serviciului.

- (c) accident de muncă sau boală profesională;
- (d) bătrânețe;
- (e) supraviețuire;
- (f) maternitate;
- (g) familie;
- (h) promovarea ocupării forței de muncă;
- (i) șomaj;
- (j) locuință (7)
- (k) învățământ;
- (l) sărăcie.

4.85. Alocațiile sociale acoperă:

- (a) transferurile curente și forfetare în cadrul sistemelor de contribuții care acoperă ansamblul colectivității sau subgrupe importante ale acesteia și sunt acordate obligatoriu și controlate prin unitățile administrației publice (sisteme de securitate socială);
- (b) transferurile curente și forfetare în cadrul sistemelor de contribuții organizate de întreprinderi în favoarea angajaților lor, foștilor angajați și persoanelor aflate în întreținerea acestora (sisteme private ale întreprinderii cu și fără constituire de rezerve). Alocațiile pot fi vărsate atât de angajatori, cât și de angajați; de asemenea, ele pot fi plătite de lucrătorii independenți;
- (c) transferurile curente efectuate de la unitățile administrației publice către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor care nu sunt condiționate de plata anticipată a contribuțiilor (de asistență socială).

4.86. Alocațiile sociale nu includ:

- (a) indemnizațiile de asigurare plătite în cadrul polițelor contractate pe o bază pur individuală de către asigurați, independent de angajatorii lor sau de administrațiile publice;
- (b) indemnizațiile de asigurare vărsate în cadrul polițelor contractate cu unicul scop de a obține o reducere, chiar dacă aceste polițe decurg dintr-o convenție colectivă.

4.87. Pentru ca o poliță individuală să fie considerată ca făcând parte dintr-un sistem de asigurări sociale, evenimentele sau situațiile pentru care sunt asigurați participanții trebuie, pe de o parte, să corespundă riscurilor și nevoilor enumerate mai sus (a se vedea punctul 4.84.) și, pe de altă parte, să îndeplinească una sau mai multe dintre condițiile următoare:

- (a) participarea la sistem este obligatorie, fie în temeiul legii pentru o categorie determinată de lucrători (angajați, lucrători independenți sau persoane fără ocupație), fie în virtutea termenilor și condițiilor de angajare a unui salariat sau a unui grup de angajați;
- (b) sistemul este de tip colectiv și se aplică unui anumit grup de lucrători (angajați, lucrători independenți sau persoane fără ocupație), participarea fiind limitată la membrii acestui grup;
- (c) angajatorul varsă o cotizație (efectivă sau imputată) sistemului în contul salariatului, chiar dacă acesta plătește sau nu la rândul lui o cotizație.

4.88. Sistemele de asigurări sociale sunt sisteme la care lucrătorii sunt obligați sau încurajați să se asigure, de către angajatorii lor sau de către administrația publică, împotriva anumitor evenimente sau situații care le pot afecta bunăstarea lor sau persoanelor pe care ele le au în întreținere.

Sistemele de asigurări sociale pot fi clasificate în următoarele tipuri:

- (a) sisteme de securitate socială, care garantează contribuții întregii colectivități sau unor subgrupe importante ale acesteia, care sunt impuse, controlate și finanțate de unitățile administrației publice;
- (b) sisteme cu finanțare privată, formate din:

1. sisteme în care contribuțiile sociale sunt plătite terților (societăți de asigurare, fonduri de pensii autonome);

(7) La nivel locativ, plățile efectuate de administrația publică locatarilor pentru reducerea chiriilor lor sunt alocații sociale, cu excepția alocațiilor speciale vărsate de administrația publică în calitate de angajatori.

2. sisteme în care angajatorii constituie rezerve speciale separate de alte rezerve pe care le dețin, chiar dacă ele nu constituie unități instituționale separate de cele ale angajatorilor. Aceste sisteme sunt denumite fonduri de pensii neautonome. Rezervele astfel constituite sunt considerate ca active aparținând beneficiarilor și nu angajatorilor;
- (c) sisteme fără constituire de rezerve în care angajatorii plătesc, din propriile lor resurse, alocații sociale angajaților lor, foștilor angajați sau persoanelor în întreținerea acestora, fără a crea rezerve speciale în acest scop.
- 4.89. Sistemele de asigurare socială organizate de unități ale administrației publice pentru propriul personal sunt clasificate ca sisteme private cu constituire de rezerve sau sisteme fără constituire de rezerve, după caz, și nu ca sisteme de securitate socială.
- 4.90. Contribuțiile sociale pot fi subîmpărțite în contribuțiile efectiv plătite în cadrul primelor două categorii de sisteme enumerate la punctul 4.88 de mai sus și contribuțiile sociale imputate care se plătesc în baza sistemului fără constituire de rezerve.
- 4.91. Contribuțiile sociale pot fi defalcate în contribuții obligatorii prin efectul legii și contribuții neobligatorii.

CONTRIBUȚII SOCIALE (D.61)

Contribuții sociale efective (D.611)

- 4.92. Contribuțiile sociale efective includ:

- (a) Contribuții sociale efective suportate de angajatori (D.6111). Acestea corespund fluxului D.121.

Contribuțiile sociale efective suportate de angajatori sunt vărsate de angajatori fondurilor de securitate socială, societăților de asigurare sau fondurilor de pensii autonome sau neautonome care administrează sistemele de asigurare socială în vederea garantării contribuțiilor sociale către angajații lor.

Întrucât contribuțiile sociale efective suportate de angajatori sunt vărsate în beneficiul angajaților lor, ele se înregistrează ca una dintre componentele remunerării angajaților, împreună cu salariile în numerar sau în natură. În continuare, contribuțiile sociale sunt contabilizate ca transferuri curente între angajați și fondurile de securitate socială, societățile de asigurare sau fondurile de pensii autonome sau neautonome.

- (b) Contribuții sociale suportate de angajați (D.6112)

Acestea sunt contribuții sociale pe care le plătesc angajații fondurilor de securitate socială și sistemelor private, cu și fără constituire de rezerve. În afara contribuțiilor efective de plătit, contribuțiile sociale suportate de angajați cuprind, de asemenea, în cazul sistemelor private cu constituire de rezerve, suplimentele de contribuții de plătit pe veniturile din proprietate atribuite asiguraților, care se percep de la angajații ce participă la sisteme, și din care se scade serviciul (contribuția). Acesta din urmă este întotdeauna considerat ca o sarcină care grevează contribuțiile angajaților și nu pe cele ale angajatorilor.

- (c) Contribuțiile sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor nesalariate (D.6113):

Acestea sunt contribuții sociale plătite în propriul beneficiu de către persoanele nesalariate, adică lucrătorii independenți (angajatori și lucrători) și persoanele nesalariate. Ele includ, de asemenea, valoarea contribuțiilor suplimentare de plătit pe veniturile din proprietate atribuite asiguraților care se percep de la aceste persoane și pe care ele sunt obligate să le verse întreprinderilor de asigurare, în afară de celelalte contribuții ale lor.

- 4.93. Contribuțiile sociale efective pot fi obligatorii în temeiul unui contract sau regulament sau pot fi suportate în baza unor contracte colective la nivel de ramură, a unui acord între angajator și angajați la nivel de întreprindere sau pentru că sunt prevăzute în contractul de muncă. În anumite cazuri, contribuțiile pot fi voluntare.

Contribuțiile voluntare sus-menționate se referă la:

- (a) contribuțiile sociale pe care persoanele care nu sunt sau nu mai sunt obligate prin lege la plata acestora le varsă sau continuă să le verse unui fond de securitate socială;

- (b) contribuțiile sociale vărsate la societățile de asigurare (sau fonduri mutuale și fonduri de pensii clasate în același sector) în cadrul sistemelor de asigurare complementară organizate de întreprinderi în favoarea angajaților lor și la care acestea aderă în mod liber;
- (c) contribuțiile vărsate la organismele de plasament colectiv prin adeziunea liberă a lucrătorilor salariați sau independenți.
- 4.94. Pentru a face deosebirea între contribuțiile sociale care sunt obligatorii și cele care nu sunt, în clasificare s-a introdus un nivel suplimentar:
- (a) contribuții sociale efective obligatorii suportate de angajatori (D.61111);
- (b) contribuții sociale efective voluntare ale angajatorilor (D.61112);
- (c) contribuții sociale obligatorii suportate de angajați (D.61121);
- (d) contribuții sociale voluntare ale angajaților (D.61122);
- (e) contribuții sociale obligatorii suportate de lucrătorii independenți și nesalariați (D.61131);
- (f) contribuții sociale voluntare suportate de lucrătorii independenți și nesalariați (D.61132).
- 4.95. Contribuțiile sociale efective vărsate fondurilor de securitate socială și altor agenții ale administrației publice sunt contabilizate cu valoarea lor brută în operațiunile distributive.

Pe de altă parte, contribuțiile sociale vărsate în cadrul sistemelor private cu constituire de rezerve la societățile de asigurare, la organismele de plasament colectiv și la fondurile de pensii autonome incluse în același sector sunt înregistrate printr-o sumă netă, adică după deducerea părții din cotizație care corespunde serviciului de asigurare furnizat gospodăriilor populației (rezidente și ne-rezidente). În virtutea convențiilor adoptate, această parte a cotizației reprezintă într-adevăr, plata unui serviciu de piață care intră în consumul final al gospodăriilor populației sau, în ceea ce privește contribuțiile vărsate de gospodăriile populației nerezidente, în exporturile de servicii.

În cazul sistemelor neautonome de asigurare socială cu constituire de rezerve în care angajatorii își formează propriile lor rezerve, nici un serviciu nu este dedus din contribuțiile plătite de angajați. Întrucât aceste sisteme nu reprezintă unități instituționale distincte ale angajatorilor, cheltuielile pentru gestionare și administrare a fondurilor sunt asimilate cu costurile de producție ale angajatorilor.

- 4.96. Momentul înregistrării: contribuțiile sociale efective suportate de angajatori (D.6111) și contribuțiile sociale suportate de angajați (D.6112) se înregistrează în momentul în care se desfășoară activitatea care dă naștere la obligația de a le vărsa. Contribuțiile sociale ale lucrătorilor pentru sine și ale persoanelor fără ocupație (D.6113) sunt înregistrate în momentul în care se creează obligația de vărsământ.
- 4.97. În sistemul conturilor, contribuțiile sociale efective sunt înregistrate:
- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului gospodăriilor populației;
- (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru gospodăriile populației nerezidente);
- (c) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului asiguratorilor sau angajatorilor rezidenți;
- (d) între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru asiguratorii sau angajatorii nerezidenți).

Contribuții sociale imputate (D.612)

- 4.98. Contribuțiile sociale imputate (D.612) reprezintă contrapartida contribuțiilor sociale plătite direct, adică în afara oricărui circuit de contribuții, de către angajatori angajaților lor, foștilor angajați și alora care au dreptul (diminuat, dacă este cazul, cu contribuțiile sociale suportate de angajați). Ele corespund fluxului D.122 și trebuie, în principiu, să fie evaluate pe bază de considerații actuariale.
- 4.99. Este necesară introducerea de contribuții sociale imputate dacă se dorește introducerea în conturi a alocațiilor sociale acordate direct de angajatori, la rubrica pentru alocații sociale și atunci când costul acestor alocații (pentru partea care nu este acoperită de contribuțiile efective suportate de angajați) urmează a fi inclus în remunerarea angajaților plătită de angajator.

Atunci când angajatorii plătesc din resurse proprii alocații sociale direct angajaților, foștilor angajați și persoanelor aflate în întreținerea acestora fără să se recurgă la un fond de securitate socială, o societate de asigurare sau un fond de pensii autonom și fără să se creeze un fond special sau o rezervă separată, beneficiarii pot fi considerați ca fiind protejați în cazul unor evenimente ori situații specifice, chiar dacă nu se fac plăți pentru acoperirea lor.

Prin urmare, angajații ar trebui să aibă o remunerație egală cu cea a contribuțiilor sociale pe care ar fi trebuit să le plătească pentru a le da *de facto* dreptul la contribuțiile sociale respective. Sumele totale depind nu numai de nivelul contribuțiilor plătite, dar și de modul în care aceste angajamente luate de angajatori în baza acestui sistem sunt susceptibile să evolueze în viitor sub influența unor factori, cum ar fi variațiile preconizate ale numărului, categoriilor de vârstă și speranței de viață ale angajaților actuali și precedenți. Astfel, sumele reprezentând contribuțiile ar trebui, în principiu, să fie bazate pe același tip de considerații actuariale ca acelea care determină nivelurile primelor aplicate de societățile de asigurare. În cazul în care, în urma schimbărilor politice sau economice, raportul dintre numărul persoanelor angajate și numărul beneficiarilor de pensii se modifică substanțial și devine anormal, valoarea contribuțiilor pentru angajații existenți ar trebui estimată, astfel încât va fi diferită de valoarea reală a pensiilor plătite. În acest scop se poate aplica un procent rezonabil din salariile plătite angajaților existenți.

Cu toate acestea, în practică se poate dovedi dificil să se determine valoarea acestor remunerații și contribuții. Întreprinderea poate face propriile estimări, eventual pe baza contribuțiilor plătite sistemelor similare cu constituire de rezerve, astfel încât să se calculeze eventualele obligații în viitor. Altfel, singura alternativă practică poate fi utilizarea alocațiilor sociale directe pe care trebuie să le plătească întreprinderea în perioada contabilă respectivă (după scăderea contribuțiilor efectiv vărsate de însăși angajații) ca o aproximare a remunerării imputate care ar corespunde contribuțiilor suportate. Deși există multe motive clare pentru care valoarea contribuțiilor suportate necesare ar putea fi diferită de alocațiile sociale directe plătite în mod real în aceeași perioadă, cum ar fi modificarea structurii și a categoriilor de vârstă ale forței de muncă din întreprindere, alocațiile efectiv plătite în perioada curentă (minus contribuțiile sociale ale angajaților) pot oferi, cu toate acestea, suficiente date estimative privind contribuțiile și remunerația aferentă.

4.100. În contul de venituri angajatorii sunt înregistrați ca plătitori în beneficiul angajaților, a componentei din remunerație definită drept contribuție socială a cărei valoare este egală cu valoarea estimată a contribuțiilor sociale necesare pentru plata alocațiilor sociale directe la care au dreptul. În contul de distribuire secundară a venitului, angajații sunt înregistrați ca plătitori către angajatorii lor ai sumei echivalente prin care restituie contribuția socială imputată (adică transferuri curente), ca și cum le-ar vărsa într-un sistem de asigurare socială distinct.

4.101. Momentul înregistrării: contribuțiile sociale imputate care reprezintă contrapartida alocațiilor sociale directe obligatorii sunt înregistrate în momentul în care apare obligația de a vărsa aceste alocații.

Alocațiile sociale imputate care reprezintă contrapartida alocațiilor sociale directe voluntare se înregistrează în momentul în care se plătesc alocațiile.

4.102. În sistemul conturilor, contribuțiile sociale imputate sunt înregistrate:

- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului gospodăriilor populației și în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente;
- (b) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului sectoarelor angajatorilor și în contul extern de venituri primare și transferuri curente.

ALOCAȚII SOCIALE, ALTELE DECÂT TRANSFERURILE SOCIALE ÎN NATURĂ (D.62)

4.103. Rubrica D.62 cuprinde patru subrubrici:

Alocații de securitate socială în numerar (D.621)

Aceste alocații sunt vărsate gospodăriilor populației de fondurile de securitate socială (cu excepția rambursărilor menționate la D.6311). Alocațiile sunt furnizate în cadrul sistemelor de securitate socială.

Contribuții de asigurare socială ale sistemelor private (D.622)

Aceste contribuții (în numerar sau în natură) sunt vărsate gospodăriilor populației de societățile de asigurare sau de alte unități instituționale care administrează sistemele private de asigurare socială cu constituire de rezerve.

Alocații de asigurare socială directe ale angajatorilor (D.623)

Aceste alocații (în numerar sau în natură) sunt vărsate angajaților, persoanelor în întreținerea acestora sau urmașilor lor de către angajatorii care administrează sistemele de asigurare socială fără constituire de rezerve. Ele reprezintă în special:

- (a) plata în continuare a salariilor obișnuite sau reduse în perioada absenței de la locul de muncă în caz de boală, accident, maternitate etc.;
- (b) indemnizații de familie, de studii sau alte alocații pentru persoanele aflate în întreținere;
- (c) pensii pentru limită de vârstă și de urmaș plătite foștilor angajați sau urmașilor acestora, indemnizații de concediere și de plecare de la locul de muncă respectiv plătite lucrătorilor sau urmașilor acestora în caz de concediere, incapacitate de muncă, moarte accidentală (atunci când aceste alocații sunt legate de convenții colective);
- (d) servicii de medicină generală care nu au legătură cu activitatea la locul de muncă;
- (e) case de sănătate și cămine pentru pensionari.

Alocațiile de asigurare socială directe ale angajatorilor pe care aceștia din urmă le plătesc foștilor lor angajați sau altor persoane eligibile se contabilizează cu includerea contribuțiilor sociale efective suportate de angajatori, adică plăți efectuate de angajatori asigurătorilor, în folosul persoanelor respective.

Alocații de asistență socială în numerar (D.624)

Aceste alocații se plătesc gospodăriilor populației de către unități ale administrațiilor publice sau de instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor pentru a acoperi aceleași nevoi ca și contribuțiile de asigurare socială, dar care nu se înscriu în cadrul unui sistem de asigurare socială ce prevede contribuții sociale și alocații de asigurare socială. Aceste alocații nu includ transferurile curente plătite în situații sau în condiții care nu sunt, în mod normal, acoperite de sistemele de asigurare socială (de exemplu, transferurile efectuate în cazul catastrofelor naturale, care sunt considerate ca alte transferuri curente sau alte transferuri de capital).

TRANSFERURI SOCIALE ÎN NATURĂ (D.63)

- 4.104. *Definiție:* Transferurile sociale în natură (D.63) corespund bunurilor și serviciilor individuale furnizate gospodăriilor populației, cu titlu de transferuri în natură, de către unitățile administrațiilor publice și de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor, indiferent dacă aceste bunuri și servicii sunt cumpărate de pe piață de aceste unități sau sunt provenite din producția lor de non-piață. Ele pot fi finanțate prin impozite, contribuții de securitate socială, alte încasări ale administrațiilor publice sau, în cazul instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor, prin donații sau venituri din proprietate.

Cu toate că anumite servicii nedestinate pieței furnizate de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor prezintă anumite caracteristici ale serviciilor colective, toate serviciile nedestinate pieței produse de acestea sunt, prin convenție și pentru simplificare, considerate ca având un caracter individual. Serviciile furnizate gratuit sau la prețuri ne semnificative din punct de vedere economic gospodăriilor populației, sunt denumite „servicii individuale”, pentru a le deosebi de serviciile colective furnizate colectivității în ansamblul său, sau unor importante subgrupe ale acesteia. Serviciile individuale sunt tipice domeniilor educației și sănătății, deși alte sectoare ca serviciile locative, cultura sau petrecerea timpului liber sunt de asemenea, în mod frecvent, beneficiare ale acestor servicii individuale.

Transferurile sociale în natură (D.63) cuprind contribuțiile sociale în natură și transferuri de bunuri și servicii non-piață individuale.

Alocații sociale în natură (D.631)

- 4.105. Alocațiile sociale în natură sunt transferuri sociale în natură destinate să reducă sarcina financiară a gospodăriilor populației pentru protecția contra unui anumit număr de riscuri sau de nevoi sociale (a se vedea punctul 4.84). Ele pot fi subîmpărțite în două categorii: pe de o parte, acelea în care gospodăriile beneficiare cumpără ele însele bunuri sau servicii și care vor fi apoi rambursate, iar pe de altă parte, acelea în care bunurile sau serviciile sunt furnizate direct beneficiarilor printr-o administrație publică sau o

instituție fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației care fie le produce ea însăși, fie le cumpără — în totalitate sau în parte — de la un producător (acesta din urmă fiind însărcinat cu furnizarea).

Alocații de securitate socială, restituiri (D.6311)

Aceste alocații reprezintă restituirea prin fondurile de securitate socială a cheltuielilor agreate de gospodăriile populației pentru achiziționarea de bunuri sau de servicii specifice.

Atunci când o gospodărie a populației cumpără un bun sau un serviciu care îi este restituit ulterior în totalitate sau parțial de un fond de securitate socială se poate considera că această gospodărie acționează de fapt în contul fondului în cauză. În fapt, gospodăria respectivă oferă fondului de securitate socială lichidat un credit pe termen scurt care se stinge odată cu restituirea.

Cheltuielile rambursate sunt contabilizate ca fiind direct suportate de fondul de securitate socială în momentul în care gospodăria efectuează cumpărarea, în timp ce singura sumă contabilizată ca o cheltuială a gospodăriei este, eventual, diferența dintre prețul de achiziție plătit și suma rambursată. În consecință, valoarea cheltuielii care este rambursată nu este considerată ca un transfer curent în numerar de la fondurile de securitate socială către gospodăriile populației.

Alte alocații de securitate socială în natură (D.6312)

Ele sunt transferuri sociale în natură, cu excepția rambursărilor efectuate de fondurile de securitate socială către gospodăriile populației. Majoritatea se referă la tratamente medicale, dentare sau chirurgicale, ședere în instituții spitalicești, ochelari și lentile de contact, aparate sau echipamente medicale și bunuri sau servicii similare furnizate în cadrul protecției contra unor riscuri sau nevoi sociale. Prin urmare, aceste servicii fiind furnizate direct beneficiarilor de către producătorii de piață sau non-piață fără ca să intervină o rambursare, ele trebuie evaluate și, de asemenea, să se deducă din acestea orice plată efectuată de gospodăriile populației.

Alocații de asistență socială în natură (D.6313)

Acestea sunt transferurile în natură în folosul gospodăriilor, efectuate de unitățile administrațiilor publice sau de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor care au un caracter similar contribuțiilor de securitate socială în natură, dar nu sunt furnizate în cadrul unui sistem de asigurare socială. Fac parte din această categorie, cu condiția ca să nu aparțină unui sistem de asigurare socială, locuințele sociale, alocațiile pentru locuință, creșele și grădinițele, formarea profesională, reducerile pe mijloacele de transport (cu condiția ca ele să urmărească un obiectiv social) și bunurile și serviciile similare furnizate în contextul protecției contra riscurilor și nevoilor sociale. Orice plăți efectuate de capul gospodăriilor populației trebuie deduse.

Transferuri de bunuri și servicii individuale nedestinate pieței (D.632)

- 4.106. *Definiție:* Transferurile de bunuri și servicii individuale nedestinate pieței (D.632) au ca obiect bunuri și servicii furnizate gratuit sau la prețuri nesemnificative din punct de vedere economic gospodăriilor populației de către producătorii non-piață ce aparțin unităților administrațiilor publice sau instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor. Ele corespund cheltuielilor de consum individual ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor și administrației publice (a se vedea punctul 3.85.), minus alocațiile sociale în natură (D.631) acordate gospodăriilor populației în cadrul sistemelor de securitate socială sau de asistență socială.
- 4.107. Momentul înregistrării alocațiilor sociale: alocațiile sociale în numerar sunt înregistrate în momentul în care este stabilit dreptul la alocații; alocațiile sociale în natură sunt înregistrate în momentul în care sunt furnizate serviciile sau în momentul schimbării dreptului de proprietate asupra bunurilor furnizate direct gospodăriilor populației de către producătorii non-piață.
- 4.108. În sistemul conturilor, alocațiile sociale, altele decât transferurile sociale în natură (D.62), sunt înregistrate:
- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului sectoarelor care acordă alocațiile respective;
 - (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru alocațiile acordate de restul lumii);
 - (c) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului gospodăriilor populației;
 - (d) între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru alocațiile acordate gospodăriilor populației nerezidente).

Transferurile sociale în natură (D.63) sunt înregistrate:

- (a) între utilizări în contul de redistribuire a venitului în natură al sectoarelor care le acordă;
- (b) între resurse în contul de redistribuire a venitului în natură al gospodăriilor populației.

Consumul de bunuri și servicii transferate este înregistrat în contul de utilizare a venitului disponibil ajustat.

Prin convenție, nu există transferuri sociale în natură cu restul lumii (sunt înregistrate la D.62 – alocații sociale, altele decât transferurile sociale în natură).

ALTE TRANSFERURI CURENTE (D.7)

PRIME NETE DE ASIGURARE GENERALĂ (D.71)

- 4.109. *Definiție:* Primele nete de asigurare generală (D.71) sunt vărsăminte efectuate în cadrul polițelor subscrise de unități instituționale. Polițele subscrise de gospodării corespund contractelor încheiate de acestea din propria lor inițiativă și pentru a acoperi propriile lor nevoi, independent de angajatorii lor sau de administrația publică și în afara oricărui sistem de asigurare socială ⁽⁸⁾. Primele nete de asigurare generală cuprind în același timp primele efective plătite de asigurați pentru a beneficia de acoperirea asigurării în cursul perioadei contabile (prime dobândite) și suplimente de prime corespunzând veniturilor din proprietate atribuite asiguraților, după deducerea serviciului furnizat de societatea de asigurare.

Primele nete de asigurare generală care sunt colectate permit acoperirea riscurilor legate de diverse accidente sau evenimente de origine naturală sau umană care provoacă daune bunurilor, proprietății sau persoanelor (incendii, inundații, accidente, loviri, naufragii, furturi, violență, boală etc.) sau riscuri de pierderi financiare apărute în urma unor evenimente ca boală, șomaj, accident și altele.

- 4.110. Momentul înregistrării: primele nete de asigurare generală sunt înregistrate în momentul în care ele sunt dobândite.

Primele de asigurare din care s-a făcut scăderea serviciului reprezintă procentul din totalul primelor vărsate în perioada curentă sau din perioadele anterioare care acoperă riscurile în timpul perioadei curente.

Primele achiziționate în cursul perioadei curente trebuie să fie separate de primele exigibile din această perioadă, care sunt susceptibile să acopere riscurile, atât pe timpul perioadei respective, cât și pe timpul perioadelor viitoare.

- 4.111. În sistemul conturilor, primele nete de asigurare generală sunt înregistrate:

- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului asiguraților rezidenți;
- (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru asigurații nerezidenți);
- (c) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului societăților de asigurare rezidente;
- (d) între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru societățile de asigurare nerezidente).

⁽⁸⁾ Primele de asigurare-viață nu apar ca atare în sistemul conturilor. Ele sunt defalcate în: (a) prime care constituie o formă de contribuție socială (ele sunt plătite în cadrul unui sistem de asigurare socială); (b) prime de asigurare-viață individuale. Primele sunt prinse în rubrica contribuției sociale efective, iar cele ce fac parte din a doua categorie nu sunt considerate operațiuni de distribuție. Ambele categorii de prime de asigurare-viață măresc provizioanele tehnice de asigurare, ce apar în contul financiar și în bilanț.

INDEMNIZAȚII DE ASIGURARE DAUNE (D.72)

- 4.112. *Definiție:* Indemnizațiile de asigurare generală (D.72) reprezintă indemnizațiile datorate în virtutea contractelor de asigurare generală ⁽⁹⁾, adică sumele pe care societățile de asigurare sunt obligate să le plătească pentru reglarea pagubelor din calamități survenite la persoane sau la bunuri (inclusiv la bunurile de capital fix).
- 4.113. Indemnizațiile de asigurare generală nu cuprind vărsămintele care constituie alocații sociale.
- 4.114. Cum serviciul de asigurare generală este calculat scăzând indemnizațiile datorate din valoarea cumulată a primelor achiziționate și a suplimentelor de prime, totalul indemnizațiilor datorate de o societate de asigurare va trebui să fie egal cu primele nete de asigurare generală pe care ea (societatea de asigurare) trebuie să o primească în cursul aceleiași perioade contabile. Este astfel subliniat faptul că funcția principală a asigurării contra daunelor este de redistribuire a resurselor.
- Soldul contului unei indemnizații de asigurare generală este considerat ca un transfer curent în favoarea beneficiarului, chiar dacă el se bazează pe sumele ridicate consecutiv din distrugerea accidentală a unui activ fix sau din vătămări corporale grave. Sumele primite de beneficiari nu au în general o destinație particulară și bunurile sau activele care au suferit pierderi sau au fost distruse nu trebuie, în mod necesar, să fie reparate sau înlocuite.
- Anumite indemnizații sunt datorate pentru daune ocazionate de asigurați unor terți, sau proprietății terților. În acest caz, indemnizațiile sunt contabilizate ca și cum ele ar fi fost plătite direct de societatea de asigurări terților care au suferit prejudiciul și nu indirect prin intermediul asiguratului.
- 4.115. Momentul înregistrării: indemnizațiile de asigurare generală sunt înregistrate în momentul în care se produce calamitatea sau orice alt eveniment acoperit de asigurare.
- 4.116. În sistemul conturilor, ele sunt înregistrate:
- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului societăților de asigurare rezidente;
 - (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente de către restul lumii (pentru societățile de asigurare nerezidente);
 - (c) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului sectoarelor beneficiare;
 - (d) între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru beneficiarii nerezidenți).

TRANSFERURI CURENTE ÎNTRE ADMINISTRAȚIILE PUBLICE (D.73)

- 4.117. *Definiție:* Transferurile curente în cadrul administrației publice (D.73) cuprind operațiunile de transfer între diferite subsectoare ale administrației publice (administrația centrală, administrația statului, administrația locală, fondurile de securitate socială), cu excepția impozitelor, subvențiilor, ajutoarelor pentru investiții și altor transferuri în capital.
- 4.118. Transferurile curente între subsectoarele administrației publice nu cuprind operațiunile efectuate în numele altei unități; acestea sunt înregistrate o singură dată în resursele unității beneficiare pentru contul pentru care este realizată tranzacția. Acest caz apare mai ales atunci când o agenție a administrației publice (de exemplu, un departament al administrației centrale) percepe impozite care sunt total sau parțial transferate în mod automat către o altă agenție a administrației publice (de exemplu, o autoritate locală). În acest caz, încasările fiscale destinate altei agenții ale administrației publice sunt contabilizate ca impozite prelevate direct de această agenție și nu ca un transfer curent în cadrul administrației publice. Această soluție se impune *a fortiori* în cazul impozitelor care iau forma de aditionale la impozitele administrației centrale și care sunt destinate unei alte administrații publice. Decalajele între încasarea impozitelor și plata lor de către prima administrație la cea de a doua trebuie să fie contabilizate în contul financiar la postul „Alte conturi de primit/de plătit” din contul financiar.

⁽⁹⁾ Indemnizațiile de asigurare-viață nu apar ca atare în sistem. Ele sunt defalcate în: (a) indemnizații care constituie o formă de contribuții sociale; (b) indemnizații de asigurare-viață individuală. Primele sunt prinse în rubrica contribuții sociale efective, celelalte nu sunt considerate ca operațiuni de distribuție. Ambele categorii de indemnizații de asigurare-viață reduc rezervele tehnice de asigurare, ce apar la contul financiar și bilanț.

Pe de altă parte, transferurile curente între administrațiile publice cuprind transferurile de încasări fiscale care sunt o componentă a transferurilor totale de la administrația centrală în favoarea altei agenții a administrației publice. Aceste transferuri nu corespund nici unei categorii de impozite specifice și nu sunt realizate în mod automat, ci în principal, prin intermediul anumitor rezerve (de exemplu, rezervele provinciilor sau comunelor) și după chei de repartitie fixate de administrația centrală.

- 4.119. Momentul înregistrării: transferurile curente în cadrul administrației publice sunt înregistrate în momentul în care reglementările în vigoare stipulează că ele trebuie operate.
- 4.120. În sistemul conturilor, transferurile curente în cadrul administrației publice sunt înregistrate între utilizări și între resurse în contul de distribuire secundară a venitului subsectoarelor administrației publice ⁽¹⁰⁾.

COOPERARE INTERNAȚIONALĂ CURENTĂ (D.74)

- 4.121. *Definiție:* Cooperarea internațională curentă (D.74) acoperă toate operațiunile de transfer în numerar sau în natură între administrațiile publice naționale și administrațiile publice din restul lumii sau organizațiile internaționale ⁽¹¹⁾, altele decât ajutoarele pentru investiții și celelalte transferuri de capital.
- 4.122. Rubrica (D.74) cuprinde:
- (a) contribuțiile nefiscale ale statului către instituțiile Uniunii Europene, cu excepția celei de-a patra resurse proprii a Comunității ⁽¹²⁾;
 - (b) contribuțiile statului către organizațiile internaționale (cu excepția impozitelor datorate de statele membre guvernelor organizațiilor supranaționale);
 - (c) transferurile curente pe care administrațiile publice pot să le primească de la instituțiile sau organismele menționate la punctele (a) și (b) ⁽¹³⁾;
 - (d) transferurile curente pe care statele și le acordă între ele prin vărsăminte fie în numerar (de exemplu, vărsăminte destinate finanțării deficitelor bugetare ale statelor străine sau ale teritoriilor din colonii), fie în natură (de exemplu, donații de produse alimentare sau de material militar, ajutoare de urgență în cazul catastrofelor naturale sub formă de hrană, îmbrăcăminte și medicamente etc.);
 - (e) salariile plătite de un stat, o instituție a Uniunii Europene sau o organizație internațională consilierilor sau personalului tehnic, pus la dispoziție de țările în curs de dezvoltare.

Organizațiile internaționale nefiind considerate ca unități instituționale rezidente ale țării în care ele sunt stabilite, cooperarea internațională curentă include, de asemenea, transferurile între administrația publică a unei țări și organizațiile internaționale care sunt instalate acolo.

- 4.123. Momentul înregistrării: cooperarea internațională curentă trebuie să fie înregistrată în momentul în care reglementările în vigoare stipulează că transferurile trebuie să aibă loc (transferuri obligatorii) sau în momentul în care transferurile sunt efectuate (transferuri voluntare).
- 4.124. În sistemul conturilor, cooperarea internațională curentă este înregistrată:
- (a) între utilizări și între resurse în contul de distribuire secundară a venitului sectorul administrației publice;
 - (b) între utilizări și între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

⁽¹⁰⁾ Transferurile curente în cadrul administrației publice sunt fluxuri interne ale sectorului administrației publice care nu apar în contul consolidat pentru ansamblul acestuia.

⁽¹¹⁾ În sistemul conturilor, organizațiile internaționale își obțin mandatele fie direct din statele unde sunt membre, fie indirect, prin intermediul altor organizații internaționale unde ele sunt membre.

⁽¹²⁾ Prelevările operate de instituțiile Uniunii Europene asupra unităților producătoare rezidente sunt contabilizate ca impozite pe producție vărsate de acestea către restul lumii. „A patra resursă proprie” sau „resursa bazată pe PNB” creată prin decizia Consiliului din 24 iunie 1988 referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunității evidențiază transferurile curente diverse (D.75).

⁽¹³⁾ Transferurile curente pe care instituțiile Uniunii europene le efectuează direct către unitățile producătoare de piață rezidente sunt înregistrate ca subvenții vărsate de restul lumii.

TRANSFERURI CURENTE DIVERSE (D.75)

Transferuri curente către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor

4.125. *Definiție:* Transferurile curente către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor includ toate contribuțiile voluntare (altele decât legatele), contribuțiile membrilor, ajutoare și subsidii pe care instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor le primesc de la gospodării (inclusiv nerezidente) și, în mai mică măsură, de la alte unități.

4.126. Sunt incluse următoarele:

- (a) contribuțiile periodice vărsate de gospodării organizațiilor sindicale, politice, sportive, culturale, religioase și altor organizații similare clasificate în sectorul instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor;
- (b) contribuții voluntare (altele decât moștenirile și donațiile) ale gospodăriilor populației, societăților și restului lumii către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației. Sunt incluse transferurile în natură pentru opere de binefacere, sub formă de donații de produse alimentare (hrană), îmbrăcăminte, pături sau medicamente destinate gospodăriilor rezidente sau nerezidente;
- (c) ajutoarele și subvențiile acordate de administrația publică, altele decât transferurile destinate în mod specific finanțării cheltuielilor pentru investiții, care fac parte din ajutoarele pentru investiții.

Sunt excluse plățile contribuțiilor sau drepturilor de înscriere la instituțiile fără scop lucrativ de piață în serviciul întreprinderilor, cum ar fi camerele de comerț sau grupările profesionale, care sunt tratate ca plată a serviciilor oferite.

4.127. Momentul înregistrării: transferurile curente către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor sunt înregistrate în momentul în care ele sunt efectuate.

4.128. În sistemul conturilor, transferurile curente către instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor sunt înregistrate:

- (a) între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului sectoarelor donatoare;
- (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente;
- (c) între resurse în contul de distribuire secundară a venitului sectorului instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor.

Transferuri curente între gospodăriile populației

4.129. *Definiție:* Acestea reprezintă toate transferurile curente în numerar sau în natură pe care gospodăriile populației rezidente le primesc sau le efectuează către alte gospodării rezidente sau nerezidente. Ele se referă, în special, la trimiterea de fonduri de către emigranți sau muncitorii stabiliți pe o perioadă mai lungă în străinătate (sau care muncesc în străinătate pe o durată de cel puțin un an) membrilor familiei lor care rămân în țara de origine sau de părinții copiilor lor care trăiesc în alt loc.

4.130. Momentul înregistrării: transferurile curente între gospodării sunt înregistrate în momentul în care sunt efectuate.

4.131. În sistemul conturilor, transferurile curente între gospodării sunt înregistrate:

- (a) între resurse și între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului gospodăriilor populației;
- (b) între resurse și între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

Amenzi și penalități

4.132. *Definiție:* Amenzile și penalitățile impuse unităților instituționale de instanțele de judecată sau de alte instanțe cvasi-judiciare sunt considerate drept transferuri curente.

4.133. Acest titlu nu include:

- (a) amenzile și penalitățile impuse de autoritățile fiscale pentru fraudă fiscală sau întârziere în plata impozitelor, care nu se pot separa în general de impozitele însăși;
- (b) redevențele achitate pentru obținerea de permise care sunt contabilizate fie ca impozite, fie ca remunerare a serviciilor oferite de aceste unități administrațiilor publice (a se vedea D.29 și D.59).

4.134. Momentul înregistrării: amenzile și penalitățile sunt înregistrate în momentul în care apare obligația de plată.

Loterii și jocuri de noroc

4.135. Sumele destinate cumpărării biletelor de loterie sau pentru jocuri de noroc (pariuri) comportă două elemente: o plată a serviciului furnizat de unitatea care organizează loteria sau pariul și un transfer curent rezidual în favoarea câștigătorilor. Serviciul poate fi relativ substanțial și servește la acoperirea impozitelor care vizează producția serviciilor de jocuri de noroc. Sistemul consideră că transferurile au loc direct între participanții la loterie și la pariuri, adică între gospodării. În cazul participării gospodăriilor nerezidente, pot avea loc transferuri nete importante între sectorul gospodăriilor și restul lumii. Aceste transferuri curente sunt înregistrate în momentul în care ele sunt efectuate.

Plăți compensatorii

4.136. *Definiție:* Plățile compensatorii reprezintă transferuri curente efectuate de unități instituționale către alte unități instituționale pentru daune cauzate persoanelor sau bunurilor, cu excepția indemnizațiilor de asigurare generală. Ele pot fi indemnizații obligatorii acordate de tribunale sau de vărsăminte voluntare care rezultă din acorduri amiabile. Sunt incluse vărsămintele cu titlu gratuit efectuate de unitățile administrațiilor publice și de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor victimelor catastrofelor naturale, altele decât cele clasate în transferuri de capital.

4.137. Momentul înregistrării: plățile compensatorii sunt înregistrate în momentul în care transferurile sunt efectuate (transferuri voluntare) sau în momentul în care trebuie să aibă loc (transferuri obligatorii).

A patra resursă proprie a Comunității

4.138. „A patra resursă proprie” sau „resursa bazată pe PNB” creată prin Decizia Consiliului din 24 iunie 1988 referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunității constituie un transfer curent plătit de administrația publică din fiecare stat membru către instituțiile Uniunii Europene.

Ea reprezintă o contribuție complementară la bugetul instituțiilor europene, calculată pe baza nivelului PNB al fiecărui stat membru.

Momentul înregistrării: a patra resursă proprie a Comunității este contabilizată în momentul în care ea trebuie să fie plătită.

În sistemul conturilor, a patra resursă proprie a Comunității apare:

- (a) la utilizări, în contul de distribuire secundară a venitului sectorului administrației publice;
- (b) la resurse, în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

Altele:

4.139. Sunt incluse următoarele:

- (a) transferurile curente ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației către administrația publică și care nu au caracterul unui impozit;
- (b) vărsămintele administrației publice către întreprinderile publice clasificate în sectorul societăți și cvasi-societăți nefinanciare, având ca scop să acopere cheltuielile privind impozitele anormale pe pensii;
- (c) bursele de călătorie și recompensele acordate gospodăriilor populației rezidente sau nerezidente de către administrația publică sau instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor;

- (d) primele de economii acordate periodic de administrația publică gospodăriilor populației ca recompensă pentru operațiuni de economie efectuate de acestea în cursul perioadei;
- (e) rambursările de către gospodării ale cheltuielilor efectuate în favoarea lor de către organismele de ajutor social;
- (f) transferurile curente de la instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației către restul lumii;
- (g) operațiunile de sponsorizare de către societăți, dacă aceste plăți nu pot fi considerate drept cumpărări de servicii publicitare sau de alte servicii (de exemplu, operațiuni filantropice sau burse de studii);
- (h) transferurile curente ale administrației publice către gospodăriile populației în calitate de consumatori, altele decât contribuțiile sociale.

4.140. Momentul înregistrării: aceste transferuri sunt înregistrate în momentul în care sunt efectuate, exceptând pe acelea destinate sau efectuate către/de administrația publică, care sunt înregistrate în momentul în care ele trebuie să aibă loc.

În sistemul conturilor, transferurile curente diverse apar:

- (a) între resurse și între utilizări în contul de distribuire secundară a venitului din toate sectoarele;
- (b) între resurse și între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

AJUSTARE PENTRU VARIAȚIA DREPTURILOR GOSPODĂRIILOR POPULAȚIEI ASUPRA FONDURILOR DE PENSIE (D.8)

4.141. *Definiție:* Ajustarea pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie (D.8) este destinată să determine în economiile gospodăriilor populației apariția variației rezervelor actuariale asupra cărora, acestea din urmă, au un anumit drept (drept care se regăsește la nivel financiar ca o creanță la rubrica F.61) și care sunt alimentate de primele și contribuțiile înregistrate drept contribuții sociale în contul de distribuire secundară a venitului.

4.142. Întrucât în conturile financiare și în bilanțul sistemului gospodăriile populației sunt considerate ca fiind proprietare ale rezervelor regimurilor private, atât autonome, cât și neautonome, este necesară introducerea unui post de ajustare pentru a se evita ca un eventual excedent al contribuțiilor la pensii față de pensiile încasate (adică „transferuri” de efectuat față de „transferuri” de primit) să afecteze economia acestor gospodării.

Pentru a neutraliza acest efect, o ajustare egală cu:

	valoarea totală a contribuțiilor sociale efective referitoare la pensiile vărsate sistemelor private cu constituire de fonduri
<i>plus</i>	valoarea totală a suplimentelor de contribuții care corespund veniturilor din proprietate atribuite asiguraților
<i>minus</i>	valoarea serviciului furnizat
<i>minus</i>	valoarea totală a pensiilor plătite ca contribuții de asigurare socială a sistemelor private cu constituire de fonduri

este adăugată venitului disponibil sau venitului disponibil ajustat al gospodăriilor în conturile de utilizare a venitului, înainte de determinarea agregatului „Economii”.

În acest fel, economiile gospodăriilor sunt identice cu ce ar trebui să fie în cazul în care contribuțiile la pensie și pensiile încasate nu ar fi fost contabilizate ca transferuri curente în contul de distribuire secundară a venitului. Acest post de ajustare este necesar pentru a se realiza concordanța dintre economiile gospodăriilor și variația drepturilor lor nete asupra fondurilor de pensii contabilizate în contul financiar al sistemului. Ajustările în contrapartidă trebuie să fie operate în conturile de utilizare a venitului societăților de asigurare și altor unități instituționale care administrează fondurile de pensii neautonome.

4.143. Momentul înregistrării: ajustarea este contabilizată în funcție de diferitele fluxuri care o compun.

- 4.144. În sistemul conturilor, ajustarea pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie este înregistrată:
- (a) între utilizări în conturile de utilizare a venitului sectorului societăților de asigurare și ale altor sectoare care administrează fondurile de pensii neautonome;
 - (b) între utilizări în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru organisme nerezidente);
 - (c) între resurse în contul de utilizare a venitului din sectorul gospodăriilor;
 - (d) între resurse în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente (pentru gospodăriile nerezidente).

TRANSFERURI DE CAPITAL (D.9)

4.145. Transferurile de capital se diferențiază de transferurile curente prin faptul că implică achiziționarea sau cedarea unuia sau mai multor active cel puțin de către unul dintre participanții la o tranzacție. Indiferent dacă are loc în numerar sau în natură, transferurile de capital trebuie să aibă ca rezultat evaluarea variației activelor financiare sau nefinanciare prezente în conturile de patrimoniu ale uneia sau ambelor părți ale tranzacției.

4.146. *Definiție:* Transferul de capital în natură reprezintă transferul proprietății asupra unui activ (altul decât stocuri sau numerar) sau anularea unei datorii de către un creditor, fără contrapartidă.

Transferul de capital în numerar reprezintă transferul unei sume în numerar pe care una dintre părțile tranzacției a obținut-o cedând unul dintre active (altele decât stocuri) sau pe care cealaltă parte dorește sau este obligată să o utilizeze în scopul achiziționării unuia dintre active (altele decât stocuri). Acesta a doua parte — beneficiarul — este adesea obligată să utilizeze banii respectivi pentru achiziționarea unuia sau mai multor active, ca o condiție a realizării transferului.

4.147. Transferurile de capital acoperă impozitele pe capital (D.91), ajutoarele pentru investiții (D.92) și alte transferuri de capital (D.99).

IMPOZITE PE CAPITAL (D.91)

4.148. *Definiție:* Impozitele pe capital (D.91) sunt impozitele care vizează într-un mod neregulat și puțin frecvent valoarea activelor sau averea netă deținută de unitățile instituționale sau valoarea activelor transferate între unități instituționale, ca urmare a moștenirilor, donațiilor între persoane în viață sau altor transferuri.

4.149. Impozitele pe capital acoperă:

- (a) impozitele pe transferurile de capital: taxele de succesiune și drepturile pe donații între persoane în viață, care sunt presupuse a fi prelevate pe capitalul beneficiarilor, cu excepția impozitelor pe vânzările activelor care nu constituie transferuri;
- (b) prelevări pe capital: prelevări excepționale pe valoarea activelor (sau valoarea netă) deținute de unitățile instituționale ⁽¹⁴⁾. Sunt incluse în prelevările excepționale impozitele pe plus-valorile funciare care vizează creșterea valorii terenurilor agricole constatată cu ocazia acordării permisului de construire în scopuri comerciale sau rezidențiale.

4.150. Momentul înregistrării: impozitele pe capital sunt înregistrate în momentul în care apar creanțele fiscale.

4.151. În sistemul conturilor, impozitele pe capital sunt înregistrate:

- (a) în variația pasivelor și a valorii nete (–) a contului de capital al sectoarelor impuse;
- (b) în variația pasivelor și a valorii nete (+) a contului de capital al administrațiilor publice;
- (c) în variația pasivelor și a valorii nete a contului de capital al restului lumii.

⁽¹⁴⁾ Cu toate acestea, impozitele privind câștigurile de capital sunt contabilizate în impozite curente pe venit, patrimoniu etc.

AJUTOARE NERAMBURSABILE PENTRU INVESTIȚII (D.92)

- 4.152. *Definiție:* Ajutoarele nerambursabile pentru investiții (D.92) sunt transferuri de capital, în numerar sau în natură, efectuate de administrația publică sau de restul lumii ⁽¹⁵⁾ către alte unități instituționale rezidente sau nerezidente pentru a le permite să finanțeze, în parte sau în totalitate, costul de achiziție al activelor fixe.
- 4.153. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții pot fi acordate în numerar sau în natură. Ajutoarele pentru investiții în natură reprezintă transferurile de material de transport, mașini sau alte echipamente, efectuate de administrația publică, către alte unități rezidente sau nerezidente, ca și punerea la dispoziție de clădiri sau alte construcții pentru unitățile rezidente sau nerezidente.
- 4.154. Sunt excluse din ajutoarele nerambursabile pentru investiții transferurile de echipamente militare sub formă de arme sau de echipamente a căror singură funcție este de a activa aceste arme, acestea nefiind considerate ca active fixe.
- 4.155. Valoarea formării de capital realizate de administrația publică pentru profitul altor sectoare ale economiei este înregistrată, de asemenea, în contul ajutoarelor nerambursabile pentru investiții atunci când beneficiarul este identificabil și dobândește proprietatea investițiilor realizate. În acest caz, formarea de capital este înregistrată în variația activelor în contul de capital al beneficiarilor și este finanțată printr-un ajutor pentru investiții care apare în același cont în variațiile pasivelor și valorii nete.
- 4.156. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții includ nu numai vărsăminte unice destinate să finanțeze investițiile din cursul aceleiași perioade, dar și plăți eşalonate în timp referitoare la operațiunile de investiții realizate în cursul unei perioade anterioare. Astfel, vărsămintele anuale ale administrației publice pentru amortizarea datoriilor contractate de întreprinderi în vederea realizării proiectelor de investiții și pe care autoritățile publice își asumă, în totalitate sau în parte, cheltuielile de amortizare sunt de asemenea considerate ca ajutoare pentru investiții.
- Cu toate acestea, ajutoarele nerambursabile pentru subvenționarea dobânzii acordate de administrația publică sunt excluse, chiar atunci când scopul ajutorului nerambursabil este de a încuraja formarea de capital. În practică, preluarea de către autoritățile publice a unei părți din cheltuielile pentru dobânzi constituie, la fel ca fluxurile de dobânzi, o tranzacție distributivă. Cu toate acestea, atunci când un ajutor concurează în același timp la finanțarea amortizării datoriei contractate și la plata dobânzilor pe capital și când aceste două elemente nu pot fi separate, el este contabilizat integral în conturi ca un ajutor nerambursabil pentru investiții.
- 4.157. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții din sectorul societăților și cvasi-societăților nefinanciare cuprind, în afara celor acordate societăților și cvasi-societăților private, aporturile de capital furnizate întreprinderilor publice recunoscute ca entități independente cu personalitate juridică, cu condiția ca departamentul administrației publice care acordă ajutorul nerambursabil să nu păstreze o creanță asupra întreprinderii publice.
- 4.158. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții din sectorul gospodăriilor populației cuprind, în afara primelor de echipament și de modernizare acordate întreprinderilor, altele decât societăți și cvasi-societăți, primele acordate gospodăriilor pentru construcția, cumpărarea și amenajarea de locuințe.
- 4.159. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții către administrația publică acoperă toate vărsămintele (cu excepția subvențiilor de dobânzi) efectuate către subsectoarele administrațiilor publice ⁽¹⁶⁾ în scopul finanțării formării de capital. Cazul cel mai important privește transferurile operate de administrația centrală către administrațiile locale având ca obiect specific finanțarea formării brute de capital fix. Este important să se sublinieze că transferurile având un caracter general și operate cu scopuri multiple sau nedeterminate sunt înregistrate în transferurile curente din cadrul administrației publice, chiar dacă sunt parțial utilizate pentru a acoperi formarea de capital.
- 4.160. Ajutoarele nerambursabile pentru investiții furnizate de administrațiile publice sau de restul lumii instituțiilor fără scop lucrativ sunt diferite de transferurile curente către instituțiile fără scop lucrativ, în baza aceluiași criteriu.
- 4.161. Ajutoarele pentru investiții furnizate restului lumii ar trebui limitate de asemenea, la transferurile ce au ca obiect specific finanțarea operațiunilor de investiții ale unităților nerezidente. Ele privesc, de exemplu, vărsămintele la transferuri necontractuale pentru construcția de poduri, drumuri, spitale, școli în țările în curs de dezvoltare sau pentru construcția de imobile destinate organizațiilor internaționale. Ele pot fi sub formă de plăți eşalonate în timp sau de vărsământ unic. La această rubrică intră și furnizarea gratuită de bunuri de capital fix.

⁽¹⁵⁾ Ajutoarele nerambursabile pentru investiții provenind din restul lumii le cuprind pe cele vărsate direct de instituțiile Uniunii Europene (de exemplu, anumite transferuri ale Fondului European de Orientare și Garantare Agricolă — FEOGA, secția „Orientare”).

⁽¹⁶⁾ Ajutoarele nerambursabile pentru investiții între administrațiile publice sunt fluxuri interne ale sectorului administrației publice și nu apar în contul consolidat pentru ansamblul sectorului.

- 4.162. Momentul înregistrării: ajutoarele nerambursabile pentru investiții în numerar sunt înregistrate în momentul în care are loc plata; ajutoarele nerambursabile pentru investiții în natură sunt înregistrate în momentul transferului proprietății asupra activelor.
- 4.163. În sistemul conturilor, ajutoarele pentru investiții sunt înregistrate:
- (a) în variațiile pasivelor și a valorii nete (-) din contul de capital al administrațiilor publice;
 - (b) în variațiile pasivelor și a valorii nete (+) din contul de capital al sectoarelor care beneficiază de ajutoare nerambursabile;
 - (c) în variațiile pasivelor și a valorii nete din contul de capital al restului lumii.

ALTE TRANSFERURI DE CAPITAL (D.99)

- 4.164. *Definiție:* Alte transferuri de capital (D.99) acoperă toate operațiunile de transfer, altele decât ajutoarele pentru investiții și impozitele pe capital care, deși nu constituie operațiuni de repartitie a venitului, operează o redistribuire a economiei sau a patrimoniului între diferitele sectoare sau subsectoare ale economiei sau cu restul lumii.
- 4.165. Alte transferuri de capital cuprind următoarele operațiuni:
- (a) despăgubirile efectuate de către administrația publică sau de către restul lumii către proprietarii de bunuri de capital în urma distrugerii sau a pagubelor suferite de aceștia în urma războaielor, altor evenimente politice sau catastrofelor (calamităților naturale (inundații etc.);
 - (b) transferurile administrației publice către societățile sau cvasi-societățile nefinanciare având ca scop acoperirea pierderilor acumulate în cursul mai multor exerciții sau a pierderilor excepționale datorate unor cauze exterioare întreprinderii;
 - (c) transferurile între subsectoarele administrațiilor publice având scopul de a face față cheltuielilor excepționale, sau de a acoperi deficitul acumulat ⁽¹⁷⁾;
 - (d) primele de economii unice vărsate de administrațiile publice gospodăriilor cu titlu de recompensă a operațiunilor de economii efectuate de acestea pe o perioadă de mai mulți ani;
 - (e) legatele și donațiile importante între persoane în viață și între unități aparținând unor sectoare diferite, inclusiv legatele și donațiile importante către instituțiile fără scop lucrativ (de exemplu, donații pentru universități pentru a le permite să-și acopere costurile necesare construirii de noi clădiri, biblioteci sau laboratoare);
 - (f) contrapartida anulărilor de datorii hotărâtă de comun acord între unitățile instituționale aparținând unor sectoare sau subsectoare diferite (de exemplu, anularea datoriei unei societăți nefinanciare sau unei țări străine față de stat sau vărsămintele cu titlu de garanție eliberând un debitor care nu-și respectă o obligație, de angajamentele sale). O asemenea anulare prin acord mutual este tratată ca un transfer de capital de la creditor la debitor, egal cu datoria atrasă în momentul anulării. De asemenea, tranzacția de contrapartidă a unei reluări de datorii constituie un transfer de capital.

Cu toate acestea, sunt excluse:

1. asumarea sau anularea de către proprietarul unei cvasi-societăți a creanțelor financiare ale sau asupra acesteia. În cele două cazuri este o tranzacție cu acțiuni și alte participații (a se vedea punctul 5.16);
2. asumarea sau anularea de către o administrație publică a datoriei unei societăți publice care dispare din sistem în calitate de unitate instituțională. În cele două cazuri, un flux este bazat pe contul celorlalte modificări în volumul activelor (a se vedea punctele 5.16., 6.29. și 6.30.);
3. asumarea sau anularea de către o administrație publică a datoriei unei societăți publice, în cadrul unui proces de privatizare, înainte de a fi încheiat pe termen scurt. În cele două cazuri, este o tranzacție cu acțiuni și alte participații (a se vedea punctul 5.16.).

Ștergerea unei datorii de către un creditor nu constituie o operațiune între unități instituționale și nu apare deci, nici în contul de capital, nici în contul financiar al sistemului. Dacă un creditor hotărăște ștergerea unei datorii, se va conveni să se înregistreze

⁽¹⁷⁾ Aceste transferuri între subsectoarele administrațiilor publice sunt fluxuri interne ale sectorului administrațiilor publice care dispar atunci când se stabilește un cont consolidat pentru ansamblul sectorului.

acest fapt în contul celorlalte schimbări în volumul activelor, ca și în cel al debitorului [a se vedea punctul 6.27. litera (d)]. Provizioanele pentru creanțele nesigure sunt tratate ca intrări contabile interne ale întreprinderii și nu apar deci în sistem. Ștergerea unei datorii de către un debitor nu constituie o tranzacție și nu este nici recunoscută de sistem;

- (g) partea din câștigurile (sau pierderile) de capital realizate care este redistribuită unui alt sector, de exemplu, câștigurile de capital redistribuite de societățile de asigurare gospodăriilor. Cu toate acestea, operațiunile care reprezintă contrapartida transferurilor către administrația publică a produsului privatizării realizate indirect (de exemplu, prin intermediul societăților holding) trebuie să fie contabilizate ca operațiuni financiare cu acțiuni și alte participații (F.5) și nu au deci nici un efect direct asupra nivelului capacității/necesarului de finanțare a administrațiilor publice;
- (h) plățile majore efectuate pentru compensarea daunelor sau vătămărilor grave neacoperite de polițele de asigurare [cu excepția indemnizațiilor operate de administrația publică sau de restul lumii descrise la litera (a) de mai sus]. Sumele pot fi acordate de tribunale sau pot fi stabilite de comun acord. Vărsămintele pot fi efectuate de unități rezidente sau nerezidente. Exploziile puternice, deversările de hidrocarburi sau efectele nedorite ale medicamentelor sunt printre cauzele care justifică astfel de indemnizații;
- (i) vărsămintele cu caracter excepțional la fondurile de asigurare socială efectuate de angajatori (inclusiv administrațiile publice) sau de administrațiile publice (în cadrul funcției lor de protecție socială), în măsura în care aceste vărsăminte sunt destinate să mărească rezervele acestor fonduri în cazul nerespectării unui contract. Ajustarea care corespunde fondurilor de asigurări sociale pentru gospodăriile populației este, de asemenea, înregistrată la D.99 Alte transferuri de capital (a se vedea punctul 20 din anexa III privind asigurările).

4.166. Momentul înregistrării:

- (a) alte transferuri de capital în numerar sunt înregistrate în momentul în care plata trebuie să aibă loc;
- (b) alte transferuri de capital în natură sunt înregistrate în momentul transferului proprietății asupra activului sau anulării datoriei de către creditor.

4.167. În sistemul conturilor, alte transferuri de capital sunt înregistrate în variațiile pasivelor și valorii nete din contul de capital al sectoarelor și restului lumii.

CAPITOLUL 5

OPERAȚIUNI FINANCIARE

- 5.01. *Definiție:* Operațiunile financiare sunt acele tranzacții cu active și pasive financiare care se desfășoară între unități instituționale sau între o unitate instituțională și restul lumii.
- 5.02. Plecând de la definiția unei operațiuni (a se vedea punctul 1.33.), o tranzacție financiară poate fi definită ca interacțiunea, stabilită de comun acord, dintre unitățile instituționale sau între o unitate instituțională și restul lumii, care implică fie crearea sau lichidarea simultană a unui activ financiar și a pasivului său corespunzător, fie schimbarea proprietății asupra unui activ financiar, fie asumarea unui pasiv.
- 5.03. Activele financiare sunt active economice care se prezintă sub formă de mijloace de plată sau creanțe sau care sunt asimilabile prin natura lor cu creanțele financiare.
- 5.04. Mijloacele de plată sunt formate din: aurul monetar, drepturile speciale de tragere (DST), numerarul și depozitele transferabile.
- Creanța financiară le dă proprietarilor săi — creditorii — dreptul de a primi, fără o contra-contribuție, una sau mai multe plăți de la alte unități instituționale — debitorii — care au contractat angajamentul în contrapartidă.
- Exemple de active economice asimilabile prin natura lor creanțelor sunt acțiunile și alte participații, ca și activele parțial condiționate. Unitatea instituțională care emite astfel de active financiare se consideră că are un angajament de contrapartidă.
- 5.05. Activele condiționale sunt contractele încheiate între unități instituționale sau între unități instituționale și restul lumii, care prevăd una sau mai multe condiții de îndeplinit pentru ca o tranzacție financiară să aibă loc. De exemplu, garanțiile de plăți ale terților, scrisorile de credit, liniile de credit, facilitățile de emisiune de efecte („FEE”), precum și majoritatea produselor financiare derivate. În sistemul contabilității naționale se consideră că un activ condițional este un activ financiar din momentul în care contractul propriu-zis are o valoare de piață, pentru că el poate fi negociat sau face obiectul unei compensații pe piață. Activele condiționale care nu îndeplinesc această condiție nu sunt înregistrate în sistemul contabilității naționale ⁽¹⁾.
- 5.06. Se pot identifica șapte categorii de active financiare: aur monetar și drepturi speciale de tragere (AF.1), Numerar și depozite (AF.2), Titluri, altele decât acțiuni (AF.3), Credite (AF.4), Acțiuni și alte participații (AF.5), Provizioane tehnice de asigurare (AF.6) și Alte conturi de primit/de plătit (AF.7).
- 5.07. În sistemul contabilității naționale, fiecărui activ financiar îi corespunde un pasiv în contrapartidă, cu excepția celor clasificate în categoria Aur monetar și drepturi speciale de tragere (AF.1). Se deosebesc astfel șase categorii de pasive financiare, corespunzător activelor respective.
- 5.08. Clasificarea operațiunilor financiare corespunde clasificării activelor și pasivelor. Se pot identifica prin urmare șapte categorii de operațiuni financiare: operațiuni cu aur monetar și drepturi speciale de tragere (F1.), operațiuni cu numerar și depozite (F.2), operațiuni cu titluri, altele decât acțiuni (F.3), operațiuni cu credite (F.4), operațiuni cu acțiuni și alte participații (F.5), operațiuni cu provizioane tehnice de asigurare (F.6) și operațiuni cu alte conturi de primit/de plătit (F.7).
- 5.09. Activele financiare deținute și pasivele exigibile la un moment dat (ale unui sector sau restului lumii) sunt înregistrate într-un cont de patrimoniu (a se vedea capitolul 7). Operațiunile financiare au ca efect modificarea conturilor de patrimoniu. Cu toate acestea, modificările ce au loc între conturile de patrimoniu de deschidere și cel de închidere pot fi datorate și altor fluxuri (a se vedea capitolul 6). Ele nu se datorează interacțiunilor dintre unitățile instituționale sau dintre acestea și restul lumii. Celelalte fluxuri sunt defalcate în reevaluările activelor și pasivelor financiare, precum și modificările intervenite în volumul activelor și pasivelor financiare ce nu rezultă în urma operațiunilor financiare. Primele se înregistrează în contul de reevaluare, iar celelalte în contul altor modificări în volumul activelor, la rubrica pierderi datorate catastrofelor, pierderi necompensate, alte modificări în volumul activelor și pasivelor financiare neclasificate în altă parte, precum și schimbări de clasificări sau structură.

⁽¹⁾ Provizioanele tehnice de asigurare (AF.6) constituie pasive necondiționale ale întreprinderilor de asigurare și ale fondurilor de pensii. Totodată, activele financiare în contrapartidă ale deținătorilor și ale beneficiarilor de polițe sunt, în majoritatea cazurilor, condiționale.

- 5.10. Operațiunile financiare desfășurate între unități instituționale se înregistrează în conturile financiare ale diferitelor sectoare implicate. Cele dintre unitățile instituționale și restul lumii se înregistrează în conturile financiare ale sectoarelor corespunzătoare ca și în contul financiar extern, corespunzător contului financiar al restului lumii (a se vedea capitolul 8).

Contul financiar (al unui sector sau al restului lumii) cuprinde în partea stângă achizițiile minus cedările de active, iar în partea dreaptă creșterile minus rambursările de pasive. Soldul contului financiar, care este egal cu achizițiile nete de active din care se scad creșterile nete ale pasivelor, se numește capacitatea(+)/necesarul (-) de finanțare (B.9).

- 5.11. Contul financiar al unui sector poate fi consolidat sau nu. Contul financiar neconsolidat al unui sector prezintă modificările de active și pasive financiare rezultate în urma operațiunilor financiare la care participă unități instituționale din acest sector. Contul financiar consolidat al unui sector indică modificările de active și pasive financiare rezultate în urma operațiunilor financiare dintre unități instituționale aparținând acestui sector și alte unități instituționale sau restul lumii. În comparație cu contul neconsolidat, contul consolidat nu ia în considerație operațiunile financiare dintre unitățile instituționale ce aparțin aceluiași sector. Prin definiție, contul financiar extern este consolidat.

- 5.12. O tranzacție financiară între două unități instituționale are ca efect creșterea capacității/necesarului de finanțare a/al uneia dintre ele și descreșterea, cu aceeași sumă, a capacității/necesarului de finanțare a/al celeilalte. Operațiunile financiare ce au loc între unități instituționale aparținând aceluiași sector nu modifică capacitatea/necesarul de finanțare a/al acestuia. Contul financiar consolidat și cel neconsolidat aparținând aceluiași sector au aceeași capacitate/necesar de finanțare. În același fel, operațiunile financiare ce au loc între unități instituționale nu modifică valoarea capacității/necesarului de finanțare pe economia totală, care este egală, dar de semn contrar, cu cea a contului financiar extern. În consecință, valoarea capacității/necesarului de finanțare a ansamblului tuturor unităților instituționale și cea a/al restului lumii este nulă.

- 5.13. Contul financiar pe debitor/creditor ⁽²⁾ (al unui sector sau al restului lumii) constituie o extensie a contului financiar și prezintă repartitia achizițiilor nete de active pe sectoare debitoare și creșterile nete de pasive pe sectoare creditoare. Acest cont furnizează deci informații asupra relațiilor dintre debitori și creditori, fiind coerent cu contul de patrimoniu financiar pe debitor/creditor (a se vedea punctul 7.69.). Cu toate acestea, în cazul operațiunilor financiare ce au loc pe piețe secundare, contul nu furnizează nici o informație referitoare la sectoarele instituționale cărora le-au fost vândute sau de la care au fost cumpărate activele financiare; el nu dă prin urmare un răspuns complet la întrebarea referitoare la „cine finanțează pe cine” de-a lungul unei perioade contabile.

- 5.14. Contul financiar este ultimul din secvența de conturi ce înregistrează operațiuni contabile (a se vedea capitolul 8). Nu este deci nevoie ca soldul său contabil să apară în alt cont. În cadrul sistemului, soldul contabil al contului financiar este identic cu cel al contului de capital. În practică, se va constata însă un decalaj între cele două, întrucât se calculează plecând de la surse de date statistice diferite.

- 5.15. În cadrul sistemului, fiecare tranzacție financiară are întotdeauna o tranzacție în contrapartidă, fie o tranzacție financiară, fie una nefinanciară.

Creșterea sau reducerea simultană a activelor și pasivelor financiare sau schimbul unui activ pentru un altul trebuie înregistrate în contul financiar (al unui sector sau al restului lumii). În cazul în care o tranzacție și contrapartida sa sunt de natură financiară, ele modifică portofoliul de active și pasive financiare, putând modifica, de asemenea, și totalul activelor și pasivelor financiare ale unităților instituționale implicate sau ale restului lumii, fără a afecta capacitatea/necesarul de finanțare, ca de altfel nici valoarea netă.

Operațiunile financiare pot avea în contrapartidă și operațiuni pe produse (a se vedea capitolul 3), operațiuni distributive (a se vedea capitolul 4) sau operațiuni cu active nefinanciare neproduse (a se vedea punctul 6.06.). În cazul în care contrapartida unei operațiuni financiare este de natură nefinanciară, valoarea capacității/necesarului de finanțare a unităților implicate sau a restului lumii se va modifica.

- 5.16. O tranzacție financiară poate avea în contrapartidă un transfer (curent sau de capital) (a se vedea capitolul 4). În acest caz, tranzacția financiară implică fie schimbarea de proprietate asupra unui activ financiar, fie preluarea unui angajament în calitate de debitor

⁽²⁾ SCN 1993 (11 103-11 111) utilizează expresia „Contul detaliat al operațiunilor financiare”.

(asumarea unei datorii), fie chiar lichidarea simultană a unui activ financiar și a pasivului său corespunzător (anularea datoriei sau abandonarea creanței). Tranzacția în contrapartidă de preluare sau anulare a unei datorii este clasificată în rubrica transferuri de capital (D.9) și se înregistrează în contul de capital.

Dacă proprietarul unei cvasi-societăți preia sau anulează creanțele financiare pe care societatea sa le are, tranzacția în contrapartidă se va înscrie la acțiuni și alte participații (F.5).

Preluarea sau anularea de către administrația publică a datoriilor unei instituții publice care va dispărea ca unitate instituțională din sistem nu generează nici o tranzacție în contul de capital sau în cel financiar, ci numai înregistrarea unui flux în Alte modificări de volum ale conturilor de active (a se vedea capitolul 6).

Preluarea sau anularea de către administrația publică a datoriilor unei societăți publice, în cadrul procesului de privatizare ce se va realiza într-un termen scurt, are ca tranzacție în contrapartidă o tranzacție cu acțiuni și alte participații. Prin cedarea acțiunilor și altor participații, privatizarea presupune renunțarea la controlul exercitat asupra societății publice în cauză (a se vedea punctul 2.26.). Astfel de preluări sau anulări conduc la creșterea fondurilor proprii (a se vedea punctul 7.05.), indiferent dacă acestea rezultă sau nu în urma unei emisii de acțiuni sau de alte titluri de participație.

Ștergerea sau diminuarea unei creanțe irecuperabile, precum și anularea unilaterală a unei creanțe de către un debitor (repudierea unei datorii) nu sunt considerate drept operațiuni financiare, pentru că nu rezultă în urma unei acțiuni reciproce convenite de comun acord între unități instituționale sau între acestea și restul lumii. Reducerea sau abandonarea unilaterală a unei creanțe irecuperabile de către un creditor este înregistrată în contul alte modificări în volumul activelor [a se vedea punctul 6.27. litera (d)]. Repudierea unei datorii nu este recunoscută de sistemul contabilității naționale.

- 5.17. Contrapartida unei operațiuni financiare poate fi o dobândă (D.41). Dobânzile sunt primite de creditori și vărsate de debitori pentru anumite tipuri de creanțe financiare clasificate la rubrica numerar și depozite (AF.2), titluri, altele decât acțiuni (AF.3), credite (AF.4) și alte conturi de primit/de plătit (AF.7). În cadrul sistemului, dobânzile sunt înregistrate pe baza dreptului constatat, adică se poate spune că ele revin creditorului în mod continuu, în funcție de suma rămasă de plătit la fiecare moment (a se vedea punctul 4.50.). Înregistrarea dobânzilor (D.41) are întotdeauna în contrapartidă o tranzacție financiară care să îi creeze un drept suplimentar creditorului asupra debitorului. Ca efect, dobânzile se consideră ca fiind reinvestite. Plata efectivă a dobânzii nu se înregistrează la rubrica dobânzi (D.41), ci constituie o tranzacție ce are ca rezultat transferul de proprietate asupra mijloacelor de plată. Tranzacția în contrapartidă este o tranzacție financiară ce are ca efect reducerea creanței financiare nete a creditorului, deținute față de debitor. Dacă dobânzile acumulate nu sunt plătite la data specificată, aceasta dă naștere la dobânzi de întârziere. Întrucât dobânzile acumulate sunt deja înregistrate în sistem, dobânzile de întârziere nu modifică totalul activelor sau pasivelor financiare, dar este posibil să modifice clasificarea acestora (a se vedea punctul 5.131.).
- 5.18. O tranzacție financiară poate avea în contrapartidă veniturile din proprietate alocate, dar nedistribuite. Exemple de acest fel sunt dobânzile (D.41) și dividendele (D.421) pe care organismele de plasament colectiv le primesc în urma investițiilor efectuate și care sunt alocate, dar nu distribuite, acționarilor lor [a se vedea punctele 4.49. litera (b) și 4.54. litera (b)], beneficiile reinvestite din investiții străine directe (D.43), precum și veniturile din proprietate atribuite deținătorilor de polițe de asigurare (D.44), în cazul polițelor individuale de asigurare de viață contractate în afara schemelor de asigurare socială. Tranzacția financiară în contrapartidă are ca rezultat înregistrarea veniturilor din proprietate (pozitive sau negative) ca fiind reinvestite.

CLASIFICAREA OPERAȚIUNILOR FINANCIARE

- 5.19. Operațiunile financiare sunt clasificate în categorii divizate la rândul lor în subcategoriile, dintre care unele se subîmpart în subpoziții. Clasificarea operațiunilor financiare cu active și pasive financiare corespunde clasificării activelor și pasivelor financiare (a se vedea punctele 5.06-5.08). Prin urmare, definițiile categoriilor, subcategoriilor și subpozițiilor, ca și explicațiile care le însoțesc, apar o singură dată în SEC, în cadrul prezentei secțiuni din acest capitol. Capitolul consacrat conturilor de patrimoniu nu repetă definițiile și explicațiile în cadrul textului, dar prezintă în anexa 7.1 un rezumat al ansamblului activelor și pasivelor definite de sistem.
- 5.20. Clasificarea operațiunilor financiare și a activelor și pasivelor financiare se bazează în primul rând pe gradul de lichiditate și pe caracteristicile juridice ale activelor financiare. Ea nu conține categorii funcționale, cu excepția unui post excepțional ce cuprinde investițiile străine directe. Definițiile categoriilor, subcategoriilor și subpozițiilor sunt în general independente de clasificarea unităților instituționale. Dacă este necesar, clasificarea activelor și pasivelor financiare poate fi detaliată suplimentar, încrucișând-o cu clasificarea unităților instituționale, ceea ce permite obținerea, spre exemplu, a unei clase „depozite între instituții financiare monetare”. Gradul de detaliere la care se utilizează clasificarea activelor și pasivelor financiare depinde de sectorul instituțional studiat.

Tabelul 5.1 Clasificarea operațiunilor financiare

Clasificarea operațiunilor financiare	Cod		
Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	F.1		
Aur monetar		F.11	
Drepturi speciale de tragere (DST)		F.12	
Numerar și depozite	F.2		
Numerar		F.21	
Depozite transferabile		F.22	
Alte depozite		F.29	
Titluri, altele decât acțiuni	F.3		
Titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate		F.33	
Pe termen scurt			F.331
Pe termen lung			F.332
Produse financiare derivate		F.34	
Credite	F.4		
Pe termen scurt		F.41	
Pe termen lung		F.42	
Acțiuni și alte participații	F.5		
Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv		F.51	
Acțiuni cotate			F.511
Acțiuni necotate			F.512
Alte participații			F.513
Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv		F.52	
Provizioane tehnice de asigurare	F.6		
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare-viață și asupra fondurilor de pensie		F.61	
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață			F.611
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie			F.612
Provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități		F.62	
Alte conturi de primit/de plătit	F.7		
Credite comerciale și avansuri		F.71	
Altele		F.79	
Post excepțional: Investiții străine directe	F.m		

- 5.21. Analiza canalelor de transmitere a politicii monetare poate impune identificarea agregatelor monetare în cadrul conturilor de patrimoniu și în cele financiare ale sectoarelor și restului lumii. Cu toate acestea, definițiile acestor agregate monetare pot varia de la o țară la alta și de la o perioadă la alta. În plus, elementele componente nu corespund în general categoriilor, subcategoriilor sau subpozițiilor activelor și pasivelor financiare definite de sistem. De altfel, delimitarea sectoarelor creatoare de bani, deținătoare de bani și neutre depinde de definiția agregatului monetar în cauză. De aceea, sistemul nu dă nici o definiție agregatului monetar. Cu toate acestea, anexa 5.1. propune o metodă care să permită prezentarea oricărui agregat monetar plecând de la conturile de patrimoniu și conturile financiare.
- 5.22. Procesul de înnoire permanentă ce caracterizează piețele financiare face mai puțin pertinentă distincția între activele și pasivele financiare pe termen scurt și cele pe termen lung. Cu toate acestea, atunci când scadența este un element important de analiză, spre exemplu pentru studiul ratelor dobânzii sau al randamentului activelor, o împărțire pe diverse termene de scadență se poate dovedi indispensabilă. Din acest motiv, scadența este considerată ca un criteriu secundar de clasificare.

Definiție: Activele (pasivele) financiare pe termen scurt reprezintă activele (pasivele) financiare ale căror scadențe inițiale sunt, în mod normal, de un an sau mai puțin (maximum doi ani în anumite cazuri excepționale) ⁽³⁾.

Activele (pasivele) financiare pe termen lung reprezintă activele (pasivele) financiare ale căror scadențe inițiale sunt, în mod normal, de cel puțin un an și în anumite cazuri excepționale de peste doi ani.

5.23. Majoritatea categoriilor, subcategoriilor și subpozițiilor de active și pasive financiare pot fi împărțite în funcție de unitatea monetară în care sunt exprimate.

Definiție: Activele (pasivele) financiare exprimate în moneda națională reprezintă activele (pasivele) financiare exprimate în unitatea sau unitățile monetare cu circulație legală în țară.

Activele (pasivele) financiare exprimate în valută reprezintă activele (pasivele) financiare care nu sunt exprimate în unitatea sau unitățile monetare cu circulație legală în țară.

Activele financiare în valută includ activele financiare exprimate în aur sau coș valutar (spre exemplu ECU, DST). Această distincție între moneda națională și valută este utilă în special pentru categoria numerar și depozite (AF.2).

AUR MONETAR ȘI DREPTURI SPECIALE DE TRAGERE (DST) (F.1)

5.24. Categoria F.1 cuprinde două subcategorii de operațiuni financiare:

(a) aur monetar (F.11);

(b) drepturi speciale de trageră (DST) (F.12).

5.25. Activele financiare clasificate în categoria aur monetar și DST (AF.1) sunt singurele active financiare din sistem pentru care nu există pasive în contrapartidă. În consecință, operațiunile cu aur monetar și DST (F.1) implică întotdeauna o schimbare de proprietate asupra acestor active financiare (a se vedea punctul 5.02.).

Aur monetar (F.11)

5.26. *Definiție:* Subcategoria aur monetar (F.11) acoperă toate operațiunile cu aur monetar (AF.11), adică aurul deținut — cu titlu de rezervă oficială — de către autoritățile monetare sau de alte unități supuse controlului efectiv al acestora.

5.27. Bazat pe un concept funcțional, sectorul autorităților monetare cuprinde subsectorul băncii centrale (S.121) și instituțiile administrației centrale ce execută operațiuni atribuite în mod normal băncii centrale, cum ar fi emisiunea monetară, păstrarea și gestionarea rezervelor internaționale, precum și gestionarea fondurilor necesare pentru stabilizarea schimburilor.

Prin urmare, aurul poate fi în mod normal un activ financiar numai pentru banca centrală sau administrația centrală. În anumite cazuri, cu toate acestea, și alte societăți financiare pot deține aur pe care nu îl pot vinde decât cu aprobarea expresă a autorităților monetare. În astfel de cazuri rare, conceptul de control efectiv se poate aplica aurului deținut de societățile financiare, altele decât banca centrală.

5.28. Aurul monetar se prezintă, în mod obișnuit, sub formă de bare cu puritate de cel puțin 995/1000.

5.29. Operațiunile cu aur monetar se referă în special la cumpărările și vânzările ce se fac între autoritățile monetare. Cumpărările de aur monetar se înregistrează în conturile financiare ale autorităților monetare din țară sub formă de creșteri de active financiare; tranzacția în contrapartidă se înregistrează sub formă de diminuări de active financiare ale restului lumii.

5.30. Operațiunile cu aur nemonetar, adică altfel de aur, sunt considerate drept achiziții minus cedări de valori, dacă singurul scop al deținerii acestui aur este acela de a servi ca rezervă de avuție; în caz contrar, acestea sunt clasificate în consum intermediar sau final și/sau în variația de stocuri. Operațiunile cu aur nemonetar cuprind operațiunile cu aur care nu este deținut cu titlu de rezervă oficială de către autoritățile monetare.

5.31. În cazul în care autoritățile monetare adaugă sau scad aur nemonetar la/din rezervele lor de aur monetar în scopuri nemonetare, se consideră că are loc o monetizare/demonetizare a acestui aur. Monetizarea sau demonetizarea aurului nu dă naștere la nici o înregistrare în contul financiar; în schimb, modificarea valorilor înscrise în contul de patrimoniu determină o reclasificare în contul alte modificări în volumul activelor, aurul clasificat mai înainte la obiecte de valoare (AN.13) fiind reclasificat la aur monetar (AF.11) (a se vedea punctul 6.32.) și invers, în cazul demonetizării.

⁽³⁾ În anumite cazuri, titlurile, altele decât acțiunile, emise de către sectorul administrației publice și ale căror scadențe sunt de maximum cinci ani, pot fi considerate ca fiind pe termen scurt.

- 5.32. Depozitele, titlurile și creditele acoperite în aur sunt tratate drept active financiare, altele decât aurul monetar, și clasificate într-o categorie corespunzătoare, împreună cu activele financiare similare exprimate în devize.

Swap-urile cu aur nemonetar, adică schimburile temporare de aur nemonetar cu depozite, sunt tratate drept împrumuturi garantate [a se vedea punctul 5.81.litera (e)].

Drepturi speciale de tragere (DST) (F.12)

- 5.33. *Definiție:* Subcategoria drepturi speciale de tragere (DST) (F.12) acoperă toate operațiunile cu DST (AF.12), altfel spus toate rezervele internaționale de active create de Fondul Monetar Internațional (FMI) și alocate membrilor săi, pentru a permite creșterea rezervelor existente de active ale acestora.
- 5.34. DST-urile nu sunt considerate ca un pasiv al FMI, iar membrii FMI cărora le sunt alocate nu au o obligație efectivă (necondiționată) de a le rambursa. DST-urile sunt deținute exclusiv de către deținătorii oficiali — în mod obișnuit băncile centrale — și pot fi transferate între participanții din cadrul Departamentului de drepturi speciale de tragere al FMI și alți deținători desemnați de către aceștia (alte bănci centrale și anumite agenții internaționale). DST-urile le conferă deținătorilor un drept garantat și necondiționat de a obține alte rezerve de active, în special devize.
- 5.35. Eventualele variații ale posesiunilor de DST-uri ale unei autorități monetare pot fi consecința operațiunilor cu DST-uri, care implică plăți în favoarea sau din partea FMI, a altor participanți din Departamentul de DST al FMI sau a altor deținători. Aceste modificări sunt înregistrate în conturile financiare respective ale autorităților monetare și ale restului lumii. Alte variații ale posesiunilor de DST-uri pot fi rezultatul fie al modificării valorii DST-urilor ce se înregistrează în contul de reevaluări, fie al alocării/anulării DST-urilor, înregistrată în contul alte modificări în volumul activelor [a se vedea punctul 6.27. litera (a)].

NUMERAR ȘI DEPOZITE (F.2)

- 5.36. *Definiție:* Categoria numerar și depozite (F.2) cuprinde toate operațiunile în numerar și depozite (AF.2), adică moneda aflată în circulație și depozitele de orice natură în moneda națională sau în valută.
- 5.37. Categoria F.2 cuprinde trei subcategorii de operațiuni financiare:
- (a) numerar (F.21);
 - (b) depozite transferabile (F.22);
 - (c) alte depozite (F.29).

Este posibil ca distincția între depozite transferabile și netransferabile să fie dificilă și să nu fie foarte utilă din punct de vedere analitic pentru unele țări (pentru distincția între depozite și credite, a se vedea punctele 5.74-5.76).

Numerar (F.21)

- 5.38. *Definiție:* Subcategoria numerar (F.21) cuprinde toate operațiunile în numerar (AF.21), adică bancnotele și monezile în circulație care sunt utilizate în mod curent ca mijloc de plată.
- 5.39. Din subcategoria AF.21 fac parte:
- (a) bancnotele și monezile în circulație emise de autoritățile monetare rezidente;
 - (b) bancnotele și monezile în circulație emise de autoritățile monetare nerezidente și deținute de către rezidenți.
- 5.40. Subcategoria AF.21 nu cuprinde:
- (a) bancnotele și monezile ce nu sunt în circulație, spre exemplu stocul de bancnote al unei bănci centrale sau stocul de urgență de bancnote;
 - (b) monedele jubiliare care nu sunt utilizate în mod obișnuit ca mijloc de plată.
- 5.41. Toate sectoarele și restul lumii pot deține numerar. În schimb, emisiunea de numerar nu se poate face decât de către banca centrală, administrația centrală, restul lumii, precum și — în cazuri excepționale — de către alte instituții financiare monetare. Numerarul este considerat a fi un pasiv pentru unitatea instituțională care îl emite.

Depozite transferabile (F.22)

- 5.42. *Definiție:* Subcategoria depozite transferabile (F.22) cuprinde toate operațiunile cu depozite transferabile (AF.22), adică depozitele (în monedă națională sau valută) care se pot converti imediat în numerar sau care pot fi transferabile prin cecuri, virament, înregistrări de datorii sau similare, fără nici un fel de cheltuieli importante, nici restricții semnificative sau penalizări.
- 5.43. Subcategoria AF.22 include depozitele transferabile ale instituțiilor financiare monetare rezidente și nerezidente. Ea cuprinde depozitele transferabile între instituțiile financiare monetare, cum ar fi depozitele constituite de către alte instituții financiare monetare la banca centrală pentru a satisface cerințele de rezerve obligatorii, în măsura în care aceste rezerve rămân transferabile, conturile de corespondență, precum și depozitele de devize în cadrul contractelor de swap stabilite între băncile centrale sau/și alte instituții financiare monetare.
- 5.44. Toate sectoarele, ca și restul lumii, pot deține depozite transferabile. Acestea constituie pasive, în special ale instituțiilor financiare monetare, ale restului lumii și, câteodată, ale administrației publice.

Alte depozite (F.29)

- 5.45. *Definiție:* Subcategoria alte depozite (F.29) cuprinde toate operațiunile cu alte depozite (AF.29), adică depozite în monedă națională și valută, altele decât depozitele transferabile. Depozitele din această subcategorie nu pot fi utilizate în orice moment ca mijloc de plată și nu pot fi transformate în numerar sau în depozite transferabile fără a le fi impuse cheltuieli importante sau restricții semnificative.
- 5.46. Subcategoria AF.29 include:
- (a) depozitele la termen. Aceste depozite nu sunt disponibile imediat deoarece au un termen fix sau necesită un preaviz. Aici se includ, spre exemplu, depozitele la termen, depozitele constituite la banca centrală cu titlu de rezerve obligatorii, în măsura în care titularii lor nu pot dispune de ele în orice moment și fără restricții;
 - (b) depozitele de economii, carnetele de economii, certificatele de economii (obligațiunile) care nu sunt negociabile sau a căror negociere — posibilă din punct de vedere teoretic — este foarte restrictivă;
 - (c) depozitele ce rezultă în urma unui contract sau a unui plan de economii. Aceste depozite presupun adesea obligația depunătorului de a efectua cu regularitate vărsăminte pe parcursul unei perioade date, iar capitalul depus și dobânda acumulată nu sunt disponibile până la expirarea termenului. Uneori acestea sunt combinate cu atribuirea — la sfârșitul perioadei de economii — de credite proporționale cu economia acumulată, destinate finanțării achiziției sau construcției unei locuințe;
 - (d) titlurile de depozite, uneori denumite și acțiuni, emise de societăți de economii și de credite, societăți de credit mutual imobiliar, case de credit mutual și alte organisme asemănătoare care, în drept sau în fapt, sunt rambursabile la vedere sau la un termen relativ scurt;
 - (e) cotele rambursabile (depozite de garanție) referitoare la produse financiare derivate ce constituie pasive ale instituțiilor financiare monetare [a se vedea punctul 5.81. litera (c)];
 - (f) acordurile de răscumpărare pe termen scurt ce constituie pasive ale instituțiilor financiare monetare [a se vedea punctul 5.81. litera (d)] ⁽⁴⁾.
- 5.47. Subcategoria AF.29 nu include nici certificatele de depozite negociabile, nici certificatele de economii negociabile care sunt clasificate în categoria titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (AF.33).
- 5.48. Tot în subcategoria AF.29 se includ următoarele:
- (a) masa oficială de ECU deținută de banca centrală. Aceste active financiare corespund masei de ECU emise de Institutul Monetar European (IME), în contrapartidă la rezervele monetare ale băncilor centrale naționale ale statelor membre, în scopul implementării acordului Sistemului Monetar European (SME). Această masă de ECU poate fi utilizată de către IME și băncile centrale naționale ca mijloc de reglementare, precum și pentru operațiunile dintre ele și IME. IME poate acorda autorităților monetare ale țărilor și institutelor monetare internaționale statutul de „alți deținători” de ECU ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ SCN 1993 (11.32, 11.72 și 11.83) clasifică acordurile de răscumpărare în cadrul creditelor, cu condiția ca ele să nu implice angajamente bancare și să nu fie incluse în definițiile utilizate la nivel național pentru monedă în sens larg, caz în care acestea apar la rubrica alte depozite.

⁽⁵⁾ Articolele 6.2 și 6.3 din Protocolul privind statutul Institutului Monetar European anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.

- (b) creanțele și angajamentele financiare ale băncii centrale rezultând din mecanismul de finanțare pe termen scurt și din sistemul de susținere monetară pe termen scurt administrat de IME ⁽⁶⁾;
 - (c) creanțele financiare deținute la FMI care fac parte din rezervele internaționale și care nu sunt materializate prin împrumuturi. Ele corespund poziției unei țări membre a FMI în tranșa de rezerve, ce rezultă din vărsămintele unei părți din subscrierea acestei țări membre în active de rezervă și în utilizarea netă a monedei sale de către Fond;
 - (d) angajamentele față de FMI care nu sunt materializate în împrumuturi. Acestea corespund utilizării de credite acordate de FMI în cadrul contului de resurse generale, cont ce măsoară cantitatea de monedă proprie pe care o țară membră a FMI este obligată să o răscumpere.
- 5.49. Toate sectoarele, precum și restul lumii pot deține alte depozite. Acestea constituie pasive, în special ale instituțiilor financiare monetare și ale restului lumii, dar și ale altor sectoare cum este, de exemplu, cel al administrațiilor publice (a se vedea punctele 5.74.-5.76.).

TITLURI, ALTELE DECÂT ACȚIUNI (F.3)

- 5.50. *Definiție:* Categoria titluri, altele decât acțiuni (F.3) acoperă toate operațiunile cu titluri, altele decât acțiuni (AF.3), adică activele financiare la purtător care sunt, în general, negociabile și comercializate pe piețe secundare sau care pot face obiectul unei compensații, dar care nu-i conferă deținătorului nici un drept de proprietate asupra unității instituționale emitente.
- 5.51. Categoria AF.3 acoperă activele financiare care sunt reprezentate în mod obișnuit prin documente destinate să circule și a căror valoare nominală se determină la emiter: efecte, obligațiuni, certificate de depozite, hârtii comerciale, obligații negarantate, produse financiare derivate și instrumente similare negociate pe piețele financiare (pentru observarea distincției între titluri, altele decât acțiuni și credite (a se vedea punctele 5.77.-5.80.).
- 5.52. Toate sectoarele, precum și restul lumii pot deține titluri, altele decât acțiuni. Acestea constituie, în special, pasive ale societăților financiare și nefinanciare, ale administrației centrale, ale administrației statului, ale administrațiilor locale și ale restului lumii.
- 5.53. Categoria F.3 cuprinde două subcategorii de operațiuni financiare ⁽⁷⁾:
- (a) titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (F.33);
 - (b) produse financiare derivate (F.34).

Titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (F.33)

- 5.54. *Definiție:* Subcategoria titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (F.33) cuprinde toate operațiunile cu titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate (AF.33), care îi conferă deținătorului dreptul necondiționat de a obține venituri bănești — la nivelul unei sume fixe sau a unei sume variabile fixate prin contract — sub formă de cupoane (dobânzi) și/sau sub forma unei sume forfetare vărsate la una sau mai multe date prestabilite sau pornind de la o dată precizată în momentul emiterii.
- 5.55. Subcategoria F.33 se poate împărți în două subpoziții, atunci când acest lucru este relevant:
- (a) titluri pe termen scurt, altele decât acțiuni, exclusiv și produse financiare derivate (F.331);
 - (b) titluri pe termen lung, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.332).

⁽⁶⁾ Articolul 6.1, pasajul al doilea, din Protocolul privind statutul Institutului Monetar European anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.

⁽⁷⁾ SCN 1993 (11.79, 11.80 și 11.81) recomandă o subclasificare opțională a operațiunilor cu titluri, altele decât acțiuni, în funcție de scadență, fie pe termen scurt (F.31), fie pe termen lung (F.32). Cu toate acestea, SCN 1993 (11.82) are în vedere o altă clasificare posibilă, constând în prezentarea separată a operațiunilor cu produse financiare derivate care prezintă interes din punct de vedere analitic sau politic. Această a doua opțiune, care nu utilizează cu toate acestea codurile F.31 și F.32 pentru a nu crea confuzii cu codurile SCN 1993, este cea reținută de SEC. Ea facilitează stabilirea unei corespondențe cu subcategoria „titluri de creanță” definită în Manualul balanței de plăți din 1993, care se subîmparte în obligațiuni și alte titluri de împrumut, instrumente ale pieții monetare și produse financiare derivate.

Titluri pe termen scurt, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.331)

- 5.56. *Definiție:* Subpoziția titluri pe termen scurt, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.331) cuprinde toate operațiunile cu titluri pe termen scurt, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (AF.331), adică titlurile care nu sunt nici acțiuni, nici produse financiare derivate, a căror scadență inițială este pe termen scurt (a se vedea punctul 5.22.).
- 5.57. Titlurile pe termen scurt, altele decât produse financiare derivate sunt emise, în general, cu o reducere.
- 5.58. Subpoziția AF.331 include:
- (a) bonurile de trezorerie și alte titluri pe termen scurt emise de unitățile administrației publice, inclusiv cele subscrise de către alte instituții financiare monetare, pentru a satisface exigențele ce le sunt impuse privind rezervele obligatorii;
 - (b) titluri pe termen scurt negociabile emise de societăți financiare și nefinanciare, având denumiri variate, precum: hârtie comercială, bon de trezorerie, bilet la ordin, efect de comerț, scrisoare de schimb, certificat de depozit etc.;
 - (c) titluri pe termen scurt emise în cadrul facilităților de emisiune de efecte („NIF”) subscrise pe termen lung;
 - (d) acceptarea bancară. O acceptare bancară este operațiunea prin care o societate financiară acceptă, prin semnătură, o poliță, o scrisoare de schimb sau un efect de comerț emise de o societate nefinanciară și se angajează, în mod necondiționat, să plătească o sumă determinată, la o anumită dată. Acceptarea bancară reprezintă o creanță necondiționată pentru deținător și o datorie necondiționată pentru societatea financiară care l-a acceptat. Contrapartida acceptării bancare este o tranzacție prin care societatea financiară îi acordă un împrumut pe termen scurt clientului său. Din acest motiv, sistemul recomandă ca acceptarea bancară să fie tratată ca un pasiv efectiv din punct de vedere al societății financiare și ca un activ financiar din punct de vedere al deținătorului hârtiei, chiar dacă nu a avut loc încă nici un vărsământ de fonduri. Se impune o anumită flexibilitate în aplicarea acestei recomandări, având în vedere diferențele ce există în practica diverselor țări și în caracteristicile intrinseci ale acestor instrumente.
- 5.59. Subpoziția AF.331 nu include titlurile a căror negociere, teoretic posibilă, este foarte restrictivă și care sunt clasificate în subcategoria alte depozite (AF.29) sau credite pe termen scurt (AF.41) (a se vedea punctele 5.74.-5.76.).

Titluri pe termen lung, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.332)

- 5.60. *Definiție:* Subpoziția titluri pe termen lung, altele decât acțiuni și produse financiare derivate (F.332) cuprinde toate operațiunile cu titluri pe termen lung, altele decât acțiuni și produse financiare derivate (AF.332), adică titluri care nu sunt nici acțiuni, nici produse financiare derivate, având o scadență inițială pe termen lung (a se vedea punctul 5.22.).
- 5.61. Titlurile pe termen lung sunt, în general, însoțite de cupoane la emiter.
- 5.62. Subpoziția AF.332 include:
- (a) obligațiuni la purtător;
 - (b) obligațiuni subordonate, deseori numite și titluri de datorii subordonate sau creanțe de ultimul rang/de rang inferior;
 - (c) obligațiuni cu scadență facultativă, ultima fiind de peste un an;
 - (d) obligațiuni continue sau cu durată nedeterminată;
 - (e) obligațiuni cu rate flotante;
 - (f) titluri indexate a căror valoare de bază este legată de un indice de preț, un indice al cursului de schimb sau de prețul unei mărfi;
 - (g) obligațiunile însoțite de o reducere mare la emisiune și obligațiunile cu cupon zero;
 - (h) euro-obligațiunile, adică obligațiunile emise simultan pe piața a cel puțin două țări, exprimate într-o monedă care nu este neapărat necesar să fie moneda uneia din cele două țări, și plasate în mod obișnuit prin syndicatele instituțiilor financiare ale mai multor țări;
 - (i) obligațiunile ce fac obiectul unui plasament privat, adică rezervat prin acord bilateral anumitor investitori, dacă le este conferită o transmisibilitate, cel puțin potențială; în caz contrar, aceste valori sunt considerate credite pe termen lung;
 - (j) credite devenite negociabile de facto, numai dacă sunt negociate pe o piață secundară organizată (a se vedea punctul 5.79.);
 - (k) titlurile rezultate din conversia unui credit; acestea dau naștere la două operațiuni financiare: lichidarea creditului și emisiunea de titluri noi;

- (l) obligațiunile convertibile în acțiuni, fie că acestea sunt acțiuni ale societății emitente sau ale alteia, atâta timp cât conversia nu a avut loc. O conversie generează două operațiuni financiare: lichidarea obligațiunilor și emisia de acțiuni. Atunci când poate fi separată de obligațiune, opțiunea de conversie trebuie considerată ca un activ financiar distinct, clasificat în subcategoria produse financiare derivate (AF.34) [a se vedea punctul 5.67. litera (a) și 5.67. litera (b)];
- (m) acțiunile și titlurile de participație care asigură un venit fix, dar care nu oferă nici un drept de participare la repartizarea valorii reziduale a unei societăți în caz de lichidare și nici la acțiunile preferențiale neparticipative.

5.63. Subpoziția AF.332 include activele financiare emise ca parte a garanției creditelor, a creditelor ipotecare, a datoriilor contractate prin cărți de credit, a conturilor de primit și a altor drepturi. În anumite cazuri, titlurile noi sunt emise pentru a înlocui activele inițiale care sunt lichidate efectiv. În alte cazuri, activele inițiale sunt transferate la o altă unitate instituțională, cedând locul noilor titluri în contul de patrimoniu al unității instituționale care le posedă. În acest caz, activele inițiale se vor înregistra în contul de patrimoniu al noii unități instituționale care le deține.

5.64. Subpoziția F332 nu include:

- (a) operațiunile cu titluri ce fac obiectul unui acord de răscumpărare. Aceste operațiuni sunt clasificate în categoria alte depozite [a se vedea punctul 5.46. litera (f)] sau în categoria credite [a se vedea punctul 5.81. litera (d)], în funcție de unitățile instituționale implicate. Titlurile împrumutate sau răscumpărate nu modifică contul de patrimoniu, rămânând clasificate în categoria AF.332;
- (b) operațiunile cu titluri nenegociabile, clasificate în subcategoria credite pe termen lung;
- (c) operațiunile cu credite nenegociabile, inclusiv cele vândute la terți, dar pentru care nu există o piață secundară organizată (a se vedea punctul 5.79.).

Produse financiare derivate (F.34)

- 5.65. *Definiție:* Subcategoria produse financiare derivate (F.34) cuprinde toate operațiunile cu produse financiare derivate (AF.34), adică activele financiare bazate pe sau derivând din alte instrumente subiacente. Instrumentul subiacent este, în general, un alt activ financiar, dar poate fi, de asemenea, o marfă sau un indice.
- 5.66. Produsele financiare derivate sunt denumite și instrumente secundare sau instrumente de acoperire, crearea lor fiind adesea dictată de teama evitării riscurilor. Numai acele instrumente secundare care au o valoare de piață pentru că sunt negociabile sau pot face obiectul unei compensații pe piață sunt considerate active financiare de către sistem și pot fi clasificate în subcategoria AF.34 (a se vedea punctul 5.05.).
- 5.67. Subcategoria AF.34 cuprinde:
- (a) opțiunile negociabile și derivate tranzactionate pe piețe secundare. Opțiunile sunt active condiționale care îi conferă deținătorului dreptul, dar nu obligația, de a cumpăra de la (în cazul opțiunii de cumpărare sau „call”) sau vinde la (în cazul opțiunii de vânzare sau „put”) emitentul opțiunii (vanzătorul opțiunii) active financiare sau nefinanciare (instrument subiacent), la un preț predeterminat (prețul de exercițiu), pe o perioadă determinată (opțiune americană) sau la o dată specificată (opțiune europeană). Cumpărătorul opțiunii plătește o primă (preț al opțiunii) emițătorului în schimbul angajamentului acestuia din urmă de a vinde sau cumpăra cantitatea specificată din activul subiacent sau de a vărsa, la cererea cumpărătorului, remunerația convenită. Prin convenție, acest angajament este considerat un pasiv pentru emițătorul opțiunii, pentru că prețul acestuia reprezintă costul curent ce l-ar plăti emițătorul pentru răscumpărarea angajamentului său condiționat;
 - (b) warrant-urile (sau bonurile de subscriere). Sunt o formă de opțiuni negociabile care îi dau deținătorului dreptul de a cumpăra de la emițător (de obicei o societate) un anumit număr de acțiuni sau obligațiuni, în condiții specificate și pe parcursul unei perioade de timp determinate. Există, de asemenea, și warrant-uri în valută („currency warrants”) a căror valoare se bazează pe existența unei sume dintr-o anumită monedă, necesară pentru a cumpăra o altă monedă, la data sau înaintea expirării warrant-ului, ca și warrant de opțiune de schimb („cross currency warrants”), legat de o a treia monedă. Prin convenție, emițătorul warrant-ului este considerat ca având subscris un angajament corespunzător nivelului costului ce l-ar suporta pentru răscumpărarea angajamentului său condiționat;
 - (c) contractele la termen („futures”), numai dacă acestea au o valoare de piață, deoarece sunt negociabile sau pot face obiectul unei compensații pe piață. Contractele la termen reprezintă angajamente de a livra sau de a prelua o cantitate determinată

dintr-omarfă, valută sau titluri, la un preț fix și la o dată specificată, sau în funcție de un calendar fix. Contractele la termen se pot baza și pe un indice, mai degrabă decât pe un activ financiar sau nefinanciar;

- (d) swap-urile (sau contractele de schimb), numai dacă acestea au o valoare de piață deoarece sunt negociabile sau pot face obiectul unei compensații pe piață. Swap-urile reprezintă contracte încheiate între două părți ce convin să schimbe, în cursul unei perioade date și după reguli prestabilite, plățile referitoare la o anumită sumă datorată. Categoriile cel mai des întâlnite sunt: swap-uri asupra ratei dobânzii și cel asupra devizelor. Swap-urile asupra ratei dobânzii implică un schimb al plății dobânzilor de natură diversă, cum ar fi cele cu rată fixă, cele cu rată variabilă, cu două rate variabile diferite, cu rată fixă într-o anumită monedă și rată variabilă în cealaltă monedă etc. (a se vedea punctul 4.47.). Swap-urile asupra devizelor implică un schimb, în cursul unei perioade date și după reguli prestabilite, al unor sume specificate, exprimate în două monezi diferite, cu rambursarea la o dată ulterioară, care să acopere atât dobânda, cât și capitalul;
- (e) contractele de garantare a ratelor („FRA” — *forward rate agreements*), numite și acorduri de rate viitoare, numai dacă acestea au o valoare de piață, deoarece sunt negociabile sau pot face obiectul unei compensații pe piață. Contractele de garantare a ratelor reprezintă acorduri încheiate între două părți, în scopul protejării lor contra variațiilor ratelor dobânzii, prin care cele două părți convin asupra unei rate a dobânzii ce se va plăti, la o dată specificată, pentru o sumă fictivă care nu este niciodată schimbată. Singura plată care are loc reprezintă diferența dintre rata convenită în contract și cea existentă pe piață la data reglării. Sistemul înregistrează această plată la veniturile din proprietate (a se vedea punctul 4.47.).

5.68. Subcategoria AF.34 nu include:

- (a) instrumentele subiacente pe care se bazează produsele financiare derivate;
- (b) cotele rambursabile, referitoare la produsele financiare derivate. Acestea sunt clasificate în rubrica alte depozite (AF.29) [a se vedea punctul 5.46. litera (e)] sau credite (AF.4) [a se vedea punctul 5.81. litera (c)], în funcție de unitățile instituționale implicate;
- (c) instrumentele secundare care nu sunt negociabile și nu pot face obiectul unei compensații pe piață.

CREDITE (F.4)

5.69. *Definiție:* Categoria credite (F.4) cuprinde toate operațiunile cu credite (AF.4), adică active financiare constituite în momentul în care creditorii avansează fondurile debitorilor lor, direct sau prin intermediul brokerilor, și care nu se materializează prin nici un document, sau apar evidențiate într-un document nenegociabil.

5.70. Un credit prezintă, în general, caracteristicile următoare:

- (a) condițiile sale sunt fie fixate de către societatea financiară care îl acordă, fie sunt negociate între creditor și debitor, direct sau prin intermediul unui broker;
- (b) inițiativa îi aparține debitorului;
- (c) reprezintă o datorie necondiționată către creditor care trebuie rambursată la scadență și care este purtătoare de dobândă.

5.71. Categoria F.4 poate, după caz, să fie subdivizată în două subcategorii:

- (a) credite pe termen scurt (F.41);
- (b) credite pe termen lung (F.42).

Credite pe termen scurt (F.41)

5.72. *Definiție:* Subcategoria credite pe termen scurt (F.41) cuprinde toate operațiunile cu credite pe termen scurt (AF.41), adică creditele a căror scadență inițială este pe termen scurt (a se vedea punctul 5.22.), precum și creditele rambursabile la cerere.

Credite pe termen lung (F.42)

5.73. *Definiție:* Subcategoria credite pe termen lung (F.42) cuprinde toate operațiunile cu credite pe termen lung (AF.42), adică creditele a căror scadență inițială este pe termen lung (a se vedea punctul 5.22.).

- 5.74. Distincția între operațiunile cu credite (F.4) și operațiunile cu depozite (F.22 și F.29) se bazează adesea pe criteriul inițiativei tranzacției. Dacă inițiativa îi aparține debitorului, tranzacția se înscrie în categoria credite; dacă creditorul este cel ce are inițiativa, tranzacția se va înscrie în subcategoria depozite. Cu toate acestea, criteriul după care se hotărăște a cui este inițiativa este adesea o chestiune de apreciere.
- 5.75. Prin convenție, creditele pe termen scurt acordate instituțiilor financiare monetare rezidente sau nerezidente sunt clasificate, în mod normal, într-una din subcategoriile depozitelor (AF.22 și AF.29), în timp ce depozitele pe termen scurt acceptate de către unitățile instituționale, altele decât instituțiile financiare monetare, atât rezidente, cât și nerezidente, sunt contabilizate, în mod curent, în subcategoria credite pe termen scurt (AF.41). Prin urmare, depozitele constituie pasive ale instituțiilor financiare monetare rezidente și nerezidente (a se vedea punctele 5.44. și 5.49.), în timp ce instituțiile financiare monetare nu au în mod normal, în cadrul sistemului, pasive sub forma creditelor pe termen scurt.
- 5.76. Din punct de vedere analitic, ar putea fi utile unele excepții de la convențiile prezentate anterior, în special în ceea ce privește depozitele de economii la administrația publică și swap-urile în aur nemonetar dintre instituțiile financiare monetare [a se vedea punctul 5.81. litera (e)]⁽⁸⁾.
- 5.77. Distincția între operațiunile cu credite (F.4) și operațiunile cu titluri, altele decât acțiuni (F.3) se poate baza pe gradul de negociabilitate a activelor financiare și pe implicațiile ce decurg.
- 5.78. Emisiunile de titluri constau într-un număr mare de documente identice, fiecare evidențiind o anumită sumă rotundă și constituind împreună totalul sumei împrumutate. Comparativ, creditele se materializează, în general, într-un document unic, o tranzacție de credit având loc între un singur creditor și un singur debitor. În cazul creditelor sindicalizate, împrumutul este acordat simultan de către mai mulți creditori.
- 5.79. Există o piață secundară a creditelor. Cu toate acestea, creditele individuale nu se negociază decât ocazional. Atunci când un credit devine negociabil pe o piață organizată, acesta se va reclassifica în categoria titluri, altele decât acțiuni. Ca regulă generală, acest caz implică o conversie explicită a creditului inițial [a se vedea punctul 5.62. litera (j) și 5.62. litera (k)].
- 5.80. Creditele standard sunt acordate, în majoritatea cazurilor, de către societăți financiare pentru gospodăriile populației. Condițiile se fixează de către societăți, iar gospodăriile populației nu pot decât să accepte sau să refuze. Comparativ, condițiile impuse de creditele speciale se negociază de regulă între creditor și debitor. Este un criteriu important care facilitează distincția între credite speciale și titluri, altele decât acțiuni. În cazul emisiunilor publice de titluri, condițiile sunt impuse de creditor, eventual după o consultare prealabilă cu banca care dirijează operațiunea. În cazul emisiunilor private de titluri, termenii vor fi negociați între creditor și debitor [a se vedea punctul 5.62. litera (i)].
- 5.81. Categoria AF.4 include:
- (a) soldurile conturilor curente, de exemplu soldurile interne dintre societățile nefinanciare și filialele lor nerezidente, exclusiv soldurile ce constituie angajamente ale instituțiilor financiare monetare, clasificate în categoria depozite;
 - (b) creanțele salariaților asupra întreprinderii, ce rezultă din participarea acestora la beneficiile întreprinderii;
 - (c) cotele rambursabile legate de produsele financiare derivate, constituind pasive ale unităților instituționale, altele decât instituțiile financiare monetare [a se vedea punctul 5.46. litera (e)];
 - (d) acordurile de răscumpărare pe termen scurt ce constituie pasive ale unităților instituționale, altele decât instituțiile financiare monetare [a se vedea punctul 5.46. litera (f)], ca și acordurile de răscumpărare pe termen lung;
 - (e) creditele ce decurg din swap-uri în aur nemonetar, adică acorduri ce implică un schimb temporar de aur nemonetar cu depozite. Natura lor economică este similară cu cea a unui împrumut garantat, în sensul că acela care cumpără aurul îi procură vânzătorului avantaje garantate asupra aurului, pe perioada acordului, primind în schimb o sumă ce rezultă din faptul că aurul va fi revândut la un preț fix;
 - (f) creditele ce reprezintă contrapartida acceptărilor bancare [a se vedea punctul 5.58. litera (d)];

⁽⁸⁾ Swap-urile în valută ce au loc între banca centrală și alte instituții financiare monetare, operațiuni care, pentru banca centrală, constau în obținerea de valută de la o altă instituție financiar-monetară, în contrapartidă pentru un depozit deschis la banca centrală, urmând ca operațiunea inversă să aibă loc la o dată ulterioară, nu se includ în categoria credite. Aceasta reprezintă o abatere de la prevederile SCN1993 (11.33).

- (g) contractul de leasing financiar și de închiriere-vânzare ⁽⁹⁾;
- (h) împrumuturile destinate finanțării creditelor comerciale;
- (i) credite ipotecare;
- (j) creditele pentru consum;
- (k) creditele revolving;
- (l) credite eşalonate;
- (m) împrumuturile acordate pentru a servi drept garanție la executarea anumitor obligațiuni.

5.82. Categoria AF.4 mai include:

- (a) creanțele și angajamentele financiare ce rezultă din derularea mecanismului de susținere financiară pe termen scurt a balanțelor de plăți ale statelor membre, mecanism gestionat de către IME ⁽¹⁰⁾;
- (b) creanțele deținute la FMI, materializate sub forma împrumuturilor acordate în baza Acordului general privind împrumuturile sau a acordurilor speciale de împrumut încheiate cu țările membre;
- (c) angajamentele față de FMI materializate sub forma împrumuturilor acordate în baza Instrumentului de ajustare structurală, a Instrumentului de ajustare structurală consolidată și a Fondului de plasament (Trust Fund).

5.83. Categoria AF.4 nu include:

- (a) alte conturi de primit/de plătit (AF.7), inclusiv creditele comerciale și avansurile (AF.71);
- (b) activele sau pasivele financiare ce rezultă din posesia de bunuri imobile, cum ar fi terenuri sau construcții de către nerezidenți, clasificate la subpoziția alte participații (AF.513) [a se vedea punctul 5.95. litera (f)].

5.84. Creditele pot constitui active sau pasive financiare pentru toate sectoarele și pentru restul lumii. Cu toate acestea, în mod normal, instituțiile financiare monetare nu dețin în cadrul sistemului pasive sub formă de credite pe termen scurt.

5.85. Sistemul nu prevede divizarea în subpoziții și subcategorii a creditelor pe termen scurt și pe termen lung. Cu toate acestea, din punct de vedere analitic, ar fi utilă defalcarea creditelor pe termen lung în credite pentru consum ⁽¹¹⁾, credite ipotecare ⁽¹²⁾ și alte credite.

ACȚIUNI ȘI ALTE PARTICIPAȚII (F.5)

5.86. *Definiție:* Categoria acțiuni și alte participații (F.5) acoperă toate operațiunile cu acțiuni și alte participații (AF.5), adică activele financiare ce reprezintă drepturi asupra proprietății societăților și cvasi-societăților. În general, acestea permit deținătorilor lor să participe la împărțirea, nu numai a beneficiilor, dar și a activelor nete în cazul lichidării societății sau cvasi-societății. ⁽¹³⁾

Acțiunile emise spre vânzare, dar care nu sunt eliberate în momentul emiterii, nu sunt înregistrate în sistem. Acțiunile și alte participații sunt rambursate din momentul în care sunt răscumpărate de către societatea emitentă, sau schimbate pe activele nete ale societății, în caz de lichidare.

⁽⁹⁾ A se vedea anexa II ce se referă la leasingul financiar și la acordul de închiriere-vânzare de bunuri de folosință îndelungată.

⁽¹⁰⁾ A se vedea articolul 6.1 paragraful al treilea din Protocolul privind statutul Institutului Monetar European anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.

⁽¹¹⁾ Creditul pentru consum este un împrumut acordat gospodăriilor populației, având alt scop decât cel legat de profesie sau afaceri. Împrumuturile ipotecare destinate finanțării construcțiilor sau achizițiilor de locuințe, nu fac parte din această categorie. Creditul pentru consum servește exclusiv la achiziționarea de bunuri și/sau servicii consumate individual de gospodăriile populației. În practica fiecărei țări se pot impune mici modificări ale acestei definiții.

⁽¹²⁾ Creditele ipotecare sunt credite pe termen lung garantate printr-o ipotecă asupra unui imobil folosit de debitor ca locuință proprie. În practica fiecărei țări se pot impune mici modificări ale acestei definiții.

⁽¹³⁾ Activele nete în caz de lichidare sunt definite ca valoarea activelor unei întreprinderi rămasă după scăderea tuturor angajamentelor financiare, altele decât acelea cu titlu de aporturi în capitalul investit al proprietarului.

- 5.87. Categoria F.5 se divide în două subcategorii de operațiuni financiare:
- (a) acțiuni și alte participații, exclusiv acțiunile organismelor de plasament colectiv (F.51);
 - (b) acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.52).

Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.51)

- 5.88. *Definiție:* Subcategoria acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.51) cuprinde toate operațiunile cu acțiuni și alte participații, exclusiv acțiunile organismelor de plasament colectiv (AF.51), adică activele financiare, altele decât acțiuni ale organismelor de plasament colectiv ce reprezintă drepturi de proprietate asupra societăților și cvasi-societăților. Aceste active financiare permit deținătorilor să participe la împărțirea, nu numai a beneficiilor, dar și a activelor nete în cazul lichidării societății sau cvasi-societății.
- 5.89. Subcategoria F.51 se poate diviza, după caz, în trei subpoziții de operațiuni financiare:
- (a) acțiuni cotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.511);
 - (b) acțiuni necotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.512);
 - (c) alte participații (F.513).

Acțiuni cotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.511) și acțiuni necotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.512)

- 5.90. *Definiție:* Subpoziția acțiuni cotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.511) cuprinde toate operațiunile cu acțiuni cotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (AF.511), în timp ce subpoziția acțiuni necotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.512) cuprinde toate operațiunile cu acțiuni necotate, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (AF.512). Acțiunile reprezintă o participație la capitalul unei societăți sub formă de titluri, în principiu negociabile. Subpoziția AF.512 cuprinde acțiunile care fac obiectul unei cotații la bursa oficială sau pe o altă piață secundară, în timp ce subpoziția AF.512 acoperă titlurile ce nu fac obiectul unei cotații.
- 5.91. Subpozițiile AF.511 și AF. 512 cuprind:
- (a) acțiuni de capital emise de societăți cu răspundere limitată; acestea sunt titluri care le conferă deținătorilor calitatea de asociat și le dă dreptul atât la o parte din totalul beneficiilor repartizate, cât și la o parte din totalul activelor nete, în caz de lichidare;
 - (b) acțiuni de folosință emise de societăți cu răspundere limitată: acestea reprezintă acțiuni al căror capital social a fost rambursat, dar care lasă deținătorilor calitatea de asociați și le conferă dreptul de a participa la beneficiile rămase de împărțit după ce au fost plătite dividendele, precum și la eventualul surplus ce poate rămâne în caz de lichidare (activele nete rămase după scăderea capitalului social);
 - (c) acțiuni de dividende emise de către societăți cu răspundere limitată: acestea reprezintă titluri:
 1. care, în funcție de țară și de circumstanțele creării lor, poartă denumiri diverse, cum ar fi acțiuni ale fondatorilor, părți din profit, acțiuni de dividende etc., și care nu fac parte din capitalul social înregistrat;
 2. care nu le conferă deținătorilor drepturi propriu-zise de asociați (dreptul de rambursare a capitalului social, dreptul la dividende, dreptul de vot în adunarea acționarilor etc.);
 3. care le conferă deținătorilor dreptul la un procent din beneficiul rămas de distribuit după ce au fost plătite dividendele, precum și la un procent din surplusul rămas după lichidare;
 - (d) acțiunile sau părțile preferențiale din capital care permit participarea la distribuirea valorii reziduale a unei societăți, în caz de lichidare, și care pot fi sau nu cotate pe o piață bursieră oficială.
- 5.92. Subpozițiile AF.511 și AF.512 nu includ:
- (a) acțiunile emise spre vânzare, dar care nu sunt eliberate în momentul emiterii. Acestea nu sunt înregistrate în sistem;
 - (b) obligațiunile convertibile în acțiuni, care sunt înregistrate în subcategoriile AF.33 până în momentul în care sunt convertite [a se vedea punctul 5.62. litera (l)];
 - (c) părți din societăți în comandită prin acțiuni subscrise de către societățile în comandită. Acestea sunt clasificate la subpoziția AF.513;
 - (d) participații ale administrației publice la capitalul organizațiilor internaționale care au forma juridică de societăți pe acțiuni. Aceste creanțe sunt clasificate în subpoziția AF.513 [a se vedea punctul 5.92. litera (c)].

5.93. Subpozițiile F.511 și F.512 nu acoperă emisiunile de acțiuni gratuite care dau naștere la remiterea de acțiuni noi acționarilor, în raport cu participarea lor. Astfel de emisiuni, care nu modifică nici pasivele societăților față de acționari, nici partea de creanțe deținută de fiecare acționar față de societate, nu constituie operațiuni financiare și nu sunt înregistrate în sistem (a se vedea punctul 6.56.). Acest lucru este valabil și pentru emisiunile fracționate.

Alte participații (F. 513)

5.94. *Definiție:* Subpoziția alte participații (F.513) acoperă toate operațiunile cu alte participații (AF.513), adică toate formele de participații, altele decât cele clasificate la subpozițiile AF.511 și AF.512, sau la subcategoria AF.52.

5.95. Subpoziția AF.513 include:

(a) toate formele de participare la societățile cu capital, altele decât acțiuni:

1. părți din societăți în comandită prin acțiuni subscrise de către comandanți;
2. părți sociale în societățile cu răspundere limitată, deținătorii fiind angajatori și nu acționari;
3. capitalul investit al societăților de către persoane având personalitate juridică;
4. capitalul investit al cooperativelor având personalitate juridică;

(b) investiții ale administrației publice la întreprinderi publice al căror capital nu este împărțit în acțiuni și care, în virtutea unei legislații speciale sunt recunoscute ca persoane juridice independente [a se vedea punctul 2.16. litera (c)];

(c) investiții ale administrației publice la capitalul organizațiilor internaționale și supranaționale, cu singura excepție a FMI, chiar dacă acestea din urmă au forma juridică de societăți pe acțiuni (de exemplu Banca Europeană de Investiții);

(d) resursele financiare ale IME provenind din contribuții ale băncilor centrale naționale ⁽¹⁴⁾;

(e) capitalul investit în cvasi-societățile financiare și nefinanciare [a se vedea punctul 2.13. litera (f)]. Valoarea acestor investiții corespunde valorii investițiilor noi (în numerar sau în natură) din care se scad retragerile de capital (a se vedea punctul 4.61.);

(f) creanțele financiare pe care le dețin unitățile nerezidente asupra unităților rezidente fictive (a se vedea punctul 2.15.) și invers.

Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.52)

5.96. *Definiție:* Subcategoria acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.52) acoperă toate operațiunile cu acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (AF.52), adică titluri emise de către o anumită categorie de societăți financiare al căror unic scop este de a investi capitalurile colectate de la public pe piețele monetare și de capital și/sau în bunuri imobiliare.

5.97. Subcategoria AF.52 acoperă acțiunile emise de societățile financiare denumite, în funcție de țară, fonduri mutuale, societăți de investiții, fonduri de investiții colective etc., fie că aceste societăți sunt de tip deschis (cu capital variabil), semideschis (cu capital mixt) sau închis (cu capital fix). Aceste acțiuni pot fi cotate sau necotate. Când sunt necotate, sunt de regulă rambursabile la cerere, la o valoare corespunzătoare ponderii lor în fondurile proprii ale societății financiare pe care o reprezintă. Aceste fonduri proprii sunt reevaluate în mod regulat, pe baza prețului de piață al diferitelor componente ale lor.

PROVIZIOANE TEHNICE DE ASIGURARE (F.6) ⁽¹⁵⁾

5.98. *Definiție:* Categoria provizioane tehnice de asigurare (F.6) cuprinde toate operațiunile cu provizioane tehnice de asigurare (AF.6), adică provizioanele constituite de către societățile de asigurare și fondurile de pensii (autonome și neautonome) pentru deținătorii sau beneficiarii polițelor, așa cum sunt definite în Directiva 91/674/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1991 privind conturile anuale și conturile consolidate ale întreprinderilor de asigurare. ⁽¹⁶⁾

⁽¹⁴⁾ Articolul 16.2 din Protocolul privind statutul Institutului Monetar European anexat la Tratatul de instituire a Comunității Europene.

⁽¹⁵⁾ A se vedea anexa III privind asigurările, pentru descrierea modului de tratare a asigurărilor sociale și a altor categorii de asigurări din sistem.

⁽¹⁶⁾ JO L 374, 31.12.1991, pp. 7-31.

- 5.99. Categoria AF.6 include:
- (a) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață;
 - (b) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii;
 - (c) provizioane pentru primele neachitate;
 - (d) provizioane pentru calamități.
- 5.100. Provizioanele tehnice de asigurare constituie active financiare:
- (a) pentru deținătorii de polițe, în ceea ce privește drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare și a fondurilor de pensii, cât și provizioanele pentru primele neachitate;
 - (b) pentru beneficiarii de polițe de asigurare, în ceea ce privește provizioanele pentru calamități.
- 5.101. Provizioanele tehnice de asigurare constituie pasive financiare:
- (a) pentru societățile de asigurare de viață și de asigurare generală, ca și pentru fondurile de pensie autonome incluse în subsectorul societăților de asigurare și fondurilor de pensie (F.125);
 - (b) pentru fondurile de pensii neautonome grupate în sectoarele unităților instituționale care le-au constituit.
- Rezervele sau fondurile similare constituite de către angajatori în scopul garantării pensiilor salariaților lor (fonduri de pensii neautonome) sunt grupate în categoria AF.6 numai dacă sunt calculate aplicând aceleași criterii actuariale ca și cele utilizate de societățile de asigurare și fondurile de pensii autonome. În caz contrar, aceste rezerve sau alte fonduri sunt acoperite de acțiuni sau alte participații emise de unitățile instituționale care le constituie.
- 5.102. Categoria AF.6 nu cuprinde rezervele constituite de către unitățile instituționale clasificate în subsectorul fondurilor de securitate socială (S.1314). În cadrul sistemului, aceste rezerve nu sunt considerate drept angajamente ale acestui subsector.
- 5.103. Categoria F.6 cuprinde două subcategorii de operațiuni financiare:
- (a) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și a fondurilor de pensii (F.61);
 - (b) provizioane pentru prime neachitate și provizioane pentru calamități (F.62).

Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (F.61)

- 5.104. *Definiție:* Subcategoria drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (F.61) cuprinde toate operațiunile referitoare la drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (AF.61), adică provizioanele constituite de către societățile și cvasi-societățile respective care au drept scop acoperirea pierderilor provocate de catastrofe și prestarea de servicii prevăzute în cazul în care anumite condiții prestabilite au fost întrunite.
- 5.105. Subcategoria F.61 este divizată în două subpoziții de operațiuni financiare:
- (a) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (F.611);
 - (b) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (F.612).

Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (F.611)

- 5.106. *Definiție:* Subpoziția drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (F.611) cuprinde toate operațiunile legate de drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (AF.611), adică provizioanele pentru riscuri în curs și provizioane de participare a celor asigurați la beneficiile care se adaugă la valoarea scadentă a polițelor de asigurare a capitalului, în raport cu valoarea participării la beneficii sau a polițelor similare.

5.107. Subpoziția AF.611 cuprinde provizioanele de asigurare de viață, provizioanele pentru participarea la beneficii și reduceri acordate, precum și provizioanele de asigurare de viață, al căror risc de plasament este suportat de către deținătorul poliței de asigurare, așa cum este definit în articolele 27, 29 și 31 din Directiva 91/674/CEE a Consiliului din 31 decembrie 1991 referitoare la conturile anuale și conturile consolidate ale întreprinderilor de asigurare.

5.108. Operațiunile referitoare la drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață comportă creșteri și diminuări ale acestor drepturi, care se vor deosebi de câștigurile sau pierderile nominale de deținere realizate de societățile de asigurare din plasamentele lor (a se vedea punctul 6.57.).

Creșterile se referă la:

- (a) primele efective obținute de-a lungul perioadei contabile curente;
- (b) plus suplimentele de prime corespunzătoare veniturilor rezultate din plasamente ale rezervelor care sunt atribuite gospodăriilor populației ce dețin polițe de asigurare;
- (c) minus serviciile de asigurare de viață.

Diminuările se referă la:

- (a) sumele datorate deținătorilor de polițe de tipul asigurare de capitalizare ajunse la scadență, precum și beneficiarilor în cazul decesului persoanei asigurate;
- (b) plus plățile datorate pentru răscumpărarea polițelor înainte de scadență.

5.109. Provizioanele tehnice de asigurare de viață constituie active financiare ale gospodăriilor populației rezidente sau nerezidente și pasive pentru societățile de asigurare rezidente sau nerezidente.

În cazul unui contract colectiv (asigurare în grup) subscris, de exemplu, de către o societate în beneficiul salariaților săi, salariații asigurați, și nu angajatorul, sunt considerați a fi creditori, întrucât se consideră că ei sunt deținătorii reali ai poliței de asigurare.

Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (F.612)

5.110. *Definiție:* Subpoziția drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (F.612) cuprinde toate operațiunile referitoare la drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (AF.612), adică rezervele fondurilor de pensii autonome și neautonome constituite de angajatori și/sau salariați sau de către grupuri de lucrători independenți, în scopul garantării pensiilor angajaților sau lucrătorilor independenți.

5.111. Operațiunile referitoare la drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii înregistrează creșteri și diminuări ale acestor drepturi, care se deosebesc de câștigurile sau pierderile nominale de deținere realizate de fondurile de pensii din plasamentele lor (a se vedea punctul 6.57.).

Creșterile se referă la:

- (a) contribuțiile efective la fondurile de pensii datorate de salariați, angajatori, lucrători independenți sau de către alte unități instituționale persoanelor individuale sau gospodăriilor populației ce au dreptul la aceste fonduri și care sunt achiziționate în cursul perioadei contabile curente;
- (b) plus suplimentele de contribuții corespunzătoare veniturilor rezultate din plasamentul rezervelor din fondurile de pensii atribuite gospodăriilor populației participante;
- (c) minus serviciul de gestionare a fondurilor pe parcursul perioadei.

Diminuările se referă la:

- (a) contribuțiile sociale care sunt egale cu sumele de plătit pensionarilor sau celor ce depind de ele sub forma vărsămintelor regulate sau a altor beneficii;

(b) plus contribuțiile sociale corespunzătoare sumelor forfetare de plătit beneficiarilor care se pensionează.

- 5.112. Operațiunile referitoare la drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii nu cuprind sumele transferate din fondurile de pensii neautonome către fondurile de pensii autonome, clasificate în subsectorul societăților de asigurare și fondurilor de pensii (S.125), în urma conversiei primelor fonduri în celelalte. Această tranzacție trebuie înregistrată în categoria schimbări de clasificare sectorială sau de structură (K.12.1), în contul alte modificări de volum ale activelor (a se vedea punctul 6.30.).
- 5.113. Rezervele fondurilor de pensii constituie active financiare ale gospodăriilor populației rezidente sau nerezidente, și nu ale unităților instituționale care le gestionează.

Provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități (F.62)

- 5.114. *Definiție:* Subcategoria provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități (F.62) cuprinde toate operațiunile cu provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități (AF.62), adică provizioanele constituite de către societățile de asigurare și fonduri de pensii (autonome sau neautonome) pentru a acoperi:
- (a) primele brute emise care trebuie să fie alocate în perioada contabilă următoare (provizioane pentru prime neachitate);
 - (b) costul final total estimat rezultat din reglementările efectuate privind acoperirea tuturor pierderilor rezultate în urma calamităților, declarate sau nu, care s-au petrecut până la sfârșitul perioadei contabile, din care se scad sumele deja plătite în acest scop (provizioane pentru calamități).
- 5.115. Provizioanele pentru primele neachitate își au originea în faptul că primele de asigurare trebuie plătite, în general, la începutul perioadei acoperite prin asigurare, iar această perioadă nu coincide în mod obișnuit cu perioada contabilă. Prin urmare, la sfârșitul perioadei contabile, când se întocmește bilanțul, o parte din primele de asigurare plătibile în cursul perioadei contabile sunt destinate a acoperi riscurile din perioada următoare. Provizioanele pentru primele neachitate se calculează proporțional cu perioada de timp rămasă de acoperit până la expirarea contractului de asigurare.

În contul financiar, provizioanele pentru primele neachitate înregistrate ca operațiuni între deținătorii polițelor și societățile de asigurare reprezintă cea parte a primelor vărsate de-a lungul perioadei contabile destinate acoperirii riscurilor specificate în polițele de asigurare pe parcursul perioadei contabile.

- 5.116. Provizioanele pentru primele neachitate reprezintă active financiare pentru deținătorii de polițe. Dacă aceste prime sunt prime de asigurare de viață, deținătorii lor pot face parte din gospodăriile populației rezidente sau nerezidente. Dacă se referă la asigurarea-daune, deținătorii polițelor pot aparține oricărui sector al economiei sau restului lumii. Primele de asigurare sau contribuțiile sociale plătite de către deținătorii polițelor pot servi drept criterii de distribuție a provizioanelor pentru primele neachitate între sectoarele economiei și restul lumii.
- 5.117. Provizioanele pentru calamități sunt constituite de societățile de asigurare pentru a acoperi indemnitațiile ce urmează a se plăti pentru calamitățile care n-au fost încă soluționate, în special cele care fac obiectul unor litigii. Se consideră că societățile de asigurare dau curs cererilor de indemnitate valide pe care le-au acceptat la data la care a avut loc evenimentul generator, indiferent de timpul necesitat pentru reglarea cererilor litigioase.
- 5.118. Provizioanele pentru calamități constituie active financiare pentru beneficiarii ce pot aparține oricărui sector al economiei sau restului lumii.
- 5.119. Subcategoria AF.62 include provizioane pentru primele neachitate, alte provizioane tehnice, provizioane pentru calamități, precum și provizioane de egalizare, după cum sunt definite în articolele 25, 26, 28 și 30 ale Directivei 91/674/CEE a Consiliului din 19 septembrie 1991 referitoare la conturile anuale și la conturile consolidate ale întreprinderilor de asigurare.

ALTE CONTURI DE PRIMIT/DE PLĂTIT (F.7)

- 5.120. *Definiție:* Categoria alte conturi de primit/de plătit (F.7) acoperă toate operațiunile cu alte conturi de primit/de plătit (AF.7), adică active financiare create drept contrapartidă la operațiunile financiare și nefinanciare pentru care se observă un decalaj între momentul în care are loc tranzacția și momentul efectuării plății corespunzătoare.

- 5.121. Categoria F.7 cuprinde operațiunile cu creanțe financiare care rezultă din reglementarea anticipată sau diferențiată în timp a operațiunilor cu bunuri sau servicii, a operațiunilor distributive sau de schimburi de active financiare pe piețe secundare. Aceste operațiuni constituie contrapartida sumelor datorate, dar nevărsate încă. Tot în această categorie intră și datoriile corespunzătoare veniturilor acumulate în timp și restanțele.
- 5.122. Categoria F.7 nu cuprinde:
- (a) discrepanțele statistice, altele decât cele cronologice ce apar între operațiunile cu bunuri și servicii, între operațiunile distributive sau operațiunile financiare și plățile corespunzătoare;
 - (b) operațiunile a căror natură nu este bine cunoscută. Acestea trebuie clasificate pe bază de informații disponibile;
 - (c) operațiunile a căror natură este total necunoscută;
 - (d) postul ce rezultă ca reziduu în bilanța de plăți, denumit „erori și omisiuni nete”;
 - (e) plățile anticipate sau diferențiate în timp (inclusiv restanțele), în cazul creării activelor financiare sau rambursării pasivelor, altele decât cele înscrise în categoria F.7. Aceste operațiuni rămân clasificate în continuare în categoriile corespunzătoare.
- 5.123. Categoria F.7 cuprinde două subcategorii de operațiuni financiare:
- (a) credite comerciale și avansuri (F.71);
 - (b) alte conturi de primit/de plătit, exclusiv creditele comerciale și avansurile (F.79).

Credite comerciale și avansuri (F.71)

- 5.124. *Definiție:* Subcategoria credite comerciale și avansuri (F.71) acoperă toate operațiunile cu credite comerciale și avansuri (AF.71), adică creanțele financiare ce rezultă din acordarea directă a creditelor de către furnizori cumpărătorilor în cadrul operațiunilor cu bunuri și servicii, ca și avansurile pentru lucrările în curs de execuție sau comandate care pot fi asociate cu astfel de operațiuni.
- 5.125. Subcategoria AF.71 include:
- (a) creanțele financiare legate de livrarea de bunuri și servicii pentru care plata n-a avut loc încă;
 - (b) creditele comerciale acceptate de societățile producătoare, cu excepția cazului când acestea sunt considerate împrumuturi;
 - (c) chiria de primit pe clădiri;
 - (d) restanțele de plată pentru bunuri și servicii care nu se materializează într-un împrumut.
- 5.126. Subcategoria AF.71 nu cuprinde împrumuturile destinate a finanța creditele comerciale. Acestea se vor clasifica în categoria AF.4 [a se vedea punctul 5.81. litera (h)].
- 5.127. Creditele comerciale și avansurile pot constitui active și pasive financiare pentru toate sectoarele și pentru restul lumii.

Alte conturi de primit/de plătit, exclusiv creditele comerciale și avansurile (F.79)

- 5.128. *Definiție:* Subcategoria alte conturi de primit/de plătit, exclusiv creditele comerciale și avansurile (F.79,) acoperă toate operațiunile cu alte conturi de primit/de plătit cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor (AF.79), adică creanțele ce rezultă din decalajele între momentul în care are loc tranzacția distributivă sau tranzacția financiară pe piața secundară și momentul efectuării plății corespunzătoare. Se includ, de asemenea, și creanțele ce rezultă din venitul de primit.
- 5.129. Subcategoria AF.79 include creanțele care își au originea în întârzierile în timp între încheierea unei operațiuni și plata contrapartidei sale financiare, referindu-se de exemplu la:
- (a) impozite;
 - (b) contribuții sociale;
 - (c) salarii;

- (d) chirii pe terenuri și zăcăminte;
- (e) dividende;
- (f) dobânzi;
- (g) sume diverse rezultate din operațiunile cu active financiare efectuate pe piața secundară.

- 5.130. Din punct de vedere contabil este preferabil să se considere că tranzacția financiară în contrapartidă a dobânzilor de plătit pentru un activ financiar (a se vedea punctul 5.17.) este o reinvestire în același activ financiar. Înregistrarea dobânzilor va trebui cu toate acestea să respecte practicile naționale. Dacă dobânzile de plătit nu se vor considera ca fiind reinvestite în activul financiar, ele vor trebui clasificate la subcategoria F.79.
- 5.131. La data stabilită pentru plata dobânzilor, se vor înregistra două operațiuni financiare (a se vedea punctul 5.17.): pe de-o parte o tranzacție cu activul financiar utilizat pentru plată sau, dacă aceasta nu a avut loc, o creștere a dobânzilor restante, care se va înregistra în subcategoria F.79; pe de altă parte, tranzacția financiară în contrapartidă care să reducă creanța financiară netă deținută de creditor asupra debitorului.

POST MEMO: INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE (F.m)

- 5.132. *Definiție:* Investițiile străine directe (F.m) cuprind toate operațiunile cu investiții străine directe [AF. litera (e)], adică investițiile efectuate de o unitate instituțională rezidentă într-o economie („investitor direct”) pentru a câștiga un avantaj de durată în cadrul unei unități instituționale rezidente într-o altă economie („întreprindere de investiție directă”). Obiectivul investitorului direct este de a exercita, în cadrul unei relații pe termen lung, o influență semnificativă asupra conducerii întreprinderii. Investițiile directe cuprind atât tranzacția inițială care stabilește relația între investitor și întreprindere, cât și operațiunile ulterioare cu capital ce se desfășoară între întreprinderile afiliate fie că sunt constituite sau nu în societăți ⁽¹⁷⁾.
- 5.133. Operațiunile cu active și pasive financiare ce constituie investiții străine directe trebuie înregistrate în categoriile corespunzătoare de operațiuni financiare, adică credite (F.4), acțiuni și alte participații (F.5) precum și alte conturi de primit/de plătit (F.7). În același timp, sumele reprezentând investițiile străine directe incluse în fiecare din aceste categorii trebuie înregistrate separat ca post memo.

REGULI DE ÎNREGISTRARE A OPERAȚIUNILOR FINANCIARE

EVALUARE

- 5.134. Operațiunile financiare se înregistrează la valoarea de tranzacționare, adică acea valoare exprimată în moneda națională prin care activele și/sau pasivele financiare sunt create, stinse, schimbate sau subscribe între unități instituționale sau între unități instituționale și restul lumii, pe bază de considerente pur comerciale.
- 5.135. Operațiunile financiare și operațiunile corespunzătoare în contrapartidă — atât financiare cât și nefinanciare — trebuie înregistrate la aceeași valoare de tranzacționare. Există trei posibilități:
- (a) tranzacția financiară este o tranzacție ale cărei mijloace de plată se exprimă în moneda națională (a se vedea punctele 5.04 și 5.23.): valoarea tranzacției este, în acest caz, egală cu suma mijloacelor de plată schimbate;
 - (b) tranzacția financiară este o tranzacție ale cărei mijloace de plată se exprimă în valută (a se vedea punctele 5.04. și 5.23.), în timp ce tranzacția în contrapartidă nu folosește ca mijloace de plată moneda națională: valoarea tranzacției este egală cu valoarea mijloacelor de plată schimbate, convertite în moneda națională cu ajutorul cursului de schimb în vigoare pe piață, la data efectuării plății;
 - (c) nici tranzacția financiară și nici tranzacția în contrapartidă nu implică mijloace de plată (a se vedea punctul 5.04.): valoarea tranzacției corespunde valorii curente de pe piață a activelor și/sau pasivelor financiare implicate.
- 5.136. Valoarea tranzacției se referă la o tranzacție financiară specifică și la contrapartida sa. Din punct de vedere teoretic, se face distincția între valoarea tranzacției și o valoare bazată pe prețul observat pe piață, un preț „corect” al pieței sau orice alt preț care să reflecte prețurile practicate în mod obișnuit pentru o categorie de active și/sau pasive financiare similare sau identice. Cu toate acestea, în cazul în care contrapartida unei operațiuni financiare este, de exemplu, un transfer și deci tranzacția financiară nu are la bază numai interese comerciale, valoarea tranzacției va corespunde valorii curente pe piață a activelor și/sau pasivelor financiare implicate.

(17) A se vedea „Definiția de referință detaliată pentru investiții directe internaționale a OECD”, ediția a 3-a.

5.137. Valoarea tranzacției nu include valoarea serviciului, onorariul, comisioanele și alte cheltuieli legate de serviciul prestat pentru executarea tranzacției; toate aceste elemente trebuie înregistrate ca remunerare a serviciului prestat. Impozitele pe operațiunile financiare sunt excluse, de asemenea, ele fiind înregistrate la impozite pe produse, ca impozite pe servicii. Atunci când o tranzacție financiară implică o creare de pasive, valoarea tranzacției este egală cu suma pasivului contractat, excluzând eventualele dobânzi plătite în avans. Similar, atunci când un pasiv se stinge, valoarea tranzacției trebuie să fie egală, atât pentru creditor, cât și pentru debitor, cu valoarea de reducere a pasivului respectiv.

Criteria de evaluare specifice pentru anumite subcategorii de operațiuni financiare

5.138. Titluri, altele decât acțiuni, exclusiv produse financiare derivate (F.33):

- (a) atunci când agenții emitenți încredințează plasarea titlurilor lor sindicatelor emittente sau altor intermediari, operațiune ce antrenează o majorare a prețului plătit de investitorul final, activele și pasivele financiare implicate trebuie înregistrate la valoarea efectiv plătită de către investitor. Diferența între suma plătită de investitor și cea percepută de agentul emitent trebuie considerată drept remunerația agentului emitent pentru un serviciu furnizat de intermediar;
- (b) titlurile noi trebuie înregistrate la valoarea lor de emisiune. Dacă aceste titluri sunt emise cu o reducere, se înregistrează ca valoare efectivă de emisiune sumele efectiv încasate de către agentul emitent în momentul vânzării, și nu valoarea lor înscrisă. Diferența dintre valoarea de emisiune și valoarea de rambursare trebuie considerată drept dobândă înregistrată pe parcursul întregii vieți a titlului;
- (c) obligațiunile cu prime de emisiune mari și obligațiunile cu cupon zero trebuie considerate drept titluri emise cu prime de emisiune. Dobânzile sunt înregistrate de-a lungul întregii vieți a obligațiunilor și se tratează ca fiind reinvestite în astfel de obligațiuni (a se vedea punctul 4.46);
- (d) în cazul titlurilor pe termen lung emise cu o reducere foarte mică, diferența dintre valoarea de emisiune și valoarea de rambursare poate fi înregistrată la data emiterii;
- (e) în ceea ce privește titlurile a căror valoare inițială depinde de un indice de preț, de un indice al ratei de schimb sau de prețul unei mărfi, prețul de emisiune va fi cel de bază, iar plățile indexate vărsate periodic și/sau la scadență se vor trata drept dobânzi înregistrate pe parcursul vieții titlului, având drept contrapartidă o reinvestiție în titluri, altele decât acțiunile din contul financiar;
- (f) investițiile în titluri ce circulă pe piața secundară se vor înregistra la cursul de la bursă sau la prețul pieței;
- (g) titlurile ajunse la scadență se înregistrează la valoarea de rambursare ce include primele de rambursare, dar exclude plățile din loterii sau primele din economii care se vor înregistra ca dobânzi;
- (h) conversia obligațiunilor în acțiuni dă naștere la două operațiuni: vânzarea obligațiunilor și cumpărarea acțiunilor [a se vedea punctul 5.62. litera (l)]. Valoarea tranzacției rezultă din valoarea de pe piață a obligațiunilor cedate, eventualele câștiguri sau pierderi din deținerea acțiunilor fiind înregistrate în contul de reevaluare (a se vedea punctul 6.54.).

5.139. Produsele financiare derivate (F.34):

- (a) dacă opțiunile sunt negociate pe piețe secundare sau sunt lichidate înainte de data expirării, se consideră că are loc o tranzacție financiară. O opțiune ce ajunge la scadență poate să fie exercitată sau nu. În primul caz, agentul emitent al opțiunii poate să efectueze o plată către posesorul opțiunii egală cu diferența dintre prețul de piață al activului subiacent și prețul exercițiului contabil; în același timp, poate avea loc o achiziție/vânzare, la prețul pieței, a activului financiar sau nefinanciar de bază, fiind însoțită de o plată în contrapartidă, ce are loc între deținătorul și agentul emitent al opțiunii, la prețul exercițiului contabil. Diferența dintre prețul activului subiacent de pe piață și prețul exercițiului contabil este, în ambele cazuri, egal cu valoarea de lichidare a opțiunii, adică prețul opțiunii la data scadenței. Dacă opțiunea nu a fost exercitată, nu are loc nici o tranzacție. Cu toate acestea, agentul emitent și posesorul opțiunii realizează un câștig, respectiv o pierdere din deținerea opțiunii, care se va înregistra în contul de reevaluare;
- (b) produsele financiare derivate, altele decât opțiunile, se referă în special la contractele prin care cele două părți convin să schimbe anumite active, reale sau financiare, la una sau mai multe date viitoare. Operațiunile ce se vor înregistra în raport cu astfel de produse derivate trebuie să includă eventualele comisioane prevăzute prin contract, precum și valoarea netă a reglementărilor efectuate. Poate fi necesară și înregistrarea de operațiuni legate de încheierea de contracte asupra produselor

derivate. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, cele două părți încheie un contract asupra produselor derivate, fără a se face nici o plată de la o parte contractantă la cealaltă; în astfel de cazuri, valoarea tranzacției este nulă, iar în contul financiar nu se va înregistra nici o înscriere;

- (c) comisioanele explicite plătite sau primite de către brokeri sau alți intermediari pentru organizarea opțiunilor, a contractelor la termen, a swap-urilor sau altor contracte sau produse derivate sunt tratate drept remunerare a serviciilor, înregistrându-se în conturile corespunzătoare. Fluxurile de dobânzi rezultate din acordurile de swap se înregistrează ca venituri din proprietate, în timp ce rambursările valorilor înscrise inițial trebuie să figureze în contul de capital. Participanții la un swap nu se consideră că își furnizează un serviciu reciproc, ci orice plată efectuată unei terțe părți pentru organizarea swap-ului trebuie tratată ca o remunerare a unui serviciu (a se vedea punctul 4.47.). Teoretic, se poate considera că prima vărsată vânzătorului opțiunii include un serviciu. În practică însă, de cele mai multe ori, nu se poate distinge serviciul respectiv. Prin urmare, se convine a se înregistra achiziția unui activ financiar de către cumpărător și subscrierea unui angajament de către vânzător la valoarea totală a primei;
- (d) când un contract de swap implică schimbul valorii inițiale a capitalului înscris — cum este cazul unui swap în valută — schimbul inițial trebuie înregistrat drept o operațiune cu instrumentul subiacent schimbat și nu ca o tranzacție cu produse financiare derivate (F.34). Implicit, în acel moment se creează un derivat financiar având valoarea inițială zero. Prin urmare, valoarea acestui derivat financiar va cuprinde cel puțin următoarele componente:
1. valoarea de piață curentă a diferenței dintre valorile de piață viitoare previzionate pentru sumele ce urmează a se schimba și cele ale sumelor prevăzute în contract;
 2. valoarea de piață curentă a fluxului viitor de dobânzi sau alte sume în numerar prevăzute în contract.

Modificările în timp ale valorii instrumentului derivat se vor înregistra în contul de reevaluare.

Modificările ulterioare ale valorilor inițiale se vor face în termenii și condițiile prevăzute prin contractul de swap și vor putea include schimbul de active financiare la un preț diferit de cel practicat pe piață. Plățile în contrapartidă ce vor interveni între participanții la un swap vor fi cele prevăzute în contract. Diferența dintre prețul de pe piață și cel prevăzut în contract va fi, deci, egal cu valoarea de lichidare a activului/pasivului, la data prevăzută și se va înregistra ca o operațiune cu produse financiare derivate (F.34). Această din urmă tranzacție cu produse financiare derivate și fluxul final net al dobânzilor va trebui să corespundă câștigului sau pierderii totale din reevaluare realizat de-a lungul întregii durate a contractului. Acest tratament este analog celui prevăzut pentru opțiunile ce ajung la scadență [a se vedea litera (a) de mai sus].

5.140. **Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.51):**

- (a) titlurile noi trebuie înregistrate la prețul de emisiune, care corespunde în mod normal valorilor nominale majorate cu prima de emisiune;
- (b) operațiunile cu acțiuni în circulație se vor înregistra la valoarea lor de tranzacție. Când aceasta nu se cunoaște, ele se pot evalua pe baza cursului de la bursă sau a prețului de pe piață, pentru acțiunile cotate, și pe baza valorii contabile, pentru acțiunile necotate;
- (c) dividendele în acțiuni se evaluează la valoarea dividendului propus de agentul emitent;
- (d) emisiunile de acțiuni gratuite nu se înregistrează în sistem (a se vedea punctul 5.93.). Cu toate acestea, dacă ele au ca efect modificarea valorii de piață totale a acțiunilor emise, această schimbare trebuie înregistrată în contul de reevaluare (a se vedea punctul 6.56.);
- (e) valoarea de tranzacționare a altor participații include totalul fondurilor transferate către societăți sau cvasi-societăți de către proprietarii acestora. Acest tip de transfer poate, în unele cazuri, să ia forma unei preluări de pasive ale societăților sau cvasi-societăților.

5.141. **Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (F.52):**

- (a) operațiunile cu acțiuni ale organismelor de plasament colectiv se evaluează pe baza contribuțiilor nete la fonduri;
- (b) veniturile din proprietate percepute de organismele de plasament colectiv (neincluzând o parte din cheltuielile de gestionare) și atribuite acționarilor, chiar dacă nu sunt distribuite, dau naștere la o tranzacție în contrapartidă, înregistrându-se în contul financiar la rubrica acțiuni ale organismelor de plasament colectiv, pe baza principiului reinvestirii lor.

MOMENTUL ÎNREGISTRĂRII

- 5.142. Tranzacția financiară și contrapartida sa trebuie înregistrate la aceeași dată.
- 5.143. Dacă o tranzacție financiară are în contrapartidă o tranzacție nefinanciară, cele două trebuie înregistrate la data la care are loc tranzacția nefinanciară. De exemplu, când o vânzare de bunuri sau servicii dă naștere la un credit comercial, tranzacția financiară ce are loc trebuie înregistrată la data la care se vor face înscrierile în contul nefinanciar corespunzător.
- 5.144. În cazul în care contrapartida unei operațiuni financiare este tot o tranzacție financiară, pot apare trei posibilități:
- (a) cele două operațiuni financiare implică mijloace de plată (a se vedea punctul 5.04.): se vor înregistra la data la care are loc prima plată;
 - (b) numai una din cele două operațiuni financiare implică mijloace de plată (a se vedea punctul 5.04.): cele două operațiuni se vor înregistra la data efectuării plății;
 - (c) nici una din cele două operațiuni financiare nu implică mijloace de plată (a se vedea punctul 5.04.): cele două operațiuni se vor înregistra la data la care are loc prima.

CALCULUL OPERAȚIUNILOR FINANCIARE PORNIND DE LA MODIFICĂRILE DIN CONTUL DE PATRIMONIU

- 5.145. În cazul în care statisticile de bază privind operațiunile financiare nu sunt disponibile, este posibil să se calculeze estimări ale operațiunilor financiare pornind de la modificările din contul de patrimoniu financiar, adică a variațiilor totalului de active financiare deținute și pasive atrase, între conturile de patrimoniu de deschidere și de închidere. Întreaga diferență constatată între totalul operațiunilor financiare și modificările din contul de patrimoniu financiar se va înregistra în contul de reevaluare și în contul alte modificări în volumul activelor.

Anexa 5.1

Legătura cu agregatele monetare

- 5.146. Prezenta anexă propune o metodă care să permită obținerea agregatelor monetare plecând de la conturile de patrimoniu și conturile financiare.
- 5.147. Definițiile date agregatelor monetare variază sensibil de la o țară la alta și de la o perioadă la alta. În plus, ele nu se bazează neapărat pe clasificarea activelor financiare și pe cea a sectoarelor, așa cum sunt definite de sistem. Din această cauză, agregatele monetare nu sunt definite în mod expres de către sistem.
- 5.148. Integrarea agregatelor monetare în conturile de patrimoniu și în conturile financiare pune multiple probleme. Pe de-o parte, componentele unui agregat monetar pot să nu corespundă claselor (categorii, subcategorii și subpoziții) de active și pasive financiare prevăzute de sistem. De asemenea, poate exista, de exemplu, un agregat monetar care să acopere numai o subclasă din categoria numerar și depozite (AF.2), subclasa putând fi definită prin referire la scadență și/sau la unitățile instituționale deținătoare sau emitente de numerar și depozite. Pe de altă parte, agregatele monetare pot releva existența sectoarelor creatoare de monedă, deținătoare de monedă, sau neutre față de monedă și nu este posibil să se facă o corespondență cu sectoarele și subsectoarele, așa cum sunt definite de sistem. În fine, sursele de date necesare calculării agregatelor monetare pot diferi în practică de cele utilizate pentru constituirea contului de patrimoniu și a conturilor financiare ale sectoarelor instituționale și al restului lumii.
- 5.149. Pentru identificarea unui agregat monetar MX în conturile de patrimoniu sau în cele financiare, poate fi necesar să se subdividă o clasă i de active și pasive financiare definite prin sistem în două subclase, și anume:
- (a) MX_i : subclasa de active (pasive) financiare din clasa i incluse în agregatul MX;
 - (b) MX_{-i} : subclasa de active (pasive) financiare din clasa i neincluse în agregatul MX.

În practică, anumite clase de active (pasive) financiare nu fac parte din agregatele monetare în sens larg. Este cazul aurului monetar și DST-urilor (AF.1) sau al provizioanelor tehnice de asigurare (AF.6). MX_1 și MX_6 fiind nule, o distribuție a lui AF.1 în MX_1 și MX_{-1} sau a lui AF.6 în MX_6 și MX_{-6} nu se mai justifică.

- 5.150. Agregatul MX este egal cu suma tuturor subclaselor de active financiare MX_i ale sectoarelor deținătoare de monedă, ca și cu suma tuturor subclaselor de pasive MX_i ale sectoarelor emitente de monedă.
- 5.151. Unul dintre principalele avantaje ale acestei metode este flexibilitatea sa. În cazul modificării definiției unui agregat monetar, numai împărțirea anumitor clase de active și pasive financiare în MX_i și MX_{-i} trebuie adaptate.

AGREGATELE MONETARE DIN CONTURILE DE PATRIMONIU ȘI DIN CONTURILE FINANCIARE

Active financiare ale sectoarelor deținătoare de monedă			Pasive ale sectoarelor emitente de monedă	
Total	Repartiția pe sectoare		Repartiția pe sectoare	Total
		AF.1		
		AF.2		
		din care	MX_2 MX_{-2}	
		AF.3		
		AF.33		
		din care	MX_{33} MX_{-33}	
		AF.34		
		din care	MX_{34} MX_{-34}	
		AF.4		
		AF.41		
		din care	MX_{41} MX_{-41}	
		AF.42		
		din care	MX_{42} MX_{-42}	
		AF.5		
		AF.51		
		din care	MX_{51} MX_{-51}	
		AF.52		
		din care	MX_{52} MX_{-52}	
		AF.6		
		AF.7		
		AF.71		
		din care	MX_{71} MX_{-71}	
		AF.79		
		Total active și pasive financiare, din care MX		

CAPITOLUL 6

ALTE FLUXURI

- 6.01. Alte fluxuri cuprind consumul de capital fix (K.1), achizițiile și cedările de active nefinanciare neproduse (K.2), precum și alte modificări de active (K.3-K.12).

Alte modificări de active acoperă diverse variații ale activelor, pasivelor și valorii nete care nu sunt consecința operațiilor înregistrate în contul de capital sau în contul financiar. Ele cuprind celelalte modificări de volum (K.3-K.10 și K.12) precum și câștigurile și pierderile din deținere (K.11).

CONSUMUL DE CAPITAL FIX (K.1)

- 6.02. *Definiție:* Consumul de capital fix (K.1) reprezintă deprecierea suferită de activele fixe în cursul perioadei considerate ca urmare a uzurii fizice și morale anticipate, inclusiv rezervele pentru pierderile suferite datorită pagubelor accidentale asigurabile.
- 6.03. Consumul de capital fix trebuie calculat pentru toate activele fixe (cu excepția animalelor), atât corporale, cât și necorporale (de exemplu, prospectarea minieră și petrolieră sau software-ul), pentru îmbunătățirile majore aduse activelor neproduse și pentru costurile transferului de proprietate asupra activelor neproduse.
- 6.04. Consumul de capital fix (care trebuie deosebit de amortizarea fiscală sau de cea practică în contabilitatea de întreprindere) trebuie evaluat pe baza stocului de active fixe și a duratei de viață economică probabilă (medie) a diferitelor categorii de bunuri. În absența informațiilor directe referitoare la stocurile active fixe, se recomandă calculul acestuia aplicând metoda inventarului permanent (MIP) și de evaluare la prețurile de achiziție din perioada curentă.

În calculul duratei medii de viață a activelor fixe trebuie ținut cont de pierderile de active fixe datorate deteriorării accidentale asigurabile. La nivelul economiei totale, se poate presupune că numărul deteriorărilor accidentale care survin efectiv în cursul unei perioade contabile va fi egal sau apropiat de cel mediu. Dimpotrivă, pentru o unitate individuală sau un grup de unități, rata efectivă poate fi diferită de cea medie. La nivel sectorial, orice diferență constatată trebuie să fie înregistrată ca alte modificări de volum ale activelor fixe.

Consumul de capital fix se calculează după metoda amortizării liniare, adică prin repartizarea valorii de amortizat în mod egal pe toată durata de utilizare a unui bun de capital.

Cu toate acestea, pentru a ține cont de modul particular în care diferite active fixe își pierd din randament cu timpul, se poate dovedi necesară aplicarea unei metode de amortizare geometrică.

- 6.05. În sistemul conturilor, consumul de capital fix este totdeauna înregistrat în cadrul soldului contabil, care este deci prezentat, pe rând, „brut” și „net”. Înregistrarea „brută” este realizată fără a se deduce consumul de capital fix, în timp ce înregistrarea „netă” se realizează după deducerea consumului de capital fix.

ACHIZIȚII MINUS CEDĂRI DE ACTIVE NEFINANCIARE NEPRODUSE (K.2)

- 6.06. *Definiție:* Activele nefinanciare neproduse ⁽¹⁾ cuprind, pe de o parte, terenurile și alte active corporale neproduse ce pot fi utilizate pentru producția bunurilor și serviciilor (K.21) și, pe de altă parte, activele necorporale neproduse (K.22).
- 6.07. Terenurile se definesc drept solul propriu-zis și suprafețele de apă asociate ⁽¹⁾. Acestea din urmă includ apele interioare — bazine, lacuri, râuri etc. — asupra cărora poate fi exercitat dreptul de proprietate.

⁽¹⁾ Pentru definiția activelor a se vedea anexa 7.1 din capitolul 7.

- 6.08. Nu fac parte din terenuri:
- (a) clădirile și alte structuri de suprafață sau nu (șosele, tunele etc.);
 - (b) vii, lia se vedea și alte plantații, precum și toate celelalte culturi pe picior;
 - (c) zăcăminte;
 - (d) resursele biologice necultivate;
 - (e) rezervele subterane de apă.
- Pozițiile (a) și (b) reprezintă active fixe produse, pozițiile (c), (d) și (e) active corporale neproduse.
- 6.09. Achizițiile și cedările de terenuri sunt evaluate la prețurile curente în vigoare pe piață în momentul în care au loc operațiunile și înregistrate cu o valoare identică în conturile cumpărătorului și ale vânzătorului. Această valoare exclude costurile legate de transferul de proprietate, care sunt contabilizate în formarea brută de capital fix.
- 6.10. Alte active corporale neproduse ce pot face obiectul achizițiilor și cedărilor sunt zăcămintele, resursele biologice necultivate și rezervele de apă. Zăcămintele cuprind rezervele de cărbune, de petrol și de gaze naturale, rezervele de minereuri metalifere și rezervele de minereuri nemetalifere ⁽¹⁾.
- 6.11. Achizițiile și cedările de alte active corporale neproduse sunt evaluate la prețurile curente în vigoare pe piață la momentul în care ele intervin. Sunt excluse costurile legate de transferul de proprietate, care sunt contabilizate în formarea brută de capital fix.
- 6.12. Activele necorporale nefinanciare neproduse cuprind brevetele, contractele de închiriere și alte contracte transferabile, fondurile comerciale și alte active necorporale neproduse ⁽¹⁾. Contractele de închiriere au ca obiect terenurile, zăcămintele și construcțiile rezidențiale sau nerezidențiale. Contractele transferabile pot fi încheiate, de exemplu, cu sportivi sau artiști. Valoarea achizițiilor sau cedărilor de contracte de închiriere sau alte contracte transferabile corespunde sumelor vărsate proprietarilor sau locatarilor inițiali sau ulteriori, în momentul vânzării sau transferului contractelor de închiriere sau a concesiunii altor unități instituționale. Valoarea achizițiilor și cedărilor de active necorporale neproduse nu cuprinde costurile legate de transferul de proprietate care sunt înregistrate în formarea brută de capital fix.
- 6.13. Achizițiile minus cedările de active nefinanciare sunt înregistrate în conturile de capital ale sectoarelor, ale economiei naționale și ale restului lumii.

ALTE MODIFICĂRI DE ACTIVE (K.3-K.12)

- 6.14. *Definiție:* Alte modificări de active reprezintă fluxuri care nu sunt rezultatul operațiunilor înregistrate în contul de capital sau în contul financiar. Se pot identifica două categorii: pe de o parte, modificările de volum ale activelor de capital și, pe de altă parte, modificările valorii activelor, pasivelor și valorilor nete imputabile variațiilor nivelului și structurii prețurilor lor care generează câștiguri sau pierderi din deținere.

ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM (K.3-K.10 și K.12)

- 6.15. Alte modificări de volum reprezintă fluxuri cu diferite funcții. Una dintre cele mai importante funcții este aceea de a permite diferitelor active să intre în sistem sau să-l părăsească în cursul normal al evenimentelor (de exemplu, intrarea și ieșirea activelor naturale). Această funcție este esențială pentru a putea înregistra descoperirea, degradarea sau epuizarea activelor naturale. O a doua funcție a altor modificări de volum este de a înregistra efectele evenimentelor excepționale neprevăzute care afectează avantajele economice pe care le creează activele.

⁽¹⁾ Pentru definiția activelor a se vedea anexa 7.1 din capitolul 7.

- 6.16. Alte modificări de volum se subdivid în nouă categorii:
- (a) apariția economică a activelor neproduse (K.3);
 - (b) apariția economică a activelor produse (K.4);
 - (c) creșterea naturală a resurselor biologice necultivate (K5);
 - (d) dispariția economică a activelor neproduse (K6);
 - (e) pierderi datorate catastrofelor (K7);
 - (f) confiscări fără compensație (K8);
 - (g) alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte (K.9);
 - (h) alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte (K10);
 - (i) modificări de clasificare sau de structură (K12).

APARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELOR NEPRODUSE (K.3)

- 6.17. Apariția economică a activelor nefinanciare neproduse (K3) corespunde unei părți a creșterii în volum a acestor active care nu sunt rezultat al procesului de producție.

Sunt incluse:

- (a) creșterile brute ale nivelului zăcămintelor exploatabile, adică a rezervelor descoperite de cărbune, petrol, gaze naturale și de minereuri metalifere sau nemetalifere care sunt exploatabile din punct de vedere economic. Se include, de asemenea, creșterea rezervelor a căror exploatare a devenit rentabilă din punct de vedere economic la un moment dat, ca urmare a progresului tehnologiei sau a variației prețurilor relative;
- (b) transferul altor active naturale către activitățile economice. Sunt cuprinse activele naturale care, în urma modificării statutului lor, sunt transformate în active economice, acestea din urmă fiind definite ca active asupra cărora drepturile de proprietate sunt exercitate de unități instituționale și care sunt susceptibile de a produce avantaje economice proprietarilor lor (de exemplu, darea în exploatare a pădurilor virgine, transformarea terenurilor sălbatice sau poluate în terenuri care pot fi folosite în scopuri economice, recuperarea de terenuri din mare);
- (c) modificarea calității activelor neproduse datorată schimbării destinației economice. Modificarea calității este tratată ca modificare de volum. Cea înregistrată în cadrul acestui punct reprezintă contrapartida modificării destinației economice care apare prezentată ca modificarea de clasificare (a se vedea punctul 6.32.), cum ar fi de exemplu, transformarea terenurilor agricole în terenuri destinate construcțiilor;
- (d) apariția activelor necorporale neproduse. Crearea de active necorporale nefinanciare neproduse rezultă din patentarea brevetelor sau din încheierea de contracte transferabile. Când o întreprindere este vândută la un preț superior valorii fondurilor sale proprii (a se vedea punctul 7.05.), diferența constatată corespunde unui activ numit fond comercial (sau fond de comerț). Un fond comercial care nu este materializat printr-o operațiune de vânzare-cumpărare nu este considerat ca un activ economic.

APARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELOR PRODUSE (K.4)

- 6.18. Apariția economică a activelor produse (K.4) se referă la bunurile care nu sunt încă înregistrate în bilanțurile contabile, dar care au o valoare semnificativă sau specială ce se consideră ca o altă modificare de volum.

Apariția economică a activelor produse cuprinde:

- (a) obiectele de valoare cum ar fi pietrele prețioase sau operele de artă, din momentul în care le este recunoscută o valoare sau o calitate artistică deosebită și care n-au fost încă înregistrate în conturile de patrimoniu;
- (b) monumentele istorice, din momentul în care acestora le este recunoscută o valoare arheologică, istorică sau culturală, neînregistrate încă în conturile de patrimoniu.

CREȘTEREA NATURALĂ A RESURSELOR BIOLOGICE NECULTIVATE (K.5)

- 6.19. Deoarece nu este organizată, gestionată și controlată de unități instituționale, creșterea naturală a resurselor biologice necultivate (K.5) nu reprezintă producție. În consecință, creșterea naturală a masei lemnoase pe picior sau creșterea resurselor piscicole într-un estuar trebuie considerată ca o apariție economică.

- 6.20. Creșterea naturală a resurselor biologice necultivate trebuie tratată ca o creștere de active (K.5) și epuizarea lor ca o dispariție economică (K.61). În practică, cu toate acestea, creșterea naturală nu poate fi înregistrată decât pe o bază netă, deoarece valorile fizice care permit observarea ei sunt valori nete.

DISPARIȚIA ECONOMICĂ A ACTIVELOR NEPRODUSE (K.6)

- 6.21. Dispariția economică a activelor nefinanciare neproduse (K.6) include:
- (a) epuizarea activelor economice naturale (K.61), adică a zăcămintelor și resurselor biologice necultivate considerate ca active (a se vedea punctul 6.19);
 - (b) alte dispariții economice de active neproduse (K.62):
 1. alte reduceri ale nivelului zăcămintelor exploatabile (reevaluarea rentabilității de exploatare ca urmare a progresului tehnologic sau a unor variații de prețuri relative);
 2. variații ale calității activelor neproduse datorate schimbării destinației economice;
 3. degradarea activelor neproduse ca urmare a activității economice. Este inclusă aici degradarea terenurilor, a rezervelor de apă și, în principiu, a altor active naturale;
 4. deprecierea fondurilor comerciale, anularea contractelor transferabile și expirarea protecției asigurate prin brevet.

PIERDERI DATORATE CATASTROFELOR (K.7)

- 6.22. Pierderile de active datorate catastrofelor (K.7), care sunt înregistrate ca alte modificări de volum ale activelor, sunt consecința fenomenelor cu caracter excepțional, de mare amploare, identificabile și care pot conduce la distrugerea activelor economice (financiare sau nefinanciare) ce aparțin categoriilor prezentate.
- 6.23. Aceste fenomene sunt cutremurele de pământ de mare intensitate, erupțiile vulcanice, valurile produse de flux, uraganele, seceta și alte catastrofe naturale; războaiele, insurecțiile și alte evenimente politice, precum și accidentele tehnologice cu emanații masive de gaze toxice sau radioactive în atmosferă.

Sunt incluse, în special:

- (a) deteriorarea calității terenurilor ca urmare a inundațiilor sau furtunilor;
- (b) distrugerea activelor cultivate din cauza secetei sau a epidemiilor;
- (c) distrugerea clădirilor, echipamentelor sau obiectelor de valoare ca urmare a incendiilor de pădure sau cutremurelor de pământ;
- (d) distrugerea accidentală de numerar sau de titluri de proprietate ca urmare a catastrofelor naturale sau a evenimentelor politice.

CONFISCĂRI FĂRĂ COMPENSAȚIE (K.8)

- 6.24. Există confiscări fără compensație (K.8) atunci când administrația publică sau alte unități instituționale iau în proprietate, fără compensație, activele aparținând altor unități instituționale, inclusiv nerezidente, din alte motive decât achitarea impozitelor, taxelor sau a prelevărilor similare. Confiscarea nu dă naștere unei compensări și deci nu constituie un transfer de capital care trebuie înregistrat în contul de capital.

ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM ALE ACTIVELOR NEFINANCIARE, NECLASIFICATE ÎN ALTĂ PARTE (K.9)

- 6.25. Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare neclasificate în altă parte (K.9) înregistrează efectele evenimentelor neprevăzute asupra avantajelor economice pe care le creează activele.

Această categorie cuprinde:

- (a) uzura morală neprevăzută. Consumul de capital fix nu acoperă uzura morală neprevăzută a activelor fixe și este posibil ca valoarea înscrisă ca titlu de uzură normală să nu corespundă cu uzura constatată efectiv. În cazul progresului tehnic, este necesar să se înregistreze diminuarea corespunzătoare a valorii anumitor active fixe;
- (b) diferența constatată între sumele contabilizate în consumul de capital fix drept pagube normale și pierderile efectiv suferite. Consumul de capital fix nu include pagubele neprevăzute și este posibil ca sumele prevăzute pentru pagubele normale să fie mai mici (sau mai mari) decât valoarea pagubelor efective. În acest caz, trebuie să se aducă corecțiile necesare care să țină cont de scăderea (sau creșterea) neprevăzută a valorii activelor fixe respective;
- (c) degradarea anumitor active fixe neluate în calcul în consumul de capital fix. Unele active fixe își pot pierde din valoare datorită, de exemplu, efectelor neprevăzute ale ploii acide sau acidității aerului asupra clădirilor sau vehiculelor;
- (d) abandonarea echipamentelor productive neterminate încă sau înainte de a fi puse în funcțiune;
- (e) pierderile excepționale din stocuri (datorate, de exemplu, incendiilor, furturilor sau pagubelor provocate de insecte cerealelor însilozate);
- (f) diferențele statistice constatate pentru anumite active nefinanciare între conturile de patrimoniu de deschidere și închidere.

ALTE MODIFICĂRI DE VOLUM ALE ACTIVELOR ȘI PASIVELOR FINANCIARE, NECLASIFICATE ÎN ALTĂ PARTE (K.10)

6.26. Acest post servește la înregistrarea tuturor modificărilor de active și de pasive financiare care nu se datorează nici operațiunilor financiare înregistrate în conturile financiare, nici câștigurilor sau pierderilor din deținere înregistrate în contul de reevaluare, nici modificărilor de clasificare sau de structură, nici pierderilor datorate catastrofelor, nici confiscărilor fără compensație.

6.27. Categoria K.10 include:

- (a) alocările și anulările de DST (AF. 12) (a se vedea punctele 5.33.-5.35.). Pentru DST nu există un pasiv teoretic. Din acest motiv, mecanismul de creare („de alocare”) de DST sau de eliminare („de anulare”) de DST nu este considerat ca dând naștere la operațiuni, ci mai curând la înregistrări în contul altor modificări de volum al activelor. Alocările de DST au ca efect creșterea activelor financiare ale autorităților monetare iar anularea DST conduce la reducerea acestora;
- (b) alte modificări de volum în raport cu sistemele de pensii cu contribuții prestabilite. În acest tip de sisteme, nivelul pensiilor este garantat salariaților participanți. Valoarea contribuției este calculată cu ajutorul unor formule care țin cont de vechimea în muncă și salariul realizat și nu sunt deci în funcție numai de activele existente în fonduri. O înregistrare în contul altor modificări de volum al activelor permite deci să se evidențieze modificările pasivelor, calculate după o metodă bazată pe actualizare, care sunt consecința modificărilor în structura contribuțiilor, modificări ce trebuie deosebite de cele ce afectează structura pe vârste și pe vechime în muncă a populației beneficiare. Exemple de modificări ce afectează structura contribuțiilor sunt modificarea formulei de calcul, creșterea vârstei de pensionare, sau introducerea unei clauze de ajustare anuală (în general definită ca procent anual fix) a pensiilor viitoare sau a tuturor pensiilor aflate deja în plată;
- (c) pierderile excepționale de numerar sau de titluri la purtător datorate îndeosebi incendiilor sau furturilor;
- (d) reducerile sau anulările creanțelor nerecuperabile. Recunoașterea unilaterală de către un creditor că nu mai poate recupera un activ financiar din cauza unui faliment sau din alte motive și, în consecință, eliminarea activului respectiv din contul său de patrimoniu împreună cu pasivul de contrapartidă al debitorului. Cu toate acestea, atunci când unitatea instituțională debitoare este controlată de creditor, ștergerea sau diminuarea unei datorii de către creditor, în cazul în care nu se datorează falimentului, se înregistrează în contul de acumulare;
- (e) diferențele statistice constatate pentru unele active și pasive financiare între conturile de patrimoniu de deschidere și cele de închidere.

6.28. Categoria K.10 nu cuprinde:

- (a) anularea datoriilor convenită de comun acord între creditor și debitor (anularea sau restituirea datoriilor) care este tratată ca tranzacție între aceștia [a se vedea punctul 4 165. litera (f) și 5.16.] și nu ca alte modificări de volum;

(b) refuzarea plății datoriei, anularea unilaterală a unei datorii financiare de către debitor nefiind o operațiune recunoscută de SEC.

MODIFICĂRI DE CLASIFICARE SAU DE STRUCTURĂ (K.12)

- 6.29. Modificările de clasificare sau de structură (K.12) se subdivid în modificări de clasificare sectorială sau de structură a unităților instituționale (K.12.1) și în modificări de clasificare a activelor și pasivelor (K.12.2).

MODIFICĂRI DE CLASIFICARE SECTORIALĂ SAU DE STRUCTURĂ (K.12.1)

- 6.30. Reclasificarea unei unități instituționale dintr-un sector într-altul atrage după sine transferul în totalitate al patrimoniului său. Astfel, o unitate instituțională din sectorul gospodăriilor populației care devine o cvasi-societate va fi reclasificată în sectorul societăților.

Modificările în structura unităților instituționale acoperă apariția și dispariția unor active și pasive financiare rezultând din operațiuni de restructurare. Când o societate dispăre ca entitate juridică distinctă pentru că ea a fost absorbită de una sau mai multe alte societăți, toate legăturile financiare (active și pasive), inclusiv acțiunile și alte participații, care există între această unitate și cea (cele) care a (au) absorbit-o, dispar din sistem. Cu toate acestea, cumpărarea de acțiuni și alte participații ale unei societăți în cadrul unei operațiuni de fuzionare trebuie să fie înregistrată ca o tranzacție financiară între societatea care le-a dobândit și proprietarul cedent. Înlocuirea acțiunilor societății absorbite prin acțiunile societății absorbante sau ale noii societăți trebuie să dea loc la două înregistrări, pe de o parte rambursarea acțiunilor existente și, pe de altă parte, emisiunea de noi acțiuni. Legăturile financiare (active și pasive) care există între societatea absorbită și terți rămân neschimbate și sunt transferate societăților absorbante.

În același mod, când o societate este scindată din punct de vedere juridic în două sau mai multe unități instituționale, activele și pasivele financiare noi (apariția activelor financiare) sunt contabilizate în acest post (K.12.1).

MODIFICĂRI DE CLASIFICARE A ACTIVELOR ȘI PASIVELOR (K.12.2)

- 6.31. Categoria K.12.2. cuprinde monetizarea/demonetizarea aurului (K.12.21.) și modificările de clasificare ale activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului (K.12.22.).
- 6.32. Monetizarea/demonetizarea aurului este înregistrată în Alte modificări de volum ale conturilor de active instituțiilor monetare, adică fie în subsectorul băncii centrale (S.121), fie în cel al administrației centrale (S.1311).

Monetizarea aurului are loc atunci când instituțiile monetare transformă în active de rezervă o parte din aurul pe care-l dețin ca titlul de obiecte de valoare. Alte modificări de volum ale conturilor de active înregistrează în acest caz o diminuare a obiectelor de valoare și o majorare a aurului monetar deținut de aceste autorități monetare.

Cumpărarea de aur monetar de la alte autorități monetare este considerată ca o tranzacție cu aur monetar (F.11). Toate celelalte cumpărări, inclusiv de la intermediari financiari sau pe piața organizată, trebuie înregistrate drept cumpărări de obiecte de valoare, urmată de o modificare de clasificare.

Demonetizarea aurului se produce atunci când autoritățile monetare transformă în obiecte de valoare aurul pe care îl dețin ca active de rezervă, ceea ce are ca efect diminuarea stocului lor de aur monetar și creșterea stocului de obiecte de valoare. Vânzarea directă de aur monetar către alte autorități monetare este considerată ca o operațiune cu aur monetar (F.11). Orice altă vânzare, inclusiv către intermediari financiari sau pe piața organizată, trebuie înregistrate drept cumpărări de obiecte de valoare, urmată de o modificare de clasificare.

- 6.33. Modificările de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului (K.12.22.) cuprind, de exemplu, modificarea destinației terenurilor și transformarea locuințelor în clădiri cu destinație comercială sau invers. În cazul terenurilor, două intrări echivalente — una negativă pentru rubrica veche, una pozitivă pentru cea nouă — trebuie efectuate în K.12.22. Modificarea valorii unui teren ca urmare a modificării destinației sale este considerată ca o modificare de volum înregistrându-se ca o apariție economică [a se vedea punctul 6.17. litera (c)] sau dispariție economică [a se vedea punctul 6.21. litera (b)] de active neproduse.

Categoria K.12.22 nu cuprinde conversia obligațiunilor în acțiuni care dă naștere la înregistrarea a două operațiuni financiare [a se vedea punctul 5.62. litera (l)].

- 6.34. Intrările în raport cu celelalte modificări de volum (K.3-K.10 și K.12) sunt atribuite conturilor altor modificări de volum al activelor diferitelor sectoare, ale economiei naționale și restului lumii.

CÂȘTIGURI/PIERDERI NOMINALE DIN DEȚINERE (K.11)

- 6.35. Câștigurile nominale din deținere ⁽²⁾ constituie o categorie a altor modificări de active, de pasive și deci a avuției nete care reflectă variațiile nivelului și structurii prețurilor lor. Câștigurile nominale din deținere se descompun în câștiguri neutre din deținere și în câștiguri reale din deținere.
- 6.36. *Definiție:* Câștigul nominal din deținere (K.11) a unui activ se definește ca o modificare a valorii de înregistrare efectuată de proprietarul acestui activ ca urmare a unei modificări de preț. Un câștig nominal din deținere asupra unui pasiv se definește ca o modificare a valorii acestui pasiv care rezultă din variația sa de preț, dar cu semn schimbat.
- 6.37. Un câștig din deținere pozitiv rezultă din creșterea valorii unui activ sau dintr-o reducere a valorii unui pasiv. Un câștig din deținere negativ — de fapt o pierdere din deținere — rezultă din reducerea valorii unui activ sau din creșterea valorii unui pasiv.
- 6.38. Câștigurile nominale din deținere înregistrate în contul de reevaluare sunt cele care afectează activele sau pasivele, fie că sunt realizate sau nu. Un câștig din deținere este considerat realizat când activul este vândut, restituit, consumat sau altfel folosit, sau când pasivul este restituit. Prin analogie, un câștig nerealizat este un câștig care afectează un activ deținut sau un pasiv care este exigibil la sfârșitul perioadei contabile. Printr-un câștig realizat se înțelege, în general, un câștig realizat pe parcursul întregii perioade în care activul este deținut, sau pasivul este contractat, fie că această perioadă coincide sau nu cu perioada contabilă. Totodată, cum sistemul contabilizează câștigurile din deținere pe baza dreptului constatat, distincția între câștigurile realizate și câștigurile nerealizate, deși utilă în anumite situații, nu apare în clasificări și conturi.
- 6.39. Câștigurile din deținere se referă la toate tipurile de active, atât financiare (produse sau neproduse), cât și nefinanciare. Sunt deci, în egală măsură, acoperite câștigurile din deținere realizate din stocurile de bunuri de orice tip deținute de producători, inclusiv producția neterminată.
- 6.40. Câștigurile nominale din deținere pot fi realizate din active deținute în timpul unei părți din perioada contabilă; aceasta înseamnă că activele respective nu trebuie să fi fost în mod obligatoriu contabilizate în conturile de patrimoniu de deschidere și/sau de închidere. Câștigul nominal din deținere realizat între două momente date de către proprietarul unui activ sau al unei cantități date dintr-un activ se definește după cum urmează:

valoarea curentă a activului la sfârșitul perioadei

minus

valoarea curentă a activului la începutul perioadei,

presupunând că în intervalul respectiv de timp activul nu suferă nici o modificare, nici calitativă, nici cantitativă. Câștigul nominal din deținere C realizat dintr-o cantitate q a unui activ dat între momentele o și t poate fi exprimat după cum urmează:

$$C = (p_t - p_o) \times q$$

unde p_o și p_t reprezintă prețul activului respectiv la momentele o și t . Pentru activele și pasivele financiare ale căror valoare curentă este constantă și deci, pentru care p_o și p_t sunt egale prin definiție, câștigurile nominale din deținere sunt totdeauna nule.

- 6.41. Pentru calculul câștigurilor nominale din deținere este indispensabil, pe de o parte, ca achizițiile și cedările de active să fie evaluate în același mod ca în contul de capital și contul financiar și, pe de altă parte, ca stocurile de active să fie evaluate în același mod ca în diferitele conturi de patrimoniu. Pentru mijloacele fixe, valoarea unei achiziții o reprezintă suma plătită de cumpărător

⁽²⁾ Expresia „câștiguri din deținere” se referă atât la câștiguri cât și la pierderi din deținere, înțelegându-se că un câștig din deținere poate fi nu numai pozitiv, dar și negativ. În această ordine de idei, termenul de „active” este adesea utilizat cu referire atât la active cât și la pasive.

producătorului sau vânzătorului, majorată cu costurile legate de transferul de proprietate suportate de cumpărător, în timp ce valoarea unei cedări este egală cu suma primită de vânzător de la cumpărător, micșorată cu costurile legate de transferul de proprietate suportate de vânzător.

Se pot distinge patru situații diferite care dau naștere la câștiguri nominale din deținere:

- (a) activ deținut pe toată perioada contabilă: în acest caz, câștigul nominal din deținere este egal cu valoarea înregistrată în contul de patrimoniu de închidere minus valoarea înregistrată în contul de patrimoniu de deschidere. Aceste valori sunt valori estimate ale activului, dacă ar trebui achiziționat în momentul stabilirii conturilor de patrimoniu. Câștigul nominal este nerealizat;
- (b) activul deținut la începutul perioadei contabile este vândut pe parcursul acesteia; în acest caz, câștigul nominal din deținere este egal cu valoarea de cedare efectivă sau estimată minus valoarea înregistrată în contul de patrimoniu de deschidere. Câștigul nominal este realizat;
- (c) activul achiziționat în timpul perioadei contabile și deținut până la sfârșitul acesteia: în acest caz, câștigul nominal din deținere este egal cu valoarea înregistrată în contul de patrimoniu de închidere minus valoarea de achiziționare efectivă sau estimată a activului. Câștigul nominal este nerealizat;
- (d) activul achiziționat este cedat în cursul perioadei contabile: în acest caz, câștigul nominal din deținere este egal cu valoarea de cedare efectivă sau estimată minus valoarea de achiziționare efectivă sau estimată. Câștigul nominal este realizat.

6.42. Câștigurile nominale din deținere contabilizate sunt cele referitoare la activele și pasivele care sunt realizate sau nu. Ele sunt înregistrate în contul de reevaluare al diferitelor sectoare, al economiei naționale și restului lumii.

CÂȘTIGURI/PIERDERI NEUTRE DIN DEȚINERE (K.11.1)

6.43. *Definiție:* Câștigul neutru din deținere (K.11.1) asupra unui activ reprezintă valoarea câștigului din deținere care ar fi realizat dacă prețul activului va urma evoluția nivelului general al prețurilor.

Câștigurile neutre din deținere sunt identificate pentru a simplifica metoda de calcul a câștigurilor reale din deținere care permit redistribuirea puterii reale de cumpărare între sectoare.

6.44. Fie r nivelul general al prețurilor. Câștigul neutru din deținere CN a unei cantități q dintr-un activ între momentul o și momentul t este dat de formula următoare:

$$CN = p_o \times q(r_t/r_o - 1)$$

unde $p_o \times q$ corespunde valorii curente a activului la momentul o și r_t/r_o este raportul variației nivelului general al prețurilor între momentele o și t . Raportul r_t/r_o este aplicat la toate activele și pasivele.

6.45. Nu există un indice general al prețurilor ideal adecvat pentru calculul câștigurilor neutre din deținere. Prin convenție, se va aplica indicele de preț al utilizărilor finale naționale, exclusiv variația stocurilor.

6.46. Câștigurile neutre din deținere sunt înregistrate în contul de câștiguri/pierderi neutre din deținere, care este de fapt un subcont al contului de reevaluare al sectoarelor, economiei naționale și restului lumii.

CÂȘTIGURI/PIERDERI REALE DIN DEȚINERE (K.11.2)

6.47. *Definiție:* Câștigul real din deținere (K.11.2) asupra unui activ reprezintă diferența între câștigul nominal din deținere și câștigul neutru din deținere realizate pe baza acestui activ.

Câștigul real din deținere CR asupra unei cantități q dintr-un activ între momentele o și t va fi egal cu:

$$CR = C - CN$$

sau:

$$CR = (p_t/p_o - r_t/r_o) \times p_o \times q$$

Valoarea câștigului real din deținere realizat pe baza activelor depinde deci de fluctuațiile de preț ale acestora din perioada respectivă în raport cu fluctuațiile medii ale altor prețuri exprimate prin indicele general al prețurilor.

- 6.48. Câștigurile reale din deținere sunt înregistrate în contul de câștiguri/pierderi reale din deținere care este un subcont al contului de reevaluare al sectoarelor, al economiei naționale și restului lumii.

CÂȘTIGURI DIN DEȚINERE PE TIPURI DE ACTIVE FINANCIARE

Numerar și depozite (AF.2)

- 6.49. Valorile curente de numerar și depozitele exprimate în monedă națională rămân constante în timp. „Prețul” unui activ de acest tip este totdeauna egal cu unitatea, în timp ce cantitatea corespunde cu numărul de unități monetare în care este exprimat. Câștigurile nominale din deținere a unor astfel de active sunt totdeauna nule. Din acest motiv diferența între valoarea stocurilor de la începutul și de la sfârșitul perioadei pentru aceste active este în întregime inclusă în valoarea operațiunilor care le implică, cu excepția altor modificări de volum al activelor. În acest caz, este posibil calculul valorii operațiunilor plecând de la datele din bilanț.
- 6.50. Dimpotrivă, pentru calculul câștigurilor neutre și reale din deținere asupra unui activ cu valoare curentă fixă, trebuie să se dispună de informații asupra datei și valorii operațiunilor efectuate, cât și de valorile înregistrate în conturile de patrimoniu de deschidere și de închidere. Să presupunem că există un credit contractat și rambursat în cursul unei perioade contabile în care nivelul general al prețurilor este în creștere. Din punct de vedere al creditorului, câștigul neutru asupra creditului este pozitiv și câștigul real negativ cu o valoare care este în funcție de durata pentru care e acordat creditul și de rata inflației. Este imposibil să se evidențieze aceste pierderi reale în absența informațiilor asupra valorii creditelor acordate și rambursate în cursul perioadei contabile, ca și asupra datelor în care aceste operațiuni au intervenit. La modul general, se poate presupune că dacă valoarea absolută totală a operațiunilor pozitive și negative este importantă comparativ cu valorile înscrise în conturile de patrimoniu de deschidere și de închidere, orice estimare a câștigurilor neutre și reale din deținere a activelor și pasivelor financiare la valoarea curentă fixă care va fi bazată numai pe informații din conturile de patrimoniu, nu va fi, fără îndoială, suficient de fiabilă. Chiar dacă valorile operațiunilor financiare au fost înregistrate pe bază brută, adică dacă s-au înregistrat creditele acordate și rambursate într-un mod independent de valoarea totală a creditelor minus rambursările, o astfel de metodă ar putea să nu fie suficientă fără informații asupra datelor de acordare și rambursare a creditelor.

Credite (AF.4) și alte conturi de primit/de plătit (AF.7)

- 6.51. Considerațiile formulate pentru numerar și depozite se aplică în mod similar creditelor și altor conturi de primit/de plătit care nu fac obiectul operațiunilor. Totodată, când un credit sau un împrumut comercial existent este vândut unei alte unități instituționale, diferența între prețul de rambursare și prețul de tranzacționare trebuie să fie înregistrată în conturile de reevaluare ale vânzătorului și ale cumpărătorului în momentul efectuării operațiunii.

Titluri, altele decât acțiuni (AF.3)

- 6.52. În cazul emisiunilor de obligațiuni însoțite de o primă sau un scont, inclusiv obligațiunile cu primă de emisiune ridicată sau cu cupon zero, diferența între prețul de emisiune și valoarea nominală sau de rambursare la scadență măsoară dobânda pe care emitentul trebuie să o plătească pe durata existenței titlului. Aceste dobânzi sunt înregistrate ca venituri din proprietate plătite de emițătorul obligațiunii și încasate de deținătorul său în plus față de cupoanele deja vărsate de emițător la intervale fixe, pe timpul duratei de viață a obligațiunii. În principiu, dobânzile în curs sunt înregistrate în contul financiar ca și când ar fi reinvestite în obligațiuni de deținătorul lor (a se vedea punctul 5.17.). Ele sunt deci înregistrate în contul financiar ca achiziție de activ care se adaugă la activul existent ⁽³⁾. Astfel, creșterea treptată a valorii de piață a unei obligațiuni care se datorează cumulului dobânzilor încasate și reinvestite corespunde unei creșteri a bazei acesteia, adică a mărimii activului. De fapt, este o creștere cantitativă sau de volum și nu de o creștere de prețuri. Ea nu determină nici un câștig din deținere pentru deținătorul obligațiunii, nici o pierdere din deținere pentru emițătorul său. O analogie poate fi făcută cu bunurile care, ca în cazul vinului, își îmbunătățesc calitatea pe timpul depozitării. Creșterea prețului vinului care rezultă din îmbunătățirea calității sale trebuie să fie considerată ca o creștere de volum și nu de preț. Obligațiunile suportă modificări de calitate în timp, pe măsură ce li se apropie scadența, și este esențial să recunoaștem că o creștere a valorii care rezultă din creșterea dobânzii acumulate nu constituie o variație de preț și nu generează câștiguri din deținere.
- 6.53. Prețul obligațiunilor cu rată fixă poate să varieze în cazul fluctuațiilor pe piață a ratei dobânzii, variația prețului fiind în acest caz invers proporțională cu variația ratei dobânzii. Efectul variației ratei dobânzii în raport cu prețul unei obligațiuni descrește pe măsură ce scadența acesteia se apropie. Modificările prețului obligațiunii care se datorează evoluției ratei dobânzii constituie variații de preț și nu de volum. Ele atrag prin urmare câștiguri sau pierderi nominale din deținere atât pentru emițători, cât și pentru

⁽³⁾ Se referă la modul de înregistrare recomandat de SEC care permite contabilizarea acestor dobânzi în alte conturi de primit/de plătit (AF.7) atunci când este vorba de a se conforma practicilor naționale (a se vedea punctul 5.130).

deținătorii de obligațiuni. O creștere a ratei dobânzii generează un câștig nominal din deținere pentru emițătorul obligațiunii și o pierdere nominală din deținere în valoare echivalentă pentru purtătorul său, și invers în cazul unei descreșteri a ratei dobânzii.

Câștiguri sau pierderi nominale din deținere pot fi, de asemenea, constatate la polițele pe termen scurt. Cu toate acestea, având în vedere că aceste polițe ajung la scadență mult mai repede, câștigurile din deținere atribuite fluctuațiilor ratei dobânzii sunt, în general, mai puțin importante comparativ cu cele ale obligațiunilor cu aceeași valoare nominală.

- 6.54. Transformarea obligațiunilor în acțiuni, care dă naștere la înregistrarea a două operațiuni financiare [a se vedea punctul 5.62 litera (l)], se efectuează, în general, la un preț inferior cursului acțiunilor pe piață. Întregul câștig din deținere care rezultă trebuie înregistrat ca variație de preț în contul de reevaluare.
- 6.55. Valoarea produselor financiare derivate (a se vedea AF.34) poate oscila în funcție de variația valorii instrumentelor subiacente, de volatilitatea prețurilor acestor instrumente, sau de apropierea datei scadenței sau a lichidării. Toate aceste modificări de valoare trebuie considerate ca variații de preț și contabilizate în cadrul postului K.11.

Acțiuni și alte participații (AF.5)

- 6.56. Atribuirea de acțiuni gratuite (a se vedea punctul 5.93.), dacă are ca efect creșterea numărului de acțiuni existente și a valorii nominale a acțiunilor emise, nu modifică cu toate acestea, teoretic, valoarea de piață a totalității acțiunilor. Prin convenție, ele nu trebuie deci niciodată înregistrate în conturi. Cu toate acestea, aceste emisiuni având ca scop creșterea lichidității acțiunilor pe piață, ar putea genera o apreciere a valorii totale de piață a acțiunilor emise care va trebui contabilizată ca o reevaluare.

Provizioane tehnice de asigurare (AF.6)

- 6.57. Variațiile drepturilor nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (AF.61) care intervin între începutul și sfârșitul perioadei contabile și care sunt rezultatul câștigurilor sau pierderilor nominale din deținere asupra provizioanelor investite de societățile de asigurare și fondurile de pensii trebuie să fie înregistrate în contul de reevaluare, în același mod ca și variația provizioanelor pentru primele neîncasate sau a provizioanelor pentru calamități (AF. 62) care decurg din câștigurile sau pierderile din deținere.

ACTIVE FINANCIARE ÎN DEVIZE

- 6.58. Valoarea activelor financiare în valută este măsurată prin valoarea lor de piață curentă în valută convertită în monedă națională pe baza ratei de schimb curente. Câștigurile nominale din deținere pot deci să fie constatate nu numai pentru că prețul activului exprimat în monedă națională s-a modificat, dar și pentru că rata de schimb a fluctuat. Valoarea totală a câștigurilor nominale din deținere înregistrate în cursul exercițiului contabil poate fi calculată în mod obișnuit, adică scăzând valoarea operațiunilor din diferența dintre valorile înregistrate în conturile de patrimoniu de deschidere și de închidere. În acest scop valoarea operațiunilor asupra activelor financiare în devize trebuie convertită în monedă națională cu ajutorul ratei de schimb în vigoare la data la care ele au avut loc, în timp ce valorile figurând în contul de patrimoniu de deschidere și de închidere trebuie convertite pe baza ratei de schimb în vigoare la data elaborării lor. Aceasta înseamnă că valoarea totală a operațiunilor — achiziții minus cedări — exprimată în valută este, de fapt, convertită cu ajutorul unei rate de schimb medii ponderate, ponderile corespunzând valorilor operațiunilor efectuate la diferite date.

CAPITOLUL 7

BILANȚUL

- 7.01. *Definiție:* Bilanțul este o situație a valorii activelor deținute și a pasivelor neachitate, întocmită la un moment dat în timp. Soldul său contabil se numește valoare netă (B. 90).

Activele și pasivele înregistrate într-un bilanț sunt evaluate la prețurile pieței la data de referință a acestui bilanț.

- 7.02. Un bilanț poate fi întocmit pentru fiecare sector, pentru economia totală și pentru restul lumii.

Atunci când se referă la un sector, bilanțul oferă ca sold ceea ce denumim adesea avuția națională, adică suma activelor nefinanciare și a activelor financiare nete asupra restului lumii.

Bilanțul pentru restul lumii, denumit cont de active și pasive externe, cuprinde numai activele și pasivele financiare.

- 7.03. Societățile sunt prezentate ca având o valoare netă mai mare decât valoarea acțiunilor și a altor titluri de valoare emise. În cazul cvasi-societăților, valoarea netă este nulă, întrucât se consideră că valoarea capitalului proprietarului este egală cu diferența dintre activele și pasivele sale. Prin urmare, valoarea netă a întreprinderilor de investiții directe rezidente care sunt filiale ale unor întreprinderi nerezidente este nulă, deoarece ele sunt tratate drept cvasi-societăți.

- 7.04. Diferența între totalul activelor financiare și totalul pasivelor se numește active financiare nete (a se vedea punctul 7.67.).

- 7.05. Pentru sectorul societăților financiare și nefinanciare, calculul fondurilor proprii oferă un indicator semnificativ din punct de vedere analitic.

Fondurile proprii sunt egale cu valoarea netă (B.90) majorată cu valoarea acțiunilor și a altor titluri emise (AF.5).

- 7.06. Bilanțul completează secvența de conturi, deoarece prezintă rezultatul final al intrărilor în contul de producție, distribuire și utilizare a veniturii și în conturile de acumulare (a se vedea capitolul 8: Secvența de conturi și soldurile contabile).

- 7.07. Bilanțul se referă la valoarea activelor și pasivelor la un moment dat. Bilanțurile trebuie întocmite la începutul perioadei contabile (care coincide cu începutul perioadei anterioare) și sfârșitul perioadei contabile.

- 7.08. O identitate contabilă fundamentală leagă bilanțul inițial de cel final:

valoarea stocului unui anumit tip de activ în bilanțul inițial;

plus operațiunile: valoarea totală a activelor achiziționate minus valoarea totală a activelor cedate, în cadrul operațiunilor care au loc pe parcursul perioadei contabile; operațiunile cu active nefinanciare sunt contabilizate în contul de capital, iar cele cu active financiare în contul financiar;

minus consumul de capital fix;

plus alte modificări de volum: modificări pozitive sau negative a volumului activelor deținute (de exemplu, ca urmare a descoperirii unui nou zăcământ sau a distrugerii unui activ în caz de război sau catastrofă naturală), aceste variații fiind contabilizate în contul de modificări a volumului activelor;

plus reevaluări: valoarea câștigurilor nominale din deținere, pozitive sau negative, acumulată în cursul perioadei ca urmare a modificării prețurilor activelor; aceste modificări sunt înregistrate în contul de reevaluare

este identică cu valoarea stocului acestui activ din bilanțul final.

Legăturile contabile între bilanțul inițial și cel final, asigurate prin intermediul operațiunilor și a altor modificări de active (alte modificări de volum și câștiguri din deținere) sunt prezentate schematic în anexa 7.2.

TIPURI DE ACTIVE

7.09. Activele înregistrate în bilanț sunt active economice.

7.10. *Definiție:* Activele economice sunt entități care funcționează ca rezerve de valoare asupra cărora dreptul de proprietate poate fi executat de unități instituționale, în mod individual sau colectiv, și a căror deținere sau utilizare, pe parcursul unei perioade determinate poate furniza avantaje economice proprietarilor lor.

7.11. Avantajele economice constau în veniturile primare (excedentul de exploatare în cazul utilizării proprii, veniturile din proprietate în cazul utilizării de către terți) rezultate din utilizarea activului, cât și valoarea, inclusiv eventualele câștiguri sau pierderi din deținere, care poate fi obținută în caz de cedare sau lichidare a activului.

7.12. O prezentare generală a clasificării activelor economice figurează în tabelul 7.1. Diferitele categorii de active sunt definite în detaliu în anexa 7.1 la prezentul capitol.

Nu fac parte din active:

(a) resursele umane;

(b) activele naturale care nu sunt active economice (de exemplu, aerul sau apa râurilor);

(c) activele denumite „ocasionale” sau „condiționale” care nu sunt active financiare (a se vedea punctul 7.22).

7.13. Se pot distinge trei categorii de active:

(a) active nefinanciare produse;

(b) active nefinanciare neproduse;

(c) active financiare.

ACTIVE NEFINANCIARE PRODUSE (AN.1)

7.14. *Definiție:* Prin active produse (AN.1) se înțelege activele nefinanciare care sunt rezultatul procesului de producție.

7.15. Clasificarea activele produse este menită să deosebească activele în funcție de rolul lor în procesul de producție. Astfel, se disting: activele fixe ⁽¹⁾, care sunt utilizate în mod repetat și continuu în procesul de producție pe o perioadă mai mare de un an; stocurile care sunt consumate în procesul de producție sub formă de consum intermediar, care sunt vândute sau folosite în alt mod; și obiectele de valoare a căror utilizare primară nu este producția sau consumul, ci sunt achiziționate și deținute în principal pentru a servi ca rezerve de valoare.

ACTIVE NEFINANCIARE NEPRODUSE (AN.2)

7.16. *Definiție:* Prin active neproduse (AN.2), se înțeleg activele economice care nu sunt rezultat al procesului de producție. Ele cuprind activele corporale și necorporale definite mai jos.

⁽¹⁾ Două tipuri de bunuri de folosință îndelungată utilizate de producători sunt excluse de la formarea brută de capital fix, și anume utilajele mici și anumite tipuri de echipament militar; ele nu sunt deci, în mod normal, considerate ca active. În plus, echipamentele de transport și alte mașini și echipamente achiziționate de gospodăriile populației pentru consumul final nu sunt considerate ca active fixe. În bilanț, ele figurează la postul excepțional „Bunuri de consum de folosință îndelungată” (a se vedea punctul 7.63).

- 7.17. Clasificarea activelor produse este menită să deosebească activelor în funcție de originea lor. Unele dintre ele sunt de origine naturală, în timp ce altele sunt în fapt concepte create de societate, consecință a acțiunilor de natură juridică sau contabilă.
- 7.18. Toate activelor corporale neproduse sunt activelor naturale. Incluzerea activelor naturale lor în prezenta categorie depinde, conform definiției generale a activelor economice, și de faptul că fac obiectul unei proprietăți efective și că pot aduce avantaje economice proprietarilor lor, ținând seamă de tehnologie și de cunoștințele științifice, de mediul economic, de resursele disponibile și de prețurile relative existente. activelor naturale asupra cărora nu a fost stabilit sau nu poate fi stabilit un drept de proprietate — aerul sau largul mării, de exemplu — nu fac parte din activelor corporale neproduse.
- 7.19. Activelor necorporale neproduse cuprind brevetele, contractele transferabile și fondurile comerciale. Bunurile necorporale a căror existență nu este materializată prin acțiuni de natură juridică sau contabilă — precum concesiunea unui brevet sau transferul unui avantaj economic către un terț — nu sunt incluse.

ACTIVE ȘI PASIVE FINANCIARE (AF.)

- 7.20. *Definiție:* Activelor financiare (AF.) constituie o categorie de activelor economice care cuprinde mijloacele de plată, creanțele financiare și activelor economice asimilate prin natura lor creanțelor financiare.

- 7.21. Mijloacele de plată cuprind aurul monetar, drepturile speciale de tragere, numerarul și depozitele transferabile.

Creanțele financiare dau proprietarilor lor, creditorilor, dreptul de a primi, fără contracontribuție, una sau mai multe plăți de la alte unități instituționale — debitorii — care au contractat obligațiile în contrapartidă.

Exemplele de activelor economice asimilate prin natura lor creanțelor financiare sunt acțiunile și alte titluri de valoare precum și activelor parțial condiționate. Unitatea instituțională care emite un asemenea activ financiar este considerată că a contractat obligațiile în contrapartidă.

- 7.22. Prin activelor condiționale se înțeleg contractele între unități instituționale sau între ele pe de o parte și restul lumii pe de altă parte și în baza cărora una sau mai multe condiții trebuie să fie îndeplinite pentru ca o tranzacție financiară să aibă loc. Exemple sunt garanțiile de plată ale terților, scrisorile de credit, liniile de credit, facilitățile de garantare a emisiunii de efecte („NIF”) și cea mai mare parte a instrumentelor derivate. În cadrul sistemului, un activ condițional este un activ financiar în cazul în care contractul însuși are o valoare de piață, deoarece el poate fi negociat sau poate face obiectul unei compensații pe piață. În caz contrar, sistemul nu înregistrează activelor condiționale ⁽²⁾.

- 7.23. În cadrul sistemului, fiecare activ financiar, cu excepția celor cuprinse în categoria AF.1 — aur monetar și drepturile speciale de tragere (DST) — are un pasiv în contrapartidă.

- 7.24. Clasificarea activelor și pasivelor financiare corespunde clasificării operațiunilor financiare. Prin urmare, definițiile categoriilor, subcategoriilor și subpozițiilor activelor și pasivelor financiare, precum și notele explicative sunt date o singură dată în SEC — la capitolul referitor la operațiunile financiare. Capitolul referitor la bilanț nu repetă definițiile și explicațiile acestora în interiorul textului, dar oferă în anexa 1 un rezumat al tuturor activelor și pasivelor definite în cadrul sistemului.

⁽²⁾ Provizioanele tehnice de asigurare (AF.6) constituie pasive necondiționale ale societăților de asigurare și ale fondurilor de pensii. Cu toate acestea, activelor financiare în contrapartidă ale deținătorilor și beneficiarilor individuali de polițe sunt, în majoritatea cazurilor, activelor condiționale.

Tabelul 7.1 Clasificarea activelor

AN.	ACTIVE NEFINANCIARE (AN.1 + AN.2)
AN.1	Active produse
AN.11	Active fixe ⁽¹⁾
AN.111	Active fixe corporale
AN.1111	Locuințe
AN.1112	Alte clădiri și construcții civile
AN.11121	Clădiri nerezidențiale
AN.11122	Alte construcții civile
AN.1113	Mașini și echipamente
AN.11131	Echipamente de transport
AN.11132	Alte mașini și echipamente
AN.1114	Active cultivate
AN.11141	Animale de prăsilă, animale de lapte, animale de povară etc.
AN.11142	Podgorii, lia se vedea și alte plantații permanente care produc recolte repetate
AN.112	Active fixe necorporale
AN.1121	Prospecțiuni miniere și petroliere
AN.1122	Software
AN.1123	Lucrări recreative, opere literare sau artistice originale
AN.1129	Alte active fixe necorporale
AN.12	Stocuri
AN.121	Materii prime și semifabricate
AN.122	Producția neterminată
AN.1221	Producția neterminată de active cultivate
AN.1222	Producția neterminată de alte produse
AN.123	Produse finite
AN.124	Bunuri destinate revânzării
AN.13	Obiecte de valoare
AN.131	Pietre și metale prețioase
AN.132	Antichități și alte obiecte de artă
AN.139	Alte obiecte de valoare
AN.2	Active neproduse
AN.21	Active corporale neproduse
AN.211	Terenuri
AN.2111	Terenuri pe care sunt amplasate construcții și lucrări civile
AN.2112	Terenuri cultivate
AN.2113	Terenuri și suprafețe de apă pentru recreare
AN.2119	Alte terenuri și suprafețe de apă
AN.212	Zăcămintă
AN.2121	Rezerve de cărbune, petrol și gaze naturale
AN.2122	Rezerve de minereuri metalifere
AN.2123	Rezerve de minereuri nemetalifere
AN.213	Resurse biologice necultivate
AN.214	Rezerve de apă
AN.22	Active necorporale neproduse
AN.221	Brevete
AN.222	Închiriere de active și alte contracte transferabile
AN.223	Fonduri comerciale cumpărate
AN.229	Alte active necorporale neproduse
AF.	ACTIVE FINANCIARE ⁽²⁾ (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7)
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)
AF.11	Aur monetar
AF.12	Drepturi speciale de tragere (DST)

⁽¹⁾ Post memo: AN.m.: bunuri de consum de folosință îndelungată.

⁽²⁾ Post memo: AF.m.: investiții străine directe.

AF.2	Numerar și depozite
AF.21	Numerar
AF.22	Depozite transferabile
AF.29	Alte depozite
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AF.33	Titluri de valoare, altele decât acțiunile, exclusiv produsele financiare derivate
AF.331	Titluri de valoare pe termen scurt
AF.332	Titluri de valoare pe termen lung
AF.34	Produse financiare derivate
AF.4	Credite
AF.41	Credite pe termen scurt
AF.42	Credite pe termen lung
AF.5	Acțiuni și alte participații
AF.51	Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale organismelor de plasament colectiv
AF.511	Acțiuni cotate
AF.512	Acțiuni necotate
AF.513	Alte participații
AF.52	Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AF.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurări de viață și provizioanelor fondurilor de pensii
AF.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurări de viață
AF.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor fondurilor de pensii
AF.62	Plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate
AF.7	Alte conturi debitoare/creditoare
AF.71	Credite comerciale și avansuri
AF.79	Altele

EVALUAREA ÎNREGISTRĂRIILOR ÎN BILANȚ

PRINCIPII GENERALE DE EVALUARE

7.25. Posturile înregistrate în bilanț trebuie să fie evaluate ca și cum ar fi achiziționate la data la care se referă acest bilanț, inclusiv eventualele costuri legate de transferul de proprietate în cazul activelor nefinanciare. Acest lucru presupune că activele și pasivele trebuie să fie evaluate la prețurile lor curente de piață la momentul de referință al bilanțului.

În consecință, activele trebuie să fie evaluate pe baza:

- (a) prețului de achiziție, dacă sunt cumpărate;
- (b) prețurilor de bază dacă sunt produse pentru sine și pe baza prețurilor de bază ale bunurilor similare sau a costului său total dacă prețurile de bază nu sunt disponibile.

7.26. Ideal, aceste prețuri ar trebui să fie observabile pe piață. Când nu există nici o informație disponibilă referitoare la prețuri – ca de exemplu din cauza absenței pe piață a operațiunilor recente de vânzare/cumpărare ale articolului respectiv, trebuie încercată o estimare a prețului la care aceste active ar putea fi achiziționate pe piață la data de referință a bilanțului.

7.27. În plus față de prețurile observate pe piață sau de estimările realizate pornind de la prețurile observate sau costurile suferite, prețurile curente mai pot fi approximate în vederea evaluării de bilanț, prin:

- (a) reevaluarea și cumularea achizițiilor minus cedările

sau

- (b) valoarea curentă sau actualizată a veniturilor viitoare.

7.28. În general, prețurile de piață sunt observabile pentru un număr mare de active financiare cât și pentru bunurile imobiliare existente (adică clădiri și alte construcții cât și terenurile pe care sunt construite), pentru echipamentele de transport existente, recolte și șeptel și, de asemenea, pentru active fixe noi și stocuri.

- 7.29. Pentru anumite active, costurile de achiziție inițiale reevaluate sunt amortizate pe parcursul duratei lor de viață normale. În acest caz, valoarea unui activ la un moment dat al duratei sale de viață economică este egală cu prețul său de achiziție curent diminuat cu valoarea cumulată a acestor amortizări. Majoritatea activelor fixe pot fi înregistrate în bilanț la prețul lor de achiziție curent, diminuat cu consumul cumulată de capital fix (costul de înlocuire contabilă) ⁽³⁾.
- 7.30. Pentru activele ale căror venituri sunt fie amânate (lemnul, de exemplu) fie desfășurate pe o perioadă îndelungată (zăcămintele, de exemplu) trebuie aplicată o rată de actualizare pentru calcularea valorii curente a veniturilor viitoare scontate.
- În locul aplicării unei rate a dobânzii unice, trebuie calculată o rată de actualizare pentru fiecare tip distinct de active — păduri, mine și cariere — pornind de la informațiile privind operațiunile cu aceste active.
- 7.31. Valoarea activelor și pasivelor exprimată în valută trebuie convertită în monedă națională pe baza cursului de schimb în vigoare la data de referință a bilanțului. Acest curs trebuie stabilit pe baza unui curs mediu între cursurile de vânzare și de cumpărare la vedere ale operațiunilor valutare.
- 7.32. Pentru diverse scopuri analitice, în locul valorii curente de piață, ar putea fi utilă folosirea altor tipuri de evaluări, evidențiate la posturile excepționale ale bilanțului. Un exemplu de evaluare alternativă este valoarea nominală a obligațiunilor pe termen lung sau valoarea actualizată a aportului și valoarea în contrapartidă a acțiunilor societăților.

ACTIVE NEFINANCIARE (AN.)

ACTIVE PRODUSE (AN.1)

Active fixe (AN.11)

Active fixe corporale (AN.111)

- 7.33. Activele fixe corporale trebuie să fie înregistrate la prețurile de piață (sau la prețurile de bază în cazul activelor noi produse pentru sine) sau, în lipsă, la prețurile de achiziție curente diminuate cu consumul cumulată de capital fix. Costurile suportate de către cumpărători legate de transferul de proprietate asociat acestor active, amortizate în mod corespunzător, trebuie să fie incluse în valoarea înregistrată în bilanț.

Active fixe necorporale (AN.112)

- 7.34. Prospekțiunile miniere și petroliere trebuie evaluate fie pe baza sumelor cumulate plătite în virtutea contractelor încheiate în acest scop cu alte unități instituționale, fie pe baza costurilor suportate dacă activitatea este întreprinsă pentru sine. Partea de lucrări de prospekțiuni terminată, dar care nu este încă complet amortizată trebuie reevaluată la prețurile și costurile perioadei curente.
- 7.35. Programele de calculator trebuie evaluat pe baza prețului de achiziție de pe piață, fie pe baza prețului de bază estimat în cazul producției interne a societății respective; sau, în lipsa acestora, pe baza costurilor de producție. Programele de calculator achiziționate în anii anteriori și care nu sunt complet amortizate trebuie să fie reevaluat la prețurile sau costurile curente (care pot fi inferioare costurilor sau prețurilor inițiale).
- 7.36. Lucrările recreative, literare sau operele artistice originale și alte active fixe necorporale trebuie evaluate la prețurile de achiziție dacă ele fac efectiv obiectul operațiunilor pe piață. În cazul activelor necorporale produse pentru sine este posibil să fie nevoie de o evaluare pe baza costurilor de producție, reevaluate în mod corespunzător la prețurile perioadei curente și amortizate. Altfel, poate fi nevoie să se folosească estimări ale valorii curente a veniturilor viitoare scontate de către proprietarii acestor active.

Stocuri (AN.12)

- 7.37. Stocurile trebuie evaluate la prețurile în vigoare la data de referință a bilanțului și nu la prețurile la care produsele au fost evaluate în momentul intrării lor în stoc.

⁽³⁾ Suma valorilor contabile ale tuturor activelor fixe în utilizare se numește „stoc net de capital”. „Stocul brut de capital” se obține prin adăugarea consumului cumulată de capital fix.

- 7.38. Stocurile de materii prime și de semifabricate trebuie evaluate la prețurile de achiziție, iar stocurile de produse finite și producție neterminată, la prețurile de bază. Stocurile de bunuri destinate revânzării, fără prelucrare suplimentară, de către comercianți cu ridicata și cu amănuntul, sunt evaluate la prețurile în vigoare la data de referință a bilanțului, excluzând costurile de transport suferite de acești comercianți. În cazul stocului de produse în curs de execuție, valoarea bilanțului final poate fi calculată aplicând raportul dintre costul total de producție înregistrat la sfârșitul perioadei și prețul de bază al unui produs finit similar la data de referință a bilanțului. Dacă prețul de bază al produsului finit nu este disponibil, el poate fi estimat pe baza costului de producție majorat cu excedentul net din exploatare estimat sau a venitului mixt (net estimat).

Culturile de producție unică (cu excepția lemnului) și animalele de sacrificiu pot fi evaluate pe baza prețurilor observabile pe piață. Metoda de evaluare a lemnului pe picior constă în a aduce la prețurile curente veniturile viitoare rezultate din vânzarea lemnului, diminuate cu cheltuielile efectuate pentru aducerea lemnului la maturitate, cu cheltuielile pentru tăierea arborilor etc.

Obiecte de valoare (AN.13)

- 7.39. Obiectele de valoare [opere de artă, antichități, bijuterii, pietre prețioase, aurul nemonetar (a se vedea punctul 5.30) și alte metale prețioase] trebuie evaluate la prețurile curente. În măsura în care există piețe organizate pentru aceste active, ele trebuie evaluate la prețurile efective sau estimate — incluzând eventualele comisioane ale agenților sau intermediarilor — care ar fi plătite pentru ele dacă ar fi cumpărate de pe piață la data de referință a bilanțului. În caz contrar, ele trebuie să fie evaluate la prețurile de achiziție reevaluate la nivelul prețurilor curente.

ACTIVE NEPRODUSE (AN.2)

Active corporale neproduse (AN.21)

Terenuri (AN.211)

- 7.40. În contul de capital, cheltuielile de îmbunătățiri funciare și costurile legate de transferul de proprietate asupra terenurilor sunt înregistrate ca formare brută de capital fix distinct de terenurile în sine.

În cazul în care valoarea terenului nu poate fi separată de aceea a clădirii sau a altei construcții situate pe el, aceste active trebuie clasificate împreună în funcție de componenta a cărei valoare este cea mai mare.

În bilanț, terenul este evaluat la prețul său curent de piață. Acest preț nu este neapărat egal cu suma tuturor componentelor costului de achiziție a terenului la momentul cumpărării sale. În special, prețul curent de piață poate să nu acopere costurile legate de transferul de proprietate sau cheltuielile efectuate pentru îmbunătățiri funciare care nu au fost încă integral amortizate. Așadar, se poate dovedi necesar ca aceste sume să fie înregistrate, integral sau parțial, în contul de reevaluare, sub formă de pierderi din deținere.

Zăcăminte (AN.212)

- 7.41. Rezervele identificate de minerale, atât de suprafață, cât și subterane, care sunt exploatabile din punct de vedere economic ținând seama de cunoștințele tehnologice și de prețurile relative ale momentului, sunt evaluate pe baza valorii curente a veniturilor nete scontate în urma exploatarii lor comerciale.

Alte active naturale (AN.213 și AN.214)

- 7.42. Întrucât este puțin probabil să poată fi observate prețurile acestor active, ele trebuie evaluate pe baza valorii curente a veniturilor viitoare scontate.

Active necorporale neproduse (AN.22)

- 7.43. Activele necorporale neproduse (brevete, închirieri și alte contracte transferabile, fonduri comerciale cumpărate) trebuie să fie evaluate la prețurile lor curente atunci când fac efectiv obiectul operațiunilor pe piață. În caz contrar, se va estima valoarea curentă a veniturilor viitoare scontate care urmează să fie primite de proprietarii acestor active.

ACTIVE ȘI PASIVE FINANCIARE (AF.)

- 7.44. Activele și pasivele financiare trebuie în principiu să fie evaluate la prețurile curente și contabilizate cu aceeași valoare ca activ sau ca pasiv. Prețurile trebuie să excludă onorariile, comisioanele și alte remunerații înregistrate ca servicii legate de efectuarea operațiunilor.

Aur monetar și DST (AF.1)

- 7.45. Aurul monetar (AF.11) trebuie să fie evaluat la prețul în vigoare pe piețele organizate ale aurului.

Valoarea DST-urilor (AF.12) este fixată zilnic de către FMI, iar paritatea în raport cu moneda națională se obținute pe piețele de schimb valutar.

Numerar și depozite (AF.2)

- 7.46. Pentru numerar (AF.21), evaluarea este bazată pe valoarea nominală sau înscrisă a numerarului.

În ceea ce privește depozitele (AF.22 și AF.29), valorile care trebuie înregistrate în bilanț sunt volumele principalului pe care debitorul este obligat prin contract să le ramburseze creditorului său în condițiile care guvernează depozitele dacă acestea ar fi lichidate la data întocmirii bilanțului. Valorile contabilizate pot include dobânzile datorate până la acea dată (a se vedea punctul 5.130.).

Titluri de valoare, altele decât acțiunile (AF.3)

- 7.47. Modul de evaluare adoptat trebuie să fie coerent cu cel de tratare al dobânzilor capitalizate și cu clasificarea lor ca rubrică specifică de active (a se vedea punctele 5.128., 5.130. și 5.138.). Dacă în contul financiar, dobânzile datorate sunt tratate ca fiind reinvestite în titlurile de valoare la care ele se raportează, atunci în bilanț, titlurile de valoare, altele decât acțiunile, cu excepția produselor financiare derivate (AF.33), trebuie să fie evaluate la prețurile curente de piață într-un mod care să includă valoarea acestor dobânzi capitalizate. Valoarea curentă globală a acestor titluri de valoare pe piață are două componente de volum distincte, una reprezentând principalul și cealaltă dobânda capitalizată. Volumul global total de titluri include deci, dobânzile capitalizate (adică numărul de titluri de valoare în circulație majorat cu volumul suplimentar rezultând din dobânzile datorate — a se vedea punctul 6.52.), în timp ce prețul care trebuie aplicat pentru fiecare unitate de volum, exclude dobânzile capitalizate.

În cazul în care, în contul financiar, valoarea dobânzilor capitalizate este inclusă în F.79 „Alte conturi debitoare/creditoare” mai degrabă decât în F.33 „Titluri de valoare, altele decât acțiuni, exclusiv produsele financiare derivate”, atunci valoarea dobânzilor capitalizate ar trebui, de asemenea, să fie inclusă în AF.79, în bilanț.

- 7.48. Titlurile de valoare pe termen scurt, altele decât acțiunile și excluzând produsele financiare derivate (AF.331), trebuie să fie evaluate la valoarea lor de piață curentă.

Atunci când nu există informații privind valoarea curentă de piață:

- (a) titlurile de valoare pe termen scurt emise la paritate trebuie să fie evaluate la valoarea înscrisă majorată cu dobânzile datorate încă neexigibile sau neplătite;
- (b) titlurile de valoare emise sub paritate trebuie să fie evaluate la prețul lor de emisiune plus dobânzile datorate.

Aceste aproximări ar trebui limitată la titlurile de valoare a căror scadență inițială nu depășește trei luni.

- 7.49. Titlurile de valoare pe termen lung, altele decât acțiunile, exclusiv produsele financiare derivate (AF.332), trebuie întotdeauna evaluate la valoarea lor curentă de piață, indiferent dacă sunt obligațiuni care dau naștere unui vărsământ regulat de dobânzi, obligațiuni cu primă de emisiune mare sau obligațiuni cu cupon zero cu dobândă mică sau fără dobândă.

- 7.50. Produsele financiare derivate (AF.34) trebuie înregistrate în bilanț la prețul lor de piață curent. În cazul în care aceste produse nu fac obiectul unei cotații pe o piață organizată (de exemplu, opțiunile de comun acord – OTC), ele trebuie evaluate fie pe baza valorii de răscumpărare sau de compensare a contractului, fie pe baza valorii primei plătite.

Prin convenție, se consideră că emițătorul unui produs financiar derivat a contractat o obligație în contrapartidă.

Credite (AF.4)

- 7.51. Valorile care trebuie înregistrate în bilanțul atât al creditorului cât și al debitorului sunt principalul pe care acesta din urmă este obligat prin contract să o ramburseze, chiar dacă creditul a fost comercializat cu un rabat sau cu o primă.

Acțiuni și alte participații (AF.5)

- 7.52. Acțiunile și alte participații trebuie să fie evaluate la prețurile lor curente. Același preț curent este folosit și pentru activ și pentru pasiv, deși din punct de vedere juridic, acțiunile și celelalte participații nu constituie un pasiv al emitentului, ci un drept de proprietate asupra valorii de lichidare a societății, care nu este cunoscută în avans.
- 7.53. Acțiunile cotate (AF.511) trebuie să fie evaluate la prețul mediu reprezentativ observat la bursă sau pe alte piețe financiare organizate.
- 7.54. Valoarea acțiunilor necotate (AF.512) adică cele care nu fac obiectul operațiunilor regulate pe piețele organizate, trebuie estimată în funcție de cea a acțiunilor cotate. Cu toate acestea, această estimare trebuie să țină cont pe de o parte, de diferențele care există între cele două tipuri de acțiuni, în special din punct de vedere al lichidităților și, pe de altă parte, de rezervele acumulate de către societate și ramura de activitate în care aceasta se încadrează.
- 7.55. Alegerea metodei de estimare depinde într-o mare măsură de datele statistice de bază disponibile. De exemplu, se poate ține cont de datele privind acțiunile de fuziune punând în joc acțiunile necotate. În plus, atunci când rezervele unei societăți care emite acțiuni necotate diferă ca medie și proporțional cu capitalul nominal al unei societăți care emite acțiuni cotate, este bine să se calculeze prețul curent al acțiunilor necotate pornind de la datele care includ rezervele, cum sunt valoarea netă evidențiată în bilanțul societății respective sau fondurile proprii evaluate conform principiilor SEC:

$$\text{prețul curent al acțiunilor necotate} = \text{prețul curent al acțiunilor cotate} \times \frac{\text{fonduri proprii (societăți necotate)}}{\text{fonduri proprii (societăți cotate)}}$$

Raportul dintre prețul curent și fondurile proprii poate varia în funcție de ramura de activitate. De aceea, este preferabil să se calculeze prețul curent al acțiunilor necotate pe fiecare ramură. Pot exista și alte diferențe între societățile cotate și necotate care pot avea și ele un impact asupra metodei de estimare.

- 7.56. Foarte frecvent, alte participații (AF.513) constituie pasive ale unor unități instituționale specifice (cvasi-societăți, societăți publice, organizații internaționale, unități fictive etc.). În general, ele trebuie să fie evaluate conform metodelor specifice cu sunt, de exemplu, fondurile proprii sau valoarea nominală. Se recomandă să se recurgă în mod sistematic la fondurile proprii pentru cvasi-societăți, deoarece valoarea lor netă este, prin convenție, egală cu zero.
- 7.57. Acțiunile organismelor de plasament colectiv (organisme de plasament colectiv) (AF.52) trebuie să fie evaluate la cursul lor bursier curent dacă ele sunt cotate sau la valoarea lor de rambursare curentă, dacă ele sunt rambursabile de către același fond mutual.

Provizioane tehnice de asigurare (AF.6)

- 7.58. În ceea ce privește drepturile nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurări de viață (AF.611), metodele de actualizare permit calcularea valorii curente a drepturilor asiguraților privitor la plata unui capital, sau a unei rente. Această valoare include pasivul societăților de asigurare de viață cu titlu de provizioane pentru daune sau provizioane pentru

participarea asiguraților la beneficii, care se adaugă la valoarea de scadență a polițelor de asigurare cu capitalizare și similare. În cazul asigurărilor cu participare la beneficii, provizioanele includ câștigurile din deținere.

- 7.59. În cazul drepturilor nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (AF.612), natura pasivului unui fond determinat — și a activelor financiare corespunzătoare ale gospodăriilor populației — depind de tipul de sistem de pensionare.

În sistemele de pensionare cu contribuții predefinite, nivelul contribuțiilor viitoare promise beneficiarilor este garantat. Pasivul unui sistem de acest tip este egal cu valoarea curentă a contribuțiilor promise. Un astfel de sistem poate avea o valoare netă pozitivă sau negativă, deoarece poate fi temporar suprafinanțat sau subfinanțat.

În sistemele de pensionare cu contribuții proporționale, contribuțiile depind în mod direct de activele fondurilor. Pasivul unui astfel de sistem este egal cu valoarea de piață curentă a activelor fondurilor. Valoarea netă a acestor fonduri este totdeauna nulă.

- 7.60. Valoarea plăților anticipate ale primele de asigurare — o componentă a AF.62 — este determinată pe baza raportului dintre riscurile acoperite/durata restantă a contractului. Valoarea provizioanelor pentru cereri de despăgubire neachitate — o altă componentă a AF.62 — este egală cu valoarea curentă a sumelor totale care sunt prevăzute a fi vărsate în soluționarea acestor cereri de despăgubire, inclusiv a litigiilor.

Alte conturi debitoare/creditoare (AF.7)

- 7.61. Creditele comerciale și avansurile (AF.71) sau alte conturi debitoare/creditoare (AF.79) trebuie evaluate, atât pentru creditori cât și pentru debitori, pe baza sumei totale pe care aceștia din urmă sunt obligați prin contract să o verse în momentul stingerii obligației lor.

POSTURI MEMO

- 7.62. Pentru a evidenția activele care prezintă un interes deosebit din punct de vedere al analizei pentru anumite sectoare, trebuie incluse în bilanț două posturi memo, și anume:
- (a) bunuri de consum de folosință îndelungată (AN.m);
 - (b) investiții străine directe (AF.m).

Bunuri de consum de folosință îndelungată (AN.m)

- 7.63. Bunurile de consum de folosință îndelungată sunt bunuri durabile utilizate în mod repetat pentru consumul final al gospodăriilor populației pe o durată de timp mai mare de un an. În bilanț, ele fac doar obiectul unor înregistrări excepționale. Incluziunea lor ca o componentă a bilanțului nu se justifică decât dacă sistemul ar pleca de la ipoteza că ele sunt consumate treptat în cadrul procesului de producție de servicii, ceea ce nu este cazul.
- 7.64. Stocurile de bunuri de consum de folosință îndelungată deținute de gospodăriile populației — echipamente de transport și alte mașini și echipamente — trebuie să fie evaluate în prețuri curente, atât în valoare brută, cât și netă a cheltuielilor cumulate, echivalente cu consumul de capital fix. În posturile excepționale ale bilanțului, trebuie înregistrate sumele nete ale cheltuielilor cumulate.
- 7.65. Bunurile durabile de folosință îndelungată deținute de proprietarii de întreprinderi neconstituite în societăți pot fi utilizate parțial de întreprindere pentru producției și parțial de gospodăriile populației pentru consumul lor final. Valorile înregistrate în bilanțul întreprinderii trebuie să reflecte cota de utilizare care este atribuită întreprinderii.

Investiții străine directe (AF.m)

- 7.66. Investițiile directe reprezintă active financiare și nu capital fizic, deoarece întreprinderea care le realizează este o societate sau o cvasi-societate rezidentă în altă țară. Activele și pasivele financiare care constituie investiții directe trebuie să fie înregistrate în

funcție de natura activelor financiare în categoriile „Acțiuni și alte participații”, „Credite” sau „Alte conturi debitoare/creditoare”. Sumele totale ale investițiilor directe evidențiate în fiecare din aceste categorii trebuie să fie înregistrate separat într-un post excepțional.

BILANȚUL FINANCIAR

- 7.67. Bilanțul financiar (al unui sector sau al restului lumii) prezintă activele financiare în partea stângă a bilanțului și pasivele în partea dreaptă. Soldul contabil al bilanțului financiar este valoarea financiară netă (BF.90).
- 7.68. Bilanțul financiar al unui sector poate fi consolidat sau nu. Bilanțul financiar neconsolidat prezintă activele și pasivele financiare ale unităților instituționale clasificate în sectorul respectiv. În comparație cu bilanțul financiar neconsolidat, din bilanțul consolidat se elimină acele active și pasive financiare care au în contrapartidă pasivele sau activele financiare ale unei unități instituționale aparținând aceluiași sector. Bilanțul de active și de pasive externe, adică bilanțul financiar al restului lumii (a se vedea punctul 8.77.), este consolidat prin definiție.
- 7.69. Bilanțul financiar pe debitori/creditori (al unui sector sau al restului lumii) constituie o extensie a bilanțului financiar și prezintă în plus o defalcare a activelor financiare pe sectorul debitor și o defalcare a pasivelor financiare pe sectorul creditor. El furnizează deci informații despre relațiile între debitori și creditori și este coerent cu contul financiar pe debitor/creditor (a se vedea punctul 5.13.).
-

Anexa 7.1

Definițiile diferitelor categorii de active

Clasificarea activelor	Definiții
ACTIVE NEFINANCIARE (AN.)	Activele asupra cărora unitățile instituționale își exercită dreptul de proprietate, în mod individual sau colectiv, și din a căror deținere sau folosire pe o perioadă pot rezulta avantaje economice pentru proprietarii lor; cuprind activele corporale produse și neproduse precum și majoritatea activelor necorporale pentru care nu sunt contabilizate pasive de contrapartidă.
Active produse (AN.1)	Active nefinanciare rezultate din procesul de producție. Activele produse includ activele fixe, stocurile și obiectele de valoare, definite mai jos.
Active fixe (AN.11)	Activele produse care sunt utilizate în mod repetat sau continuu în procesele de producție pe o perioadă mai mare de un an. Activele fixe includ activele fixe corporale și activele fixe necorporale, definite mai jos.
Active fixe corporale (AN.111)	Activele fixe corporale includ locuințele, alte clădiri și construcții civile, mașini și echipamente precum și activele cultivate, definite mai jos.
Locuințe (AN.1111)	<p>Clădirile utilizate exclusiv sau în principal pentru locuit, inclusiv construcțiile anexe precum garajele etc., cât și toate echipamentele permanente instalate de obicei în clădirile de acest tip. Sunt incluse, de asemenea, vasele-locuință, șlepurile, rulotele rezidențiale și mobile folosite ca locuință principală de către gospodăria, precum și monumentele istorice a căror funcție principală este aceea de locuință. Costurile de curățenie și de amenajare a locului sunt de asemenea incluse.</p> <p>Exemplele includ clădirile de locuit, precum casele cu unul sau două apartamente și celelalte imobile de locuit destinate a fi ocupate în mod permanent.</p> <p>Locuințele neterminate sunt incluse dacă se consideră că utilizatorul final a dobândit dreptul de proprietate, fie pentru că este o construcție pentru sine, fie pentru că există un contract de vânzare-cumpărare. Sunt incluse locuințele destinate personalului militar, deoarece sunt utilizate ca și cele achiziționate de către unitățile civile, pentru furnizarea de servicii locative.</p>
Alte clădiri și construcții civile (AN.1112)	<p>Imobilele nerezidențiale și alte construcții, definite mai jos.</p> <p>Clădirile și lucrările neterminate sunt incluse dacă se consideră ca utilizatorul final a dobândit dreptul de proprietate, fie pentru că este o construcție pentru sine, fie pentru că există un contract de vânzare-cumpărare. Clădirile și lucrările achiziționate în scop militar sunt incluse dacă sunt asemănătoare cu clădirile civile achiziționate pentru producție și dacă sunt utilizate în același fel.</p>
Locuințe nerezidențiale (AN.11121)	<p>Clădirile care nu sunt destinate a fi locuite, incluzându-se aici instalațiile, facilitățile și echipamentele care fac parte integrantă din construcții, precum și costurile de curățenie și amenajare a locului. Monumentele istorice a căror funcție principală nu este aceea de locuință sunt, de asemenea, incluse.</p> <p>De exemplu, depozitele și clădirile industriale, imobilele cu destinație comercială, sălile de spectacol, hotelurile și restaurantele, clădirile școlilor, clădirile cu destinație medicală etc.</p>
Alte construcții (AN.11122)	Alte construcții decât clădirile, fiind incluse cheltuielile pentru drumuri, pentru canalizare, curățarea și amenajarea locului, altele decât cele destinate

Clasificarea activelor	Definiții
	<p>locuințelor rezidențiale sau nerezidențiale. De asemenea, sunt incluse monumentele istorice care nu pot fi asimilate locuințelor rezidențiale sau nerezidențiale, cât și puțurile, tunelele și alte lucrări legate de exploatarea de zăcăminte minerale subterane. (Îmbunătățirile majore aduse terenurilor — baraje sau diguri, de exemplu — sunt incluse în valoarea terenului.)</p> <p>De exemplu, autostrăzile, străzile, drumurile, căile ferate și pistele aeroporturilor, podurile, autostrăzile suspendate, tunelurile și căile subterane, căile și conductele de apă, porturile, barajele și alte lucrări hidrografice, conductele de mare distanță, liniile de comunicații și de tensiune, conductele și cablurile rețelilor locale și instalațiile lor auxiliare, lucrările de construcție destinate mineritului și sectorului productiv, cât și lucrările de construcție destinate sporturilor și recreării.</p>
Mașini și echipamente (AN.1113)	<p>Echipamente de transport și alte mașini și echipamente, definite mai jos, exclusiv cele achiziționate de către gospodăriile populației pentru consumul final. Pot fi excluse uneltele relativ ieftine și cumpărate la intervale relativ regulate, precum uneltele de mână. De asemenea, sunt excluse mașinile și echipamentele care fac parte integrantă din locuințele rezidențiale și nerezidențiale.</p> <p>Mașinile și echipamentele neterminate sunt excluse, cu excepția celor produse pentru utilizare proprie, deoarece se consideră că utilizatorul final intră în posesia lor abia în momentul livrării activului respectiv. Mașinile și echipamente achiziționate în scop militar sunt incluse dacă sunt bunuri similare celor dobândite de unități civile în scopul producției și sunt utilizate în același mod de către militari.</p> <p>Mașinile și echipamentele achiziționate de către gospodăriile populației pentru consumul final nu sunt considerate ca active. Ele sunt clasificate într-un post excepțional „Bunuri de consum de folosință îndelungată” în bilanțul pentru gospodărie. Vapoarele-locuință, șlepurile, rulotele rezidențiale și mobile utilizate de gospodărie cu titlu de reședință principală fac parte din locuințe.</p>
Materiale de transport (AN.11131)	<p>Materialele destinate transportului de persoane sau de obiecte. Spre exemplu, produsele (exclusiv părțile lor componente) incluse în subsecțiunea DM a CPA ⁽¹⁾ „Materiale de transport”: autovehicule, remorci și semiremorci, nave, locomotive, automotoare și alt material feroviar rulant, vehicule aeriene și spațiale, motocicletele și biciclete etc.</p>
Alte mașini și echipamente (AN.11132)	<p>Mașinile și echipamentele neclasificate în altă parte. Spre exemplu, produsele, altele decât piesele și serviciile de instalare, reparare și întreținere, incluse în CPA grupele 29.1 „Echipamente mecanice”, cu excepția aeronavelor, vehiculelor și motocicletelor; 29.2 „Alte mașini de utilizare generală”; 29.3 „Mașini agricole și forestiere”; 29.4 „Mașini-unelte”; 29.5 „Alte mașini de utilizare specifică”, CPA diviziunea 30 „Mașini de birou și materiale informatice”; 31 „Mașini și aparate electrice neclasificate în altă parte”; 32 „Echipamente și aparate de radio, televiziune și comunicații”; și 33 „Materiale medico-chirurgicale, instrumente de precizie și optice, ceasuri de mână și de perete”. Alte exemple includ produsele, altele decât piesele și serviciile de instalare, reparare și întreținere, incluse în CPA categoria 23.30.2 „Elemente combustibile (cartușe), neiradiate, pentru reactoare nucleare”, CPA grupele 36.1 „Mobilă”, 36.3 „Instrumente muzicale”, 36.4 „Articole sportive” și 28.3 „Generatoare de abur, cu excepția cazanelor de apă caldă pentru termoficare”.</p>
Active cultivate (AN.1114)	<p>Animalele de prăsilă, animalele de lapte, animalele de povară etc., precum și podgoriile, lia se vedeale și alte plantații permanente de pomi care dau produse repetate, definite mai jos, aflate sub controlul direct, responsabilitatea și în administrarea unităților instituționale.</p> <p>Activele cultivate care nu au ajuns încă la maturitate sunt excluse, cu excepția celor produse pentru sine.</p>

⁽¹⁾ Clasificarea statistică a produselor asociate activităților (CPA), 1993.

Clasificarea activelor	Definiții
Animale de prăsilă, animale de lapte, animale de povară etc. (AN.11141)	Animalele crescute pentru produsele pe care le furnizează în fiecare an: acestea includ șeptelul de prăsilă (inclusiv peștele și păsările), vacile de lapte, animalele de povară, oile și alte animale crescute pentru producția de lână și animale de povară, de curse și de recreare.
Podgorii, a se vedea și alte plantații permanente (AN.11142)	Arborii (inclusiv și vița-de-vie și arbuștii) cultivați pentru produsele pe care le furnizează anual, în special cei cultivați pentru fructe și nuci, suc, rășină, scoarță sau frunze.
Active fixe necorporale (AN.112)	Activele fixe care pot fi utilizate pe o perioadă mai mare de un an: prospecțiuni miniere și petroliere, software pentru calculatoare, lucrări recreative, literare sau artistice originale și alte active fixe necorporale, definite mai jos.
Prospecțiuni miniere și petroliere (AN.1121)	Valoarea cheltuielilor efectuate pentru prospectarea de zăcămintă petroliere, gaze naturale și minereuri. Aceste cheltuieli includ costurile preliminare obținerii licențelor, costurile de licență și de achiziție, costul studiilor de fezabilitate, costul sondărilor și forărilor de testare, costul antenelor și al altor prospecțiuni, cheltuielile de transport, cât și alte cheltuieli angajate pentru realizarea testelor.
Software pentru calculator (AN.1122)	Programe de calculator, descrierile și documentația atât pentru programele de exploatare cât și de aplicații. Este inclus software-ul cumpărat și cel produs pentru sine, atunci când cheltuielile sunt semnificative. Cheltuielile importante destinate cumpărării, dezvoltării sau extinderii bazelor de date destinate a fi utilizate pe parcursul unei perioade mai mari de un an sunt de asemenea incluse, chiar dacă aceste baze de date sunt comercializate sau nu.
Lucrări recreative, literare sau opere artistice originale (AN. 1123)	Pelicule, benzi magnetice, manuscrise, machete sau alte suporturi originale pe care sunt înregistrate sau care conțin înregistrări ale reprezentațiilor teatrale, programelor de radio sau televiziune, lucrărilor muzicale, evenimentelor sportive, lucrărilor literare sau artistice etc. Sunt incluse lucrările produse pentru folosință proprie. În unele cazuri, ca de exemplu filmele, pot exista mai multe originale.
Alte active fixe necorporale (AN.1129)	Informații noi, cunoștințe specializate noi etc., neclasificate în altă parte, a căror utilizare în scopuri productive este rezervată unităților care dețin dreptul de proprietate asupra lor sau unităților autorizate de acestea.
Stocuri (AN.12)	Active produse care constau din bunuri și servicii produse pe parcursul perioadei curente sau unei perioade anterioare și care sunt păstrate în vederea vânzării sau utilizării în producție sau cu alte destinații la o dată ulterioară. Stocurile cuprind materiile prime și semifabricatele, producția neterminată, produsele finite și bunurile destinate revândării, definite mai jos. Sunt incluse toate stocurile deținute de administrațiile publice, inclusiv dar nu numai stocurile de materii prime strategice, cereale și alte bunuri cu o importanță deosebită pentru națiune.
Materii prime și semifabricate (AN.121)	Bunurile pe care proprietarul nu are intenția să le revândă, ci să le utilizeze ca intrări intermediare în procesul său de producție.
Producție neterminată (AN.122)	Bunurile și serviciile care sunt parțial terminate, dar care nu pot, în mod normal, fi puse la dispoziția altor unități fără prelucrări suplimentare sau care nu au ajuns încă la maturitate și deci al căror proces de producție va fi continuat pe parcursul unei perioade ulterioare, de către același producător. Sunt excluse lucrările de construcții civile parțial terminate pentru care se consideră că proprietarul final a intrat în posesie, fie pentru că este vorba de o producție pentru uzul său, fie pentru că există un contract de vânzare/cumpărare. Producția neterminată cuprinde producția neterminată de active cultivate și alte lucrări în curs, definite mai jos.
Producția neterminată de active cultivate (AN.1221)	Animalele de sacrificiu, inclusiv păsările și peștii crescuți în scop comercial, arborii și alte vegetale care furnizează o producție unică la tăiere; activele cultivate cu producție repetată care nu au ajuns încă la maturitate.
Producția neterminată a altor produse (AN.1222)	Alte bunuri în afara activelor cultivate și a serviciilor a căror producție, transformare sau asamblare de către producător este parțial terminată, dar sunt de obicei vândute, expediate sau predate altor unități numai după ce sunt supuse unor prelucrări ulterioare.

Clasificarea activelor	Definiții
Produse finite (AN.123)	Bunurile care sunt gata de a fi vândute sau expediate de către producător.
Bunuri destinate revânzării (AN.124)	Bunurile achiziționate de întreprinderi — cu ridicata sau cu amănuntul, spre exemplu — și destinate a fi revândute fără prelucrări suplimentare (adică fără alte transformări decât cele necesare pentru a face produsele mai atractive pentru clienți).
Obiecte de valoare (AN.13)	Active produse a căror utilizare principală nu este producția sau consumul, a căror valoare se așteaptă să crească în timp sau cel puțin să nu scadă în termeni reali, care în condiții normale nu se deteriorează în timp și sunt achiziționate sau deținute, în primul rând, cu titlu de rezervă de valoare. Obiectele de valoare constau din pietre și metale prețioase, antichități și alte obiecte de artă, cât și alte obiecte de valoare, definite mai jos.
Pietre și metale prețioase (AN.131)	Pietrele și metalele prețioase care nu sunt deținute de întreprinderi în scopul utilizării în procesul de producție.
Antichități și alte obiecte de artă (AN.132)	Picturi, sculpturi etc. recunoscute ca obiecte de artă sau antichități.
Alte obiecte de valoare (AN.139)	Obiecte de valoare neclasificate în altă parte, cum ar fi colecțiile sau bijuteriile de valoare ridicată fabricate din pietre și metale prețioase.
Active neproduse (AN.2)	Active nefinanciare care nu sunt rezultatul procesului de producție. Ele pot fi active corporale sau necorporale (a se vedea definițiile de mai jos). De asemenea, sunt incluse cheltuielile legate de transferul de proprietate precum și de îmbunătățirile majore care le sunt aduse.
Active corporale neproduse (AN.21)	Active neproduse de origine naturală asupra cărora pot fi exercitate și transferate drepturile de proprietate. Elementele de patrimoniu natural asupra cărora dreptul de proprietate sunt sau nu pot fi exercitate — aerul sau largul mărilor, de exemplu — sunt excluse. Activele corporale neproduse cuprind terenurile, zăcămintele, resursele biologice necultivate precum și rezervele de apă, definite mai jos.
Terenuri (AN.211)	Pământul, inclusiv solul și apele de suprafață asupra cărora se exercită drepturile de proprietate. Sunt, de asemenea, incluse îmbunătățirile majore care nu pot fi disociate fizic de terenurile în sine. Sunt excluse clădirile și alte lucrări situate pe terenuri sau care traversează terenurile, culturile, arborii, animalele, zăcămintele, resursele biologice necultivate și rezervele de apă subterane. Se disting terenurile pe care sunt amplasate clădiri și lucrări civile, terenurile cultivate, terenurile și suprafețele de apă pentru recreare, ca și alte terenuri și suprafețe de apă asociate, definite mai jos.
Terenuri pe care sunt amplasate construcții și lucrări civile (AN.2111)	Terenuri pe care sunt construite clădiri rezidențiale și nerezidențiale și lucrări civile sau pe care au fost săpate fundațiile, inclusiv curțile și grădinile care sunt parte integrantă a gospodăriilor agricole și neagricole și drumurile de acces la gospodăriile agricole.
Terenuri cultivate (AN.2112)	Terenurile destinate activităților de producție agricolă sau horticolă în scop comercial sau pentru subzistență incluzând în principiu terenurile plantațiilor, lia se vedealor și podgoriilor.
Terenuri și suprafețe de apă pentru recreare (AN.2113)	Teren folosit pentru relaxare aflat în proprietate privată, parcuri, spații și zone de joacă și de recreare, cât și parcurile și zonele de recreare aflate în proprietate publică, împreună cu suprafețele lor de apă.
Alte terenuri și suprafețe de apă (AN.2119)	Terenuri neclasificate în altă parte, în special grădinile și parcelele private care nu sunt cultivate în scop comercial sau pentru subzistență, pășunile publice, terenurile din jurul locuințelor în plus față de curțile și grădinile care fac parte integrantă a gospodăriilor agricole și neagricole și suprafețele de apă asociate.

Clasificarea activelor	Definiții
Zăcăminte (AN.212)	Rezervele descoperite de minerale, atât de suprafață cât și subterane, care sunt exploatare economic ținând cont de tehnologia actuală și de nivelul relativ al prețurilor. În general, drepturile de proprietate asupra zăcămintelor sunt separate de cele asupra terenurilor în sine. Zăcămintele cuprind rezervele de cărbune, de petrol și gaze naturale, rezervele de minereuri metalifere și minereuri nemetalifere, definite mai jos.
Rezerve de cărbune, petrol și gaze naturale (AN.2121)	Rezervele de antracit, de cărbune bituminos și de lignit, precum și zăcămintele de petrol și gaze naturale.
Rezerve de minereuri metalifere (AN.2122)	Zăcămintele de minereuri de metale feroase, neferoase și prețioase.
Rezerve de minereuri nemetalifere (AN.2123)	Carierele de piatră, nisip și argilă, rezervele de substanțe chimice și îngrășăminte minerale, zăcăminte de sare, zăcăminte și depozite de cuarț, gips, geme, bitum, asfalt, turbă și alte minereuri nemetalifere, altele decât cărbunele și petrolul.
Resurse biologice necultivate (AN.213)	Animalele și vegetalele de producție unică sau repetată asupra cărora se exercită drepturile de proprietate, dar a căror creștere naturală și/sau regenerare nu se află sub controlul direct, responsabilitatea și în administrarea unităților instituționale. De exemplu, pădurile virgine și resursele piscicole care fac parte din teritoriul național. Nu trebuie incluse decât resursele care sunt deja exploatate în scop economic sau sunt susceptibile de a fi exploatate economic într-un viitor apropiat.
Rezerve de apă (AN.214)	Întinderi de apă și alte rezerve subterane de apă, în măsura în care raritatea lor conduce la exercitarea dreptului de proprietate și/sau de folosință, primesc o valoare de piață și justifică diverse măsuri de control economic.
Active necorporale neproduse (AN.22)	Active neproduse care sunt create de om. Ele sunt evidențiate datorită operațiilor de natură juridică sau contabilă, precum eliberarea unui brevet sau transferul unui avantaj economic unei terțe părți. Unele dintre aceste active permit proprietarilor lor exercitarea unor activități determinate și împiedicarea altor unități instituționale de a face același lucru fără permisiunea acestor proprietari. Activele necorporale neproduse cuprind brevetele, închirierile și alte contracte transferabile, fondurile comerciale cumpărate și alte active necorporale neproduse.
Brevete (AN.221)	Invențiile și descoperirile de natură tehnică care, prin lege sau prin decizie judecătorească pot beneficia de protecție prin brevet. Un brevet se poate referi, de exemplu, la compoziția unui material, un procedeu de fabricație, un mecanism, un circuit sau un aparat electric sau electronic, o formulă farmaceutică sau un organism viu, nou, produs în mod artificial.
Închirieri și alte contracte transferabile (AN.222)	Închirieri și contracte pe care deținătorul are dreptul de a le transmite unui terț, independent de persoana care închiriază. Ca exemplu, se pot cita închirierea terenurilor, clădirilor și altor construcții, concesiunile sau drepturile exclusive de exploatare a zăcămintelor minerale și petroliere sau a resurselor piscicole, contracte transferabile încheiate cu sportivi sau autori, cât și opțiunea de a cumpăra active corporale neproduse încă. Contractele de închiriere a mașinilor nu fac parte din activele necorporale nefinanciare.
Fonduri comerciale cumpărate (AN.223)	Diferența între suma plătită pentru o întreprindere în activitate și suma activelor sale minus suma pasivelor sale, fiecare dintre acestea fiind identificate și evaluate separat. Valoarea fondului comercial include deci, pe de o parte, un ansamblu de elemente care, pe termen lung, creează un avantaj întreprinderii, dar care nu sunt contabilizate ca active și, pe de altă parte, valoarea datorată faptului că grupul de active este utilizat împreună și nu reprezintă o simplă colecție de active izolate.

Clasificarea activelor	Definiții
Alte active necorporale neproduse (AN.229)	Active necorporale neproduse, neclasificate în altă parte.
ACTIVE ȘI PASIVE FINANCIARE (AF.)	Activele financiare sunt active economice care se prezintă sub formă de mijloace de plată sau de creanțe financiare, sau care sunt asimilabile prin natura lor creanțelor financiare. Mijloacele de plată cuprind aurul monetar, drepturile speciale de trageră, numerarul și depozitele transferabile. O creanță financiară dă proprietarului său — creditorul — dreptul de a primi fără contribuție una sau mai multe plăți de la o altă unitate instituțională — debitorul — care a contractat angajamentul în contrapartidă. Exemple de active economice asimilabile prin natura lor creanțelor financiare sunt acțiunile și alte participații sau produsele financiare derivate.
Aur monetar și DST (AF.1)	Activele financiare clasificate în această categorie sunt singurele active financiare care nu au pasive de contrapartidă din sistem.
Aur monetar (AF.11)	Aurul deținut cu titlu de rezervă oficială de către autoritățile monetare sau de către alte unități supuse controlului efectiv al acestor autorități.
Drepturi speciale de trageră (DST) (AF.12)	Active internaționale de rezervă create de Fondul Monetar Internațional (FMI) care le alocă membrilor lor pentru a permite creșterea activelor lor de rezervă existente.
Numerar și depozite (AF.2)	Numerar în circulație și depozite de toate tipurile exprimate în monedă națională sau devize.
Numerar (AF.21)	Bancnote și monede în circulație care sunt în mod obișnuit utilizate ca mijloc de plată.
Depozite transferabile (AF.22)	Depozite (în monedă națională sau în devize) convertibile imediat în numerar sau transferabile prin cec, ordin bancar, intrări de debit sau altele, fără nici un fel de cheltuieli și restricții importante.
Alte depozite (AF. 29)	Depozite (în moneda națională sau în devize) altele decât depozitele transferabile, adică depozitele care nu pot fi utilizate în orice moment ca mijloc de plată și nu pot fi transformate în numerar sau în depozite transferabile fără nici un fel de cheltuieli și restricții importante.
Titluri de valoare, altele decât acțiunile (AF.3)	Active financiare negociabile și instrumente la purtător care sunt în general negociate pe piețele secundare și care nu dau deținătorului lor nici un drept de proprietate asupra unității instituționale emitente.
Titluri de valoare, altele decât acțiunile, exclusiv produsele financiare derivate (AF.33)	Titluri de valoare, altele decât acțiunile, care dau deținătorului lor dreptul necondiționat de a primi venituri bănești — o sumă totală fixă sau o sumă variabilă fixată prin contract — sub formă de coupon (dobândă) și/sau o sumă forfetară vărsată la una sau mai multe date sau pornind de la o dată precizată în momentul emiterii.
Titluri de valoare pe termen scurt, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate (AF.331)	Titlurile de valoare, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate, a căror scadență inițială este în mod normal de un an sau mai puțin și de cel mult doi ani în anumite cazuri excepționale.
Titluri pe termen lung, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate (AF.332)	Titlurile de valoare, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate, a căror scadență inițială este în mod normal de cel puțin un an și de cel puțin doi ani în anumite cazuri excepționale.
Produse financiare derivate (AF.34)	Active financiare bazate pe sau derivate din alt instrument numit „subiacent”, în general un alt activ financiar, dar câteodată poate fi o marfă sau un indice.

Clasificarea activelor	Definiții
Credite (AF.4)	Active financiare care sunt create atunci când creditorii împrumută fonduri debitorilor, direct sau prin intermediul unui mijlocitor, și care sunt materializate prin documente care nu se negociază sau nu sunt materializate prin nici un document.
Credite pe termen scurt (AF.41)	Credite a căror scadență inițială este în mod normal de un an sau mai puțin și de cel mult doi ani în anumite cazuri excepționale și credite rambursabile la vedere.
Credite pe termen lung (AF.42)	Credite a căror scadență inițială este în mod normal mai mare de un an și de cel puțin doi ani în anumite cazuri excepționale.
Acțiuni și alte participații (AF.5)	Active financiare care reprezintă drepturi de proprietate asupra societăților sau cvasi-societăților și care permit deținătorilor lor participarea la distribuirea nu numai a beneficiilor societăților sau cvasi-societăților, dar și a capitalului net în caz de lichidare a acestora.
Acțiuni și alte participații, exclusiv cele ale organismelor de plasament colectiv (AF.51)	Active financiare, altele decât cele ale organismelor de plasament colectiv (organisme de plasament colectiv), care reprezintă drepturi de proprietate asupra societăților sau cvasi-societăților și care permit deținătorilor lor participarea la distribuirea nu numai a beneficiilor societăților sau cvasi-societăților, dar și a capitalului net în caz de lichidare a acestora.
Acțiuni cotate, exclusiv cele ale organismelor de plasament colectiv (AF.511)	Acțiuni care reprezintă titluri de participație la capitalul unei societăți, în principiu negociabile. Acțiunile cotate sunt acele acțiuni ale căror prețuri sunt cotate la o bursă oficială sau pe oricare altă piață secundară.
Acțiuni necotate, exclusiv cele ale organismelor de plasament colectiv (AF.512)	Acțiunile necotate sunt acele acțiuni care nu sunt cotate.
Alte participații (AF.513)	Toate formele de participații, altele decât cele clasificate la subpozițiile AF.511 și AF.512, precum și de la subcategoria AF.52.
Acțiuni ale organismelor de plasament colectiv (AF.52)	Acțiuni emise de o categorie determinată de societăți financiare al căror scop unic este de a investi capitalurile pe care le colectează de la public, pe piața monetară, pe piața de capital și/sau în bunuri imobiliare.
Provizioane tehnice de asigurare (AF.6)	Provizioane constituite de întreprinderile de asigurare și fondurile de pensii (autonome și neautonome) pentru deținătorii sau beneficiarii de polițe de asigurare, conform Directivei 91/674/CEE a Consiliului din 19 decembrie 1991 privind conturile anuale și conturile consolidate ale întreprinderilor de asigurare.
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii (AF.61)	Provizioane constituite de societățile respective în scopul de a obține, în momentul îndeplinirii anumitor condiții, despăgubirile și beneficiile prevăzute.
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață (AF.611)	Provizioane pentru riscuri în curs și provizioane pentru participarea asiguraților la beneficii care se adaugă la valoarea de scadență a polițelor de asigurare cu participare la beneficii sau polițe similare.
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (AF.612)	Provizioane ale fondurilor de pensii autonome și neautonome constituite de către angajatori și/sau angajați sau de către grupuri de lucrători independenți cu scopul de a garanta pensiile acestor angajați sau lucrători independenți.
Plăți anticipate ale primele de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate (AF.62)	Provizioane constituite de societățile de asigurare și fondurile de pensii (autonome și neautonome) pentru acoperirea: (a) părții din primele brute emise care trebuie alocate exercițiului contabil următor (provizioane pentru primele de asigurare neachitate);

Clasificarea activelor	Definiții
Alte conturi debitoare/creditoare (AF.7)	(b) costului total final estimat pentru reglarea tuturor cererilor de despăgubire legate de evenimente apărute până la sfârșitul exercițiului contabil, declarate sau nu, cu deducerea sumelor deja plătite pentru aceste despăgubiri (provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate). Active financiare care servesc drept contrapartidă a operațiunilor financiare și nefinanciare, în cazurile în care există un decalaj între momentul realizării acestei operațiuni și cel al plății corespunzătoare.
Credite comerciale și avansuri (AF.71)	Active financiare rezultate din acordarea directă de credite de către furnizori cumpărătorilor în cadrul operațiunilor cu bunuri și servicii, precum și avansurile pentru lucrările în curs sau comandate, asociate unor astfel de operațiuni.
Alte conturi debitoare/creditoare, exclusiv creditele comerciale și avansurile (AF.79)	Active financiare rezultate din decalajul între momentul realizării operațiunilor de repartitie sau al operațiunilor financiare pe piața secundară și cel al plății corespunzătoare. De asemenea sunt incluse creanțele financiare datorate acumulării în timp a veniturilor de primit.
Posturi memo	Sistemul prevede mai multe posturi memo destinate înregistrării activelor care nu sunt prezentate separat în cadrul general, dar care prezintă un interes particular din punct de vedere al analizei.
Bunuri de consum de folosință îndelungată (AN.m)	Bunurile de folosință îndelungată obținute de gospodăriile populației pentru consumul final (adică bunurile care nu sunt utilizate de gospodării ca rezerve de valoare sau de către întreprinderile care nu sunt constituite în societăți, aparținând gospodăriilor în vederea producției).
Investiții străine directe (AF.m)	Investițiile străine directe implică existența unei relații pe termen lung care reflectă un interes de durată al unei unități instituționale într-o economie (investitor direct) într-o unitate instituțională rezidentă a unei alte economii decât cea a investitorului (întreprindere de investiții directe). Scopul investitorului direct este acela de a exercita o influență semnificativă asupra conducerii întreprinderii rezidente în cealaltă economie.

ANEXA 7.2

Secvența de înregistrări dintre bilanțul inițial și bilanțul final

Clasificarea activelor și pasivelor și valoarea netă	IV.1 Bilanț inițial	III.1 și III.2 Operațiuni	III.3.1 Alte modificări de volum	III.3.2 Câștiguri din deținere		IV.3 Bilanț final
				III.3.2.1 Câștiguri și pierderi neutre din deținere	III.3.2.2 Câștiguri și pierderi reale din deținere	
Active nefinanciare	AN.	P.5, K.1, K.2	K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.
Active produse	AN.1	P.5, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1
Active fixe ⁽¹⁾	AN.11	P.51, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.11
Active fixe corporale	AN.111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.111
Locuințe	AN.1111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1111
Alte clădiri și lucrări civile	AN.1112	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1112
Mașini și echipamente	AN.1113	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1113
Active cultivate	AN.1114	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1114
Active fixe necorporale	AN.112	P.512, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.112
Stocuri	AN.12	P.52	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.12
Obiecte de valoare	AN.13	P.53	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.13
Active neproduse	AN.2	K.2, P.513, K.1	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.2
Active corporale neproduse	AN.21	K.21, P.513, K.1	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.21
Terenuri	AN.211	K.21, P.513, K.1	K.3, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.211

(1) Post memo: AN.m.: bunuri de consum de folosință îndelungată.

Clasificarea activelor și pasivelor și valoarea netă	IV.1 Bilanț inițial	III.1 și III.2 Operațiuni	III.3.1 Alte modificări de volum	III.3.2 Câștiguri din deținere		IV.3 Bilanț final
				III.3.2.1 Câștiguri și pierderi neutre din deținere	III.3.2.2 Câștiguri și pierderi reale din deținere	
Zăcăminte	AN.212	K.21, P.513	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.212
Resurse biologice necultivate	AN.213	K.21, P.513	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.213
Rezerve de apă	AN.214	K.21, P.513	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.214
Active necorporale neproduse	AN.22	K.22, P.513	K.3, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.22
Active și pasive financiare ⁽¹⁾	AF	F.	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.
Aur monetar și DST (numai active)	AF.1	F.1	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.1
Numerar și depozite	AF.2	F.2	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.2
Titluri de valoare altele decât acțiuni	AF.3	F.3	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.3
Credite	AF.4	F.4	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.4
Acțiuni și alte participații	AF.5	F.5	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.5
Provizioane tehnice de asigurare	AF.6	F.6	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.6
Alte conturi debitoare/creditoare	AF.7	F.7	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.7
Valoarea netă	B.90	B.10.1	B.10.2	B.10.31	B.10.32	B.90

⁽¹⁾ Post memo: AF.m: investiții străine directe
AN ... AF provin din clasificarea activelor.

Solduri contabile

- B.10.1 Variațiile valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital
- B.10.2 Variațiile valorii nete datorate altor modificări ale volumului activelor
- B.10.31 Variațiile valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere
- B.10.32 Variațiile valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere
- B.90 Valoare netă

Operațiuni cu active și pasive financiare

- F. Operațiuni cu active și pasive financiare
- F.1 Aur monetar și DST
- F.2 Numerar și depozite
- F.3 Titluri de valoare, alte decât acțiuni
- F.4 Credite
- F.5 Acțiuni și alte participații
- F.6 Provizioane tehnice de asigurare
- F.7 Alte conturi debitoare/creditoare

Operațiuni cu bunuri și servicii

- P.5 Formarea brută de capital
- P.51 Formarea brută de capital fix
- P.511 Achiziții minus cedări de active fixe corporale
- P.512 Achiziții minus cedări de active fixe necorporale
- P.513 Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse
- P.52 Variația stocurilor
- P.53 Achiziții minus cedări de obiecte de valoare

Alte posturi de conturi de acumulare

- K.1 Consumul de capital fix
- K.2 Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse
- K.21 Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse
- K.22 Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse
- K.3 Apariția economică a activelor neproduse
- K.4 Apariția economică a activelor produse
- K.5 Creșterea naturală a resurselor biologice necultivate
- K.6 Dispariția economică a activelor neproduse
- K.61 Epuizarea de active naturale
- K.62 Alte dispariții economice de active neproduse
- K.7 Pierderi datorate catastrofelor
- K.8 Confiscări fără compensație
- K.9 Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte
- K.10 Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte
- K.11 Câștiguri/pierderi nominale din deținere
- K.11.1 Câștiguri/pierderi neutre din deținere
- K.11.2 Câștiguri/pierderi reale din deținere
- K.12 Modificări de clasificare sau de structură
- K.12.1 Modificări de clasificare sectorială sau de structură
- K.12.2 Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor
- K.12.21 Monetizarea/demonetizarea aurului
- K.12.22 Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului

CAPITOLUL 8

SECVENȚA DE CONTURI ȘI SOLDURILE CONTABILE

- 8.01. Sistemul European de Conturi înregistrează fluxurile și stocurile într-un ansamblu ordonat de conturi, descriind un ciclu economic de la producerea venitului, trecând prin distribuire și redistribuire, până la acumularea sa sub formă de active.
- 8.02. Fiecare din aceste conturi pune în evidență operațiuni care se echilibrează, fie datorită definițiilor reținute, fie datorită unui sold semnificativ care este reportat în contul următor.
- 8.03. Înregistrarea structurată a operațiunilor în conturi, realizată după o analiză logică a vieții economice, furnizează agregatele necesare pentru studierea unei ramuri de activitate, a unui sector sau subsector instituțional sau a economiei totale. Defalcarea pe conturi a fost concepută pentru a pune în evidență informațiile economice cele mai semnificative.
- 8.04. Conturile se grupează în trei categorii:

- (a) conturi curente;
- (b) conturi de acumulare;
- (c) bilanțuri.

Conturile curente tratează producția, distribuirea și redistribuirea venitului, ca și utilizarea sa sub formă de consum final, permițând în final calcularea economiile, care sunt un factor esențial al acumulării.

Conturile de acumulare analizează diferitele componente ale modificărilor activelor și pasivelor diverselor unități și permit înregistrarea modificărilor valorii nete (diferența dintre active și pasive).

Bilanțurile prezintă totalul activelor și pasivelor diferitelor unități, la începutul și la sfârșitul exercițiului contabil, împreună cu valoarea netă. Pentru fiecare activ și pasiv, fluxurile înregistrate în conturile de acumulare se regăsesc în modificările contului de bilanț.

- 8.05. Secvența de conturi se aplică — în totalitate sau în parte — unităților instituționale, sectoarelor și subsectoarelor instituționale, ramurilor de activitate și economiei totale.
- 8.06. Soldurile contabile sunt stabilite atât brut, cât și net. Ele sunt brute dacă sunt calculate înaintea deducerii consumului de capital fix, și nete dacă sunt calculate după această deducere. Exprimarea în termeni neți a soldurilor contabile este mai semnificativă.
- 8.07. Conturile sunt prezentate în diverse moduri:
- (a) sub forma conturilor economice integrate care prezintă conturile tuturor sectoarelor instituționale, ale economiei totale și ale restului lumii, într-un singur tabel;
 - (b) sub forma unei secvențe de conturi, care oferă informații mai detaliate. Tabelele de prezentare a fiecărui cont sunt incluse în secțiunea prezentului capitol intitulată „Secvența de conturi”;
 - (c) sub formă matricială, în care fiecare cont este reprezentat de o pereche linie/coloană.
- 8.08. Prezentarea sinoptică a conturilor, soldurilor contabile și principalelor agregate:

Tabelul 8.1 — Prezentarea sinoptică a conturilor, soldurilor contabile și a principalelor agregate

Conturi	Secvența completă a conturilor pentru sectoarele instituționale			Solduri contabile		Principalele agregate	
	I. Contul de producție și utilizare a venitului	II. Conturile de distribuire	III. Conturile de acumulare	I. Contul de producție a venitului	II. Contul de distribuire primară		III. Contul de acumulare
Conturi ale operațiunilor curente	I.	Contul de producție a venitului	I.1. Contul de distribuire primară	II.1.1. Contul de exploatare II.1.2. Contul de alocare a veniturilor primare	II.1.2.1. Contul de venit al întreprinderii II.1.2.2. Contul de alocare	B.1 Valoarea adăugată B.2 Excedentul de exploatare B.3 Venitul mixt B.4 Venitul întreprinderii B.5 Soldul veniturilor primare B.6 Venitul disponibil B.7 Venitul disponibil ajustat B.8 Economie	Produsul intern (PIB/PIN)
	II.2.	Contul de distribuire secundară a venitului	II.3. Contul de redistribuire a venitului în natură	II.4. Contul de utilizare a venitului	II.4.1. Contul de utilizare a venitului disponibil II.4.2. Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat		Venitul național (VNB/VNN)
	II.3.	Contul de redistribuire a venitului în natură	II.4. Contul de utilizare a venitului	II.4.1. Contul de utilizare a venitului disponibil II.4.2. Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat			Venitul național disponibil
	II.4.1.	Contul de utilizare a venitului disponibil	II.4.2. Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat				Economia națională
	II.4.2.	Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat					
	III.1.	Contul de producție și utilizare a venitului	III.2. Contul financiar	III.3. Conturile altor modificări de active	III.1.1. Contul variației valorii nete datorate economiei și transferurilor III.1.2. Contul achizițiilor de active nefinanciare	B.10.1 Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital B.9 Capacitatea/necesarul de finanțare B.9 Capacitatea/necesarul de finanțare B.10.2 Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor B.10.3 Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere B.10.31 Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere B.10.32 Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	
	III.2.	Contul financiar	III.3. Conturile altor modificări de active	III.3.1. Contul altor modificări de volum ale activelor III.3.2. Contul de reevaluare	III.3.2.1. Contul câștigurilor/pierderilor neutre din deținere III.3.2.2. Contul câștigurilor/pierderilor reale din deținere		
	III.3.	Conturile altor modificări de active					

Conturi	Secvența completă a conturilor pentru sectoarele instituționale			Solduri contabile		Principalele agregate		
	IV. Conturile de patrimoniu	IV.1. Contul de patrimoniu de deschidere IV.2. Contul de variație a patrimoniului IV.3. Contul de patrimoniu de închidere	V.III.1. Contul de capital	B.90 Valoarea netă B.10 Variații totale ale valorii nete B.90 Valoarea netă	Valoarea patrimoniuului național Variația valorii patrimoniului național Valoarea patrimoniuului național			
0. Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii (contul operațiilor cu exteriorul)							
0. Contul de bunuri și servicii								
Cheltuiala națională								
Conturile operațiilor curente	V. Contul restului lumii	V.I. Contul exterior al operațiilor cu bunuri și servicii V.II. Contul exterior al veniturilor primare și transferurilor curente V.III. Contul de acumulare	V.III.1.1. Contul variațiilor valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital economiei și transferurilor de capital de achiziții nefinanciare V.III.1.2. Contul altor modificări de volum ale activelor V.III.3.1. Contul altor modificări de volum ale activelor V.III.3.2. Contul de reevaluare	B.11 Soldul schimburilor externe de bunuri și servicii B.12 Soldul operațiilor curente cu exteriorul B.10.1 Variații ale valorii nete datorate B.9 Capacitatea/necesarul de finanțare B.9 Capacitatea/necesarul de finanțare B.10.2 Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor B.10.3 Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere B.90 Valoarea netă B.10 Variații totale ale valorii nete B.90 Valoarea netă	Soldul operațiilor externe de bunuri și servicii Soldul operațiilor curente cu exteriorul Capacitatea/necesarul de finanțare			
Conturile de acumulare								
Contul de patrimoniu		V.IV. Contul de active și pasive cu exteriorul	V.IV.1. Contul de patrimoniu de deschidere IV.2 Contul de variație a patrimoniului IV.3 Contul de patrimoniu de închidere			Poziție financiară externă netă Poziție financiară externă netă		

SECVENȚA DE CONTURI

8.09. Secvența de conturi se compune din trei categorii principale de conturi:

(a) conturile curente:

1. contul de producție (I);
2. conturile de distribuire și utilizare a veniturii (II);

(b) conturile de acumulare (III);

(c) bilanțurile (IV).

CONTURILE CURENTE**Contul de producție (I) ⁽¹⁾**

- 8.10. Contul de producție (I) prezintă operațiile legate de procesul de producție propriu-zis. Acest cont se întocmește pentru sectoarele instituționale și ramurile de activitate. Resursele sale includ producția, iar utilizările sale includ consumul intermediar.
- 8.11. Contul de producție permite obținerea unuia din cele mai importante solduri contabile ale sistemului — valoarea adăugată sau valoarea creată de către orice unitate angajată într-o activitate de producție — și un agregat esențial: produsul intern brut. Valoarea adăugată are o semnificație economică atât pentru sectoarele instituționale, cât și pentru ramurile de activitate.
- 8.12. La fel ca toate soldurile contabile ale conturilor următoare, valoarea adăugată (soldul contabil al contului) poate fi calculată înainte sau după consumul de capital fix, și anume valoarea adăugată brută sau valoarea adăugată netă. Având în vedere că producția este evaluată la prețurile de bază și consumul intermediar la prețurile de achiziție, valoarea adăugată nu conține impozitele fără subvențiile pe produse.
- 8.13. Contul de producție la nivelul economiei totale include la resurse, pe lângă producția de bunuri și servicii, impozitele minus subvențiile pe produse. Contul de producție permite astfel ca produsul intern brut (la prețul pieței) să fie obținut ca articol din soldul contabil.
- 8.14. Întrucât producția serviciilor de intermediere financiară (SIFIM) măsurate indirect nu este repartizată între sectoarele beneficiare, valoarea totală a producției SIFIM este tratată ca un consum intermediar al unui sector fictiv cu producție zero și valoare adăugată negativă egală ca dimensiune cu consumul intermediar, dar cu semn schimbat. În acest fel, valoarea adăugată a tuturor sectoarelor și ramurilor de activitate luate împreună se reduce cu această sumă. Pentru a ușura prezentarea conturilor, există posibilitatea de a nu insera o coloană suplimentară pentru sectorul fictiv, ci de a lua în calcul cifra corespunzătoare din coloana economiei totale.

Distribuirea și utilizarea conturilor de venituri (II)

- 8.15. Distribuirea și utilizarea contului de venituri sunt analizate în patru etape: distribuirea primară, distribuirea secundară, redistribuirea în natură și utilizarea veniturii.

Prima etapă se referă la producerea veniturilor rezultate direct din procesul de producție și repartizarea lor între factorii de producție (capital, forță de muncă) și administrația publică (prin impozitul pe producție și importuri și prin subvenții). Această etapă permite să se stabilească excedentul din exploatare (sau a venitului mixt în cazul gospodăriilor) și a venitului primar.

A doua etapă urmărește redistribuirea venitului prin alte transferuri decât transferurile sociale în natură. Ea permite obținerea venitului disponibil.

A treia etapă descrie redistribuirea venitului prin transferuri sociale în natură. Ea permite obținerea venitului disponibil ajustat.

A patra etapă arată modul în care venitul este consumat și economisit, profitul și economiile.

⁽¹⁾ A se vedea capitolul 3 „Operațiuni cu produse”.

Tabelul 8.2 — Contul I: Contul de producție

Utilizări		Resurse										Total								
		Intrări corespunzătoare din	S.1	S.15 Instituiții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12		S.13	S.14	S.15 Instituiții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.1	Intrări corespunzătoare din	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii
3 595	3 595								P.1	Producția										3 595
3 048	3 048								P.11	Producția de piață/SIFIM										3 048
171	171								P.12	Producția pentru consumul final propriu										171
376	376								P.13	Altă producție non-piață										376
1 904	1 904								P.2	Consumul intermediar/SIFIM										1 904
133	133								D.21-D.31	Impozite pe produse minus subvenții pe produse										133
1 824	1 824								B.1b/B.1*b	Valoarea adăugată brută/Produsul intern brut										1 824
222	222								K.1	Consumul de capital fix										222
1 602	1 602								B.1n/B.1*n	Valoarea adăugată netă/Produsul intern net										1 602

P.11 Societăți financiare: 102, inclusiv 48 pentru SIFIM (P.11.9).

P.2 Economia totală: 1 904, reprezentând totalul sectoarelor instituționale (1 856) și de SIFIM (48).

B.1b Economia totală: 1 824, reprezentând totalul sectoarelor instituționale (1 739) plus impozitele, fără subvențiile, fără subvențiile pe produse (133) fără SIFIM (48).

*Conturile de distribuire primară a veniturii (II.1)***Contul de producere a veniturilor (II.1.1)**

Formatul contului de producere a veniturilor pe sectoare instituționale este prezentat în tabelul 8.3.

- 8.16. Contul de producere a veniturilor este prezentat, de asemenea, pe ramuri de activitate, în coloana tabelelor de resurse și de utilizări.
- 8.17. Contul de producere a veniturilor prezintă sectoarele, subsectoarele și ramurile de activitate care reprezintă sursa și mai puțin destinația veniturilor primare.
- 8.18. Contul de producere a veniturilor analizează în ce măsură valoarea adăugată poate acoperi remunerarea angajaților și celelalte impozite, mai puțin subvențiile pe producție. El măsoară excedentul din exploatare, care este excedentul (sau deficitul) din activitatea de producție înainte de a se lua în considerare dobânzile, chirile sau impozitele pe care unitatea productivă trebuie:
- (a) să le plătească pentru activele financiare sau activele corporale neproduse pe care ea le-a luat cu împrumut sau le-a închiriat;
 - (b) să le primească pentru activele financiare sau activele corporale neproduse care se află în proprietatea sa.
- Excedentul din exploatare corespunde venitului pe care unitățile îl obțin din utilizarea proprie a instalațiilor lor de producție. Acesta este ultimul sold care poate fi calculat atât pentru ramurile de activitate, cât și pentru sectoarele și subsectoarele instituționale.
- 8.19. În cazul întreprinderilor neconstituite în societăți care aparțin sectorului gospodăriilor populației, soldul contabil al contului de producere a veniturilor conține implicit un element care corespunde remunerării pentru munca efectuată de proprietar sau de membrii familiei sale și care nu poate fi separat de profitul său în calitate de întreprinzător. În această situație, soldul contabil este cunoscut sub numele de venit mixt.
- 8.20. În cazul producției efectuată pentru sine a serviciilor de cazare de către gospodăriile proprietarilor-ocupanți, soldul contului de producere a veniturilor este un excedent din exploatare.

Contul de alocare a veniturilor primare (II.1.2)

- 8.21. Spre deosebire de contul de producere a veniturilor, contul de alocare a veniturilor primare privește unitățile și sectoarele instituționale rezidente în calitate de beneficiari ai veniturilor primare mai degrabă decât în calitate de producători de venituri primare.
- 8.22. Prin venituri primare se înțeleg veniturile primite de unitățile rezidente ca rezultat al participării lor directe la procesele de producție și veniturile pe care le primește proprietarul unui activ financiar sau al unui activ corporal neprodus pentru că a furnizat fonduri unei alte unități instituționale sau pentru că a pus la dispoziția unei astfel de unități un activ corporal neprodus.
- 8.23. Contul de alocare a veniturilor primare (II.1.2.) nu poate fi calculat decât pentru sectoare și subsectoare instituționale deoarece, în cazul ramurilor de activitate, defalcarea anumitor fluxuri legate de finanțare (împrumuturi de capital) și de active este imposibilă.
- 8.24. Având în vedere că serviciile de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) nu sunt repartizate între sectoarele beneficiare, datele înregistrate la poziția dobânzi reprezintă dobânzile efectiv plătite și primite. În resurse este operată o ajustare, cu semn negativ, în coloana societăților financiare, și cu semn pozitiv, în coloana care corespunde sectorului fictiv. Pentru a simplifica prezentarea conturilor, există posibilitatea de a nu insera o coloană suplimentară pentru sectorul fictiv, ci de a lua în calcul cifra corespunzătoare în coloana economiei totale.
- 8.25. Contul de alocare a veniturilor primare se descompune într-un cont de venit al întreprinderii (II.1.2.1.) și un cont de alocare a altor venituri primare (II.1.2.2.).

Contul de venit al întreprinderii (II.1.2.1)

- 8.26. Scopul contului de venit al întreprinderii este de a stabili un sold contabil corespunzător conceptului de profit curent înaintea distribuirii și impozitării venitului, așa cum este utilizat de obicei în contabilitatea de întreprindere.

Utilizări	Resurse																						
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Total							
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii						
			0						D.2121						17	0	17						
			0						D.2122						0	0	0						
									D.214						3	0	3						
			0						D.29						94	0	94						
			0						D.3						-44	0	-44						
			0						D.31						-8	0	-8						
			0						D.311						0	0	0						
			0						D.319						-8	0	-8						
			0						D.39						-36	0	-36						
446	66	380	7	44	46	138	145		D.4						78	160	30	134	5	407	39	446	
222	16	206	7	17	39	77	66		D.41						25	125	12	33	5	200	22	222	
0		0							P.119						-48	0	0						0
120	36	84	0	0	0	36	48		D.42						3	25	18	57	0	103	17	120	
60	0	60				36	24		D.421						3	25	5	13	0	46	14	60	
60	36	24				0	24		D.422						13	44	0	57	3	57	3	60	

Utilizări		Resurse															
		Intrări corespunzătoare din	S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.1	Intrări corespunzătoare din	Total
		Contul de bunuri și servicii	Economia totală												Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii	
14		14	0	0	0	0	0	0	D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	0	0	0	0	0	14
25			25						D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25						25
65			65	0	27	7	0	31	D.45	Chirii	0	0	31	0	0	0	65
1 855			1 855	6	1 390	221	29	209	B.5b/B.5*b	Soldul brut al veniturilor primare/Venitul național brut	29	209	209	209			
1 633			1 633	3	1 348	191	19	72	B.5n/B.5*n	Soldul net al veniturilor primare/Venitul național net	19	72	72	72			

Ajustarea SIFIM pentru economia totală ce corespunde sectorului societăți financiare (- 48) și sectorului fictiv (+ 48).

8.27. Pentru administrațiile publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor, acest cont se referă numai la activitățile lor de piață.

8.28. Venitul întreprinderii corespunde
excedentului de exploatare sau venitului mixt (în resursele contului)

plus veniturile din proprietate de primit proporțional cu activele financiare și altele aparținând întreprinderii (în resursele contului)

minus dobânzile de plătit de întreprindere și chiriile de plătit pentru terenuri și alte active corporale neproduse închiriate de întreprindere (în utilizările contului).

Nu sunt scăzute din venitul întreprinderii veniturile din proprietate de plătit sub formă de dividende sau de câștiguri reinvestite din investiții străine directe.

Contul de alocare a altor venituri primare (II.1.2.2)

8.29. Scopul contului de alocare a altor venituri primare este de a reveni de la conceptul de venit al întreprinderii la conceptul de venit primar; el conține deci elementele de venit primar care nu sunt incluse în contul de venit al întreprinderii:

(a) pentru societăți, dividendele distribuite și câștigurile reinvestite din investiții străine directe (la utilizări);

(b) pentru gospodării:

1. veniturile din proprietate de plătit, în afară de chiriile și dobânzile de plătit pe activitatea întreprinderii (la utilizări);

2. remunerarea angajaților (la resurse);

3. veniturile din proprietate de primit, în afară de cele primite pentru activitatea întreprinderii (la resurse);

(c) pentru administrațiile publice:

1. veniturile din proprietate de plătit, în afară de cele legate de activitățile de piață (la utilizări);

2. impozitele pe producție și importurile fără subvențiile (la resurse);

3. veniturile din proprietate de primit, în afară de cele legate de activitățile de piață (la resurse).

Contul de distribuire secundară a venitului (II.2)

8.30. Contul de distribuire secundară a venitului arată cum soldul veniturilor primare ale unui sector instituțional este alocat prin redistribuire: impozite curente pe venit, avere etc., contribuții și contribuții sociale (în afară de transferurile sociale în natură) și alte transferuri curente.

8.31. Soldul contului este venitul disponibil, care reflectă operațiunile curente și exclude în mod explicit transferurile de capital, câștigurile și pierderile reale din deținere și consecințele unor evenimente cum ar fi catastrofele naturale.

8.32. Contribuțiile sociale sunt înregistrate ⁽²⁾ la utilizările contului de distribuire secundară a venitului gospodăriilor și la resursele contului de distribuire secundară a venitului sectoarelor instituționale care gestionează asigurările sociale. Atunci când sunt contribuții sociale suportate de angajatori în profitul angajaților lor, ele sunt mai întâi incluse în remunerarea angajaților, la utilizările contului de venituri ale angajatorului deoarece sunt un element de cost salarial; ele sunt de asemenea înregistrate, ca remunerare a angajaților, la resursele contului alocat veniturilor primare ale gospodăriilor, pentru că ele corespund contribuțiilor furnizate gospodăriilor.

⁽²⁾ Contribuțiile sociale care figurează la utilizările contului de distribuire secundară a venitului gospodăriilor sunt fără taxele de serviciu ale fondurilor de pensii și ale altor întreprinderi de asigurare, ale căror resurse sunt constituite — în totalitate sau în parte — din contribuțiile sociale efective.

Tabloul 8.5 — Conturile II.1.2.1.: Contul de venit al întreprinderii și II.1.2.2.: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări	Resurse											Conturi
	Total	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituiții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	Total	
		Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii									
II.1.2.1. Contul de venit al întreprinderii												II.1.2.1. Contul de venit al întreprinderii
	244	27	217	2	7	9	102	97		B.2b	429	429
	160	13	147	2	0	2	77	66		B.3g	442	442
	0		0							B.2n	217	217
										B.3n	432	432
										D.4	247	268
										D.41	16	166
										P.119	0	0
										D.42	37	42
										D.421	5	42
										D.422	0	0
	14	14								D.43	11	11
	25		25				25			D.44	5	5
	45		45	0	7	7	0	31		D.45	44	44
	901		901	6	532	41	65	257		B.4b		
	679		679	3	490	11	55	120		B.4n		

Conturi	Resurse										Conturi				
	Total	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile		Total			
		Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii										Economia totală		
II.1.2.2. Contul de alo-care a altor venituri primare	901			901	6	532	41	65	257	Venituri brute ale întreprinderii	B.4b	S.11	Societăți nefinanciare	901	II.1.2.2. Contul de alo-care a altor venituri primare
	679			679	3	490	11	55	120	Venituri nete ale întreprinderii	B.4n	S.11	Societăți nefinanciare	679	
	768	6	6	766		766				Remunerarea salariaților	D.1	S.12	Societăți financiare	766	
	575			573		573				Salarii și indemnizații brute	D.11	S.12	Societăți financiare	573	
	193			193		193				Cotizații sociale în sarcina patronilor	D.12	S.11	Societăți nefinanciare	193	
	174			174		174				Cotizații sociale efective în sarcina patronilor	D.121	S.12	Societăți financiare	174	
	19			19		19				Cotizații sociale imputate în sarcina patronilor	D.122	S.12	Societăți financiare	19	
	235			235			235			Impozite pe producție și importuri	D.2	S.13	Administrații publice	235	
	141			141			141			Impozite pe produse	D.21	S.12	Societăți financiare	141	
	121			121			121			Taxe de tip TVA	D.211	S.13	Administrații publice	121	
	17			17			17			Impozite și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	D.212	S.13	Administrații publice	17	
	17			17			17			Drepturi asupra importurilor	D.2121	S.13	Administrații publice	17	
	0			0			0			Impozite pe importuri, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	D.2122	S.13	Administrații publice	0	
	3			3			3			Impozite pe produse, exclusiv TVA și impozitele pe importuri	D.214	S.11	Societăți nefinanciare	3	
	94			94			94			Alte impozite pe producție	D.29	S.12	Societăți financiare	94	
	-44			-44			-44			Subvenții	D.3	S.11	Societăți nefinanciare	-44	
	-8			-8			-8			Subvenții pe produse	D.31	S.11	Societăți nefinanciare	-8	

Conturi	Resurse										Total
	Operațiuni și solduri contabile										
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Contul de bunuri și servicii		
		Economia totală	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	Gospodăriile populației	Administrații publice	Societăți financiare	Societăți nefinanciare	Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii		
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	-8	-8	-8	-8	-8	-8	0	0	-8
	0	0	-36	-36	-36	-36	-36	-36	0	0	-36
	202	39	163	5	37	37	48	36	36	18	178
	62	3	59	5	17	37	48	36	36	6	56
	120	36	84				48	36	36	12	78
	60	0	60				24	36	36	9	18
	60	36	24				24	0	0	3	60
	0	0	0				0	0	0	3	3
	20		20								20
	1 855	6	1 855	6	1 390	221	209	29	29	21	21
	1 633	3	1 633	3	1 348	191	72	19	19		

Tabelul 8.7 — Contul II.3: Contul de redistribuire a venitului în natură

Utilizări		Resurse										Total						
		Intrări corespunzătoare din	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12		S.13	S.14	S.15	S.1	Intrări corespunzătoare din	Total
		Contul de bunuri și servicii	Economia totală	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	Gospodăriile populației	Administrații publice	Sociați financiare	Sociați nefinanciare		Sociați nefinanciare	Sociați financiare	Administrații publice	Gospodăriile populației	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	Economia totală	Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii	
									Operațiuni și solduri contabile									
									B.6b									1 826
									B.6n									1 604
219			219	13				206	D.63						219			219
162			162	0				162	D.631						162			162
78			78					78	D6311						78			78
65			65					65	D6312						65			65
19			19	0				19	D6313						19			19
57			57	13				44	D632						57			57
1 826			1 826	27				176	B.7b						1 826			
1 604			1 604	24				146	B.7n						1 604			

Contul de redistribuire a venitului în natură (II.3)

- 8.33. Contul de redistribuire a venitului în natură prezintă o imagine mai amplă a venitului gospodăriilor prin includerea fluxurilor care corespund utilizării bunurilor și serviciilor individuale de care aceste gospodării beneficiază cu titlu gratuit, și anume contribuții sociale în natură și transferuri de bunuri și servicii individuale non-piață, aceste două categorii de fluxuri fiind grupate împreună în conceptul de transferuri sociale în natură. Această metodă permite comparațiile în timp atunci când condițiile economice și sociale diferă sau se modifică, și completează analiza rolului jucat de administrațiile publice în redistribuirea venitului.
- 8.34. Transferurile sociale în natură sunt înregistrate la resursele contului de redistribuire a venitului în natură pentru gospodării și la utilizări pentru administrațiile publice și la instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor.
- 8.35. Soldul contului de redistribuire a venitului în natură este venitul disponibil ajustat.

Contul de utilizare a venitului (II.4)

- 8.36. Pentru sectoarele instituționale care au un consum final, contul de utilizare a venitului arată felul în care este repartizat venitul disponibil (sau venitul disponibil ajustat) între cheltuiala de consum final (sau consum final efectiv) și economii.
- 8.37. În SEC, numai administrațiile publice, instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor și gospodăriile populației au un consum final. În plus, contul de utilizare a venitului include, pentru gospodării și fondurile de pensii, un element de ajustare (D.8 Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii), care se raportează la modul în care sunt înregistrate operațiunile între gospodării și fondurile de pensii ⁽³⁾.

Contul de utilizare a venitului disponibil (II.4.1)

- 8.38. Contul de utilizare a venitului disponibil include noțiunea de cheltuială de consum final finanțată de diferitele sectoare avute în vedere: gospodăriile populației, administrațiile publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.
- 8.39. Soldul contului de utilizare a venitului sunt economiile.

Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat (II.4.2)

- 8.40. Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat include noțiunea de consum final efectiv care corespunde valorii bunurilor și serviciilor de care dispun efectiv gospodăriile populației pentru consumul lor final, chiar dacă achiziția lor este finanțată de administrațiile publice sau de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor.

În consecință, consumul final efectiv al administrațiilor publice corespunde numai consumului final colectiv. Cheltuiala pentru consum final a instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor fiind considerată ca individualizată în întregime, consumul lor final efectiv este nul.

- 8.41. La nivelul economiei totale, cheltuiala pentru consum final și consumul final efectiv sunt egale. Diferă numai repartițiile între sectoarele instituționale. Același lucru este valabil și pentru venitul disponibil și pentru venitul disponibil ajustat.
- 8.42. Economii sunt soldul contabil în ambele versiuni ale contului de utilizare a venitului. Valoarea lor este identică pentru toate sectoarele, indiferent dacă ele se obțin scăzând cheltuiala pentru consum final din venitul disponibil sau scăzând consumul final efectiv din venitul disponibil ajustat.

⁽³⁾ A se vedea capitolul 4.

Tabelul 8.8 — Contul II.4.1: Contul de utilizare a venitului disponibil

Utilizări	Resurse															
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrații publice	S.12 Societăți financiare	S.11 Socetăți nefinanciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Socetăți nefinanciare	S.12 Socetăți financiare	S.13 Administrații publice	S.14 Gospodăriile populației	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	Economiă totală	Total
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														
									B.6b	Venitul disponibil brut					1 826	1 826
									B.6n	Venitul disponibil net					1 604	1 604
1 371			1 371	13	996	362			P.3	Cheltuiala pentru consum final					1 371	1 371
1 215			1 215	13	996	206			P.31	Cheltuiala pentru consum individual					1 215	1 215
156			156			156			P.32	Cheltuiala pentru consum colectiv					156	156
11	0	0	11	0	0	0	11	0	D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodărilor populației asupra fondurilor de pensie		11		11	0	11
455			455	27	202	20	21	185	B.8b	Economia brută						
233			233	24	160	-10	11	48	B.8n	Economia netă						
-41			-41						B.12	Soldul extern curent						

- 8.43. Economii reprezintă suma (pozitivă sau negativă) rezultată din operațiunile curente, care fac legătura cu acumularea. Dacă economiile sunt pozitive, venitul necheltuit este folosit pentru achiziția de active sau pentru plata pasivelor. Dacă economiile sunt negative, unele active sunt lichidate sau unele pasive cresc.

CONTURILE DE ACUMULARE (III) ⁽⁴⁾

- 8.44. Conturile de acumulare sunt conturi de flux. Ele înregistrează diferite cauze ale variațiilor activelor și pasivelor unităților, ca și variația valorii lor nete.
- 8.45. Variațiile activelor sunt înregistrate în partea stângă a conturilor (cu semn pozitiv sau negativ), variațiile pasivelor și valorii nete în partea dreaptă (cu semn pozitiv sau negativ).

Contul de capital (III.1)

- 8.46. Contul de capital înregistrează achizițiile minus cedările de active nefinanciare de către unitățile rezidente și măsoară variațiile valorii nete datorate economiilor (soldul final al conturilor curente) și transferurilor de capital.
- 8.47. Contul de capital permite să se determine măsura în care achizițiile minus cedările de active nefinanciare au fost finanțate din economii și transferuri de capital. El face să apară fie o capacitate de finanțare netă, care corespunde sumei de care dispune o unitate sau un sector pentru a finanța, în mod direct sau indirect, alte unități sau sectoare sau o nevoie de finanțare care corespunde sumei pe care o unitate sau un sector este obligată să o împrumute de la alte unități sau sectoare.

Contul variației valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital (III.1.1)

- 8.48. Acest cont permite să calculeze variațiile valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital, care corespund economiei nete majorată cu transferurile de capital de primit și diminuată cu transferurile de capital de plătit.

Contul de achiziție al activelor nefinanciare (III.1.2)

- 8.49. Acest cont înregistrează achizițiile minus cedările de active nefinanciare pentru a reveni de la conceptul de variație a valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital la cel de capacitate netă de finanțare sau de nevoie netă de finanțare.

Contul financiar (III.2)

- 8.50. Contul financiar descrie, pe tipuri de instrumente financiare, variațiile activelor și pasivelor financiare care alcătuiesc capacitatea sau necesarul net de finanțare.
- 8.51. Clasificarea activelor și pasivelor financiare utilizate în contul financiar este identică cu cea a bilanțurilor.

Contul altor modificări de active (III.3)

- 8.52. Contul altor modificări de active descrie variațiile activelor și pasivelor unităților, altele decât cele legate de economiile și transferurile voluntare de avere, care sunt înregistrate în contul de capital și în contul financiar. El se împarte în două: Alte modificări de volum ale conturilor de active (III.3.1) și contul de reevaluare (III.3.2).

⁽⁴⁾ A se vedea capitolul 5 „Operațiuni financiare” și capitolul 6 „Alte fluxuri”.

Tabela 8.10 — Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete																	
Total	Intrări corespunzătoare din	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Intrări corespunzătoare din		Total		
	Contul de bunuri și servicii														Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii		Contul restului lumii	
			Operațiuni și solduri contabile																
		B.8n	Economia netă	48	11	-10	160	24	233									233	
		B.12	Soldul operațiilor curente cu exteriorul																-41
		D.9	Transferuri de capital de primit	33	6	23			62										66
		D.91	Impozite pe capital			2			2										2
		D.92	Ajutoare pentru investiții	23					23										27
		D.99	Alte transferuri de capital	10	4	23			37										37
		D.9	Transferuri de capital de plătit	-16	-7	-34	-5	-3	-65										-66
		D.91	Impozite pe capital				-2		-2										-2
		D.92	Ajutoare pentru investiții			-27			-27										-27
		D.99	Alte transferuri de capital	-16	-7	-7	-3	-3	-36										-37
192	-38	230	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital	65	4	-38	178	21	230	4	-38	178	21	230					

Tabelul 8.12 — Contul III.2: Contul financiar

Variații ale activelor

Variații ale pasivelor și valorii nete

Total	Intrări corespunzătoare din		S.1 Economia totală	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrații publice	S.12 Societăți financiare	S.11 Societăți nefinanciare	Operațiuni și solduri contabile	Total
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii								
			38	4	148	-50	5	-69		0
			38	4	148	-50	5	-69	B.9 Capacitatea(+)/necesarul (-) de finanțare	0
691	50		641	32	181	120	237	71	F Achiziții nete de active financiare	
			641	32	181	120	237	71	F Creșteri nete de pasive	691
			641	32	181	120	237	71	F.1 Aur monetar și drepturi speciale de trăgere (DST)	
130	11		119	12	68	7	15	17	F.2 Numerar și depozite	130
			119	12	68	7	15	17	F.21 Numerar	
37	3		34	2	10	2	15	5	F.22 Depozite transferabile	37
			34	2	10	2	15	5	F.29 Alte depozite	
64	2		62	7	41	4		10	F.3 Titluri, altele decât acțiuni	64
			62	7	41	4		10	F.4 Credite	
29	6		23	3	17	1		2	F.41 Credite pe termen scurt	29
			23	3	17	1		2	F.42 Credite pe termen lung	
143	5		138	12	29	26	53	18	F.5 Acțiuni și alte participații	143
			138	12	29	26	53	18		
254	10		244	5	45	167	27	16		254
			244	5	45	167	27	16		
86	3		83	3	3	1	63	11		86
			83	3	3	1	63	11		
168	7		161	2	44	104	11	27		168
			161	2	44	104	11	27		
46	2		44	3	36	3	2	3		46
			44	3	36	3	2	3		

Variații ale activelor

Variații ale pasivelor și valorii nete

Total	Intrări corespunzătoare din		S.1 Econo- mia totală	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.13 Admi- nistrații publice	S.12 Socie- tăți financi- are	S.11 Socie- tăți nefinan- ciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Socie- tăți nefinan- ciare	S.12 Socie- tăți financi- are	S.13 Admi- nistrații publice	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.1 Econo- mia totală	Intrări corespun- zătoare din		Total	
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii		
36			36						F.6 Provizioane tehnice de asigurare						36			36	
33			33						F.61 Drepturi nete ale gospodărilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii						33			33	
22			22						F.611 Drepturi nete ale gospodărilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață						22			22	
11			11						F.612 Drepturi nete ale gospodărilor populației asupra fondurilor de pensie						11			11	
3			3						F.62 Provizioane pentru primele neachitate și provizioane pentru calamități						3			3	
82	21		61	8	40	6	7		F.7 Alte conturi de primit/de plătit						37	10	5	30	82
36	18		18	11	11	1	6		F.71 Credite comerciale și avansuri						8	6	4	18	36
46	3		43	8	29	5	1		F.79 Alte conturi de primit/de plătit, exclusiv creditele comerciale și avansurile						29	4	1	34	46

Contul altor modificări de volum al activelor (III.3.1)

- 8.53. Mișcările înregistrate în Alte modificări de volum ale conturilor de active afectează valoarea netă a bilanțurilor unităților sau sectoarelor și subsectoarelor respective. Această modificare, denumită „variația valorii nete datorată altor modificări de volum ale activelor” constituie soldul contului.

Contul de reevaluare (III.3.2)

- 8.54. Contul de reevaluare înregistrează modificările valorii activelor și pasivelor datorate variației prețurilor lor.

Pentru un element dat de activ sau de pasiv, această variație este măsurată:

- (a) fie prin diferența între valoarea la sfârșitul perioadei contabile și valoarea la începutul perioadei contabile sau în momentul primei sale înregistrări în bilanț;
- (b) fie prin diferența între valoarea la momentul scoaterii din bilanț și valoarea la începutul perioadei contabile sau la momentul primei sale înregistrări în bilanț.

Această diferență este denumită „câștig (sau pierdere) nominală din deținere”.

Un câștig nominal din deținere corespunde unei reevaluări pozitive pentru un activ dat și unei reevaluări negative pentru un pasiv (financiar) dat.

O pierdere nominală din deținere corespunde unei reevaluări negative pentru un activ dat și unei reevaluări pozitive pentru un pasiv (financiar) dat.

- 8.55. Fluxurile înregistrate în contul de reevaluare modifică valoarea netă a bilanțurilor unităților respective. Această modificare, denumită „variația valorii nete datorată câștigurilor și pierderilor nominale din deținere” constituie soldul contului. Ea este înscrisă alături de variațiile pasivelor și valorii nete.

- 8.56. Contul de reevaluare se împarte la rândul lui în două subconturi: contul câștigurilor și pierderilor neutre din deținere (III.3.2.1) și contul câștigurilor și pierderilor reale din deținere (III.3.2.2).

Contul câștigurilor și pierderilor neutre din deținere (III.3.2.1)

- 8.57. Contul câștigurilor și pierderilor neutre din deținere înregistrează modificările de valoare ale activelor și pasivelor proporțional cu variația nivelului general al prețurilor. Aceste modificări corespund reevaluării necesare menținerii puterii de cumpărare generală a activelor și pasivelor. Indicele general al prețurilor utilizat pentru acest calcul este indicele prețurilor utilizărilor interne finale, cu excepția variației stocurilor.

Contul câștigurilor și pierderilor reale din deținere (III.3.2.2)

- 8.58. Câștigurile și pierderile reale din deținere măsoară diferența dintre câștigurile și pierderile nominale din deținere și câștigurile și pierderile neutre din deținere.

- 8.59. Dacă, pentru un activ dat, câștigurile nominale din deținere fără pierderile nominale din deținere depășesc câștigurile neutre din deținere fără pierderile neutre din deținere, există un câștig real din deținere pe acest activ pentru unitatea deținătoare. Acest câștig redă faptul că prețul efectiv al activului a crescut, în medie, mai repede decât nivelul general al prețurilor. Invers, o scădere a prețului relativ al activului induce, pentru unitatea deținătoare, o pierdere reală din deținere pentru activul respectiv.

În același fel, o creștere a prețului relativ al unui pasiv induce o pierdere reală din deținere pentru acest pasiv, în timp ce o scădere a prețului relativ al unui pasiv induce un câștig real din deținere.

Variații ale pasivelor și valorii nete

Variații ale activelor

Total	Intrări corespunzătoare din		S.1 Econo- mia totală	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.13 Admi- nistrații publice	S.12 Socie- tăți financi- are	S.11 Socie- tăți nefinan- ciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Socie- tăți nefinan- ciare	S.12 Socie- tăți financi- are	S.13 Admi- nistrații publice	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.1 Econo- mia totală	Intrări corespun- zătoare din		Total
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	
-4	-4	-4	3	-3	-4	-4	-3	-3	AF.3 Titluri, altele decât acțiuni	AF.3	-3	-1	-4	-4	-4	-4	-4	-4
2	2	2	-2	2	2	2	2	2	AF.5 Acțiuni și alte participații	AF.5	2	2	2	2	2	2	2	2
									AF.6 Provizioane tehnice de asigurare	AF.6								
									AF.7 Alte conturi de primit/de plătit	AF.7								
									B.10.2 Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum al activelor	B.10.2	17	-4	2	2	17	17	-4	17

Variații ale activelor										Variații ale pasivelor și valorii nete										
Conturi	Total		Intrări corespunzătoare din		S.1 Econo- mia totală	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.13 Admi- nistrații publice	S.12 Socie- tăți financi- are	S.11 Socia- tăți nefinan- ciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Socia- tăți nefinan- ciare	S.12 Socie- tăți financi- are	S.13 Admi- nistrații publice	S.14 Gospo- dăriile popula- ției	S.15 Institu- ții fără scop lucrativ în serviciul gospo- dărilor popula- ției	S.1 Econo- mia totală	Intrări corespunzătoare din		Total
	Contul de bumuri și servicii	Contul de restului lumii	S.1 Econo- mia totală	Contul de bumuri și servicii														Contul de restului lumii		
																			Conturi	
	-57	-5	-5	-2	-20	-6	-13	-10	AF	Active și pasive financiare	AF	-18	-17	-7	-6	-2	-50	-3	-3	-54
	-3								AF.1	Aur monetar și DST	AF.1									
	-32	-2	-2	-2	-17	-3	-8	-8	AF.2	Numerar și depozite	AF.2	-1	-26	-2	-1	-1	-29	-2	-2	-32
	17	1	1	15	2	11	1	1	AF.3	Titluri, altele decât acțiuni	AF.3	1	13	3			16	1	1	17
	-29	-1	-1	-28	-2	-24	-1	-1	AF.4	Credite	AF.4	-18	-7	-7	-3	-1	-29	-1	-1	-29
	6			5	2	3	1	1	AF.5	Acțiuni și alte participații	AF.5	3	3				6			6
	-8	-1	-1	-7	-6	-1	-1	-1	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	AF.6	-7	-7				-7	-1	-1	-8
	-7	-3	-3	-5	-1		-3	-3	AF.7	Alte conturi de primit/de plătit	AF.7	-3		-2	-1	-1	-6	-1	-1	-7
									B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	B.10.32	51	5	12	9	2	80	-1	-1	78

BILANȚURILE (IV) ⁽⁵⁾

8.60. Scopul bilanțurilor este de a prezenta o imagine a activelor, pasivelor și valorii nete a unităților la începutul și sfârșitul exercițiului contabil, cât și a modificărilor survenite între bilanțuri. Secvența lor se descompune în modul următor:

- (a) bilanțul inițial (IV.1);
- (b) variația bilanțului (IV.2);
- (c) bilanțul final (IV.3).

Bilanțul inițial (IV.1)

8.61. Bilanțul inițial înregistrează valoarea activelor și pasivelor deținute de unități la începutul exercițiului contabil.

Activele și pasivele sunt împărțite în categorii pe baza clasificării lor.

Ele sunt evaluate la prețurile curente de la începutul exercițiului contabil.

Diferența dintre active și pasive — care constituie soldul contului — reprezintă valoarea netă la începutul exercițiului contabil.

Variația bilanțului (IV.2)

8.62. Contul de variație a bilanțului înregistrează modificările valorii activelor și pasivelor în cursul exercițiului contabil și calculează agregatele sumelor înregistrate în diversele conturi de acumulare și anume variațiile valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital, variațiile valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor și variațiile valorii nete datorate câștigurilor și pierderilor nominale din deținere.

Bilanțul final (IV.3)

8.63. Bilanțul final înregistrează valoarea activelor și pasivelor deținute de unități la sfârșitul exercițiului contabil. Activele și pasivele sunt clasificate conform clasificării utilizate pentru bilanțul inițial și sunt evaluate la prețurile curente la sfârșitul exercițiului contabil.

Diferența între active și pasive este valoarea netă la sfârșitul exercițiului contabil.

8.64. Valoarea unui activ sau pasiv în bilanțul final este egală cu suma valorii sale din bilanțul inițial și a sumei înregistrate pentru același activ sau pasiv în contul de variație a bilanțului.

CONTURILE RESTULUI LUMII (V)

8.65. Conturile restului lumii înregistrează operațiunile între unitățile rezidente și unitățile nerezidente. Ca urmare, restul lumii nu constituie un sector instituțional propriu-zis, dar joacă un rol similar în structura sistemului.

8.66. Secvența de conturi a restului lumii urmează aceeași schemă generală ca cea a sectoarelor instituționale, și anume:

- (a) conturile curente;
- (b) conturile de acumulare;
- (c) bilanțurile.

8.67. Aceste conturi sunt stabilite din punct de vedere al restului lumii. Astfel o resursă pentru restul lumii este o utilizare pentru totalul economiei (naționale) și invers. În același fel, un activ financiar deținut de restul lumii este un pasiv pentru totalul economiei și invers (în afară de aurul monetar și drepturile speciale de tragere).

⁽⁵⁾ A se vedea capitolul 7: „Bilanțurile”.

Tabelul 8.15 — Contul IV: Bilanțurile

Active		Pasive și valoarea netă										
		Total	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operatiuni, alte fluxuri, stocuri și stocuri contabile	Total
			Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii								
Conturi												Conturi
IV.1 Contul de deschidere a patrimoniului	9 922			9 922	324	2 822	1 591	144	5 041	AN	Active nefinanciare	6 595
	6 047			6 047	243	1 698	1 001	104	3 001	AN.1	Active produse	6 298
	5 544			5 544	231	1 423	913	99	2 878	AN.11	Active fixe	297
	231			231	2	97	47		85	AN.12	Stocuri	
	272			272	10	178	41	5	38	AN.13	Obiecte de valoare	
	3 875			3 875	81	1 124	590	40	2 040	AN.2	Active neproduse	
	3 809			3 809	81	1 124	578	37	1 989	AN.21	Active corporale neproduse	
	66			66			12	3	51	AN.22	Active necorporale neproduse	
	7 365			7 365	172	1 819	396	3 508	897	AF	Active și pasive financiare	6 595
												IV.1 Contul de moniu de deschidere
	770			770			80	690		AF.1	Aur monetar și DST	
	1 587			1 587	110	840	150		382	AF.2	Numerar și depozite	1 587
	1 388			1 388	25	198		950	90	AF.3	Titluri, altele decât acțiuni	1 388
	1 454			1 454	8	24	115	1 187	50	AF.4	Credite	1 454
	1 409			1 409	22	411	12	651	200	AF.5	Acțiuni și alte participații	1 409
	396			396	4	291	20	30	25	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	396

Pasive și valoarea netă

Active

Conturi	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni, alte fluxuri, stocuri și stocuri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.1	Intrări corespunzătoare din		Total
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Economiă totală	Contul de bunuri și servicii	
			Total	Conturi														
250	10	10	240						AF.4						240			250
80	5	5	75	1	13	34	19	9	AF.5	9	19	34	13	1	75	3	3	80
38			38	38	38				AF.6						38			38
82	21	21	61	8	40	6		7	AF.7	7					61	30	30	82
									B.10						535	-34	-34	501
									B.10.1						230	-38	-38	192
									B.10.2						17			17
									B.10.3						288	4	4	292
									B.10.31						208	6	6	214
									B.10.32						80	-1	-1	78

Active	Pasive și valoarea netă											
	Conturi	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Operțiuni, alte fluxuri, stocuri și stocuri contabile	Total	
		Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii									
IV.3. Contul de închidere a patrimoniului	10 404	630	7 522	205	2 018	519	3 802	978	AN	Active nefinanciare	7 362	IV.3. Contul de patrimoniul de închidere
	10 404	630	7 522	205	2 018	519	3 802	978	AF	Active și pasive financiare	7 362	IV.3. Contul de patrimoniul de închidere
	6 336		6 336	264	1 759	1 026	103	3 183	AN.1	Active produse		
	5 783		5 783	252	1 470	933	100	3 028	AN.11	Active fixe		
	265		265	2	101	48		114	AN.12	Stocuri		
	288		288	10	188	45	3	41	AN.13	Obiecte de valoare		
	4 068		4 068	85	1 173	620	42	2 148	AN.2	Active neproduse		
	4 000		4 000	85	1 172	608	38	2 097	AN.21	Active corporale neproduse		
	68		68		1	12	3	51	AN.22	Active necorporale neproduse		
	8 152	630	7 522	205	2 018	519	3 802	978	AF	Active și pasive financiare	3 888	IV.3. Contul de patrimoniul de închidere
	788		788			81	707		AF.1	Aur monetar și DST		
	1 717	116	1 601	122	908	157	15	399	AF.2	Numerar și depozite	114	
	1 575	134	1 441	38	233	29	1 030	111	AF.3	Titluri, altele decât acțiuni	99	
	1 704	80	1 624	8	29	160	1 350	77	AF.4	Credite	54	
	1 489	118	1 371	23	424	46	670	209	AF.5	Acțiuni și alte participții	6	
	434	26	408	4	329	20	30	25	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	25	
	443	155	288	11	95	25		157	AF.7	Alte conturi de primit/de plătit	89	
									B.90	Valoarea netă	242	
											11 193	

CONTURILE CURENTE

Contul de bunuri și servicii externe (V.I)

- 8.68. La resursele contului se înregistrează importurile de bunuri și de servicii, iar la utilizări — exporturile de bunuri și servicii. Diferența între resurse și utilizări reprezintă soldul contului, denumit „soldul schimburilor externe de bunuri și servicii”. Dacă soldul este pozitiv, există un excedent pentru restul lumii și uIV.3.n deficit pentru totalul economiei, și invers dacă soldul este negativ.
- 8.69. Pentru a asigura o coerență cu metoda de măsurare a producției unităților rezidente, importurile sunt înregistrate la echivalentul prețului de bază, adică excluzând taxele la import dar incluzând subvențiile la import.

Importurile de bunuri înregistrate în contul de bunuri și servicii externe sunt exprimate FOB, adică la frontiera țării exportatoare. Același lucru este valabil și pentru exporturi.

Pe de altă parte, atunci când serviciile de transport și de asigurare incluse în valoarea FOB a importurilor de bunuri (adică între uzină și frontiera țării exportatoare) sunt furnizate de unități rezidente, ele trebuie să fie incluse în valoarea exporturilor de servicii ale economiei țării importatoare a bunurilor respective. Invers, când serviciile de transport și asigurare incluse în valoarea FOB a exporturilor de bunuri sunt furnizate de unități nerezidente, ele trebuie să fie incluse în valoarea importurilor de servicii ale economiei țării exportatoare a bunurilor respective.

Contul veniturilor primare și transferurilor curente externe (V.II)

- 8.70. Contul veniturilor primare și transferurilor curente externe are ca obiectiv determinarea soldului operațiilor externe curente care joacă, în structura sistemului, un rol echivalent cu cel al economiilor pentru sectoarele instituționale. Acest cont este o versiune concentrată a secvenței mergând, pentru un sector instituțional, de la contul de alocare a veniturilor primare până la contul de utilizare a venitului.
- 8.71. Contul veniturilor primare și transferurilor curente externe înregistrează, la resurse, soldul schimburilor externe de bunuri și servicii. El mai înregistrează, la resurse sau la utilizări, toate operațiile de repartiție care pot implica restul lumii, în afară de transferurile de capital.

CONTURILE DE ACUMULARE EXTERNĂ (V.III)

Contul de capital (V.III.1)

- 8.72. Contul de capital al restului lumii înregistrează achizițiile minus cedările de active nefinanciare neproduse de către unitățile nerezidente și măsoară variația valorii nete datorată economiilor și transferurilor de capital.
- 8.73. Soldul contului de capital reprezintă capacitatea sau necesarul net de finanțare a restului lumii. El este egal, dar cu semn schimbat, cu suma capacităților sau nevoilor nete de finanțare ale sectoarelor instituționale rezidente.

Contul financiar (V.III.2)

- 8.74. Structura contului financiar al restului lumii este identică cu a contului financiar al sectoarelor instituționale.

Contul altor modificări de active (V.III.3)

- 8.75. Ca și pentru sectoarele instituționale, se determină în mod succesiv variațiile valorii nete datorate altor modificări de volum al activelor și datorate câștigurilor și pierderilor nominale din deținere, acestea din urmă fiind descompuse în câștiguri și pierderi neutre și reale din deținere.
- 8.76. Absența activelor produse în conturile de acumulare și bilanțurile restului lumii se datorează convenției de creare a unei unități instituționale fictive, considerându-se că restul lumii a dobândit un activ financiar, și invers pentru activele deținute în alte economii de unitățile rezidente.

BILANȚURILE (V.IV)

- 8.77. 138. Bilanțurile restului lumii conțin active și pasive financiare. Ele înregistrează (la active) totalul achizițiilor minus cedările de aur monetar și DST între unitățile nerezidente și cele rezidente.

Tabelul 8.16 — Secvența completă a conturilor restului lumii (conturile operațiunilor externe)

V.I: Contul de bunuri și servicii externe

Utilizări			Resurse		
P.6	Exporturi de bunuri și servicii	536	P.7	Importuri de bunuri și servicii	497
P.61	Exporturi de bunuri	462	P.71	Importuri de bunuri	392
P.62	Exporturi de servicii	74	P.72	Importuri de servicii	105
B.11	Soldul schimburilor externe de bunuri și servicii	- 39			

V.II: Contul veniturilor primare și transferurilor curente externe

Utilizări			Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	6	B.11	Soldul schimburilor externe de bunuri și servicii	- 39
D.11	Salarii și indemnizații	6	D.1	Remunerarea angajaților	2
D.2	Impozite pe producție și taxe la import	0	D.11	Salarii și indemnizații	2
D.21	Impozite pe produse	0	D.12	Contribuții sociale suportate de angajatori	0
D.211	Taxe de tip TVA	0	D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	0
D.212	Impozite și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	0	D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	0
D.2121	Taxe la import	0	D.2	Impozite pe producție și taxe la import	0
D.2122	Taxe la importuri, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0	D.21	Impozite pe produse	0
D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	0	D.211	Taxe de tip TVA	0
D.29	Alte impozite pe producție	0	D.212	Impozite și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	0
D.3	Subvenții	0	D.2121	Taxe la import	0
D.31	Subvenții pe produse	0	D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0
D.311	Subvenții la importuri	0	D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la importuri	0
D.319	Alte subvenții pe produse	0	D.29	Alte impozite pe producție	0
D.39	Alte subvenții pe producție	0	D.3	Subvenții	0
D.4	Venituri din proprietate	66	D.31	Subvenții pe produse	0
D.41	Dobânzi	16	D.311	Subvenții pe importuri	0
D.42	Venituri distribuite ale societăților	36	D.319	Alte subvenții pe produse	0

Utilizări			Resurse		
D.421	Dividende	0	D.39	Alte subvenții pe producție	0
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	36			
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	14	D.4	Venituri din proprietate	39
			D.41	Dobânzi	22
D.5	Impozitele curente pe venit, pe avere etc.	1	D.42	Venituri distribuite ale societăților	17
D.51	Impozitul pe venit	1	D.421	Dividende	14
D.59	Alte impozite curente	0	D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	3
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0
D.61	Contribuții sociale	0	D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0
D.611	Contribuții sociale efective	0			
D.6111	Contribuții sociale efective suportate de angajatori	0	D.5	Impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc.	0
D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii suportate de angajatori	0	D.51	Impozite pe venit	0
D.61112	Contribuții sociale voluntare ale angajatorilor	0	D.59	Alte impozite curente	0
D.6112	Contribuții sociale suportate de angajați	0			
D.61121	Contribuții sociale obligatorii suportate de angajați	0	D.61	Contribuții sociale	0
D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	0	D.611	Contribuții sociale efective	0
D.612	Contribuții sociale imputate	0	D.6111	Contribuții sociale efective suportate de angajatori	0
			D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii suportate de angajatori	0
D.62	Contribuții sociale, altele decât transferurile sociale în natură	0	D.61112	Contribuții sociale voluntare ale angajatorilor	0
D.622	Contribuții de asigurare socială a sistemelor private	0	D.6112	Contribuții sociale suportate de angajați	0
D.623.	Contribuții de asigurare socială directe ale angajatorilor	0	D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	0
D.7	Alte transferuri curente	9	D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	0
D.71	Prime nete de asigurare generală	2	D.612	Contribuții sociale imputate	0
D.74	Cooperare internațională curentă	1	D.62	Contribuții sociale, altele decât transferurile sociale în natură	0
D.75	Transferuri curente diverse	2	D.621	Contribuții de securitate socială în bani	0
			D.622	Contribuții de asistență socială ale sistemelor private	0
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie	0	D.624	Contribuții de asistență socială în bani	0
			D.7	Alte transferuri curente	39

Utilizări		Resurse	
		D.72	Indemnizații de asigurare generală 3
		D.74	Cooperare internațională curentă 31
		D.75	Transferuri curente diverse 1
		D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie 0
B.12	Soldul curent extern - 41		

V.III: Conturi de acumulare

V.III. 1: Conturi de capital

V.III. 1.1: Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Utilizări		Resurse	
B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital 38	B.12	Soldul curent extern - 41
		D.9	Transferuri de capital de primit 4
		D.91	Impozite pe capital 0
		D.92	Ajutoare pentru investiții 4
		D.99	Alte transferuri de capital 0
		D.9	Transferuri de capital de plătit - 1
		D.91	Impozite pe capital 0
		D.92	Ajutoare pentru investiții 0
		D.99	Alte transferuri de capital - 1

V.III. 1.2: Contul de achiziții a activelor nefinanciare

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse 0	B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital - 38
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse 0		
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse 0		
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare - 38		

V.III.2: Contul financiar

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F	Achiziții nete de active financiare	50	F	Creșteri nete de pasive	88
F.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	1			
F.2	Numerar și depozite	11	F.2	Numerar și depozite	- 2
F.21	Numerar	3	F.21	Numerar	2
F.22	Depozite transferabile	2	F.22	Depozite transferabile	- 1
F.29	Alte depozite	6	F.29	Alte depozite	- 3
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	5	F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	20
F.4	Credite	10	F.4	Credite	37
F.41	Credite pe termen scurt	3	F.41	Credite pe termen scurt	10
F.42	Credite pe termen lung	7	F.42	Credite pe termen lung	27
F.5	Acțiuni și alte participații	2	F.5	Acțiuni și alte participații	3
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0	F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensie	0	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensie	0
F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață	0	F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensie	0
F.62	Plăți anticipate pentru primele de asigurare și provizioane pentru obligații neachitate	0	F.7	Alte conturi creditoare	30
F.7	Alte conturi debitoare	21	F.71	Credite comerciale și avansuri	18
F.71	Credite comerciale și avansuri	18	F.79	Alte conturi creditoare exclusiv creditele comerciale și avansurile	12
F.79	Alte conturi debitoare, exclusiv creditele comerciale și avansurile	3	B.9	Capacitatea (+)/ necesarul (-) net de finanțare	- 38

V.III. 3: Contul altor modificări de active

V.III. 3.1: Alte modificări de volum ale conturilor de active

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	0
AN.2	Active neproduse	0	K.7	Pierderi datorate catastrofelor	0
K.8	Confiscări fără compensație	0	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.12	Modificări de clasificare și structură	0	K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor	0	K.12	Modificări de clasificare și structură	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și structură	0
din care:			K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor	0
AN.21	Active corporale neproduse	0	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0	din care:		
AF	Active financiare	0	AF.2	Numerar și depozite	0
K.7	Pierderi datorate catastrofelor	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	0
K.8	Confiscări fără compensație	0	AF.4	Credite	0
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
K.12	Modificări de clasificare sau structură	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor	0	AF.7	Alte conturi creditoare	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AF.1	Aur monetar și DST	0			
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	0			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	0			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum al activelor	0

V.III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere	
AN.2	Active neproduse	0	AF	Pasive	3

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	2
			AF.4	Credite	0
AF	Active financiare	7	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AF.1	Aur monetar și DST	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AF.2	Numerar și depozite	0	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	4			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	3			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare				
			B.10.3	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere</i>	4

V.III.3.2.1: Contul câștigurilor/pierderilor neutre din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere	
AN.2	Active neproduse	0	AF	Pasive	6
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite	2
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	2
			AF.4	Credite	0
AF	Active financiare	11	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AF.1	Aur monetar și DST	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	1
AF.2	Numerar și depozite	2	AF.7	Alte conturi creditoare	1
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	3			
AF.4	Credite	1			
AF.5	Acțiuni și alte participații	2			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	1			
AF.7	Alte conturi debitoare	3			
			B.10.31	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere</i>	6

V.III.3.2.2: Contul câștigurilor/pierderilor reale din deținere

Variații ale activelor			Variația ale pasivelor și valorii nete		
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere	
AN.2	Active neproduse	0	AF	Pasive	- 3
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite	- 2
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	1
			AF.4	Credite	0
AF	Active financiare	- 5	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AF.1	Aur monetar și DST	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 1
AF.2	Numerar și depozite	- 2	AF.7	Alte conturi creditoare	- 1
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	1			
AF.4	Credite	- 1			
AF.5	Acțiuni și alte participații	0			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 1			
AF.7	Alte conturi debitoare	- 3			
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	4

V.IV: Contul de active și pasive externe

V.IV.1: Bilanțul inițial

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	297
AN.2	Active neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite	116
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	77
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.4	Credite	17
			AF.5	Acțiuni și alte participații	3
AF	Active financiare	573	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	25
AF.1	Aur monetar și DST	0	AF.7	Alte conturi creditoare	59
AF.2	Numerar și depozite	105			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	125			

Active			Pasive și valoarea netă	
AF.4	Credite	70		
AF.5	Acțiuni și alte participații	113		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	26		
AF.7	Alte conturi debitoare	134		
			B.90	Valoarea netă 276

V.IV.2: Contul de variație a bilanțului

Active			Pasive și valoarea netă	
Variații totale ale activelor			Variații totale ale pasivelor	
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive 91
AN.2	Active neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite - 2
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni 22
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.4	Credite 37
			AF.5	Acțiuni și alte participații 3
AF	Active financiare	57	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare 0
AF.1	Aur monetar și DST	1	AF.7	Alte conturi creditoare 30
AF.2	Numerar și depozite	11		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	9		
AF.4	Credite	10		
AF.5	Acțiuni și alte participații	5		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	21		
			B.10	Variații totale ale valorii nete datorate: - 34
			B.10.1	economiilor și transferurilor de capital - 38
			B.10.2	altor modificări de volum al activelor 0
			B.10.3	câștigurilor/pierderilor nominale din deținere 4
			B.10.31	câștigurilor/pierderilor neutre din deținere 6
			B.10.32	câștigurilor/pierderilor reale din deținere - 1

V.IV.3: *Bilanțul final*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	388
AN.2	Active neproduse	0	AF.2	Numerar și depozite	114
AN.21	Active corporale neproduse	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	99
AN.22	Active necorporale neproduse	0	AF.4	Credite	54
			AF.5	Acțiuni și alte participații	6
AF	Active financiare	630	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	25
AF.1	Aur monetar și DST	0	AF.7	Alte conturi creditoare	89
AF.2	Numerar și depozite	116			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiuni	134			
AF.4	Credite	80			
AF.5	Acțiuni și alte participații	118			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	26			
AF.7	Alte conturi debitoare	155			
			B.90	Valoarea netă	242

CONTUL DE BUNURI ȘI SERVICII (0)

- 8.78. Obiectivul contului de bunuri și servicii este evidențierea modului de utilizare a produselor disponibile, atât pe grupe de produse, cât și pentru totalul economiei.
- 8.79. El pune deci în evidență, pe grupe de produse și pentru totalul economiei, resursele (producție și importuri) și utilizările de bunuri și servicii (consum intermediar, consum final, formarea brută de capital fix, variația stocurilor, achiziții minus cedări de obiecte de valoare, exporturi).
- 8.80. Dat fiind modul de evaluare a producției la prețuri de bază și a utilizărilor la prețul de achiziție, la resursele contului trebuie să se adauge impozitele și să se scoată subvențiile pe produse.
- 8.81. Utilizările sunt înregistrate în partea dreaptă a contului de bunuri și servicii, iar resursele în partea stângă, adică în partea opusă celei utilizate în conturile curente ale sectoarelor instituționale, deoarece fluxurile de produse sunt contrapartida fluxurilor monetare.
- 8.82. Contul de bunuri și servicii este echilibrat prin definiție și deci nu degajează nici un sold.

Tabelul 8.17 — **Contul 0: Contul de bunuri și servicii**

Resurse			Utilizări		
P.1	Producția	3 595	P.2	Consumul intermediar	1 904
P.11	Producția de piață	3 048			
P.12	Producția pentru consumul final propriu	171	P.3/P.4	Cheltuiala pentru consum final/Consumul final efectiv	1 371
P.13	Altă producție non-piață	376	P.31/P.41	Cheltuiala pentru consum individual/Consumul individual efectiv	1 215

Resurse			Utilizări		
D.21	Impozite pe produse	141	P.32/P.42	Cheltuiala pentru consum colectiv/Consumul colectiv efectiv	156
D.31	Subvenții pe produse	- 8			
			P.51	Formarea brută de capital fix	376
P.7	Importuri de bunuri și servicii	497	P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	303
P.71	Importuri de bunuri	392	P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	305
P.72	Importuri de servicii	105	P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	11
			P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	- 13
			P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	51
			P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	53
			P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	6
			P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	- 8
			P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	22
			P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	5
			P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	17
			P.52	Variația stocurilor	28
			P.53	Achiziții minus cedările de obiecte de valoare	10
			P.6	Exporturi de bunuri și servicii	536
			P.61	Exporturi de bunuri	462
			P.62	Exporturi de servicii	74

CONTURILE ECONOMICE INTEGRATE

8.83. Conturile economice integrate oferă o viziune sintetică a conturilor unei economii: conturile curente, conturile de acumulare și bilanțurile.

Ele adună în același tabel conturile tuturor sectoarelor instituționale, ale economiei totale și ale restului lumii și prezintă echilibrul tuturor fluxurilor și tuturor activelor și pasivelor. Ele permit de asemenea o lectură directă a agregatelor.

8.84. În tabelul conturilor economice integrate, utilizările, activele și variațiile activelor sunt înregistrate în partea stângă, iar resursele, pasivele, variațiile pasivelor și ale valorii nete în partea dreaptă.

8.85. Pentru a face tabelul mai ușor de citit și a evidenția în același timp ansamblul proceselor economice, nivelurile de agregare reținute sunt cele mai ridicate care pot fi compatibile cu înțelegerea structurii sistemului.

8.86. Coloanele tabelului reprezintă sectoarele instituționale, și anume societățile nefinanciare, societățile financiare, administrațiile publice, instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației și gospodăriile populației. Există, de asemenea, o coloană pentru totalul economiei, una pentru restul lumii și una care asigură echilibrul dintre resursele și utilizările de bunuri și servicii.

8.87. Liniile tabelului reprezintă diferite categorii de operațiuni, de active și de pasive, soldurile contabile și anumite agregate.

Tabela 8.18 — Conturile economice integrate

CONTURILE OPERAȚIILOR CURENTE

Conturi	Resurse										Conturi											
	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Cod		Operatiuni, alte fluxuri, stocuri și solduri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	Total	
I. Producția, contul exterior al operațiilor cu bunuri și servicii	497	497	497	1 904	6	694	246	29	881	P.7	Importuri de bunuri și servicii							497		497	I. Producția, contul exterior al operațiilor cu bunuri și servicii	
	536		536	1 904						P.6	Exporturi de bunuri și servicii								536		536	
	3 595	3 595		1 904						P.1	Producția									3 595	3 595	
	1 904			1 904						P.2	Consumul intermediar									1 904	1 904	
	133	133		1 904						D.21-D.31	Impozite minus subvenții pe produse									133	133	
	1 824			1 824	31	575	188	73	872	B.1b/B.1*b	Valoarea adăugată brută/Produsul intern brut									1 824	1 824	II.1.1 Contul de exploatare
	222			222	3	42	30	10	137	K.1	Consumul de capital fix									222		
	1 602			1 602	28	533	158	63	735	B.1n/B.1*n	Valoarea adăugată netă/Produsul intern net									1 602	1 602	
	-39			-39						B.11	Soldul schimburilor exteriore de bunuri și servicii									-39	-39	
	768			762	23	39	140	15	545	D.1	Remunerarea salariaților									768	768	II.1.2 Contul de exploatare
	191			191	0	2	2	3	51	D.2-D.3	Impozite minus subvenții pe produse									191	191	
	133			133	0					D.21-D.31	Impozite minus subvenții pe produse									133	133	
	58			58	0	2	2	3	51	D.29-D.39	Alte impozite minus subvenții pe produse									58	58	
	429			429	8	92	46	55	279	B.2g	Excedentul brut de exploatare									429	429	

Tabelul 8.18 — Conturile economice integrate (continuare)

CONTURILE OPERAȚIILOR CURENTE		Resurse											
Utilizări	Conturi	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Cod	Conturi	
					Economia totală	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	Gospodăriile populației	Administrații publice	Societăți financiare	Societăți nefinanciare	Operațiuni, alte fluxuri, stocuri și solduri contabile		
		442			442	442	442				B.3b	Venit brut mixt	442
		217			217	5	60	16	45	139	B.2n	Excedentul net din exploatare	217
		432			432		432				B.3n	Venit net mixt	432
		446		66	380	7	44	46	138	145	D.4	Venituri din proprietate	446
II.1.2	Contul de alo-care a veniturilor primare	1 855			1 855	6	1 390	221	29	209	B.5b	Soldul brut al veniturilor primare/Venitul național brut	1 855
		1 633			1 633	3	1 348	191	19	72	B.5n/B.5*n	Soldul net al veniturilor primare/Venitul național net	1 633
II.2	Contul de distribuire secundară a venitului	213	1	212	0	0	178	0	10	24	D.5	Impozitele curente pe venit, pe patrimoniu etc.	213
		322	0	322			322				D.61	Cotizații sociale	322
		332	0	332	1	0	289	29	13		D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	332
		278	9	269	2	71	139	46	11		D.7	Alte transferuri curente	278

Tabelul 8.18 — Conturile economice integrate (continuare)

Resurse												
CONTURILE OPERAȚIILOR CURENTE												
Utilizări												
Conturi	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrații publice	S.12 Societăți financiare	S.11 Societăți nefinanciare	Cod	Operațiuni, alte fluxuri, stocuri și solduri contabile	Conturi
	1 826			1 826	40	1 187	382	32	185	B.6b	Venitul disponibil brut	1 826
	1 604			1 604	37	1 145	352	22	48	B.6n	Venitul disponibil net	1 604
II.3. Contul de redistribuire a venitului în natură	219			219	13	206				D.63	Transferuri sociale în natură	219
	1 826			1 826	27	1 406	176	32	185	B.7b	Venitul disponibil ajustat brut	1 826
	1 604			1 604	24	1 364	146	22	48	B.7n	Venitul disponibil ajustat net	1 604
II.4. Contul de utilizare a venitului	1 371			1 371	40	1 187	382	32	185	B.6b	Venitul disponibil brut	1 371
	1 371			1 371	37	1 145	352	22	48	B.6n	Venitul disponibil net	1 371
										P.4	Consumul final efectiv	1 371
										P.3	Cheltuiala pentru consum final	1 371
	11			11	0	11	0	11	0	D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodărilor populației asupra fondurilor de pensii	11

Tabelul 8.18 — Conturile economice integrate (continuare)

CONTURILE OPERAȚIILOR CURENTE												
Resurse												
Utilizări	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrații publice	S.12 Societăți financiare	S.11 Societăți nefinanciare	Cod	Operațiuni, alte fluxuri, stocuri și solduri contabile	Conturi
				Economia totală	Gospodăriile populației	Administrații publice	Societăți financiare	Societăți nefinanciare		B.8b	Economia brută	Total
	455			455	27	202	20	21	185	B.8b	Economia brută	
	233			233	24	160	-10	11	48	B.8n	Economia netă	
	-41			-41						B.12	Soldul operațiunilor curente cu exteriorul	
CONTURILE DE ACUMULARE												
Variații ale activelor												
III.1.1. Contul variației valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital	192	-38	230	21	178	-38	4	65		B.8n	Economia netă	III.1.1. Contul variației valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital
										B.12	Soldul extern curent	
										D.9	Transferuri de capital de primit	
										D.9	Transferuri de capital de plătit (-)	
										B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital	III.1.2. Contul de achiziție a activelor nefinanciare
III.1.2. Contul de achiziție de active nefinanciare	376			376	19	61	37	9	250	P.51	Formarea brută de capital fix	
	-222			-222	-3	-42	-30	-10	-137	K.1	Consumul de capital fix (-)	

Tabelul 8.18 — Conturile economice integrate (continuare)

CONTURILE DE ACUMULARE

Variații ale activelor

Variații ale pasivelor și valorii nete

Conturi	Variații ale activelor										Variații ale pasivelor și valorii nete										Total	Conturi
	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Cod	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Contul restului lumii	Contul de bunuri și servicii	Total			
	36	0	36	0	36	0	0	0	0	F.6	0	0	0	0	0	36	0	0	36			
	82	21	61	8	40	6	0	7	F.7	0	0	0	0	0	52	30	0	0	82			
III.3.1. Contul altor modificări de volum ale activelor	15		15	0	2	1	-2	14	K.3-10 i K.12	14	-2	1	0	0	-2	0	0	0	-2	III.3.1. Contul altor modificări de volum ale activelor		
	24		24	0	0	0	0	24	K.3	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	3		3	0	0	3	0	0	K.4	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0			
	4		4	0	0	4	0	0	K.5	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0			
	-9		-9	0	0	-2	0	-7	K.6	-7	0	-2	0	0	0	0	0	0	0			
	-11		-11	0	0	-6	0	-5	K.7	-5	0	-6	0	0	0	0	0	0	0			
	0		0	0	0	8	-3	-5	K.8	-5	-3	8	0	0	0	0	0	0	0			
	1		1	0	0	0	0	1	K.9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	3		3	0	2	0	1	0	K.10	0	1	0	2	0	-2	0	0	0	-2			

Tabelul 8.18 — Conturile economice integrate (continuare)

CONTURILE DE PATRIMONIUM														
Pasive														
Active	Conturi	Total	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	S.1	S.15 Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14	S.13	S.12	S.11	Cod	Operațiuni, alte fluxuri, stocuri și solduri contabile	Conturi	
IV.1. Contul de patrimoniu de deschidere	9 922	6 047	3 875	7 365	0	9 922	324	2 822	1 591	144	5 041	AN	Active nefinanciare	IV.1. Contul de patrimoniu de deschidere
IV.2 Contul de variație a patrimoniului	482	289	193	787	0	482	25	110	56	1	290	AN	Variații totale ale activelor	IV.2 Contul de variație a patrimoniului
	6 047	6 047	3 875	7 365	0	6 047	243	1 698	1 001	104	3 001	AN.1	Active produse	6 595
	3 875	3 875	3 875	7 365	0	3 875	81	1 124	590	40	2 040	AN.2	Active neproducte	6 595
	7 365	6 047	3 875	7 365	573	6 792	172	1 819	396	3 508	897	AF	Active și pasive financiare	6 595
												B.90	Valoarea netă	10 692
	482	289	193	787	0	482	25	110	56	1	290	AN	Active nefinanciare	767
	289	289	193	787	0	289	21	61	25	-1	182	AN.1	Active produse	767
	193	193	193	787	0	193	4	49	30	2	108	AN.2	Active neproducte	767
	787	289	193	787	57	730	33	199	123	294	81	AF	Active și pasive financiare	767
												B.10	Variații totale ale valorii nete	501
												B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital	192

AGREGATELE

- 8.88. Agregatele sunt indicatori sintetici care măsoară rezultatul activității pe ansamblul economiei. Ele sunt mărimi de referință esențiale pentru analiza macroeconomică și pentru comparațiile în timp și spațiu.

PRODUSUL INTERN BRUT LA PREȚURI DE PIAȚĂ (PIB)

- 8.89. Produsul intern brut la prețuri de piață reprezintă rezultatul final al activității de producție a unităților productive rezidente. El poate fi definit în trei moduri:
- (a) PIB este egal cu suma valorilor adăugate brute ale diferitelor sectoare instituționale sau ale diferitelor ramuri de activitate, la care se adaugă impozitele și se scad subvențiile pe produse (care nu sunt alocate sectoarelor și ramurilor de activitate). De asemenea, acesta reprezintă soldul contului de producție al economiei totale;
 - (b) PIB este egal cu suma utilizărilor finale de bunuri și servicii ale unităților instituționale rezidente (consum final efectiv și formarea brută de capital), plus exporturile și minus importurile de bunuri și servicii;
 - (c) PIB este egal cu suma utilizărilor contului de producere a venitului economiei totale (remunerarea angajaților, impozitele pe producție și importurile minus subvențiile, excedentul brut de exploatare și venitul mixt al economiei totale).
- 8.90. Scăzând consumul de capital fix din PIB, se obține produsul intern net (PIN) la prețurile pieței.

EXCEDENTUL DE EXPLOATARE AL ECONOMIEI TOTALE

- 8.91. Excedentul brut (sau net) de exploatare al economiei totale este egal cu suma excedentelor brute (sau nete) de exploatare ale diferitelor ramuri de activitate sau ale diferitelor sectoare instituționale.

VENITUL MIXT AL ECONOMIEI TOTALE

- 8.92. Venitul mixt brut (sau net) al economiei totale este identic cu venitul mixt brut (sau net) al sectorului gospodăriilor populației.

VENITUL ÎNTRINDERII ÎN ECONOMIA TOTALĂ

- 8.93. Venitul întreprinderii brut (sau net) în totalul economiei este egal cu suma veniturilor brute (sau nete) ale veniturilor întreprinderilor din diferite sectoare.

VENITUL NAȚIONAL (LA PREȚURI DE PIAȚĂ)

- 8.94. Venitul național brut (sau net) (la prețuri de piață) reprezintă totalul veniturilor primare de primit de către unitățile instituționale rezidente: remunerarea angajaților, impozitele pe producție și importuri, minus subvențiile, veniturile din proprietate (cele de primit minus cele de plătit), excedentul de exploatare (brut sau net) și venitul mixt (brut sau net).

Venitul național brut (la prețuri de piață) este egal cu PIB minus veniturile primare de plătit de unitățile rezidente către unități nerezidente plus veniturile primare de primit de la restul lumii de către unitățile rezidente.

Din punct de vedere conceptual, venitul național brut (la prețuri de piață) este identic cu produsul național brut (PNB) (la prețuri de piață) așa cum a fost utilizat până acum în general în contabilitatea națională.

Cu toate acestea, PNB a fost calculat diferit în SEC 79 ⁽⁶⁾.

Venitul național nu este un concept de producție, ci un concept de venit, care este mai semnificativ dacă este exprimat în termeni neti, adică după scăderea consumului de capital fix.

VENITUL NAȚIONAL DISPONIBIL

- 8.95. Venitul național disponibil brut (sau net) este egal cu suma veniturilor disponibile brute (sau nete) ale sectoarelor instituționale. Venitul național disponibil brut (sau net) este egal cu venitul național brut (sau net) (la prețuri de piață) minus transferurile curente (impozite curente pe venit, pe patrimoniu etc., contribuții sociale, contribuții sociale, alte transferuri curente) de plătit unităților nerezidente plus transferurile curente de primit de la restul lumii de către unitățile rezidente.

ECONOMIILE

- 8.96. Acest agregat măsoară partea de venit național disponibil care nu este folosită pentru consumul final. Economii naționale brute (sau nete) sunt egale cu suma economiilor brute (sau nete) ale diferitelor sectoare instituționale.

SOLDUL CURENT EXTERN

- 8.97. Soldul contului veniturilor primare și al transferurilor curente externe reprezintă excedentul (dacă este negativ) sau deficitul (dacă este pozitiv) economiei totale în cadrul operațiunilor sale curente (schimburi de bunuri și servicii, venituri primare, transferuri curente) cu restul lumii.

CAPACITATEA (+)/NECESARUL (-) NET DE FINANȚARE A ECONOMIEI TOTALE

- 8.98. Capacitatea (+) sau necesarul (-) net de finanțare a economiei totale este egală cu suma capacităților sau nevoii nete de finanțare ale sectoarelor instituționale. Ea reprezintă suma netă a resurselor pe care totalul economiei le pune la dispoziția restului lumii (dacă este pozitivă) sau pe care le primește de la restul lumii (dacă este negativă).
Capacitatea (+) sau necesarul (-) net de finanțare a economiei totale este egală, dar de semn contrar, cu necesarul (-) sau capacitatea (+) netă de finanțare a restului lumii.

VALOAREA NETĂ A ECONOMIEI TOTALE

- 8.99. Valoarea netă a economiei totale este egală cu suma valorilor nete ale sectoarelor instituționale. Ea reprezintă valoarea activelor nefinanciare ale economiei totale, din care se scade soldul dintre activele financiare și pasivele financiare ale restului lumii.

PREZENTAREA MATRICIALĂ

- 8.100. Punctele precedente ale acestui capitol au prezentat o secvență de conturi în „T”. Dar conceptele și definițiile din cadrul sistemului permit alte moduri de prezentare care oferă o perspectivă nouă și permit realizarea unor tipuri diferite de analiză.
- 8.101. Tabelul intrări-ieșiri constituie un cadru matricial larg folosit pentru prezentarea coerentă a unor informații detaliate asupra fluxurilor de bunuri și servicii, cât și asupra structurii costurilor de producție. O asemenea matrice prezintă informații suplimentare față de conturile în „T” pentru bunuri și servicii, producție și producerea venitului; astfel, de exemplu, cheltuiala pentru consumul final este prezentată pe grupe de produse sau ramuri de proveniență, iar consumul intermediar este prezentat atât pe grupe de

⁽⁶⁾ În SEC 79, PNB (la prețuri de piață) era calculat prin adăugarea la PIB (la prețuri de piață) a remunerației angajaților și veniturilor din proprietate primite de la restul lumii și scăzând fluxurile corespunzătoare plătite restului lumii.

produse sau ramuri de proveniență, cât și pe grupe de produse sau ramuri de destinație. Tabelele resurselor și utilizărilor din SEC permit o mai bună cunoaștere a legăturilor dezagregate dintre aceste conturi, datorită clasificării producției grupelor de produse pe ramuri de activitate.

- 8.102. Restul acestei secțiuni va demonstra, în primul rând, faptul că secvența completă de conturi și de solduri contabile poate să fie prezentată și sub formă matricială. Într-un astfel de tabel, toate operațiunile sunt prezentate pentru totalul economiei și pentru restul lumii. În plus, este inclus aici un cont agregat de bunuri și servicii.
- 8.103. În continuare, vor fi discutate obiectivele generale urmărite de o asemenea matrice contabilă. Una dintre caracteristicile esențiale constă în gama largă de posibilități de extindere sau, din contră, de condensare a unei astfel de matrice, în funcție de circumstanțele și nevoile specifice. În final vor fi ilustrate aspectele practice ale acestei probleme, cu ajutorul câtorva exemple. În special legăturile existente între tabelele de resurse și de utilizări și conturile sectoriale vor fi studiate într-o manieră mai aprofundată grație introducerii conturilor forței de muncă, care permite obținerea matricelor contabilității sociale (MCS). O MCS permite, printre altele, să se realizeze o analiză mai bine integrată a chestiunilor economice și sociale, inclusiv șomajul.

PREZENTAREA MATRICIALĂ A CONTURILOR SEC

- 8.104. Tabelul 8.19 prezintă, sub formă de matrice, secvența completă de conturi și solduri contabile. În acest scop, conturile de distribuire primară a venitului, de utilizare a venitului și altor modificări de active nu au fost subdivizate. În plus, este posibil să se aleagă dacă să se combine sau nu contul de redistribuire a venitului în natură cu cel de distribuire secundară a venitului. În fine, a fost inclus un cont prezentând valoarea netă.
- 8.105. Cifrele care figurează în tabelele prezentei secțiuni corespund cu exactitate exemplului numeric reținut în secțiunea precedentă a acestui capitol. În toate matricele, căsuțele unde apare un sold contabil au fost încercuite cu linie groasă.
- 8.106. Prezentarea matricială permite prezentarea fiecărei operațiuni printr-o singură intrare și deducerea naturii acestei operațiuni din propria sa poziție. Fiecare cont este reprezentat printr-un cuplu linie/coloană, resursele apărând, prin convenție, pe linie, iar utilizările pe coloană. Astfel, de exemplu, produsul intern net (1602) este plătit de producătorii din economie și primit în contul de distribuire primară a venitului. Acest lucru îl arată tabelul 8.19 în rubrica (3,2), adică la intersecția liniei 3 cu coloana 2. Dat fiind că acest tabel face să apară operațiunile cu restul lumii într-un cont distinct, căsuțele situate pe diagonala acestui tabel, adică căsuțele (3,3), (4,4), (5,5), (6,6), (7,7) și (8,8), nu conțin decât operațiunile între unitățile instituționale rezidente.
- 8.107. Totalurile pe linie și pe coloană nu au titlu. Principala lor funcție în materie de contabilitate matricială constă în a asigura că toate conturile prezintă solduri complete, adică intrările totale (sumele pe linie) sunt egale cu ieșirile totale (sumele pe coloană). La rândul lor, soldurile contabile semnificative care leagă conturile succesive nu pot fi obținute decât dacă această condiție este îndeplinită.
- 8.108. Linia 1 arată utilizările de bunuri și servicii, la prețul de achiziție: consumul intermediar (1904) la coloana 2, consumul final (1371) la coloana 5, formarea brută de capital (414) la coloana 7 și exporturile (536) la coloana 14.
- 8.109. Diversele cifre de pe linia 1, odată adunate, permit cunoașterea utilizărilor totale de bunuri și servicii la prețuri de achiziție (4225). Coloana 1 reprezintă oferta de bunuri și servicii (totalizând și ea, bineînțeles, tot 4225). Producția (la prețuri de bază) plus impozitele fără subvenții pe produse (3728) apare la intersecția cu linia 2. Importurile (497) apar din contul de bunuri și servicii externe (linia 14).
- 8.110. Linia 2 indică producția (la prețuri de bază) plus impozitele fără subvenții pe produse. Din cauza acestei evaluări, suma de pe linia 2 (3728) și, concomitent, aceea din coloana 2 includ impozitele fără subvențiile pe produse, ceea ce asigură integrarea acestor impozite în soldul contului 2, și anume produsul intern net (PIN) [(a se vedea rubrica (3,2)]. Cea mai mare parte a soldurilor contabile poate fi calculată în valoarea brută sau netă. În această matrice, toate soldurile contabile sunt prezentate în valoarea netă. Consumul de capital fix (222) este înscris direct în subcontul de achiziție a activelor nefinanciare (linia 7 și coloana 2) al contului de capital.

- 8.111. Linia 3 arată încasările veniturilor primare de către totalul economiei: produsul intern net în rubrica (3,2), veniturile din proprietate provenite din alte sectoare rezidente (341) pe diagonală și fluxul de venituri primare primite de la restul lumii (72) în rubrica (3,15). Dat fiind că această matrice nu prezintă subdiviziuni ale contului de distribuire primară a venitului, ea nu propune defalcarea pe diverse categorii a valorii adăugate de plătit de către producători, așa cum este înregistrată în contul de producere a venitului.
- 8.112. Cu excepția căsuței care figurează pe diagonală, coloana 3 scoate în evidență veniturile primare de plătit restului lumii (41) în rubrica (15,3) și soldul contabil, venitul național net (1633), care leagă acest cont de următorul.
- 8.113. Această matrice dă posibilitatea de a opta sau nu pentru combinarea contului de redistribuire a venitului în natură cu cel de distribuire secundară a venitului. Dacă redistribuirea venitului în natură nu apare, atunci diagonală se referă la transferurile curente, cu excepția transferurilor sociale în natură, între sectoarele rezidente (1096). Aceste transferuri corespund impozitelor curente pe venit, pe avere etc., contribuțiilor și contribuțiilor sociale, altele decât transferurile sociale în natură, și alte transferuri curente. Dacă este inclusă redistribuirea venitului în natură, atunci diagonală contului 4 prezintă și transferurile sociale în natură care, agregate cu alte fluxuri de transferuri curente, sunt egale cu 1315. În ambele cazuri, linia 4 începe cu venitul național net, iar transferurile curente primite de la restul lumii (10) sunt înregistrate în rubrica (4,15). În plus față de rubrica de pe diagonală, coloana 4 arată transferurile curente către restul lumii (39) în rubrica (15,4), iar soldul contabil, adică venitul disponibil net (ajustat) (1604), apare la utilizarea contului de venit disponibil (ajustat).
- 8.114. Dacă se include redistribuirea venitului în natură, atunci contul 5 reprezintă utilizarea venitului disponibil ajustat. În caz contrar, acest cont reprezintă utilizarea contului de venit disponibil. La nivel agregat, este numai o problemă de terminologie, deoarece venitul disponibil total este egal cu venitul disponibil total ajustat, iar cheltuiala pentru consumul final total este egală cu consumul final total efectiv. Cu excepția venitului disponibil, linia acestui cont prezintă, pe diagonală, o ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor asupra fondurilor de pensie rezidente (11) și, în coloana 15, o ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor asupra fondurilor de pensie nerezidente (0). În coloană apare, în plus față de consumul final (1371) și rubrica de pe diagonală, o ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor nerezidente asupra fondurilor de pensie rezidente (0), a se vedea rubrica (15,5), și soldul contabil, economiile nete (233), care este reluat în primul subcont de capital (cont 6).
- 8.115. Pentru contul de capital, au fost diferențiate două subconturi. În primul rând, pe linia contului de variație a valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital, economiile nete sunt sporite cu transferurile de capital de primit de la sectoarele rezidente (61), a se vedea rubrica (6,6) și din străinătate (1), a se vedea rubrica (6,16). În coloana acestui cont apar transferurile de capital de plătit atât sectoarelor rezidente, cât și restului lumii (4), a se vedea rubrica (16,6). Se obține astfel un sold, variația valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital (230), care este transferat în contul de variație a bilanțului (contul 11).
- 8.116. În continuare, linia destinată contului de achiziție a activelor nefinanciare prezintă consumul de capital fix [rubrica (7,2)], achizițiile minus cedările de active nefinanciare neproduse de unitățile rezidente (0), a se vedea rubrica (7,7), și de unitățile nerezidente (0), a se vedea rubrica (7,17) și variațiile de active datorate economiilor și transferurilor de capital (833), a se vedea rubrica (7,12). Se obține astfel suma totală de care pot dispune rezidenții pentru achiziția de active. Această achiziție este prezentată în două etape: mai întâi achiziția de active nefinanciare în coloana acestui cont, și apoi achiziția de active financiare (inclusiv active financiare externe) în coloana contului următor. Coloana acestui cont, contul 7, conține deci formarea brută de capital, [rubrica (1,7)], rubrica de pe diagonală (7,7) discutată mai sus și variațiile pasivelor datorate economiilor și transferurilor de capital (603), a se vedea rubrica (12,7), și un sold contabil, capacitatea netă de finanțare a economiei totale (38), care este trecută în contul următor, acela care tratează operațiunile financiare.
- 8.117. Contul 8 sau contul financiar începe cu capacitatea netă de finanțare a economiei totale (rubrica 8,7), căreia i se adaugă operațiunile financiare între sectoare rezidente (553) pe diagonală, ca și creșterea netă a pasivelor externe (50), a se vedea rubrica (8,18). Coloana conține rubrica de pe diagonală și achiziția netă de activelor financiare externe (88) în rubrica (18,8). Bineînțeles, creșterea netă a pasivelor externe plus capacitatea netă de finanțare a economiei totale egalează achizițiile nete de active financiare externe, astfel încât, și în acest cont, echilibrul între totalul pe linie și totalul pe coloană este păstrat.

- 8.118. Contul altor modificări ale activelor sau contul 9 prezintă, pe linie, variațiile activelor datorate altor modificări (379), a se vedea rubrica (9,12) și, pe coloană, variațiile pasivelor datorate altor modificări (74), a se vedea rubrica (12,9) și soldul contului, adică variațiile valorii nete datorate altor modificări (305), a se vedea rubrica (11,9).
- 8.119. Ultimele patru conturi ale economiei totale se referă la bilanțuri și la variațiile sale. Mai întâi, bilanțul inițial redă, pe linie, stocul inițial de active (16714), a se vedea rubrica (10,12) și, pe coloană, stocul inițial de pasive (6298), a se vedea rubrica (12,10), ca valoare netă inițială (10416), a se vedea rubrica (13,10). În continuare, contul de variație a bilanțului redă cele două componente ale acestor variații pe linie, a se vedea căsuțele (11,6) și (11,9), și variațiile totale ale valorii nete (535) pe coloană, a se vedea rubrica (13,11). Apoi, bilanțul final prezintă, pe linie, stocul inițial de pasive (rubrica 12,10), cele două componente de variație a pasivelor (căsuțele 12,7 și 12,9) și valoarea netă finală (10951), a se vedea rubrica (12,13). Bineînțeles, suma acestor elemente este egală cu stocul final al activelor, calculat, de asemenea, în coloana acestui cont: stocul inițial al activelor (10,12) la care se adaugă cele două componente ale variațiilor activelor, a se vedea căsuțele (7,12) și (9,12). În final, contul suplimentar al valorii nete redă, pe linia sa, valoarea netă inițială, a se vedea rubrica (13,10) și variațiile totale ale valorii nete (rubrica 13,11), iar pe coloană, valoarea netă finală (rubrica 12,13).
- 8.120. Conturile referitoare la restul lumii sunt aceleași cu cele pentru totalul economiei, deși sub o formă mai agregată. Mai întâi, contul de bunuri și servicii externe redă, pe linie, importurile efectuate de către totalul economiei (rubrica 14,1) și, pe coloană, exporturile (rubrica 1,14) și soldul (rubrica 15,14), adică soldul extern de bunuri și servicii (-39). Se observă că toate soldurile conturilor restului lumii sunt considerate din punct de vedere al restului lumii. Pentru a obține agregatele care corespund economiei totale, trebuie inversat semnul aritmetic cu care sunt afectate aceste solduri.
- 8.121. În al doilea rând, contul veniturilor primare și transferurilor curente externe înregistrează soldul contului precedent, precum și veniturile primare, transferurile curente și ajustarea pentru variația drepturilor gospodăriilor asupra fondurilor de pensie, plătite și respectiv primite de restul lumii. Aceste puncte au fost deja discutate în paragrafele precedente. Apare atunci, în rubrica (16,15), soldul curent extern (-41).
- 8.122. În al treilea rând, contul de capital al restului lumii a fost de asemenea subdivizat în două subconturi: primul pentru soldul curent extern, transferurile de capital plătite/primite de restul lumii și soldul, variațiile poziției financiare externe nete datorate soldului curent extern și transferurilor de capital (-38), a se vedea rubrica (21,16); al doilea subcont prezintă variațiile activelor datorate soldului curent extern și transferurilor de capital (50), a se vedea rubrica (17,22), achizițiile fără cedările de active nefinanciare neproduse realizate de unitățile nerezidente, a se vedea rubrica (7,17), variațiile pasivelor datorate soldului curent extern și transferurilor de capital (88), a se vedea rubrica (22,17) și soldul, și anume capacitatea netă de finanțare a restului lumii (-38), care este transferat contului următor.
- 8.123. În al patrulea rând contul financiar, care indică, pe linie, achiziția netă de active financiare externe (rubrica 18,8) și capacitatea netă de finanțare a restului lumii (rubrica 18,17) și, pe coloană, creșterea netă a pasivelor externe (rubrica 8,18). În al cincilea rând, contul altor modificări de active prezintă, pe linie, variații ale activelor (7), a se vedea rubrica (19,22) și, pe coloană, variații ale pasivelor (3), a se vedea rubrica (22,19); cât și soldul, adică variațiile poziției financiare externe datorate altor schimbări (4), a se vedea rubrica (21,19).
- 8.124. În fine, bilanțurile pentru restului lumii sunt similare cu cele pentru totalul economiei. Apar aici o serie de elemente care nu au fost menționate până acum: stocul inițial al activelor externe (573), a se vedea rubrica (20,22), stocul inițial al pasivelor externe (297), a se vedea rubrica (22,20), poziția financiară externă netă inițială a restului lumii față de economia totală (276), a se vedea rubrica (23,20), variațiile totale ale poziției financiare externe nete ale restului lumii (-34), a se vedea rubrica (23,21) și poziția financiară externă netă finală a restului lumii față de totalul economiei (242), a se vedea rubrica (22,23).
- 8.125. În etapa următoare această matrice de format redus poate fi dezagregată pentru a arăta secvența completă de conturi, inclusiv detaliile referitoare la agenți și la categoriile de operațiuni. Cu toate acestea, întregul potențial oferit de contabilitatea matricială

este valorificat atunci când nu toate conturile sunt detaliate în același mod, ci se alege clasificarea cea mai pertinentă pentru fiecare cont. Acest aspect va fi aprofundat în subsecțiunea următoare.

PROPRIETĂȚILE MATRICELOR CONTABILE

- 8.126. Fiecare intrare a unei matrice agregate, ca de exemplu tabelul 8.19, poate fi considerată ca total general al unei submatrice în care vor fi prezentate categoriile de agenți implicați la fiecare extremitate a ansamblului operațiunilor avute în vedere. O posibilitate foarte utilă oferită de prezentarea matricială a conturilor ține de faptul că diferite tipuri de agenți sau grupe de agenți pot fi selecționați în fiecare cont, fără ca acest lucru să afecteze calitățile de coerență și integrare în sistemul contabil complet. Altfel spus, se poate aplica mecanismul numit „agenți multipli și sectoare multiple”, alegând, în fiecare cont, unitatea și clasificarea unităților cea mai bine pertinentă pentru ansamblul fluxurilor economice examinate.
- 8.127. În principiu, fiecare cont poate fi defalcat în două moduri diferite: fie subdivizând totalul economiei pe grupe de unități, fie repartizând categoriile de operații prezentate într-un cont în diferite conturi secundare (subconturi). De exemplu, o subdiviziune a economiei totale din primele cinci conturi poate:
- (a) să delimiteze produsele contului de bunuri și servicii și să le clasifice pe grupe de produse;
 - (b) să delimiteze unitățile-tip de activitate economică la nivel local în contul de producție și să le clasifice pe ramuri de activitate;
 - (c) să delimiteze unitățile instituționale în conturile de distribuire primară și secundară a venitului și de utilizare a venitului și să le clasifice pe (sub)sectoare instituționale.
- 8.128. Aceste subdiviziuni au două consecințe importante. În primul rând, pentru toate categoriile de operațiuni regrupate într-o singură căsuță a acestor conturi, devine clar care grup de unități debitoare a schimbat, ce a schimbat și cu care grup de unități beneficiare. În al doilea rând, clasificările încrucișate detaliate permit cunoașterea raporturilor reciproce existente între diverse fluxuri din economie. Astfel, în exemplul dat la alineatul precedent, un flux circular simplu de venituri se prezintă, la nivel mezoeconomic, în felul următor:
- (a) submatricea (3,2) arată care subsector instituțional primește un venit primar și un venit disponibil și de la care subsector instituțional (bineînțeles, în conturile de distribuire a venitului și în contul de utilizare a venitului pot fi aplicate diferite clasificări, având drept consecință faptul că aceste submatrice nu mai sunt pe diagonală);
 - (b) submatricele (4,3) și (5,4) arată care subsector instituțional primește un venit primar și un venit disponibil și de la care subsector instituțional (bineînțeles, în conturile de distribuire a venitului și în contul de utilizare a venitului pot fi aplicate diferite clasificări, având drept consecință faptul că aceste submatrice nu mai sunt pe diagonală);
 - (c) submatricea (1,5) arată care grupă de produse este consumată și de care subsector instituțional;
 - (d) submatricea (2,1) arată care ramură de activitate fabrică fiecare grupă de produse.
- 8.129. În momentul întocmirii unei astfel de matrice, este bine să se elaboreze mai întâi o structură contabilă pertinentă pentru aplicațiile avute în vedere. În al doilea rând, să se aleagă unitățile și clasificările cele mai adecvate ale unităților pentru fiecare cont. În practică însă avem de-a face cu un proces interactiv. Să presupunem, de exemplu, că există o categorie de operațiuni pentru care sunt cunoscute numai încasările și plățile totale ale agenților (adică totalurile pe linie și pe coloană ale unei submatrice), fără să se știe cine și cui a plătit (adică fără să fie cunoscută structura internă a submatricei). Această problemă poate fi rezolvată prin inserarea unui cont ecran monobloc.
- 8.130. Prezentarea matricială a conturilor se caracterizează prin următoarele proprietăți generale:
- (a) o prezentare matricială detaliată convine în special tratamentului matematic plecând de la algebra matricială; de asemenea ea poate fi utilă când sunt calculate soldurile diferitelor conturi;
 - (b) o matrice detaliată prezintă o defalcare simultană a operațiunilor legate între ele efectuate de unități debitoare și unități creditoare; în consecință avem de-a face cu un format adecvat prezentării, la un nivel mezoeconomic, a relațiilor existente între

diferite fluxuri economice; aici sunt în special prezentate fluxurile care implică două tipuri diferite de unități (ca, de exemplu, cheltuiala pentru consum final pentru diferite categorii de bunuri și servicii efectuată de mai multe subsectoare ale gospodăriilor populației);

- (c) pentru o serie de conturi care furnizează o defalcare a operațiunilor pe unități debitoare și unități creditoare, prezentare matricială este mai concisă decât alte moduri de prezentare, pentru că plata de către o unitate și încasarea plății de către altă unitate, participante la aceeași tranzacție, sunt reprezentate printr-o singură intrare.

- 8.131. O matrice agregată corespunzând economiei totale poate servi drept tabel de referință pentru tablele ulterioare, mai detaliate. De îndată ce cititorul se familiarizează cu prezentarea detaliată a diferitelor secțiuni ale unui sistem (tabelul de resurse și utilizări, conturile de sectoare etc.), raporturile între submatricele detaliate și matricea agregată devin clare grație unui sistem de coduri. Formatul matricial este în special indicat dacă nu este posibil sau nu este de dorit să se prezinte toate conturile sistemului la același nivel de detaliere.
- 8.132. Prezentarea matricială este un instrument adecvat care permite explorarea flexibilității sistemului. Astfel, de exemplu, se pot analiza într-un mod mai detaliat raporturile existente între aspectele sociale și economice ale sistemului, pentru a se ajunge la o matrice de contabilitate socială (MCS). Metoda MCS este descrisă și ilustrată în subsecțiunea următoare a prezentului capitol.

ADAPTAREA MATRICEI DE FORMAT REDUS LA TIPURI DE ANALIZĂ SPECIFICE

- 8.133. Tabelele de resurse și utilizări adoptă o clasificare a liniilor și coloanelor adaptată în special la descrierea proceselor economice analizate, și anume procesele de producție și utilizarea produselor. Cu toate acestea, aceste matrice nu includ raporturile reciproce dintre valoarea adăugată și cheltuiala finală. Extensia unui tabel de resurse și utilizări sau a unui tabel intrări-ieșiri, pentru a face să apară totalitatea fluxurilor circulare ale veniturilor la un nivel mezoeconomic, ne permite să surprindem o caracteristică esențială a matricelor contabilității sociale.
- 8.134. MCS este definită astfel: o prezentare a conturilor din SEC în cadrul unei matrice care expune într-un mod detaliat raporturile dintre un tabel de resurse și de utilizări și conturile sectoarelor. MCS-urile se concentrează prin definiție pe rolul indivizilor în economie, ceea ce se poate reflecta, printre altele, printr-o defalcare suplimentară a sectorului gospodăriilor și o reprezentare dezagregată a pieței forței de muncă (adică o reprezentare care face distincția între diferite categorii de persoane ocupate).
- 8.135. O preocupare socială de prim plan constă în a cunoaște nivelul și structura ocupării forței de muncă (sau a șomajului). O MCS furnizează de obicei informații suplimentare asupra acestei probleme, grație unei subdiviziuni a remunerării angajaților pe categorii de persoane ocupate. Această subdiviziune se aplică în același timp volumului mâinii de lucru pe ramuri de activitate, așa cum apar în tablele de resurse și de utilizări, și ofertei de mână de lucru pe subgrupe socioeconomice, așa cum ea reiese din contul de alocare a veniturilor primare ale gospodăriilor. Rezultă că matricea prezintă nu numai resursele și utilizările diverselor grupe de produse, ci și resursele și utilizările diverselor categorii de servicii privind forța de muncă.
- 8.136. Clasificarea persoanelor ocupate și care lucrează în mod independent poate să se bazeze pe o combinație de caracteristici descriptive și de caracteristici referitoare ocupație (sau ocupația principală), ca sexul, nivelul de școlarizare, vârsta și locul de reședință pe de o parte și, pe de altă parte, ocupația, tipul de contract de muncă (cu normă întreagă/normă fracționată, permanent/temporar), regiunea și subsectorul de ocupare a forței de muncă. O altă analiză poate viza faptul că variațiile relative ale tarifului de salarizare în cadrul unui grup sunt mai mici decât aceleași variații observate de la un grup la altul. O clasificare pe ramuri de ocupare a forței de muncă este mai puțin pertinentă, deoarece aceasta este deja furnizată de MCS-uri grație unei clasificări încrucișate a valorii adăugate.
- 8.137. Trebuie să se facă distincția între atât rezidenții angajați în întreprinderi nerezidente, nerezidenții care lucrează în întreprinderi rezidente și angajați care lucrează temporar în străinătate. În acest fel, nivelul de ocupare a forței de muncă poate fi estimat prin contabilizarea numărului de unități de persoane ocupate (la nivel național). Evident, acest număr include lucrătorii independenți, pentru a căror muncă se poate izola apoi o remunerație imputată, din restul venitului mixt net în cadrul MCS.
- 8.138. În special, comparația dintre (1) veniturile din muncă ale tuturor persoanelor ocupate așa cum sunt date de MCS, (2) o descompunere a acestor venituri în număr de ore lucrate și tarife salariale orare medii și (3) oferta potențială de forță de muncă

Tabelul 8.19 — Prezentarea matricială a secvenței

Conturi		0. Bunuri și servicii	I-IV ECONOMIE TOTALĂ												
			I. Producție	II. Distribuire primară a venitului	II. 2/3 (Re)distribuire secundară a venitului (în natură)	II. 4 Utilizarea venitului dis- ponibil (ajus- tat)	III. 1.1 Economie și transferuri de capital	III. 1.2 Achiziții de active financi- are	III.2 Financiar	III.3 Alte modificări de active	IV.1 Patrimoniul de deschidere	VI.2 Variație de patrimoniul			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
0. Bunuri și 1 servicii		1	Marje comer- ciale și de transport 0	Consum intermediar 1904			Consum final 1371		Formarea brută de capi- tal 414						
I. Producție		2	Producția și impozitele minus sub- vențiile pe produse 3728												
II.1 Distribu- ire primară a venitului		3		Produs intern net (PIN) 1602	Venituri din proprietate 341										
II. 2/3 (Re)distribuire secundară a venitului (în natură)		4			Venit national net (VNE) 1633	Transferuri curente (1 315) 1096									
II. 4 Utilizarea venitului disponibil (ajustat)		5				Venit disponibil (ajustat) net 1604	Ajustare pen- tru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondu- rilor de pensii 11								
III.1.1 Economie și transferuri de capital		6					Economia netă 233	Transferuri de capital 61							
III. 1.2 Achiziții de active nefinanciare		7		Consum de capital fix 222					Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse 0						
III.2. Financiar		8							Capacitatea de finanțare a economiei totale 38	Achiziție netă de active financiare („creștere netă a pasivelor”) 553					
III.3 Alte modificări de active		9													
IV.1 Patrimoniul de deschidere		10													
IV.2 Variații ale patrimoniului		11						Variații ale valorii nete datorate eco- nomiei și transferurilor de capital 230				Variații ale valorii nete datorate altor modificări 305			
IV.3 Patrimoniul de închidere		12							Variații ale pasivelor datorate eco- nomiei și transferurilor de capital 603			Variații ale pasivelor datorate altor modificări 74	Stocul pasivelor de deschidere 6298		
Valoarea netă		13											Valoarea netă de deschidere 10416	Variații totale ale valorii nete 535	

Tabelul 8.19 — Prezentarea matricială a secvenței

Conturi		0. Bunuri și servicii	I-IV ECONOMIE TOTALĂ											
			I. Producție	II. Distribuire primară a venitului	II. 2/3 (Re)distribuire secundară a venitului (în natură)	II. 4 Utilizarea venitului dis- ponibil (ajus- tat)	III. 1.1 Economie și transferuri de capital	III. 1.2 Achiziții de active financi- are	III.2 Financiar	III.3 Alte modificări de active	IV.1 Patrimoniul de deschidere	VI.2 Variație de patrimoniul		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
V.1 Bunuri și servicii externe	14	Importuri de bunuri și servicii 497												
V.2 Venituri primare și transferuri curente externe	15		Venituri pri- mare vărsate restului lumii	Transferuri curente văr- sate restului lumii	Ajustarea pentru variația drep- turilor gospodăriilor populației asupra fondu- rilor de pensie vărsate restului lumii									
			41	39	0									
V.3.1.1 Econo- mia și transfe- ruri curente	16					Transferuri de capital vărsate restului lumii								
						4								
V.3.1.2 Achiz- iții de active nefinanciare	17													
V.3.2 Finan- ciar	18								Achiziție netă de active financiare externe					
									88					
V.3.3 Alte modificări de active	19													
V.4.1 Patri- moniul de deschidere	20													
V.4.2 Variații de patrimoniul	21													
V.4.3 Patri- moniul de închidere	22													
Valoarea netă	23													
TOTAL		4225	3728	2015	2739	1615	295	1055	641	379	16714	535		

complete a conturilor și soldurilor contabile pentru economia totală (continuare)

		V. RESTUL LUMII										TOTAL
IV.3 Patrimoniu de închidere	Valoarea netă	V.1 Bunuri și servicii externe	V.2 Venituri pri- mare și trans- feruri curente externe	V.3.1 Economia și transferuri de capital	V.3.2 Achiziții de active nefinanciare	V.3.2 Financiar	V.3.3 Alte modificări de active	V.4.1 Patrimoniu de deschidere	V.4.2 Variații de patrimoniu	IV.1 Patrimoniu de închidere	Valoarea netă	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
												497
		Soldul schim- burilor externe de bunuri și servicii -39										41
			Soldul operațiunilor curente cu exteriorul -41									-37
										Variații ale activelor externe dato- rate soldului operațiunilor curente cu exteriorul și transferurilor de capital 50		50
					Capacitatea de finanțare a restului lumii -38							50
										Variații ale activelor externe dato- rate altor modificări 7		7
										Stocul de des- chidere al activelor externe 573		573
				Variații ale poziției finan- ciare externe nete datorate soldului operațiunilor curente cu exteriorul și transferurilor de capital -38			Variații ale poziției finan- ciare externe nete datorate altor modificări 4					-34
					Variații ale pasivelor externe dato- rate soldului operațiunilor curente cu exteriorul și transferurilor de capital 88		Variații ale pasivelor externe dato- rate altor modificări 3	Stocul de des- chidere al pasivelor externe 297			Poziția finan- ciară externă netă de închi- dere 242	630
								Poziția finan- ciară externă netă de des- chidere 276	Variații totale ale poziției financiare externe nete -34			242
17926	10951	497	41	-37	50	50	7	573	-34	630	242	

pe tipuri de persoane și pe grupe de gospodării (exprimată în „echivalent normă întreagă”), permite să se obțină informații detaliate asupra structurii șomajului în același timp cu un indicator agregat („șomaj în echivalent normă întreagă”), care este coerent, atât în plan conceptual cât și numeric, cu ceilalți indicatori macro-economici; aceștia pot de asemenea să fie deduși plecând de la MCS. În plus, juxtapunerea, în acest ansamblu de date, a numărului, contabilizat, de persoane ocupate (exclusiv străinii) și de forță de muncă potențială permite estimarea șomajului așa cum este el definit în mod tradițional.

- 8.139. În acest stadiu este probabil util să prezentăm, cu titlu de exemplificare, o MCS. În acest scop, tabelul 8.20 dă, de exemplu, structura unei MCS care înregistrează toate operațiunile prevăzute de către sistem (adică ansamblul fluxurilor, cu excepția „altor modificări de active”). Principala noutate se referă la noua semnificație acordată contului de producere a venitului, în vederea facilitării trecerii de la analize detaliate ale pieței forței de muncă la conturile naționale. MCS agregată prezentată aici servește drept tabel restrâns căruia, ulterior, i se pot adăuga tabele mai detaliate. Tipurile de clasificare posibile din fiecare cont sunt indicate între paranteze în titlurilor liniilor și coloanelor.
- 8.140. Secvența conturilor din această matrice este aceeași ca în tabelul 8.19. Trecerea de la această matrice la MCS agregată așa cum este prezentată aici presupune:
- (a) suprimarea contului altor modificări de active, a bilanțului inițial, contului de variație a bilanțului, bilanțului final și contului valorii nete, atât pentru economia totală, cât și pentru restul lumii, și suprimarea contului operațiunilor financiare externe;
 - (b) subdivizarea contului de distribuire primară a venitului și a celui de-al doilea subcont de capital;
 - (c) combinarea, pe de o parte, a celor două subconturi de capital (excluzând formarea de capital fix) și, pe de altă parte, a contului de bunuri și servicii externe și a contului veniturilor primare și transferurilor curente externe.
- 8.141. Primele două linii și coloane ale tabelului 8.20 presupun o versiune agregată a tabelului de resurse și utilizări, care este aici legată în mod explicit de celelalte conturi ale sistemului. Se observă că liniile și coloanele tabelului resurselor (rubrica II,I) au fost transpuse.
- 8.142. Al treilea cont înregistrează producerea venitului și joacă un rol important. El este împărțit pe categorii de intrări primare: (1) remunerarea diverselor tipuri de angajați; (2) alte impozite fără subvențiile pe producție; (3) excedentul net din exploatare și (4) venitul mixt net.
- 8.143. Acest cont, așa cum este organizat aici, permite prezentarea operațiunilor între două tipuri diferite de unități. Acest lucru se referă în special la remunerarea angajaților, care este considerată ca o tranzacție (prestarea unei munci în schimbul unei remunerații) între o unitate instituțională (angajatorul) și o persoană (angajatul). În MCS, persoanele ocupate sunt considerate ca unități distincte care primesc o remunerație salarială, în contul de producere a venitului, și care distribuie acest venit gospodăriilor lor, în contul de alocare a veniturilor primare. Aceste unități sunt apoi clasificate pe diferite grupe de persoane ocupate și lucrători independenți. Această reprezentare servește la integrarea analizelor pieței forței de muncă și a conturilor naționale.
- 8.144. Venitul mixt (rezidual) și excedentul de exploatare rămân la unitatea producătoare, dar clasificarea unităților producătoare nu trebuie neapărat să fie aceeași cu cea din contul de producție. Într-adevăr, o anumită clasificare pe subsectoare instituționale este deosebit de pertinentă pentru studiul excedentului de exploatare și al venitului mixt. Acest lucru înseamnă că, în cadrul MCS, trebuie utilizată o clasificare încrucișată a componentelor valorii adăugate pe ramuri de activitate și pe subsectoare instituționale.
- 8.145. Dat fiind că soldul din rubrica (III,II) este egal cu valoarea adăugată internă totală, categoriile de intrări primare înglobează toate persoanele ocupate în întreprinderile rezidente. În coloana III, remunerarea nerezidenților angajați în întreprinderi rezidente este apoi transferată restului lumii. Un sold național semnificativ poate fi obținut în contul III numai dacă remunerarea angajaților rezidenți din întreprinderi nerezidente este adăugată mai întâi. Acest lucru a fost făcut în linia III și, în acest scop, poate fi creată

o categorie distinctă, aceea a persoanelor rezidente angajate în întreprinderi nerezidente. Un alt avantaj al introducerii acestei categorii este acela că ea facilitează estimarea ocupării forței de muncă așa cum este definită în mod tradițional.

- 8.146. Aceste operațiuni diverse au ca rezultat faptul că se prezintă un nou sold (1473) la închiderea contului de producere a venitului, între valoarea adăugată netă totală și venitul național net (VNN). Acest sold, denumit venit generat net la prețuri de bază, indică venitul total obținut de către unitățile instituționale rezidente pentru participarea lor la procesele de producție.
- 8.147. Contul de alocare a venitului primar al unei MCS detaliată prezintă venitul (veniturile) din muncă ale unei gospodării a populației sub forma contribuției adusă pentru unul sau mai mulți membri ai gospodăriei, care sunt angajați sau lucrători independenți. El permite printre altele să se precizeze în ce măsură fiecare grup de gospodării depinde de sursele de venituri (din muncă) multiple. În afară de acest lucru, categoriile de operațiuni care apar în conturile de distribuire și utilizare a venitului sunt aceleași ca în tabelul precedent.
- 8.148. În structura acestei MCS, contul de capital și contul financiar sunt întrepărunse, contul financiar fiind clasificat nu pe sectoare instituționale, ci pe tipuri de active financiare. În consecință, o dezagregare a acestei MCS face deci să apară, pentru fiecare subsector instituțional, atât achizițiile fără cedările diverselor tipuri de active financiare, a se vedea rubrica (IX,VII) și creșterea fără restituirea diverselor tipuri de pasive, a se vedea rubrica (VII,IX). Aceste două categorii de operațiuni au fost combinate pentru ceea ce se referă la restul lumii. Este astfel posibil să se includă soldul „capacitatea netă de finanțare” în tabelul 8.20, înzestrat cu toate acestea cu semn opus dacă este considerat din punctul de vedere al economiei naționale (rubrica IX,XI).
- 8.149. O parte importantă a variațiilor totale în volumul valorii nete constă probabil în creșteri ale activelor fixe. Dacă interesează în mod deosebit dinamica unei economii, este important să se arate care sunt ramurile de activitate în care capacitatea de producție a crescut. Acesta este rolul contului de formare a capitalului fix (contul VIII) inclus în această MCS. Un tabel mai detaliat va face atunci să apară:

(a) în liniile acestui cont, *cine* investește și *unde* — rubrica (VIII,VII) și

(b) în coloanele acestui cont, *unde* se investește și în *ce* — rubrica (I,VIII).

În acest caz, *cine* se referă la un subsector instituțional, *unde* se referă la o ramură de activitate și *ce* la o grupă de produse. Prin acest cont de formare de capital fix, MCS face să apară, la un nivel mezoeconomic, legăturile care există între formarea de capital fix pe sector instituțional, așa cum o scoate în evidență contul de capital, și formarea de capital fix pe grupe de produse, așa cum o scot în evidență tablelele de resurse și utilizări.

- 8.150. Tabelul 8.21 permite evidențierea tipurilor de informații care pot fi obținute plecând de la o MCS mai detaliată. Principalele sale obiective sunt de a arăta:

(a) fluxul circular al veniturilor, inclusiv o subdiviziune a veniturilor din muncă pe câteva categorii de persoane ocupate; astfel se poate proceda la o analiză mai detaliată a legăturilor existente între valoarea adăugată pe ramuri de activitate și venitul primar al subgrupelor de gospodării;

(b) interdependența dintre distribuirea venitului și structura producției; printre altele, acest aspect se leagă de modelele divergente ale cererii între diferite subgrupe de gospodării;

(c) repartizarea economiilor pe sectoare, inclusiv o subdiviziune a formării de capital fix pe ramură investitoare; este astfel posibil să se procedeze la o analiză mai detaliată a legăturilor existente între formarea de capital fix a subsectoarelor și formarea de capital fix pe grupe de produse.

În vederea prezentării, numărul grupelor din fiecare cont a fost redus la minimum. Evident, o MCS exhaustivă face să apară, în fiecare cont, un număr mai mare de categorii.

- 8.151. Dat fiind că o MCS integrează în același timp fluxurile de venituri și cheltuieli și tablele intrări-ieșiri la un nivel mezoeconomic, ea poate servi drept model la estimarea unei mari varietăți de conturi. Metoda MCS este deosebit de utilă atunci când se dorește reconcilierea unei informații detaliate despre, de exemplu, producția și comerțul internațional, cu datele de bază provenite, de

exemplu, dintr-o anchetă asupra forței de muncă, asupra bugetelor familiale sau asupra investițiilor pe ramuri de activitate. În plus, integrarea conturilor într-o MCS permite utilizarea algebrei matriciale pentru a calcula soldurile.

- 8.152. Integrarea unui volum mai important de date de bază permite urmărirea, analiza și punerea în legătură a unui număr mai mare de aspecte de politică. Mai presus de toate, utilizarea unei MCS permite înțelegerea raporturilor dintre ocuparea forței de muncă și repartitia venitului și obiectivele care se înscriu într-o perspectivă macroeconomică mai accentuată, precum creșterea PIN, echilibrul balanței de plăți, stabilitatea prețurilor etc. În plus, MCS furnizează un cadru și date coerente (în anul de bază) pentru modelele de echilibru general (privind ansamblul economiei), care prezintă clasificări detaliate ale diverșilor actori, inclusiv ramurile de activitate, tipurile de forță de muncă și subgrupele de gospodării.
- 8.153. Tabelul 8.22 prezintă o parte a informațiilor conținute într-o MCS exhaustivă. El studiază oarecum „cu lupa” valoarea adăugată netă totală, adică rubrica (3,2) a tabelului agregat 8.20. Pentru a facilita trimerile la tabelul de resurse și utilizări, ramurile de activitate sunt clasificate numai conform secțiunilor din NACE Rev.1. Veniturile din muncă pe sexe sunt defalcate pe categorii de ocupații și pe locul de reședință al persoanelor ocupate. Excedentul net din exploatare apare în funcție de (sub)sectorul întreprinderii căreia îi aparține unitatea de activitate economică locală, și venitul mixt net în funcție de locul de implantare a gospodăriei-întreprindere. În acest exemplu, venitul mixt include, de asemenea, o remunerare imputată pentru munca lucrătorilor independenți. Bineînțeles, cifrele din acest tabel corespund totalului tabelelor 8.20 și 8.21. Valoarea adăugată netă apare, de exemplu, în rubrica situată în dreapta jos.
- 8.154. Un asemenea tabel permite, de asemenea, să se distingă aspecte suplimentare, precum:
- (a) partea de venituri din munca prestată de femei pe ramură de activitate și pe regiune;
 - (b) gradul de concentrare al veniturilor din munca prestată de femei în anumite categorii profesionale pe ramură de activitate și pe regiune;
 - (c) o repartizare a veniturilor din muncă pe profesioni, în fiecare ramură de activitate și în fiecare regiune, pentru ambele sexe;
 - (d) o repartizare regională a venitului mixt pe ramură de activitate;
 - (e) ponderea întreprinderilor publice și a societăților sub control străin din totalul excedentului de exploatare pe fiecare ramură de activitate.
- 8.155. Informațiile detaliate din acest tabel privitoare la remunerarea angajaților sunt obținute din statisticile privind ocuparea forței de muncă; integrarea lor în cadrul contabilității naționale va îmbunătăți pertinenta și fiabilitatea, atât a acestei surse, cât și a conturilor naționale.

Veniturile din muncă, astfel cum sunt prezentate în acest tabel pot fi descompuse într-o componentă de volum și o componentă de preț pe tip de muncă și pe ramură de activitate: ocupări (în echivalent normă întreagă) și tarif salarial (ponderat și în echivalent normă întreagă). În plus, o MCS exhaustivă mai conține un tabel care arată repartizarea acestor venituri din muncă și a nivelului de ocupare a forței de muncă corespunzător pe grupe de gospodării. Operațiuni similare pot fi efectuate și pentru veniturile imputate din activitatea lucrătorilor independenți.

O serie de date estimative privind veniturile din muncă imputate ale diferitelor unități de lucrători independenți, precum și defalcarea a ansamblului veniturilor din muncă pe o componentă de volum și o componentă de preț permit să se obțină date detaliate asupra forței de muncă. Aceste date sunt de o mare utilitate pentru toate tipurile de analiză și sunt legate în mod direct de toate agregatele macroeconomice importante, inclusiv ocuparea forței de muncă (adică numărul total de unități de persoane ocupate) și ocuparea în echivalent normă întreagă (adică volumul total de intrare a forței de muncă).

Tabelul 8.20 — Prezentarea schematică a unei matrice de contabilitate socială (MCS)

CONTURI	0 Bunuri și servicii (produse)	TOTAL ECONOMIE						RESTUL LUMII		TOTAL	
		I. Producția (ramuri de activitate)	II.1.1 Exploatare (categorii de intrări primare)	II.1.2 Afectarea veniturilor primare (sectoare instituționale)	II.2 Distribuția secundară a veniturilor (sectoare instituționale)	II.4 Utilizarea venitului disponibil (sectoare instituționale)	Capital (sectoare instituționale)	Formarea brută de capital fix (ramuri de activitate)	III.2 Financiar (active financiare)		curente
	I = 1	II = 2	III = 3a	IV = 3b	V = 4	VI = 5	VII = 6/7a	VIII = 7b	IX = 8	X = 14/15	XI = 16/17
0 Bunuri și servicii (produse)	0	1904				1371	38	376		536	
	Marje comerciale și de transport	Consum intermediar				Consum final	Variația stocurilor lor (1)	Formarea brută de capital		Exportul de bunuri și servicii	
I. Producția (ramuri de activitate)	3595										4 225
II = 2	Producția										3 595
III = 3a		Valoarea adăugată netă (preț de bază)								Remunerarea salariaților primită de la restul lumii	6
IV = 3b	Impozite minus subvenții pe produse	1469								Venituri din proprietate și importuri minus subvenții pe produse primite de la restul lumii	66
	133		1473	341							2 013

(1) Sunt incluse achizițiile minus cedările de obiecte de valoare.

CONTURI	0. Bunuri și servicii (produse)	TOTAL ECONOMIE						RESTUL LUMII		TOTAL	
		I. Producția (ramuri de activitate)	II.1.1. Exploatare (categorii de intrări primare)	II.1.2. Afectarea veniturilor primare (sectoare instituționale)	II.2. Distribuția secundară a venitului (sectoare instituționale)	II.4. Utilizarea venitului disponibil (sectoare instituționale)	Capital (sectoare instituționale)	Formarea brută de capital fix (ramuri de activitate)	III.2. Financiar (active financiare)		curente
	I = 1	II = 2	III = 3a	IV = 3b	V = 4	VI = 5	VII = 6/7a	VIII = 7b	IX = 8	X = 14/15	XI = 16/17
	Importuri de bunuri și servicii		Remunerarea salariaților vărsată la restul lumii	Venituri din proprietate și impozite minus subvenții pe produse vărsate la restul lumii	Transferuri curente vărsate la restul lumii	Ajustare pentru variațiile drepturilor gospodărilor populației asupra fondurilor de pensie vărsate la restul lumii					
			2	39	39	0					577
							Transferuri de capital vărsate la restul lumii			Soldul operațiilor curente cu exteriorul	
							4			-41	-37
Total	4225	3595	1475	2013	2739	1615	898	376	603	577	-37

Tabelul 8.21 — Exemplul unei

CONTURI				0. Bunuri și servicii													
				(produse)			I.Producție			II.1.1 Exploatare							
							(ramuri de activitate)			(categorii de intrări primare)							
la	lb	lc	Ila	Ilb	Ilc	IIla	IIlb	IIlc	IIId	IIle	IIIf	IIIg					
0. Bunuri și servicii (produse)	Produse agricole și forestiere; produse din pescuit (o)			Ia			3	71	14								
	Minereuri, electricitate, produse manufacturiere și construcții (1-5)			Ib			36	969	246								
	Servicii (6-9)			Ic	2	76	- 78	7	209	349							
I. Producție (ramuri de activitate)	Agricultură, vânătoare, silvicultură și pescuit (A-B)			IIa	87	2	—										
	Industria extractivă, industria prelucrătoare, electricitate și construcții (C-F)			IIb	—	2 112	11										
	Servicii (G-P)			IIc	—	39	1 344										
II.1.1 Exploatare (categorii de intrări primare)	Remunerarea salariaților	intern	rezidenți masc.	IIIa				8	311	153							
			rezidenți fem.	IIIb				1	95	192							
			nerezidenți	IIIc				—	1	1							
			rezidenți din străinătate	IIId													
	Alte impozite minus subvenții pe producție			IIIe				- 2	49	11							
	Excedent net de exploatare			IIIIf				11	64	142							
	Venit mixt net			IIIg				14	262	156							
II.1.2 Destinația veniturilor primare (sectoare instituționale)	Gospodării-salariați			IV a							452	278	—	6	—	16	
	Gospodării-alții			IV b							20	10	—	—	—	60	
	Societăți și IFSLSG			IVc							—	—	—	—	—	141	
	Administrații publice			IVd	2	111	20				—	—	—	—	58	16	
II.2 Distribuția secundară a venitului (sectoare instituționale)	Gospodării-salariați			Va													
	Gospodării-alții			Vb													
	Societăți și IFSLSG			Vc													
	Administrații publice			Vd													
II.4 Utilizarea venitului disponibil (sectoare instituționale)	Gospodării-salariați			Vla													
	Gospodării-alții			Vlb													
	Societăți și IFSLSG			Vlc													
	Administrații publice			Vld													
Capital (sectoare instituționale)	Gospodării-salariați			VIIa													
	Gospodării-alții			VIIb													
	Societăți și IFSLSG			VIIc													
	Administrații publice			VIIId													
Formarea brută de capital fix (ramuri de activitate)	Agricultură, vânătoare, silvicultură și pescuit (A-B)			VIIIa				11									
	Industria extractivă, industria prelucrătoare, electricitate și construcții (C-F)			VIIIb					92								
	Servicii (G-P)			VIIIc						119							
III.2 Financiar (active financiare)	Numerar și depozite			IXa													
	Credite			IXb													
	Alte active financiare			IXc													
Resturile	curente			X	37	345	115					2					
	de capital			XI													
Total					128	2 685	1 412	89	2 123	1 383	472	288	2	6	58	217	432

matrice de contabilitate socială mai detaliată

ECONOMIA TOTALĂ																				Restul lumii		TOTAL			
II.1.2 Destinația veniturilor primare				II.2 Distribuirea secundară a venitului				II.4 Utilizarea venitului disponibil				Capital				Formarea brută de capital fix			III.2 Financiar				curente	de capital	
(sectoare instituționale)				(sectoare instituționale)				(sectoare instituționale)				(sectoare instituționale)				(ramuri de activitate)			(ramuri de activitate)				X	XI	
IVa	IVb	IVc	IVd	Va	Vb	Vc	Vd	VIa	VIb	VIc	VI d	VIIa	VIIb	VIIc	VII d	VIIIa	VIIIb	VIIIc	IXa	IXb	IXc	X	XI		
								16	12	—	2	—	1	—	—	2	—	—				7		128	
								339	269	—	3	2	4	28	3	9	109	233				435		2 685	
								208	152	13	357	—	—	—	—	—	23	—				94		1 412	
																								89	
																								2 123	
																								1 383	
																								472	
																								288	
																								2	
																						6		6	
																								58	
																								217	
																								432	
—	—	15	11																			—		778	
—	—	52	24																			32		614	
3	28	174	11																			27		384	
—	—	23	—																			7		237	
771				—	—	56	197															—		1 024	
	577			—	—	23	92															—		692	
		94		58	59	16	12															4		243	
			191	320	134	37	92															6		780	
				646				—	—	2	—											—		648	
					499			—	—	9	—											—		508	
						107		—	—	—	—											—		107	
							352	—	—	—	—											—		352	
								85				—	—	—	—				—	—	1		—	86	
									75			—	—	16	7				—	28	4		—	130	
										83		—	4	4	25				130	95	175		—	516	
											-10	1	4	—	—				2	94	74		1	166	
												—	—	—	—									11	
												—	4	36	—									132	
												1	14	92	7									233	
												56	12	44	7									13	
												—	5	194	45								—	217	
												26	82	102	68								—	254	
4	9	26	—	—	—	4	35	—	—	—	—													577	
												—	—	—	4								—	—	—
																							—	—	—
778	614	384	237	1 024	692	243	780	648	508	107	352	86	130	516	166	11	132	233	132	217	254	577	—	—	—

Tabelul 8.22 — Exemplul unei submatrice detaliate:

Tabelul 8.20, celula (3,2)					RAMURI DE ACTIVITATE					
					Agricultura, vânătoarea și silvicultura	Pescuitul, piscicultura	Industria extractivă	Industria manufacturieră	Electricitate, gaz și apă	
					IIa1	IIa2	IIb1	IIb2	IIb3	
Remunerarea salariaților	I n t e r n ă	Rezidenți bărbați	Agricultori	Mediu rural	IIIa1	6,2	0,5	0,0	0,0	0,0
				Mediu urban	IIIa2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Muncitori			Mediu rural	IIIa3	0,2	0,0	3,2	21,1	0,6	
			Mediu urban	IIIa4	0,0	0,0	1,8	105,3	9,8	
Angajați, comercianți, Prestatori de servicii		Mediu rural	IIIa5	0,2	0,0	0,5	5,9	0,0		
		Mediu urban	IIIa6	0,0	0,1	1,5	35,6	2,1		
		Liber profesioniști, gradați etc.	Mediu rural	IIIa7	0,1	0,0	1,7	17,7	0,2	
			Mediu urban	IIIa8	0,0	0,0	2,5	47,7	2,7	
Rezidenți femei	Agricultori	Mediu rural	IIIb1	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0		
		Mediu urban	IIIb2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
	Muncitori	Mediu rural	IIIb3	0,0	0,0	0,0	5,7	0,0		
		Mediu urban	IIIb4	0,0	0,0	0,0	13,6	0,0		
	Angajați, comercianți, Prestatori de servicii	Mediu rural	IIIb5	0,0	0,0	0,4	5,6	0,1		
		Mediu urban	IIIb6	0,0	0,0	1,2	49,6	2,9		
	Liber profesioniști, gradați etc.	Mediu rural	IIIb7	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0		
		Mediu urban	IIIb8	0,0	0,0	0,1	7,3	0,1		
Salariați nerezidenți					IIIc	0,1	0,1	0,1	0,9	0,0
Rezidenți ocupați în întreprinderi nerezidente					IIId					
Alte impozite minus subvenții asupra producției					IIIe	-2,0	0,0	-2,0	41,1	4,9
Excedent net de exploatare	Gospodăriile populației (proprietari-ocupanți)			IIIf1						
	IFSLSGP și întreprinderi publice neconstituite în societăți			IIIf2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Societăți	publice	private naționale	IIIf3	0,1	0,0	2,7	8,0	9,0	
			sub control străin	IIIf4	10,7	0,2	0,4	13,0	0,1	
				IIIf5	0,0	0,0	1,4	6,0	0,0	
Venitul mixt net	Mediu rural			IIIg1	12,3	1,4	0,0	65,4	0,0	
	Mediu urban			IIIg2	0,2	0,2	0,0	161,6	0,0	
Subtotal										
Remunerarea salariaților (vărsată de producătorii rezidenți)						8,0	1,0	13,0	317,3	18,5
— Rezidenți masculini					IIIa	6,9	0,8	11,1	233,3	15,4
— Rezidenți femini					IIIb	1,0	0,1	1,7	83,1	3,0
— Nerezidenți					IIIc	0,1	0,1	0,1	0,9	0,0
Venit mixt și excedent de exploatare						23,2	1,8	4,5	254,0	9,1
— Excedent net de exploatare					IIIf	10,8	0,2	4,5	27,0	9,1
— Venit mixt net					IIIg	12,4	1,6	0,0	227,0	0,0
Valoarea adăugată netă totală					III	29,2	2,8	15,5	612,4	32,5

valoarea adăugată netă (la prețurile de bază)

(pe secțiuni NACE Rev.1)											Total
Construcții	Comerț; reparații de automobile și de articole casnice	Hoteluri și restaurante	Transporturi și comunicații	Intermediere financiară	Imobiliare, locații și servicii ale întreprinderilor	Administrație publică, apărare și securitate socială obligatorie	Educație	Sănătate și acțiuni sociale	Servicii colective, sociale și personale	Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	
Ilb4	Ilc1	Ilc2	Ilc3	Ilc4	Ilc5	Ilc6	Ilc7	Ilc8	Ilc9	Ilc10	II
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0		6,8
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0		0,5
12,4	1,9	0,1	2,8	0,6	0,1	0,2	0,8	0,2	1,8		46,0
27,4	4,0	0,4	7,9	1,5	0,4	0,9	1,0	0,8	4,7		165,9
0,9	3,0	0,2	0,5	3,7	0,6	1,5	0,6	0,0	2,4		20,0
3,7	6,6	0,5	1,8	6,9	3,0	5,8	0,6	0,4	7,3		75,9
2,6	0,7	0,2	0,3	1,8	1,3	2,7	14,0	1,0	1,8		46,1
4,4	1,3	0,4	1,0	5,6	5,9	10,6	20,1	4,1	4,7		111,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		1,1
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,8		7,5
0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,4	0,8	2,6		18,8
1,3	6,2	0,6	0,4	1,6	0,8	1,8	4,3	0,6	24,2		47,8
4,6	14,3	2,5	1,0	8,8	4,7	9,0	4,9	2,0	36,6		142,1
0,1	0,2	0,0	0,0	1,0	0,3	0,9	9,3	2,4	5,5		21,0
0,3	0,3	0,1	0,0	3,6	1,1	4,8	10,6	9,8	11,2		49,3
0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0		2,0
5,0	0,0	0,0	-6,0	8,3	3,7	1,0	0,0	0,0	4,0		58,0
					60,0						60,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0		21,0
1,1	-12,1	0,1	3,6	1,5	1,0		0,0	6,2	10,1	-5,0	26,3
21,9	6,0	2,7	7,1	14,8	49,0		0,0	1,3	11,5	-35,0	103,7
0,4	0,5	0,3	1,8	2,2	1,5		0,0	0,0	0,0	-8,0	6,1
9,4	10,7	0,5	0,5	3,0	32,9	0,0	0,0	3,4	2,1		141,6
25,6	20,4	4,3	2,5	2,0	61,1	0,0	0,0	7,6	4,9		290,4
58,0	39,0	5,3	15,9	35,5	18,4	39,1	67,0	22,3	103,6		761,8
51,4	17,5	1,8	14,3	20,1	11,3	21,9	37,1	6,5	22,7		472,2
6,4	21,3	3,5	1,5	15,4	7,1	16,9	29,9	15,8	80,9		287,6
0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0		2,0
58,4	25,5	8,0	15,5	23,5	205,5	0,0	0,0	18,5	49,6	-48,0	649,1
23,4	-5,6	3,1	12,5	18,5	111,5	0,0	0,0	7,5	42,6	-48,0	217,1
35,0	31,1	4,9	3,0	5,0	94,0	0,0	0,0	11,0	7,0		432,0
121,4	64,5	13,3	25,4	67,3	227,6	40,1	67,0	40,8	157,2	-48,0	1 468,9

CAPITOLUL 9

SISTEMUL INTRĂRI-IEȘIRI

9.01. Sistemul intrări-ieșiri cuprinde trei tipuri de tabele:

- (a) tabelele resurselor și utilizărilor;
- (b) tabelele care leagă tabelele resurselor și utilizărilor de cele ale conturilor sectoarelor instituționale;
- (c) tabelele intrări-ieșiri (TII) simetric.

9.02. Tabelele resurselor și utilizărilor sunt matrici pe ramuri de activitate și pe produse care descriu, foarte detaliat, activitățile de producție internă și operațiile pe produs ale economiei naționale. Sunt prezentate:

- (a) structura costurilor de producție și venitul generat de către activitățile de producție;
- (b) fluxurile de bunuri și servicii produse în economia națională;
- (c) fluxurile de bunuri și servicii cu restul lumii.

9.03. Tabelul resurselor cuprinde resursele de bunuri și servicii pe produs și după proveniență, făcând distincția între producția internă și importuri. Un exemplu simplificat de tabel al resurselor este arătat în tabelul 9.1.

Tabelul 9.1 — Exemplu simplificat de tabel al resurselor

Resurse		Ramuri	Restul lumii	Total
		(1)	(2)	(3)
Produse	(1)	Producția pe produs și pe ramură	Importuri pe produs	Total resurse pe produs
Total	(2)	Producția totală pe ramuri	Total importuri	Total resurse

9.04. Tabelul utilizărilor detaliază utilizările de bunuri și servicii pe produs și pe categorii; diferitele categorii de utilizări distincte sunt: consumul intermediar (pe ramuri de activitate), consumul final, formarea brută de capital și exporturile. Acest tabel mai cuprinde și detalierea valorii adăugate în componentele sale: remunerarea angajaților, alte taxe, mai puțin subvențiile pentru producție, venitul mixt net, excedentul net din exploatare și consumul de capital fix. Un exemplu simplificat de tabel al utilizărilor este prezentat în tabelul 9.2.

Tabelul 9.2 — Exemplu simplificat de tabel al utilizărilor

Utilizări		Ramuri	Restul lumii	Consum final	Formarea brută de capital	Total
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Produse	(1)	Consum intermediar pe produs și pe ramură	Exporturi	Cheltuiala pentru consum final	Formarea brută de capital	Total utilizări pe produs
Componente ale valorii adăugate	(2)	Valoarea adăugată pe componentă și pe ramură				
Total	(3)	Total intrări pe ramură				

9.05. Două tipuri de identități fundamentale leagă tabelul resurselor de cel al utilizărilor (cu condiția ca resursele și utilizările să fie evaluate în același mod, a se vedea tabelele 9.5 și 9.6):

(a) Identitatea pe ramură ⁽¹⁾: Producția pe ramură = Intrările pe ramură. În tabelul simplificat al resurselor și utilizărilor, vectorul linie al submatricei corespunzătoare cazului (2,1) din tabelul 9.1. trebuie să fie egal cu cel din submatricea corespunzătoare cazului (3,1) din tabelul 9.2.

Pentru fiecare ramură de activitate, se verifică următoarea egalitate:

Producția = Consumul intermediar + Valoarea adăugată.

(b) Identitatea pe produs: Totalul resurselor pe produs = Totalul utilizărilor pe produs

În tabelele simplificate, vectorul coloană din submatricea corespunzătoare poziției (1,3) din tabelul 9.1. trebuie să fie egal cu vectorul coloană din submatricea corespunzătoare poziției (1,5) din tabelul 9.2.

Deci, pentru fiecare produs se verifică următoarea egalitate:

Producția + Importurile = Consumul intermediar + Exporturile + Cheltuiala pentru consum final + Formarea brută de capital

Aceste identități pe ramură de activitate și pe produs servesc la verificarea și ameliorarea coerenței și exhaustivității estimărilor (a se vedea punctul 9.11.)

9.06. Tabelele resurselor și utilizărilor constituie baza tuturor tabelor pe ramuri de activitate, adică a celor privind populația ocupată, formarea brută de capital și stocul de capital.

9.07. Tabelele resurselor și utilizărilor cuprind ansamblul fluxurilor înregistrate în următoarele conturi:

(a) contul de bunuri și servicii;

(b) contul de producție;

(c) contul de generare venituri.

9.08. Tabelul resurselor cu cel al utilizărilor pot fi reunite în cadrul unui singur tabel. Pentru aceasta, se impune a se adăuga două linii și o coloană, pentru producție și importuri (a se vedea tabelul 9.3.). Tabelul astfel obținut integrează ansamblul liniilor și coloanelor tabelului de resurse prezentat la punctul 9.03.

Tabelul 9.3 — Exemplu simplificat de tabel combinat al resurselor și utilizărilor

		Produce	Ramuri	Restul lumii	Consum final	Formarea brută de capital	Total
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Produce	(1)	—	Consum intermediar	Exporturi	Cheltuiala pentru consum final	Formarea brută de capital	Total utilizări pe produs
Ramuri	(2)	Producție	—	—	—	—	Producția totală pe ramură
Componente ale valorii adăugate	(3)	—	Valoarea adăugată				
Restul lumii	(4)	Importuri	—				
Total	(5)	Total resurse pe produs	Total intrări pe ramură				

9.09. Tabelul intrări-ieșiri simetric este o matrice produs x produs sau ramură x ramură care descrie detaliat activitățile de producție interne și operațiunile pe produs ale economiei naționale. Construirea tabelului intrări-ieșiri simetric constituie o asamblare într-un singur tabel atât a resurselor, cât și a utilizărilor. Există o diferență fundamentală conceptuală între un tabel combinat al resurselor și utilizărilor și un tabel intrări-ieșiri simetric; de fapt, primul tabel leagă produsele de ramuri, pe când al doilea tabel este de tipul produs x produs sau ramură x ramură. Deci, tabelul intrări-ieșiri simetric utilizează atât pe linie, cât și pe coloană, fie un nomenclator de produse, fie un nomenclator de ramuri de activitate (a se vedea tabelul 9.4.)

(1) În acest capitol și mai ales în tabele, termenul de „ramură” se utilizează în sensul de „ramură de activitate” (a se vedea punctul 2.108.).

Tabelul 9.4 — Exemplu simplificat de tabel intrări-ieșiri simetric (produs × produs)

		Produce	Restul lumii	Cheltuiala pentru consum final	Formarea brută de capital	Total utilizări pe produs
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Produce	(1)	Consum intermediar	Exporturi	Cheltuiala pentru consum final	Formarea brută de capital	Total utilizări pe produs
Componente ale valorii adăugate	(2)	Valoarea adăugată	—	—	—	—
Restul lumii	(3)	Importuri	—	—	—	—
Total	(3)	Total resurse pe produs	—	—	—	Total resurse = Total utilizări

9.10. Majoritatea informațiilor statistice care pot fi obținute de la unitățile producătoare sunt referitoare la tipurile de produse care au fost produse/vândute și, deseori, într-un mod mai puțin detaliat, informații referitoare la tipurile de produse care au fost cumpărate/utilizate. Formatul tabelelor resurselor și utilizărilor a fost construit special pentru acest tip de informații statistice (ramură x produs). Din contră, datele de tip produs x produs sau ramură x ramură cerute de tabelul intrări-ieșiri simetric nu sunt, deseori, disponibile. Dacă anchetele realizate în ramurile de activitate furnizează în general informații asupra tipurilor de produse care se consumă și care se produc, nu este posibil, în general, ca pentru fiecare produs fabricat, să se colecteze date asupra consumului intermediar, în termeni de produse și de componente ale valorii adăugate. Ideal, serviciile administrative ale unei întreprinderi ar trebui să repartizeze costurile pe diferitele tipuri de producție și, în același timp, să prezinte elementele care alcătuiesc consumul intermediar pe tip de produs. Practic, datele disponibile sub forma tabelului resurselor și utilizărilor constituie un punct de plecare comod pentru construirea tabelului intrări-ieșiri simetric, de natură mai analitică. Informațiile ramură x produs conținute în tabelul resurselor și utilizărilor pot fi convertite în date produs x produs (ramură x ramură), adăugând informații statistice suplimentare privind structura intrărilor, sau plecând de la ipoteza structurilor constante a intrărilor pe produs sau pe ramură (a se vedea punctele 9.54.-9.60.).

9.11. Tabelele resurselor și utilizărilor servesc obiectivelor statistice și analitice.

Principalele necesități statistice care pot fi acoperite sunt:

- (a) identificarea lacunelor și incoerențelor care afectează datele de bază;
- (b) ponderarea și calcularea indicilor care măsoară prețul și volumul;
- (c) obținerea estimărilor într-o manieră reziduală (pentru obținerea unei variabile, se începe prin estimarea tuturor celorlalte variabile, cea necunoscută rezultând ca diferență), de ex. pentru producția și consumul final al produselor specifice;
- (d) verificarea și ameliorarea coerenței, fiabilității și exhaustivității datelor conținute în tabelele resurselor și utilizărilor și cifrelor derivate (ca de exemplu, cele ale conturilor de producție). În acest scop, este bine să nu se limiteze procesul de echilibrare a conturilor numai la tabelele resurselor și utilizărilor în prețuri curente:
 1. întocmind tabelele resurselor și utilizărilor în prețuri curente și prețuri constante pentru doi sau mai mulți ani, este posibil de echilibrat simultan variațiile de volum, de valoare și de preț; în comparație cu integrarea izolată a tabelelor resurselor și utilizărilor pentru un singur an, acesta reprezintă un progres major în materie de eficiență a cadrului integrat;
 2. cu ajutorul tabelelor care prezintă legătura cu conturile sectoarelor este posibil să se realizeze o comparație directă cu datele acestora din urmă, spre exemplu cele referitoare la distribuția veniturilor, la economii și capacitatea de finanțare netă (care reprezintă soldul operațiunilor financiare). Această cale permite cel puțin garantarea faptului că, odată terminat procesul de echilibrare, se obține o coerență între tabelele resurselor și utilizărilor și conturile sectoarelor;

3. procesul de elaborare a tabelului intrări-ieșiri, pornind de la tabelele resurselor și utilizărilor, poate dezvălui incoerențele și lacunele acestora din urmă. În acest sens, are loc deci și un proces de feed-back de la tabelele intrări-ieșiri simetric către tabelele resurselor și utilizărilor;

(e) estimarea datelor pentru perioade caracterizate de existența unor informații mai puțin fiabile, de exemplu estimarea cifrelor anuale pornind de la datele detaliate privind resursele și utilizările unui an de referință sau estimarea cifrelor trimestriale pe baza tabelelor anuale de resurse și utilizări.

9.12. Tabelele resurselor și utilizărilor și tabelul intrări-ieșiri simetric dau o imagine detaliată a compoziției resurselor și utilizărilor de bunuri, serviciilor și a forței de muncă, ca și asupra veniturilor primare corespunzătoare. Aceste tabele și ratele care se pot calcula cu ajutorul datelor cuprinse în ele, ca de exemplu cifrele referitoare la productivitate, constituie un subiect important în analiza economică.

9.13. Tabelele resurselor și utilizărilor și tabelul intrări-ieșiri simetric constituie de asemenea instrumente pentru analiza economică. Ambele tipuri de tabele își au rolul lor distinct. Atunci când se calculează efectele directe și indirecte, este necesar să se adauge tabelelor resurselor și utilizărilor informații statistice suplimentare sau să se formuleze anumite ipoteze specifice. Pentru calculul efectelor cumulate, aceste date suplimentare și ipoteze specifice sunt fundamentale. În realitate, exigențele impuse de calculul efectelor cumulate cu ajutorul tabelelor resurselor și utilizărilor conduc la construirea unui tabel intrări-ieșiri simetric. Prin urmare, pentru acest gen de calcul tabelul intrări-ieșiri simetric este instrumentul preferabil. Cu toate acestea, pentru calculul efectelor directe și a celor de prim ordin, tabelele resurselor și utilizărilor ajustate cu ipotezele alese (sau cu informații statistice suplimentare) sunt în general de preferat, deoarece:

(a) calculele depind mai puțin de ipotezele puse;

(b) tabelul resurselor și utilizărilor prezintă avantajul că este mai detaliat decât tabelul intrări-ieșiri simetric;

(c) informațiile conținute în tabelul resurselor și utilizărilor pot fi mai ușor legate de alte tipuri de date statistice.

Aceste caracteristici sunt în egală măsură utile atunci când se referă la integrarea tabelelor resurselor și utilizărilor într-un model macroeconomic; modelul global obținut se apropie mai mult de statisticile reale, poate furniza un număr important de detalii și poate fi pus cu ușurință în relație cu domeniul pentru care sunt disponibile alte date statistice (de exemplu, piața forței de muncă sau mediul înconjurător).

9.14. Tabelele resurselor și utilizărilor și tabelul intrări-ieșiri simetric pot servi la calculul:

(a) efectelor variațiilor de preț sau ale cotelor de impozitare asupra valorilor resurselor și utilizărilor;

(b) efectelor variațiilor de volum asupra valorilor resurselor și utilizărilor;

(c) efectelor variațiilor de preț ale resurselor asupra prețului utilizărilor;

(d) efectelor variațiilor de volum ale utilizărilor asupra volumului resurselor;

(e) efectelor variațiilor de volum ale resurselor asupra volumului utilizărilor.

Calculul permite să se pună în evidență atât efectele directe, cât și cele indirecte. Astfel, de exemplu, o creștere semnificativă a prețului energiei va afecta nu numai ramurile de activitate care sunt mari consumatoare de energie, ci și pe acelea care utilizează producția celor precedente. Cu ajutorul unor ipoteze, este posibilă estimarea amplitudinii unor astfel de efecte indirecte pornind de la tabelele resurselor și utilizărilor și de la tabelul intrări-ieșiri simetric. Printre ipotezele curente se numără:

(a) structura constantă a valorii intrărilor;

(b) compoziția constantă a valorii producției pe ramuri și pe produse;

(c) compoziția constantă a valorii cheltuielii de consum final a gospodăriilor populației pe produs.

Aceste ipoteze sunt relativ rigide, pentru că ele presupun faptul că prețurile relative nu evoluează, că procesul de producție rămâne identic pe plan tehnic și că nu poate avea loc nici o substituție între diferitele categorii ale cheltuielii pentru consum final al gospodăriilor populației. Cu toate acestea, aceste ipoteze generale pot fi modificate permițând, mai întâi de toate, modificări ale

prețurilor relative (de exemplu, modelul de preț a lui Leontief). În continuare, acestea se pot extinde la estimările econometrice (sau de alt tip) ale influenței prețurilor relative și ale altor variabile asupra coeficienților tehnologici sau asupra cheltuielilor de consum final a gospodăriilor populației.

Calculule trebuie să se limiteze la resursele și utilizările de bunuri și servicii, dar pot să se extindă și asupra resursei și utilizării forței de muncă precum și asupra componentelor valorii adăugate.

9.15. Tabelele resurselor și utilizărilor și tabelul intrări-ieșiri simetric pot fi integrate în modele macro-economice, oferind acestora o bază mezo-economică detaliată. Câteva domenii foarte importante pentru care se face apel la cele două tipuri de tabele pentru scopuri de analiză sunt enumerate mai jos:

(a) producția, structura costurilor și productivitatea;

(b) prețul;

(c) forța de muncă;

(d) structura formării de capital, a consumului final, a exporturilor etc.;

(e) relațiile dintre producția internă și mediu (de exemplu, utilizarea produselor specifice cum sunt combustibilii, hârtia sau sticla);

(f) importurile de energie necesare;

(g) impactul noilor tehnologii;

(h) analize de sensibilitate (efectul unei modificări a cotelor de impozitare ori a legislației fiscale).

TABELELE RESURSELOR ȘI UTILIZĂRILOR

9.16. Tabelele resurselor și utilizărilor sunt prezentate în mod detaliat în tabelele 9.5 și 9.6.

9.17. Clasificările folosite sunt NACE Rev.1 pentru ramurile de activitate și CPA pentru produse. Aceste două clasificări sunt perfect coerente: la fiecare nivel de agregare, CPA acoperă principalele produse ale ramurii de activitate din NACE Rev.1.

9.18. În tabelele resurselor și utilizărilor clasificarea produselor este cel puțin la fel de detaliată ca și cea a ramurilor de activitate, de exemplu, la nivelul de trei cifre din CPA și la nivelul de două cifre din NACE Rev.1.

9.19. Deosebirea dintre producția de piață, producția pentru consumul final propriu și altă producție necomercială nu este necesară pentru fiecare grupă de produse și nu se stabilește decât pentru producția totală a ramurii de activitate.

9.20. Deosebirea între producătorii de piață și producătorii pentru consumul final propriu pe de o parte și alți producători necomerciali pe de altă parte trebuie aplicată pentru o ramură de activitate determinată în mod unic numai dacă aceste două categorii de producători sunt reprezentate în cadrul ei. În general, această deosebire este valabilă numai pentru un număr foarte restrâns de ramuri de activitate, de exemplu, serviciile de sănătate sau cele de educație [a se vedea punctul 3.66].

9.21. Importurile și exporturile pot fi împărțite în:

(a) livrări în interiorul spațiului Uniunii Europene;

(b) importuri și exporturi cu alte țări.

Tabelul 9.6 — Tabelul utilizărilor la preț de achiziție

Ramuri de activitate (NACE Rev.1)		Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
1	2	(1)	(3)	(4)	(5)
	1 2 3 4 ...	(1)			
	Consum intermediar la preț de achiziție pe produs și pe ramură		Utilizări finale la preț de achiziție în valoare FOB:		
1			cheltuiala pentru consum final a:		
2			(a) gospodăriilor populației		
3			(b) IFSL în serviciul gospodăriilor		
4			(c) administrațiilor publice		
.			formarea brută de capital:		
.			(d) formarea brută de capital fix și obiecte de valoare		
.			(e) variația stocurilor		
m			(f) Exporturi (FOB)		
(Post de ajustare)			Total utilizări finale pe categorii	Total utilizări	
Σ (1)	Total consum intermediar pe ramură				
Remunerarea angajaților	Componente ale valorii adăugate pe ramură				
Alte impozite nete pe producție					
Consum de capital fix					
Excedent net din exploatare					
Σ (3)	Valoarea adăugată pe ramură				
Σ (1) + Σ (3)	Producția la preț de bază pe ramură				
Informații suplimentare:					
Formarea brută de capital fix					
Stocul de active fixe					
Forța de muncă ocupată					

- 9.22. Fluxurile de bunuri și servicii sunt evaluate la preț de bază în tabelul resurselor și la preț de achiziție în cel al utilizărilor. Pentru a realiza corespondența între resurse și utilizări, tabelul 9.5. prevede transformarea resurselor la preț de bază în resurse la preț de achiziție. Întrucât resursele trebuie să fie egale cu utilizările, tabelul indică de asemenea transformarea a utilizărilor la preț de bază în utilizări la preț de achiziție. În consecință, aceste transformări duc la două identități:
- (a) resursele la preț de achiziție = utilizările la preț de achiziție;
 - (b) resursele la preț de bază = utilizările la preț de bază.
- 9.23. Valoarea adăugată este înregistrată la preț de bază. Este definită ca diferența netă între producția evaluată la preț de bază și consumul intermediar la preț de achiziție.
- 9.24. În SEC, nu se utilizează conceptul de valoare adăugată la costul factorilor. Cu toate acestea, acest agregat poate fi obținut prin scăderea din valoarea adăugată la preț de bază a altor impozite, mai puțin subvențiile pentru producție.
- 9.25. PIB este evaluat la prețul pieței. El poate fi calculat din tabelele resurselor și utilizărilor prin trei metode diferite:
- (a) producția la preț de bază pe ramuri, *minus* consumul intermediar la preț de achiziție pe ramuri, *plus* impozitele nete pe produse (metoda de producție); consumul intermediar pe ramuri de activitate include utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate care sunt înregistrate la o ramură de activitate fictivă (a se vedea punctul 9.33.);
 - (b) componentele valorii adăugate la preț de bază pe ramuri, *minus* utilizarea de servicii de intermediere financiară indirect măsurate (înregistrate într-o ramură de activitate fictivă, a se vedea punctul 9.33.), *plus* impozitele nete pe produse (metoda veniturilor);
 - (c) suma categoriilor de utilizări finale minus importurile: exporturile *minus* importurile, *plus* cheltuiala de consum final, *plus* formarea brută de capital (toate aceste agregate sunt exprimate la preț de achiziție) (metoda cheltuielilor).
- 9.26. Tabelul de utilizări 9.6. conține mai multe informații suplimentare: formarea brută de capital, stocuri de active fixe și intrări ale forței de muncă pe ramuri de activitate. Esențiale atunci când se analizează productivitatea, aceste informații pot servi de asemenea și pentru alte tipuri de analize, de exemplu, analiza ocupării forței de muncă.
- 9.27. În SEC, stocurile de active fixe sunt evaluate la prețul de piață în vigoare la data stabilirii contului de patrimoniu. Pentru activele fixe cumpărate în anii anteriori se convine a se scădea consumul de capital fix aferent anilor anteriori din evaluările în prețurile curente de pe piață ale noilor active de același tip și aceeași calitate. Acest concept net de stoc de capital fix poate servi pentru a calcula intensitatea capitalului. Cu toate acestea, se utilizează mai des în analizele legate de productivitate un concept brut specific stocului de capital fix. Conform acestui concept brut, toate activele fixe trebuie să fie evaluate în prețurile curente de pe piață ale activelor noi de același tip și calitate, nici o deducere neputând fi efectuată pentru consumul de capital din ultimul an și din anii anteriori. Recurgerea la un concept brut a stocului de capital fix nu este uzuală în SEC; el poate cu toate acestea să fie ușor calculat cu ajutorul metodei inventarului permanent. Datele brute fiind foarte utilizate, este recomandabil să se includă, cu titlu complementar, atât cifrele brute, cât și cele nete ale stocului de capital fix.
- 9.28. În cadrul analizelor de productivitate, variabila preferată pentru volumul forței de muncă este numărul de ore lucrate. Extinzând analiza persoanelor ocupate, numărul locurilor de muncă poate fi un indicator la fel de relevant. Cele două variabile precizate pot fi împărțite, de exemplu, între angajați și lucrători care desfășoară o activitate independentă.
- 9.29. Pentru buna elaborare și interpretare a tabelelor resurselor și utilizărilor este esențial de amintit unele convenții de înregistrare contabilă adoptate de SEC:
- (a) producția unei activități auxiliare nu este înregistrată separat: toate intrările consumate în evidență în cadrul unei activități auxiliare sunt tratate drept intrări ale activității principale sau secundare la care se raportează. Activitățile auxiliare se referă, de exemplu, la marketing, contabilitate, depozitare și curățătorie (a se vedea punctele 3.12. și 3.13.);

- (b) bunurile și serviciile produse și consumate în cursul aceleiași perioade contabile de către aceeași UAE locală nu sunt identificate separat și nu sunt deci contabilizate în producția sa sau în consumul său intermediar. De exemplu:
1. semințele și plantele pentru însămânțare și plantare;
 2. antracitul consumat de o întreprindere carboniferă pentru producția de brichete;
 3. electricitatea consumată de o centrală electrică;
- (c) lucrările curente de transformare, întreținere și reparații efectuate în contul altor UAE locale trebuie înregistrate pe o bază netă, adică excluzând valoarea bunurilor respective. Din contră, dacă acestea suferă o modificare fizică substanțială, operația se va înregistra pe o bază brută, ca și când ar fi avut loc o cumpărare și vânzare a bunurilor respective;
- (d) bunurile de folosință îndelungată pot fi închiriate sau pot face obiectul locației operaționale. În acest caz, ele sunt înregistrate în formarea de capital fix și în stocul de capital fix al ramurii de activitate de care aparține proprietarul lor, iar chiriile vărsate în consumul intermediar al ramurii de activitate în care se găsește utilizatorul;
- (e) persoanele recrutate prin agenții de lucru sunt înregistrate ca persoane ocupate în ramura de activitate în care se încadrează aceste agenții și nu la ramura de activitate în care sunt clasate întreprinderile pentru care aceste persoane muncesc efectiv. În consecință, sumele plătite efectiv acestor persoane sunt înregistrate în consumul intermediar (și nu la remunerarea angajaților) al ramurii utilizatoare. Forța de muncă angajată prin subcontract este tratată la fel;
- (f) în SEC, noțiunile forță de muncă și remunerarea angajaților sunt definite în sens destul de larg; astfel:
1. forța de muncă acoperă și locurile de muncă create pentru acțiuni sociale, ca de exemplu locurile de muncă pentru handicapați, proiecte de angajare pentru șomeri de lungă durată și programe de angajare pentru tineri aflați în căutarea unui loc de muncă. În consecință, persoanele care beneficiază sunt angajații care primesc o remunerare salarială (și nu transferuri sociale), chiar dacă productivitatea lor este câteodată (mult) mai scăzută comparativ cu a celorlalți angajați;
 2. forța de muncă acoperă, de asemenea, un anumit număr de cazuri în care nu se așteaptă ca persoanele implicate să muncească, de exemplu persoanele care sunt concediate, dar continuă să primească diverse sume de la vechiul angajator pe timpul unei perioade determinate. Această convenție nu are cu toate acestea ca efect denaturarea datelor relative la intrările de forță de muncă în termen de ore lucrute, deoarece în aceste cazuri nici o oră nu este efectiv lucrată.
- 9.30. Două poziții de ajustare trebuie introduse în tabelele resurselor și utilizărilor pentru a reconcilia evaluarea importurilor din tabelele resurselor și utilizărilor cu cele din conturile sectoarelor (a se vedea și tabelele 9.5 și 9.6).

În tabelul resurselor, importurile de bunuri și servicii sunt evaluate în bază CIF. De aceea, ele conduc la o supraevaluare a costurilor importurilor deoarece serviciile de transport și asigurare încorporate în valoarea CIF sunt furnizate de rezidenți (de exemplu, în cazul transportului pe cont propriu sau al transportului efectuat de către întreprinderile de transport specializate rezidente). Pentru a obține un echilibru just între importuri și exporturi, este necesar de adăugat la exportul de servicii o valoare echivalentă cu supraestimarea importurilor. În conturile sectoarelor, importurile de bunuri sunt evaluate în bază FOB. Ca și în cazul evaluării CIF, are loc o supraestimare a importurilor. Însă în cazul evaluării FOB supraestimarea este de mai mică amploare, ceea ce limitează și creșterea imputată exporturilor. Recurgerea la mai multe metode de evaluare are ca efect faptul că totalurile nete ale importurilor sunt identice, dar atât totalurile importurilor, cât și totalul exporturilor vor fi mai mari în cazul evaluării CIF. Este posibil de a reconcilia aceste două metode de evaluare, introducând în tabelele resurselor și utilizărilor posturi de ajustare pentru importuri și exporturi. Aceste posturi trebuie să fie egale cu valoarea serviciilor de transport și asigurare furnizate de rezidenți, care sunt încorporate în valoarea CIF, dar nu în valoarea FOB, adică cele care se referă la transportul și asigurare dintre frontiera țării exportatoare și cea a țării importatoare. Odată încorporate în tabelele resurselor și utilizărilor, aceste posturi de ajustare nu necesită nici un tratament particular în cadrul calculelor intrări/ieșiri.

- 9.31. Transferul de bunuri existente este înregistrat în tabelul utilizărilor ca o cheltuială negativă pentru vânzător și o cheltuială pozitivă pentru cumpărător. Pentru grupa respectivă de produse, transferul unui bun existent corespunde unei reclasificări în interiorul utilizărilor. Numai costurile operațiunii nu constituie o reclasare: ele sunt înregistrate drept o utilizare de servicii comerciale sau profesionale. În scopul descrierii și analizei, poate fi util pentru anumite grupe de produse de a se indica separat dimensiunea relativă a transferurilor de bunuri existente; de exemplu, importanța numărului de vehicule de ocazie sau volumul de hârtie reciclată.
- 9.32. Estimarea cumpărărilor directe efectuate în străinătate de către rezidenți și a cumpărărilor efectuate în interiorul teritoriului de către nerezidenți constituie, în general, o activitate distinctă a procesului de stabilire a statisticilor. Acestea sunt introduse ca ajustări ale estimărilor inițiale ale importurilor, exporturilor și, în același timp, a părții referitoare la cumpărăturile efectuate în străinătate, din cheltuiala de consum final. Pentru a echilibra resursele cu utilizările pe produs, toate aceste cumpărări trebuie repartizate pe diferitele grupe de produse distincte. Pentru grupele unde ele sunt importante, acestea pot fi prezentate într-o subcategorie, de exemplu, la cheltuieli pentru locuință.

- 9.33. În toate tabelele resurselor și utilizărilor se adaugă, la clasificarea ramurilor de activitate — NACE Rev.1 — o ramură de activitate fictivă pentru utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM). În tabelul resurselor nu se înregistrează nici o operațiune pentru această ramură. În tabelul utilizărilor, totalul utilizărilor de servicii de intermediere financiară indirect măsurate se înregistrează în consumul intermediar al acestei ramuri de activitate fictive. Neefectuând nici o altă operațiune, excedentul net din exploatare al acestei ramuri este negativ, fiind egal cu valoarea consumului său intermediar; toate celelalte componente ale valorii adăugate sunt nule. În consecință, valoarea adăugată brută totală a acestei ramuri este egală cu excedentul net din exploatare (negativ).
- 9.34. Pentru trecerea de la tabelele resurselor și utilizărilor în prețuri de bază la tabele în prețuri de achiziție este necesară:
- (a) realocarea adaosului comercial;
 - (b) realocarea adaosului de transport;
 - (c) adăugarea impozitelor pe produse (exclusiv TVA deductibilă);
 - (d) scăderea subvențiilor pe produse.
- Aceste transformări constituie o etapă importantă a procesului de echilibrare și sunt detaliate în tabele distincte (a se vedea tabelele 9.7 și 9.8). Ele pot servi și unor importante scopuri analitice, cum ar fi analiza prețurilor și analiza efectelor variațiilor cotelor de impozite pe produse.
- 9.35. În general, când se elaborează tabelele resurselor și utilizărilor și când se realizează echilibrul celor două părți, se poate alege întotdeauna între două moduri opuse de ajustare a datelor statistice:
- (a) la nivelul resurselor fiecărui produs, se poate trece de la prețul de bază la prețul de achiziție pentru permite echilibrarea cu utilizările la preț de achiziție;
 - (b) la nivelul fiecărei utilizări, se poate transforma prețul de achiziție în preț de bază pentru a avea corespondența cu resursele la preț de bază.
- 9.36. În practică, ambele tipuri de echilibrare pot fi necesare pentru elaborarea unui tabel de resurse și utilizări. Ambele alternative privesc sau necesită aceleași tipuri de corecții, de ex. asupra impozitelor minus subvențiile pe produse și asupra adaosurilor comerciale și de transport pe produs. De fapt, prima alternativă nu este de luat în considerare fără a doua, căci, în general, nu este posibil ca în tabelul resurselor să se cunoască coloana de impozite pe produse, cea a subvențiilor pe produs și cea a adaosurilor comerciale și de transport repartizate pe produs, fără a dispune de distribuția diferitelor produse între categoriile de utilizări, fapt care se realizează în tabelul utilizărilor la preț de achiziție (tabelul 9.6).
- 9.37. De aceea, echilibrarea resurselor și a utilizărilor necesită elaborarea următoarelor tabele:
- (a) tabelele resurselor și utilizărilor 9.5. și 9.6., care prezintă pe produs rezultatul final al echilibrării totalului resurselor și al totalului utilizărilor la preț de achiziție și la preț de bază;
 - (b) tabelele adaosurilor comerciale și de transport și ale impozitelor minus subvențiile pe produse (tabelele 9.7. și 9.8).
- 9.38. Trecerea de la tabelele resurselor și utilizărilor la preț de bază la tabelele în preț de achiziție (a se vedea punctul 9.34.) presupune realocarea adaosurilor comerciale: în cazul evaluării la preț de bază, adaosurile comerciale sunt înregistrate în procesul de comercializare a produselor; în cazul evaluării la preț de achiziție ele sunt repartizate produselor la care se raportează. Același lucru se aplică și în cazul adaosului de transport.
- 9.39. Tabelul adaosurilor comerciale pe produs este egal cu totalul adaosurilor comerciale realizate de ramura de comerț și adaosurile comerciale secundare ale celorlalte ramuri. Această ecuație se aplică în mod asemănător și adaosurilor de transport.

Tabelul 9.7 — Tabelul simplificat al adaosului comercial și de transport

	Ramuri de activitate (NACE Rev.1)		Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)			Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1 2 3 4...	...n		(1)	(2)	(3)		
Produce (CPA)	1	Adaos comercial și de transport pentru consumul intermediar pe produs și pe ramură	(1)	Adaos comercial și de transport pentru utilizările finale: Cheltuiala pentru consumul final al: (a) gospodăriilor populației (b) IFSL in serviciul gospodăriilor (c) administrațiilor publice Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix și obiecte de valoare (e) variația stocurilor (f) exporturi	(2)	(3)	(4)	(5)
	2							
	3							
	.							
	.							
	m							
Σ (1)	Adaos comercial și de transport pentru consumul intermediar pe ramură	(2)	Adaos comercial și de transport pentru utilizările finale pe categorii				Total adaosuri comerciale și de transport	

Tabelul 9.8 — Tabelul simplificat al impozitelor minus subvențiile pe produs

	Ramuri de activitate (NACE Rev.1) 1 2 3 4 ... (1)	Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f) (3)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3) (5)
1	Produce (CPA) (1)	Impozite minus subvenții pe produse destinate consumului intermediar pe produs și pe ramură	Impozite minus subvenții pe produse destinate utilizărilor finale: Cheltuiala pentru consum final a: (a) gospodăriilor populației (b) IFSL în serviciul gospodăriilor (c) administrațiilor publice Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix și obiectele de valoare (e) variația stocurilor (f) exporturi	(4)	(5)
2					
3					
.					
.					
m					
Σ (1)	Impozite minus subvenții pe produse destinate consumului intermediar pe ramură	(2)	Impozite minus subvenții pe produse destinate utilizărilor finale pe categorii	Total impozite minus subvenții pe produse	

9.40. Adaosurile de transport cuprind toate cheltuielile de transport achitate separat de cumpărător și incluse în utilizările produselor la preț de achiziție, dar nu în prețul de bază al producției unui fabricant sau în adaosurile comerciale ale unui comerciant cu ridicata sau amănuntul. Ele cuprind, mai ales:

- (a) costul transportului bunurilor de la locul unde se fabrică la locul de livrare, atunci când fabricantul plătește unei terțe părți pentru efectuarea acestui transport, cu condiția ca suma respectivă să fie facturată separat cumpărătorului;
- (b) costul transportului de bunuri organizat de fabricant, de comerciantul cu ridicata sau cu amănuntul, astfel încât cumpărătorul să achite separat cheltuielile de transport, chiar dacă transportul este efectuat de fabricant, de comerciantul cu ridicata sau cu amănuntul.

Toate celelalte cheltuieli de transport ale bunurilor nu sunt înregistrate drept adaosuri de transport. Astfel:

- (a) dacă fabricantul transportă bunurile el însuși, costul transportului este inclus în prețul de bază al producției sale; un astfel de transport constituie o activitate auxiliară, al cărei cost specific nu poate fi identificat drept cost de transport;
- (b) dacă fabricantul transportă bunurile fără ca serviciile de transport să fie facturate separat, cheltuielile de transport se includ în prețul de bază al producției sale; ele pot fi identificabile ca atare și pot fi înregistrate în consumul său intermediar;
- (c) atunci când comerciantul cu ridicata și comerciantul cu amănuntul organizează transportul de bunuri între locul unde ei le iau în posesie și cel unde le livrează altui cumpărător, costurile aferente acestui transport vor fi incluse în adaosul de transport cu condiția ca ele să nu fie facturate separat cumpărătorului. Ca și în cazul fabricantului, aceste costuri pot fi tratate drept o activitate auxiliară a comercianților cu ridicata sau cu amănuntul sau drept cumpărare a unui serviciu intermediar, făcând astfel parte din adaosul comercial și nu din cel de transport;
- (d) dacă o gospodărie cumpără bunuri pentru consumul său final și le transportă apelând la serviciile unei terțe unități, cheltuielile de transport corespunzătoare sunt contabilizate ca o cheltuială de consum final pentru un serviciu de transport și nu sunt incluse în adaosul comercial sau de transport.

9.41. Tabelul 9.7 oferă o imagine oarecum simplificată a matricei adaosului comercial și de transport, deoarece:

- (a) adaosul comercial și de transport nu sunt prezentate distinct. Aceste două tipuri de adaosuri ar putea fi prezentate pentru fiecare grupă de produse. O altă soluție constă în a dispune de tabele distincte, unul pentru adaosul comercial și altul pentru adaosul de transport;
- (b) în ceea ce privește adaosul comercial, ar trebuie să se facă o distincție între adaosul comerțului cu ridicata și cel din comerțul cu amănuntul, cu scopul de a ține cont de diferențele dintre prețurile lor. În alcătuirea tabelului, trebuie să nu se piardă din vedere faptul că vânzătorii cu ridicata pot să vândă, de asemenea, direct gospodăriilor (de exemplu, mobilă) și că vânzătorii cu amănuntul pot vinde și ramurilor (de exemplu, cafenelelor și restaurantelor);
- (c) pentru calculul și analiza adaosurilor comerciale pe produsele intrate în cheltuiala pentru consum final al gospodăriilor populației, se pot distinge, pentru fiecare grupă de produse principale, canalele de distribuție cele mai importante, pentru a se ține cont de diferențele în prețurile practicate. De fapt, distincția între comerțul cu ridicata și comerțul cu amănuntul este foarte grosieră. Astfel, de exemplu, o gospodărie își poate procura aceleași bunuri sau servicii de la supermarket, de la băcănie, de la florărie, de la un magazin universal ori din străinătate sau poate să le primească cu titlu de remunerare în natură. Pe de altă parte, pentru anumite produse, vânzările secundare pot reprezenta un volum important: este cazul, de exemplu, al țigărilor care pot fi cumpărate din cafenele, restaurante sau stații de benzină. Desigur, introducerea de distincții atât de fine nu este posibilă, decât dacă se dispune de informații suficiente pentru a estima, cel puțin global, importanța fiecărui canal de distribuție;
- (d) pentru calculul adaosului de transport, o distincție pe tipuri de transport (de ex. feroviar, aerian, maritim și fluvial, rutier) ar putea fi foarte utilă.

9.42. Impozitele pe producție și importuri se compun din:

- (a) impozite pe produse (D.21):
 1. taxe de tip TVA (D.211);
 2. impozite și taxe de import, exclusiv TVA (D.212);
 3. impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele de import (D.214);
- (b) alte impozite pe producție (D.29).

Categoriile similare sunt prevăzute pentru subvențiile pentru producție și importuri. Subvențiile sunt tratate ca impozite negative pe producție și importuri.

Definițiile tuturor acestor categorii sunt prezentate la punctele 4.14.-4.39.

- 9.43. Resursele la preț de bază cuprind alte impozite minus subvențiile pe producție. Pentru a trece de la preț de bază la preț de achiziție (sau invers, a se vedea punctul 9.34), diferitele impozite și subvenții pe produse trebuie să se adauge, respectiv să se scadă (sau invers).
- 9.44. TVA poate fi deductibilă, nedeductibilă sau pur și simplu nu se aplică:
- (a) TVA deductibilă se aplică de obicei la majoritatea consumului intermediar, formării brute de capital fix și unei părți din variația stocurilor;
 - (b) TVA nedeductibilă se aplică adesea cheltuielii pentru consum final și unei părți din formarea brută de capital fix, din variația de stoc și din consumul intermediar;
 - (c) TVA nu se aplică, în general, pentru:
 - 1. exporturi (cel puțin celor către țările din afara Uniunii Europene);
 - 2. bunurile și serviciile supuse unei rate zero a VAT, oricare ar fi utilizarea lor;
 - 3. producătorii exceptați de la înscrierea în registrul TVA (micile întreprinderi, organizații religioase etc.).
- 9.45. SEC aplică sistemul de înregistrare fără TVA; toate resursele sunt evaluate la preț de bază, adică fără TVA facturată, în timp ce utilizările intermediare și finale sunt contabilizate la preț de achiziție, adică excluzând TVA deductibilă.
- 9.46. Tabelul 9.8. referitor la impozite minus subvenții pe produse este simplificat, deoarece:
- (a) nu este făcută nici o distincție între diferitele tipuri de impozite pe produse, iar subvențiile pe produse nu sunt prezentate separat;
 - (b) cotele de impozite și subvențiile pot varia în funcție de canalele de distribuție; se convine a se face această din urmă distincție atunci când există informații pertinente și suficiente.
- 9.47. Impozitele și subvențiile pe produse reprezintă sume datorate numai când sunt materializate prin estimare, declarație etc. de impozit sau reprezintă sumele efectiv vărsate (a se vedea punctul 4.27.). Impozitele (și subvențiile) pe produse sunt, în general, estimate pe produs, aplicând ratele de impozitare oficiale diverselor fluxuri. În continuare, ar trebui să se examineze diferențele constatate în raport cu sumele declarate sau cu sumele efectiv plătite:
- (a) Unele dintre aceste diferențe indică faptul că estimarea inițială a impozitelor pe produse nu respectă definițiile SEC:
 - 1. în caz de scutire de impozit, estimarea inițială a impozitelor pe produse trebuie să fie prin urmare scăzută;
 - 2. în caz de evaziune a plății impozitelor pe produse (de exemplu, atunci când taxa este obligatorie, dar nu este nici o declarație), estimarea inițială a impozitelor pe produse trebuie să fie prin urmare scăzută;
 - 3. în caz de amendă, estimarea inițială a impozitelor pe produse trebuie să fie crescută.
- Corecțiile aduse estimării impozitelor pe produse au efecte asupra variabilelor care sunt estimate, adăugând sau scăzând estimarea impozitelor pe produse. Astfel, de exemplu, producția la preț de bază a unui grup de produse specifice poate fi estimată scăzând, *inter alia*, totalul impozitelor pe produse din utilizările estimate la preț de achiziție. Cu toate acestea, estimarea producției la preț de bază poate fi combinată, *inter alia*, și cu estimarea impozitelor pe produse pentru a evalua utilizările la preț de achiziție.
- (b) Se convine să nu se țină cont de o serie de alte tipuri de diferențe în stabilirea tabelelor resurselor și utilizărilor, cum sunt:
 - 1. decalajele cronologice; plățile impozitelor pot, de exemplu, să conțină sume aferente mai multor ani;
 - 2. situații de încetare a plății pe care le cunosc întreprinderile (falimente); sumele respective trebuie să fie înregistrate drept alte schimbări de volum ale activelor și pasivelor financiare și nu intră deci, în tabelele resurselor și utilizărilor.
 - (c) În anumite cazuri, diferențele constatate pot, de asemenea, să prezinte o eroare importantă în estimarea inițială a impozitelor și subvențiilor pe produse, de exemplu, o subestimare a producției unui produs determinat. Într-o astfel de situație, o modificare a estimărilor fluxurilor de bunuri și servicii poate fi justificată.

Atunci când utilizările pe produs la preț de achiziție sunt transformate în utilizări la preț de bază, este posibil de a se prezenta într-un post distinct corecția estimărilor inițiale ale impozitelor și subvențiilor pe produse. Cu toate acestea, pentru toate calculele intrări-ieșiri, va fi necesar să se distribuie această corecție pe produse, chiar dacă pentru aceasta trebuie recurs la o metodă matematică simplă (de exemplu, o repartizare proporțională).

- 9.48. Tabelul utilizărilor 9.6 nu indică în ce măsură bunurile și serviciile utilizate au fost produse în țară sau importate. Această informație este indispensabilă pentru toate tipurile de analiză pentru care legătura dintre resursele și utilizările de bunuri și servicii în economia națională joacă un rol important. Este cazul analizei impactului variației exporturilor sau a cheltuielii de consum final asupra importurilor, producției interne și asupra diverselor variabile aferente, cum ar fi ocuparea forței de muncă. În realitate, se aplică la majoritatea analizelor indicate la punctele 9.14. și 9.15. De aceea, sistemul intrări-ieșiri conține și un tabel al utilizării produselor importate și un altul al utilizării bunurilor și serviciilor obținute din producția internă (a se vedea tabelele 9.9 și 9.10.).
- 9.49. Tabelul utilizării produselor importate trebuie întocmit exploatănd toate informațiile disponibile în domeniu. Astfel, de exemplu, este posibil de cunoscut principalele întreprinderi care importă anumite produse sau volumul importurilor efectuate de unii producători. În general, cu toate acestea, în statisticile directe referitoare la utilizările importurilor rămân lacune și ele trebuie completate cu ipoteze formulate pentru fiecare grup de produse.
- 9.50. Tabelul utilizării bunurilor și serviciilor obținute din producția internă poate fi astfel obținut scăzând din tabelul general al utilizărilor tabelul utilizării produselor importate.

Tabelul 9.9 — Tabelul utilizărilor importurilor

	Ramuri de activitate (NACE Rev.1) 1 2 3 4 ...	Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
(1)	Produce importate: consum intermediar la preț de achiziție/in valoare CIF pe produs și pe ramură		Produce importate: utilizări finale la preț de achiziție/in valoare CIF: Cheltuiala pentru consumul final al: (a) gospodăriilor populației (b) IFSL în serviciul gospodăriilor (c) administrațiilor publice Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix și obiecte de valoare (e) variația stocurilor (f) exporturi		
1					
2					
3					
.					
.					
.					
.					
m					
Σ (1)	Total consum intermediar de produse importate pe ramură		Total utilizări finale ale produselor importate pe categorii	Total importuri	

Tabelul 9.10 — Tabelul utilizărilor producției interne la preț de bază

1 2 3 . . . m	Produse (CPA)	Ramuri de activitate. (NACE Rev.1)		Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		1 2 3 n				
(1)	Produția internă: consum intermediar la preț de bază pe produs și pe ramură	(1)		(2)	Produția internă: utilizări finale la preț de bază: Cheltuiala pentru consumul final al: (a) gospodăriilor populației (b) IFSL în serviciul gospodăriilor (c) administrațiilor publice Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix și obiecte de valoare (e) variația stocurilor (f) exporturi	(4)	(5)
(2)	Total consum intermediar de produse interne la preț de bază pe ramură				Utilizări finale ale produselor interne la preț de bază		Total producție internă
(3)	Total consum intermediar de produse interne pe ramură				Utilizări finale ale produselor importate la preț de bază		Total importuri
(4)	Impozite minus subvenții pe produse destinate consumului intermediar pe ramură				Impozite minus subvenții pe produse destinate utilizărilor finale		Total impozite minus subvenții pe produse
(5)	Total consum intermediar la preț de achiziție pe ramură				Total utilizări finale pe categorii		Total utilizări
(6)	Componente ale valorii adăugate pe ramură						
(7)	Valoarea adăugată pe ramură						
(8)	Produția la preț de bază pe ramură						
(9)	Formarea brută de capital fix Stocul de active fixe Forța de muncă ocupată						

9.51. Pentru scopuri mai specifice, tabelele resurselor și utilizărilor prezentate mai sus pot fi modificate prin recurgerea la clasificări suplimentare sau alternative. Iată câteva cazuri importante:

- (a) clasificări mai detaliate pe produse și pe ramuri bazate pe clasificările naționale sau permițând să se acopere nevoi specifice (de exemplu, analiza rolului cercetării și dezvoltării în economia națională);
- (b) o repartizare geografică mai detaliată a importurilor și exporturilor; comerțul intercomunitar poate fi repartizat pe țări, în timp ce schimburile cu terțe țări pot fi clasificate în funcție de marile zone economice și de anumite state mari (de ex. SUA și Japonia);
- (c) o clasificare a importurilor în:
 1. importuri de produse care sunt fabricate și în țară („importuri concurențiale”);
 2. importuri de produse care nu sunt fabricate în țară („importuri complementare”).

Se poate presupune că ambele categorii de importuri au o relație diferită și un rol diferit față de economia națională. Putându-se substitui producției interne, importurile concurențiale pot face obiectul analizelor specifice și politicii economice; astfel, acestora le poate fi rezervată o categorie distinctă de utilizări finale (potențiale) în tabelul utilizărilor. Pentru ceea ce reprezintă importuri complementare, analizele se pot concentra în mod esențial asupra impactului variației prețurilor și volumului lor (de exemplu, în cazul unei crize petroliere) asupra economiei naționale;

- (d) o clasificare a remunerației angajaților stabilită pe baza unor criterii precum nivelul studiilor, lucru cu fracțiuni de normă/normă întreagă, vârsta și sexul. Această clasificare poate fi aplicată și informațiilor suplimentare referitoare la forța de muncă. Tabelele resurselor și utilizărilor pot astfel să servească tuturor tipurilor de analize ale pieței forței de muncă;
- (e) o împărțire a remunerației angajaților în:
 1. salarii, din care:
 - cotizații sociale în sarcina angajaților ⁽¹⁾
 2. cotizații sociale în sarcina angajatorilor.

Această distincție permite să se analizeze influența cotizațiilor sociale asupra costului forței de muncă și incidența acestor cotizații asupra excedentului brut de exploatare;

- (f) o clasificare a funcțiilor consumului final (COICOP pentru gospodăriile populației și CFAP pentru administrația publică). Clasificarea funcțională a acestor cheltuieli permite evaluarea impactului fiecărei funcții asupra restului economiei. Astfel, este posibil să se evalueze importanța cheltuielilor publice și private destinate sectoarelor: sănătate, transporturi și educație. Alt exemplu este analiza impactului cheltuielilor publice în materie de apărare asupra unor ramuri interioare, în special asupra producătorilor de avioane, de camioane și de armament;
- (g) o reclasare a formării de capital fix și a stocului de capital fix relativ la activele fixe care sunt închiriate de către proprietarii lor; în cazul leasingului de exploatare, de exemplu, activele fixe pot fi înregistrate ca aparținând utilizatorului (contrar înregistrării tip prevăzute de SEC). Obiectivul acestei reclasificări este acela de a face comparabile structura costurilor ramurilor care închiriază active fixe cu cea a ramurilor care posedă astfel de active. Pentru garantarea unei înregistrări contabile coerente, această reclasificare necesită și modificarea consumului intermediar al locatarului și a producției celui care închiriază cu suma chiriei activului fix respectiv;
- (h) o reclasare a forței de muncă și a remunerației angajaților pentru forța de muncă angajată prin subcontract și a persoanelor care muncesc prin intermediul agențiilor de muncă temporară: obiectul acestei reclasificări îl constituie creșterea comparabilității structurii costurilor pe ramuri, procedând la înregistrarea persoanelor mai sus citate ca angajați ai ramurilor „în care ele lucrează efectiv”. Această reclasare antrenează și o modificare a conceptelor de consum intermediar și de producție ale ramurilor respective.

⁽¹⁾ O estimare globală a acestui post poate fi necesară atunci când cotizațiile sociale ale angajaților nu se bazează numai pe salariile propriu-zise, ci și pe alte elemente de venit, pe vârstă ori starea civilă.

TABELE CARE COROBOREAZĂ TABELELE DE RESURSE ȘI UTILIZĂRI CU CONTURILE SECTOARELOR

- 9.52. Informațiile conținute în tabelele resurselor și utilizărilor trebuie coroborate cu conturile sectoarelor astfel încât să existe o coerență reciprocă. Pentru aceasta se construiește un tabel în care variabilele sunt încrucișate pe ramură de activitate și pe sector (a se vedea tabelul 9.11).

Tabelul 9.11 – Tabel care coroborează tabelele de resurse și utilizări cu conturile sectoarelor

	Ramuri de activitate (NACE Rev.1)				Σ (1)
	1	2	3...	...n	
	(1)				(2)
I. Societăți nefinanciare					
Producția totală					
Producția de piață					
Producția pentru consumul propriu					
Altă producție necomercială					
Consumul intermediar					
Valoarea adăugată brută					
Remunerarea angajaților					
Alte impozite minus subvențiile pe producție					
Consumul de capital fix					
Excedentul net de exploatare					(1)
Formarea brută de capital fix					
II. Societăți financiare					
Producția totală					
...					
Formarea brută de capital fix					
III. Administrații publice					
IV. Gospodării ale populației					
V. IFSL în serviciul gospodăriilor					
Total sectoare					
Producția					(2)
...					
Formarea brută de capital fix					

TABELELE INTRĂRI-IEȘIRI SIMETRICE

- 9.53. În SEC, tabelul intrări-ieșiri produs × produs este cel mai important tabel intrări-ieșiri simetric (TII), fiind descris mai jos.
- 9.54. Tabelul intrări-ieșiri produs × produs (a se vedea tabelele 9.4 și 9.12) poate fi întocmit prin convertirea, la preț de bază, a tabelelor resurselor și utilizărilor. Operațiunea necesită o schimbare de format întrucât se face trecerea de la două tabele asimetrice la unul singur simetric (a se vedea punctul 9.09). Procesul de conversie se poate subdivide în trei etape:
- (a) alocarea produselor secundare din tabelul resurselor la ramurile la care ele constituie produse principale;

- (b) în coloanele din tabelul utilizărilor, transformarea intrărilor ramurilor de activitate în intrări ale ramurilor omogene (fără agregarea liniilor);
- (c) dacă este necesar, agregarea produselor (liniilor) din noul tabel al utilizărilor pe ramurile omogene identificate în coloane.
- 9.55. În realitate, etapa (a) constă în a efectua, în tabelul resurselor, transferurile de producție sub forma produselor secundare. Produsele secundare, constituind intrări „în afara diagonalei” în tabelul resurselor, se pot transforma relativ ușor. Aceste produse secundare se adaugă la ramurile la care ele constituie producția principală și se scad de la ramurile din care ele au provenit.
- 9.56. Etapa (b) este mai complicată căci datele de bază referitoare la intrări privesc ramurile și nu produsele specifice fabricate de fiecare ramură. Conversia care urmează să fie efectuată constă în transferul intrărilor asociate producției secundare a unei ramuri, la ramura la care ele constituie producția principală (caracteristică). Acest transfer poate fi realizat în două feluri:
1. cu ajutorul informațiilor statistice și tehnice suplimentare;
 2. prin formularea diverselor ipoteze.
- 9.57. Informațiile statistice și tehnice suplimentare trebuie folosite cât mai mult posibil. Astfel, de exemplu, ar putea fi posibil să se obțină date specifice pentru intrările necesare fabricării anumitor produse. Având în vedere că informațiile de acest gen prezintă adesea lacune, va trebui ca, de cele mai multe ori, să se formuleze anumite ipoteze simple pentru a se putea realiza transferurile.

- 9.58. Transferul producției și al intrărilor intermediare corespunzătoare se bazează pe două tipuri de ipoteze tehnologice:
- (a) ipoteza unei tehnologii unice pe ramură de activitate, după care toate produsele fabricate de către UAE locale ale unei ramuri au aceeași combinație de intrări intermediare;
 - (b) ipoteza unei tehnologii unice pe produs, conform căreia un produs din cadrul unei grupe de produse este obținut întotdeauna prin aceeași combinație de intrări intermediare, indiferent de ramura de activitate care îl produce.

Nu este ușor de ales cea mai bună ipoteză ce poate fi reținută pentru fiecare caz. Alegerea trebuie făcută în funcție de structura ramurilor naționale (de exemplu, după gradul lor de specializare) și de omogenitatea tehnologiilor naționale aplicate pentru fabricarea produselor din aceeași grupă. Cizmele, de exemplu, pot fi fabricate din piele sau din plastic. Plecând de la ipoteza unei tehnologii unice pe produs pentru toate cizmele (sau la un nivel de agregare mai ridicat, pentru toată încălțăminte) pot apărea probleme, fiind necesar să se recurgă mai degrabă la ipoteza unei tehnologii unice pe ramură de activitate.

Aplicarea pur și simplu a ipotezei unei tehnologii unice pe produs conduce adesea la rezultate inacceptabile, în măsura în care coeficienții intrări-ieșiri obținuți sunt improbabili, dacă nu imposibili (de exemplu, coeficienți negativi). Acești coeficienți improbabili se pot explica prin erorile de măsurare și prin caracterul eterogen (din punct de vedere al gamei de produse) al ramurii de activitate pentru care produsul transferat constituie producția principală. Această dificultate poate fi depășită prin efectuarea de diverse ajustări, fie pe baza informațiilor suplimentare, fie prin adaptarea unei metode care să facă apel, în cea mai mare măsură, la logică și experiență. O altă soluție constă firesc în aplicarea ipotezei alternative a unei tehnologii unice pe ramură de activitate. În practică, cea mai bună strategie în alcătuirea tabelelor intrări-ieșiri simetrice constă în recurgerea la modelele tehnologice mixte, combinate cu informații suplimentare.

- 9.59. Importanța rolului jucat de aceste ipoteze diferite depinde de amploarea producției secundare, care la rândul ei este influențată nu numai de maniera în care producția este organizată în economie, dar și de clasificarea produselor care este folosită. Cu cât această clasificare este mai detaliată, cu atât este de așteptat să existe o producție secundară.
- 9.60. Etapa (c) constă în agregarea produselor din noul tabel al utilizărilor pe ramurile de activitate din care au provenit, conform etapei (a). Această operație conduce la un tabel intrări-ieșiri simetric de tipul produs \times subprodus. Dacă aceste modificări pornesc de la datele de bază privind UAE locale, datele care rezultă în urma acestor transformări se referă la „unități cu producție omogenă”.
- 9.61. Clasificările utilizate în tabelul intrări-ieșiri simetric sunt identice cu cele utilizate în tabelele resurselor și utilizărilor, întrucât primul nu este, de fapt, decât o transformare a celor din urmă (în afara celei care se referă la clasificarea pe ramuri de activitate/ramuri omogene).
- 9.62. Tabelul intrări-ieșiri simetric 9.12 trebuie completat utilizând cel puțin alte două tabele:
- (a) o matrice detaliată cuprinzând utilizările importurilor; formatul acestui tabel este identic cu cel al tabelului importurilor care însoțește tabelele resurselor și utilizărilor (a se vedea tabelul 9.10), mai puțin în cazul în care se recurge la o clasificare de tipul produs \times produs;
 - (b) un tabel intrări-ieșiri simetric pentru producția internă (tabelul 9.13).

Acest ultim tabel poate fi utilizat pentru calculul coeficienților cumulați, adică inversa lui Leontief. Conform tabelului 9.13, inversa lui Leontief corespunde în fapt cu inversa matricei obținute scăzând din matricea unitară (I) matricea coeficienților tehnologici, ca în cazul (1,1). Inversa lui Leontief s-ar fi putut calcula și pentru producția internă și importurile concurențiale (a se vedea punctul 9.51.). În acest caz se pornește de la ipoteza că importurile concurențiale au fost produse în același mod ca și produsele interne pe care le concurează.

CAPITOLUL 10

MĂSURAREA PREȚURILOR ȘI A VOLUMELOR

- 10.01. Într-un sistem de conturi economice, toate fluxurile și stocurile sunt exprimate în unități monetare. Unitatea monetară este în realitate singurul numitor comun care poate servi la evaluarea extrem de diverselor operațiunilor care sunt înregistrate în conturi și la calculul soldurilor semnificative.

Problema care se ivește la recurgerea la o unitate monetară, ca unitate de măsură, este că această unitate nu este nici un etalon stabil și nici unul internațional. Una din preocupările esențiale ale analizei economice constă în a măsura creșterea economică în termeni de volum între diverse perioade. De aceea, trebuie făcută distincția în variația valorii anumitor agregate economice, între cele care exprimă simpla variație de preț și restul care sunt datorate unei componente de „volum”, numite „variație de volum”.

Analiza economică se axează, de asemenea, pe efectuarea de comparații în spațiu, cu alte cuvinte între diferite economii naționale. În esență, aceasta înseamnă efectuarea de comparații internaționale ale nivelului de producție și ale venitului din punct de vedere al volumului, nivelul prețului prezintă, de asemenea, interes. Diferențele de valori observate între agregatele economice între două țări sau grupe de țări trebuie astfel descompuse încât să permită separarea diferențelor de volum și de preț.

- 10.02. În ce privește comparațiile de fluxuri și de stocuri în timp, trebuie să se acorde o importanță egală determinării corecte a variațiilor prețurilor și variațiilor de volum. Pe termen scurt, observarea variațiilor de preț nu prezintă un interes mai scăzut decât măsurarea volumului cererii și ofertei. Pe termen lung, studiile de dezvoltare economică nu pot face abstracție de evoluția prețurilor relative referitoare la diferitele categorii de bunuri și servicii.

Obiectivul principal nu constă numai în simpla obținere a măsurării complete a variațiilor de preț și de volum pentru principalele agregate, dar și asamblarea unui set de măsuri interdependente care permit analize sistematice și detaliate ale inflației și creșterii economice, ca și a fluctuațiilor lor.

- 10.03. Regula generală pentru comparațiile în timp impune măsurători precise atât pentru componentele de volum, cât și de preț ale agregatelor economice. Având în vedere că diferența dintre formulele Laspeyres și Paasche este adeseori importantă în cazul acestui tip de comparare, singura care poate fi acceptabilă în acest scop este formula Fischer de indexare.
- 10.04. Conturile economice au avantajul de a furniza un cadru potrivit construirii unui sistem de indici de volum și de preț și de a asigura coerența datelor statistice.

Avantajele atribuite unei metode contabile se pot rezuma în felul următor:

- (a) pe plan conceptual, utilizarea unui cadru contabil, care să acopere ansamblul sistemului economic, impune o specificație coerentă a prețurilor și a volumului pentru diferite produse și fluxuri ale sistemului economic. Într-un asemenea cadru, de exemplu, pentru un anumit grup de produse date este indispensabil ca, atât în resurse, cât și în utilizări, conceptul de preț și de volum să fie definit în mod identic;
 - (b) pe plan statistic, utilizarea cadrului conturilor economice impune constrângeri contabile care trebuie respectate, atât la prețuri curente, cât și constante, și în mod normal sunt necesare ajustări pentru asigurarea unei coerențe între datele de prețuri și de volum;
 - (c) elaborarea unui sistem integrat de indici de preț și de volum în cadrul sistemului de conturi economice oferă contabilului național o posibilitate suplimentară de control. Presupunând existența unui ansamblu echilibrat al tabelelor resurselor și utilizărilor la prețuri curente, construirea unor astfel de tabele la prețuri constante permite automat deducerea unui sistem de indici de prețuri implicați. Un control al verosimilității acestor indici poate conduce la revizuirea și corectarea datelor la prețuri constante și, dacă este cazul, a valorilor la prețuri curente;
 - (d) în sfârșit, metoda contabilă permite măsurarea evoluției prețurilor și volumului pentru anumite solduri contabile, acestea fiind, prin definiție, obținute plecând de la alte elemente ale conturilor.
- 10.05. În ciuda avantajelor legate de sistemul integrat bazat pe echilibrul — global și pe ramuri — al operațiunilor cu bunuri și servicii, trebuie recunoscut că indicii de preț și de volum astfel obținuți nu satisfac toate necesitățile și nici nu răspund la toate întrebările care se pot pune privind evoluția prețurilor sau a volumelor. Constrângerile contabile și alegerea formulelor de indici de preț și volum, cu toate că sunt indispensabile construirii unui sistem coerent, pot deveni uneori un impediment. Apare în aceeași măsură necesitatea să se dispună de informații pentru perioade mai scurte — lună sau trimestru. În acest caz, alte tipuri de indici de preț și de volum se pot dovedi folositori.

DOMENIUL DE APLICARE A INDICILOR DE PREȚ ȘI DE VOLUM ÎN SISTEMUL CONTURILOR

- 10.06. Printre fluxurile care apar în conturile economice la prețuri curente există unele (referitoare în principal la produse) pentru care distincția efectuată între variațiile de preț și variațiile de volum este identică cu cea efectuată la nivel microeconomic. Pentru numeroase alte fluxuri din sistem, această distincție este mult mai puțin evidentă.

În primul caz, fluxurile acoperă un ansamblu de operațiuni elementare cu bunuri și servicii, valoarea fiecăreia fiind egală cu produsul dintre un anumit număr de unități fizice și prețul lor unitar respectiv. Este suficient în acest caz să se cunoască descompunerea fluxului în cauză în operațiuni elementare pentru a determina variația sa medie în preț și în volum.

În cel de al doilea caz, care se referă la un număr de operații de repartitie și de intermediere financiară, cât și la anumite solduri, cum ar fi valoarea adăugată, este dificil, chiar imposibil, de a descompune direct valorile curente în componentele lor de preț și volum; soluții specifice trebuie atunci adoptate.

În același timp apare necesitatea măsurării puterii de cumpărare reale a unui anumit număr de agregate, cum ar fi remunerarea angajaților, venitul disponibil al gospodăriilor populației sau venitul național. Aceasta poate, de exemplu, să fie efectuată deflând aceste agregate printr-un indice de preț al bunurilor și serviciilor care pot fi cumpărate.

- 10.07. Trebuie subliniat că, obiectivul și metoda de calcul a puterii reale de cumpărare diferă fundamental de cele aplicate deflării bunurilor și serviciilor, precum și soldurilor contabile. Pentru acestea din urmă, se poate stabili un sistem integrat de indici de prețuri și volum, ceea ce va fi util, printre altele, la măsurarea creșterii economice. Evaluarea în termeni reali a fluxului aparținând ultimei categorii face apel la indicii de preț ai altor fluxuri decât cei vizați, care pot să difere după obiectivul cercetării; în măsura în care evaluarea are un caracter convențional, nu va exista numai o posibilitate, ci mai multe, de a o realiza în cadrul unui sistem integrat de indici de preț și de volum.

SISTEMUL INTEGRAT DE INDICI DE PREȚ ȘI DE VOLUM

- 10.08. Împărțirea sistematică a variației valorilor curente în componentele sale „variația de preț” și „variația de volum” se limitează la fluxurile care reprezintă operațiile înregistrate în conturile de bunuri și servicii (0) și în conturile de producție (I); departajarea este efectuată atât pentru datele pe ramuri, cât și pentru cele referitoare la economia totală. Fluxurile reprezentând soldurile contabile, cum ar fi valoarea adăugată, nu pot fi direct transformate în componente de preț și volum; aceasta nu poate fi făcută decât indirect, plecând de la fluxurile operațiunilor corespunzătoare.

Utilizarea unui cadru contabil impune o dublă constrângere asupra procesului de elaborare a datelor:

- (a) echilibrul contului de bunuri și servicii trebuie, pentru fiecare perioadă de doi ani consecutivi, să fie realizat atât la prețuri constante, cât și la prețuri curente;
- (b) fiecare flux referitor la economia totală trebuie să fie egal cu suma fluxurilor corespunzătoare pentru diferitele ramuri.

A treia constrângere, care nu este inerentă utilizării unui cadru contabil ci decurge dintr-o alegere deliberată, presupune ca fiecare variație de valoare a operațiunilor să fie atribuită fie unei variații de preț, fie unei variații de volum sau combinației dintre cele două.

Dacă aceste trei condiții sunt îndeplinite, evaluarea conturilor de bunuri și servicii și a conturilor de producție la prețuri constante permite obținerea unui ansamblu integrat de indici de preț și volum.

10.09. Mărimile luate în considerare pentru construirea unui astfel de ansamblu integrat sunt următoarele:

Operațiuni pe produse		
Producție	P.1	
Producție de piață		P.11
Producție pentru consum final propriu		P.12
Altă producție necomercială		P.13
Consum intermediar	P.2	
Cheltuiala pentru consum final	P.3	
Cheltuiala pentru consum final individual		P.31
Cheltuiala pentru consum final colectiv		P.32
Consum final efectiv	P.4	
Consum final individual efectiv		P.41
Consum final colectiv efectiv		P.42
Formare brută de capital	P.5	
Formare brută de capital fix		P.51
Variația stocurilor		P.52
Achiziții minus cedări de obiecte de Valoare		P.53
Exporturi de bunuri și servicii	P.6	
Exporturi de bunuri		P.61
Exporturi de servicii		P.62
Importuri de bunuri și servicii	P.7	
Importuri de bunuri		P.71
Importuri de servicii		P.72
Impozite și subvenții pe produse		
Impozite pe produse, exclusiv TVA		D.212 și D.214
Subvenții pe produse		D.31
TVA pe produse		D.211
Consum de capital fix	K.1	
Solduri contabile		
Valoare adăugată	B.1	
Produs intern brut	B.1*b	

INDICI DE PREȚ ȘI DE VOLUM PENTRU ALTE AGREGATE

10.10. În afara măsurilor de preț și de volum analizate mai sus, următoarele agregate pot fi, de asemenea, separate în propriile lor componente de preț și de volum, obiectivele unei astfel de evaluări fiind diverse.

Stocuri	AN.12
Stoc de active fixe produse	AN.11
Remunerarea angajaților	D.1

Stocurile de la începutul și de la sfârșitul perioadei pot să fie evaluate la prețuri constante, pentru a estima variația lor în volum, în cursul perioadei considerate.

Stocul de active fixe produse trebuie evaluat la prețuri constante pentru a estima coeficienții de capital (rapoartele capital/producție) și dispune de o bază pentru estimarea consumului de capital fix la prețuri constante.

Remunerarea angajaților trebuie să fie calculată la prețuri constante pentru a putea măsura productivitatea; este, de asemenea, și cazul când producția a fost estimată recurând la datele referitoare la intrările exprimate la prețuri constante.

10.11. Remunerarea angajaților constituie un element de venit. Puterea de cumpărare poate fi evaluată în termeni reali, prin deflatare, cu ajutorul unui indice care reflectă prețurile produselor achiziționate de către angajați. Alte elemente de venit, cum ar fi venitul disponibil al gospodăriilor populației și venitul național, pot fi, de asemenea, măsurate în termeni reali recurând la aceeași metodă generală.

PRINCIPII GENERALE DE MĂSURARE A INDICILOR DE PREȚ ȘI VOLUM

DEFINIȚIA PREȚURILOR ȘI A VOLUMELOR PRODUSELOR DE PIAȚĂ

- 10.12. Crearea unui sistem integrat de indici de preț și volum se bazează pe ipoteza că, pentru un bun sau un serviciu omogen dat, valoarea sa (v) este egală cu prețul unitar (p) înmulțit cu numărul de unități (q), adică:

$$v = p \times q$$

- 10.13 *Definiție:* Prețul este definit ca fiind valoarea unei unități de produs, ale cărui cantități sunt perfect omogene, nu numai în sens fizic, dar și din punct de vedere al altor caracteristici calitative descrise la punctul 10.16. Pentru a fi aditive în termeni economici, aceste cantități trebuie să fie identice și să aibă același preț unitar. Pentru fiecare agregat al operațiunilor cu bunuri și servicii prezentate în conturi, măsurile de preț și cantitate trebuie să fie stabilite astfel încât:

$$\text{indice de valoare} = \text{indice de preț} \times \text{indice de volum},$$

ceea ce înseamnă, că fiecare variație a valorii unui flux dat trebuie să fie atribuită fie unei variații de preț, fie unei variații de volum, fie unei combinații între acestea două.

- 10.14. În cazul operațiunilor cu bunuri, este, în mod normal, simplu să se definească unitatea fizică care face obiectul operațiunii și în consecință prețul unitar. În câteva cazuri cu toate acestea, cum este cel al bunurilor de capital unice, este mai dificil și trebuie adoptate soluții specifice.

În cazul operațiunilor cu servicii, este adesea mai dificil de cunoscut caracteristicile care determină unitățile fizice și astfel pot apărea divergențe asupra criteriilor care pot fi aplicate. Aceasta poate apare la unele ramuri importante, cum ar fi serviciile de intermediere financiară, comerțul cu ridicata și amănuntul, serviciile prestate în folosul întreprinderilor, învățământul, cercetarea și dezvoltarea, sănătatea sau activitățile de recreare. Dată fiind importanța crescândă a ramurilor de servicii, este esențial de găsit, în alegerea unităților fizice, soluții comune, chiar dacă ele sunt convenționale.

DIFERENȚELE DE CALITATE ȘI DIFERENȚELE DE PREȚ

- 10.15. Caracteristicile fizice și altele care se iau în considerare pentru identificarea produselor constituie diferențe de calitate și joacă un rol important, ridicând, în același timp, probleme statistice delicate.

Realitatea este că pentru numeroase bunuri și servicii destinate unui consum determinat există mai multe variante corespunzând unor calități diferite și caracterizate prin prețuri unitare diferite.

- 10.16. Diferențele de calitate se găsesc reflectate prin următorii factori:

- (a) caracteristici fizice;
- (b) locuri de livrare diferite;
- (c) momente de livrare diferite — în timpul zilei sau al anului;
- (d) diferențe la nivelul condițiilor de vânzare sau la nivelul circumstanțelor sau al cadrului în care bunurile și serviciile sunt furnizate.

În condițiile unor caracteristici fizice date, diferențele care afectează alți factori fac ca unitățile fizice să nu fie identice în sens economic, iar valoarea lor să se modifice de la o unitate la alta. Aceste diferențe în valoare unitară sunt considerate ca diferențe de volum și nu ca diferențe de preț.

În realitate, plata efectuată atunci când se achiziționează un bun nu acoperă numai prețul bunului, ci și pe cel al serviciilor asociate furnizării acelui produs. Se consideră astfel drept produse distincte bunurile identice vândute la prețuri diferite și în condiții diferite. Această concluzie este în mod clar reflectată în tabelele resurselor și utilizărilor, în care valoarea adaosului comercial și a adaosului de transport (care reprezintă principalele servicii asociate cu furnizarea de bunuri) este înregistrată separat.

- 10.17. În cadrul unei piețe date și pentru aceeași perioadă, coexistența mai multor valori unitare pot fi considerate, cu excepția celor descrise la punctul 10.19., o dovadă a existenței diferențelor calitative. Astfel, diferitele modele ale aceleiași game de vehicule și chiar diferitele versiuni ale aceluiași model trebuie să fie tratate ca produse diferite, tot așa cum o distincție trebuie să fie operată între călătoriile pe calea ferată, dacă ele sunt efectuate la prima clasă sau la a doua clasă.

Stabilirea măsurărilor de preț și de volum impune un nomenclator de produse, la cel mai detaliat nivel posibil, astfel încât fiecare produs identificat în acest mod, să prezinte un maxim de omogenitate, oricare ar fi nivelul de dezagregare utilizat în prezentarea rezultatelor.

- 10.18. Dimensiunea calitativă trebuie, în egală măsură, să fie luată în considerare atunci când este supusă unor variații în timp. O variație a calității datorate, de exemplu, modificării caracteristicilor fizice ale unui produs, va trebui considerată ca o variație de volum, și nu ca o variație de preț. Dar este la fel de necesar să se țină cont de efectele agregării: o variație în alcătuirea unui flux antrenând, de exemplu, o ameliorare a unei calități medii, va trebui să fie considerată ca o creștere de volum și nu ca o creștere de preț. Rezultă că pentru producție, efectele mutărilor între piețe pe care sunt practicate prețuri diferite, ca de exemplu piața internă/externă sau utilizările industriale/produsele de consum, vor fi tratate ca variație de volum și nu de preț. Rezultă în egală măsură că o variație de preț pentru un flux dat nu va putea să aibă loc decât în urma variațiilor de preț la nivelul operațiunilor luate individual.
- 10.19. *Definiție:* Existența unor diferențe de valoare unitară constatăte nu reprezintă un indiciu al unor diferențe de calitate atunci când anumite circumstanțe sunt reunite — și anume, lipsa de informații sau a unei diferențieri de preț, ambele reflectând o libertate de alegere limitată sau existența unor piețe paralele. În aceste cazuri este necesar să se considere că diferențele de valoare unitară reprezintă diferențe de preț.
- 10.20. Lipsa de informații înseamnă situația în care un cumpărător nu este corect informat de diferențele de preț în vigoare și riscă să achiziționeze un bun sau un serviciu la un preț superior celui pe care l-ar putea obține din alt loc. Această situație — sau situația inversă — poate în egală măsură să aibă loc atunci când prețul face obiectul unei negocieri sau a unei tocmești între cumpărătorii și vânzătorii individuali. Pe de altă parte, diferența observată între prețul mediu al unui bun cumpărat la o piață sau un bazar — unde astfel de tocmești sunt adesea întâlnite — și prețul aceluiași bun vândut într-un alt tip de comerț, cum ar fi un mare magazin, ar trebui în mod normal să fie tratată ca o reflectare a diferenței de calitate atribuită condițiilor diferite de vânzare.
- 10.21. Discriminarea prin preț implică faptul că vânzătorii se găsesc într-o situație care le permite să factureze prețuri diferite unor categorii diferite de cumpărători, și aceasta pentru bunuri și servicii identice, vândute în condiții asemănătoare. Libertatea de alegere a unui cumpărător aparținând unei categorii particulare este, în acest caz, limitată, chiar inexistentă. Principiul adoptat aici constă în a considera aceste variații de preț ca o discriminare prin preț, pentru că prețuri diferite sunt facturate pentru unități identice vândute în condiții asemănătoare, pe o piață clar delimitată. Variațiile de preț datorate unei astfel de discriminări nu constituie diferențe de volum.

Posibilitatea revinderii bunurilor pe o piață dată determină faptul că discriminarea prin preț pentru aceste tipuri de produse poate adesea să fie considerată ca ne semnificativă. Eventualele diferențe de preț ale produselor pot, în general, să fie imputate unei lipse de informații sau existenței piețelor paralele.

În ramurile de servicii, ca de exemplu în sectorul de transporturi, producătorii pot să acorde avantaje tarifare grupurilor de persoane ale căror venituri sunt de obicei inferioare mediei, cum ar fi pensionarii sau studenții. Dacă aceștia sunt liberi să călătorească la un moment dat unde doresc, acest lucru trebuie considerat drept o discriminare prin preț. Cu toate acestea, dacă ei beneficiază de tarife reduse cu condiția de a nu călători decât pe durata anumitor perioade, de obicei în afara orelor sau perioadelor de vârf, se estimează atunci că le este propusă o calitate mai slabă de transport.

- 10.22. Diverse motive explică existența piețelor paralele: cumpărătorii pot să nu fie în măsură de a cumpăra atât cât doresc la un preț avantajos din cauza disponibilităților insuficiente la prețul respectiv; dar poate să existe o piață secundară, paralelă, unde prețurile sunt mai mari. Există de asemenea posibilitatea existenței unei piețe paralele, unde vânzătorii pot percepe prețuri inferioare pentru a evita în acest fel anumite taxe. Și în aceste cazuri variațiile de preț constituie o diferență de preț și nu de volum.
- 10.23. Este posibilă modificarea structurii unui flux care să afecteze valoarea sa totală atunci când, în situația lipsei de informație, de discriminare prin preț și de existență a piețelor paralele, produse identice sunt vândute la prețuri diferite.

Să presupunem că o anumită cantitate dintr-un produs sau dintr-un serviciu determinat este vândută la un preț inferior unei categorii specifice de cumpărători fără să fie nici o diferență în ceea ce privește natura produsului sau a serviciului propus, a locului, a momentului sau a condițiilor de vânzare și nici a vreunui alt factor. Orice diminuare ulterioară a cantității vândute la un preț inferior are ca efect ridicarea prețului mediu plătit de către cumpărătorii produselor sau serviciilor respective. Această variație trebuie înregistrată ca o creștere de preț, nu de volum.

PRINCIPII APLICABILE SERVICIILOR NECOMERCIALE

- 10.24. Constituirea unui sistem comprehensiv de indici de preț și de volum care să acopere toate resursele și utilizările de bunuri și servicii este dificilă atunci când trebuie determinată producția de servicii necomerciale. Aceste servicii diferă de serviciile de piață prin faptul că nu sunt vândute la preț de piață și că valoarea lor la prețuri curente este calculată prin convenție ca sumă a costurilor suportate, adică a consumului intermediar, remunerării angajaților, altor impozite mai puțin subvențiile pe producție și a consumului de capital fix.
- 10.25. În absența unui preț de piață unitar, variația „costului unitar” a unui serviciu necomercial poate fi considerată ca o bună aproximare a variației prețului său. Dacă serviciile necomerciale sunt consumate pe o bază individuală, este în principiu posibil să se estimeze

cantitățile, care sunt omogene și reflectă utilizarea acestor servicii, și să se aplice apoi costurile unitare ale unui an de bază pentru obținerea de date exprimate la prețuri constante. Cu acest tip de măsurare a producției este posibilă analiza variațiilor de productivitate pentru serviciile necomerciale individuale. În ce privește serviciile colective, nu este în general posibil să se fixeze costul unitar, nici să se precizeze cantitățile care reflectă utilizarea lor. Utilizatorii trebuie să țină cont de aceasta atunci când încearcă să determine prin metode indirecte variațiile de productivitate pentru serviciile colective.

- 10.26. În cadrul conturilor economice, este esențial să se adopte principiul conform căruia producția și consumul de servicii necomerciale, la fel ca și producția și consumul de servicii de piață, trebuie să fie definite pe baza fluxurilor reale ale acestor bunuri și servicii și nu pe baza rezultatelor finale obținute datorită utilizării lor. Aceste rezultate dependente, de asemenea, de mulți alți factori, nu sunt posibil de măsurat, cum ar fi de exemplu volumul serviciilor din învățământ prin creșterea nivelului de educație sau volumul serviciilor de sănătate prin creșterea nivelului de sănătate al populației.

PRINCIPII DE EVALUARE A VALORII ADĂUGATE ȘI A PRODUSULUI INTERN BRUT

- 10.27. Valoarea adăugată, care constituie soldul contului de producție, este singura care face parte din sistemul integrat de indici de preț și volum. Caracteristicile foarte particulare ale acestui sold trebuie cu toate acestea să fie evidențiate, la fel ca și importanța indicilor de preț și de volum pe care îi utilizează.

Contrar diverselor fluxuri de bunuri și de servicii, valoarea adăugată nu reprezintă o categorie de operații definite în mod precis. Nu este, așadar, posibil de a o diviza într-o componentă de preț și o componentă de volum.

- 10.28. *Definiție:* Valoarea adăugată la prețuri constante se definește ca diferența între producția în prețuri constante și consumul intermediar la prețuri constante. Astfel:

$$VA = \sum P(0)Q(1) - \sum p(0)q(1)$$

unde P și Q corespund prețurilor și cantităților pentru producție, iar p și q sunt prețurile și cantitățile pentru consumul intermediar. Metoda teoretică corectă pentru calcularea valorii adăugate la prețuri constante constă în a proceda la o dublă deflatare, adică la deflatarea separată a celor două fluxuri din contul de producție (producția și consumul intermediar) și de a calcula soldul acestor două fluxuri deja reevaluate.

- 10.29. În anumite cazuri, atunci când datele statistice sunt incomplete sau insuficient de fiabile, se poate dovedi necesară recurgerea la un indicator unic. Dacă se dispune de date statistice satisfăcătoare cu privire la valoarea adăugată la prețuri curente, în loc de a proceda la o dublă deflatare este posibilă deflatarea directă a valorii adăugate curente printr-un indice de preț al producției. Acest lucru impune stabilirea drept ipoteză a faptului că evoluția de preț a consumului intermediar este aceeași cu cea de preț a producției. O altă metodă posibilă constă în extrapolarea valorii adăugate a anului de bază printr-un indice de volum al producției. Acest indice de volum poate fi calculat, fie direct plecând de la datele cantitative, fie deflatând valoarea curentă a producției printr-un indice de preț corespunzător. Această metodă pleacă de la ipoteza că variațiile de volum sunt identice pentru producție și pentru consum intermediar.

Pentru anumite ramuri de servicii de piață și necomerciale, cum ar fi serviciile financiare, serviciile pentru întreprinderi, învățământ sau apărare, poate fi imposibil de a dispune de estimări satisfăcătoare ale variațiilor de preț sau de volum ale producției; în acest caz, variațiile valorii adăugate la prețuri constante pot fi estimate în funcție de variația remunerării angajaților utilizând rate constante ale salariului și un consum de capital fix la prețuri constante. Este posibil ca persoanele responsabile cu stabilirea datelor să fie constrânse să adopte astfel de metode, chiar dacă nu există nici un motiv întemeiat pentru a presupune că productivitatea muncii rămâne neschimbată pe termen scurt sau lung.

- 10.30. Astfel, prin natura lor, indicii de volum și de preț utilizați pentru estimarea valorii adăugate sunt în mod clar diferiți de indicii corespunzători utilizați pentru fluxurile de bunuri și servicii.

Același lucru este valabil și pentru indicii de preț și de volum ai soldurilor agregate, cum este produsul intern brut. Acesta corespunde sumei tuturor valorilor adăugate diminuate cu SIFIM, adică cu suma soldurilor, la care se adaugă toate impozitele, minus subvențiile pe produse; din alt punct de vedere, produsul intern brut poate fi considerat ca reprezentând soldul între totalul utilizărilor finale și importuri.

DIFICULTĂȚI LA APLICAREA PRINCIPIILOR GENERALE

- 10.31. Aplicarea la diferitele fluxuri din sistem a principiilor referitoare la preț și volum necesită specificarea soluțiilor adoptate pentru anumite probleme care pot rezulta.

APLICARE GENERALĂ

- 10.32. Necesitatea de a cunoaște care factori, dintre cei descriși la punctul precedent, explică diferențele de preț apare de fiecare dată când sunt studiate seriile cronologice ale datelor valorii și când trebuie să se distingă variațiile de preț de cele de volum. Aceasta presupune că și în cazul unui nivel de analiză detaliat seriile de date cantitative pot oferi numai măsuri aproximative ale variației de volum, pentru că ele nu reflectă într-un mod satisfăcător variațiile care pot interveni în componența diferitelor tipuri de calitate. Astfel, de exemplu, un număr constant de unități fizice înregistrat pentru un flux dat va duce în realitate la subestimarea variației de volum, dacă se modifică componența în favoarea unităților care au o calitate superioară. Modificările astfel operate la nivelul unei calități medii trebuie să fie înregistrate sub forma unei creșteri a indicelui de volum. În general, cea mai bună metodă de estimare a variațiilor de volum ale fluxurilor de bunuri și servicii constă în deflatarea datelor care reprezintă valoarea cu ajutorul indicilor de preț. Orice variație de calitate medie fiind corect reflectată în seriile în valoare, împărțirea printr-un indice de preț reprezentativ, ajustat pentru a ține cont de variațiile calitative, permite obținerea unui indice corect de volum.
- 10.33. Deflatarea cu ajutorul indicilor de preț nu constituie întotdeauna una dintre cele mai bune soluții în practică, astfel că și alte metode trebuie să fie adoptate. Seriile în valoare pot fi, de exemplu, obținute prin multiplicarea datelor de preț și cantitate; datele la prețuri constante pot fi astfel obținute recurgându-se la prețul anului de bază. Alternativ, ar putea exista anumite serii în valoare care să fie de o calitate inferioară sau să fie dificil de obținut indici de preț fiabili. Estimarea poate fi atunci efectuată plecând de la indicatorii cantitativi. În aceste cazuri trebuie să se aibă grijă ca raportarea cantităților să se facă la produse cât se poate de omogene. Dacă nici una dintre metodele descrise nu este aplicabilă, datele la prețuri constante referitoare la producție ar trebui stabilite pornind de la estimarea intrărilor la prețuri constante.
- 10.34. Pentru serviciile necomerciale, metoda constând în deflatarea valorilor cu ajutorul indicilor de preț nu poate fi aplicată, astfel că alte soluții trebuie să fie adoptate. Acestea fac obiectul punctelor 10.41.-10.46.

APLICARE LA FLUXURI SPECIFICE

Fluxuri de bunuri și servicii de piață

- 10.35. Dintre toate fluxurile unei economii, fluxurile de bunuri și servicii de piață pot cel mai bine descompune variația valorii lor într-o variație de volum și o variație de preț. În vederea unei astfel de descompuneri trebuie făcută o distincție clară între:
- (a) fluxurile care reprezintă operații realizate pe piață, la un preț determinat;
 - (b) fluxurile care reprezintă producția pentru consumul final propriu (de exemplu, producția pentru consumul propriu de produse agricole și serviciile de locuințe produse de către proprietarii-ocupanți);
 - (c) fluxurile ale căror valori sunt definite ca un sold între operațiile de bunuri și servicii (cum ar fi adaosul comercial);
 - (d) fluxurile ale căror valori sunt definite ca un sold între operațiile de repartitie și/sau operațiile financiare (cum ar fi serviciile de intermediere financiară indirect măsurate și serviciile de asigurare).
- 10.36. Fluxurile din categoria (a) sunt de departe cele mai numeroase și mai obișnuite. Variațiile de valoare ale acestor fluxuri pot, datorită naturii lor, să fie scindate în variații de volum și de preț. Metoda generală de deflatare a valorii curente a acestor fluxuri printr-un indice de preț este aplicabilă de fiecare dată când bunurile și serviciile pot fi exprimate sub formă de unități care, în cea mai mare parte, rămân omogene de la un an la altul.
- 10.37. Fluxurile din categoria (b), care reprezintă operații fictive, se caracterizează prin absența unui preț real al tranzacțiilor. Este cazul produselor agricole pentru consumul final propriu și al bunurilor destinate formării capitalului fix în cont propriu. În ceea ce privește serviciile, cea mai importantă categorie se referă la locuințele ocupate de proprietari. Valorile corespunzătoare acestor fluxuri imputate trebuie obținute utilizând prețurile aplicate pe piață produselor similare, deflatorul rămânând în consecință neschimbat. Având în vedere că este necesară evaluarea producției lucrărilor de construcții în cont propriu plecând de la costul producției mai degrabă decât de la prețuri, deflatorul trebuie ajustat pentru a ține cont de aceasta.
- 10.38. Cele mai importante fluxuri din categoria (c) sunt cele a căror valoare la prețuri curente este obținută sub forma soldului între valorile celor două fluxuri de bunuri. Este cazul adaosului comercial, a cărui valoare, la prețuri curente, se definește ca diferență între prețul real sau imputat practicat pentru un bun achiziționat în scopul revinderii de către un comerciant cu ridicata sau cu amănuntul și prețul care ar trebui să fie plătit de distribuitor pentru înlocuirea bunului în momentul în care acesta a fost vândut sau cedat, oricare ar fi modul în care s-a realizat aceasta. Valoarea adaosului comercial la prețuri constante poate fi obținută, în egală măsură, sub formă de sold, deducând din valoarea la prețuri constante a bunurilor revândute prin comerț, valoarea la prețuri constante a bunurilor achiziționate în scopul revinderii. O altă metodă de măsurare ar fi extrapolarea adaosului comercial din anul de bază, fie pe baza volumului de vânzări, fie pe baza volumului de cumpărări efectuat de către comercianții cu ridicata și comercianții cu amănuntul. Pentru obținerea de rezultate corecte, această metodă trebuie să țină cont de faptul că adaosul comercial variază pentru diferite produse și utilizări. Tabelul resurselor și utilizărilor reflectă clar acest lucru.

- 10.39. Categoria (c) include, de asemenea, producția de servicii a agențiilor de voiaj, măsurată ca valoarea a serviciilor facturate (cheltuieli și comisioane). Valoarea acestor servicii poate fi, de asemenea, calculată ca diferență între două fluxuri — valoarea totală plătită de către cumpărător și cheltuielile de transport și cazare suportate de către producător. Valoarea volumului poate fi obținută sub forma diferenței dintre cele două fluxuri calculate la prețuri constante. Alternativ, se poate defini valoarea cheltuielilor și a comisioanelor ca preț unitar al tipului de transport sau de cazare organizat, iar indicatorul de volum al prețului plătit pentru servicii variază în aceeași direcție cu fluxurile respective.
- 10.40. Fluxurile din categoria (d) constă din serviciile de intermediere financiară; mai fac parte, de asemenea, și serviciile întreprinderilor de asigurare și fondurilor de pensii. Serviciile de intermediere financiară sunt furnizate de către bănci și alte societăți financiare și constau în împrumuturi de bani acordate întreprinderilor sau gospodăriilor populației, în oferirea de mijloace sigure și convenabile de economisire, de păstrare a banilor și a altor obiecte de valoare la loc sigur, de vânzare și cumpărare a devizelor străine, de compensare a cecurilor, de furnizare de informații economice generale, de negociere a efectelor mobiliare și de oferire a serviciilor de consultanță în domeniul investițiilor. În anumite cazuri, aceste servicii pot fi definite cu ușurință și pot determina vărsăminte de sume precise cum ar fi, de exemplu, închirierea de către bănci a spațiilor speciale de depozitare sau când sunt percepute comisioane în legătură cu emisiunile de acțiuni, obligațiuni sau împrumuturi. Valoarea curentă a operațiunilor poate fi apoi definită, precum și prețurile și cantitățile necesare pentru măsurarea variației prețului și a volumului. Oricum, o împărțire în componenta de preț și de volum pentru serviciile de intermediere financiară măsurate indirect și pentru serviciile de asigurări se poate face de obicei pe baza anumitor convenții, datorită caracterului lor arbitrar.

Fluxuri de servicii non-piață

- 10.41. Serviciile necomerciale realizate de administrațiile publice și de instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (IFSLSGP) acoperă o gamă largă de servicii, în același timp necesare și utile societății. Ele se împart în două mari categorii:
- (a) servicii furnizate persoanelor ca indivizi (individualizabile), adică cele ai căror consumatori sau beneficiari pot fi identificați în mod individual. Consumul unor asemenea servicii presupune o inițiativă personală din partea celor interesați;
 - (b) servicii pur colective, adică serviciile consumate în mod colectiv de către ansamblul populației.
- 10.42. Serviciile individualizabile pot fi acordate persoanelor luate în mod individual (este cazul serviciilor de sănătate) sau grupurilor de persoane (este cazul învățământului). După natura lor, aceste servicii pot fi furnizate pe o bază de piață sau necomercială; în multe cazuri, consumatorul poate beneficia de acest gen de servicii fie adresându-se unei unități producătoare de servicii de piață (achitându-i acesteia prețul serviciului), fie recurgând la o unitate producătoare de servicii necomerciale aparținând administrației publice, sau unei instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (beneficiind în acest caz de gratuitate sau cvasigratuitate pentru aceste servicii).

Pentru unitățile producătoare de servicii de piață, metoda care ar trebui utilizată constă în deflatarea valorilor curente prin indici de preț, deoarece s-a demonstrat foarte clar că variațiile suferite prin compunerea unui ansamblu de produse afectate de prețuri diferite influențează mai mult volumele decât prețurile. Pentru serviciile individualizabile necomerciale estimările producției ar putea să se bazeze pe indicatori cantitativi. În cazul educației, aceștia ar putea să se raporteze la numărul de ore frecventate de către elevi în clasă sau în activitatea de pregătire individuală, în timp ce pentru serviciile de sănătate necomerciale acești indicatori trebuie să reflecte tratamentul în mediul spitalicesc sau vizitele la doctori sau la personalul medical de calificare medie. Și într-un caz și în altul, dimensiunea calitativă se reflectă în volumul resurselor alocate fiecărui elev sau fiecărui pacient. Trebuie urmărit ca datele utilizate să se obțină la un nivel de detaliere destul de ridicat, în așa fel încât fiecare indicator care face obiectul calculelor să fie cât mai omogen posibil din punct de vedere al costurilor. Numai în acest caz variațiile care afectează compoziția unui ansamblu de produse apar ca variații de volum.

Variațiile de volum al producției și al consumului de servicii individualizabile ar trebui, în principiu, să fie măsurate pe baza utilizării acestor servicii; se va evita în acest fel, de a se face apel, pentru servicii de aceeași natură, la criterii diferite, după cum acestea au un caracter de piață sau necomercial. Orice variație de calitate trebuie, bineînțeles, tratată ca o variație de volum; dar acest lucru se aplică în egală măsură pentru serviciile destinate pieței, cât și pentru serviciile individualizabile necomerciale.

- 10.43. Serviciile pur colective sunt produse de către administrațiile publice în beneficiul întregii populații. Acestea acoperă, de fapt, o vastă gamă de activități, cum ar fi serviciile de administrație generală, de apărare națională, de relații externe, de justiție și de poliție, de urbanism și de mediu, de politică economică etc. Fiind servicii consumate colectiv, în mod indirect și continuu, volumul producției acestora nu se poate măsura prin amploarea gradului de utilizare.
- 10.44. În practică poate fi imposibil să se obțină indicatori cantitativi fiabili pentru serviciile individualizabile necomerciale, fiind necesară prin urmare măsurarea în termeni de volum a acestora, recurgând la aceleași metode ca cele aplicate serviciilor pur colective. În aceste situații este necesar să se pornească de la o evaluare la prețuri constante a diferitelor elemente de cost al producției, adică:
- (a) consumul intermediar;
 - (b) remunerarea angajaților;

- (c) alte impozite pe producție, mai puțin alte subvenții pe producție;
- (d) consumul de capital fix.

Recurgerea la măsurarea intrărilor intermediare pentru estimarea producției face imposibilă orice analiză a productivității.

- 10.45. Calculul consumului intermediar la prețuri constante nu ridică probleme teoretice particulare, dat fiind că acest consum intermediar se raportează la bunuri și servicii de piață. Acest calcul se poate efectua fie prin deflatarea valorilor curente printr-un indice al prețurilor de consum intermediar, fie pornind de la cantitățile reevaluate la prețurile din anul de bază.
- 10.46. Calculul la prețuri constante a remunerării angajaților și a consumului de capital fix al ramurilor serviciilor necomerciale se efectuează prin metodele generale descrise la punctele 10.53. și 10.54. de mai jos. Alte impozite pe producție sunt, adesea, de o asemenea natură încât este posibil de a le lega de un indicator de volum, cum ar fi volumul forței de muncă, numărul vehiculelor utilizate etc.

Impozite și subvenții pe produse și importuri

- 10.47. Deși limitat în principal la operațiunile cu bunuri și servicii, sistemul integrat al indicilor de preț și de volum nu exclude posibilitatea de a se calcula mărimea variațiilor de preț și de volum pentru anumite alte operațiuni. Această posibilitate există, mai ales, în cazul impozitelor și al subvențiilor direct legate de cantitatea sau valoarea bunurilor și a serviciilor care fac obiectul anumitor operațiuni. Aceste valori sunt reluate în mod explicit în tabelul resurselor și utilizărilor. Aplicând regulile descrise mai sus este posibilă obținerea măsurării prețului și a volumului pentru categoriile de impozite și subvenții înregistrate în conturile de bunuri și servicii, adică:

- (a) impozite pe produse, exclusiv TVA (D.212 și D.214);
- (b) subvenții pe produse (D.31);
- (c) TVA pe produse (D.211).

- 10.48. Cazul cel mai simplu este cel al impozitelor care reprezintă un total nominal fix pe unitatea de cantitate a produsului care face obiectul unei operațiuni. Valoarea venitului obținut dintr-un astfel de impozit depinde de:

- (a) cantitatea produselor implicate în operațiune;
- (b) valoarea prelevată pe unitate, adică prețul de impozitare.

Descompunerea variației valorii în cele două componente ale sale nu ridică practic nici o dificultate. Variația volumului este determinată de modificarea cantităților de produse impozitate; variația prețului corespunde variației valorii prelevate pe unitate, adică modificării prețului de impozitare.

- 10.49. Un caz mai frecvent este acela când impozitul reprezintă un anumit procent din valoarea operațiunii. Valoarea venitului obținut dintr-un astfel de impozit este deci în funcție de:

- (a) cantitatea produselor implicate în operațiune;
- (b) prețul produselor implicate în operațiune;
- (c) cota de impozitare (exprimată în procente).

Prețul impozitării este deci obținut aplicând cota de impozitare la prețul produsului. Variația în venitul obținut dintr-un astfel de impozit poate fi de asemenea scindată într-o variație de volum, determinată de evoluția cantităților produselor impozitate, și într-o variație de preț corespunzătoare evoluției prețului impozitării ($b \times c$).

- 10.50. Valoarea impozitelor pe produse (cu excepția TVA) (D.215 și D.214) este măsurată din punct de vedere al volumului aplicând la cantitățile de produse fabricate sau importate prețurile de impozitare ale anului de bază sau aplicând la valoarea producției sau a importurilor, reevaluate la prețurile anului de bază, cotele de impozitare ale anului de bază. Nu trebuie pierdut din vedere faptul că prețul de impozitare poate fi diferit în funcție de utilizări. Acest aspect este luat în considerare la alcătuirea tabelului de resurse și utilizări.

- 10.51. La fel, valoarea subvențiilor pe produse (D.31) este măsurată din punct de vedere al volumului aplicând la cantitățile de produse fabricate sau importate „prețurile de subvenție” ale anului de bază sau aplicând la valoarea producției sau a importurilor, reevaluate la prețurile anului de bază, cotele de subvenție ale anului de bază, ținând cont de existența diferitelor prețuri de subvenție în funcție de utilizări.

- 10.52. TVA pe produse (D.211) este calculată pe o bază netă, atât pentru ansamblul economiei, cât și la nivelul diferitelor ramuri și al altor utilizatori și nu privește decât TVA nedeductibilă. Aceasta se definește ca diferență între TVA facturată asupra produselor și TVA deductibilă de către utilizatorii acestor produse. Este, de asemenea, posibil de a defini TVA pe produse ca sumă a tuturor valorilor nedeductibile care trebuie plătite de utilizatori.

TVA nedeductibilă la prețuri constante poate fi calculată aplicând cotele de TVA în vigoare în anul de bază la fluxurile exprimate la prețurile anului de bază. Orice variație a cotei de TVA intervenită în cursul anului curent se va reflecta deci în indicele de preț și nu în indicele de volum al TVA nedeductibile.

Partea de TVA deductibilă din TVA facturată, și în consecință TVA nedeductibilă, poate varia din următoarele motive:

- (a) fie ca urmare a unei modificări a dreptului de a deduce TVA rezultând din modificări aduse legislației sau reglementărilor fiscale, cu efect imediat sau nu;
- (b) fie structura utilizărilor de produse s-a modificat (de exemplu, în cazul unei creșteri a utilizărilor pentru care TVA poate să fie dedusă).

O schimbare în valoarea TVA deductibile ca urmare a modificării drepturilor de deductibilitate, trebuie să fie tratată, conform metodei prezentate, ca o variație a prețului impozitării, la fel ca și variația cotei de TVA facturate.

În schimb, o variație a valorii TVA deductibile ca urmare a unei modificări a structurii utilizărilor produsului reprezintă o variație de volum a TVA deductibile, ceea ce va trebui să fie reflectată prin indicele de volum al TVA pe produse.

Consumul de capital fix

- 10.53. Calculul măsurilor de volum pentru consumul de capital fix ridică puține probleme atât timp cât se dispune de o informație corectă asupra componenței stocului bunurilor ce formează capitalul fix. Metoda inventarului permanent, utilizată de către cea mai mare parte a țărilor, implică deja, pentru evaluarea consumului de capital fix la prețuri curente, necesitatea calculării stocurilor de bunuri de capital fix la prețuri constante. Într-adevăr, pentru a trece de la evaluarea la costul de achiziție inițial la o evaluare la preț de înlocuire, este necesar de a aduce mai întâi valoarea bunurilor de capital achiziționate în cursul diferitelor perioade la un mod de evaluare omogen, adică la prețurile unui an de bază. Indicii de preț și de volum obținuți în aceste scopuri vor putea, deci, să servească la stabilirea valorii consumului de capital fix la prețuri constante și a indicelui de preț corespunzător.

În cazul lipsei inventarului permanent al stocului de bunuri de capital fix, variația consumului de capital fix la prețuri constante poate fi obținută prin deflatarea datelor la prețuri curente cu indicii de preț derivați din datele privind formarea brută de capital fix pe produs. În acest scop, trebuie ținut cont de structura vechimii activelor fixe achiziționate.

Remunerarea angajaților

- 10.54. Pentru măsurarea volumului intrărilor de muncă salariată, unitatea cantitativă a remunerării angajaților poate fi considerată ca fiind echivalentă cu o oră de muncă pentru un tip și un nivel de calificare date. Ca și în cazul bunurilor și serviciilor, trebuie să se țină cont de existența diferitelor calități de muncă și cantitățile relative trebuie deci să fie calculate pentru fiecare tip de muncă. Prețul asociat fiecărui tip de muncă corespunde remunerării unei ore de muncă, care, evident, variază în funcție de tipurile de muncă. O măsurare de volum a muncii efectuate poate fi calculată ca medie ponderată a cantităților relative corespunzătoare diferitelor tipuri de muncă, coeficienții de ponderare fiind constituiți din valoarea remunerăției angajaților pentru anul precedent sau anul de bază stabilit. Alternativ, poate fi calculat un indice al ratei salariului sub forma unei medii ponderate a variațiilor intervenite în mărimea salariului orar al diferitelor tipuri de muncă, utilizând din nou remunerarea angajaților drept coeficienți de ponderare. Dacă un indice de volum de tipul Laspeyres este calculat indirect deflatând variațiile remunerăției angajaților la valori curente cu un indice de variație medie a salariului orar, acest din urmă indice trebuie să fie tip Paasche.
- 10.55. Pentru măsurarea puterii de cumpărare reale a remunerăției angajaților, acest flux poate fi deflatat cu un indice exprimând utilizările rezultate din aceste câștiguri. Indicele de preț ales în mod normal corespunde deflatorului implicit al cheltuielilor de consum individual sau indicelui prețurilor de consum.

Stocurile de active fixe produse și variația stocurilor

- 10.56. Fie că este vorba de evaluarea stării stocurilor de active fixe produse, fie de variația stocurilor, este necesar să se dispună de date la prețuri constante. Pentru primele, utilizarea metodei inventarului permanent permite de a dispune de datele necesare calculului coeficienților de capital. În celelalte cazuri, informația referitoare la valorile stocurilor de active poate fi obținută de la producători, deflatarea fiind efectuată prin intermediul indicilor de preț utilizați pentru formarea de capital fix, ținând cont de structura vechimii stocurilor.

Variația stocurilor este măsurată ca valoare a intrărilor în stocuri, diminuată cu valoarea ieșirilor din stocuri, și valoarea pierderilor curente de bunuri stocate în cursul unei perioade date. Deflatarea acestor diferite componente permite obținerea estimărilor la prețuri constante. Atunci când variațiile de preț și de volum ale stocurilor sunt relativ regulate este, de asemenea, posibil de a se obține estimări ale variațiilor stocurilor, multiplicând variația în volum a acestora cu prețurile medii ale anului curent sau ale anului de bază. O alternativă care permite, de asemenea, de a verifica exactitatea rezultatelor obținute prin metoda precedentă, constă în estimarea variației stocurilor ca diferență între valoarea stocurilor la începutul și la sfârșitul perioadei considerate. În acest scop, valoarea stocurilor, mai puțin reevaluarea așa cum este dată de conturile producătorilor, trebuie să fie reevaluată și exprimată la prețuri medii fie prin raportare la anul curent, fie prin raportare la anul de bază. Dacă este vorba de anul curent, valoarea obținută măsoară variațiile în volum ale stocurilor, la prețuri curente. Dacă prețurile medii corespund anului de bază, atunci valoarea obținută exprimă variațiile în volum ale stocurilor la prețurile anului de bază.

Măsurarea venitului real din economie

- 10.57. Nu este posibilă descompunerea fluxurilor de venituri într-o componentă de preț și o componentă de cantitate; din acest motiv, măsurarea prețului și a volumului nu poate fi definită în același mod ca fluxurile și stocurile descrise mai sus. Fluxurile de venituri pot fi măsurate în termeni reali numai dacă se alege un coș de bunuri și servicii pentru achiziționarea căruia se cheltuie venitul în mod tipic și se folosește indicele de preț pentru acest coș ca deflator al veniturilor curente. O asemenea alegere este întotdeauna arbitrară, în sensul că venitul nu este decât rar cheltuit în mod specific pentru efectuarea de achiziții în cursul perioadei respective. O parte poate fi economisită pentru achiziții ulterioare sau achizițiile din timpul perioadei de referință pot fi, în parte, achitate din economii anterioare.
- 10.58. Produsul intern brut la prețuri constante măsoară ansamblul producției (mai puțin consumul intermediar) din economia națională în termeni de volum. Venitul real total al rezidenților este influențat nu numai de volumul producției, dar și de rata de schimb a exporturilor față de importurile din restul lumii. Dacă termenii schimbului se ameliorează, atunci un volum mai mic de exporturi va fi necesar pentru a plăti un anumit volum de importuri, permițând ca la un anumit nivel al producției interne o parte din bunuri și servicii să fie scoase din exporturi și dirijate spre consum sau formare de capital.
- 10.59. Venitul intern brut real poate fi obținut prin însumarea excedentului comercial și a cifrelor în volum ale produsului intern brut. Excedentul — sau eventual deficitul — comercial se definește în felul următor:

$$T = \frac{X - M}{P} - \left[\frac{X}{P_x} - \frac{M}{P_m} \right]$$

adică este egal cu soldul curent al exporturilor mai puțin importurile, deflatat cu un indice de preț P și diminuat cu diferența dintre valoarea deflatată a exporturilor și valoarea deflatată a importurilor. Alegerea unui deflator P cât mai apropiat de particularitățile balanței comerciale curente trebuie să fie realizată de diferitele autorități statistice naționale, acestea luând în considerare caracteristicile țării respective. Atunci când există o anumită incertitudine legată de alegerea acestui deflator, media indicilor de preț a importurilor (P_m) și a exporturilor (P_x) constituie, probabil, un deflator adecvat.

- 10.60. Diverse agregate ale venitului real sunt astfel identificate și definite:

Produs intern brut la prețuri constante

plus excedentul sau deficitul comercial rezultat din variațiile termenilor de schimb

= venitul intern brut real

plus veniturile reale primare primite din restul lumii

minus veniturile reale primare plătite restului lumii

= venitul național brut real

plus transferuri curente reale primite din restul lumii

minus transferuri curente reale plătite restului lumii

= venitul național brut real disponibil

minus consumul de capital fix la prețuri constante

= venitul național net real disponibil.

Pentru a putea reflecta diversele agregate ale venitului național în termeni reali, este indicată deflatarea veniturilor primare și a transferurilor primite din restul lumii și vărsate restului lumii cu un indice al cheltuielii finale interne brute. Venitul național real disponibil poate fi exprimat într-o bază netă, prin deducerea din valoarea sa brută a consumului de capital fix la prețuri constante.

ALEGEREA FORMULELOR INDICELUI ȘI A ANULUI DE BAZĂ

- 10.61. Realizarea unui sistem integrat de indici de preț și de volum implică alegerea deliberată a tipurilor de indici ce vor fi utilizați.
- 10.62. Cea mai bună metodă de a măsura variațiile în volum ale unui an față de altul constă în a alege un indice de volum Fisher, care se definește ca o medie geometrică a indicilor Laspeyres și Paashe. Variațiile în volum pe perioade mai lungi pot fi obținute prin înlănțuire, adică cumulând variațiile în volum ale unui an față de altul.
- 10.63. Cea mai bună metodă de măsurare a variațiilor de preț ale unui an față de altul constă în recurgerea la un indice de preț Fisher. Variațiile de preț pe perioade mai lungi pot fi obținute prin înlănțuirea variațiilor de preț ale unui an față de altul.
- 10.64. Indicii în lanț construiți pe baza indicilor de volum Laspeyres, utilizați în măsurarea variațiilor în volum, și pe baza indicilor de preț Paashe pentru măsurarea variațiilor de preț ale unui an față de altul, pot constitui un înlocuitor acceptabil al indicilor Fisher.
- 10.65. Deși indicii în lanț constituie cea mai bună măsurare a volumelor și a prețurilor, trebuie admis faptul că absența aditivității poate fi un serios inconvenient pentru numeroase analize.

Un agregat se definește ca sumă a componentelor sale. Proprietatea de aditivitate impune ca această identitate să fie respectată atunci când valorile unui agregat și ale componentelor sale, în cursul unei anumite perioade de referință, sunt extrapolate în timp prin intermediul unei serii de indici de volum.

- 10.66. Pentru principalele agregate se recomandă prin urmare a se calcula date la prețuri constante dezagregate, ceea ce înseamnă a proceda la o evaluare directă a cantităților curente la prețurile anului de bază, în plus față de indicii în lanț.

Estimarea datelor la prețuri constante trebuie să aibă loc la nivelul detaliat cel mai fin posibil, dacă se dorește ca aceste date să fie coerente în cadrul unui sistem integrat de măsurare a prețului și volumului. Tabelele resurselor și utilizărilor constituie cadrul central, conceptual și statistic al tuturor evaluărilor la prețuri constante. Datele adiționale provin din tabele suplimentare.

Pentru seriile la prețuri constante este necesară schimbarea, în mod regulat, a anului de bază. SEC adoptă principiul schimbării anului de bază la fiecare cinci ani, începând cu 1995. Atunci când se schimbă baza, se obișnuiește să se lege datele din baza veche cu cele din baza nouă mai degrabă decât să se efectueze o rebazare retroactivă. În caz de actualizare a anului de bază, înlănțuirea indicilor poate avea ca efect suprimarea aditivității.

- 10.67. Atunci când valorile unui an de bază sunt extrapolate cu ajutorul indicilor de volum în lanț, se va conveni să se explice utilizatorilor motivul absenței aditivității din tabele.

Datele „la prețuri constante” neaditive sunt publicate fără nici o ajustare. Această metodă asigură transparența și permite utilizatorilor să aprofundeze mai bine importanța problemei.

Acest mod de a proceda nu exclude posibilitatea ca, în anumite circumstanțe, responsabilii cu elaborarea datelor să estimeze că e preferabil să se elimine discrepanțele pentru a ameliora coerența globală a datelor.

COMPARABILITATEA INTERNAȚIONALĂ A INDICILOR DE PREȚ ȘI DE VOLUM

- 10.68. Pentru a realiza comparații de preț și de volum la nivel internațional, trebuie să se depășească dificultatea pusă de existența unor monede naționale diferite. Dat fiind că ratele de schimb sunt insuficient de stabile pentru acest scop și faptul că ele nu reflectă într-un mod corect diferențele între puterile de cumpărare, este necesar să se recurgă la o metodă similară celei utilizate pentru comparațiile în timp, în cadrul aceleiași țări. Indicii de preț și de volum trebuie deci să fie stabiliți pentru perechi de țări, aplicând aceleași tipuri de formule ale indicilor, ca în cazul măsurării variațiilor de la o perioadă la alta. Una sau alta dintre cele două țări (A sau B) poate fi utilizată pentru stabilirea coeficienților de ponderare: astfel, se va putea, din punctul de vedere al țării A să se stabilească un indice de tip Laspeyres cu coeficienți de ponderare corespunzători țării A, sau un indice de tip Paashe, utilizând coeficienți de ponderare obținuți din țara B.
- 10.69. Dacă economiile naționale din două țări sunt net diferite una de cealaltă, diferența dintre cei doi indici poate fi foarte importantă, iar în acest caz rezultatele vor depinde într-un mod prea accentuat de țara care a fost aleasă. Pentru a recurge la asemenea comparații binare, SEC impune stabilirea unei medii între cele două țări, sub forma unui indice Fisher.

- 10.70. Comparațiile cantitative directe între situații economice care prezintă puține puncte comune sunt, prin esență, dificil de realizat și metoda de deflatare a valorilor curente cu ajutorul indicilor de preț va constitui, în acest caz, cea mai bună soluție. Acest principiu se aplică, de altfel, mai mult pentru comparațiile în spațiu decât pentru cele în timp. O specificare și o identificare corectă a produselor va permite calcularea coeficienților de preț plecând de la anchetele de prețuri organizate în fiecare țară. Prețurile, fiind indicate în monedele naționale, interpretarea acestor coeficienți de preț determină luarea în considerare a noțiunii de paritate a puterii de cumpărare (PPC). Pentru un produs dat, PPC între monedele respective ale țărilor A și B se definește ca numărul de unități din moneda țării B necesare pentru a cumpăra, în această țară B, aceeași cantitate de produse care se poate cumpăra în țara A, cu o unitate de monedă a țării A. PPC pentru grupele de produse și pentru nivelele de agregare superioare, ajungând până la PIB, sunt obținute ponderând PPC ale diferitelor produse cu partea din cheltuiala totală destinată fiecărui produs. Pentru a obține un indice de preț între cele două țări, indicele PPC trebuie să fie împărțit cu rata de schimb curentă între cele două devize.
- 10.71. Pentru serviciile necomerciale, comparațiile internaționale se găsesc în situația de a se confrunța cu aceleași probleme ca la comparațiile în timp. Aceasta înseamnă că pentru măsurarea ieșirilor este utilizată suma intrărilor. Metoda folosită în prezent în comparațiile internaționale constă în calculul PPC pe baza coeficienților de preț caracteristici ai principalelor componente ale acestor intrări. Această metodă, care necesită recurgerea la comparații ale volumului intrărilor, nu ține seama de diferențele de productivitate ce caracterizează producția serviciilor necomerciale în țările care fac obiectul comparației. Deci, este necesar să fie puse la punct metode care să permită în schimb recurgerea la comparații ale volumului producției (ieșirilor) de servicii necomerciale. Acest lucru ar trebui, în principiu, să fie posibil pentru serviciile necomerciale individualizabile, metoda generală fiind aceeași cu cea folosită pentru comparațiile în timp.
- 10.72. SEC recunoaște necesitatea procedării la comparații internaționale ale prețului și volumului. Principalul obiectiv constă în efectuarea comparațiilor de volum ale PIB și utilizărilor sale; criteriul de tranzitivitate trebuie, din acest punct de vedere, respectat. Tranzitivitatea înseamnă că indicele direct stabilit pentru țara C, plecând de la țara A, este egal cu indicele indirect obținut prin multiplicarea indicelui direct referitor la țara B și stabilit plecând de la țara A cu indicele direct referitor la țara C și stabilit plecând de la țara B.
- 10.73. Metoda adoptată de SEC pentru calculul unei serii de măsurare multilaterală a volumului și a PPC pornește de la comparații binare între toate perechile posibile de țări considerate. Deși indicii Fisher folosiți în acest scop nu sunt tranzitivi, este posibilă derivarea unei serii de indici tranzitivi foarte apropiați de indicii Fisher inițiali, folosind tehnica tradițională a celor mai mici pătrate. Minimizarea diferențelor între indicii Fisher inițiali și indicii tranzitivi doriți duce la așa numita formulă EKS.
- 10.74. Indicele EKS folosește toți indicii indirecti ce leagă o țară *i* de o țară *k*, cât și indicele direct existent între cele două țări. Este o medie geometrică între indicele direct ce leagă *i* de *k* și fiecare indice indirect posibil ce leagă cele două țări *i* și *k*. Coeficientul de ponderare aplicat indicelui direct este egal cu de două ori coeficientul de ponderare al fiecărui indice indirect. Tranzitivitatea este asigurată prin posibilitatea de participare a fiecărei țări din bloc la indicele EKS stabilit pentru oricare dintre perechile de țări considerate.
-

CAPITOLUL 11

POPULAȚIA ȘI FORȚA DE MUNCĂ

- 11.01. Unele comparații între țări sau între ramuri de activitate sau sectoare ale aceleiași economii devin semnificative numai dacă agregatele din contabilitatea națională (de ex. produsul intern brut, consumul final al gospodăriilor populației, valoarea adăugată a unei ramuri de activitate, remunerația angajaților) sunt raportate la numărul de locuitori și la variabilele reprezentative ale forței de muncă ocupate. Este deci necesar de a dispune de definițiile populației totale, a populației ocupate, a locurilor de muncă, a totalului orelor lucrate, a echivalentului în timp complet și a volumului muncii salariate cu remunerare constantă, care să fie strâns legate de conceptele utilizate în contabilitatea națională.
- 11.02. Aceste noțiuni sunt definite în sistem pe baza conceptelor de teritoriu economic și centru de interes.
- 11.03. Intrările referitoare la forța de muncă trebuie să fie clasificate pe baza acelor unități statistice care sunt utilizate și pentru analiza producției, anume unitatea tip de activitate locală și unitatea instituțională.
- 11.04. Agregatele la care se raportează cifrele privind populația și forța de muncă reprezintă totaluri anuale. Prin urmare, trebuie să se utilizeze valorile medii ale populației și forței de muncă în cursul anului.

În cazul anchetelor efectuate în mai multe etape în cursul anului, se reține media rezultatelor obținute la diverse date de referință.

Atunci când se face o singură anchetă este important să se asigure că perioada utilizată este pe deplin reprezentativă; ultimele informații disponibile asupra variațiilor observate în cursul anului trebuie să fie utilizate pentru a estima datele privind întregul an. De exemplu, pentru estimarea forței de muncă ocupate medii trebuie ținut cont de faptul că anumite persoane nu muncesc în tot timpul anului (lucrătorii ocazionali și/sau sezonieri).

POPULAȚIA TOTALĂ

- 11.05. *Definiție:* La o dată determinată, populația totală a unei țări cuprinde totalitatea persoanelor, având cetățenia respectivă sau cetățenie străină, stabilite în mod definitiv pe teritoriul economic al țării, chiar dacă acestea sunt temporar absente. În anumite cazuri, media anuală a numărului de locuitori poate servi ca bază adecvată pentru estimarea variabilelor contabilității naționale sau pentru comparații.
- 11.06. Populația totală utilizată în contabilitatea națională este definită după conceptul reședinței (a se vedea capitolul referitor la unități și gruparea unităților).

Prin persoană stabilită definitiv se înțelege orice persoană care se găsește sau are intenția de a se afla pe teritoriul economic al unei țări pe o perioadă de cel puțin un an.

Prin persoană temporar absentă se înțelege orice persoană stabilită într-o țară, dar care stă sau are intenția să stea în restul lumii pe o perioadă de cel mult un an.

Toate persoanele care aparțin aceleiași gospodării ⁽¹⁾ sunt rezidente acolo unde aceasta are centrul său de interes economic, adică acolo unde gospodăria posedă un spațiu de locuit sau o serie de spații de locuit pe care membrii săi le tratează sau utilizează ca reședință principală. Un membru al unei gospodării rezidente continuă să fie rezident chiar dacă efectuează frecvent călătoriile în afara teritoriului economic, pentru că centrul său de interes economic continuă să se situeze pe teritoriul economic unde se află gospodăria.

- 11.07. Populația totală a unei țări cuprinde:

(a) cetățenii proprii, stabiliți în țară;

(b) propriile persoane civile care se află în străinătate pentru o perioadă mai mică de un an (lucrători de frontieră, lucrători sezonieri, turiști, persoane la tratament etc.);

(1) Noțiunea de gospodărie este definită la capitolul „Unități și grupări de unități”.

- (c) persoanele civile străine stabilite în țară pentru o perioadă de cel puțin un an (inclusiv personalul instituțiilor Comunităților Europene și al organizațiilor internaționale civile situate pe teritoriul geografic al țării);
- (d) personalul militar străin ^(?) activând pe lângă organizații militare internaționale situate pe teritoriul geografic al țării;
- (e) personalul de asistență tehnică străin ^(?) în misiune de lungă durată în respectiva țară și care este considerat ca fiind angajat de guvernul gazdă în numele guvernului sau al organizației internaționale care finanțează de fapt activitatea sa.

Prin convenție, populația totală cuprinde de asemenea, indiferent de durata șederii în afara țării:

- (a) studenții naționali, indiferent de durata studiilor lor în străinătate;
- (b) membrii ^(?) forțelor armate naționale staționate în restul lumii;
- (c) cetățenii proprii ^(?) care fac parte din personalul bazelor științifice naționale stabilite în afara teritoriului geografic al țării;
- (d) cetățenii proprii ^(?) care fac parte din personalul misiunilor diplomatice din străinătate;
- (e) cetățenii proprii ^(?) care sunt membri ai echipajelor navelor de pescuit, altor nave, aeronave și platforme plutitoare activând parțial sau în întregime în afara teritoriului economic.

11.08. Invers, din populația totală a unei țări se exclud:

- (a) civilii străini aflați în țară pentru o perioadă mai mică de un an (lucrători de frontieră, lucrători sezonieri, turiști, persoane la tratament etc.);
- (b) persoanele civile proprii aflați în străinătate pentru o perioadă mai mare de un an;
- (c) personalul militar național activând pe lângă organizații internaționale situate în restul lumii;
- (d) personalul național de asistență tehnică aflat în misiune de lungă durată în străinătate și care este considerat ca angajat de guvernul gazdă în numele guvernului sau al organizației internaționale care finanțează de fapt activitatea sa

și, prin convenție,

- (a) studenții străini, indiferent de durata studiilor lor în țară;
- (b) membrii forțelor armate ale unei țări străine, staționați în țară;
- (c) personalul străin al bazelor științifice străine stabilite pe teritoriul geografic al țării;
- (d) membrii misiunilor diplomatice străine aflate la post în țara respectivă.

11.09. Populația definită mai sus se diferențiază de populația prezentă (sau *de facto*) care corespunde persoanelor efectiv prezente pe teritoriul geografic al unei țări, la o dată determinată.

POPULAȚIA ACTIVĂ DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC

11.10. *Definiție:* Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele de ambele sexe, peste o anumită vârstă determinată, care furnizează, pe o perioadă de referință specifică, forța de muncă necesară activităților de producție (așa cum sunt definite în limitele producției din sistem). Ea cuprinde toate persoanele care reunesc condițiile necesare pentru a fi considerate ca persoane având o ocupație (angajați sau lucrători care desfășoară o activitate independentă) sau ca șomeri.

^(?) Inclusiv membrii insoțitori din gospodăriile lor.

„Angajații” și „lucrătorii care desfășoară o activitate independentă” sunt definiți în titlul „Populația ocupată”.

„Șomerii” sunt definiți în titlul „Șomaj”.

POPULAȚIA OCUPATĂ

11.11. *Definiție:* Populația ocupată cuprinde toate persoanele — atât angajați, cât și lucrători care desfășoară o activitate independentă — care exercită o activitate productivă în cadrul limitelor producției din sistemul contabilității naționale.

ANGAJAȚII ⁽³⁾

11.12. *Definiție:* Prin angajați, sunt definite toate persoanele care muncesc, pe baza unui contract, pentru o altă unitate instituțională rezidentă și primesc o remunerație (înregistrată în D.1 Remunerarea angajaților).

Există o relație între patron și angajat atunci când există un contract, formal sau neformal, între o întreprindere și o persoană, încheiat în mod normal pe bază voluntară de ambele părți, conform căruia persoana muncește pentru întreprindere în schimbul unei remunerații în numerar sau în natură.

Angajații sunt clasificați în această categorie cu condiția ca ei să nu exercite în același timp, cu titlu principal, o activitate independentă; în caz contrar ei sunt încadrați în categoria „lucrători care desfășoară o activitate independentă”.

11.13. Se includ următoarele categorii:

- (a) persoanele angajate de un angajator printr-un contract de muncă (lucrători manuali și nemanuali, personal de conducere, personal gospodăresc, persoane exercitând o activitate productivă remunerată în cadrul programelor de creare de locuri de muncă);
- (b) funcționarii publici și alți angajați guvernamentali în cazul cărora condițiile de angajare sunt stipulate printr-un statut de drept public;
- (c) forțele armate, constând din cei înrolați pe termen lung și scurt și de asemenea recruții (inclusiv recruții care prestează o activitate în scopuri civile);
- (d) preoții, dacă sunt direct retribuiți de administrația publică sau instituții fără scop lucrativ;
- (e) proprietarii societăților și cvasi-societăților, dacă aceștia lucrează în aceste întreprinderi;
- (f) studenții care sunt angajați în mod formal pentru a contribui la procesele de producție ale unei întreprinderi în schimbul unui salariu și/sau calificării;
- (g) lucrătorii la domiciliu ⁽⁴⁾ cu condiția încheierii unui acord explicit în baza căruia să fie plătiți pe baza muncii efectuate, adică a cantității de muncă care reprezintă contribuția lor la procesul de producție al întreprinderii;
- (h) lucrătorii cu incapacitate de muncă, cu condiția să existe o relație formală sau neformală angajator-salariat;
- (i) persoanele angajate de către agențiile de muncă temporară, care trebuie să fie incluse în ramura de activitate a agenției care angajează și nu în aceea a întreprinderii pentru care ele lucrează efectiv. Pentru analiza intrării-ieșirii, o reclasare a acestor persoane și a costurilor legate de munca lor poate să fie luată în considerare (a se vedea punctul 9.51).

11.14. În egală măsură sunt considerate ca angajați persoanele care absentează temporar de la locul lor de muncă, cu condiția ca ele să aibă un angajament formal. Acest angajament formal trebuie să fie determinat de unul sau mai multe dintre criteriile următoare:

- (a) plata neîntreruptă a salariului;

⁽³⁾ Noțiunea de „angajați” corespunde definiției de „forță de muncă plătită” utilizată de către Organizația Internațională a Muncii.

⁽⁴⁾ Un lucrător la domiciliu este o persoană care acceptă să lucreze pentru o întreprindere sau să furnizeze o anumită cantitate de bunuri și servicii unei întreprinderi la termenele prevăzute într-un acord sau contract încheiat cu acea întreprindere, dar al cărei loc de muncă nu este în acea întreprindere.

- (b) o asigurare de revenire la locul de muncă la sfârșitul situației de excepție sau un acord cu privire la data revenirii;
- (c) durata absenței de la locul de muncă care, după cum este cazul, poate fi perioada în care lucrătorii primesc o indemnizație fără obligația de a accepta un alt loc de muncă.

Sunt cuprinse aici persoanele care absentează temporar de la muncă din motive de boală, accident, concediu de odihnă sau vacanță, grevă a angajaților sau grevă patronală, concedii de studii sau de pregătire profesională, concedii de maternitate sau paternitate, reducere a activității economice, dezorganizare sau suspendare provizorie a muncii din cauza intemperiilor, defecțiunilor mecanice sau electrice sau lipsei de materii prime sau combustibil sau orice altă absență temporară, cu învoire sau nu.

LUCRĂTORII CARE DESFĂȘOARĂ O ACTIVITATE INDEPENDENTĂ

11.15. *Definiție:* Prin lucrători care desfășoară o activitate independentă se înțeleg persoanele care sunt singurii proprietari sau coproprietari de întreprinderi fără personalitate juridică în care muncesc, cu excepția întreprinderilor fără personalitate juridică clasate în cvasi-societăți. Lucrătorii care desfășoară o activitate independentă sunt clasificați în această rubrică dacă ei nu exercită în același timp și cu titlu principal o muncă salariată, caz în care sunt cuprinși în categoria „angajați”.

Poate exista situația ca ei să nu fie temporar prezenți la muncă în cursul perioadei de referință pentru un motiv oarecare. Remunerația primită de lucrătorii care desfășoară o activitate independentă constituie un venit mixt.

11.16. Lucrătorii care desfășoară o activitate independentă includ, de asemenea, următoarele categorii de persoane:

- (a) lucrătorii familiali neremunerați, inclusiv aceia care lucrează în întreprinderi fără personalitate juridică angajate în întregime sau parțial în producția de piață;
- (b) lucrătorii la domiciliu, al căror venit este în funcție de valoarea produselor rezultate din procesul de producție pentru care ei sunt responsabili, indiferent de volumul muncii lor;
- (c) lucrătorii care exercită, atât individual, cât și colectiv, activități de producție cu privire exclusiv la consumul final propriu sau formarea de capital propriu.

De asemenea, din categoria lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă fac parte lucrătorii voluntari, neremunerați, dacă activitățile lor pe bază de voluntariat sunt producătoare de bunuri (de exemplu, construcția unei locuințe, a unui edificiu de cult sau a altei clădiri). În cazul în care activitățile voluntare conduc la o producție de servicii (de exemplu, îngrijirea persoanelor, servicii de curățenie, prestate fără remunerație), lucrătorii implicați nu sunt incluși în rândul populației ocupate, pentru că aceste servicii voluntare nu constituie producție (a se vedea punctul 3.08.).

În cazul producției de servicii legate de locuințele ocupate de proprietarii acestora nu este o intrare de forță de muncă, întrucât proprietarii ocupanți ai locuințelor nu sunt considerați lucrători care desfășoară o activitate independentă.

POPULAȚIA OCUPATĂ ȘI REZIDENȚA

11.17. Compararea rezultatului activității unităților productive cu populația ocupată nu se poate face decât dacă aceasta din urmă cuprinde atât rezidenții, cât și nerezidenții care lucrează pentru unitățile productive rezidente.

În consecință, populația ocupată trebuie să includă în egală măsură următoarele categorii de persoane:

- (a) lucrătorii de frontieră nerezidenți, adică persoanele care traversează zilnic frontiera pentru a veni să muncească pe teritoriul economic;
- (b) lucrătorii sezonieri nerezidenți, adică persoanele care se instalează pe teritoriul economic pentru a exercita, pe o perioadă mai mică de un an, o activitate în cadrul ramurilor unde periodic este necesar un supliment de mână de lucru;
- (c) membrii forțelor armate naționale staționați în restul lumii;
- (d) cetățenii naționali care lucrează la bazele științifice naționale situate în afara teritoriului geografic al țării;
- (e) cetățenii proprii care fac parte din personalul misiunilor diplomatice din străinătate;

- (f) membrii echipajelor navelor de pescuit, altor nave, aeronave, platforme plutitoare exploatare de unitățile rezidente;
- (g) angajații locali ai organelor de administrație publică situate în afara teritoriului economic.

11.18. Pe de altă parte, următorii sunt excluși din rândul populației ocupate:

- (a) lucrătorii de frontieră și sezonieri rezidenți, adică cei care lucrează pe un alt teritoriu economic;
- (b) cetățenii proprii care fac parte din echipajele navelor de pescuit, altor nave, aeronave și platforme plutitoare exploatare de unități nerezidente;
- (c) angajații locali ai agențiilor guvernamentale străine situate pe teritoriul geografic al țării;
- (d) personalul instituțiilor Comunităților Europene și al organizațiilor internaționale civile situate pe teritoriul geografic al țării (inclusiv angajații locali recrutați direct);
- (e) membrii forțelor armate care lucrează în cadrul organizațiilor militare internaționale situate pe teritoriul geografic al țării;
- (f) cetățenii proprii care lucrează la bazele științifice străine constituite pe teritoriul economic.

11.19. Pentru a permite trecerea la conceptele utilizate în general în statisticile privind forța de muncă (populația ocupată la scară națională), SEC prevede evidențierea separată a următoarelor rubrici:

- (a) persoanele încorporate pentru serviciul militar (necuprinse în statisticile privind forța de muncă dar incluse în SEC la serviciile administrației publice);
- (b) rezidenții care lucrează la unități producătoare nerezidente (cuprinși în statisticile privind forța de muncă, dar neincluși în populația ocupată după cum se definește în SEC);
- (c) nerezidenții care lucrează la unități producătoare rezidente (necuprinși în statisticile privind forța de muncă, dar incluși în populația ocupată după cum se definește în SEC);
- (d) lucrătorii rezidenți care locuiesc permanent în cadrul unei instituții;
- (e) lucrătorii rezidenți care nu au atins vârsta specificată pentru a fi recenzați în statisticile privind forța de muncă.

ȘOMAJUL

11.20. *Definiție:* Conform normelor stabilite de Organizația Internațională a Muncii (a 13-a Conferință internațională a statisticienilor din domeniul muncii), în categoria de șomeri sunt incluse toate persoanele care au depășit o anumită vârstă și care, în cursul perioadei de referință erau:

- (a) „fără ocupație”, adică nu aveau un loc de muncă remunerat sau care desfășoară o activitate independentă;
- (b) „disponibili pentru a munci”, adică erau disponibili pentru a ocupa un loc de muncă remunerat sau care desfășoară o activitate independentă în perioada de referință;
- (c) „în căutarea unui loc de muncă”, adică cei care au întreprins demersurile specifice într-o perioadă recentă, determinată, pentru a căuta un loc de muncă remunerat sau care desfășoară o activitate independentă.

Demersurile specifice pot include: înregistrarea la un birou public sau privat de plasare; cereri de angajare; solicitarea de informații privind posibilitatea angajării în cadrul unor spații de lucru, ferme sau la poarta uzinelor, piețe sau în alte locuri unde se recrutează în mod obișnuit lucrători; publicarea sau răspunsul la anunțuri în ziare; căutările prin relații personale; căutarea de terenuri, de imobile, de mașini sau echipamente pentru crearea de întreprinderi proprii; demersurile pentru obținerea resurselor financiare, a permiselor, a licențelor etc.

11.21. *Definiție:* Rata șomajului reflectă procentajul persoanelor fără un loc de muncă în totalul populației active.

Rata șomajului este calculată pe sexe/categoriile de vârstă care la rândul lor pot fi încrucișate altor variabile demografice, precum starea civilă, nivelul de calificare sau naționalitatea.

LOCURI DE MUNCĂ

11.22. *Definiție:* Un loc de muncă se definește drept un contract explicit sau implicit încheiat ⁽⁵⁾ între o persoană și o unitate instituțională rezidentă pentru prestarea unei munci ⁽⁶⁾ exercitate contra unei remunerări ⁽⁷⁾ pentru o durată determinată sau până la dispoziții contrare.

Această definiție cuprinde atât locurile de muncă ale angajaților (persoanele la care se face referire aparțin unei alte unități instituționale decât cea din care face parte angajatorul), cât și cele ale lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă (persoanele la care se face referire aparțin aceleiași unități instituționale ca și angajatorul).

11.23. Noțiunea de loc de muncă diferă de cea de populație ocupată, definită mai sus, în sensul că:

- (a) include al doilea, al treilea etc. loc de muncă deținut de aceeași persoană, care pot fi exercitate fie una în continuarea celeilalte în cursul unei perioade de referință (în mod obișnuit o săptămână), fie în paralel, când o persoană are, de exemplu, o slujbă ziua și o alta seara;
- (b) pe de altă parte, exclude persoanele care temporar nu sunt la locul de muncă, dar care au un „atașament formal față de locul lor de muncă” sub forma, de exemplu, a unei „asigurări de revenire la muncă sau un acord privind data revenirii”. Asemenea acorduri încheiate între un angajator și o persoană în șomaj temporar sau plecată din unitate în vederea pregătirii profesionale nu sunt luate în calculul numărului de locuri de muncă din cadrul sistemului.

LOCURI DE MUNCĂ ȘI REZIDENȚĂ

11.24. Un loc de muncă pe teritoriul economic al țării reprezintă un contract explicit sau implicit încheiat între o persoană (care poate fi rezident pe un alt teritoriu economic) și o unitate instituțională cu locul de reședință în țară.

Pentru a măsura mâna de lucru ocupată în economie, se ține cont numai de rezidența unității instituționale a producătorului, deoarece numai producătorii rezidenți contribuie la formarea produsului intern brut.

11.25. Mai mult:

- (a) locurile de muncă sunt incluse în calculul locurilor de muncă existente pe teritoriul economic atunci când angajații unui producător rezident lucrează temporar pe un alt teritoriu economic și când natura și durata activității nu justifică tratarea acestuia drept unitate rezidentă fictivă celui alt teritoriu;
- (b) locurile de muncă sunt excluse de la calculul locurilor de muncă existente pe teritoriul economic când munca se prestează pentru unități instituționale nerezidente, adică unități care au centrul de interes în altă țară și nu au intenția de a exercita o activitate pe teritoriul național pe parcursul unei perioade de cel puțin un an;
- (c) locurile de muncă ale personalului organizațiilor internaționale și ale personalului recrutat local care lucrează în serviciul ambasadelor străine sunt excluse din calcul, deoarece unitățile angajatoare nu sunt rezidente.

TOTALUL ORELOR LUCRATE

11.26. *Definiție:* Totalul orelor lucrate reprezintă suma orelor efectiv lucrate în calitate de salariat sau lucrător care desfășoară o activitate independentă în cursul perioadei contabile, în cadrul limitelor producției.

⁽⁵⁾ Contractul explicit sau implicit se referă la aportul de forță de muncă și nu la furnizarea unui bun sau serviciu.

⁽⁶⁾ Muncă înseamnă o activitate care contribuie la producția de bunuri sau servicii în limitele producției. În principiu, legalitatea prestării muncii și vârsta muncitorului sunt irelevante.

⁽⁷⁾ Remunerarea trebuie interpretată aici în sens larg, incluzând venitul mixt al lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă.

Având în vedere că se dă o definiție largă a angajaților, incluzând lucrătorii care temporar nu sunt prezenți la lucru, dar și-au exprimat un atașament formal față de acesta, precum și angajații cu fracțiune de normă, SEC recomandă ca măsură potrivită de calcul a productivității numărul total de ore lucrate și nu numărul de persoane.

În cadrul sistemului se preferă totalul orelor lucrate ca măsură a forței de muncă ocupate.

- 11.27. Conform normelor stabilite de Organizația Internațională a Muncii (a 10-a Conferință internațională a statisticienilor din domeniul muncii), totalul orelor efectiv lucrate cuprinde:
- (a) orele lucrate efectiv în timpul perioadelor normale de lucru;
 - (b) orele efectuate în plus față de orele lucrate în timpul perioadelor normale de lucru și în general remunerate la tarife superioare baremului normal (ore suplimentare);
 - (c) timpul petrecut la locul de muncă și afectat pentru: pregătirea locului de muncă, lucrări de reparații și întreținere, pregătirea și curățarea instrumentelor, precum și întocmirea chitanțelor, facturilor, a fișelor privind orele lucrate și a altor rapoarte;
 - (d) timpul petrecut la locul de muncă ca timp mort din cauză, de exemplu, a lipsei ocazionale de lucru, defectării mașinilor sau accidentelor sau timpul petrecut la locul de muncă fără a se presta nici o muncă, dar care se remunerează în baza unui contract de muncă garantat;
 - (e) timpul corespunzător unor perioade scurte de pauză la locul de muncă, inclusiv pauzele de lucru pentru gustări.
- 11.28. Pe de altă parte, orele efectiv lucrate nu includ:
- (a) orele remunerate dar neefectuate, cum ar fi concediile anuale plătite, zilele de sărbătoare și concediile de boală;
 - (b) pauzele pentru masă;
 - (c) orele consacrate drumului de la domiciliu la locul de muncă, chiar și când sunt plătite (de exemplu, în sectorul construcțiilor). Cu toate acestea deplasările organizate în timpul orelor de muncă fac parte din orele lucrate.
- 11.29. Totalul orelor lucrate corespunde sumei orelor efectiv lucrate în timpul perioadei contabile de către angajații și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă de pe teritoriul economic:
- (a) inclusiv munca prestată în afara teritoriului economic în contul unităților instituționale angajatoare rezidente care nu au nici un centru de interes economic în străinătate;
 - (b) exclusiv munca prestată pentru unități instituționale angajatoare străine care nu au nici un centru de interes economic în cadrul teritoriului economic.
- 11.30. Numeroasele anchete efectuate în cadrul întreprinderilor urmăresc orele remunerate și nu orele lucrate.
- În aceste cazuri, orele lucrate trebuie să fie evaluate pentru fiecare grupă de locuri de muncă, utilizând toate informațiile disponibile privind concediile plătite etc.
- 11.31. Pentru analiza unui ciclu economic poate fi utilă ajustarea totalului orelor lucrate prin adoptarea unui număr standard de zile de lucru pe an.

ECHIVALENT NORMĂ ÎNTREAGĂ

- 11.32. *Definiție:* Populația ocupată echivalent normă întreagă, care este egală cu numărul de locuri de muncă echivalent normă întreagă, se definește ca numărul total de ore lucrate împărțite la media anuală a orelor lucrate în locuri de muncă normă întreagă pe teritoriul economic.
- 11.33. Această definiție nu descrie neapărat modul în care conceptul este evaluat: deoarece durata programului de lucru cu normă întreagă a evoluat pe parcursul timpului și diferă de la o ramură de activitate la alta, trebuie folosite metode care să stabilească, pentru fiecare grupă de activitate, proporția medie și numărul mediu de ore lucrate în alte activități, altele decât cele care utilizează forța de muncă cu normă întreagă. În primul rând trebuie evaluată o săptămână normală cu normă întreagă, pe fiecare grupă de activitate. Dacă este posibil, o grupă de activitate poate fi definită într-o ramură de activitate pe baza sexului și/sau tipului de muncă

efectuat. Numărul de ore convenit contractual constituie pentru activitățile salariate criteriile adecvate pentru stabilirea acestor cifre. Echivalentul normă întreagă se calculează separat pentru fiecare grupă de activitate, iar apoi este totalizat.

- 11.34. Cu toate că numărul de ore lucrate constituie modalitatea cea mai bună de măsurare a forței de muncă ocupate, echivalentul normă întreagă are avantajul de a fi mai ușor de estimat și de a ușura comparațiile internaționale cu țările care nu pot calcula decât populația ocupată echivalent normă întreagă.

VOLUMUL MUNCII SALARIATE CU REMUNERARE CONSTANTĂ

- 11.35. *Definiție:* Volumul muncii salariate cu remunerare constantă măsoară aporturile curente de mână de lucru evaluate la nivelurile remunerării ocupațiilor salariate în vigoare în cursul unei perioade de referință determinate.
- 11.36. Remunerarea angajaților la prețuri curente divizată cu volumul de muncă salariată la prețuri constante dă un indice implicit al costului salarial comparabil cu indicele implicit al prețurilor utilizărilor finale.
- 11.37. Conceptul volumului de muncă salariată cu remunerare constantă servește la exprimarea schimbărilor intervenite în cadrul forței de muncă (de exemplu, mișcarea de la lucrătorii cu salarii mici către lucrătorii cu salarii mai mari). Pentru ca să fie pertinentă și utilă, analiza ar trebui să fie realizată pe ramuri de activitate.
-

CAPITOLUL 12

CONTURI ECONOMICE TRIMESTRIALE

- 12.01. Parte integrantă a sistemului de conturi naționale, conturile economice trimestriale servesc, între altele, la analiza anului curent și la calculul estimărilor provizorii pentru anul precedent. Conturile trimestriale economice constituie un ansamblu coerent de operații, de conturi și solduri contabile, acoperind atât sfera financiară, cât și nefinanciară, fiind înregistrate trimestrial. Ele adoptă aceleași principii, definiții și structuri ca și conturile anuale, sub rezerva anumitor modificări datorate perioadei acoperite.
- 12.02. Importanța conturilor economice trimestriale ține în mod esențial de faptul că ele constituie singurul ansamblu coerent de indicatori disponibil în scurt timp și apt să furnizeze o imagine globală pe termen scurt a activității economice, atât pentru mediul financiar, cât și nefinanciar.
- 12.03. Perioada acoperită de conturile trimestriale și necesitatea de a dispune de informații fiabile cât mai repede posibil conferă acestor conturi caracteristici specifice care se referă la alegerea metodelor statistice care urmează a fi aplicate, luarea în calcul a variațiilor sezoniere, cercetarea coerenței dintre conturile trimestriale și conturile anuale precum și particularități legate de perioada de referință. Aceste caracteristici vor fi studiate detaliat în manualul conturilor trimestriale pe care Eurostat are intenția de a-l publica înainte de intrarea în vigoare a prezentei metodologii.
- 12.04. Metodele statistice utilizate pentru elaborarea conturilor trimestriale se pot deosebi sensibil câteodată de cele folosite pentru conturile anuale. Ele se pot clasifica în două mari categorii: proceduri directe și proceduri indirecte. Recurgerea la procedurile directe depinde de disponibilitatea, la intervale trimestriale, cu ajutorul simplificărilor care se impun, a acelorași surse de date ca acelea care servesc la elaborarea conturilor anuale. Pe de altă parte, procedurile indirecte se bazează pe dezagregarea datelor anuale cu ajutorul tehnicilor matematice sau statistice, făcându-se apel la indicatorii de referință care permit extrapolări pentru anul curent. Alegerea între diversele proceduri indirecte trebuie să țină cont mai presus de toate de obligația minimizării erorii de previziune pentru anul curent pentru ca estimările anuale provizorii să fie cât mai apropiate de cifrele definitive. Această alegere va depinde printre altele de informațiile trimestriale disponibile.
- 12.05. Serile de conturi trimestriale foarte adesea indică variații pe termen foarte scurt, datorate condițiilor climatice, obișnuințelor sociale, legislației etc., pe care le denumim adesea variații sezoniere. Deși caracterul sezonier face parte integrantă din datele trimestriale, el este adesea un obstacol în identificarea și analiza corectă a componentei ciclice a unei tendințe. De aici necesitatea de a elabora atât conturile brute, cât și conturile corectate ale variațiilor sezoniere, trebuind să fie asigurată coerența contabilă a cifrelor corectate în funcție de variațiile sezoniere. O problemă similară cu ajustarea sezonieră este aceea a corecțiilor care trebuie aduse pentru a se ține cont de variația numărului de zile lucrate. Aceasta va fi, de asemenea, abordată în detaliu în manualul Eurostat.
- 12.06. Deoarece conturile trimestriale adoptă același cadru ca și conturile anuale, trebuie să fie compatibile cu acestea în timp. Pentru variabilele de flux, trebuie deci ca pentru fiecare an, suma celor patru rezultate trimestriale să fie egală cu totalul anual. În principiu, nimic nu împiedică îndeplinirea acestei condiții pentru anii precedenți. Pentru anul în curs însă se pune problema priorității cronologice între datele anuale și cele trimestriale, ultimele fiind în mod normal disponibile mai repede. Această problemă poate fi rezolvată hotărând ca estimările provizorii ale cifrelor anuale să fie obținute prin agregarea datelor trimestriale. Atunci când informațiile anuale devin disponibile antrenând o revizuire a cifrelor provizorii, trebuie să se modifice în consecință datele trimestriale. În unele sisteme, conturile anuale sunt un subprodus al contabilității trimestriale și nu se procedează la un exercițiu anual separat.
- 12.07. Coerența cronologică trebuie să fie asigurată pentru datele brute și, într-o modalitate compatibilă cu procedurile de corecție a variațiilor sezoniere, de asemenea pentru cifrele ajustate.

- 12.08. Dacă în principiu, majoritatea operațiunilor și soldurilor contabile se repartizează în mod relativ regulat între diferitele trimestre, există anumite operațiuni care se concentrează asupra unuia sau a două trimestre ale anului. Este cazul, de exemplu, al impozitelor pe venit, al dividendelor sau al dobânzilor. Tratarea acestor cazuri particulare depinde mult de felul în care sunt obținute cifrele corespondente.
- 12.09. Din punct de vedere teoretic, nimic nu se opune ca o prezentare identică cu aceea a conturilor anuale să fie adoptată și pentru conturile trimestriale. În practică, în orice caz, este util a se proceda la diverse simplificări și agregări de o manieră care să permită obținerea de date trimestriale fiabile, într-un timp foarte scurt (a se vedea programul de transmitere de date și sumarul tabelor furnizate în cadrul SEC 1955).
-

CAPITOLUL 13

CONTURILE REGIONALE

- 13.01. Conturile regionale reprezintă o versiune la nivel regional a conturilor economiei naționale. Conturile regionale utilizează conceptele folosite pentru conturile economiei naționale, dacă nu se indică altfel în această secțiune.
- 13.02. Construirea unui ansamblu complet al conturilor regionale presupune a trata fiecare regiune ca o entitate economică distinctă. În acest context, operațiunile pe care o regiune le realizează cu alte regiuni devin un fel de operațiuni cu exteriorul. Este de la sine înțeles că operațiunile exterioare ale unei regiuni se subdivid în două: operațiuni cu celelalte regiuni din țară și operațiuni care au loc cu restul lumii.
- 13.03. Problemele conceptuale (a se vedea punctele 13.10.-13.14.) privind elaborarea conturilor regionale explică, în parte, de ce acestea sunt limitate numai la înregistrarea activităților de producție pe ramuri de activitate și la construirea conturilor pentru anumite sectoare instituționale, de exemplu, sectorul „gospodăriile populației”.

TERITORIUL REGIONAL

- 13.04. Economia regională a unei țări face parte din economia sa națională. Aceasta din urmă este definită în termenii unităților instituționale. Ea cuprinde toate unitățile instituționale care își au centrul de interes pe teritoriul economic (a se vedea punctul 2.04.). Dacă teritoriul economic este constituit, prin esență, de teritoriul geografic, cele două nu coincid exact (a se vedea punctul 2.05.). Teritoriul economic al unei țări poate fi împărțit în mai multe teritorii regionale și un teritoriu extraregional.
- 13.05. Teritoriul regional cuprinde:
- (a) regiunea, care face parte din teritoriul geografic al unei țări;
 - (b) incintele zonelor libere, inclusiv antrepozitele și uzinele aflate sub control vamal și care sunt situate în aceste regiuni.
- 13.06. Teritoriul extraregional este constituit din părți ale teritoriului economic al unei țări care nu pot fi atribuite direct unei singure regiuni. El cuprinde:
- (a) spațiul aerian național, apele teritoriale și platforma continentală situată în apele internaționale asupra cărora țara dispune de drepturi exclusive;
 - (b) enclavele teritoriale, adică teritoriile geografice situate în restul lumii și utilizate în virtutea unor tratate internaționale sau acorduri între state, de către administrațiile publice ale țării (ambasade, consulate, baze militare, baze științifice etc.);
 - (c) zăcămintele de petrol, gaze naturale etc. situate în apele internaționale, în afara platformei continentale a țării, care sunt exploatate de către unități rezidente.
- 13.07. Nomenclatorul unităților teritoriale statistice (NUTS) furnizează o defalcare unică și uniformă a teritoriului economic al Uniunii Europene. NUTS reprezintă clasificarea teritorială în vederea elaborării conturilor regionale.

UNITĂȚILE ȘI REZIDENȚA

- 13.08. Se deosebesc două tipuri de unități. În primul rând, unitatea cu activitate economică locală (UAE locală) pentru analiza fluxurilor care intervin în procesele de producție și în consecință în utilizarea bunurilor și serviciilor. În al doilea rând, unitatea instituțională pentru analiza fluxurilor afectând veniturile, capitalul, operațiunile financiare, alte fluxuri și bilanțurile.
- 13.09. UAE locală este partea din unitatea cu activitate economică relevantă la nivel local. Unitatea locală este o unitate instituțională producând bunuri și servicii sau o parte a acesteia situată într-un loc identificat din punct de vedere geografic (a se vedea punctul 2.106.). Ca urmare, în principiu, este posibil să se determine fără nici o ambiguitate rezidența regională a unei UAE locale.

Pentru operațiunile care au o legătură cu activitatea de producție, este indispensabil de a se inventaria fluxurile între mai multe UAE locale, aparținând aceleiași unități instituționale, dar situate în regiuni diferite. SEC recomandă includerea livrărilor între unitățile locale în definiția producției și acest lucru este cu deosebire important în contabilitatea regională.

13.10. Pentru elaborarea conturilor regionale se disting două tipuri de unități instituționale. Primul tip este unitatea uniregională, care își are centrul de interes economic și care exercită cea mai mare parte a activităților într-o singură regiune. Unitățile uniregionale regrupează gospodăriile populației, societățile ale căror UAE locale sunt toate situate în aceeași regiune, administrațiile statelor federale și administrațiile locale, cel puțin o parte din asigurările sociale și numeroase instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Al doilea tip de unitate instituțională este unitatea pluriregională, al cărei centru de interes economic este situat în mai multe regiuni. Numeroasele societăți și un anumit număr de întreprinderi fără scop lucrativ se găsesc în această situație. De asemenea, este cazul, în cea mai mare parte, al unităților instituționale ale căror activități se desfășoară pe întreg teritoriul țării, cum ar fi administrația centrală și un număr mic de societăți în general în situația de monopoli sau cvasimonopoli precum societățile naționale de cale ferată sau de electricitate.

13.11. Toate operațiunile unităților instituționale uniregionale sunt alocate regiunii în care ele își au centrul de interes economic. Pentru gospodăriile populației, centrul de interes economic corespunde regiunii unde trăiesc și nu regiunii unde lucrează. Alte unități uniregionale sunt considerate a-și avea centrul de interes economic în regiunea în care ele sunt situate.

13.12. Anumite operațiuni ale unităților pluriregionale nu pot fi regionalizate decât cel mult în teorie. Este cazul, în cea mai mare parte, al operațiunilor de repartitie și a celor financiare. Prin urmare, soldurile contabile ale unităților pluriregionale nu pot fi definite fără ambiguitate la nivel regional.

13.13. Ar exista o posibilitate care constă în repartizarea între regiuni a tuturor operațiunilor unităților pluriregionale, după o anumită regulă empirică. Cu toate acestea, s-a căzut de acord să nu se considere această metodă ca o soluție deosebit de practică. Ea presupune, de fapt, o adaptare conceptuală a SEC, deoarece argumentele care împiedică includerea unei secvențe complete de conturi pentru UAE locale/ramurile de activitate în cadrul central interzic în principiu să se repartizeze, în totalitate, ansamblul unităților instituționale și al conturilor lor între diferitele regiuni, pentru că în principiu, acest lucru ar presupune construirea unui ansamblu complet de conturi pentru UAE locale.

13.14. Considerațiile precedente limitează sistemul conturilor regionale la următoarele elemente:

(a) agregate regionale referitoare la activitățile productive, pe ramuri de activitate:

1. valoarea adăugată brută;
2. remunerarea salariaților;
3. populația ocupată;
4. salariați;
5. formarea brută de capital fix;

(b) produsul intern brut regional (PIBR);

(c) conturile regionale ale gospodăriilor populației.

METODE DE REGIONALIZARE

13.15. Contabilitatea regională se rezumă la operațiunile unităților care sunt rezidente într-un teritoriu regional. În ansamblu, regionalizarea se poate face după metodele ascendente, descendente sau mixte. Aceste metode sunt descrise mai jos:

(a) *Metoda ascendentă („de jos în sus”)*

Metoda ascendentă de estimare presupune a se pleca de la informațiile relative ale unităților rezidente dintr-o regiune și apoi a le însuma, până la obținerea totalului regional al agregatului respectiv. Suma valorilor regionale trebuie să fie egală cu valoarea națională.

(b) *Metoda descendentă („de sus în jos”)*

Metoda descendentă presupune a repartiza o cifră națională între diferitele regiuni, fără a căuta să se izoleze rezultatele individuale ale unităților rezidente; această repartizare are loc cu ajutorul unei chei de repartitie, reflectând pe cât posibil caracteristicile estimate. Metoda se numește descendentă pentru că agregatul este atribuit unei regiuni și nu unei unități individuale. Cu toate acestea, se recurge la noțiunea de unitate rezidentă pentru a garanta o acoperire regională corectă a cheii de repartitie utilizate.

(c) *Metoda mixtă*

Metoda ascendentă poate fi aplicată ca atare numai în rare cazuri. Se admite, în consecință, să se recurgă și la metode mixte. Astfel, de exemplu, se poate găsi o variabilă sau un ansamblu agregat de variabile care nu pot fi regionalizate prin intermediul metodei ascendente decât la nivelul 1 al NUTS și deci pentru nivelele 2 și 3 se recurge la metoda descendentă.

- 13.16. În principiu, metoda ascendentă are avantajul de a face direct apel la sursele de date pertinente la nivel regional. Avantajul metodei descendente este coerența numerică garantată între conturile naționale și cele regionale. Cu toate acestea, ea prezintă și inconvenientul de a furniza estimări care nu sunt calculate plecând de la datele directe, ci prin intermediul unei chei care se presupune a fi corelată cu fenomenul măsurat.
- 13.17. Atunci când acest lucru este posibil, se recomandă ca valorile regionale, care din punct de vedere conceptual corespund exact cu valorile naționale, să fie estimate direct prin intermediul metodei ascendente. Metoda descendentă nu furnizează o bază de date solidă și fiabilă care să permită aprecierea exactității estimărilor, în timp ce metoda ascendentă atrage atenția asupra unei posibile neconcordanțe cu totalul național.

PRINCIPALELE AGREGATE PE RAMURI DE ACTIVITATE

- 13.18. O ramură de activitate la nivel regional cuprinde toate UAE locale, care exercită o activitate economică identică sau similară în acea regiune (a se vedea punctul 2.108.). Unitatea locală este unitatea care servește drept bază de calcul pentru datele referitoare la activitățile de producție (producție, consum intermediar etc.).
- 13.19. În general, agregatele referitoare la activitățile de producție trebuie să fie repartizate regiunii în care unitatea care efectuează operațiunile respective își are rezidența. Locul de rezidență a UAE locale este un criteriu esențial pentru repartizarea acestor agregate unei regiuni determinate.
- 13.20. Criteriul general de repartizare a formării brute de capital unei regiuni este acela al proprietății, după exemplul conturilor naționale (a se vedea punctul 2.05, nota de subsol 1). Activele fixe care aparțin unei unități pluriregionale sunt repartizate UAE locale care le utilizează. Ca și în conturile naționale, activele fixe primite în locație simplă sunt înregistrate în regiunea proprietarului lor iar cele luate în contract de leasing în regiunea utilizatorului.
- 13.21. În practică, este posibil să se dispună doar de informații la nivelul unităților care cuprind mai multe UAE locale angajate în diferite activități și/sau regiuni diferite. În acest caz, se recurge la utilizarea indicatorilor disponibili (cum ar fi remunerarea salariaților sau populația ocupată din regiune) pentru regionalizarea datelor pe ramuri de activitate.
- 13.22. Când se face referire la definiția UAE locală, trebuie avute în vedere următoarele trei situații:
- (a) o activitate de producție care necesită un volum semnificativ de mână de lucru ⁽¹⁾, realizată într-un loc bine stabilit, care nu ridică nici o problemă. Cu toate acestea, în anumite cazuri se impun câteva clarificări (a se vedea punctele 13.24.-13.27.);
 - (b) o activitate de producție care nu necesită un volum semnificativ de mână de lucru, este exercitată într-un loc bine stabilit, nu este considerată ca o UAE locală distinctă, iar producția corespunzătoare trebuie să fie repartizată unității locale responsabile cu gestionarea acestei producții;

(¹) În prezentul context, se consideră volum semnificativ de mână de lucru cel puțin echivalentul anual al unui lucrător cu jumătate de normă.

(c) o activitate de producție care nu se derulează într-un loc stabilit impune a se recurge la conceptul de rezidență la nivel național.

- 13.23. Activitățile auxiliare nu sunt izolate astfel încât să formeze entități distincte sau nu sunt separate de activitățile sau entitățile principale ori secundare pe care le servesc (a se vedea punctul 2.104.). În consecință, activitățile auxiliare trebuie integrate în UAE locale pe care le servesc.

Activitățile auxiliare pot să se desfășoare în locuri distincte, situate în alte regiuni decât în acelea în care sunt stabilite unitățile locale pe care le servesc. Aplicarea strictă a regulii mai sus menționate pentru repartizarea geografică a activităților auxiliare ar duce la o subestimare a agregatelor calculate pentru regiunile în care sunt concentrate activitățile auxiliare. În consecință, conform principiului rezidenței, activitățile auxiliare trebuie să fie atribuite regiunii în care au loc; ele rămân în cadrul aceleiași ramuri de activitate a UAE locale pe care o servesc.

- 13.24. Metodele de regionalizare necesită anumite clarificări pentru unele ramuri de activitate, cum ar fi:

- (a) construcții;
- (b) transporturi, depozitare și comunicații;
- (c) intermediieri financiare.

- 13.25. În ceea ce privește construcțiile, șantierele trebuie să fie tratate ca UAE locale independente, atunci când activitatea lor este semnificativă (a se vedea punctul 2.09., nota de subsol 4). Având în vedere mobilitatea unor echipamente (de exemplu, stivuitoare, macarale) între unitățile locale ale aceleiași UAE și absența informației la nivelul șantiierelor, se recomandă a se alocă formarea brută de capital fix în aceste echipamente sediului UAE.

- 13.26. Pentru transporturi, inclusiv prin conducte, este important să se definească UAE locale cărora trebuie să le fie atribuite producția și formarea de capital. Pentru transporturile terestre (exclusiv transportul pe căile ferate) producția și formarea de capital trebuie să fie atribuite depozitelor sau unităților locale similare unde sunt păstrate echipamentele. Pentru transportul maritim și fluvial producția și utilajele mobile trebuie să fie atribuite portului de care aparține unitatea. În ceea ce privește rețelele de conducte, acestea trebuie să fie atribuite UAE locale care le exploatează.

Referitor la transporturile feroviare și aeriene, trebuie utilizată o metodă descendentă, permițând repartizarea agregatelor naționale între diferitele regiuni cu ajutorul indicatorilor corespunzători. Remunerarea salariaților trebuie să fie atribuită regiunii unde lucrează personalul. Excedentul brut de exploatare trebuie să fie repartizat între regiuni pe baza indicatorilor referitori la activitatea liniilor feroviare sau aeriene.

În domeniul comunicațiilor, cabinele și aparatele telefonice, liniile de telecomunicații și altele nu îndeplinesc decât un rol logistic. În consecință, ele nu constituie o entitate distinctă și trebuie să fie imputate UAE locale, care este responsabilă cu gestionarea lor, la fel ca și investițiile în infrastructură.

- 13.27. Referitor la intermedierea financiară, repartizarea valorii adăugate trebuie să se bazeze pe venituri. Remunerarea salariaților va fi imputată UAE locale care utilizează respectivul personal. Excedentul brut de exploatare al instituțiilor de credit va fi repartizat între UAE locale, proporțional cu totalul împrumuturilor și al depozitelor, iar cel al întreprinderilor de asigurări proporțional cu primele încasate. Formarea brută de capital fix fiind în cea mai mare parte formată din clădiri, trebuie să fie atribuită regiunii în care acestea sunt situate.

- 13.28. Producția trebuie să fie evaluată la prețurile de bază (a se vedea punctul 3.47.). Produsele incluse în consumul intermediar trebuie să fie evaluate la prețurile de achiziție din momentul integrării lor în procesul de producție (a se vedea punctul 3.72.). În consecință, valoarea adăugată brută pe ramuri de activitate este evaluată la prețurile de bază.

Formarea brută de capital fix este evaluată la prețurile de achiziție, incluzând cheltuielile de instalare și alte cheltuieli cu transferul proprietății. Atunci când este produsă pentru contul propriu, ea este evaluată la prețurile de bază ale activelor fixe similare sau, în lipsa lor, la costurile de producție (a se vedea punctul 3.113.).

- 13.29. Echivalentul regional al PIB este PIBR (produsul intern brut regional). PIBR este evaluat la prețurile pieței, prin însumarea valorilor regionalizate ale impozitelor, minus subvențiile pe produse și import, cu valoarea adăugată pe regiune la prețurile de bază. Suma PIBR la preț de piață pe regiune, inclusiv PIBR al teritoriului extraregional, este egală cu PIB la preț de piață.

CONTURILE SECTORULUI GOSPODĂRIILE POPULAȚIEI

- 13.30. Produsul intern brut al unei regiuni este rezultatul activităților de producție ale UAE locale rezidente în regiune. Procesele de distribuire sau redistribuire a veniturilor determină alte solduri contabile semnificative, cum ar fi veniturile primare și veniturile disponibile. Din motivele menționate la punctele 13.10.-13.14., în contabilitatea regională conceptele despre venituri sunt limitate la gospodăriile populației.
- 13.31. Conturile regionale ale gospodăriilor populației reprezintă varianta regională a conturilor existente la nivelul național. Din considerente practice există doar următoarele conturi:
- (a) contul de distribuire primară a venitului;
 - (b) contul de distribuire secundară a venitului.

În general, ambele conturi servesc la măsurarea venitului primar și a venitului disponibil al gospodăriilor populației rezidente într-o regiune dată.

- 13.32. Conturile regionale ale gospodăriilor populației se bazează pe gospodăriile populației rezidente pe un teritoriu regional determinat. Definiția gospodăriilor populației ca unități instituționale cât și cea a sectorului instituțional al gospodăriilor populației sunt prezentate la punctele 2.13., 2.16., 2.75. și 2.76. Suma membrilor gospodăriilor populației rezidente dintr-o regiune corespunde populației totale rezidente a regiunii.
- 13.33. În general, regulile pentru determinarea rezidenței gospodăriilor populației la nivel național se aplică și conturilor regionale ale gospodăriilor populației. Cu toate acestea, în ceea ce privește rezidența studenților și a bolnavilor internați pentru o perioadă mai lungă, există o excepție atunci când regiunea care-i primește este situată în aceeași țară. În contabilitatea regională aceste persoane sunt tratate ca rezidenți ai regiunii în care sunt primiți dacă ei stau acolo pe o perioadă mai mare de un an.
- 13.34. În conturile regionale ale gospodăriilor populației, trebuie făcute două considerații cu privire la gospodăriile care posedă o întreprindere nonprofit, teren și/sau o a doua locuință într-o altă regiune:

- (a) *cazul unei gospodării care posedă o întreprindere nonprofit (care nu este considerată ca o cvasi-societate la nivel național) într-o altă regiune:*

întreprinderea nonprofit este considerată ca rezidentă (unitate fictivă) în regiunea gazdă. Ca urmare, venitul mixt provenit din calculul agregatelor pe ramuri de activitate face parte din venitul mixt al regiunii gazdă. Însă venitul mixt înregistrat în contul de afectare a veniturilor primare ale gospodăriilor pe regiuni trebuie să fie egal cu venitul mixt total obținut de gospodăriile rezidente într-o regiune, oricare ar fi regiunea în care acest venit este generat;

- (b) *cazul unei gospodării care posedă un teren și/sau o a doua locuință într-o altă regiune:*

terenul și/sau cea de-a doua locuință sunt și ele considerate unități fictive rezidente în regiunea gazdă. În consecință, arende și chiriile plătite de către locatarii terenului și/sau ai locuinței sunt vărsate acestei unități fictive. Dacă cea de-a doua locuință este utilizată de către proprietar cu scopul de consum final propriu, valoarea chiriei trebuie să fie înregistrată ca un export între regiuni, din regiunea în care este situată locuința către regiunea de rezidență a proprietarului. Aceasta din urmă importă deci un serviciu și îl utilizează cu titlu de cheltuielă pentru consum final al gospodăriilor populației. Ca și în cazul veniturilor mixte, excedentul de exploatare provenind din acest proces de producție diferă de excedentul de exploatare care apare în conturile de distribuire a veniturilor primare ale gospodăriilor, cu toate că la nivelul economiei totale cele două sunt egale.

ANEXA I

SERVICIILE DE INTERMEDIERE FINANCIARĂ INDIRECT MĂSURATE (SIFIM)

MODIFICĂRI DE ADUS TEXTULUI SEC ÎN CAZUL REPARTIZĂRII SIFIM

Capitolul 1

1.13. litera (d)	Se elimină textul literei (d) care urmează după „SCN conține de asemenea multe convenții specifice, ca de exemplu:” „înregistrarea utilizării serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate ca un consum intermediar al unui sector fictiv sau al unei ramuri de activitate fictivă.”	Se înlocuiește cu: „repartizarea utilizării serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) între sectoarele/ramurile de activitate beneficiare.”
------------------	---	---

1.25.	La sfârșitul paragrafului care începe cu „Unele dintre principalele diferențe în materie de concepte sunt:”: „(i) utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) se repartizează acum pe sectoarele/ramurile de activitate beneficiare și nu se mai alocă unui sector fictiv sau ramuri de activitate fictivă. Ca urmare, utilizările SIFIM nu se mai înregistrează, prin convenție, în întregime la consumul intermediar, ci pot figura și la consumul final și la exporturi. Acest lucru înseamnă că pot apare și importuri de SIFIM.”
-------	--

Capitolul 3

3.70. litera (j)	Se elimină: „exclusiv pentru totalul economiei: ansamblul serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) furnizate de către producătorii rezidenți.”	Se înlocuiește cu: „utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) de către producătorii rezidenți.”
------------------	---	--

3.76. litera (e)	Se adaugă după „serviciile de intermediere financiară facturate direct”: „și partea de servicii de intermediere financiară indirect măsurate care este folosită pentru consumul final al gospodăriilor populației;”
------------------	--

3.142. litera (h)	Se adaugă imediat după „serviciile financiare după valoarea comisioanelor și taxelor facturate explicit”: „(h) partea de servicii de intermediere financiară indirect măsurate utilizată de nerezidenți;”
-------------------	--

Capitolul 4

4.51.

Se elimină:

„Valoarea serviciilor furnizate de intermediarii financiari nefiind repartizată între clienții lor, plățile efective sau încasarea dobânzilor de către/de la intermediarii financiari nu sunt corectate pentru a elimina adaosul care reprezintă taxele implicite percepute de intermediarii financiari. Este nevoie așadar de un post de ajustare în contul de alocare a veniturilor primare al intermediarilor financiari și în cel al unei ramuri de activitate fictive, căreia îi este atribuită, prin convenție, întreaga producție a intermediarilor financiari, cu titlu de consum intermediar.”

Se înlocuiește cu:

„Valoarea serviciilor furnizate de intermediarii financiari fiind repartizată între clienții lor, plățile efective sau încasarea dobânzilor de către/de la intermediarii financiari trebuie corectate pentru a elimina adaosul care reprezintă taxele implicite percepute de intermediarii financiari. Valoarea dobânzii plătită de debitori intermediarilor financiari trebuie diminuată cu valoarea estimată a taxelor datorate, iar valoarea dobânzii primite de depunători trebuie majorată în mod asemănător. Taxele sunt considerate drept plată pentru serviciile prestate de intermediarii financiari clienților lor și nu ca o plată a dobânzii.”

Capitolul 8

8.09.

La cifrele prezentate se adaugă:

Tabelele A.I.1 și A.I.2 care prezintă consecințele repartizării SIFIM asupra datelor prezentate în capitolul 8 „Secvența de conturi și soldurile contabile” (exemplul numeric).

8.14.

Se elimină:

„Având în vedere că producția serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) nu este repartizată între sectoarele beneficiare, întreaga valoare a producției de astfel de servicii este tratată ca un consum intermediar al unui sector fictiv cu o producție nulă și o valoare adăugată negativă, egală cu consumul intermediar, dar cu semn schimbat. În acest fel, totalul valorii adăugate a ansamblului sectoarelor instituționale și ramurilor de activitate se reduce cu această sumă. Pentru a ușura prezentarea conturilor, există posibilitatea de a nu insera o coloană suplimentară pentru sectorul fictiv, ci de a lua în calcul cifra corespunzătoare din coloana totalului economiei.”

Se înlocuiește cu:

„Având în vedere că producția serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) este repartizată între sectoarele beneficiare, anumite părți ale plății dobânzii sunt reclasificate la remunerări de servicii. Aceasta reclasificare are consecințe asupra valorii producției și a consumului intermediar (ca și asupra valorii importurilor, exporturilor și consumului final).”

8.24.	<p><i>Se elimină:</i> „Având în vedere că serviciile de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) nu sunt repartizate între sectoarele beneficiare, datele înregistrate la poziția dobânzi reprezintă dobânzile efectiv plătite și primite. În resurse este operată o ajustare, cu semn negativ, în coloana societăților financiare, și cu semn pozitiv, în coloana care corespunde sectorului fictiv. Pentru a simplifica prezentarea conturilor, există posibilitatea de a nu insera o coloană suplimentară pentru sectorul fictiv, ci de a lua în calcul cifra corespunzătoare în coloana totalului economiei.”</p>	<p><i>Se înlocuiește cu:</i> „Având în vedere că producția de serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) este repartizată între sectoarele beneficiare, postul «dobânzi» din contul de alocare a veniturilor primare corespunde dobânzilor de primit și de plătit după scăderea SIFIM din sumele efective de plătit de către debitori și adăugarea SIFIM la sumele efective de primit de către creditori.”</p>
-------	--	--

Capitolul 9

9.25. litera (a)	<p><i>Se elimină:</i> „consumul intermediar pe ramuri de activitate include utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate care sunt înregistrate la o ramură de activitate fictivă (a se vedea punctul 9.33.)”</p>
9.25. litera (b)	<p><i>Se elimină:</i> „minus utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate (înregistrate într-o ramura de activitate fictiva, a se vedea punctul 9.33.)”</p>
9.33.	<p><i>Se elimină:</i> „În toate tabelele resurselor și utilizărilor, la clasificarea ramurilor de activitate - NACE Rev. 1, se adaugă o ramură de activitate fictivă pentru utilizarea serviciilor de intermediere financiară indirect măsurate. În tabelul resurselor, nu este contabilizată nici o operație pentru această ramură de activitate. În tabelul utilizărilor, totalul utilizărilor de servicii de intermediere financiară indirect măsurate se înregistrează la consumul intermediar al acestei ramuri de activitate fictive. Având în vedere că nu efectuează nici o altă operațiune, excedentul net de exploatare al acestei ramuri este negativ, fiind egal cu valoarea consumului său intermediar; toate celelalte componente ale valorii adăugate sunt nule. În consecință, valoarea adăugată brută totală a acestei ramuri este egală cu excedentul său net de exploatare (negativ).”</p>

Tabela A.1.1 Consecințele repartizării SIFIM pe sectoare instituționale, inclusiv modificările pentru producătorii necomerciali (continuare)

Conturi	Resurse															Conturi				
	Total	Bunuri și servicii (res.)	S.2	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15		S.1	S.2	Bunuri și servicii (utilizări)	Total
II.4 Contul de utilizare a venitului	28			28	3	19	6			P.3 Cheltuiala pentru consum final										II.4 Contul de utilizare a venitului
			6	- 6	- 2	16	- 27	48	- 41	B.8n Economii nete/sold extern										

Tabela A.1.2: Consecințele repartizării SIFIM pe un singur sector fictiv

Conturi	Resurse															Conturi				
	Total	Bunuri și servicii (res.)	S.2	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Operațiuni și solduri contabile	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15		S.1	S.2	Bunuri și servicii (res.)	Total
I. Contul de producție	48			48						P.1 Producție										I. Contul de producție
									48	P.2 Consumul intermediar										
							48	-48	-48	B.1 Valoarea adăugată/sold extern										
II.1.1 Contul de producere a venitului							48	-48	-48	B.2 Excedent din exploatare										II.1.1 Contul de producere a venitului

Tabela A.I.2: Consecințele repartizării SIFIM pe un singur sector fictiv (continuare)

Utilizări	Resurse													Conturi								
	Total	Bunuri și servicii (res.)	S.2	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Societăți nefinanciare	Societăți financiare	Administrații publice	Gospodăriile populației		S.15	S.1	S.2	Bunuri și servicii (res.)	Total			
II.1.2 Contul de alocare a veniturilor primare	222	16	206	7	17	39	77	66	D.41	Dobânzi	Operțiuni și solduri contabile	Nominal	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.2	222	II.1.2 Contul de alocare a veniturilor	
									P.119	Ajustare pentru SIFIM		48	- 48					200	22			
									B.5	Soldul veniturilor primare		- 41	48	- 27	16	- 2	- 6					
II.2 Contul de distribuire secundară a venitului									B.6	Venitul disponibil		- 41	48	- 27	16	- 2	- 6					II.2 Contul de distribuire secundară a venitului
II.4 Contul de utilizare a venitului									B.8n	Economii nete/sold extern		6	- 6	- 2	16	- 27	48	- 41				II.4 Contul de utilizare a venitului

ANEXA II

CONTRACTUL DE LEASING, ÎNCHIRIEREA ȘI CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE-VÂNZARE A BUNURILOR DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

DEFINIȚII

1. Pentru obținerea dreptului de utilizare a unui bun de folosință îndelungată, o unitate instituțională poate să recurgă, în afară de cumpărarea acestuia, la o simplă închiriere, la un contract de leasing sau la un acord de închiriere-vânzare. În toate cele trei cazuri unitatea instituțională respectivă obține dreptul de utilizare a unui bun de folosință îndelungată, chiar dacă, din punct de vedere juridic, bunul rămâne în proprietatea altei unități.

Închirierea

2. Atunci când o unitate instituțională A are drept de proprietate asupra unui bun de folosință îndelungată și transferă dreptul de utilizare a acestui bun unei alte unități B, unitatea A este denumită „locator” iar B „locatar”. Sumele plătite de unitatea B unității A în schimbul dreptului de utilizare se numesc „chirii”. Locatorul poate fi producătorul sau vânzătorul bunului de folosință îndelungată sau poate fi o filială a acestuia; poate fi, de asemenea, o unitate total independentă, care nu are nici o legătură nici cu producătorul sau cu vânzătorul. Se pot închiria toate tipurile de bunuri de folosință îndelungată - de la clădiri și alte construcții până la bunuri de consum - iar drepturile de folosire ale acestora prin închiriere pot fi obținute de orice fel de unitate instituțională. SEC face distincție între simpla închiriere și leasing, pe care le tratează în mod complet diferit.

Închirierea simplă

3. În cazul închirierii simple, locatarul obține dreptul de utilizare a unui bun de folosință îndelungată pe o anumită perioadă, care poate avea o durată mai mare sau mai mică, și care nu este neapărat stabilită în avans. La sfârșitul perioadei de închiriere, locatorul urmărește să-și recupereze bunul său, mai mult sau mai puțin în aceeași stare în care se prezenta când l-a închiriat, ținând cont și de uzura normală. El are deci posibilitatea de a-l închiria din nou unui alt locatar, sau de a-l utiliza în alt fel. Prin urmare, perioada de închiriere nu cuprinde întreaga sau cea mai mare parte a duratei de viață economică a bunului.

O unitate care dă cu chirie bunuri de folosință îndelungată posedă cunoștințe de specialitate despre aceste bunuri. Ea își constituie un stoc cu astfel de bunuri pentru a le închiria la cerere sau cu o întârziere minimă. În general, ea oferă o varietate de modele la alegere. Pentru păstrarea bunurilor de închiriat din stoc într-o stare bună de funcționare, locatorul trebuie să se ocupe de toate lucrările de întreținere și reparații ale bunurilor care urmează să fie închiriate. De obicei, acesta își asumă și răspunderea pentru repararea și întreținerea bunurilor, precum și înlocuirea lor în cazul defectării survenite în perioada de închiriere.

Închirierea simplă nu cuprinde cazurile de închiriere care includ și furnizarea personalului care se ocupă de operarea bunului respectiv și nici închirierea de active neproduse, acestea fiind clasificate în altă parte (a se vedea punctul 7).

Contractul de leasing

4. În cazul contractului de leasing, locatarul obține dreptul de utilizare a bunului de folosință îndelungată pe o perioadă stabilită în avans, relativ lungă, în schimbul plății de chirii. Existența contractului de leasing este legată de transferul *de facto* - dar nu și *de jure* - al tuturor riscurilor și avantajelor legate de proprietatea asupra unui bun, de la locator la locatar. În cazul leasingului, perioada de închiriere acoperă întreaga sau aproape întreaga durată de viață economică a bunului de folosință îndelungată. La sfârșitul perioadei de închiriere, locatarul poate opta de obicei pentru cumpărarea bunului respectiv la un preț simbolic. Nu este nevoie ca locatorul să posede nici o competență legată de bunul respectiv. Acesta nu oferă locatarului nici un serviciu de reparație, întreținere sau înlocuire a bunului în caz de defectare. În general, bunul este ales de către locatar și îi este furnizat direct de către producător sau vânzător. Rolul unității care închiriază este strict de natură financiară.

SEC ține cont de realitatea economică privind leasingul, înregistrându-l astfel: locatorul acordă un împrumut locatarului, care-i permite acestuia să cumpere un bun de folosință îndelungată și să devină proprietarul lui *de facto*. SEC consideră deci că bunul de folosință îndelungată se află în proprietatea locatarului de la începutul perioadei de închiriere. Chiriile efectiv vărsate de locatar locatarului trebuie subdivizate într-o componentă de rambursare a principalului și o alta de plată a dobânzii pentru împrumutul fictiv acordat.

Contractul de închiriere-vânzare

5. În cazul acordului de închiriere-vânzare, un bun de folosință îndelungată este vândut unui cumpărător în baza unui anumit număr de plăți viitoare convenite. Cumpărătorul intră imediat în posesia bunului, deși, din punct de vedere juridic, acesta este încă în proprietatea vânzătorului sau uniții care închiriază, ca o garanție, până la vârsarea întregii sume convenite. Acordul de închiriere-vânzare se limitează, în general, la bunuri de consum de folosință îndelungată, majoritatea cumpărătorilor fiind gospodăriile populației. Unitățile care operează contracte de închiriere-vânzare sunt, de regulă, unități instituționale distincte care lucrează în strânsă cooperare cu vânzătorii de bunuri de folosință îndelungată.

ÎNREGISTRAREA CONTABILĂ**Închirierea simplă**

6. Un bun de folosință îndelungată cumpărat de un locatar în scopul de a-l închiria face parte din formarea brută de capital fix a acestei unități (P.51) și este înregistrat în bilanț ca activ fix corporal (AN.111) pe întreaga sa durată de viață economică. Consumul de capital fix (K.1) ulterior pentru acest bun se înregistrează, în mod corespunzător, în conturile acestuia.

Chiriile primite de locatar se înregistrează în contul său de producție, la producția de servicii de închirieri (P.1). Dacă locatarul este un producător, chiriile vărsate de acesta se înregistrează la consumul său intermediar (P.2). În cazul în care locatarul face parte din gospodăriile populației, în calitate de consumator final, chiriile vărsate de acesta se înregistrează la cheltuiala pentru consumul final (P.3).

7. În NACE Rev.1 închirierea simplă de bunuri imobiliare este clasificată în clasa 70.20 „Închirierea bunurilor aflate în proprietate proprie”, în timp ce închirierile altor bunuri durabile este clasificată la diviziunea 71 „Închirierea mașinilor și echipamentelor fără operator și a bunurilor de uz personal și gospodăresc”. Închirierea simplă nu cuprinde închirierea de mașini și echipamente cu operator, care se clasifică în funcție de serviciile prestate de operator și echipament. Astfel, spre exemplu, închirierea unui camion cu șofer se clasifică la clasa 60.24 „Transport rutier de mărfuri”. Din punct de vedere instituțional, societățile care efectuează astfel de închirieri sunt clasificate în sectorul S.11 „Societăți nefinanciare”, deși unele unități care închiriază pot face parte din sectorul S.14 „Gospodăriile populației”.

Dacă locatarul este rezident iar locatarul este nerezident, chiriile se înregistrează ca exporturi de servicii (P.62). Având în vedere că bunul închiriat continuând să figureze în bilanțul unei unități rezidente (locatarul), bunul nu apare în nici unul dintre conturile restului lumii. Dacă locatarul este nerezident, iar locatarul rezident, chiriile se înregistrează la importuri de servicii (P.72). În acest caz, se consideră că bunul însuși nu pătrunde pe teritoriul economic (ci doar serviciile aferente acestuia). În acest fel, bunul închiriat nu va apare nici în conturile restului lumii, nici într-un alt cont.

Contractul de leasing

8. Atunci când locatarul este producător, bunul de folosință îndelungată se înregistrează la formarea sa brută de capital fix (P.51) la începutul perioadei de închiriere. Pe parcursul întregii perioade de închiriere (în afara cazului în care locatarul nu respectă plata chiriilor), bunul figurează ca activ fix corporal (AN.111), în bilanțul locatarului, iar consumul de capital fix ulterior (K.1) figurează în conturile locatarului. La sfârșitul perioadei de închiriere, (i) fie locatarul cumpără bunul la valoarea sa reziduală, iar acesta rămâne în bilanțul său, (ii) fie locatarul își recuperează bunul, caz în care acesta se înregistrează ca cifră negativă la formarea brută de capital fix în contabilitatea locatarului și astfel bunul iese din bilanțul acestuia și intră în cel al locatarului sau al unui terț căruia i-a fost vândut.
9. În cazul în care locatarul este o gospodărie a populației în calitate de consumator final, se consideră că bunul de folosință îndelungată este cumpărat de locatar pentru consumul său final la începutul perioadei de închiriere. Aceasta înseamnă că prețul de achiziție al bunului închiriat face parte din cheltuielile de consum final (P.3) ale locatarului la începutul perioadei contabile și că bunul apare înregistrat doar la postul excepțional „Bunuri de folosință îndelungată” din bilanțul acestuia.

Se consideră că locatarul acordă un credit fictiv locatarului (F.4). Principalul creditului este prețul de achiziție al bunului închiriat la care se adaugă eventualele cheltuieli de transfer. Creditul imputat și neachitat (AF.4) figurează ca activ financiar în bilanțul locatarului și ca pasiv financiar în cel al locatarului. Se consideră că chiriile

plătite cuprind două componente: rambursarea principalului (F.4) și dobânzile (D.41), iar ultima plată coincide cu terminarea leasingului.

10. Rata dobânzii pentru creditul fictiv se calculează implicit, astfel încât plățile cumulate pe întreaga perioadă de leasing să corespundă exact cu valoarea principalului. Atunci când chirile rămân constante de la o perioadă la alta, partea de dobândă se va diminua progresiv, în timp ce partea corespunzătoare rambursării principalului urmează o evoluție inversă, la fel ca și în cazul unui împrumut rambursabil în tranșe egale. Când se cunoaște valoarea principalului, a chirilor, cât și durata perioadei de leasing pentru fiecare contract, este ușor de calculat, cu ajutorul formulei tip, rata dobânzii și sumele de rambursat pentru principal și dobânzi. Dacă nu există date detaliate disponibile pentru fiecare contract de leasing, caz frecvent întâlnit în practică, se recurge la ipoteze rezonabile pentru aceste calcule. În multe țări, în contabilitatea de întreprindere, contractul de leasing este tratat în acest fel, ceea ce facilitează obținerea situației datelor.
11. Activitatea productivă a societăților de leasing financiar este intermedierea financiară. În general, aceste societăți nu facturează separat serviciile de intermediere pe care le prestează. Producția lor este constituită așadar, exclusiv sau în principal, din servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM) a căror valoare se calculează în același fel ca și cea a altor servicii de intermediere financiară, adică scăzând dobânzile de plătit din veniturile din proprietate de primit, cu excepția veniturilor din proprietate obținute din plasamentul de fonduri proprii ⁽¹⁾. Unele societăți de leasing contractează angajamente în numele altor unități independente; în acest caz, dobânzile se cunosc, iar calculul SIFIM este simplu. Alte societăți de leasing contractează angajamente numai în numele societăților lor mamă, caz în care dobânzile de plătit sunt mai greu de aflat. În acest caz, aceste dobânzi trebuie estimate cu ajutorul unei rate ad-hoc adecvate a dobânzii.

Societățile de leasing se încadrează în subsectorul instituțional S.123 „Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii”. Activitatea acestora se încadrează în clasa 65.21 din NACE Rev.1 „Leasing”.

12. Modul de tratare a leasing-ului în SEC face ca bunurile aflate sub contract de leasing să nu apară în nici unul din conturile locatarului. Faptul că aceasta este rezident sau nerezent nu are nici o importanță în ceea ce privește modul de tratare al bunului însuși. Dacă producătorul sau vânzătorul bunului este rezident, iar locatarul este nerezent, bunul aflat sub contract de leasing este tratat ca și când ar fi exportat (P.61) din momentul în care intră în posesia locatarului, adică de la începutul perioadei de închiriere. Dacă producătorul sau vânzătorul bunului este nerezent iar locatarul este rezident, se consideră că bunul este importat (P.71) atunci când începe perioada de închiriere.

Dacă locatarul este rezidentă în timp ce locatarul nu este, se înregistrează un credit (F.4/AF.4) acordat de unitatea rezidentă (locatarul) unei unități nerezidente (locatarul). În cazul în care unitatea care închiriază este nerezentă iar locatarul este rezident, se înregistrează un credit acordat de unitatea nerezentă (locatarul) unei unități rezidente (locatarul). Ca și în cazul operațiunilor de leasing între rezidenți, chirile se împart în cele două componente: rambursarea creditului (F.4) și dobânda (D.41).

Contractul de închiriere-vânzare

13. Bunul de folosință îndelungată este înregistrat ca și cum ar fi fost cumpărat de cumpărător în momentul în care intră în posesia acestuia, la prețul la care acesta l-ar fi plătit în numerar. Cumpărătorul primește un credit (F.4/AF.4) impozitat, cu valoare echivalentă. SEC împarte plățile efectuate de cumpărător către finanțator în plăți eșalonate ale sumei împrumutate, adică principalul (F.4) și în plăți ale dobânzii (D.41), aplicând aceeași metodă ca și în cazul contractului de leasing financiar.

Activitatea productivă desfășurată de finanțatorii contractelor de închiriere-vânzare este intermedierea financiară. Având în vedere că, de regulă, aceștia nu taxează în mod explicit serviciile pe care le prestează, întreaga lor producție este constituită din servicii de intermediere financiară (SIFIM) măsurate indirect, calculată ca venit din proprietate din care se deduc dobânzile, exclusiv veniturile din proprietate obținute din fondurile proprii. Ca și în cazul contractului de leasing financiar, suma dobânzilor de plătit poate fi dificil de observat și, prin urmare, trebuie să fie estimată.

14. În clasificarea NACE Rev.1 finanțatorii contractelor de închiriere-vânzare se încadrează în clasa 65.22 „Alte activități de creditare”. Aceștia se clasifică la subsectorul instituțional S123 „Alți intermediari financiari, exclusiv

⁽¹⁾ Pentru detalii suplimentare, a se vedea capitolul 3 punctul 3.63.

societățile de asigurare și fondurile de pensii”, însă finanțatorii contractelor de închiriere-vânzare pot fi încadrate și în sectorul S.14 „Gospodăriile populației”.

În cazul în care cumpărătorul este nerezident, iar finanțatorul este rezident, bunul este tratat ca și cum ar fi exportat (P.61) atunci când cumpărătorul intră în posesia acestuia. În acest caz, finanțatorul acordă un credit (F.4/AF.4) unității nerezidente (cumpărătorul). Atunci când cumpărătorul este o unitate rezidentă iar finanțatorul este nerezident, bunul se înregistrează ca fiind importat (P.71) atunci când este livrat cumpărătorului, care în același timp primește un credit (F.4/AF.4) din partea finanțatorului nerezident. Rambursarea principalului (F.4) și a dobânzilor (D.41) sunt tratate în același mod ca și în cazul leasingului financiar al unităților nerezidente.

ANEXA III

ASIGURĂRI

INTRODUCERE

1. Există două mari categorii de asigurări, asigurări sociale și alte asigurări.

Asigurările sociale pot fi împărțite în:

- (a) sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice;
- (b) sisteme private de asigurări cu constituirea de rezerve și
- (c) sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori.

Celelalte asigurări pot fi împărțite în:

- (a) alte asigurări de viață și
- (b) alte asigurări generale.

Reasigurarea și auxiliarii de asigurare fac obiectul unor secțiuni distincte ale prezentei anexe. Chiar dacă ele se leagă în special de alte asigurări, pot să intereseze și asigurările sociale.

DEFINIȚII

Asigurări sociale

2. Sistemele de asigurări sociale sunt sisteme în care contribuțiile sociale sunt plătite de angajați sau alte persoane individuale sau de angajatori, în folosul angajaților, în scopul de a le asigura angajaților sau altor cotizanți, persoanelor aflate în întreținerea acestora sau moștenitorilor lor, dreptul la prestațiile de asigurări sociale⁽¹⁾. Sistemele de asigurări sociale acoperă riscuri sau nevoi sociale. Contrar prestațiilor de asistență socială, acordarea prestațiilor de asigurări sociale depinde de participarea la un sistem.
3. Sistemele de asigurări sociale sunt adesea organizate în mod colectiv, astfel încât participanții nu sunt obligați să semneze polițele de asigurare individuale în nume propriu. Cu toate acestea, anumite sisteme de asigurări sociale pot să permită sau chiar să impună participanților semnarea unor polițe în nume proprii. Polițele individuale sunt considerate ca făcând parte din sistemul asigurărilor sociale dacă ele acoperă riscuri sau nevoi sociale și dacă este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele trei condiții:
 - (a) participarea la un sistem este obligatorie prin lege sau prin contractul de muncă;
 - (b) sistemul este administrat în interesul unui grup de persoane și limitat la membrii acestui grup sau
 - (c) angajatorul varsă contribuții la sistemul respectiv în folosul unui angajat.

Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice

4. Aceste sisteme sunt impuse, controlate și finanțate de unitățile administrațiilor publice și cuprind întreaga comunitate sau părți importante ale acesteia. Sistemele de asigurări sociale ale administrațiilor publice pot opera cu sau fără constituirea de rezerve distincte. În cazul constituirii de rezerve distincte, acestea din urmă rămân în proprietatea autorității publice și nu în cea a beneficiarilor sistemului. Veniturile sistemelor de asigurări sociale provin în principal din contribuțiile vărsate de persoane individuale și de angajatori în folosul angajaților, dar ele pot include și transferurile din partea altor unități ale administrației publice. Participarea la sistemele de asigurări sociale este în general, deși nu întotdeauna, obligatorie. Prestațiile oferite persoanelor individuale nu este neapărat stabilită pe baza contribuțiilor plătite anterior.

⁽¹⁾ Pentru definiția riscurilor sau nevoilor sociale, a se vedea capitolul 4 punctele 4.83. - 4.86.

Trebuie arătat că sistemele de asigurări sociale organizate de unitățile administrațiilor publice în profitul propriului personal nu sunt clasificate ca sisteme de asigurări sociale, ci ca sisteme de asigurări sociale private, cu sau fără constituirea de rezerve.

Sisteme private de asigurări sociale cu constituirea de rezerve

5. Acest sistem prezintă două categorii. În prima, contribuțiile sociale sunt vărsate societăților de asigurare sau fondurilor de pensii autonome care constituie unități instituționale distincte atât de angajatori, cât și de angajați. Societățile de asigurare sau fondurile de pensii autonome răspund de gestionarea fondurilor care le sunt încredințate, ca și de plata prestațiilor. În cea de-a doua categorie, angajatorii constituie rezerve speciale menite să asigure plata prestațiilor. Deși separate de alte rezerve, ele nu se constituie în unități instituționale distincte de cele ale angajatorilor și sunt cunoscute sub numele de fonduri de pensii neautonome.

Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori

6. În aceste sisteme, angajatorii varsă prestații sociale angajaților lor, foștilor angajați sau persoanelor aflate în întreținerea acestora, din resursele proprii ale angajatorilor, fără a crea rezerve speciale în acest scop.

Alte asigurări

7. Alte asigurări garantează unor unități instituționale individuale expuse la anumite riscuri o protecție financiară împotriva consecințelor materializării acestor riscuri. De asemenea, este o formă de intermediere financiară, în care fondurile sunt colectate de la titularii de polițe de asigurare și investite în active financiare sau alte active care constituie provizioane tehnice destinate să permită plata despăgubirilor aferente materializării riscurilor acoperite de polițele de asigurare.

Alte polițe de asigurare deținute de gospodăriile populației pot acoperi aceleași riscuri sau nevoi ca și cele acoperite de sistemele de asigurări sociale. Diferența constă în faptul că celelalte polițe de asigurare ale gospodăriilor populației sunt subscrise în mod voluntar și individual de către gospodării în avantajul propriu, independent de angajatori sau de administrațiile publice.

Alte asigurări de viață

8. Titularii de alte polițe de asigurare de viață sunt în toate cazurile gospodăriilor populației, rezidente sau nerezidente. Titularul poliței varsă plăți regulate unui asigurator, pentru care acesta se angajează să furnizeze o prestație la o dată precisă sau mai devreme dacă titularul decedează înainte de această dată. Dacă titularul poliței reziliază polița înainte de data de expirare convenită, el are dreptul la o prestație parțială din partea asiguratorului. Există deci, întotdeauna, plata unei prestații pentru asigurat sau pentru urmașii lui. Polițele de asigurare care prevăd plata unei prestații numai în caz de deces în cursul unei perioade determinate excluzând toate celelalte situații (în acest caz, se vorbește în general de asigurare pe termen scurt), nu sunt considerate ca alte asigurări de viață, ci ca alte asigurări generale. În practică însă, felul în care societățile de asigurare își țin contabilitatea nu permite întotdeauna să se facă distincție între asigurările temporare și alte asigurări de viață. În acest caz, din motive pur practice, asigurările temporare trebuie să fie tratate în același fel ca asigurările de viață.

O indemnizație de asigurare de viață poate fi vărsată sub formă fie de sumă forfetară, fie de rentă viageră. Suma totală a despăgubirilor poate fi fixă sau variabilă, în funcție de veniturile obținute din investițiile primelor de asigurare încasate pe toată durata poliței (polițe „cu participarea asiguraților la beneficii”). Un tip special de poliță cu participarea la beneficii este polița legată de un fond de investiții pentru care despăgubirea variază în funcție de performanțele acestui fond.

Alte asigurări generale

9. Toate tipurile de unități instituționale pot fi deținătoare de alte polițe de asigurare generală. Acestea includ asigurarea pe termen scurt și asigurarea contra tuturor riscurilor, altele decât decesul, ca de exemplu accident, boală sau incendiu. Despăgubirile sunt în general vărsate sub formă de sumă forfetară, dar pot de asemenea să fie vărsate sub forma unei rente. Nu este obligatorie plata unei indemnizații în cazul altor asigurări de daune. În general, numărul de persoane care solicită despăgubiri este mult mai mic decât cel al titularilor de polițe de asigurare. Pentru titularul individual, nu există o corelare, chiar pe termen lung, între suma totală a primelor plătite și cea a despăgubirilor încasate.

Reasigurare

10. O societate de asigurare care practică asigurarea directă transferă adesea altor societăți de asigurare o parte a riscurilor acoperite. Aceste operații între societăți de asigurare sunt numite operații de reasigurare.

Atât asiguratorii pentru asigurări de viață, cât și cei pentru asigurări generale pot participa la operații de reasigurare. Societățile de asigurare care acceptă reasigurarea pot practica în același timp reasigurarea și asigurarea directă sau se pot specializa în reasigurare.

Auxiliarii de asigurare

11. Auxiliarii de asigurare sunt unități care exercită, în principal, activități strâns legate de asigurare, dar care nu sunt supuse ele-insele nici unui risc. Auxiliarii de asigurare cuprind în special:

- (a) agenții de asigurare;
- (b) instituții fără scop lucrativ în serviciul societăților de asigurare și a fondurilor de pensii;
- (c) unități a căror activitate principală constă în supervizarea activităților societăților de asigurare și a fondurilor de pensii și a pieței de asigurare.

ÎNREGISTRAREA CONTABILĂ

12. Pentru simplificarea prezentării, descrierea care urmează, referitoare la diferite tipuri de asigurare se concentrează asupra cazurilor în care nu intervin decât unități rezidente. La sfârșitul fiecărei secțiuni, sunt analizate caracteristicile specifice ale situațiilor în care intervin unități nerezidente.

Asigurări sociale*Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice*

13. Producția unităților care gestionează aceste sisteme face parte din producția administrațiilor publice și este evaluată la costuri de producție. În consecință, nici un comision la serviciu nu este calculat pentru sistemele de asigurări sociale ale autorităților publice.

Contribuțiile sociale ale angajatorilor (D.121) la sistemul de asigurări sociale organizat de autoritățile publice sunt considerate ca făcând parte din remunerarea angajaților și sunt contabilizate ca sume de plătit, în contul de producere a venitului al sectorului căruia îi aparține angajatorul, și ca sume de primit în contul de distribuire a venitului primar al sectorului gospodăriilor populației. Aceste contribuții ale angajatorilor sunt înregistrate de asemenea în contul de distribuire secundară a venitului, ca parte a contribuțiilor sociale efective în sarcina angajatorilor (D.6111) și contabilizate ca sume de plătit de către sectorul gospodăriilor și de primit de către administrația publică. Contribuțiile sociale ale angajaților (D.6112) și contribuțiile sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație (D.6113) sunt de asemenea înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului, sub formă de sume de plătit de către sectorul gospodăriilor populației și de primit de către administrația publică. Prestațiile de asigurări sociale în numerar (D.621) sunt înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului ca sumă de plătit de către administrația publică și de primit de către gospodăriile populației, în timp ce prestațiile de asigurări sociale în natură sunt contabilizate la posturile D.6311 și D.6312 ale contului de redistribuire a venitului în natură, ca sumă de plătit de către administrația publică și de primit de către gospodăriile populației.

14. Unitățile care administrează sistemele de asigurări sociale organizate de către administrațiile publice sunt clasificate în subsectorul S.1314 „Fonduri de asigurări sociale”. NACE Rev.1 grupează această activitate în clasa 75.30 „Asigurări sociale obligatorii”.

Atunci când un rezident lucrează pentru un angajator nerezident, contribuțiile angajatorului sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente ca sume de plătit de către restul lumii. Dacă angajatul participă și la un sistem de asigurări sociale administrat de o administrație publică nerezidentă, toate sumele de primit și de plătit în mod normal de către sectorul administrației publice sunt considerate ca sumele de primit sau de plătit de restul lumii și înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente. Cu toate acestea, în SEC, transferurile sociale în natură se efectuează exclusiv între unitățile rezidente. Prestațiile acordate rezidenților de către sistemele de asigurări sociale nerezidente constituie deci, prin definiție, prestații sociale, altele decât transferuri sociale în natură (D.62).

Atunci când un nerezident lucrează pentru un angajator rezident, contribuțiile angajatorului sunt înregistrate în contul extern de venituri primare și transferuri curente ca sume de primit de către restul lumii. Dacă angajatul

nerезident este cuprins într-un sistem de asigurări sociale rezident, operațiile între angajat și sectorul administrației publice sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente. Prin definiție, toate prestațiile acordate angajaților nerезidenți sunt considerate ca prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură (D.62).

Tabelul A.III.1 propune un exemplu de fluxuri înregistrate pentru sistemele de asigurări sociale organizate de administrația publică.

Sisteme private de asigurări sociale cu constituirea de rezerve

15. Sistemele finanțate din fondurile autonome sunt tratate în mod diferit față de sistemele finanțate de fonduri neautonome. În cazul fondurilor autonome, acest serviciu se calculează astfel (ecuația A):

	total contribuții efective primite
<i>plus</i>	total prime suplimentare
<i>minus</i>	prestații datorate
<i>minus</i>	creșterea (<i>plus</i> diminuarea) rezervelor fondurilor de pensii.

16. Aceste patru posturi nu includ câștigurile sau pierderile din deținere. Totalul contribuțiilor suplimentare este egal cu cel al veniturilor din proprietate atribuite deținătorilor de polițe de asigurare, adică cu veniturile obținute de fondurile private de asigurare socială din plasarea provizioanelor tehnice și de pensii. SEC consideră că aceste provizioane sunt proprietatea asiguraților care primesc deci veniturile produse de această proprietate. Serviciul este înregistrat ca o producție (P.1) în cazul fondurilor autonome și ca o cheltuială de consum final (P.3) în cazul sectorului gospodăriilor populației.

În ceea ce privește fondurile neautonome nu este calculat nici un comision la serviciu. Cheltuielile de gestiune sunt contabilizate, împreună cu celelalte costuri, în contul de producție al angajatorului.

17. Celelalte operații se aplică atât fondurilor autonome, cât și fondurilor neautonome. Contribuțiile sociale efective în sarcina angajatorilor (D.121) sunt considerate ca făcând parte din remunerarea angajaților și contabilizate ca sume de plătit în contul de producere a venitului al sectorului căruia îi aparține angajatorul și ca sume de primit în contul de distribuire a venitului primar al gospodăriilor angajaților. Sectorul angajatorului poate fi oricare dintre sectoarele instituționale, inclusiv administrația publică și gospodăriile populației (în calitate de angajator). Veniturile din proprietate atribuite asiguraților (componente ale D.4) sunt înregistrate în contul de distribuire a veniturilor primare ca sume de plătit de către sectorul în care este clasificat fondul și ca sume de primit de sectorul gospodăriilor. Fondurile autonome rezidente sunt clasificate în subsectorul societăți de asigurare și fonduri de pensii (S.125). Fondurile neautonome aparțin evident aceluiași sector ca cel al angajatorului respectiv. NACE Rev.1 grupează activitatea fondurilor de pensii în clasa 66.02 „Case de pensii”.

18. Contribuțiile sociale efective în sarcina angajatorilor sunt de asemenea înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului (componente ale D.6111) ca sume de plătit de către gospodării și de primit de sectorul în care este clasificat fondul. Contribuțiile sociale în sarcina angajaților (D.6112) ca și contribuțiile vărsate de către lucrătorii independenți și de persoanele fără ocupație (D.6113) sunt, de asemenea, înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului, ca sume de plătit de către sectorul gospodăriilor și de primit de sectorul căruia îi aparțin fondurile. Valoarea contribuțiilor vărsate de angajați, lucrători independenți și persoane fără ocupație este egală cu plățile directe efectuate, plus veniturile din proprietate atribuite asiguraților și minus cu valoarea serviciului (egal cu zero în cazul fondurilor neautonome). Prestațiile de asigurări sociale oferite în cadrul sistemelor private, inclusiv pensiile, sunt înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului ca sume de plătit de către fonduri și de primit de către gospodării. Prin definiție, toate prestațiile de asigurare socială în regim privat sunt considerate ca făcând parte din postul D.62 „Prestații sociale altele decât transferurile sociale în natură”.

19. Înregistrarea operată în contul financiar prezintă două elemente:

(a) plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate (F.62) care înregistrează orice diferență între contribuțiile de plătit și contribuțiile de încasat ca și între prestațiile

datorate și prestațiile plătite ⁽¹⁾. Prin convenție acest element este înregistrat sub forma unei variații (eventual negative) a pasivelor fondurilor și a activelor gospodăriilor;

- (b) drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii (F.612) care sunt, de asemenea, înregistrate sub forma unei variații (eventual negative) a pasivelor fondurilor și a rezervelor gospodăriilor. Valoarea acestui element este egală cu cotizațiile pentru pensii vărsate de către angajatori și angajați așa cum sunt înregistrate în contul de distribuire secundară a venitului - diminuate cu pensiile care trebuie plătite.

20. Ca o consecință a unei asemenea înregistrări, posturile F.612 și F.62 apar în bilanțurile sectorului gospodăriilor (la active) ca și în cele al sectorului căruia îi aparține fondul (la pasive).

În contul de utilizare a venitului disponibil, este operată o ajustare pentru a ține cont de variația drepturilor nete a gospodăriilor populației asupra fondului de pensii (D.8); aceasta este înregistrată sub forma unei sume de primit de către gospodării și de plătit de către fonduri. Valoarea acestei înregistrări este egală cu al doilea element al înregistrării operat în contul financiar.

Angajatorii și administrațiile publice efectuează, din timp în timp, vărsăminte cu caracter extraordinar în favoarea fondurilor private de asigurare socială, cu scopul de a crește rezervele acestor fonduri. Aceste plăți sunt înregistrate în contul de capital sub forma altor transferuri de capital (D.99) de plătit de către sectorul angajatorului sau al administrației publice și de primit de sectorul căruia îi aparțin fondurile. Având în vedere că rezervele fondului de asigurare socială sunt considerate ca proprietate a gospodăriilor populației, este necesar să se opereze o ajustare a conturilor atât în sectorul căruia îi aparțin fondurile, cât și în sectorul gospodăriilor populației. Această ajustare este înregistrată în alte transferuri de capital (D.99) de plătit de sectorul fondurilor și de primit de sectorul gospodăriilor populației.

21. În cazul angajaților rezidenți care lucrează pentru un angajator nerezident, contribuțiile sociale efective în sarcina angajatorilor (D.121) sunt considerate ca făcând parte din remunerarea angajaților și contabilizate ca sume totale de plătit de către restul lumii și de primit de către gospodării. Atunci când angajatorul are statut de nerezident, toate fondurile de asigurări sociale neautonome sunt de asemenea nerezidente; din contră, un fond autonom poate avea statut de rezident sau nerezident. Dacă angajatul este cuprins într-un fond nerezident, toate fluxurile dintre sectorul gospodăriilor și cel căruia îi aparțin fondurile sunt înregistrate ca operații între sectorul gospodăriilor și restul lumii. Comisionul la serviciu (în cazul fondurilor autonome nerezidente) este contabilizat ca un import de servicii (P.72). Variația drepturilor nete legate de provizioanele tehnice de asigurare (F.6) este înregistrată în contul financiar al restului lumii, în timp ce celelalte fluxuri sunt contabilizate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.
22. Atunci când un angajat nerezident lucrează pentru un angajator rezident, contribuțiile sociale efective în sarcina angajatorilor (D.121) sunt considerate ca făcând parte din remunerarea angajaților și contabilizate ca sumă de plătit de către sectorul căruia îi aparține angajatorul și de primit de către restul lumii. Dacă angajatul nerezident este cuprins într-un fond de asigurare socială rezident, eventualul comision la serviciu este înregistrat ca un export de servicii (P.62). Toate celelalte fluxuri între fonduri și angajat sunt înregistrate ca operații între sectorul căruia îi aparțin fondurile și restul lumii.

În special în cazul unităților nerezidente, nu sunt întotdeauna disponibile toate datele necesare. În anumite cazuri, calculele unora dintre posturi trebuie să fie efectuate pe bază de ipoteze.

Tabelul A.III.2 propune un exemplu de fluxuri înregistrate pentru sisteme private de asigurări sociale cu constituirea de rezerve.

Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori

23. Ca și în cazul sistemelor finanțate de fondurile neautonome, costurile de gestiune ale sistemelor de asigurare socială fără constituirea de rezerve sunt contabilizate, împreună cu alte elemente ale costurilor, în contul de producție al angajatorului. În consecință, nu este calculat nici un comision la serviciu.

Având în vedere că sistemele de asigurare socială fără constituirea de rezerve nu formează unități instituționale distincte de cele ale angajatorilor care le administrează, toate operațiile se efectuează între sectorul angajatorilor și cel al gospodăriilor.

⁽¹⁾ Contribuțiile efective plătite, care acoperă riscurile apărute în cursul perioadei curente, diferă în general, de contribuțiile efective de plătit, care acoperă adesea riscurile atât pentru perioada curentă cât și pentru perioade ulterioare. În același fel, prestațiile datorate nu sunt întotdeauna egale cu prestațiile de plătit, pentru că este posibil ca prestațiile care trebuie vărsate în urma unui eveniment intervenit în cursul unei perioade contabile determinate să fie plătite în cursul unei perioade ulterioare.

24. SEC consideră că angajatorul care administrează un sistem fără constituirea de rezerve contribuie în mod fictiv, în folosul personalului său. Contribuțiile sociale imputate în sarcina angajatorilor (D.122) sunt considerate ca făcând parte din remunerarea angajaților și sunt contabilizate ca sume totale de plătit în contul de producere a venitului al patronului și ca sume totale de primit în contul de venit primar al gospodăriilor. Aceste contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor apar, de asemenea, în contul de distribuire secundară al venitului (postul D.612) sub forma sumelor de plătit de gospodării și de primit de către angajator. Valoarea contribuției trebuie stabilită în raport cu angajamentele viitoare luate de angajator de a furniza prestații. În practică, cu toate acestea, valoarea contribuțiilor este, în general, egală cu prestațiile de plătit în cursul perioadei curente (din care se deduc contribuțiile sociale în sarcina angajaților).
25. Eventualele contribuții efective vărsate de angajați sunt contabilizate în D.6112 ca sume de plătit de către gospodării și de primit de către sectorul căruia îi aparține angajatorul. Contul de distribuire secundară a venitului înregistrează, de asemenea, pensiile și alte prestații ca parte a D.62, adică sume de primit de gospodăriile populației și de plătit de angajatori.

Sistemele de asigurări sociale fără constituirea de rezerve pot fi încadrate în același sector instituțional ca cel al angajatorului respectiv. NACE Rev.1 consideră aceste sisteme ca activitate auxiliară.

26. În cazul în care un rezident lucrează pentru un angajator nerezident care administrează un sistem de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, toate operațiile se efectuează între sectorul gospodăriilor și restul lumii și sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente. Atunci când un nerezident lucrează pentru un angajator rezident care administrează un sistem de acest tip, toate operațiile se efectuează între restul lumii și sectorul căruia îi aparține angajatorul și sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

Tabelul A.III.3 propune un exemplu de fluxuri înregistrate pentru sistemul de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrat de angajator.

Alte asigurări

27. Producția celorlalte servicii de asigurare, atât „de viață” cât și „generale”, se calculează în modul următor (ecuația B):

	prime efective plătite
<i>plus</i>	prime suplimentare
<i>minus</i>	despăgubiri datorate
<i>minus</i>	creșteri (<i>plus</i> diminuări) de provizioane tehnice pentru riscuri în curs și pentru participarea asiguraților la beneficii.

28. Primele efective plătite sunt prime efective care acoperă riscurile materializate în cursul perioadei curente. Valoarea primelor efective plătite nu corespunde în general, cu cea a primelor efective de primit, deoarece acestea din urmă acoperă adesea riscurile care pot apare atât în perioada curentă, cât și în perioadele ulterioare.

Valoarea primelor suplimentare este egală cu veniturile din proprietate atribuite asiguraților, adică cu ansamblul veniturilor obținute de către societățile de asigurare din plasamentul provizioanelor tehnice; exclusiv veniturile societăților de asigurare obținute din plasarea fondurilor proprii. Provizioanele tehnice de asigurare se compun din două elemente: (a) plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate rezultate din diferența între primele plătite și primele de primit, ca și între indemnizațiile de plătit și indemnizațiile datorate, și (b) provizioanele tehnice pentru riscuri în curs și pentru participarea asiguraților la beneficii. Acest din urmă element se referă numai la asigurarea de viață. Provizioanele tehnice de asigurare sunt în general investite în active financiare care produc venituri sub formă de dobânzi sau dividende. Ele pot cu toate acestea să fie investite într-un alt mod, ca de exemplu în bunuri imobiliare, iar în acest caz veniturile generate constituie un excedent din exploatare.

29. Indemnizațiile datorate acoperă riscuri care se materializează în cursul perioadei curente. Adesea, indemnizațiile nu trebuie să fie efectiv vărsate decât cu un anumit decalaj față de momentul materializării riscului. În consecință, indemnizațiile datorate nu sunt egale cu indemnizațiile de plătit.

Variațiile provizioanelor tehnice pentru riscuri în curs și pentru participarea asiguraților la beneficii cuprind

suma alocată celor două posturi, în scopul constituirii capitalului garantat de aceste polițe. Aceste provizioane se referă numai la asigurările de viață.

Cele patru posturi ale ecuației (B) trebuie să fie măsurate fără câștigurile și pierderile din deținere.

Alte asigurări de viață

30. Producția totală de alte asigurări de viață este calculată prin intermediul ecuației (B) și constituie postul P.1 al contului de producție al subsectorului societăților de asigurare și fondurilor de pensii. Dacă nu este consumată de către gospodăriile nerezidente, producția celorlalte asigurări de viață este utilizată în întregime pentru consumul final al gospodăriilor rezidente. Producția serviciilor de asigurare de viață trebuie să fie repartizată între sectorul gospodăriilor și restul lumii, proporțional cu primele de plătit de către gospodăriile rezidente și nerezidente. Serviciile de asigurare de viață consumate de către rezidenți sunt înregistrate ca o cheltuială de consum final a gospodăriilor (P.3), iar cele consumate de către nerezidenți ca un export de servicii (P.62).
31. Alte asigurări de viață necesită înregistrarea altor două operații. În contul de distribuire a venitului primar, veniturile din proprietate atribuite asiguraților (partea D.4) sunt înregistrate ca sume de plătit de către sectorul societăților de asigurare și de primit de către gospodării. În contul financiar, postul „Drepturile nete ale gospodăriilor asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață” apare ca o variație (dacă e cazul, negativă) a activelor gospodăriilor și a pasivelor societăților de asigurare. Variația drepturilor nete ale gospodăriilor este influențată de variația provizioanelor de asigurare de viață, adică de provizioanele tehnice pentru riscuri în curs și pentru participarea asiguraților la beneficii (F.611). Această variație este deci egală cu primele efective de plătit (ne-plătite) plus primele suplimentare și minus, pe de o parte, indemnizațiile de primit (ne-datorate) și, pe de altă parte, de comisionul la servicii.
32. Datorită acestei înregistrări în contul financiar, postul F.611 apare de asemenea în bilanțul sectorului gospodăriilor (la active), cât și în cel al sectorului asiguratorului (la pasive).

Ca și în cazul comisionului la servicii, veniturile din proprietate atribuite asiguraților (care sunt suplimente de primă) trebuie să fie repartizate între sectorul gospodăriilor și restul lumii proporțional cu primele.

Din punct de vedere instituțional, societățile de asigurări de viață sunt clasificate la S.125 „Societăți de asigurare și fonduri de pensii”. În NACE Rev.1 această activitate este cuprinsă în clasa 66.01 „Asigurări de viață”.

33. Atunci când o societate de asigurări de viață rezidentă furnizează servicii gospodăriilor nerezidente, serviciul este contabilizat ca un export de servicii (P.62). Veniturile din proprietate atribuite asiguraților sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente ca sume de plătit de către sectorul societăților de asigurare și de primit de către restul lumii. Variația drepturilor nete ale gospodăriilor nerezidente asupra provizioanelor de asigurare de viață este înregistrată în contul financiar ca o variație a activelor din restul lumii și ca o variație a pasivelor din sectorul asigurărilor.

Atunci când gospodăriile rezidente subscriu polițe de viață asiguratorilor nerezidenți, procedura este în principiu foarte simplă: comisionul la servicii este tratat ca un import de servicii (P.72), veniturile din proprietate atribuite asiguraților sunt înregistrate în contul extern al veniturilor primare și al transferurilor curente ca valoare de plătit de către restul lumii și de primit de către gospodării, în timp ce variația drepturilor nete este înregistrată ca o variație a activelor gospodăriilor și ca o variație a pasivelor din restul lumii. Cu toate acestea, datele necesare pentru a calcula aceste posturi nu sunt disponibile de obicei; în general, singurele date existente se referă la primele de plătit. De aceea se recurge la ipoteze, ca de exemplu aplicarea, la primele plătite de gospodăriile rezidente către asiguratorii de viață nerezidenți, a raporturilor „comision la servicii/prime” și „venituri din proprietate atribuite/prime” utilizate pentru asiguratorii de viață rezidenți.

Tabelul A.III.4 propune un exemplu de fluxuri înregistrate pentru celelalte asigurări de viață.

Alte asigurări generale

34. Producția (P.1) societăților care practică alte asigurări generale este calculată cu ajutorul ecuației (B) și înregistrată în contul de producție al subsectorului societăților de asigurare și fondurilor de pensii. Serviciile de asigurare generală pot fi utilizate ca un consum intermediar (P.2) de orice sector rezident, ca o cheltuială de consum final (P.3) a sectorului gospodăriilor atunci când ele fac parte din cheltuiala de consum final a acestora sau ca un

export (P.62). Serviciile de asigurare generală utilizate ca un consum intermediar trebuie repartizat pe ramuri de activitate.

Ecuția (B) trebuie folosită pentru a estima valoarea totală a producției de asigurare generală. Această producție trebuie apoi să fie repartizată între sectoarele și ramurile de activitate beneficiare proporțional cu primele efective de plătit de către fiecare. Atunci când toate sectoarele rezidente, cu excepția gospodăriilor populației, utilizează serviciile de asigurare generală numai ca un consum intermediar, sectorul gospodăriilor poate să le aloce atât consumului intermediar, cât și consumului final. Serviciile de asigurare generală utilizate de către gospodării trebuie să fie defalcate în cele destinate consumului intermediar și cele destinate consumului final, proporțional cu primele efective de plătit. Primele care sunt legate de activitatea productivă a întreprinderilor neconstituite în societăți trebuie să fie considerate ca un consum intermediar, în timp ce celelalte prime plătite de către gospodării trebuie tratate ca un consum final.

35. În contul de distribuire a veniturilor primare, veniturile din proprietate atribuite asiguraților sunt considerate ca făcând parte din D.4 și înregistrate ca sume de plătit de către sectorul societăților de asigurare și de primit de către sectorul asiguraților. Dacă, în teorie, veniturile din proprietate atribuite asiguraților trebuie să fie repartizate între diferite sectoare, proporțional cu rezervele atribuite fiecărui sector asigurat, această soluție se dovedește greu de aplicat în practică. În consecință, veniturile din proprietate atribuite asiguraților trebuie repartizate proporțional cu primele efective plătite de către fiecare sector asigurat.
36. În contul de distribuire secundară a venitului, primele nete plătite sunt contabilizate ca sume totale de plătit de către toate sectoarele asigurate și de primit de către sectorul societăților de asigurare. Primele nete plătite se calculează în felul următor: primele efective plătite plus veniturile din proprietate atribuite asiguraților și minus valoarea serviciilor consumate. În ecuația (B), primele nete plătite sunt egale cu indemnizațiile datorate ⁽¹⁾. Contul de distribuție secundară a venitului înregistrează de asemenea indemnizațiile datorate ca sume totale de plătit de către sectorul societăților de asigurare și de primit de către toate sectoarele asiguraților. Primele nete plătite, precum și indemnizațiile datorate fac parte din postul D.7 „Alte transferuri curente”.

Anumite cereri de despăgubire apar în urma daunelor sau prejudiciilor cauzate de asigurați unor terțe părți sau proprietăților acestora. În acest caz, cererile de despăgubire admise sunt înregistrate ca sumă totală de plătit direct de către societatea de asigurări părților lezate și nu ca sume plătibile indirect, adică prin asigurat.

37. În contul financiar, drepturile nete ale asiguraților asupra provizioanelor de asigurare generală sunt înregistrate ca o variație a activelor asiguraților și ca o variație a pasivelor sectorului societăților de asigurare. Aceste variații ale drepturilor nete, care sunt contabilizate în F.62, se datorează plăților anticipate a primelor și constituirii de provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate. Postul F.62 este, de asemenea, înregistrat ca un pasiv în bilanțul asiguratorilor de asigurări generale și ca un activ în cel al asiguraților.

Societățile de asigurare generală sunt grupate în clasa 66.03 din NACE Rev.1 „Asigurări generale”. Din punct de vedere instituțional, ele aparțin sectorului S.125 „Societăți de asigurare și fonduri de pensii”.

38. Atunci când unitățile nerezidente se asigură la asiguratorii de asigurări generale rezidenți, comisionul la serviciu este contabilizat ca un export de servicii (P.62). Veniturile din proprietate atribuite asiguraților, primele nete plătite și indemnizațiile datorate sunt toate înregistrate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente, în timp ce drepturile nete ale asiguraților asupra provizioanelor de asigurare - daune sunt contabilizate în contul financiar al restului lumii. În acest caz, calculul datelor pentru restul lumii nu se dovedește mai dificil decât calculul datelor pentru oricare sector asigurat rezident.

În cazul unităților rezidente care se asigură la asiguratorii de asigurări generale nerezidenți, înregistrarea este mult mai complexă; singurele date disponibile, în general, se referă la primele de plătit și la indemnizațiile de primit. În consecință, se aplică o metodă simplificată care nu ia în calcul provizioanele de asigurare generală și veniturile din proprietate pe care ele le generează; comisionul la serviciu care este contabilizat ca un import de

(1) Indemnizațiile datorate „sunt sumele datorate care trebuie vărsate solicitanților. Aceste indemnizații datorate nu corespund deci cu” cheltuielile suferite „înregistrate în conturile societăților de asigurare, deoarece acestea din urma pot include și cheltuielile de gestiune pe care conturile naționale le înregistrează ca parte fie a consumului intermediar, fie a remunerării angajaților.”

servicii (P.72) - se calculează ca prime de plătit minus indemnizații de primit ⁽¹⁾. Primele nete de plătit se calculează ca prime de plătit minus comisionul la serviciu, devenind astfel egale cu indemnizațiile de primit. Atât primele nete de plătit cât și indemnizațiile de primit sunt contabilizate în contul extern al veniturilor primare și transferurilor curente.

Tabelul A.III.5 propune un exemplu de fluxuri înregistrate pentru celelalte asigurări generale.

Reasigurarea

39. În SEC, operațiile de reasigurare sunt înregistrate într-un mod mult mai simplu decât operațiile de asigurare directă (adică operațiile între societățile de asigurare și asigurații obișnuiți). În locul înregistrării separate a diferitelor fluxuri (prime plătite, indemnizații datorate, comisioane etc.), operațiile de reasigurare sunt înregistrate mai simplu, ca un serviciu furnizat de către reasurator asiguratorului direct. Valoarea serviciului este soldul tuturor fluxurilor care au loc între reasurator și asiguratorul direct.

În cazul societăților de asigurare de viață și asigurare generală rezidente, serviciile de reasigurare produse sunt contabilizate ca o producție (P.1), în timp ce serviciile de reasigurare primite sunt înregistrate ca un consum intermediar (P.2). Serviciile de reasigurare furnizate de către reasuratorii rezidenți pentru asiguratorii nerezidenți sunt înregistrate ca un export de servicii (P.62), în timp ce serviciile furnizate de către reasuratorii nerezidenți asiguratorilor rezidenți sunt contabilizate ca un import de servicii (P.72).

40. În cazul societăților de asigurare rezidente, datele pentru producția și consumul intermediar al serviciilor de reasigurare pot fi obținute din statisticile de asigurări. Calculul importurilor și exporturilor de servicii de reasigurare poate să se dovedească mai dificil, în special datorită disponibilității și calității statisticilor balanței de plăți. Cu toate acestea, soldul extern al serviciilor de reasigurare poate fi ușor calculat plecând de la datele statistice de asigurări.

Operațiile de reasigurare între societățile de asigurare rezidente sunt adesea consolidate. Cu toate acestea, pentru a se alinia la directivele comunitare privind asigurările, SEC recomandă înregistrarea serviciilor de reasigurare fără consolidare. (Ne)consolidarea serviciilor de reasigurare între rezidenți afectează nivelul producției serviciilor de asigurare, dar nu și soldurile contabile cum ar fi valoarea adăugată, excedentul de exploatare și economiile.

Auxiliarii de asigurare

41. Producția de servicii a auxiliarelor de asigurare este evaluată pe bază de onorarii sau comisioane încasate. În cazul organismelor fără scop lucrativ care activează ca asociații comerciale pentru societățile de asigurare și fondurile de pensii, producția este evaluată conform valorii cotizațiilor vărsate de membrii asociațiilor. Această producție este utilizată ca un consum intermediar al membrilor asociațiilor.

Unitățile instituționale care exercită în principal activitatea de auxiliari de asigurare sunt clasificate în S.124 „Auxiliarii financiari”. În clasificarea activităților NACE Rev.1, această activitate este cuprinsă în clasa 67.20 „Activități auxiliare ale caselor de asigurări și de pensii”.

⁽¹⁾ Dacă sunt disponibile, se preferă datele privind primele plătite și indemnizațiile datorate în locul celor privind primele de plătit și indemnizațiile de primit.

EXEMPLU NUMERIC DE ASIGURARE

Tabelul A.III.1: Sisteme de asigurări sociale ale administrațiilor publice

Utilizări	Resurse																	
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrațiile publice	S.12 Socetăți financiare	S.11 Socetăți nefinanciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Socetăți nefinanciare	S.12 Socetăți financiare	S.13 Administrațiile publice	S.14 Gospodăriile populației	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor	S.1 Total economie	Intrări corespunzătoare din		Total
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii	
155	0	0	155	8	0	45	4	98	<i>Contul de producere a venitului</i> D.121 Contribuții sociale în sarcina angajaților	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	155	0	0	155
155	0	0	155		155				<i>Contul de distribuire primară a venitului</i> D.121 Contribuții sociale în sarcina angajaților						155	0	0	155
76	0	0	76		76				<i>Contul de distribuire secundară a venitului</i> D.6111 Contribuții sociale în sarcina angajaților						76	0	0	76
32	0	0	32		32				D.6112 Contribuții sociale în sarcina angajaților						32	0	0	32
232	0	0	232			232			D.6113 Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație						32	0	0	32
78	0	0	78						D.621 Prestații de asigurări sociale în numerar						232	0	0	232
78	0	0	78						<i>Contul de redistribuire a venitului în natură</i> D.6311 Rambursări de prestații de asigurări sociale						78	0	0	78
65	0	0	65						D.6312 Alte prestații de asigurări sociale în natura						78	0	0	65

Tabelul A.III.2: Sisteme private de asigurări sociale cu constituire de rezerve (continuare)

Utilizări	Resurse																
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrațiile publice	S.12 Soc-tăți financiare	S.11 Soc-tăți nefinanciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Soc-tăți nefinanciare	S.12 Soc-tăți financiare	S.13 Administrațiile publice	S.14 Gospodăriile populației	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.1	Total	
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii
11			11	0	11	0	10	1	F.612 Drepturi nete ale gospodărilor populației asupra fondurilor de pensii					11	0	11	
1			1		1		1	F.62 Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate						1	0	1	

Tabelul A.III.3: Sisteme de asigurări sociale fără constituirea de rezerve, administrate de angajatori

Utilizări	Resurse																
	Intrări corespunzătoare din		S.1	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.14 Gospodăriile populației	S.13 Administrațiile publice	S.12 Soc-tăți financiare	S.11 Soc-tăți nefinanciare	Operațiuni și solduri contabile	S.11 Soc-tăți nefinanciare	S.12 Soc-tăți financiare	S.13 Administrațiile publice	S.14 Gospodăriile populației	S.15 Inst. fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației	S.1	Total	
	Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii														Contul de bunuri și servicii	Contul restului lumii
19		0	19	1	0	5	12	D.122 Contul de producere a venitului Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor						19	0	19	
19		0	19	1	0	5	12	D.122 Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor Contul de distribuire secundară a venitului						19	0	19	
19		0	19	1	0	5	12	D.612 Contribuții sociale imputate D.623 Prestații sociale directe ale angajatorilor						19	0	19	

ANEXA IV

CLASIFICĂRI ȘI CONTURI

CLASIFICĂRI

CLASIFICAREA SECTOARELOR INSTITUȚIONALE (S)

S.1	Economia totală
S.11	<i>Societăți nefinanciare</i>
S.11001	Societăți nefinanciare publice
S.11002	Societăți nefinanciare private naționale
S.11003	Societăți nefinanciare sub control străin
S.12	<i>Societăți financiare</i>
S.121	Banca centrală
S.122	Alte instituții financiare monetare
S.12201	Publice
S.12202	Private naționale
S.12203	Sub control străin
S.123	Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii
S.12301	Publice
S.12302	Private naționale
S.12303	Sub control străin
S.124	Auxiliari financiari
S.12401	Publici
S.12402	Privati naționali
S.12403	Sub control străin
S.125	Societăți de asigurare și fonduri de pensii
S.12501	Publice
S.12502	Private naționale
S.12503	Sub control străin
S.13	<i>Administrații publice</i>
S.1311	Administrație centrală
S.1312	Administrațiile statelor federale
S.1313	Administrațiile locale
S.1314	Fonduri de asigurări sociale
S.14	<i>Gospodăriile populației</i>
S.141 + S.142	Angajatori (inclusiv lucrători care desfășoară o activitate independentă)
S.143	Angajați
S.1441	Beneficiari de venituri din proprietate
S.1442	Beneficiari de pensii
S.1443	Beneficiari de alte venituri din transferuri
S.145	Alte gospodării ale populației
S.15	<i>Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației</i>
S.2	Restul lumii
S.21	Uniunea Europeană
S.211	State membre ale Uniunii Europene
S.212	Instituții ale Uniunii Europene
S.22	Țări terțe și organizații internaționale

CLASIFICAREA OPERAȚIUNILOR ȘI A ALTOR FLUXURI

Operațiuni cu bunuri și servicii (produse) (P)

P.1	Producția
P.11	Producția de piață
P.119	Ajustarea pentru servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)
P.12	Producția pentru consumul final propriu
P.13	Alta producție non-piață
P.2	Consumul intermediar
P.3	Cheltuiala pentru consum final
P.31	Cheltuiala pentru consum individual
P.32	Cheltuiala pentru consum colectiv
P.4	Consumul final efectiv
P.41	Consumul individual efectiv
P.42	Consumul colectiv efectiv
P.5	Formarea brută de capital
P.51	Formarea brută de capital fix
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse
P5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse
P5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse
P.52	Variația stocurilor
P.53	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare
P.6	Exporturi de bunuri și servicii
P.61	Exporturi de bunuri
P.62	Exporturi de servicii
P.7	Importuri de bunuri și servicii
P.71	Importuri de bunuri
P.72	Importuri de servicii

Operațiuni de repartitie (D)

D.1	Remunerarea angajaților
D.11	Salarii și indemnizații
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor
D.2	Impozite pe producție și taxe de import
D.21	Impozite pe produse
D.211	Taxe de tip TVA

D.212	Impozite și taxe de import, exclusiv TVA
D.2121	Taxe de import
D.2122	Impozite pe importuri, exclusiv TVA și taxele de import
D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele de import
D.29	Alte impozite pe producție
D.3	Subvenții
D.31	Subvenții pe produse
D.311	Subvenții la importuri
D.319	Alte subvenții pe produse
D.39	Alte subvenții pe producție
D.4	Venituri din proprietate
D.41	Dobânzi
D.42	Venituri distribuite ale societăților
D.421	Dividende
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi- societăților
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților
D.45	Chirii
D.5	Impozite curente pe venit, pe avere etc.
D.51	Impozite pe venit
D.59	Alte impozite curente
D.6	Contribuții și prestații sociale
D.61	Contribuții sociale
D.611	Contribuții sociale efective
D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor
D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor
D.61112	Contribuții sociale voluntare ale angajatorilor
D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților
D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților
D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților
D.6113	Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație
D.61131	Contribuții sociale obligatorii ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație
D.61132	Contribuții sociale voluntare ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație
D.612	Contribuții sociale imputate
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură
D.621	Prestații de asigurări sociale în numerar
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor
D.624	Prestații de asistență socială în numerar
D.63	Transferuri sociale în natură
D.631	Prestații sociale în natură
D.6311	Rambursări de prestații de asigurări sociale
D.6312	Alte prestații de asigurări sociale în natură
D.6313	Prestații de asistență socială în natură
D.632	Transferuri de bunuri și servicii non-piață individuale
D.7	Alte transferuri curente
D.71	Prime nete de asigurare generală
D.72	Indemnizații de asigurare generală
D.73	Transferuri curente între administrațiile publice

D.74	Cooperare internațională curentă
D.75	Transferuri curente diverse
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii
D.9	Transferuri de capital
D.91	Impozite pe capital
D.92	Credite pentru investiții
D.99	Alte transferuri de capital

Operațiuni cu instrumente financiare (F) (Achiziții nete de active financiare/creșteri nete de pasive)

F.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)
F.11	Aur monetar
F.12	Drepturi speciale de tragere (DST)
F.2	Numerar și depozite
F.21	Numerar
F.22	Depozite transferabile
F.29	Alte depozite
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
F.33	Titluri de valoare, altele decât acțiunile, exclusiv produse financiare derivate
F.331	Titluri de valoare pe termen scurt, altele decât acțiunile și produse financiare derivate
F.332	Titluri de valoare pe termen lung, altele decât de acțiunile și produsele financiare derivate
F.34	Produse financiare derivate
F.4	Credite ^(a)
F.41	Credite pe termen scurt
F.42	Credite pe termen lung
F.5	Acțiuni și alte participații ^(a)
F.51	Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiuni ale fondurilor mutuale
F.511	Acțiuni cotate
F.512	Acțiuni necotate
F.513	Alte participații
F.52	Acțiuni ale fondurilor mutuale
F.6	Provizioane tehnice de asigurare
F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii
F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață
F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii
F.62	Plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate
F.7	Alte conturi debitoare/creditoare ^(a)
F.71	Credite comerciale și avansuri
F.79	Alte conturi debitoare/creditoare exclusiv creditele comerciale și avansurile

Alte posturi ale conturilor de acumulare (K)

K.1	Consumul de capital fix
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse
K.211	Achiziții de terenuri și alte active corporale neproduse
K.212	Cedări de terenuri și alte active corporale neproduse

^(a) Post memo F.m.: investiții străine directe.

K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse
K.221	Achiziții de active necorporale neproduse
K.222	Cedări de active necorporale neproduse
K.3	Apariția economică a activelor neproduse
K.4	Apariția economică a activelor produse
K.5	Creșterea naturală a resurselor biologice necultivate
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse
K.61	Epuizarea activelor economice naturale
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor
K.8	Confiscări fără compensație
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte
K.11	Câștiguri/pierderi nominale din deținere
K.11.1	Câștiguri/pierderi neutre din deținere
K.11.2	Câștiguri/pierderi reale din deținere
K.12	Modificări de clasificare sau de structură
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială sau de structură
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor
K.12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului

CLASIFICAREA SOLDURILOR CONTABILE ^(b) (B)

B.1	Valoarea adăugată/B1*Produsul intern
B.2	Excedentul de exploatare
B.3	Venitul mixt
B.4	Venitul întreprinderii
B.5	Soldul veniturilor primare/B5*Venitul național
B.6	Venitul disponibil
B.7	Venitul disponibil ajustat
B.8	Economiile
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare
B.10	Variații totale ale valorii nete
B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital ^(c) ^(d)
B10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum al activelor

^(b) Toate soldurile contabile pot fi calculate cu sau fără consumul de capital fix. În primul caz, codul pentru soldul contabil brut este format din codul soldului respectiv urmat de litera „b”. În același fel, litera „n” adăugată unui cod indică o valoare netă.

^(c) „Variațiile valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital” nu constituie un sold contabil în structura sistemului. Este totalul laturii din dreapta a contului de capital. Cu toate acestea, deoarece este o componentă importantă a variației valorii nete, este codificat împreună cu celelalte componente ale acesteia din urmă.

^(d) „Variațiile valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital” pentru restul lumii se referă la variația valorii nete datorate soldului curent extern și altor transferuri de capital.

B10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere
B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere
B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere
B.11	Soldul schimburilor externe cu bunuri și servicii
B.12	Soldul curent extern
B.90	Valoarea netă
B.F.90	Active financiare nete

CLASIFICAREA ACTIVELOR (A)

Active nefinanciare (AN)

AN.1	Active produse
AN.11	Active fixe
AN.111	Active fixe corporale
AN.1111	Locuințe
AN.1112	Alte clădiri și construcții civile
AN.11121	Clădiri nerezidentiale
AN.11122	Alte construcții civile
AN.1113	Mașini și echipamente
AN.11131	Echipamente de transport
AN.11132	Alte mașini și echipamente
AN.1114	Active cultivate
AN.11141	Animale de prăsilă, animale de lapte, animale de povară etc.
AN.11142	Podgorii, lăcașuri și alte plantații permanente care produc recolte repetate
AN.112	Active fixe necorporale
AN.1121	Prospecțiuni miniere și petroliere
AN.1122	Software
AN.1123	Lucrări recreative, opere literare sau artistice originale
AN.1129	Alte active fixe necorporale
AN.12	Stocuri
AN.121	Materii prime și semifabricate
AN.122	Producția neterminată
AN.1221	Producția neterminată de active cultivate
AN.1222	Producția neterminată de alte produse
AN.123	Produse finite
AN.124	Bunuri destinate revânzării
AN.13	Obiecte de valoare
AN.131	Pietre și metale prețioase
AN.132	Antichități și alte obiecte de artă
AN.139	Alte obiecte de valoare
AN.2	Active neproduse
AN.21	Active corporale neproduse
AN.211	Terenuri
AN.2111	Terenuri pe care sunt amplasate construcții și lucrări civile
AN.2112	Terenuri cultivate
AN.2113	Terenuri și suprafețe de apă pentru recreare
AN.2119	Alte terenuri și suprafețe de apă
AN.212	Zăcămintele

AN.2121	Rezerve de cărbune, petrol și gaze naturale
AN.2122	Rezerve de minereuri metalifere
AN.2123	Rezerve de minereuri nemetalifere
AN.213	Resurse biologice necultivate
AN.214	Rezerve de apă
AN.22	Active necorporale neproduse
AN.221	Brevete
AN.222	Închirieri de active și alte contracte transferabile
AN.223	Fonduri comerciale cumpărate
AN.229	Alte active necorporale neproduse

Active și pasive financiare (AF)

AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (D.S.T)
AF.11	Aur monetar
AF.12	Drepturi speciale de tragere(D.S.T.)
AF.2	Numerar și depozite
AF.21	Numerar
AF.22	Depozite transferabile
AF.29	Alte depozite
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AF.33	Titluri de valoare, altele decât acțiunile, exclusiv produsele financiare derivate
AF.331	Titluri de valoare pe termen scurt, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate
AF.332	Titluri de valoare pe termen lung, altele decât acțiunile și produsele financiare derivate
AF.34	Produse financiare derivate
AF.4	Credite ^(e)
AF.41	Credite pe termen scurt
AF.42	Credite pe termen lung
AF.5	Acțiuni și alte participații ^(e)
AF.51	Acțiuni și alte participații, exclusiv acțiunile fondurilor mutuale
AF.511	Acțiuni cotate
AF.512	Acțiuni necotate
AF.513	Alte participații
AF.52	Acțiuni ale fondurilor mutuale
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AF.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii
AF.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare- viață
AF.612	Drepturi ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii
AF.62	Plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate
AF.7	Alte conturi debitoare/creditoare
AF.71	Credite comerciale și avansuri
AF.79	Alte conturi debitoare/creditoare exclusiv creditele comerciale și avansurile

(^e) Post memo F.m.: investiții străine directe.

REGROUPAREA ȘI CODIFICAREA RAMURILOR DE ACTIVITATE (A), A PRODUSELOR (P) ȘI A INVESTIȚIILOR
(FORMAREA DE CAPITAL FIX) (PI)

A60

Cod	Descriere	Referință NACE Rev.1
01.	Agricultură, vânătoare și servicii anexe	01
02.	Silvicultură, exploatare forestieră și servicii anexe	02
05.	Pescuit, piscicultura și servicii anexe	05
10.	Extracția de ulei, de lignit și de turbă	10
11.	Extracția de țiței și gaze naturale; servicii anexe cu excepția prospecțiunilor	11
12.	Extracția de minereu de uraniu și toriu	12
13.	Extracția de minereuri metalifere	13
14.	Alte industrii extractive	14
15.	Industria alimentară și a băuturilor	15
16.	Industria tutunului	16
17.	Industria textilă	17
18.	Industria confecțiilor; prelucrarea și vopsirea blănurilor	18
19.	Industria pielăriei (tăbăcirea și prelucrarea pieilor), curelărie și marochinărie; industria încălțăminteii	19
20.	Prelucrarea lemnului și fabricarea de articole din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și împletituri	20
21.	Industria hârtiei și cartonului	21
22.	Editare, imprimare și reproducerea înregistrărilor	22
23.	Cocsificare, rafinarea țițeiului și combustibili nucleari	23
24.	Industria chimică și fabricarea produselor chimice	24
25.	Industria cauciucului și a maselor plastice	25
26.	Fabricarea altor produse minerale nemetalifere	26
27.	Metalurgie	27
28.	Fabricarea produselor de metal, cu excepția mașinilor și echipamentelor	28
29.	Fabricarea mașinilor și echipamentelor neclasificate în altă parte	29
30.	Fabricarea mașinilor de birou și a materialului informatic	30
31.	Fabricarea mașinilor și aparatelor electrice neclasificate în altă parte	31
32.	Fabricarea echipamentelor radio, televiziune și comunicații	32
33.	Fabricarea instrumentelor medicale, de precizie, de optică și ceasornicărie	33
34.	Industria de autovehicule, remorci și semiremorci	34
35.	Fabricarea altor echipamente de transport	35
36.	Industria mobilei și alte industrii manufacturiere neclasificate în altă parte	36
37.	Reciclare	37
40.	Producția și distribuția de electricitate, gaz și căldură	40
41.	Captarea, tratarea și distribuția apei	41
45.	Construcții	45
50.	Vânzări, întreținere și reparații autovehicule și motociclete; vânzarea cu amănuntul a combustibilului pentru autovehicule	50

Cod	Descriere	Referință NACE Rev.1
51.	Comerțul cu ridicata și pe bază de comision, cu excepția autovehiculelor și a motocicletelor	51
52	Comerțul cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor; reparații ale articolelor de uz personal și gospodăresc	52
55.	Hoteluri si restaurante	55
60.	Transporturi terestre; transporturi prin conducte	60
61.	Transporturi pe apă	61
62.	Transporturi aeriene	62
63.	Servicii auxiliare de transport; activități ale agențiilor de călătorie	63
64.	Poștă și telecomunicații	64
65.	Intermedieri financiare, cu excepția asigurărilor și fondurilor de pensii	65
66.	Asigurări și fonduri de pensii, cu excepția asigurărilor sociale obligatorii	66
67.	Auxiliari de intermediere financiară	67
70.	Activități imobiliare	70
71.	Închirieri de mașini și echipamente fără operator și închirieri de personal și bunuri de uz gospodăresc	71
72.	Activități informatice	72
73.	Cercetare și dezvoltare	73
74.	Alte activități comerciale	74
75.	Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	75
80.	Învățământ	80
85.	Sănătate și asistență socială	85
90.	Canalizare, depozitarea gunoaielor; activități igienico-sanitare și similare	90
91.	Activități asociative neclasificate în altă parte	91
92.	Activități recreative, culturale si sportive	92
93.	Alte servicii	93
95.	Gospodării particulare cu personal angajat	95
99.	Organizații și organisme extrateritoriale	99

A31

Cod	Descriere	Referință NACE Rev.1
AA	Agricultură, vânătoare, silvicultură	A
BB	Pescuit	B
CA	Extracția de produse energetice	CA
CB	Extracția de produse neenergetice	CB
DA	Industria alimentară, a băuturilor și a tutunului	DA
DB	Industria textilă și a produselor textile	DB
DC	Industria pielăriei și a produselor din piele	DC
DD	Prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn	DD
DE	Industria celulozei, hârtiei și cartonului; editare și imprimare	DE
DF	Cocsificare, rafinarea țițeiului, combustibili nucleari	DF
DG	Industria chimică, fabricarea produselor chimice și a firelor și fibrelor artificiale	DG

Cod	Descriere	Referință NACE Rev.1
DH	Industria cauciucului și a maselor plastice	DH
DI	Fabricarea altor produse din minerale nemetalifere	DI
DJ	Metalurgie și prelucrarea metalelor	DJ
DK	Fabricarea mașinilor și echipamentelor neclasificate în altă parte	DK
DL	Fabricarea echipamentelor electrice și optice	DL
DM	Fabricarea echipamentelor de transport	DM
DN	Alte industrii manufacturiere neclasificate în altă parte	DN
EE	Producția și distribuția de electricitate, gaz și apă	E
FF	Construcții	F
GG	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și articole de uz personal și gospodăresc	G
HH	Hoteluri și restaurante	H
II	Transporturi, depozități și telecomunicații	I
JJ	Intermedieri financiare	J
KK	Tranzacții imobiliare, închirieri și activități comerciale	K
LL	Administrație publică	L
MM	Învățământ	M
NN	Sănătate și asistență socială	N
OO	Servicii comunitare, sociale și personale	O
PP	Gospodării particulare cu personal angajat	P
QQ	Organizații și organisme extrateritoriale	Q

A17

Cod	Descriere	Referință NACE Rev.1
A	Agricultură, vânătoare, silvicultură	A
B	Pescuit	B
C	Industria extractivă	C
D	Industria manufacturieră	D
E	Producția și distribuția de electricitate, gaz și apă	E
F	Construcții	F
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și articole de uz personal și gospodăresc	G
H	Hoteluri și restaurante	H
I	Transporturi, depozități și telecomunicații	I
J	Intermedieri financiare	J
K	Tranzacții imobiliare, închirieri și activități comerciale	K
L	Administrație publică	L
M	Învățământ	M
N	Sănătate și asistență socială	N
O	Servicii comunitare, sociale și personale	O
P	Gospodării particulare cu personal angajat	P
Q	Organizații și organisme extrateritoriale	Q

P60

Cod	Descriere	Referință CPA
01.	Produse de agricultură, vânătoare și servicii asociate	01
02.	Produse de silvicultură și servicii asociate	02
05.	Pește și produse de pescuit și piscicultură; servicii asociate	05
10.	Huilă și lignit; turbă	10
11	Țiței brut și gaze naturale; servicii asociate extracției țițeiului și gazelor naturale, cu excepția prospecțiunilor	11
12.	Minereuri de uraniu și toriu	12
13.	Minereuri metalifere	13
14.	Alte produse ale industriilor extractive	14
15.	Produse alimentare și băuturi	15
16.	Produse din tutun	16
17.	Textile	17
18.	Confecții și blănuri	18
19.	Pielărie și articole din piele	19
20.	Lemn și produse din lemn și plută (cu excepția mobilei); articole din paie și împletituri	20
21.	Celuloză, hârtie și carton	21
22.	Tipărituri și înregistrări	22
23.	Produse de cocsificare, din țiței rafinat și combustibili nucleari	23
24.	Substanțe și produse chimice, fire și fibre artificiale	24
25.	Produse din cauciuc și din mase plastice	25
26.	Alte produse minerale nemetalifere	26
27.	Produse metalurgice	27
28.	Produse din prelucrarea metalelor, cu excepția mașinilor și echipamentelor	28
29.	Mașini și echipamente neclasificate în altă parte	29
30.	Mașini de birou și material informatic	30
31.	Mașini și aparate electrice neclasificate în altă parte	31
32.	Echipamente și aparate de radio, televiziune și comunicații	32
33.	Instrumente medicale, de precizie, optice și de ceasornicărie	33
34.	Autovehicule, remorci și semiremorci	34
35.	Alte echipamente de transport	35
36.	Mobilă și alte produse manufacturiere neclasificate în altă parte	36
37.	Materii brute secundare reciclate	37
40.	Electricitate, gaz, abur și apă caldă	40
41.	Apă colectată și tratată; servicii de distribuire a apei	41
45.	Lucrări de construcții	45
50.	Comerț, servicii de întreținere și reparații ale autovehiculelor și motocicletelor; vânzarea cu amănuntul a combustibilului pentru autovehicule	50
51.	Vânzări cu ridicata și pe bază de comision, cu excepția autovehiculelor și a motocicletelor	51
52.	Vânzări cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor; reparații ale articolelor de uz personal și gospodăresc	52
55.	Servicii hoteliere și ale restaurantelor	55
60.	Transporturi terestre și transporturi prin conducte	60
61.	Transporturi pe apă	61
62.	Transporturi aeriene	62

Cod	Descriere	Referință CPA
63.	Servicii auxiliare de transport; servicii ale agențiilor de călătorie	63
64.	Servicii poștale și de telecomunicații	64
65.	Servicii de intermediere financiară, cu excepția serviciilor prestate de societățile de asigurare și de fondurile de pensii	65
66.	Servicii de asigurare și ale fondurilor de pensii, cu excepția celor de asigurări sociale obligatorii	66
67.	Servicii auxiliare de intermediere financiară	67
70.	Servicii imobiliare	70
71.	Închirierea mașinilor și echipamentelor fără operator; închirierea articolelor de uz personal și gospodăresc	71
72.	Servicii informatice și asociate	72
73.	Servicii de cercetare și dezvoltare	73
74.	Alte servicii comerciale	74
75.	Servicii ale administrației publice și de apărare; servicii de asigurări sociale obligatorii	75
80.	Servicii educative	80
85.	Servicii de sănătate și de asistență socială	85
90.	Servicii de canalizare, colectarea gunoaielor, igienico-sanitare și similare	90
91.	Servicii furnizate de asociații neclasificate în altă parte	91
92.	Servicii recreative, culturale și sportive	92
93.	Alte servicii	93
95.	Servicii casnice prestate de personal angajat	95
99.	Servicii furnizate de organizații și organisme extrateritoriale	99

P31

Cod	Descriere	Referință CPA
AA	Produse de agricultură, vânătoare și silvicultură	A
BB	Pește	B
CA	Huică și lignit; turbă; țigăi brut și gaze naturale; uraniu și toriu	CA
CB	Mineruri metalifere și alte produse de extracție	CB
DA	Produse alimentare, băuturi și din tutun	DA
DB	Produse textile și confecții	DB
DC	Piele și articole din piele	DC
DD	Lemn și produse din lemn	DD
DE	Celuloză, hârtie și carton; tipărituri și înregistrări; servicii de imprimerie	DE
DF	Produse de cocsificare, din țigăi rafinat și combustibili nucleari	DF
DG	Substanțe și produse chimice; fire și fibre artificiale	DG
DH	Produse de cauciuc și din mase plastice	DH
DI	Alte produse minerale nemetalifere	DI
DJ	Produse metalurgice și din prelucrarea metalelor	DJ
DK	Mașini și echipamente	DK
DL	Echipamente electrice și optice	DL
DM	Echipamente de transport	DM

Cod	Descriere	Referință CPA
DN	Alte produse manufacturiere neclasificate în altă parte	DN
EE	Electricitate, gaz, abur și apă caldă	E
FF	Lucrări de construcții	F
GG	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și articole de uz personal și gospodăresc	G
HH	Servicii hoteliere și ale restaurantelor	H
II	Transporturi, depozități și telecomunicații	I
JJ	Servicii de intermediere financiară	J
KK	Servicii imobiliare, închirieri și servicii comerciale	K
LL	Servicii ale administrației publice și de apărare; servicii de asigurări sociale obligatorii	L
MM	Servicii educative	M
NN	Servicii de sănătate și de asistență socială	N
OO	Servicii comunitare, sociale și personale	O
PP	Gospodării particulare cu personal angajat	P
QQ	Servicii furnizate de organizații și organisme extrateritoriale	Q

P 17

Cod	Descriere	Referință CPA
A	Produse de agricultură, vânătoare și silvicultură	A
B	Pește	B
C	Produse de extracție	C
D	Produse manufacturiere	D
E	Electricitate, gaz, abur și apă caldă	E
F	Lucrări de construcții	F
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule, motociclete și articole de uz personal și gospodăresc	G
H	Servicii hoteliere și ale restaurantelor	H
I	Transporturi, depozități și telecomunicații	I
J	Servicii de intermediere financiară	J
K	Servicii imobiliare, închirieri și servicii comerciale	K
L	Servicii ale administrației publice și de apărare; servicii de asigurări sociale obligatorii	L
M	Servicii educative	M
N	Servicii de sănătate și de asistență socială	N
O	Servicii comunitare, sociale și personale	O
P	Gospodării particulare cu personal angajat	P
Q	Servicii furnizate de organizații și organisme extrateritoriale	Q

A6-A3

A6		
Cod	Descriere	Referință NACE REV.1
1.	Agricultură, vânătoare și silvicultură; pescuit și piscicultură	A + B
2.	Industrie, inclusiv industria energetică	C + D + E
3.	Construcții	F
4.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule și articole de uz gospodăresc; hoteluri și restaurante; transporturi și comunicații	G + H + I
5.	Activități financiare; imobiliare, închirieri și servicii comerciale	J + K
6.	Alte activități de servicii	L la P

A3

A3		
Cod	Descriere	Referință NACE REV.1
1.	Agricultură, vânătoare și silvicultură; pescuit și piscicultură	A + B
2.	Industrie, inclusiv industria energetică și construcțiile	C + D + E + F
3.	Activități de servicii	G a P

P6-P3

P6		
Cod	Descriere	Referință CPA
1.	Produse de agricultură, silvicultură, piscicultură și acvacultură	A + B
2.	Produse de extracție, produse manufacturiere și energetice	C + D + E
3.	Lucrări de construcții	F
4.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații; hoteluri și restaurante; transporturi și comunicații	G + H + I
5.	Servicii de intermediere financiară, imobiliare, de închiriere și comerciale	J + K
6.	Alte servicii	L la P

P3

P3		
Cod	Descriere	Referință CPA
1.	Produse de agricultură, silvicultură, piscicultură și acvacultură	A + B
2.	Produse de extracție, produse manufacturiere și energetice și lucrări de construcții	C + D + E + F
3.	Servicii	de la G la P

Pi6-Pi3

Pi6		
Cod	Descriere	Referință CPA
1.	Produse de agricultură, silvicultură, piscicultură și acvacultură	01 + 02 + 05
	Echipamente:	-
2.	Produse din metal și mașini	28 la 33 + 36
3.	Echipamente de transport	34 + 35
	Construcții:	45
4.	din care, locuințe	-
5.	din care, alte construcții	-
6.	Alte produse	Diviziunile rămase

Pi3		
Cod	Descriere	Referință CPA
1.	Produse din metal și mașini; echipamente de transport	28 la 36
2.	Construcții	45
3.	Alte produse	Diviziunile rămase

CLASIFICAREA CONSUMULUI INDIVIDUAL DUPĂ SCOP (COICOP) (*)

(Nivel de 1 și 2 cifre)

1. **Produse alimentare, băuturi și țigări**
 - 1.1. Produse alimentare
 - 1.2. Băuturi
 - 1.3. Țigări
2. **Articole de îmbrăcăminte și încălțăminte**
 - 2.1. Articole de îmbrăcăminte
 - 2.2. Încălțăminte
3. **Locuință, apă, gaz, electricitate și alți combustibili**
 - 3.1. Chirii brute
 - 3.2. Reparații și întreținere curentă a locuințelor
 - 3.3. Alte servicii legate de locuințe
 - 3.4. Electricitate, gaz și alți combustibili
4. **Mobilier, articole gospodărești și de întreținere curentă a locuinței**
 - 4.1. Mobilă, articole de mobilier și decorațiuni interioare, covoare și alte produse similare, inclusiv reparațiile acestora
 - 4.2. Articole gospodărești din textile
 - 4.3. Aparată de încălzit și de gătit, frigidere, mașini de spălat și alte aparate de uz gospodăresc importante, inclusiv accesoriile și reparațiile acestora
 - 4.4. Sticlărie, veselă și ustensile casnice
 - 4.5. Unelte și alte echipamente pentru casă și grădină
 - 4.6. Bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a gospodăriei
5. **Sănătate**
 - 5.1. Medicamente și alte produse farmaceutice, aparate și echipamente terapeutice
 - 5.2. Servicii medicale și de asistență sanitară, prestate în afara spitalelor
 - 5.3. Servicii spitalicești
 - 5.4. Servicii de asigurare în caz de accidente și de boală
6. **Transporturi**
 - 6.1. Cumpărări de vehicule
 - 6.2. Cheltuieli legate de utilizarea vehiculelor
 - 6.3. Servicii de transport
7. **Petrecerea timpului liber, divertisment și cultură**
 - 7.1. Aparate și accesorii, inclusiv reparațiile acestora
 - 7.2. Servicii culturale și recreative
 - 7.3. Ziare, cărți și articole de papetărie
8. **Învățământ**
 - 8.1. Servicii educative
 - 8.2. Materiale didactice
 - 8.3. Servicii auxiliare de învățământ
9. **Hoteluri, cafenele și restaurante**
 - 9.1. Restaurante
 - 9.2. Servicii de cazare

(*) Prezentă clasificare este în curs de revizuire.

10. Bunuri și servicii diverse

- 10.1. Îngrijire personală
- 10.2. Efecte personale, neclasificate în altă parte
- 10.3. Comunicații
- 10.4. Servicii sociale
- 10.5. Servicii financiare, neclasificate în altă parte
- 10.6. Alte servicii neclasificate în alta parte

CLASIFICAREA FUNCȚIILOR ADMINISTRAȚIILOR PUBLICE (CFAP) (*)

01. Servicii generale ale administrațiilor publice

- 01.1. Organe executive și organe legislative, servicii financiare și fiscale, relații externe, altele decât ajutoarele pentru străinătate
- 01.2. Ajutoare economice externe
- 01.3. Activități și servicii de cercetare fundamentală
- 01.4. Servicii generale
- 01.5. Servicii publice generale, neclasificate în altă parte

02. Activități și servicii de apărare națională

- 02.1. Administrația și funcționarea apărării militare și civile
- 02.2. Ajutoare militare pentru străinătate
- 02.3. Cercetarea aplicată și dezvoltarea experimentală privind apărarea
- 02.4. Afaceri privind apărarea, neclasificate în altă parte

03. Ordinea și siguranța publică

- 03.1. Activități și servicii ale poliției și protecția contra incendiilor
- 03.2. Tribunale
- 03.3. Administrarea și funcționarea închisorilor
- 03.4. Activități de ordine și siguranță publică, neclasificate în altă parte

04. Activități și servicii de învățământ

- 04.1. Activități și servicii de învățământ preșcolar și primar (nivelul 0 și 1 din CITE)
- 04.2. Activități și servicii de învățământ secundar (nivelul 2 și 3 din CITE)
- 04.3. Activități și servicii de învățământ terțiar (nivelul 5, 6 și 7 din CITE)
- 04.4. Servicii de învățământ care nu sunt definite după nivel (nivelul 9 din CITE)
- 04.5. Servicii secundare de învățământ
- 04.6. Activități și servicii de învățământ, neclasificate în altă parte

05. Activități și servicii de sănătate

- 05.1. Activități și servicii spitalicești
- 05.2. Clinici și clinicieni în medicina, stomatologie și personal afiliat
- 05.3. Activități și servicii de sănătate publică
- 05.4. Medicamente, proteze, materiale și aparate medicale sau alte articole legate de sănătate prescrise de medic
- 05.5. Cercetare aplicată și dezvoltare experimentală privind sistemul de îngrijiri medicale și prestarea serviciilor medicale
- 05.6. Activități și servicii de sănătate, neclasificate în altă parte

06. Activități și servicii de asigurări sociale și bunăstare socială

- 06.1. Activități și servicii de asigurări sociale
- 06.2. Activități și servicii de bunăstare socială
- 06.3. Activități de asigurări sociale și bunăstare socială, neclasificate în altă parte

(*) Prezentă clasificare este în curs de revizuire.

- 07. **Activități și servicii de locuit și dezvoltare comunitară**
 - 07.1. Locuințe și dezvoltare comunitară
 - 07.2. Activități și servicii de aprovizionare cu apă
 - 07.3. Activități și servicii igienico-sanitare inclusiv diminuarea și controlul poluării
 - 07.4. Activități și servicii privind iluminatul public
 - 07.5. Activități și servicii privind locuințele și instalațiile colective, neclasificate în altă parte
- 08. **Activități și servicii de petrecere a timpului liber, cultura și cultele**
 - 08.0. Activități și servicii de petrecere a timpului liber, cultura și cultele
- 09. **Activități și servicii privind combustibilul și energia**
 - 09.1. Activități și servicii privind combustibilul
 - 09.2. Electricitatea și alte surse de energie
 - 09.3. Activități și servicii privind combustibilul și energia, neclasificate în altă parte
- 10. **Activități și servicii de agricultură, silvicultură, vânătoare și pescuit**
 - 10.1. Activități și servicii de agricultură
 - 10.2. Activități și servicii de silvicultură
 - 10.3. Activități și servicii de vânătoare și pescuit
 - 10.4. Cercetare și dezvoltare experimentală în domeniul agriculturii, neclasificate în altă parte
 - 10.5. Activități și servicii de agricultură, silvicultura, vânătoare și pescuit, neclasificate în altă parte
- 11. **Activități și servicii privind industriile extractive și resursele minerale, cu excepția combustibililor; activități și servicii privind industriile manufacturiere; activități și servicii privind construcțiile și lucrările publice**
 - 11.1. Activități și servicii privind industriile extractive și resursele minerale cu excepția combustibililor
 - 11.2. Activități și servicii privind industriile manufacturiere
 - 11.3. Activități și servicii privind construcțiile și lucrările publice
 - 11.4. Activități și servicii privind industriile extractive și resursele minerale, neclasificate în altă parte; activități și servicii privind industriile manufacturiere, neclasificate în altă parte; activități și servicii privind construcțiile și lucrările publice, neclasificate în altă parte
- 12. **Activități și servicii de transport și comunicații**
 - 12.1. Activități și servicii de transporturi rutiere
 - 12.2. Activități și servicii de transporturi pe apă
 - 12.3. Activități și servicii de transporturi pe calea ferată
 - 12.4. Activități și servicii de transporturi aeriene
 - 12.5. Activități și servicii de transporturi prin conducte și alte sisteme de transport
 - 12.6. Activități și servicii de transporturi, neclasificate în altă parte
 - 12.7. Activități și servicii de comunicații
 - 12.8. Activități și servicii de transport și comunicații, neclasificate în altă parte
- 13. **Alte activități și servicii economice**
 - 13.1. Activități și servicii de distribuție comercială, inclusiv antrepozitele și depozitele; activități și servicii privind hotelurile și restaurantele
 - 13.2. Activități și servicii turistice
 - 13.3. Activități și servicii privind proiectele de dezvoltare multiplă
 - 13.4. Activități economice și comerciale generale cu excepția activităților generale privind forța de muncă
 - 13.5. Activități și servicii generale privind forța de muncă
 - 13.6. Alte activități și servicii economice, neclasificate în altă parte
- 14. **Cheltuieli neclasificate pe grupuri majore**
 - 14.0. Cheltuieli neclasificate pe grupuri majore

CONTURI

Tabelul A.IV.1 - **Contul 0: Contul de bunuri și servicii**

Utilizări		Resurse		
P.1	Producția	3 595	P.2 Consumul intermediar	1 904
P.11	Producția de piață	3 048		
P.12	Producția pentru consumul final propriu	171	P.3/P.4 Cheltuiala pentru consum final/Consumul final efectiv	1 371
			P.31/P.41 Cheltuiala pentru consum individual/Consumul individual efectiv	1 215
P.13	Altă producție necomercială	376	P.32/P.42 Cheltuiala pentru consum colectiv/Consumul colectiv efectiv	156
D.21	Impozite pe produse	141		
D.31	Subvenții pe produse	- 8	P.51 Formarea brută de capital fix	376
			P.511 Achiziții minus cedări de active fixe corporale	303
P.7	Importuri de bunuri și servicii	497	P.5111 Achiziții de active fixe corporale noi	305
P.71	Importuri de bunuri	392	P.5112 Achiziții de active fixe corporale existente	11
P.72	Importuri de servicii	105	P.5113 Cedări de active fixe corporale existente	- 13
			P.512 Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	51
			P.5121 Achiziții de active fixe necorporale noi	53
			P.5122 Achiziții de active fixe necorporale existente	6
			P.5123 Cedări de active fixe necorporale existente	- 8
			P.513 Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	22
			P.5131 Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	5
			P.5132 Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	17
			P.52 Variația stocurilor	28
			P.53 Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	10
			P.6 Exporturi de bunuri și servicii	536
			P.61 Exporturi de bunuri	462
			P.62 Exporturi de servicii	74

Tabelul A.IV.2 - **Secvența completă a conturilor pentru totalul economiei**I: **Contul de producție**

Utilizări		Resurse		
P.2	Consumul intermediar	1 904	P.1 Producția	3 595
			P.11 Producția de piață	3 048
			P.12 Producția pentru consumul final propriu	171

Utilizări		Resurse		
		P.13	Altă producție necomercială	376
		D.21- D.31	Impozite minus subvenții pe produse	133
B.1*b	Produsul intern brut			1 824
K.1	Consumul de capital fix			222
B.1*n	Produs intern net			1 602

II. Contul de distribuire și utilizare a veniturii

II.1. Contul de distribuire primară a veniturii

II.1.1. Contul de producere a veniturii

Utilizări		Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	762	B.1* Produsul intern	1 602
D.11	Salarii și indemnizații	569		
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	193		
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174		
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	19		
D.2	Impozite pe producție și taxe la import	235		
D.21	Impozite pe produse	141		
D.211	Taxe de tip TVA	121		
D.212	Taxe și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	17		
D.2121	Drepturi asupra importurilor,	17		
D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0		
D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	3		
D.29	Alte impozite pe producție	94		
D.3	Subvenții	- 44		
D.31	Subvenții pe produse	- 8		
D.311	Subvenții pe importuri	0		
D.319	Alte subvenții pe produse	- 8		
D.39	Alte subvenții pe producție	- 36		
B.2	Excedentul de exploatare	217		
B.3	Venitul mixt	432		

II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	380	B.2	Excedentul de exploatare	217
D.41	Dobânzi	206	B.3	Venitul mixt	432
D.42	Venituri distribuite ale societăților	84			
D.421	Dividende	60	D.1	Remunerarea angajaților	766
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	24	D.11	Salarii și indemnizații	573
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	193
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25	D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174
D.45	Chirii	65	D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	19
			D.2	Impozite pe producție și taxe la import	235
			D.21	Impozite pe produse	141
			D.211	Taxe de tip TVA	121
			D.212	Taxe și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	17
			D.2121	Drepturi asupra importurilor	17
			D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0
			D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	3
			D.29	Alte impozite pe producție	94
			D.3	Subvenții	- 44
			D.31	Subvenții pe produse	- 8
			D.311	Subvenții pe importuri	0
			D.319	Alte subvenții pe produse	- 8
			D.39	Alte subvenții pe producție	- 36
			D.4	Venituri din proprietate	407
			D.41	Dobânzi	200
			P.119	Ajustare pentru serviciile de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	0
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	103
			D.421	Dividende	46
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	57
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	14
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25
			D.45	Chirii	65
B.5*	Venit național	1 633			

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	217	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	217
D.41	Dobânzi	147	B.3	<i>Venitul mixt</i>	432
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25			
D.45	Chirii	45	D.4	Venituri din proprietate	247
			D.41	Dobânzi	150
			P.119	Ajustare pentru serviciile de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)	0
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	37
			D.421	Dividende	37
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	11
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	5
			D.45	Chirii	44
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	679			

II.1.2.2. Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	163	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	679
D.41	Dobânzi	59			
D.42	Venituri distribuite ale societăților	84	D.1	Remunerarea angajaților	766
D.421	Dividende	60	D.11	Salarii și indemnizații	573
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	24	D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	193
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174
D.45	Chirii	20	D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	19
			D.2	Impozite pe producție și taxe la import	235
			D.21	Impozite pe produse	141
			D.211	Taxe de tip TVA	121
			D.212	Taxe și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	17
			D.2121	Drepturi asupra importurilor	17
			D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0
			D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	3
			D.29	Alte impozite pe producție	94

Utilizări		Resurse	
		D.3	Subvenții - 44
		D.31	Subvenții pe produse - 8
		D.311	Subvenții pe importuri 0
		D.319	Alte subvenții pe produse - 8
		D.39	Alte subvenții pe producție - 36
		D.4	Venituri din proprietate 160
		D.41	Dobânzi 50
		D.42	Venituri distribuite ale societăților 66
		D.421	Dividende 9
		D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților 57
		D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe 3
		D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților 20
		D.45	Chirii 21
B.5*	Venit național	1 633	

II.2: Contul de distribuire secundară a venitului

Utilizări		Resurse	
D.5	Impozite curente pe venit, pe avere etc.	212	B.5* Venitul național 1 633
D.51	Impozite pe venit	203	
D.59	Alte impozite curente	9	D.5 Impozite curente pe venit, pe avere etc. 213
			D.51 Impozite pe venit 204
D.61	Contribuții sociale	322	D.59 Alte impozite curente 9
D.611	Contribuții sociale efective	303	D.61 Contribuții sociale 322
D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174	D.611 Contribuții sociale efective 303
D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	160	D.6111 Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor 174
D.61112	Contribuții sociale efective voluntare ale angajatorilor	14	D.61111 Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor 160
D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	97	D.61112 Contribuții sociale efective voluntare ale angajatorilor 14
D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	85	D.6112 Contribuții sociale în sarcina angajaților 97
D.61122	Contribuții sociale voluntare în sarcina angajaților	12	D.61121 Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților 85
D.6113	Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	32	D.61122 Contribuții sociale voluntare ale angajaților 12
D.61131	Contribuții sociale obligatorii ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	22	D.6113 Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație 32
D.61132	Contribuții sociale voluntare ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	10	D.61131 Contribuții sociale obligatorii ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație 22
D.612	Contribuții sociale imputate	19	D.61132 Contribuții sociale voluntare ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație 10

Utilizări			Resurse		
			D.612	Contribuții sociale imputate	19
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	332			
D621	Prestații de asigurări sociale în numerar	232	D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	332
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	29	D621	Prestații de asigurări sociale în numerar	232
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	19	D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	29
D.624	Prestații de asistență socială în numerar	52	D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	19
			D.624	Prestații de asistență socială în numerar	52
D.7	Alte transferuri curente	269			
D.71	Prime nete de asigurare generală	43	D.7	Alte transferuri curente	239
D.72	Indemnizații de asigurare generală	45	D.71	Prime nete de asigurare generală	45
D.73	Transferuri curente între administrațiile publice	96	D.72	Indemnizații de asigurare generală	42
D.74	Cooperare internațională curentă	31	D.73	Transferuri curente între administrațiile publice	96
D.75	Transferuri curente diverse	54	D.74	Cooperare internațională curentă	1
			D.75	Transferuri curente diverse	55
B.6	Venitul disponibil	1 604			

II.3: Contul de redistribuire a venitului în natură

Utilizări			Resurse		
D.63	Transferuri sociale în natură	219	B.6	Venitul disponibil	1 604
D.631	Prestații sociale în natură	162			
D.6311	Rambursări de prestații de asigurări sociale	78	D.63	Transferuri sociale în natură	219
D.6312	Alte prestații de asigurări sociale în natură	65	D.631	Prestații sociale în natură	162
D.6313	Prestații de asistență socială în natură	19	D.6311	Rambursări de prestații de asigurări sociale	78
D.632	Transferuri de bunuri și servicii necomerciale individuale	57	D.6312	Alte prestații de asigurări sociale în natură	65
			D.6313	Prestații de asistență socială în natură	19
			D.632	Transferuri de bunuri și servicii necomerciale individuale	57
B.7	Venitul disponibil ajustat	1 604			

II.4. Contul de utilizare a venitului

II.4.1. Contul de utilizare a venitului disponibil

Utilizări			Resurse		
P.3	Cheltuiala pentru consum final	1 371	B.6	Venit disponibil	1 604
P.31	Cheltuiala pentru consum individual	1 215			
P.32	Cheltuiala pentru consum colectiv	156	D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11			
B.8	Economii	233			

II.4.2. Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat

Utilizări			Resurse		
P.4	Consumul final efectiv	1 371	B.7	Venitul disponibil ajustat	1 604
P.41	Consumul individual efectiv	1 215			
P.42	Consumul colectiv efectiv	156	D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11			
B.8	Economii	233			

III: Conturi de acumulare

III.1: Contul de capital

III.1.1: Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
B.10.	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	230	B.8n	Economii, net	233
			D.9	Transferuri de capital de primit	62
			D.91	Impozite pe capital	2
			D.92	Ajutoare pentru investiții	23
			D.99	Alte transferuri de capital	37
			D.9	Transferuri de capital de plătit	- 65
			D.91	Impozite pe capital	- 2
			D.92	Ajutoare pentru investiții	- 27
			D.99	Alte transferuri de capital	- 36

III.1.2: Contul de achiziții al activelor nefinanciare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
P.51	Formarea brută de capital fix	376	B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiei și transferurilor de capital	230
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	303			
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	305			
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	11			
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	- 13			
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	51			
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	53			
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	6			
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	- 8			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	22			
P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	5			
P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	17			
K.1	Consumul de capital fix	- 222			
P.52	Variația stocurilor	28			
P.53	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	10			
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	0			
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse	0			
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	0			
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	38			

III.2: *Contul financiar*

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F	Achiziții nete de active	641	F	Creșteri nete de pasive	603
F.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	- 1			
F.2	Numerar și depozite	119	F.2	Numerar și depozite	132
F.21	Numerar	34	F.21	Numerar	35
F.22	Depozite transferabile	62	F.22	Depozite transferabile	65
F.29	Alte depozite	23	F.29	Alte depozite	32
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	138	F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	123
F.4	Credite	244	F.4	Credite	217
F.41	Credite pe termen scurt	83	F.41	Credite pe termen scurt	76
F.42	Credite pe termen lung	161	F.42	Credite pe termen lung	141
F.5	Acțiuni și alte participații	44	F.5	Acțiuni și alte participații	43
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	36	F.6	Provizioane tehnice de asigurare	36

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare viață și asupra fondurilor de pensii	33	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare viață și asupra fondurilor de pensii	33
F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață	22	F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață	22
F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11	F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	3	F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	3
F.7	Alte conturi creditoare	61	F.7	Alte conturi debitoare	52
F.71	Credite comerciale și avansuri	18	F.71	Credite comerciale și avansuri	18
F.79	Alte conturi creditoare, cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	43	F.79	Alte conturi debitoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	34
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	38

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

III.3.1: Alte modificări de volum ale conturilor de active

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	10	AF	Pasive	- 2
AN.1	Active produse	- 7	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	3	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	- 9	K.10	Alte modificări de volum ale activelor și ale pasivelor financiare nete, neclasificate în altă parte	- 2
K.8	Confiscări fără compensație	0	K.12	Modificări de clasificare și de structură	0
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	1	K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0
K.12	Modificări de clasificare și de structură	- 2	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	- 2	din care:		
K.12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	- 2	AF.2	Numerar și depozite	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
din care:			AF.4	Credite	- 4
AN.11	Active fixe	- 4	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.12	Stocuri	- 1	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	2
AN.13	Obiecte de valoare	- 2	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.2	Active neproduse	17			

Variații ale activelor

Variații ale pasivelor și valorii nete

K.3	Apariția economică a activelor neproduse	24	
K.5	Creșterea naturală a resurselor biologice necultivate	4	
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	- 9	
K.61	Epuizarea activelor naturale	- 8	
K.62	Alte dispariții economice ale activelor neproduse	- 1	
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	- 2	
K.8	Confiscări fără compensație	0	
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0	
K.12	Modificări de clasificare sau de structură	0	
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială sau de structură	0	
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0	
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	
din care:			
AN.21	Active corporale neproduse	17	
AN.22	Active necorporale neproduse	0	
AF	Active financiare	5	
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0	
K.8	Confiscări fără compensație	0	
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	3	
K.12	Modificări de clasificare sau de structură	2	
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0	
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	2	
K.12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	2	
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	
din care:			
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	7	
AF.2	Numerar și depozite	0	
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0	
AF.4	Credite	- 4	
AF.5	Acțiuni și alte participații	0	
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	2	
AF.7	Alte conturi debitoare	0	
			B.10.2 Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor

III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere	
AN	Active nefinanciare	280	AF	Pasive	76
AN.1	Active produse	126	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	111	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	42
AN.12	Stocuri	7	AF.4	Credite	0
AN.13	Obiecte de valoare	8	AF.5	Acțiuni și alte participații	34
AN.2	Active neproduse	154	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	152	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	2			
AF	Active financiare	84			
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	12			
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	40			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	31			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere	288

III.3.2.1: Contul de câștiguri/pierderi neutre din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere	
AN	Active nefinanciare	198	AF	Pasive	126
AN.1	Active produse	121	AF.2	Numerar și depozite	29
AN.11	Active fixe	111	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	26
AN.12	Stocuri	5	AF.4	Credite	29
AN.13	Obiecte de valoare	5	AF.5	Acțiuni și alte participații	28
AN.2	Active neproduse	78	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	7
AN.21	Active corporale neproduse	76	AF.7	Alte conturi creditoare	6
AN.22	Active necorporale neproduse	1			
AF	Active financiare	136			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	15		
AF.2	Numerar și depozite	30		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	25		
AF.4	Credite	28		
AF.5	Acțiuni și alte participații	26		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	7		
AF.7	Alte conturi debitoare	5		
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere
				208

III.3.2.2: Contul de câștiguri/pierderi reale din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere
AN	Active nefinanciare	81	AF	Pasive
				- 50
AN.1	Active produse	5	AF.2	Numerar și depozite
				- 29
AN.11	Active fixe	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
				16
AN.12	Stocuri	3	AF.4	Credite
				- 29
AN.13	Obiecte de valoare	2	AF.5	Acțiuni și alte participații
				6
AN.2	Active neproduse	77	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
				- 7
AN.21	Active corporale neproduse	76	AF.7	Alte conturi creditoare
				- 6
AN.22	Active necorporale neproduse	1		
AF	Active financiare	- 52		
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	- 3		
AF.2	Numerar și depozite	- 30		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	15		
AF.4	Credite	- 28		
AF.5	Acțiuni și alte participații	5		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 7		
AF.7	Alte conturi debitoare	- 5		
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere
				80

IV: **Bilanțuri**IV.1: *Bilanțul inițial*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	9 922	AF	Pasive	6 298
AN.1	Active produse	6 047	AF.2	Numerar și depozite	1 471
AN.11	Active fixe	5 544	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 311
AN.12	Stocuri	231	AF.4	Credite	1 437
AN.13	Obiecte de valoare	272	AF.5	Acțiuni și alte participații	1 406
AN.2	Active neproduse	3 875	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	371
AN.21	Active corporale neproduse	3 809	AF.7	Alte conturi creditoare	302
AN.22	Active necorporale neproduse	66			
AF	Active financiare	6 792			
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	770			
AF.2	Numerar și depozite	1 482			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 263			
AF.4	Credite	1 384			
AF.5	Acțiuni și alte participații	1 296			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	370			
AF.7	Alte conturi debitoare	227			
			B.10.32	Valoarea netă	10 416

IV.2: *Variația bilanțului*

Active			Pasive și valoarea netă		
Variații totale ale activelor			Variații totale ale pasivelor		
AN	Active nefinanciare	482	AF	Pasive	677
AN.1	Active productive	289	AF.2	Numerar și depozite	132
AN.11	Active fixe	239	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	165
AN.12	Stocuri	34	AF.4	Credite	213
AN.13	Obiecte de valoare	16	AF.5	Acțiuni și alte participații	77
AN.2	Active neproduse	193	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	38
AN.21	Active corporale neproduse	191	AF.7	Alte conturi creditoare	52
AN.22	Active necorporale neproduse	2			
AF	Active financiare	730			
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	18			
AF.2	Numerar și depozite	119			

Active			Pasive și valoarea netă		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	178			
AF.4	Credite	240			
AF.5	Acțiuni și alte participații	75			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	38			
AF.7	Alte conturi debitoare	61			
			B.10	<i>Variații totale ale valorii nete</i>	535
			B.10.1	<i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i>	230
			B.10.2	<i>Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor</i>	17
			B.10.3	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere</i>	288
			B.10.31	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere</i>	208
			B.10.32	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere</i>	80

IV.3: *Bilanțul final*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	10 404	AF	Pasive	6 975
AN.1	Active produse	6 336	AF.2	Numerar și depozite	1 603
AN.11	Active fixe	5 783	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 476
AN.12	Stocuri	265	AF.4	Credite	1 650
AN.13	Obiecte de valoare	288	AF.5	Acțiuni și alte participații	1 483
AN.2	Active neproduse	4 068	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	409
AN.21	Active corporale neproduse	4 000	AF.7	Alte conturi creditoare	354
AN.22	Active necorporale neproduse	68			
AF	Active financiare	7 522			
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	788			
AF.2	Numerar și depozite	1 601			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 441			
AF.4	Credite	1 624			
AF.5	Acțiuni și alte participații	1 371			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	408			
AF.7	Alte conturi debitoare	288			
			B.90	<i>Valoarea netă</i>	10 951

Tabelul A.IV.3 - Secvența completă a conturilor societăților nefinanciare

I: Contul de producție

Utilizări			Resurse		
P.2	Consumul intermediar	881	P.1	Producția	1 753
			P.11	Producția de piață	1 722
			P.12	Producția pentru consumul final propriu	31
B.1b	Valoarea adăugată brută	872			
K.1	Consumul de capital fix	137			
B.1n	Valoarea adăugată netă	735			

II: Conturile de distribuire și utilizare a veniturii

II.1: Contul de distribuire primară a veniturii

II.1.1: Contul de producere a veniturii

Utilizări			Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	545	B.1n	Valoarea adăugată netă	735
D.11	Salarii și indemnizații	421			
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	124			
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	112			
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	12			
D.29	Alte impozite pe producție	86			
D.39	Alte subvenții pe producție	- 35			
B.2	Excedentul de exploatare	139			

II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	145	B.2	Excedentul de exploatare	139
D.41	Dobânzi	66			
D.42	Venituri distribuite ale societăților	48	D.4	Venituri din proprietate	78
D.421	Dividende	24	D.41	Dobânzi	25
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	24	D.42	Venituri distribuite ale societăților	3
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.421	Dividende	3
D.45	Chirii	31	D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	4
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	5
			D.45	Chirii	41
B.5	Soldul veniturilor primare	72			

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	97	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	139
D.41	Dobânzi	66			
D.45	Chirii	31	D.4	Venituri din proprietate	78
			D.41	Dobânzi	25
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	3
			D.421	Dividende	3
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	4
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	5
			D.45	Chirii	41
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	120			

II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	48	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	120
D.42	Venituri distribuite ale societăților	48			
D.421	Dividende	24			
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	24			
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0			
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	72			

II.2: Contul de distribuire secundară a veniturii

Utilizări			Resurse		
D.5	Impozite curente pe venit, pe avere etc.	24	B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	72
D.51	Impozite pe venit	20			
D.59	Alte impozite curente	4	D.61	Contribuții sociale	14
			D.611	Contribuții sociale efective	2
D.62	Prestații sociale altele decât transferurile sociale în natură	13	D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	1
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	1	D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	1
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	12	D.61112	Contribuții sociale efective voluntare ale angajatorilor	1
			D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	1
D.7	Alte transferuri curente	11	D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	1
D.71	Prime nete de asigurare generală	8	D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	0
D.75	Transferuri curente diverse	3	D.612	Contribuții sociale imputate	12

Utilizări			Resurse		
			D.7	Alte transferuri curente	10
			D.72	Indemnizații de asigurare generală	6
			D.75	Transferuri curente diverse	4
B.6	Venitul disponibil	48			

II.4: Contul de utilizare a veniturii

II.4.1: Contul de utilizare a veniturii disponibil

Utilizări			Resurse		
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0	B.6	Venitul disponibil	48
B.8	Economii	48			

III: Conturi de acumulare

III.1: Contul de capital

III.1.1: Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete		
B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	65	B.8n	Economii, net	48
			D.9	Transferuri de capital de primit	33
			D.92	Ajutoare pentru investiții	23
			D.99	Alte transferuri de capital	10
			D.9	Transferuri de capital de plătit	- 16
			D.91	Impozite pe capital	0
			D.99	Alte transferuri de capital	- 16

III.1.2: Contul de achiziții de active nefinanciare

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete		
P.51	Formarea brută de capital fix	250	B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	65
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	209			
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	211			
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	4			
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	- 6			
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	21			
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	21			
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	1			
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	- 1			

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete	
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	20		
P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	3		
P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	17		
K.1	Consumul de capital fix	- 137		
P.52	Variația stocurilor	26		
P.53	Achiziții minus cedările de obiecte de valoare	2		
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	- 7		
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse	- 6		
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	- 1		
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	- 69		

III.2: Contul financiar

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete		
F	Achiziții nete de active financiare	71	F	Creșteri nete de pasive	140
F.2	Numerar și depozite	17	F.2	Numerar și depozit	0
F.21	Numerar	5	F.22	Depozite transferabile	0
F.22	Depozite transferabile	10	F.29	Alte depozite	0
F.29	Alte depozite	2			
			F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	6
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	18			
			F.4	Credite	71
F.4	Credite	27	F.41	Credite pe termen scurt	16
F.41	Credite pe termen scurt	16	F.42	Credite pe termen lung	55
F.42	Credite pe termen lung	11			
			F.5	Acțiuni și alte participații	26
F.5	Acțiuni și alte participații	2			
			F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	0
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	0	F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete		
F7	Alte conturi debitoare	7	F7	Alte conturi creditoare	37
F.71	Credite comerciale și avansuri	6	F.71	Credite comerciale și avansuri	8
F.79	Alte conturi debitoare, exclusiv creditele comerciale și avansurile	1	F.79	Alte conturi creditoare, exclusiv creditele comerciale și avansurile	29
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	- 69

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

III.3.1: Conturile altor modificări de volum ale activelor

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete		
AN	Active nefinanciare	12	AF	Pasive	- 3
AN.1	Active produse	- 2	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	0	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	- 5	K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	- 4
K.8	Confiscări fără compensație	- 1	K.12	Modificări de clasificare și de structură	1
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	1	K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	1
K.12	Modificări de clasificare și de structură	3	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	3	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor	0	din care:		
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	AF.2	Numerar și depozite	0
din care:			AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.11	Active fixe	- 1	AF.4	Credite	- 3
AN.12	Stocuri	- 1	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.2	Active neproduse	14	AF.7	Alte conturi creditoare	0
K.3	Apariția economică a activelor neproduse	24			
K.5	Creșterea naturală a resurselor biologice necultivate	0			
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	- 7			
K.61	Epuzarea de active naturale	- 6			
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse	- 1			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	- 4			
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0			

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete	
K.12	Modificări de clasificare și de structură	1		
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	1		
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0		
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0		
din care:				
AN.21	Active corporale neproduse	14		
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	2		
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0		
K.8	Confiscări fără compensație	0		
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0		
K.12	Modificări de clasificare sau de structură	2		
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială sau de structură	2		
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0		
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0		
din care:				
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	2		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor
				17

III.3.2: Contul de reevaluare

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete	
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere
AN	Active nefinanciare	144	AF	Pasive
AN.1	Active produse	63	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	58	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	4	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	1	AF.5	Acțiuni și alte participații
AN.2	Active neproduse	81	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AN.21	Active corporale neproduse	80	AF.7	Alte conturi creditoare
AN.22	Active necorporale neproduse	1		

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete	
AF	Active financiare	8		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	3		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	5		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere
				134

III.3.2.1: Contul de câștiguri/pierderi neutre din deținere

Variația activelor			Variația pasivelor și a valorii nete	
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere
AN	Active nefinanciare	101	AF	Pasive
AN.1	Active produse	60	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	58	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	2	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	1	AF.5	Acțiuni și alte participații
AN.2	Active neproduse	41	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AN.21	Active corporale neproduse	40	AF.7	Alte conturi creditoare
AN.22	Active necorporale neproduse	1		
AF	Active financiare	18		
AF.2	Numerar și depozite	8		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	2		
AF.4	Credite	1		
AF.5	Acțiuni și alte participații	4		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	1		
AF.7	Alte conturi debitoare	3		
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere
				82

III.3.2.2: Contul de câștiguri/pierderi reale din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere
AN	Active nefinanciare	43	AF	Pasive
				- 18

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN.1	Active produse	3	AF.2	Numerar și depozite	- 1
AN.11	Active fixe	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1
AN.12	Stocuri	3	AF.4	Credite	- 18
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	3
AN.2	Active neproduse	40	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	40	AF.7	Alte conturi creditoare	- 3
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	- 10			
AF.2	Numerar și depozite	- 8			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1			
AF.4	Credite	- 1			
AF.5	Acțiuni și alte participații	- 1			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 1			
AF.7	Alte conturi debitoare	- 3			
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	51

IV: **Bilanțuri**IV.1: *Bilanțul inițial*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	5 041	AF	Pasive	1 817
AN.1	Active produse	3 001	AF.2	Numerar și depozite	40
AN.11	Active fixe	2 878	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	44
AN.12	Stocuri	85	AF.4	Credite	897
AN.13	Obiecte de valoare	38	AF.5	Acțiuni și alte participații	687
AN.2	Active neproduse	2 040	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	12
AN.21	Active corporale neproduse	1 989	AF.7	Alte conturi creditoare	137
AN.22	Active necorporale neproduse	51			
AF	Active financiare	897			
AF.2	Numerar și depozite	382			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	90			
AF.4	Credite	50			
AF.5	Acțiuni și alte participații	200			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	25			
AF.7	Alte conturi debitoare	150			
			B.90	Valoarea netă	4 121

IV. 2: Variații ale bilanțului

Active			Pasive și valoarea netă		
Variații totale ale activelor			Variații totale ale pasivelor		
AN	Active nefinanciare	290	AF	Pasive	155
AN.1	Active produse	182	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	150	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	7
AN.12	Stocuri	29	AF.4	Credite	68
AN.13	Obiecte de valoare	3	AF.5	Acțiuni și alte participații	42
AN.2	Active neproduse	108	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	108	AF.7	Alte conturi creditoare	37
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	81			
AF.2	Numerar și depozite	17			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	21			
AF.4	Credite	27			
AF.5	Acțiuni și alte participații	9			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	7			
			B.10	<i>Variații totale ale valorii nete:</i>	216
			B.10.1	<i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i>	65
			B.10.2	<i>Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor</i>	17
			B.10.3	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere</i>	134
			B.10.31	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere</i>	82
			B.10.32	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere</i>	51

IV.3: Bilanțul final

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	5 331	AF	Pasive	1 972
			AF.2	Numerar și depozite	40
AN.1	Active produse	3 183	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	51
AN.11	Active fixe	3 028	AF.4	Credite	965
AN.12	Stocuri	114	AF.5	Acțiuni și alte participații	729
AN.13	Obiecte de valoare	41	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	12
AN.2	Active neproduse	2 148	AF.7	Alte conturi creditoare	174
AN.21	Active corporale neproduse	2 097			
AN.22	Active necorporale neproduse	51			

Active			Pasive și valoarea netă	
AF	Active financiare	978		
AF.2	Numerar și depozite	389		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	111		
AF.4	Credite	77		
AF.5	Acțiuni și alte participații	209		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	25		
AF.7	Alte conturi debitoare	157		
			B.90	Valoarea netă
				4 337

Tabelul A.IV.4 - Secvența completă a conturilor societăților financiare

I: **Contul de producție**

Utilizări			Resurse	
P.2	Consumul intermediar	29	P.1	Producția
				102
			P.11	Producția de piață
				102
			P.12	Producția pentru consumul final propriu
				0
B.1b	Valoarea adăugată brută	73		
K.1	Consumul de capital fix	10		
B.1n	Valoarea adăugată netă	63		

II: **Conturile de distribuire și utilizare a veniturii**

II.1: *Contul de distribuire primară a veniturii*

II.1.1: *Contul de producere a veniturii*

Utilizări			Resurse	
D.1	Remunerarea angajaților	15	B.1n	Valoarea adăugată netă
				63
D.11	Salarii și indemnizații	10		
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	5		
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	4		
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	1		
D.29	Alte impozite pe producție	3		
D.39	Alte subvenții pe producție	0		
B.2	Excedentul de exploatare	45		

II.1.2: *Contul de alocare a veniturilor primare*

Utilizări			Resurse	
D.4	Venituri din proprietate	138	B.2	Excedentul de exploatare
				45
D.41	Dobânzi	77		
D.42	Venituri distribuite ale societăților	36	D.4	Venituri din proprietate
				160

Utilizări			Resurse		
D.421	Dividende	36	D.41	Dobânzi	125
			P.119	Ajustarea pentru SIFIM	- 48
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0	D.42	Venituri distribuite ale societăților	25
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.421	Dividende	25
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25	D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
D.45	Chirii	0	D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	7
			D.44	Venituri din proprietate atribuite angajaților	0
			D.45	Chirii	3
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	19			

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	102	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	45
D.41	Dobânzi	77			
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	25	D.4	Venituri din proprietate	160
D.45	Chirii	0	D.41	Dobânzi	125
			P.119	Ajustare pentru SIFIM	- 48
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	25
			D.421	Dividende	25
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi- societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	7
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0
			D.45	Chirii	3
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	55			

II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	36	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	55
D.42	Venituri distribuite ale societăților	36			
D.421	Dividende	36			
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0			
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0			
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	19			

II.2: *Contul de distribuire secundară a venitului*

Utilizări			Resurse		
D.5	Impozite curente pe venit, pe avere etc.	10	B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	19
D.51	Impozite pe venit	7			
D.59	Alte impozite curente	3	D.61	Contribuții sociale	39
			D.611	Contribuții sociale efective	38
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	29	D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	18
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	28	D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	15
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	1	D.61112	Contribuții sociale voluntare ale angajatorilor	3
			D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	20
D.7	Alte transferuri curente	46	D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	15
D.71	Prime nete de asigurare generală	0	D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	5
D.72	Indemnizații de asigurare generală	45	D.612	Contribuții sociale imputate	1
D.75	Transferuri curente diverse	1			
			D.7	Alte transferuri curente	49
			D.71	Prime nete de asigurare generală	45
			D.72	Indemnizații de asigurare generală	0
			D.75	Transferuri curente diverse	4
B.6	<i>Venitul disponibil</i>	22			

II.4: *Contul de utilizare a venitului*II.4.1: *Contul de utilizare a venitului disponibil*

Utilizări			Resurse		
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11	B.6	<i>Venitul disponibil</i>	22
B.8	<i>Economii</i>	11			

III: **Conturi de acumulare**III.1: *Contul de capital*III.1.1: *Contul variației valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital*

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
B.10.1	<i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i>	4	B.8n	<i>Economii, net</i>	11
			D.9	Transferuri de capital de primit	0
			D.92	Ajutoare pentru investiții	0
			D.99	Alte transferuri de capital	0
			D.9	Transferuri de capital de primit	- 7
			D.91	Impozite pe capital	0
			D.99	Alte transferuri de capital	- 7

III.1.2: Contul achizițiilor de active nefinanciare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
P.51	Formarea brută de capital fix	9	B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	4
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	8			
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	7			
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	1			
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	0			
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	1			
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	1			
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	0			
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	0			
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	0			
P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	0			
P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	0			
K.1	Consumul de capital fix	- 10			
P.52	Variația stocurilor	0			
P.53	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	0			
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	0			
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse	0			
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	0			
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	5			

III.2: Contul financiar

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F	Achiziții nete de active financiare	237	F	Creșteri nete de pasive	232
F.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DTS)	- 1			
F.2	Numerar și depozite	15	F.2	Numerar și depozite	130
F.21	Numerar	15	F.21	Numerar	35
F.22	Depozite transferabile	0	F.22	Depozite transferabile	63

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F.29	Alte depozite	0	F.29	Alte depozite	32
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	53	F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	53
F.4	Credite	167	F.4	Credite	0
F.41	Credite pe termen scurt	63	F.41	Credite pe termen scurt	0
F.42	Credite pe termen lung	104	F.42	Credite pe termen lung	0
F.5	Acțiuni și alte participații	3	F.5	Acțiuni și alte participații	13
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0	F.6	Provizioane tehnice de asigurare	36
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	0	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	33
			F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață	22
F.7	Alte conturi debitoare	0	F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
F.71	Credite comerciale și avansuri	0	F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	3
F.79	Alte conturi debitoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	0			
			F.7	Alte conturi creditoare	0
			F.71	Credite comerciale și avansuri	0
			F.79	Alte conturi creditoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	0
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	5

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

II.3.1: Alte modificări de volum ale conturilor de active

Variații ale activelor			Variații ale activelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	- 2	AF	Pasive	2
AN.1	Active produse	- 2	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	0	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0	K.10	Alte modificări în volumul activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	2
K.8	Confiscări fără compensație	0	K.12	Modificări de clasificare și de structură	0
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0	K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0
K.12	Modificări de clasificare și de structură	- 2	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0

Variații ale activelor			Variații ale activelor și valorii nete		
K12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	- 2			
K12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	- 2	din care:		
			AF.2	Numerar și depozite	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
			AF.4	Credite	0
din care:			AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.11	Active fixe	0			
AN.12	Stocuri	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	2
AN.13	Obiecte de valoare	- 2	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.2	Active neproduse	0			
K.3	Apariția economică a activelor neproduse	0			
K.5	Creșteri naturale de resurse biologice necultivate	0			
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	0			
K.61	Epuizarea de active naturale	0			
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	0			
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0			
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială sau de structură	0			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AN.21	Active corporale neproduse	0			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	- 3			
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	1			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	2			
K.12.1	Modificări de clasificare are sectorială și de structură	0			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	2			
K12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	2			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AF.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (D.S.T)	7			
AF.2	Numerar și depozite	0			

Variații ale activelor			Variații ale activelor și valorii nete	
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	- 3		
AF.4	Credite	- 4		
AF.5	Acțiuni și alte participații	0		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor - 4

III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere
AN	Active nefinanciare	4	AF	Pasive 51
AN.1	Active produse	2	AF.2	Numerar și depozite 0
AN.11	Active fixe	2	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile 34
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite 0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații 17
AN.2	Active neproduse	2	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare 0
AN.21	Active corporale neproduse	1	AF.7	Alte conturi creditoare 0
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	57		
AF.1	Aur monetar și DST	11		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	30		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	16		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere 10

III.3.2.1: Contul câștigurilor/pierderilor neutre din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere
AN	Active nefinanciare	3	AF	Pasive 68
AN.1	Active produse	2	AF.2	Numerar și depozite 26

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN.11	Active fixe	2	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	21
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	14
AN.2	Active neproduse	1	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	7
AN.21	Active corporale neproduse	1	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	70			
AF.1	Aur monetar și DST	14			
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	19			
AF.4	Credite	24			
AF.5	Acțiuni și alte participații	13			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	1			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere	5

III.3.2.2: Contul câștigurilor/pierderilor reale din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere	
AN	Active nefinanciare	1	AF	Pasive	- 17
AN.1	Active produse	0	AF.2	Numerar și depozite	- 26
AN.11	Active fixe	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	13
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	3
AN.2	Active neproduse	1	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 7
AN.21	Active corporale neproduse	1	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	- 13			
AF.1	Aur monetar și DST	- 3			
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	11			
AF.4	Credite	- 24			
AF.5	Acțiuni și alte participații	3			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 1		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere 5

IV: **Bilanțuri**IV.1: *Bilanțul inițial*

Active			Pasive și valoarea netă	
AN	Active nefinanciare	144	AF	Pasive 3 384
AN.1	Active produse	104	AF.2	Numerar și depozite 1 281
AN.11	Active fixe	99	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile 1 053
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite 0
AN.13	Obiecte de valoare	5	AF.5	Acțiuni și alte participații 715
AN.2	Active neproduse	40	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare 335
AN.21	Active corporale neproduse	37	AF.7	Alte conturi creditoare 0
AN.22	Active necorporale neproduse	3		
AF	Active financiare	3 508		
AF.1	Aur monetar și DST	690		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	950		
AF.4	Credite	1 187		
AF.5	Acțiuni și alte participații	651		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	30		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.90	Valoarea netă 268

IV.2: *Variația bilanțului*

Active			Pasive și valoarea netă	
Variații totale ale activelor			Variații totale ale pasivelor	
AN	Active nefinanciare	1	AF	Pasive 285
AN.1	Active produse	1	AF.2	Numerar și depozite 130
AN.11	Active fixe	1	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile 87
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite 0
AN.13	Obiecte de valoare	2	AF.5	Acțiuni și alte participații 30
AN.2	Active neproduse	2	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare 38
AN.21	Active corporale neproduse	1	AF.7	Alte conturi creditoare 0

Active			Pasive și valoarea netă		
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	294			
AF.1	Aur monetar și DST	17			
AF.2	Numerar și depozite	15			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	80			
AF.4	Credite	163			
AF.5	Acțiuni și alte participații	19			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10	Variații totale ale valorii nete:	10
			B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	4
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor	- 4
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere	10
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere	5
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	5

IV.3: Bilanțul final

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	145	AF	Pasive	3 669
AN.1	Active produse	103	AF.2	Numerar și depozite	1 411
AN.11	Active fixe	100	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 140
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	0
AN.13	Obiecte de valoare	3	AF.5	Acțiuni și alte participații	745
AN.2	Active neproduse	42	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	373
AN.21	Active corporale neproduse	38	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	3			
AF	Active financiare	3 802			
AF.1	Aur monetar și DST	707			
AF.2	Numerar și depozite	15			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1 030			
AF.4	Credite	1 350			
AF.5	Acțiuni și alte participații	670			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	30			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.90	Valoarea netă	278

Tabelul A.IV.5 - Secvența completă a conturilor administrațiilor publice

I: Contul de producție

Utilizări			Resurse		
P.2	Consumul intermediar	246	P.1	Producția	434
			P.11	Producția de piață	74
			P.12	Producția pentru consumul final propriu	0
			P.13	Altă producție non-piață	360
B.1b	Valoarea adăugată brută	188			
K.1	Consumul de capital fix	30			
B.1n	Valoarea adăugată netă	158			

II: Conturile de distribuire și utilizare a veniturii

II.1: Contul de distribuire primară a veniturii

II.1.1: Contul de producere a veniturii

Utilizări			Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	140	B.1n	Valoarea adăugată netă	158
D.11	Salarii și indemnizații	87			
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	53			
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	48			
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	5			
D.29	Alte impozite pe producție	2			
D.39	Alte subvenții pe producție	0			
B.2	Excedentul de exploatare	16			

II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	46	B.2	Excedentul de exploatare	16
D.41	Dobânzi	39			
D.42	Venituri distribuite ale societăților	0	D.2	Impozite pe producție și taxe la import	235
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	24	D.21	Impozite pe produse	141
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.211	Taxe de tip TVA	121
D.45	Chirii	7	D.212	Taxe și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	17
			D.2121	Drepturi asupra importurilor	17
			D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0
			D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	3
			D.29	Alte impozite pe producție	94

Utilizări		Resurse	
		D.3	Subvenții - 44
		D.31	Subvenții pe produse - 8
		D.311	Subvenții pe importuri 0
		D.319	Alte subvenții pe produse - 8
		D.39	Alte subvenții pe producție - 36
		D.4	Venituri din proprietate 30
		D.41	Dobânzi 12
		D.42	Venituri distribuite ale societăților 18
		D.421	Dividende 5
		D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților 13
		D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe 0
		D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților 0
		D.45	Chirii 0
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	191	

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Resurse		Utilizări	
D.4	Venituri din proprietate 9	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i> 16
D.41	Dobânzi 2		
D.45	Chirii 7	D.4	Venituri din proprietate 4
		D.41	Dobânzi 0
		D.42	Venituri distribuite ale societăților 4
		D.421	Dividende 4
		D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților 0
		D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe 0
		D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților 0
		D.45	Chirii 0
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	11	

II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări		Resurse	
D.4	Venituri din proprietate 37	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i> 11
D.41	Dobânzi 37		
		D.2	Impozite pe produse și taxe la import 235
		D.21	Impozite pe produse 141
		D.211	Taxe de tip TVA 121

Utilizări		Resurse		
		D.212	Taxe și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA	17
		D.2121	Drepturi asupra importurilor	17
		D.2122	Taxe la import, exclusiv TVA și drepturile asupra importurilor	0
		D.214	Impozite pe produse, exclusiv TVA și taxele la import	3
		D.29	Alte impozite pe producție	94
		D.3	Subvenții	- 44
		D.31	Subvenții pe produse	- 8
		D.311	Subvenții pe importuri	0
		D.319	Alte subvenții pe produse	- 8
		D.39	Alte subvenții pe producție	- 36
		D.4	Venituri din proprietate	26
		D.41	Dobânzi	12
		D.42	Venituri distribuite ale societăților	14
		D.421	Dividende	1
		D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	13
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	191		

II.2: *Contul de distribuire secundară a venitului*

Utilizări		Resurse			
D.5	Impozitele curente pe venit, pe avere etc.	0	B.5 <i>Soldul veniturilor primare</i>	191	
D.59	Alte impozite curente	0			
			D.5	Impozitele curente pe venit, pe avere etc.	213
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	289	D.51	Impozite pe venit	204
D.621	Prestații de asigurări sociale în numerar	232	D.59	Alte impozite curente	9
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	0			
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	5	D.61	Contribuții sociale	268
D.624	Prestații de asistență socială în numerar	52	D.611	Contribuții sociale efective	263
			D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	155
D.7	Alte transferuri curente	139	D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	144
D.71	Prime nete de asigurare generală	4	D.61112	Contribuții sociale voluntare ale angajatorilor	11
D.73	Transferuri curente între administrațiile publice	96	D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	76
D.74	Cooperare internațională curentă	31	D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	69
D.75	Transferuri curente diverse	8	D.61122	Contribuții sociale voluntare în sarcina angajaților	7
			D.6113	Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	32
			D.61131	Contribuții sociale obligatorii ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	22

Utilizări			Resurse		
			D.61132	Contribuții sociale voluntare ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	10
			D.612	Contribuții sociale imputate	5
			D.7	Alte transferuri curente	108
			D.72	Indemnizații de asigurare generală	1
			D.73	Transferuri curente între administrațiile publice	96
			D.74	Cooperare internațională curentă	1
			D.75	Transferuri curente diverse	10
B.6	Venitul disponibil	352			

II.3: Contul de redistribuire a veniturii în natură

Utilizări			Resurse		
D.63	Transferuri sociale în natură	206	B.6	Venitul disponibil	352
D.631	Prestații sociale în natură	162			
D.6311	Rambursări de prestații de asigurări sociale	78			
D.6312	Alte prestații de asigurări sociale în natură	65			
D.6313	Prestații de asistență socială în natură	19			
D.632	Transferuri de bunuri și servicii non-piață individuale	44			
B.7	Venitul disponibil ajustat	146			

II.4: Contul de utilizare a veniturii

II.4.1: Contul de utilizare a veniturii disponibil

Utilizări			Resurse		
P.3	Cheltuiala pentru consum final	362	B.6	Venitul disponibil	352
P.31	Cheltuiala pentru consum individual	206			
P.32	Cheltuiala pentru consum colectiv	156			
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0			
B.8	Economii	- 10			

II.4.2: Contul de utilizare a veniturii disponibil ajustat

Utilizări			Resurse		
P.4	Consumul final efectiv	156	B.7	Venitul disponibil ajustat	1 468
P.42	Consumul colectiv efectiv	156			
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0			
B.8	Economii	- 10			

III: **Conturile de acumulare**III.1: *Contul de capital*III.1.1: *Contul variației valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital*

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
B.10.1	<i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i>	- 38	
			B.8n <i>Economii, net</i> - 10
			D.9 <i>Transferuri de capital de primit</i> 6
			D.91 <i>Impozite pe capital</i> 2
			D.92 <i>Ajutoare pentru investiții</i> 0
			D.99 <i>Alte transferuri de capital</i> 4
			D.9 <i>Transferuri de capital de plătit</i> - 34
			D.91 <i>Impozite pe capital</i> 0
			D.92 <i>Ajutoare pentru investiții</i> - 27
			D.99 <i>Alte transferuri de capital</i> - 7

III.1.2: *Contul achizițiilor de active nefinanciare*

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
P.51	<i>Formarea brută de capital fix</i>	37	B.10.1 <i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i> - 38
P.511	<i>Achiziții minus cedări de active fixe corporale</i>	23	
P.5111	<i>Achiziții de active fixe corporale noi</i>	24	
P.5112	<i>Achiziții de active fixe corporale existente</i>	1	
P.5113	<i>Cedări de active fixe corporale existente</i>	- 2	
P.512	<i>Achiziții minus cedări de active fixe necorporale</i>	12	
P.5121	<i>Achiziții de active fixe necorporale noi</i>	12	
P.5122	<i>Achiziții de active fixe necorporale existente</i>	2	
P.5123	<i>Cedări de active fixe necorporale existente</i>	- 2	
P.513	<i>Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse</i>	2	
P.5131	<i>Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse</i>		
P.5132	<i>Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse</i>	0	
K.1	<i>Consumul de capital fix</i>	- 30	
P.52	<i>Variația stocurilor</i>	0	
P.53	<i>Achiziții minus cedările de obiecte de valoare</i>	3	

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	2		
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și alte active corporale neproduse	2		
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	0		
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	- 50		

III.2: Contul financiar

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F.	Achiziții nete de active financiare	120	F	Creșteri nete de pasive	170
F.1	Aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST)	0			
F.2	Numerar și depozite	7	F.2	Numerar și depozite	2
F.21	Numerar	2	F.21	Numerar	0
F.22	Depozite transferabile	4	F.22	Depozite transferabile	2
F.29	Alte depozite	1	F.29	Alte depozite	0
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	26	F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	64
F.4	Credite	45	F.4	Credite	94
F.41	Credite pe termen scurt	1	F.41	Credite pe termen scurt	32
F.42	Credite pe termen lung	44	F.42	Credite pe termen lung	62
F.5	Acțiuni și alte participații	36	F.5	Acțiuni și alte participații	0
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0	F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	0	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	0
			F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0
F.7	Alte conturi debitoare	6			
F.71	Credite comerciale și avansuri	1	F.7	Alte conturi creditoare	10
F.79	Alte conturi debitoare, cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	5	F.71	Credite comerciale și avansuri	6
			F.79	Alte conturi creditoare, cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	4
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	- 50

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

III.3.1: Conturile altor modificări de volum ale activelor

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	- 1
AN.1	Active produse	- 3	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	- 3	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	- 4	K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0
K.8	Confiscări fără compensație	1	K.12	Modificări de clasificare și de structură	- 1
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0	K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	- 1
K.12	Modificări de clasificare și de structură	- 3	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	- 3	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	0	din care: AF.2	Numerar și depozite	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
			AF4	Credite	- 1
din care: AN.11	Active fixe	- 3	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.12	Stocuri	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.2	Active neproduse	3			
K.3	Apariția economică a activelor neproduse	0			
K.5	Creșteri naturale de resurse biologice necultivate	4			
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	- 2			
K.61	Epuizarea de active naturale	- 2			
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	- 2			
K.8	Confiscări fără compensație	4			
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	- 1			
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	- 1			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care: AN.21	Active corporale neproduse	3			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
AF	Active financiare	1		
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0		
K.8	Confiscări fără compensație	3		
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0		
K.12	Modificări de clasificare sau de structură	- 2		
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială sau de structură	- 2		
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0		
K.12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	0		
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0		
din care:				
AF.1	Aur monetar și DST	0		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	3		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	- 2		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor
				2

III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere
AN	Active nefinanciare	44	AF	Pasive
AN.1	Active produse	20	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	18	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	1	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	1	AF.5	Acțiuni și alte participații
AN.2	Active neproduse	23	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AN.21	Active corporale neproduse	23	AF.7	Alte conturi creditoare
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	2		
AF.1	Aur monetar și DST	1		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0		

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	- 7
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.2	Active neproduse	12	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	12	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	- 6			
AF.1	Aur monetar și DST	0			
AF.2	Numerar și depozite	- 3			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0			
AF.4	Credite	- 2			
AF.5	Acțiuni și alte participații	0			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	12

IV: **Bilanțuri**IV.1: *Bilanțul inițial*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	1 591	AF	Pasive	687
AN.1	Active produse	1 001	AF.2	Numerar și depozite	102
AN.11	Active fixe	913	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	212
AN.12	Stocuri	47	AF.4	Credite	328
AN.13	Obiecte de valoare	41	AF.5	Acțiuni și alte participații	4
AN.2	Active neproduse	590	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	19
AN.21	Active corporale neproduse	578	AF.7	Alte conturi creditoare	22
AN.22	Active necorporale neproduse	12			
AF	Active financiare	396			
AF.1	Aur monetar și DST	80			
AF.2	Numerar și depozite	150			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0			
AF.4	Credite	115			
AF.5	Acțiuni și alte participații	12			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	20			
AF.7	Alte conturi debitoare	19			
			B.90	Valoarea netă	1 300

IV.2: Variația bilanțului

Active			Pasive și valoarea netă		
Variațiile totale ale activelor			Variațiile totale ale pasivelor		
AN	Active nefinanciare	56	AF	Pasive	176
AN.1	Active produse	25	AF.2	Numerar și depozite	2
AN.11	Active fixe	20	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	71
AN.12	Stocuri	1	AF.4	Credite	93
AN.13	Obiecte de valoare	4	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.2	Active neproduse	30	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	30	AF.7	Alte conturi creditoare	10
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	123			
AF.1	Aur monetar și DST	1			
AF.2	Numerar și depozite	7			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	29			
AF.4	Credite	45			
AF.5	Acțiuni și alte participații	34			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	6			
			B.10	<i>Variații totale ale valorii nete, din care:</i>	2
			B.10.1	<i>Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital</i>	- 38
			B.10.2	<i>Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor</i>	2
			B.10.3	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere</i>	38
			B.10.31	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere</i>	26
			B.10.32	<i>Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere</i>	12

IV.3: Bilanțul final

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	1 647	AF	Pasive	863
AN.1	Active produse	1 026	AF.2	Numerar și depozite	104
AN.11	Active fixe	933	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	283
AN.12	Stocuri	48	AF.4	Credite	421
AN.13	Obiecte de valoare	45	AF.5	Acțiuni și alte participații	4
AN.2	Active neproduse	620	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	19
AN.21	Active corporale neproduse	608	AF.7	Alte conturi creditoare	32

Active			Pasive și valoarea netă	
AN.22	Active necorporale neproduse	12		
AF	Active financiare	519		
AF.1	Aur monetar și DST	81		
AF.2	Numerar și depozite	157		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	29		
AF.4	Credite	160		
AF.5	Acțiuni și alte participații	46		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	20		
AF.7	Alte conturi debitoare	25		
			B.90	Valoarea netă
				1 302

Tabelul A.IV.6 - Secvența completă a conturilor gospodăriilor populației

I: **Contul de producție**

Utilizări			Resurse		
P.2	Consumul intermediar	694	P.1	Producția	1 269
			P.11	Producția de piață	1 129
			P.12	Producția pentru consumul final propriu	140
B.1b	Valoarea adăugată brută	575			
K.1	Consumul de capital fix	42			
B.1n	Valoarea adăugată netă	533			

II: **Conturile de distribuire și utilizare a veniturii**

II.1: *Contul de distribuire primară a veniturii*

II.1.1: *Contul de producere a veniturii*

Utilizări			Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	39	B.1n	Valoarea adăugată netă	533
D.11	Salarii și indemnizații	39			
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	0			
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	0			
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	0			
D.29	Alte impozite pe producție	3			
D.39	Alte subvenții pe producție	- 1			
B.2	Excedentul de exploatare	60			
B.3	Venitul mixt	432			

II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	44	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	60
D.41	Dobânzi	17	B.3	<i>Venitul mixt</i>	432
D.45	Chirii	27			
			D.1	Remunerarea angajaților	766
			D.11	Salarii și indemnizații	573
			D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	193
			D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174
			D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	19
			D.4	Venituri din proprietate	134
			D.41	Dobânzi	33
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	57
			D.421	Dividende	13
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	44
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	3
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	20
			D.45	Chirii	21
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	1 348			

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	7	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	60
D.41	Dobânzi	0	B.3	<i>Venitul mixt</i>	432
D.45	Chirii	7			
			D.4	Venituri din proprietate	5
			D.41	Dobânzi	0
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	5
			D.421	Dividende	5
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	490			

II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	37	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	490
D.41	Dobânzi	17			
D.45	Chirii	20	D.1	Remunerarea angajaților	766

Utilizări		Resurse		
		D.11	Salarii și indemnizații	573
		D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	193
		D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174
		D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	19
		D.4	Venituri din proprietate	129
		D.41	Dobânzi	33
		D.42	Venituri distribuite ale societăților	52
		D.421	Dividende	8
		D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	44
		D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	3
		D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	20
		D.45	Chirii	21
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	1 348		

II.2: *Contul de distribuire secundară a venitului*

Utilizări		Resurse		
D.5	Impozitele curente pe venit, pe avere etc.	178	B.5 <i>Soldul veniturilor primare</i>	1 348
D.51	Impozit pe venit	176		
D.59	Alte impozite curente	2	D.61 Contribuții sociale	0
			D.611 Contribuții sociale efective	0
D.61	Contribuții sociale	322	D.6111 Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	0
D.611	Contribuții sociale efective	303	D.61111 Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	0
D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	174	D.61112 Contribuții sociale voluntare efective ale angajatorilor	0
D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	160	D.61112 Contribuții sociale în sarcina angajaților	0
D.61112	Contribuții sociale voluntare efective ale angajatorilor	14	D.61121 Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	0
D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	97	D.61122 Contribuții sociale voluntare ale angajaților	0
D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	85		
D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	12	D.62 Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	332
D.6113	Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	32	D.621 Prestații de asigurări sociale în numerar	232
D.61131	Contribuții sociale obligatorii ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	22	D.622 Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	29
D.61132	Contribuții sociale voluntare ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără ocupație	10	D.623 Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	19
D.612	Contribuții sociale imputate	19	D.624 Prestații de asistență socială în numerar	52

Utilizări			Resurse		
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	0	D.7	Alte transferuri curente	36
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	0	D.72	Indemnizații de asigurare generală	35
			D.75	Transferuri curente diverse	1
D.7	Alte transferuri curente	71			
D71	Prime nete de asigurare generală	31			
D.75	Transferuri curente diverse	40			
B.6	Venitul disponibil	1 145			

II.3: Contul de redistribuire a venitului în natură

Utilizări			Resurse		
			B.6	Venitul disponibil	1 145
			D.63	Transferuri sociale în natură	219
			D.631	Prestații sociale în natură	162
			D.6311	Rambursări de prestații de asigurări sociale	78
			D.6312	Alte prestații de asigurări sociale în natură	65
			D.6313	Prestații de asistență socială în natură	19
			D.632	Transferuri de bunuri și servicii non-piață individuale	57
B.7	Venitul disponibil ajustat	1 364			

II.4: Contul de utilizare a venitului

II.4.1: Contul de utilizare a venitului disponibil

Utilizări			Resurse		
P.3	Cheltuiala pentru consum final	996	B.6	Venitul disponibil	1 145
P.31	Cheltuiala pentru consum individual	996			
			D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
B.8	Economii	160			

II.4.2: Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat

Utilizări			Resurse		
P.4	Consumul final efectiv	1 215	B.7	Venitul disponibil ajustat	1 364
P.41	Consumul individual efectiv	1 215			
			D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11
B.8	Economii	160			

III: Conturile de acumulare

III.1: Contul de capital

III.1.1: Contul variației valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	178	B.8n	Economii, net	160
			D.9	Transferuri de capital de primit	23
			D.92	Ajutoare pentru investiții	0
			D.99	Alte transferuri de capital	23
			D.9	Transferuri de capital de plătit	- 5
			D.91	Impozite pe capital	- 2
			D.99	Alte transferuri de capital	- 3

III.1.2: Contul achizițiilor de active nefinanciare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
P.51	Formarea brută de capital fix	61	B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	178
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	49			
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	50			
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	4			
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	- 5			
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	12			
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	9			
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	3			
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	0			
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	0			
P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	0			
P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	0			
K.1	Consumul de capital fix	- 42			
P.52	Variația stocurilor	2			
P.53	Achiziții minus cedările obiectelor de valoare	5			
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	4			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și active corporale neproduse	3		
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	1		
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	148		

III.2: Contul financiar

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F	Achiziții nete de active financiare	181	F	Creșteri nete de pasive	33
F.2	Numerar și depozite	68	F.2	Numerar și depozite	0
F.21	Numerar	10	F.22	Depozite transferabile	0
F.22	Depozite transferabile	41	F.29	Alte depozite	0
F.29	Alte depozite	17	F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	29	F.4	Credite	28
F.4	Credite	5	F.41	Credite pe termen scurt	11
F.41	Credite pe termen scurt	3	F.42	Credite pe termen lung	17
F.42	Credite pe termen lung	2	F.7	Alte conturi creditoare	5
F.5	Acțiuni și alte participații	3	F.71	Credite comerciale și avansuri	4
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	36	F.79	Alte conturi creditoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	1
F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	33			
F.611	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață	22			
F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	11			
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cereri de despăgubire neachitate	3			
F.7	Alte conturi debitoare	40			
F.71	Credite comerciale și avansuri	11			
F.79	Alte conturi debitoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	29			
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	148

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

III.3.1: Alte modificări de volum ale conturilor de active

Variații ale activelor			Variații ale activelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	0
AN.1	Active produse	0	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	0	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0	K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0
K.8	Confiscări fără compensație	0	K.12	Modificări de clasificare și de structură	0
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0	K12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
K12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K12.21	Monetizarea/demonetizarea aurului	0	din care: AF.2	Numerar și depozite	0
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
			AF.4	Credite	0
din care:			AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.11	Active fixe	0			
AN.12	Stocuri	0			
AN.13	Obiecte de valoare	0			
AN.2	Active neproduse	0			
K.3	Apariția economică a activelor neproduse	0			
K.5	Creșteri naturale de resurse biologice necultivate	0			
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	0			
K.61	Epuizarea de active naturale	0			
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	0			
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0			
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AN.21	Active corporale neproduse	0			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			

Variații ale activelor			Variații ale activelor și valorii nete	
AF	Active financiare	2		
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0		
K.8	Confiscări fără compensație	0		
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	2		
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0		
K.12.1	Modificări de clasificare are sectorială și de structură	0		
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0		
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0		
din care:				
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	0		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	2		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor
				2

III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere
AN	Active nefinanciare	80	AF	Pasive
AN.1	Active produse	35	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	28	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	2	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	5	AF.7	Alte conturi creditoare
AN.2	Active neproduse	45		
AN.21	Active corporale neproduse	45		
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	16		
AF.2	Numerar și depozite	0		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	6		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	10		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere
				96

III.3.2.1: Contul câștigurilor/pierderilor neutre din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere	
AN	Active nefinanciare	56	AF	Pasive	6
AN.1	Active produse	34	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	28	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	2	AF.4	Credite	3
AN.13	Obiecte de valoare	4	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.2	Active neproduse	22	AF.7	Alte conturi creditoare	2
AN.21	Active corporale neproduse	22			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	36			
AF.2	Numerar și depozite	17			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	4			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	8			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	6			
AF.7	Alte conturi debitoare	1			
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere	87

III.3.2.2: Contul câștigurilor/pierderilor reale din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere	
AN	Active nefinanciare	24	AF	Pasive	- 6
AN.1	Active produse	1	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	- 3
AN.13	Obiecte de valoare	1	AF.7	Alte conturi creditoare	- 2
AN.2	Active neproduse	22			
AN.21	Active corporale neproduse	22			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	- 20			
AF.2	Numerar și depozite	- 17			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	2		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	2		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	- 6		
AF.7	Alte conturi debitoare	- 1		
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere
				9

IV: **Bilanțuri**IV.1: *Bilanțul inițial*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	2 822	AF	Pasive	289
AN.1	Active produse	1 698	AF.2	Numerar și depozite	10
AN.11	Active fixe	1 423	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	2
AN.12	Stocuri	97	AF.4	Credite	169
AN.13	Obiecte de valoare	178	AF.7	Alte conturi creditoare	108
AN.2	Active neproduse	1 124			
AN.21	Active corporale neproduse	1 124			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	1 819			
AF.2	Numerar și depozite	840			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	198			
AF.4	Credite	24			
AF.5	Acțiuni și alte participații	411			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	291			
AF.7	Alte conturi debitoare	55			
			B.90	Valoarea netă	4 352

IV.2: *Variația bilanțului*

Active			Pasive și valoarea netă		
Variații totale ale activelor			Variații totale ale pasivelor		
AN	Active nefinanciare	110	AF	Pasive	33
AN.1	Active produse	61	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	47	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0

Active			Pasive și valoarea netă		
AN.12	Stocuri	4	AF.4	Credite	28
AN.13	Obiecte de valoare	10	AF.7	Alte conturi creditoare	5
AN.2	Active neproduse	49			
AN.21	Active corporale neproduse	48			
AN.22	Active necorporale neproduse	1			
AF	Active financiare	199			
AF.2	Numerar și depozite	68			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	35			
AF.4	Credite	5			
AF.5	Acțiuni și alte participații	13			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	38			
AF.7	Alte conturi debitoare	40			
			B.10	Variații totale ale valorii nete, din care:	276
			B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	178
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor	2
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere	96
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere	87
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	9

IV.3: Bilanțul final

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	2 932	AF	Pasive	322
AN.1	Active produse	1 759	AF.2	Numerar și depozite	10
AN.11	Active fixe	1 470	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	2
AN.12	Stocuri	101	AF.4	Credite	197
AN.13	Obiecte de valoare	188	AF.7	Alte conturi creditoare	113
AN.2	Active neproduse	1 173			
AN.21	Active corporale neproduse	1 172			
AN.22	Active necorporale neproduse	1			
AF	Active financiare	2 018			
AF.2	Numerar și depozite	908			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	233			
AF.4	Credite	29			
AF.5	Acțiuni și alte participații	424			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	329			
AF.7	Alte conturi debitoare	95			
			B.90	Valoarea netă	4 628

Tabelul A.IV.7 - Secvența completă a conturilor instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

I: Contul de producție

Utilizări			Resurse		
P.2	Consumul intermediar	6	P.1	Producția	37
			P.11	Producția de piață	21
			P.12	Producția pentru consumul final propriu	0
			P.13	Altă producție non piață	16
B.1b	Valoarea adăugată brută	31			
K.1	Consumul de capital fix	3			
B.1n	Valoarea adăugată netă	28			

II: Conturile de distribuire și utilizare a veniturii

II.1: Contul de distribuire primară a veniturii

II.1.1: Contul de producere a veniturii

Utilizări			Resurse		
D.1	Remunerarea angajaților	23	B.1n	Valoarea adăugată netă	28
D.11	Salarii și indemnizații	12			
D.12	Contribuții sociale în sarcina angajatorilor	11			
D.121	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	10			
D.122	Contribuții sociale imputate în sarcina angajatorilor	1			
D.29	Alte impozite pe producție	0			
D.39	Alte subvenții pe producție	0			
B.2	Excedentul de exploatare	5			

II.1.2: Contul de alocare a veniturilor primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	7	B.2	Excedentul de exploatare	5
D.41	Dobânzi	7			
D.42	Venituri distribuite ale societăților	0	D.4	Venituri din proprietate	5
D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0	D.41	Dobânzi	5
D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0	D.42	Venituri distribuite ale societăților	0
D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0	D.421	Dividende	0
D.45	Chirii	0	D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0
			D.45	Chirii	0
B.5	Soldul veniturilor primare	3			

II.1.2.1: Contul de venit al întreprinderii

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	2	B.2	<i>Excedentul de exploatare</i>	5
D.41	Dobânzi	2			
D.45	Chirii	0	D.4	Venituri din proprietate	0
			D.41	Dobânzi	0
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	0
			D.421	Dividende	0
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi- societăților	0
B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	3			

II.1.2.2: Contul de alocare a altor venituri primare

Utilizări			Resurse		
D.4	Venituri din proprietate	5	B.4	<i>Venitul întreprinderii</i>	3
D.41	Dobânzi	5			
D.45	Chirii	0	D.4	Venituri din proprietate	5
			D.41	Dobânzi	5
			D.42	Venituri distribuite ale societăților	0
			D.421	Dividende	0
			D.422	Prelevări pe veniturile cvasi-societăților	0
			D.43	Beneficii reinvestite din investiții străine directe	0
			D.44	Venituri din proprietate atribuite asiguraților	0
			D.45	Chirii	0
B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	3			

II.2: Contul de distribuire secundară a venitului

Utilizări			Resurse		
D.5	Impozitele curente pe venit, pe avere etc.	0	B.5	<i>Soldul veniturilor primare</i>	3
D.59	Alte impozite curente	0			
			D.61	Contribuții sociale	1
D.62	Prestații sociale, altele decât transferurile sociale în natură	1	D.611	Contribuții sociale efective	0
D.622	Prestații de asigurări sociale ale sistemelor private	0	D.6111	Contribuții sociale efective în sarcina angajatorilor	0
D.623	Prestații de asigurări sociale directe ale angajatorilor	1	D.61111	Contribuții sociale efective obligatorii în sarcina angajatorilor	0
			D.6112	Contribuții sociale în sarcina angajaților	0
D.7	Alte transferuri curente	2	D.61121	Contribuții sociale obligatorii în sarcina angajaților	0
D.71	Prime nete de asigurare generală	0	D.61122	Contribuții sociale voluntare ale angajaților	0
D.75	Transferuri curente diverse	2	D.612	Contribuții sociale imputate	1

Utilizări		Resurse	
		D.7	Alte transferuri curente 36
		D.72	Indemnizații de asigurare generală 0
		D.75	Transferuri curente diverse 36
B.6	Venitul disponibil 37		

II.3: Contul de redistribuire a venitului în natură

Utilizări		Resurse	
D.63	Transferuri sociale în natură 13	B.6	Venitul disponibil 37
D.631	Prestații sociale în natură 0		
D.6313	Prestații de asistență socială în natură 0		
D.632	Transferuri de bunuri și servicii non-piață individuale 13		
B.7	Venitul disponibil ajustat 24		

II.4: Contul de utilizare a venitului

II.4.1: Contul de utilizare a venitului disponibil

Utilizări		Resurse	
P.3	Cheltuiala pentru consum final 13	B.6	Venitul disponibil 37
P.31	Cheltuiala pentru consum individual 13		
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii 0		
B.8	Economii 24		

II.4.2: Contul de utilizare a venitului disponibil ajustat

Utilizări		Resurse	
D.8.	Ajustare pentru variația drepturilor gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii 0	B.7	Venitul disponibil ajustat 24
B.8	Economii 24		

III: Conturile de acumulare

III.1: Contul de capital

III.1.1: Contul variațiilor valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital 21	B.8n	Economii, net 24
		D.9	Transferuri de capital de primit 0
		D.92	Ajutoare pentru investiții 0
		D.99	Alte transferuri de capital 0

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
		D.9	Transferuri de capital de plătit - 3
		D.91	Impozite pe capital 0
		D.99	Alte transferuri de capital - 3

III.1.2: Contul achizițiilor de active nefinanciare

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
P.51	Formarea brută de capital fix	19	B.10.1 Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital 21
P.511	Achiziții minus cedări de active fixe corporale	14	
P.5111	Achiziții de active fixe corporale noi	13	
P.5112	Achiziții de active fixe corporale existente	1	
P.5113	Cedări de active fixe corporale existente	0	
P.512	Achiziții minus cedări de active fixe necorporale	5	
P.5121	Achiziții de active fixe necorporale noi	10	
P.5122	Achiziții de active fixe necorporale existente	0	
P.5123	Cedări de active fixe necorporale existente	- 5	
P.513	Adăugări la valoarea activelor nefinanciare neproduse	0	
P.5131	Îmbunătățiri majore ale activelor nefinanciare neproduse	0	
P.5132	Costuri legate de transferul de proprietate asupra activelor nefinanciare neproduse	0	
K.1	Consumul de capital fix	- 3	
P.52	Variația stocurilor	0	
P.53	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	0	
K.2	Achiziții minus cedări de active nefinanciare neproduse	1	
K.21	Achiziții minus cedări de terenuri și active corporale neproduse	1	
K.22	Achiziții minus cedări de active necorporale neproduse	0	
B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	4	

III.2: Contul financiar

Variații ale activelor		Variații ale pasivelor și valorii nete	
F	Achiziții nete de active financiare	32	F Creșteri nete de pasive 28
F.2	Numerar și depozite	12	F.2 Numerar și depozite 0
F.21	Numerar	2	F.22 Depozite transferabile 0
F.22	Depozite transferabile	7	F.29 Alte depozite 0

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
F.29	Alte depozite	3			
			F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
F.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	12			
			F.4	Credite	24
F.4	Credite	0	F.41	Credite pe termen scurt	17
F.41	Credite pe termen scurt	0	F.42	Credite pe termen lung	7
F.42	Credite pe termen lung	0			
			F.5	Acțiuni și alte participații	4
F.5	Acțiuni și alte participații	0	F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
F.6	Provizioane tehnice de asigurare	0	F.61	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	0
F.62	Plăți anticipate ale primelor și provizioane pentru cererile de despăgubire neachitate	0	F.612	Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii	0
F.7	Alte conturi debitoare	8	F.7	Alte conturi creditoare	0
F.71	Credite comerciale și avansuri	0	F.71	Credite comerciale și avansuri	0
F.79	Alte conturi debitoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	8	F.79	Alte conturi creditoare cu excepția creditelor comerciale și a avansurilor	0
			B.9	Capacitatea (+)/necesarul (-) net de finanțare	4

III.3: Alte modificări ale conturilor de active

III.3.1: Alte modificări de volum ale conturilor de active

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN	Active nefinanciare	0	AF	Pasive	0
AN.1	Active produse	0	K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0
K.4	Apariția economică a activelor produse	0	K.8	Confiscări fără compensație	0
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0	K10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0
K.8	Confiscări fără compensație	0	K.12	Modificări de clasificare și de structură	0
K9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0	K12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0	K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0	K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0
K12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0	din care:		
			AF.2	Numerar și depozite	0
			AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
din care:			AF.4	Credite	0
AN.11	Active fixe	0			
AN.12	Stocuri	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
AN.2	Active neproduse	0	AF.7	Alte conturi creditoare	0
K.3.	Apariția economică a activelor neproduse	0			
K.5	Creșteri naturale de resurse biologice necultivate	0			
K.6	Dispariția economică a activelor neproduse	0			
K.61	Epuizarea de active naturale	0			
K.62	Alte dispariții economice de active neproduse	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	0			
K.9	Alte modificări de volum ale activelor nefinanciare, neclasificate în altă parte	0			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0			
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AN.21	Active corporale neproduse	0			
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	0			
K.7	Pierderi de active datorate catastrofelor	0			
K.8	Confiscări fără compensație	0			
K.10	Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare, neclasificate în altă parte	0			
K.12	Modificări de clasificare și de structură	0			
K.12.1	Modificări de clasificare sectorială și de structură	0			
K.12.2	Modificări de clasificare a activelor și a pasivelor	0			
K.12.22	Modificări de clasificare a activelor și pasivelor, altele decât monetizarea/demonetizarea aurului	0			
din care:					
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	0			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor	0

III.3.2: Contul de reevaluare

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere		K.11	Câștiguri (+)/pierderi (-) nominale din deținere	
AN	Active nefinanciare	8	AF	Pasive	0
AN.1	Active produse	5	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	5	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	0
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.2	Active neproduse	3	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	3	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	2			
AF.2	Numerar și depozite	0			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	1			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	0			
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere	10

III.3.2.1: Contul câștigurilor/pierderilor neutre din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete		
K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere		K.11.1	Câștiguri (+)/pierderi (-) neutre din deținere	
AN	Active nefinanciare	7	AF	Pasive	2
AN.1	Active produse	5	AF.2	Numerar și depozite	1
AN.11	Active fixe	5	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	1
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	0
AN.2	Active neproduse	2	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	2	AF.7	Alte conturi creditoare	1
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	3			
AF.2	Numerar și depozite	2			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	1			
AF.4	Credite	0			

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
AF.5	Acțiuni și alte participații	0		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere
				8

III.3.2.2: Contul câștigurilor/pierderilor reale din deținere

Variații ale activelor			Variații ale pasivelor și valorii nete	
K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere		K.11.2	Câștiguri (+)/pierderi (-) reale din deținere
AN	Active nefinanciare	2	A	Pasive
AN.1	Active produse	0	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	0	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații
AN.2	Active neproduse	2	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AN.21	Active corporale neproduse	2	AF.7	Alte conturi creditoare
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	- 2		
AF.2	Numerar și depozite	- 2		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0		
AF.4	Credite	0		
AF.5	Acțiuni și alte participații	0		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0		
AF.7	Alte conturi debitoare	0		
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere
				2

IV: Bilanțuri

IV.1: Bilanțul inițial

Active			Pasive și valoarea netă	
AN	Active nefinanciare	324	AF	Pasive
AN.1	Active produse	243	AF.2	Numerar și depozite
AN.11	Active fixe	231	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile
AN.12	Stocuri	2	AF.4	Credite
AN.13	Obiecte de valoare	10	AF.5	Acțiuni și alte participații
AN.2	Active neproduse	81	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare
AN.21	Active corporale neproduse	81	AF.7	Alte conturi creditoare
				121
				38
				0
				43
				0
				5
				35

Active			Pasive și valoarea netă	
AN.22	Active necorporale neproduse	0		
AF	Active financiare	172		
AF.2	Numerar și depozite	110		
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	25		
AF.4	Credite	8		
AF.5	Acțiuni și alte participații	22		
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	4		
AF.7	Alte conturi debitoare	3		
			B.90	Valoarea netă 375

IV.2: Variația bilanțului

Active			Pasive și valoarea netă		
Variațiile totale ale activelor			Variațiile totale ale pasivelor		
AN	Active nefinanciare	25	AF	Pasive	28
AN.1	Active produse	21	AF.2	Numerar și depozite	0
AN.11	Active fixe	21	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	0	AF.4	Credite	24
AN.13	Obiecte de valoare	0	AF.5	Acțiuni și alte participații	4
AN.2	Active neproduse	4	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0
AN.21	Active corporale neproduse	4	AF.7	Alte conturi creditoare	0
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	33			
AF.2	Numerar și depozite	12			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	13			
AF.4	Credite	0			
AF.5	Acțiuni și alte participații	1			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	0			
AF.7	Alte conturi debitoare	8			
			B.10	Variații totale ale valorii nete, din care:	31
			B.10.1	Variații ale valorii nete datorate economiilor și transferurilor de capital	21
			B.10.2	Variații ale valorii nete datorate altor modificări de volum ale activelor	0
			B.10.3	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor nominale din deținere	10
			B.10.31	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor neutre din deținere	8
			B.10.32	Variații ale valorii nete datorate câștigurilor/pierderilor reale din deținere	2

IV.3: *Bilanțul final*

Active			Pasive și valoarea netă		
AN	Active nefinanciare	349	AF	Pasive	149
AN.1	Active produse	264	AF.2	Numerar și depozite	38
AN.11	Active fixe	252	AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	0
AN.12	Stocuri	2	AF.4	Credite	67
AN.13	Obiecte de valoare	10	AF.5	Acțiuni și alte participații	4
AN.2	Active neproduse	85	AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	5
AN.21	Active corporale neproduse	85	AF.7	Alte conturi creditoare	35
AN.22	Active necorporale neproduse	0			
AF	Active financiare	205			
AF.2	Numerar și depozite	122			
AF.3	Titluri de valoare, altele decât acțiunile	38			
AF.4	Credite	8			
AF.5	Acțiuni și alte participații	23			
AF.6	Provizioane tehnice de asigurare	4			
AF.7	Alte conturi debitoare	11			
			B.90	<i>Valoarea netă</i>	406

ANEXA B

PROGRAMUL DE TRANSMITERE A DATELOR CONTURILOR NAȚIONALE

Imagine generală a tabelelor

Prima transmitere	Termen t + luni	Transmitere pentru anii	Subiectul tabelelor	Tabel nr.
1999	4	95-98	Principale agregate, anual	1
1999	4	95-98	Principalele agregate, trimestrial	1
1999	8	95-98	Principalele agregate ale administrației publice	2
2000	9	95-99	Tabele pe ramuri de activitate	3
2000	9	95-99	Exporturi și importuri în/din țări UE/țări terțe	4
2000	9	95-99	Cheltuieli de consumul final ale gospodăriilor populației după scop	5
2000	9	95-99	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	6
2000	9	95-99	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	7
2000	12	95-99	Conturi nefinanciare pe sectoare	8
2000	12	95-99	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	9
2000	24	95-98	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	10
2001	12	95-00	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	11
2001	24	95-99	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3	12
2001	24	95-99	Conturi ale gospodăriilor populației pe regiuni, NUTS II	13
2001	24	95-99	Active fixe pe economia totală și pe produse, Pi3	14
2002	36	95-99	Tabelul de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție A60xP60	15
2002	36	95-99	Tabelul de utilizări la prețuri de achiziție, A60xP60	16
2002	36	95 (*)	Tabel simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	17
2002	36	95 (*)	Tabel simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	18
2002	36	95 (*)	Tabel simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	19
2003	36	00	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xPi3, la cinci ani	20
2003	36	00	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani	21
2003	36	00	Clasificare încrucișată a formării brute de capital fix pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP60, la cinci ani	22
A se vedea tabel	A se vedea tabel	A se vedea tabel	Calculare retrospective	23

t = an de referință;

(*) Tabelul pe cinci ani pentru anul 2000 trebuie transmis în 2003.

Tabelul 1 – Principalele agregate – exercițiu trimestrial și anual

Cod	Lista variabilelor	Defalcare +	Prețuri curente	Prețuri constante
Valoarea adăugată și produsul intern brut				
B.1b	1. Valoarea adăugată brută la prețuri de bază	A6	x	x
D.21-D.31	2. Impozite mai puțin subvenții pe produse		x	x
P.119	3. SIFIM		x	x
B.1*b	4. Produsul intern brut la prețurile pieței		x	x
Cheltuieli din produsul intern brut				
P.3	5. Total cheltuieli de consum final		x	x
P.3	6. (a) Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației (concept intern)		x	x
P.3	6. (b) Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației (concept național)		x	x
P.3	7. Cheltuieli ale consumului final ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației		x	x
P.3	8. Cheltuieli de consum final al administrației publice		x	x
P.31	(a) Cheltuieli de consum individual		x	x
P.32	(b) Cheltuieli de consum colectiv		x	x
P.4	9. Consum final efectiv al gospodăriilor populației		x	x
P.41	(a) Consum individual efectiv		x	x
P.5	10. Formare brută de capital		x	x
P.51	(a) Formare brută de capital fix	Pi6	x	x
P.52	(b) Variația stocurilor		x	x
P.53	(c) Achiziții mai puțin cedări de obiecte de valoare		x	x
P.6	11. Exporturi de bunuri (fob) și servicii		x	x
P.7	12. Importuri de bunuri (fob) și servicii		x	x
Venituri, economii și capacitatea netă de finanțare				
B.5	13. Soldul veniturilor primare cu restul lumii		x	x
B.5*b	14. Venitul național brut la prețurile pieței		x	(x)
K.1	15. Consumul de capital fix		x	x
B.5*n	16. Venitul național net la prețurile pieței		x	x
D.5, D.6, D.7	17. Transferuri curente nete cu restul lumii		x	
B.6n	18. Venit disponibil net		x	(x)
B.8n	19. Economii naționale, net		x	
D.9	20. Transferuri nete de capital cu restul lumii		x	
B.9	21. Capacitatea sau necesarul net de finanțare a națiunii		x	

Cod	Lista variabilelor	Defalcare +	Prețuri curente	Prețuri constante
Populație, ocuparea forței de muncă, remunerarea angajaților				
	22. Date privind populația și ocuparea forței de muncă			
	(a) Total populația (1 000)			
	(b) Total șomeri (1 000)			
	(c) Ocuparea forței de muncă, concept național și intern (1 000)			
	- lucrători independenți	A6**		
	- angajați	A6**		
D.1	23. Remunerarea angajaților, concept național și intern	A6**	x	
D.11	(a) Salarii și indemnizații brute	A6**	x	

* Dacă nu este indicată nici o defalcare, este economia totală.

** A6 se aplică numai pentru conceptul intern.

(x) În termeni reali.

Tabelul 2 – Principalele agregate ale administrației publice

P.1	Producție
P.11 + P.12	- Producția de piață și producția pentru uz propriu
P.13	- Altă producție necomercială
P.2	Consum intermediar
B.1b	<i>Valoare adăugată, brut</i>
K.1	Consum de capital fix
B.1n	<i>Valoare adăugată, net</i>
D.1	Remunerarea angajaților, plătită
D.29 – D.39	Alte impozite pe producție plătite – Alte subvenții pe producție primite
B.2n	<i>Excedentul de exploatare, net</i>
D.2	Impozite pe producție și taxe la importuri, primite
D.4	Venituri din proprietate, primite
D.3	Subvenții plătite
D.4	Venituri din proprietate, plătite
D.41	- Dobânzi
D.42 + D.43 + D.44 + D.45	- Altele
B.5n	<i>Soldul veniturilor primare, net</i>
D.5	Impozite curente pe venituri și avere, primite
D.61	Contribuții sociale, primite
D.611	- Contribuții sociale efective
D.612	- Contribuții sociale imputate
D.7	Alte transferuri curente, primite
D.5	Impozite curente pe venituri și sănătate, plătite
D.62	Prestații sociale altele decât transferurile sociale în natură, plătite
D.7	Alte transferuri curente, plătite

B.6n	Venit disponibil net
P.3	Cheltuieli de consum final
P.31	- Cheltuieli de consum individual
P.32	- Cheltuieli de consum colectiv
D.8	Ajustare pentru variația drepturilor nete ale gospodăriilor populației asupra fondurilor de pensii
B.8	Economii, net
K.1	Consum de capital fix
D.9	Transferuri de capital, primite
D.91	- Impozite pe capital
D.92 + D.99	- Altele
D.9	Transferuri de capital, plătite
P.5	Formarea brută de capital
P.51	- Formarea brută de capital fix
P.52 + P.53 + K.2	- Variația stocurilor și achiziții minus cedări de obiecte de valoare și achiziții de active nefinanciare neproduse
B.9	Capacitatea (+)/necesarul net de finanțare (-)

Tabelul 3 – Tabele pe ramuri de activitate – exercițiu anual

Cod	Lista variabilelor	Defalcare	Prețuri curente	Prețuri constante
Valoarea adăugată				
P.1	1. Producția la prețuri de bază	A31	x	
P.2	2. Consum intermediar la prețurile de achiziție	A31	x	
B.1b	3. Valoarea adăugată brută la prețurile de bază pe ramuri de activitate	A31	x	x
K.1	4. Consum de capital fix pe ramuri de activitate	A31	x	x
Formarea de capital				
P.5	5. Formare brută de capital pe ramuri de activitate			
P.51	(a) Formare brută de capital fix pe ramuri de activitate	A31	x	x
P.52	(b) Variația stocurilor pe ramuri de activitate	A31	x	x
P.53	(c) Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate	A31	x	x
Ocuparea forței de muncă și remunerarea angajaților, concept intern				
	6. Gradul de ocupare a forței de muncă pe ramuri de activitate (1 000)			
	(a) lucrători independenți pe ramuri de activitate	A31		
	(b) angajați pe ramuri de activitate	A31		
	(c) ore lucrare pe ramuri de activitate (*)	A31		
D.1	7. Remunerarea angajaților pe ramuri de activitate	A31	x	
D.11	(a) Salarii și indemnizații pe ramuri de activitate	A31	x	

(*) Până în 2003: opțional.

Tabelul 4 – Exporturi și importuri în/din țări UE/țări terțe

Cod	Lista variabilelor	Defalcare	Prețuri curente	Prețuri constante
P.6	1. Exporturi de bunuri și servicii în	Economia totală	x	x
	(a) țări UE		x	x
	(b) țări terțe		x	x
P.7	2. Importuri de bunuri și servicii din		x	x
	(a) țări UE		x	x
	(b) țări terțe		x	x

Tabelul 5 – Cheltuieli de consum final al gospodăriilor după scop

Cod	Lista variabilelor	Defalcare	Prețuri curente	Prețuri constante
P.3	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	COICOP 2 cifre	x	x

Tabelul 6 – Conturi financiare pe sectoare (operațiuni), consolidate și neconsolidate

Sectoare și subsectoare	Societăți nefinanciare	Societăți financiare					Administrații publice				Gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	Restul lumii
		Total	Instituții financiare monetare	Alți intermediari financiari	Auxiliari financiari	Societăți de asigurare și fonduri de pensii	Total	Administrație publică centrală și a statului	Administrație publică locală	Fonduri de asigurări		
	S.11	S.12	S.121/S.122	S.123	S.124	S.125	S.13	S.1311/ S.1312	S.1313	S.1314	S.14/S.15	S.2
Variații ale activelor și pasivelor financiare	ESA	S.12	S.121/S.122	S.123	S.124	S.125	S.13	S.1311/ S.1312	S.1313	S.1314	S.14/S.15	S.2
Achiziții nete de active financiare	F.A											
Aur monetar și DST	F.1											
Numerar și depozite	F.2											
Titluri de valoare, altele decât acțiunile	F.3											
Credite	F.4											
Acțiuni și alte participații	F.5											
Provizioane tehnice de asigurare	F.6											
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și asupra fondurilor de pensii	F.61											
Plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cererile de despăgubire neachitate	F.62											
Alte conturi debitoare	F.7											
Creșteri nete de pasive	F.L											
Numerar și depozite	F.2											
Titluri de valoare, altele decât acțiunile	F.3											
Credite	F.4											
Acțiuni și alte participații	F.5											
Provizioane tehnice de asigurare	F.6											
Drepturi nete ale gospodăriilor populației asupra provizioanelor tehnice de asigurare de viață și plăți anticipate ale primelor de asigurare și provizioane pentru cererile de despăgubire neachitate	F.61											
Alte conturi creditoare	F.62											
Capacitatea (+)/necesarul net de finanțare	B.9											

(Monedă națională)

Tabelul 9 – Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare

Cod SCN	Administrație publică	Administrație centrală	Administrația statului	Administrație locală	Fonduri de asigurări sociale	Instituții ale UE	Total
Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare							
D.5						-	
Impozite curente pe venit, pe avere etc.							
D.51						-	
Impozite pe venit							
D.51a						-	
Impozite pe venituri individuale sau ale gospodăriilor populației							
...							
D.51b						-	
Impozite pe veniturile societăților							
...						-	
D.51c						-	
Impozite pe câștiguri de capital							
...						-	
D.51d						-	
Impozite pe câștiguri de la loterii sau jocuri de noroc							
...						-	
D.59						-	
Alte impozite curente							
D.59.1						-	
Impozite curente pe capital							
D.59.1a						-	
Impozite curente pe terenuri și clădiri							
...						-	
D.59.1b						-	
Impozite curente pe averea netă							
...						-	
D.59.1c						-	
Impozite curente pe alte active							
...						-	
D.59.2						-	
Diverse impozite curente							
D.59.2a						-	
Impozite pe cap de locuitor							
...						-	
D.59.2b						-	
Impozite pe cheltuieli							
...						-	
D.59.2c						-	
Plăți ale gospodăriilor populațiilor pentru a obține diverse licențe							
...						-	
D.59.2d						-	
Impozite pe tranzacții internaționale							
...						-	
D.2							
Impozite pe producție și importuri							
D.21							
Impozite pe produse							
D.211							
Impozite tip valoare adăugată							
...							
D.212							
Taxe vamale și drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA							
D.2121							
Taxe vamale							
...							
D.2122							
Drepturi asupra importurilor, exclusiv TVA și taxele vamale							
D.2122a							
Impozite pe vânzări generale sau pe cifra de afaceri							
...							
D.2122b							
Accize							
...							
D.2122c							
Impozite pe servicii specifice							
...							

Cod SCN	Administrație publică	Administrație centrală	Administrația statului	Administrație locală	Fonduri de asigurări sociale	Instituții ale UE	Total
D.2122d	Profiturile monopolurilor la import						
	...						
D.2122e	Impozite rezultând din cursurile de schimb multiple						
	...						
D.214	Impozite pe produse, cu excepția TVA și drepturilor la import						
D.214a	Impozite pe vânzări generale sau pe cifra de afaceri						
	...						
D.214b	Accize						
	...						
D.214c	Impozite pe servicii specifice						
	...						
D.214d	Impozite pe tranzacții financiare și de capital						
	...						
D.214e	Profiturile monopolurilor fiscale						
	...						
D.29	Alte impozite pe producție						
D.29a	Impozite pe forța de muncă						
	...						
D.29b	Impozite periodice pe terenuri, clădiri sau alte structuri						
	...						
D.29c	Autorizații profesionale și ale firmelor						
	...						
D.29d	Impozite pe utilizarea activelor fixe sau alte activități						
	...						
D.29e	Taxe poștale						
	...						
D.29f	Impozite pe poluare						
	...						
D.29g	Impozite pe tranzacții internaționale						
	...						
D.91	Impozite pe capital					-	
D.91a	Taxe pe capital					-	
	...					-	
D.91b	Impozite pe transferurile de capital					-	
	...					-	
	Total venituri din taxe și impozite						
D.611	Contribuții sociale efective					-	
D.6111	- Contribuții sociale efective ale angajatorilor					-	
D.6112	- Contribuții sociale ale angajatorilor					-	
D.6113	- Contribuții sociale ale lucrătorilor independenți și ale persoanelor fără loc de muncă					-	
	Venituri totale din taxe și impozite și contribuții sociale						

Tabelul 10 – Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni (NUTS II), prețuri curente

Cod	Lista variabilelor	Defalcare	t + luna
B.1b	1. Valoarea adăugată brută la prețuri de bază	A17	24
B.1b	2. Valoarea adăugată brută la prețuri de bază	-	18
D.1	3. Remunerarea angajaților	A17	24
P.51	4. Formarea brută de capital fix	A17	24
	5. Ocuparea forței de muncă		
	— Total	A17	24
	— Angajați	A17	24

Tabelul 12 – Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni (NUTS III), prețuri curente

Cod	Lista variabilelor	Defalcare	t + luna
B.1b	1. Valoarea adăugată la prețuri de bază	A3	24
	2. Ocuparea forței de muncă		
	— Total	A3	18
	— Angajați	A3	18

Tabelul 13 – Contul gospodăriilor populației pe regiuni (NUTS II), prețuri curente t + 36

Contul de alocare a veniturilor primare ale gospodăriilor populației

Utilizări		Resurse	
D.4	Venituri din proprietate	B.2/B.3	Excedent din exploatare/Venit mixt
		D.1	Remunerarea angajaților
B.5	Venituri primare	D.4	Venituri din proprietate

Contul de distribuire secundară a veniturilor gospodăriilor populației

Utilizări		Resurse	
D.5	Impozite curente pe venit, avere etc.	B.5	Venituri primare
D.61	Contribuții sociale	D.62	Prestații sociale altele decât prestațiile sociale în natură
D.7	Alte transferuri curente	D.7	Alte transferuri curente
B.6	Venit disponibil		

Tabelul 14 – Active fixe pe economia totală și pe produse, Pi3

Cod	Lista variabilelor	Defalcare
AN.11	Active fixe	Pi3

Tabelul 16 – Tabel de utilizare la prețurile de achiziție
Prețuri: curente și constante

n = 60, m = 60

	Ramuri de activitate (NACE)		Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1 2 3 n			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Consum intermediar la prețurile de achiziție pe produse și pe ramuri de activitate		Utilizări finale la prețurile de achiziție Cheltuieli de consum final: (a) pe gospodării ale populației (b) pe instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (t + 12 împreună cu (a)) (c) pe administrație publică Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix; (e) variația stocurilor și a obiectelor de valoare (f) exporturi — în interiorul UE — în afara UE		
	(1)				
Produce (CPA)					
(Elemente de ajustare)					
Σ (1)	(2)		Total utilizări finale pe tipuri		Total utilizare
Remunerarea angajaților					
Contribuții de asigurări sociale ale angajaților					
Alte impozite nete pe producție	(3)				
Consumul de capital fix					
Excedent din exploatare, net					
Σ (3)	(4)				
Σ (1) + Σ (3)	(5)				

Table 19 — Tabel simetric de intrări-ieșiri pentru importuri la prețuri de bază (pentru fiecare produs), cif
Prețuri: curente și constante

n = 60

	1 2 3 ...	Produse (CPA) ...	n	Σ (1)	Utilizări finale (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(2)	(3)	(4)	(5)
Produce (CPA)	(1)	Pentru importuri: consum intermediar la prețuri de bază (pentru fiecare produs)			Pentru importuri: Utilizări finale la prețuri de bază: Cheltuieli de consum final: (a) pe gospodării ale populației (b) pe instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (c) pe administrație publică Formarea brută de capital: (d) formarea brută de capital fix; (e) variația stocurilor și a obiectelor de valoare (f) exporturi — în interiorul UE — în afara UE		
Σ (1)	(2)	Consum intermediar total al importurilor la prețuri de bază pe produse			Utilizare finală a importurilor la prețurile de bază		Total import

Tabelul 20 – Clasificarea încrucișată a activelor fixe, pe ramuri de activitate și pe produse

Ramuri de activitate:	A31 NACE Rev.1
Produse:	Pi3 CPA
Variabile:	Active fixe, brut Active fixe, net
Prețuri:	Costuri curente de înlocuire Cost istoric Costuri constante de înlocuire

Tabelul 21 – Clasificarea încrucișată a contului de producție, pe ramuri de activitate și pe sectoare

Ramuri de activitate:	A60 NACE Rev.1
Sectoare:	S11 S12 S13 S14 S15
Variabile:	Producție — de piață — consum final propriu — altă producție necomercială Consum intermediar Valoarea adăugată brută — Remunerarea angajaților — Alte impozite minus subvențiile pe producție — Excedent net de exploatare — Consum de capital fix
Prețuri:	Curente

Tabelul 22 – Clasificarea încrucișată a formării brute de capital, pe ramuri de activitate și pe produse

Ramuri de activitate:	A31 NACE Rev.1
Produse:	P60 CPA
Variabile:	Formare brută de capital fix
Prețuri:	Curente și constante

Tabelul 23 – Calcule retrospective

Tabele, prevăzute pentru recalculare	Anuale		Trimestriale	
	Perioade	Transmitere	Perioade	Transmitere
	88 - 94	aprilie 99	88 - 94	aprilie 99
Tabelul 1: Principale agregate	70 - 87	decembrie 99	80 - 87	decembrie 99
Tabelul 2: Principalele agregate ale administrației publice	70 - 94	decembrie 99		
Tabelul 3: Tabele pe ramuri de activitate	70 - 94	decembrie 00		
Tabelul 5: Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	80 - 94	decembrie 00		
Tabelul 8: Conturi nefinanciare pe sectoare	90 - 94	decembrie 99		
	80 - 89	decembrie 00		
Tabelul 11: Cheltuieli ale administrației publice după funcții	90 - 94	decembrie 01		

DEROGĂRI PENTRU TABELELE DE TRANSMIS ÎN CADRUL CHESTIONARULUI „SEC – 95” PE ȚĂRI

1. AUSTRIA

1.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual	Termen: t + 9 luni	1999
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: tabelele pentru anii 88 – 94 se transmit în decembrie 00	2000
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: tabelele pentru anii 70 – 87 nu se recalculează	2005
1	Principalele agregate, trimestrial	Termen: t + 12 luni	1999
1	Principalele agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: tabelele pentru anii 88 – 94 se transmit în decembrie 00	2000
1	Principalele agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: tabelele pentru anii 80 – 87 nu se recalculează	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Termen: t + 9 luni	1999
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Termen: t + 12 luni	1999
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Calculare retrospectivă: tabelele pentru anii 90 – 94 nu se recalculează	2005
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3	Prima transmitere 2002	2002
13	Conturi ale gospodăriilor populației pe regiuni, NUTS II	Prima transmitere 2005	2005
15	Tabelul de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție cumpărătorului, A60xP60	Prima transmitere 2003 și numai la doi ani	2003
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Prima transmitere 2003 și numai la doi ani	2003
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2003	2003
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2003	2003
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2003	2003

1.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum individual	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum colectiv	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum individual efectiv	Nu se calculează	2005
1	Principalele agregate, trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Nu se calculează	2005
1	Principalele agregate, trimestrial	Total populație	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principalele agregate, anual	Cheltuieli de consum individual	Termen: t + 12 luni	2005
1	Principalele agregate, anual	Cheltuieli de consum colectiv	Termen: t + 12 luni	2005
1	Principalele agregate, anual	Consum individual efectiv	Termen: t + 12 luni	2005
1	Principalele agregate, anual	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2003	2003
1	Principalele agregate, anual	Total populație	Termen: t + 9 luni	2005
3 8	Tabele pe ramuri de activitate Conturi nefinanciare pe sectoare	Consumul de capital fix pe ramuri de activitate sau sectoare	Prima transmitere 2002	2002
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Defalcarea societății-lor după proprietar	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Defalcarea gospodăriilor private pe grupe	Prima transmitere 2005	2005
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Consumul de capital fix pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2003	2003
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			

2. DANEMARCA

2.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Termen: t + 13 luni	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Termen: t + 13 luni	2005
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xPi3, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005

2.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Ocuparea forței de muncă	Numai conceptul intern	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Salarii și indemnizații pe ramuri de activitate	Nu se raportează	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Consum de capital fix	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Formare brută de capital fix	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Variația stocurilor pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Lucrători independenți pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Angajați pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Ore lucrate pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Remunerarea angajaților pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
9	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	Impozite pe vânzări generale sau cifra de afaceri (drepturi asupra importurilor) Impozite pe vânzări generale sau cifra de afaceri (impozite pe produse)	Ambele variabile împreună	2005
9	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	Accize (drepturi asupra importurilor) Accize (impozite pe produse)	Ambele variabile împreună	2005
9	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	Impozite pe servicii specifice (drepturi asupra importurilor) Impozite pe servicii specifice (impozite pe produse)	Ambele variabile împreună	2005
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Consum de capital fix, excedentul net de exploatare	Ambele variabile împreună la P60	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani			

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Formare de capital fix	Numai P31	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Stocul de capital fix	Nu se raportează	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani	Sectorul gospodăriilor private Sectorul instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	Ambele sectoare împreună	2005

3. GERMANIA

3.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	t + 9 luni numai pentru A17, A 31 numai cu o întârziere t + 21 luni	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
5	Cheltuieli de consumului final ale gospodăriilor populației după scop	În parte, numai pozițiile la o cifră	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
9	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	Fără poziții exprimate prin litere la sfârșitul codului	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Numai NUTS 1 și A6	2005
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 91 – 94	2005
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3	Termen: t + 30 luni, numai la 2 ani	2005

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
13	Conturi ale gospodăriilor populației pe regiuni, NUTS II	Termen: t + 30 luni, numai NUTS I	2005
15	Tabelul de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție, A60xP60	Numai la 2 ani	2005
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Numai la 2 ani	2005
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11,S12,S13, S14, S15), la cinci ani	Fără prețuri constante	2005

3.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Formare brută de capital fix	Pi6: fără date trimestriale, anual cu o întârziere t + 12 luni	2005
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Total populație	Termen: t + 12 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate Variația stocurilor pe ramuri de activitate	Ambele variabile împreună, nu pe ramuri de activitate	2005
6 7	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni) Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Sectorul administrație publică	S.1311/S.1312 și S.1313 numai împreună	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Formarea brută de capital fix	Termen: t + 30 luni	2005

4. GRECIA

4.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Prima transmitere 2000	2000
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospective: tabelele pentru anii 88 – 94 se transmit în decembrie 00	2000
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospective: anii 80 – 87 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, anual	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Prima transmitere 2000	2000
2	Principalele agregate ale administrației publice	Termen: t + 9 luni	2005

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Prima transmitere: răspunsul neclar	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Întârziere: răspunsul neclar la momentul respectiv	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 80 – 89 nu se recalculează	2005
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 88 – 94	2005
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP3, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005

4.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Ore lucrate pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Defalcarea societăților după proprietar	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Defalcarea gospodăriilor private pe grupe	Prima transmitere 2005	2005

5. SPANIA

5.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Termen: t + 21 luni	2005

5.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Consum final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor	Nu se transmite	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Defalcarea cheltuielilor de consum final ale administrațiilor publice în consum individual și colectiv	Nu se transmite	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum final efectiv	Nu se transmite	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum individual efectiv	Nu se transmite	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Împreună cu variația stocurilor	2005
1	Principale agregate, anual	Cheltuieli de consum final ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Defalcarea cheltuielilor consumului final al administrațiilor publice în consum individual și colectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Consum final efectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Consum individual efectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Consum de capital fix pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Ore lucrate pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
9	Venituri detaliate din taxe și impozite pe sectoare	Defalcarea impozitelor curente pe venit, avere etc., taxe vamale și drepturi la importuri, exclusiv TVA și alte impozite pe producție pentru subsectoarele administrației statului (S1312) și administrației locale (S1313)	Termen: t + 21 luni	2005
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Consumul de capital fix pe ramuri de activitate (A 60)	Prima transmitere 2005	2005
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Consum de capital fix (P60)	Prima transmitere 2005	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Stocuri de active fixe	Prima transmitere 2005	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani			

6. FRANȚA

6.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A 17	Termen: t + 36 luni	2005
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A 3	Termen: t + 36 luni	2005
13	Conturi ale gospodăriilor pe regiuni, NUTS II	Termen: t + 42 luni	2005

6.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
3	Tabele pe ramuri de activitate	Toate variabilele	Defalcare pe ramuri de activitate pentru a fi calculate pe ramuri de activitate omogene	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17			
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3			
15	Tabel de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție, A60xP60			
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60			
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xPi3, la cinci ani			
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani			
22	Clasificare încrucișată a formării brute de capital fix pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP60, la cinci ani			

7. IRLANDA

7.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Prima transmitere 2002	2002
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: anii 88 – 94 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: anii 80 – 87 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, anual	Termen: t + 6 luni	2002
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 85 – 94	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 85 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: anii 70 – 94 nu se recalculează	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 85 – 94	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Prima transmitere 2005	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 90 – 94 nu se recalculează	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 80 – 89 nu se recalculează	2005
15	Tabelul de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție A60xP60	Prima transmitere 2005	2005
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Prima transmitere 2005	2005
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP13, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005
22	Clasificare încrucișată a formării brute de capital fix pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005

7.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Cheltuieli de consum final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	Nu se furnizează	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	P52 + P53 + K2	Nu se furnizează	2003

8. ITALIA

8.1. Derogări pentru tabele

Tabel Nr.	Tabel	Derogare	Până
1	Principale agregate, trimestrial	Termen: t + 6 luni	1999
1	Principale agregate, trimestrial	Calculare retrospectivă: anii 80 – 87 se transmit în decembrie 00	2000
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: anii 80 – 87 se transmit în decembrie 00	2000
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: anii 70 – 94 nu se transmit	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: anii 80 – 94 se transmit în decembrie 01	2001
2	Principalele agregate ale administrației publice	Termen: t + 9 luni	2005
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A31xPi3, la cinci ani	Nu se calculează	2005
22	Clasificare încrucișată a formării brute de capital fix pe ramuri de activitate și pe produse, A31xP60, la cinci ani	Prima transmitere 2005	2005

8.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum ale administrațiilor publice luate individual	Termen: t + 16 luni	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum colectiv	Termen: t + 16 luni	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum final efectiv	Termen: t + 16 luni	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum individual efectiv	Termen: t + 16 luni	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Împreună cu variația stocurilor	2005

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Consum de capital fix	Prima transmitere decembrie 01	2001
1	Principale agregate, trimestrial	Venit național, net	Prima transmitere decembrie 01	2001
1	Principale agregate, anual	Cheltuieli de consum al administrațiilor publice luate individual	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Cheltuieli de consum colectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Consum final efectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Consum individual efectiv	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Împreună cu variația stocurilor	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Consum de capital fix pe ramuri de activitate	Defalcare A17, prima transmitere 2002	2002
3	Tabele pe ramuri de activitate	Consum de capital fix pe ramuri de activitate	Defalcare A31, prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate	Împreună cu variația stocurilor	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare pe ramuri de activitate	Împreună cu variația stocurilor	2005

9. LUXEMBURG

9.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Calcul retrospetive: anii 95 – 98 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Calcul retrospetive: anii 88 – 94 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Calcul retrospetive: anii 80 – 87 nu se recalculează	2005
1	Principale agregate, anual	Calcul retrospetive: se recalculează numai anii 80 – 87	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calcul retrospetive: se recalculează numai anii 90 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calcul retrospetive: se recalculează numai anii 80 – 94	2005

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Prima transmitere 2005	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 90 – 94 nu se recalculează	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 80 – 89 nu se recalculează	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Nu se calculează	2005
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Calculare retrospectivă: anii 90 – 94 nu se recalculează	2005
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3	Nu se calculează	2005
13	Conturi ale gospodăriilor pe regiuni, NUTS II	Nu se calculează	2005

9.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual	Formare brută de capital fix	Defalcare Pi3	2005
1	Principale agregate, anual	Soldul veniturilor primare cu restul lumii	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Venit național brut la prețurile pieței	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Consumul de capital fix	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Venit național net la prețurile pieței	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Transferuri nete curente cu restul lumii	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Venit disponibil, net	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Economia națională, netă	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Transferurile nete de capital cu restul lumii	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Capacitatea de finanțare a națiunii	Termen: t + 9 luni	2005
1	Principale agregate, anual	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Formare brută de capital fix	Fără defalcare Pi3	2005

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Consumul de capital fix	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Venit național net la prețurile pieței	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Transferuri nete curente cu restul lumii	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Venit disponibil, net	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Economii naționale, net	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Transferurile nete de capital cu restul lumii	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Capacitatea/necesarul net de finanțare a națiunii	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Formare brută de capital fix pe ramuri de activitate	Termen: t + 36 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	S11, S12, S14 + 45, S211, S212	Prima transmitere 2005	2005
20	Clasificare încrucișată a activelor fixe pe ramuri de activitate și pe produse, A60 x (S11, S12, S14 + 45, S211, S212), la cinci ani	Tabel la valoarea costurilor istorice	Prima transmitere 2005	2005

10. ȚĂRILE DE JOS

10.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Calcul retrospetive: anii 86 – 94 se transmit în octombrie 01	2001
1	Principale agregate, trimestrial	Calcul retrospetive: anii 80 – 85 se transmit în martie 02	2002
1	Principale agregate, anual	Calcul retrospetive: anii 86 – 94 se transmit în iulie 01	2001
1	Principale agregate, anual	Calcul retrospetive: anii 70 – 85 se transmit în decembrie 01	2001
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calcul retrospetive: anii 86 – 94 se transmit în iulie 02	2001

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: anii 70 – 85 se transmit în decembrie 01	2001
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: anii 86 – 94 se transmit în iulie 01	2001
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: anii 70 – 85 se transmit în decembrie 01	2001
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: anii 86 – 94 se transmit în iulie 01	2001
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: anii 80 – 85 se transmit în decembrie 01	2001
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Termen: t + 19 luni	2003
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 86 – 94 se transmit în iulie 01; anii 80 – 85 se transmit în decembrie 01	2001
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Termen: t + 30 luni	2005
13	Conturi ale gospodăriilor populației pe regiuni, NUTS II	Termen: t + 36 luni	2005

10.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Formarea brută de capital fix, pe regiuni	Nu se calculează	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	Ocupare totală a forței de muncă pe regiuni	Nu se calculează	2005
12	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS III, A3			

11. PORTUGALIA

11.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: anii 88 – 94 se transmit în decembrie 99	1999
1	Principale agregate, anual	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 77 – 87, se transmit în decembrie 00	2005/2000
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 77 – 94, se transmit în decembrie 00	2005/2000

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 77 – 94	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Termen: t + 12 luni	2005
5	Cheltuieli de consum final ale gospodăriilor populației după scop	Calculare retrospectivă: nu se recalculează	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Termen: t + 12 luni	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Termen: t + 12 luni	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Calculare retrospectivă: anii 90 – 94 se transmit în decembrie 99	1999
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Calculare retrospectivă: nu se recalculează	2005

12. FINLANDA

12.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 75 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 75 – 94	2005

12.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum individual	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Cheltuieli de consum colectiv	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum individual efectiv	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Consum final efectiv	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, trimestrial	Variația stocurilor	Nu se calculează	2005
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Nu se calculează	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Nu se calculează	2005

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
15	Tabelul de procurare la prețuri de bază inclusiv transformarea în prețuri de achiziție, A60xP60	Toate	Defalcarea A31 și P31 numai la prețuri curente	2005
16	Tabelul de utilizări la prețurile de achiziție, A60xP60	Toate		
17	Tabelul simetric de intrări-ieșiri la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Toate		
18	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru producția internă, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Toate		
19	Tabelul simetric de intrări-ieșiri pentru importuri, la prețurile de bază, P60xP60, la cinci ani	Toate		
21	Clasificare încrucișată a contului de producție pe ramuri de activitate și pe sectoare, A60x(S11, S12, S13, S14, S15), la cinci ani	Toate	Defalcarea A31	2005

13. SUEEDIA

13.1. Derogări pentru tabele

Tabel nr.	Tabel	Derogare	Până în anul
2	Principalele agregate ale administrației publice	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 80 – 94	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Termen: t + 12 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Calculare retrospectivă: se recalculează numai anii 80 – 94	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Termen: t + 12 luni	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Termen: t + 12 luni	2005
11	Cheltuieli ale administrației publice după funcții	Termen: t + 16 luni	2005

13.2. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Defalcarea cheltuielilor de consum final ale administrațiilor publice în consum individual și colectiv	Termen: t + 16 luni	2005
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Consumul final efectiv al gospodăriilor populației	Termen: t + 16 luni	2005

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Consumul individual efectiv	Termen: t + 16 luni	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Defalcarea cheltuielilor de consum final ale administrațiilor publice în consum individual și colectiv	Termen: t + 16 luni	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Consumul final efectiv al gospodăriilor populației	Termen: t + 16 luni	2005
2	Principalele agregate ale administrației publice	Consumul individual efectiv	Termen: t + 16 luni	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Defalcarea A31	Termen: t + 12 luni	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Prima transmitere 2005	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Defalcarea cheltuielilor de consum final ale administrațiilor publice în consum individual și colectiv	Termen: t + 16 luni	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Consumul final efectiv al gospodăriilor populației	Termen: t + 16 luni	2005
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Consumul individual efectiv	Termen: t + 16 luni	2005

14. REGATUL UNIT

14.1. Derogări pentru variabile/sectoare unice în tabele

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
1	Principale agregate, anual și trimestrial	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare și exporturi și importuri de bunuri și servicii	Exclude tranzacțiile cu aur ca rezervă de avere, efectuate de Instituțiile Monetare și Financiare (IMF)	2005
3	Tabele pe ramuri de activitate	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare	Exclude tranzacțiile cu aur ca rezervă de avere, efectuate de IMF	2005
4	Exporturi și importuri în/din țări UE/țări terțe	Exporturi și importuri în/din țări UE/țări terțe	Exclude tranzacțiile cu aur ca rezervă de avere, efectuate de IMF	2005
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Aur monetar și DST	Include tranzacțiile cu aur ca rezervă de avere, efectuate de IMF	2005

Tabel nr.	Tabel	Variabilă/Sector	Derogare	Până în anul
6	Conturi financiare pe sectoare (operațiuni)	Auxiliari financiari	De inclus în societăți nefinanciare	2002
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Aur monetar și DST	Include tranzacțiile în aur ca rezervă de avere, efectuate de IMF	2005
7	Bilanțuri pentru active și pasive financiare	Auxiliari financiari	De inclus în societăți nefinanciare	2002
8	Conturi nefinanciare pe sectoare	Achiziții minus cedări de obiecte de valoare și exporturi și importuri de bunuri și servicii	Excluce tranzacțiile în aur ca rezervă de avere, efectuate de IMF	2005
10	Tabele pe ramuri de activitate și pe regiuni, NUTS II, A17	PIB	Pentru NUTS II numai A17	2001